

သေခြင်းဒဿန

(အတွေးအမြင်ဆောင်းပါးများ)

ဆန်းလွင်

ပန်းချီကုန်း
ပုံနှိပ်

သေခြင်းဒဿန (အတွေးအမြင်ဆောင်းပါးများ)

● ဆန်းလွင်
ဥက္ကဋ္ဌ

သေခြင်းဒဿန

(အတွေးအမြင်ဆောင်းပါးများ)

ဆန်းလွင်

(ဒုတိယအကြိမ်)

အမှတ် ၅၁၊ မန္တလေးလမ်း၊ ကုန်တော်ကလေး၊ ရန်ကုန်မြို့။

☎ - ၂၅၁၉၂၃

- စာမူခွင့်ပြုချက် - ၃၅၉/၂၀၁၁(၄)
- အဖုံးခွင့်ပြုချက် - ၃၉၁/၂၀၀၁(၅)
- အတွင်းပုံနှိပ်သူ - ဦးရှိန်ဘီး၊ (မြ-၀၆၇၅၉) ဝင်းလိုက်မိတ် ပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ် ၃၅၂၊ စရည်းပင်လမ်း၊ သုဝဏ္ဏ၊
သယံဇာတကျွန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
- မျက်နှာဖုံးပုံနှိပ် - ဦးတိုးဝင်း
နေလရောင်အောင်ဆက်
(၉၆/ခ)၊ ၁၁ လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
- အတွင်းဖလင် - ငြိမ်းအေး
- ထုတ်ဝေသူ - ဦးသန်းမြင့်၊ လင်းလင်းစာပေ
အမှတ်- ၄/၂၉၊ မြဝတီမင်းကြီးလမ်း၊
၁၀ မိုင်ကုန်း၊ အင်းစိန်၊ ရန်ကုန်မြို့။
- အဖုံးပန်းချီ - ဦးစံတိုး
- အကြိမ် - ပထမအကြိမ်၊
- ထုတ်ဝေသည့်လ - ၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်
- စာအုပ်မျှပ် - ပပစိုးနှင့်အဖွဲ့
- တန်ဖိုး - ၂၂၀၀ ကျပ်
- အုပ်ရေ - ၁၀၀၀

ဆန်းလွင်

သေခြင်းဒဿန

ဒို့တာဝန် အရေးသုံးပါး

ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး..... ဒို့အရေး
တိုင်းရင်းသားစည်းလုံး ညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး..... ဒို့အရေး
အချစ်အခြာ အာဏာတည်တံ့ ခိုင်မြဲရေး..... ဒို့အရေး

ပြည်သူ့ သဘောထား

ပြည်ပအားကိုး ပုဆိန်ရိုး အဆိုးမြင်ဝါဒီများအား
ဆန့်ကျင်ကြ။
နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော်တိုးတက်
ရေးကို နှောင့်ယှက်ပျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
နိုင်ငံတော်၏ ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်
နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ်
သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်း သာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး
အမျိုးသား ပြန်လည် စည်းလုံးညီညွတ်ရေး
နိုင်ငံမာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ် ဖြစ်ပေါ်လာရေး
ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေသစ်နှင့်အညီ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော
နိုင်ငံတော်သစ်တစ်ရပ် တည်ဆောက်ရေး

စီးပွားရေးဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေး ကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံ
ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပြင်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရေး
ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများ ဖိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်
အောင် တည်ဆောက်ရေး
နိုင်ငံတော်စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီး နိုင်မှုစွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်း
သားပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိရေး

လူမှုရေးဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့် စာရိတ္တမြင့်မားရေး
အမျိုးဂုဏ် ဓာတ်ဂုဏ် မြင့်မားရေးနှင့်
ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ၊ အမျိုးသားရေး လက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင်
ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး
မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး
တစ်မျိုးသားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြင့်မားရေး

မာတိကာ

အပိုင်း (၁)

နိဒါန်း	၃
၁။ ဖိလိုဆိုဖာဆိုတာ ဘာလဲ	၉
၂။ ဖိလိုဆိုဖိ၏ကိစ္စ	၁၄
၃။ သိခက်သော သဘာဝများကို သိခြင်း	၁၈
၄။ တွေ့ကြုံသိနှင့် ဇာတိဿရဉာဏ်၏ကွင်းဆက်	၂၄
၅။ ဆော့ခရတ္တိပညာရှင်၏ ရောဒုဗ္ဗလတရားအမြင်	၃၁
၆။ ဆော့ခရတ္တိပညာရှိ၏ နျာယဒဿန	၃၉
၇။ ပြည်သူကြားက ဒဿနဆရာ	၅၁
၈။ တမလွန်ဘဝ ပြဿနာမိတ်ဆက်	၅၆
၉။ သေခြင်းအသက်နှင့် ဘဝ	၆၄
၁၀။ သေခြင်းနီး အတွေ့အကြုံလေ့လာချက်	၇၄
၁၁။ သေခြင်းဒဿနနှင့် သေခြင်းသုတေသန	၈၂
၁၂။ ဒေါက်တာ ကုဘလာရော့စ်၏ ပထမတွေ့ရှိချက် အထောက်အထားများ	၉၁
၁၃။ ကုဘလာရော့စ်၏ တွေ့ရှိချက်နှင့် ကျမ်းဂန်လာ ကိုယ်စောင့်နတ်အယူအဆ	၉၇
၁၄။ သေနေ့ကို ကြိုသိနိုင်သလော	၁၀၄
၁၅။ ဗုဒ္ဓ၏ဝိဘဇ္ဇဒဿန	၁၁၂
၁၆။ ဗုဒ္ဓ၏တရားဥပဒေအတွေးအမြင်	၁၁၉
၁၇။ အတ္တသိနှင့် အနတ္တသိ	၁၂၅

အပိုင်း (၂)

၁။ ဒုက္ခခံ ဒဿန	၁၂၉
၂။ ပါမောက္ခဆရာရက်ဂျီ၏ ဒုက္ခခံဒဿန	၁၃၃
၃။ ဝေရဉ္စာဒဿန	၁၃၈
၄။ ဇွန်လွတ်ခြင်းအကျိုးကို သိမြင်ခြင်း	၁၄၃

၅။ ကမ္မနိယာမနှင့် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုအကြောင်းတရား	၁၄၉
၆။ ယောဂီနီအယူအဆနှင့် သေက္ခတောင် ဆရာတော်၏ အာကာသ (ဟင်းလင်းပြင်) အမြင်	၁၅၅
၇။ စက်ရုပ်နှင့် စိတ်ပြဿနာ	၁၆၂
၈။ ရူပသိပ္ပံပညာ၊ ဒဿနပညာနှင့် လူ့တန်ဖိုးများ	၁၇၁
၉။ စိတ်ပြောင်းမှ လူပြောင်း	၁၇၆
၁၀။ အသိမှန်နှင့် အလုပ်မှန်	၁၈၃
၁၁။ စေတနာနှင့် အကျိုးရလဒ်	၁၈၈
၁၂။ အကောင်းမကြိုက်တဲ့ ပုထုဇဉ်	၁၉၄
၁၃။ နေရေး သေရေး ဘဝင်အေးဒဿန	၁၉၉
၁၄။ အနာဂတ်ကြိုစေပေ အနုပညာသဘောမှန်ဝါဒသစ်	၂၀၂
၁၅။ အနာဂတ်ကြိုသဘောမှန် ဝါဒသစ်နှင့် အနုပညာဟန်သစ်	၂၂၄
၁၆။ အနာဂတ်ကြို မြန်မာစာပေဟန်သစ် ဖွဲ့စည်းခြင်း	၂၂၉
၁၇။ အနာဂတ်ကြိုစက်မှု အနုပညာသစ်၏သဘော	၂၃၄
၁၈။ ကဗျာဒဿနမိတ်ဆက်	၂၃၉
၁၉။ ကဗျာဒဿနအဆက် (ကဗျာ၏အမှုကိစ္စနှင့် ကဗျာ၏အနာဂတ်)	၂၄၇
၂၀။ ကဗျာ၏ကိစ္စ ကဗျာ၏အနာဂတ်	၂၅၂
၂၁။ ကဗျာ၏ဒုတိယကိစ္စ	၂၅၈
၂၂။ အလွမ်းဒဿန	၂၆၂

နိဒါန်း

ဒဿနစာ ဒဿနစကား

၁

ဤစာသည် ဒဿနစာဖြစ်သည်။
ဤစကားသည် ဒဿနစကားဖြစ်သည်။

၂

ဒဿနစာသည်
ဖတ်ရင်း တွေးရသောစာမျိုး
တွေးရင်း ဖတ်ရသောစာမျိုး
ဖြစ်သည့်အကြောင်းကို
ရွှေတောင်တက် ဒဿနအမှာတွင်
အကျွန်ုပ် အရိပ်အမြွက်ဆိုခဲ့ပါသည်။
အမှန်စင်စစ် ဒဿနစာသည်
လူသားအသက်ရှင်ရာကာလ၌
သူ၏ဘဝတွေ့အကြုံများကို
မြူးထူးသောစိတ်ဖြင့်လည်း
သာယာမိန်းမူးခြင်းမဖြစ်အောင်
နာကျည်းသောစိတ်ဖြင့်လည်း
ခံပြင်းတောက်ခေါက်မနေအောင်
အသင့်အတင့် နှလုံးသွင်းတတ်ဖို့
အမှန်အမှားကို
ခွဲခွဲခြားခြား ဆင်ခြင်တတ်ဖို့
အကောင်းနှင့်အဆိုးကို
နီးနီးကြားကြား
သတိထားမိဖို့

အကျိုးနှင့် အပြစ်ကို
 စစ်စစ်ဆေးဆေး ရှုတတ်ဖို့
 အစစ်နှင့်အတူကို
 စုစုစည်းစည်း မြင်တတ်ဖို့
 ဉာဏ်ဝင်စားစရာများကို
 တင်စား၍ပြောထားသော စာမျိုးဖြစ်ပါသည်။

၃

ဒဿနစကားသည်
 အရပ်စကားမဟုတ်ပါ။
 ပုထုဇဉ်စကားမဟုတ်ပါ။
 ရာဂစကားမဟုတ်ပါ။
 မာနစကားမဟုတ်ပါ။
 ဒိဋ္ဌိစကားမဟုတ်ပါ။
 ဤစကားသည်
 သုတစကားဖြစ်ပါသည်။
 ဓမ္မစကားဖြစ်ပါသည်။
 ဉာဏစကားဖြစ်ပါသည်။
 သီလစကားဖြစ်ပါသည်။
 ပညာစကားဖြစ်ပါသည်။
 သစ္စာစကားဖြစ်ပါသည်။
 သဒ္ဓါစကားဖြစ်ပါသည်။
 ထို့ကြောင့်
 ဒဿနစကားဟူသည်
 စကားနောက်မှာ
 'တရား' ပါသောစကားဟု
 ဆိုလျှင် ဆိုသင့်ပါသည်။

၄

မြန်မာစာ မြန်မာစကားသည်
 ဘုရားစာ ဘုရားစကားများ

တရားစာ တရားစကားများဖြင့်
 လှိုင်ပျံ့စည်ကားပါသည်။
 သိပ္ပံခေတ်သို့ ရောက်သောအခါ
 ဘုရားစာ ဘုရားစကားတွေ
 တရားစာ တရားစကားတွေ
 ခေတ်မစားနိုင်အောင်
 ပုထုဇဉ်စာ ပုထုဇဉ်စကားတွေက
 ဟင်းရွက်ခင်းမှာ ပေါင်းမြက်ထသလို
 ပရပ္ပစည်းထားကာ
 မြန်မာစာ မြန်မာစကားကို
 တရားစာ တရားစကားမှန်းမသိအောင်
 ပိတ်ဆီးလွှမ်းမိုးသွားပါသည်။

၅

ရတနာသုံးပါးကို
 ယုံကြည်ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်သူ
 ဖြစ်လာသောအခါ
 'စာရေးသူ' ဖြစ်လာသောအခါ
 အကျွန်ုပ်သည် ဘယ်စာကိုရေးရမလဲ၊
 ဘယ်စကားကို ဆိုရမလဲ၊
 တွေးကြံဆဲအခါမှာပင်
 'အတွေးအမြင်' စာစောင်နှင့် ပန်မဂ္ဂဇင်းတို့သည်
 အချိန်မီ ပေါ်လာပါသည်။
 အတွေးအမြင်ပေါ်လာသည်ကစ၍
 လစဉ်လိုပင်
 ပင်တိုင်တမျှ
 တက်ကြွသောစိတ်ဖြင့်
 ဒဿနစာ၊ ဒဿနစကားများကို
 တတ်အားသဖွဲ့ ရေးသားခဲ့ပါသည်။
 'ပန်' မှာလည်း ကွက်ကျား ရေးပါသည်။

၆

၁၉၈၄ ခုနှစ်မှ
 ၁၉၈၉ ခုနှစ် ကုန်ဆုံးချိန်အထိ၊
 ငါးနှစ်တာကာလဝယ်
 အကျွန်ုပ်ရေးပြီးခဲ့သမျှ
 ဒဿန (အတွေးအမြင်) ဆောင်းပါးများကို
 အကြောင်းအရာ နီးစပ်ရာ
 သဘောချင်းတူရာကို
 တစ်စုစီဖြု၍
 ဤတွင် ပြန်လည်တင်ပြပါသည်။
 ဒဿနစာကို
 တစ်စုစီ၊ တစ်ကွဲစီ ဖတ်ရသည်နှင့်
 သဘောတူ
 အတွေးတူ
 အမြင်တူ
 အကြောင်းတူ
 ဆောင်းပါးများကို
 နီးနီးစပ်စပ်
 ပူးပူးကပ်ကပ် ဖတ်ရသောအခါ
 ဉာဏ်သွားချက်ချင်း မတူပုံကို
 ခံစားချက်ခြင်း မတူပုံကို
 ရသထွက်ခြင်း မတူပုံကို
 လေးနက်ချက်ချင်း မတူပုံကို
 စာဖတ်သူသည်
 တစ်နည်းတစ်ဖုံ ခံစားသိမြင်၍
 တစ်နည်းတစ်ဖုံ ဆင်ခြင်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

၇

အကျွန်ုပ်၏
 ဒဿနစာများ၊
 ဒဿနစကားများသည်

အလကားအကြောင်းမဲ့
 ဖြစ်ပေါ်လာသော
 စာမျိုးမဟုတ်ပါ။
 စကားမျိုးလည်း မဟုတ်ပါ။
 ဤဘဝမှာ ကျင်လည်စဉ်
 ဤခေတ်တွင် ရှင်သန်စဉ်
 ဤကန္တာရကို ဖြတ်သန်းစဉ်
 နေ့များ၊ ညများ၏ အမြင်အကြား
 မှန်တိုင်းများ၊ လေပြေများ၏ အပုတ်အခတ်
 နွေများ ဆောင်းများ၏ အထိအတွေ့များကို
 အကျွန်ုပ်သည်
 တရားလက်ကိုင်ထားသော နှလုံးသားဖြင့်
 တို့ထိခံစားကြည့်ခဲ့ပါသည်။
 အတွေ့အကြုံများလာသောအခါ
 ယခင်က
 ထိလျှင် နာချင်သောနှလုံးသားကို
 အပူအအေးများ၌ ရင့်ကျက်အောင်
 အနုအကြမ်းများ၌ ခံနိုင်အောင်
 အမုန်းအချစ်များ၌ မတုန်လှုပ်အောင်
 အနိုင်အရှုံးများ၌ လျစ်လျူရှုတတ်အောင်
 သွန်သင်ဆုံးမတတ်လာပါသည်။
 ထိုအခါ
 ခံစားစရာရှိ၍ ခံစားရသော်လည်း
 တုန်လှုပ်စရာရှိ၍ တုန်လှုပ်မိသော်လည်း
 အထိအတွေ့တွေ့နောက်က 'သတိ' ပါအောင်
 စွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။
 ထိုအခါဝယ်
 တွေ့ကြုံရသမျှသော
 အမှားအမှန်တွေ့နောက်မှာ
 'တရားသံဝေဂ' ယုံစရာတွေ့ကိုသာ
 အကျွန်ုပ်သည် အစဉ်ရှာတတ်လာပါသည်။

ထိုအခါမှစ၍ အကျွန်ုပ်သည်
စကားနောက်မှာ
တရားပါသော စာများကိုရေးရန်
အားထုတ်ခဲ့ပါကြောင်း

၈

သို့ဖြစ်သောကြောင့်
စာဖတ်သူသည်
ဤဒဿနစာ၊ ဒဿနစကားတွေကို
ဖတ်ရှုမှတ်သားသောအခါ
ဤစာကိုရေးရသည့်
အကျွန်ုပ်၏အကြောင်းကိစ္စကို
ကျွန်ုပ်ရေးသည့်
စာများ၊ စကားများနောက်မှာ ရှာပါ။
စကားနောက်မှာ တရားရှိပါသည်။
ထိုတရားသည် စာဖတ်သူအား
တစ်စုံတစ်ရာ 'ချမ်းသာမှု' ပေးလျှင်
ဤစာရေးခြင်းအကျိုး ပြီးပါပြီ

ဆန်းလွင်

❀

အပိုင်း (၁)

ဖီလိုဆိုဖာဆိုတာ ဘာလဲ

တစ်နေ့သ၌ ဥပဒေသမား စာရေးဆရာတစ်ဦးနှင့်ဆုံမိရာ ၎င်းက အကြောင်းတစ်စုံတရာ ဖော်ပြခြင်းမရှိဘဲ အောက်ပါမေးခွန်းသုံးပုဒ်ကို မေးပါသည်။

“ဖီလိုဆိုဖာဆိုတာ ဘာလဲ”

“ဖီလိုဆိုဖီရဲ့ကိစ္စက ဘာလဲဆရာ”

“ပြီးတော့ ဖီလိုဆိုဖာဆိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘယ်လိုအစားမျိုးလဲ ဆရာ”

ဥပဒေသမား စာရေးဆရာ၏မေးခွန်းများမှာ သာမန်မေးခွန်း မဟုတ်ကြောင်း သတိပြုမိလိုက်ပါသည်။ အကြောင်းမဲ့ မေးအပ်သော မေးခွန်းမျိုးလည်း မဟုတ်တန်ရာဟု အောက်မေ့လျက် ထိုမေးခွန်းများမေးရသည့်အကြောင်းကို လင်းပါဦးဟု ဆိုရလေသည်။ ထိုအခါ သူက ဤသို့ ရှင်းပြလေသည်။

“ဒီလိုပါဆရာ၊ ကျွန်တော်တို့တက္ကသိုလ်တုန်းက ဖီလိုဆိုဖီကို သင်ခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဖီလိုဆိုဖီဆိုတဲ့ပညာကို သဘောပေါက် နားလည်ခဲ့တာတွေ၊ ဖီလိုဆိုဖာဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်တွေကို နားလည် ခဲ့ရတာတွေဟာ ယခုတလော မြန်မာဝတ္ထုတစ်ပုဒ်မှာ ရေးထားတာတွေကြောင့် ကမောက်ကမတွေ ဖြစ်ကုန်ပါတယ် ဆရာ”

“ဘယ်လိုဖြစ်ကုန်လို့လဲ ဆိုပါဦး”

“အဲဒီဝတ္ထုထဲမှာ ဖီလိုဆိုဖာဆိုတဲ့လူဟာ စိတ်ကစဉ့်ကလျားရောဂါနဲ့ ကိုယ်ရည် ကိုယ်သွေး နှစ်ခြမ်းကွဲရောဂါကို ခံစားနေရတဲ့ စိတ္တဇ ဆေးနာရှင်တစ်ဦးတို့ ဖြစ်နေပါတယ်။ စိတ်ဝေဒနာရှင်လို ဦးတည်ရာမဲ့ (ဆောက်တည်ရာမဲ့) ဖြစ်နေတဲ့ လူမျိုးဟာ ဖီလိုဆိုဖာ ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား ဆရာ”

“ဖြစ်နိုင်တာတစ်ခုတော့ ရှိပါတယ်။ ဟိုးရှေးခေတ်က ဂရိတိုင်းသား ဖီလိုဆိုဖာ တွေထဲမှာ လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်တွေကို လုံးဝအထင်မကြီးဘဲ ဒီလောကီ ကာမဂုဏ် တွေကို စွန့်လွှတ်မျက်ကွယ်ပြုရင်း ရှုတ်ချနေတဲ့ ဖီလိုဆိုဖာ တချို့တော့ ရှိတယ်။ သူတို့ကို ‘ဆိုင်းနစ်’ CYNICS လို့ ခေါ်ကြတယ်။ ဒါကတော့ ဆော့ရတ္တီ ပညာရှင် ကြီးကိုယ်တိုင် ဒီလိုပဲ နေခဲ့တာပဲလေ။ လမ်းပေါ်ကလူလား၊ အပယ်ခံလား၊ အနိဋ္ဌာ ရုံတွေမှာသာ ကျက်စားနေသူလားဆိုတဲ့ စိတ်မချမ်းမြေ့ဖွယ် အမေးတွေ ကျွန်တော်ရင်ထဲ

* A History of Western Philosophy- B Russell- p 92

စုပြုပြီး တိုးဝင်လာပါတယ်ဆရာ။ ဒါကြောင့် ဆရာ့ကို 'ဖီလိုဆိုဖာဆိုတာ ဘာလဲ' လို့ ကျွန်တော်မေးမိတာပါ။"

"ဟုတ်ပြီဗျို့၊ ခင်ဗျားရဲ့မေးခွန်းကလေးက ဖြေချင်စရာကောင်းတယ်။ ဒီတော့ ဒီအချိန်ကစပြီး ခင်ဗျားဖတ်မိတဲ့ ဝတ္ထုထဲက ဖီလိုဆိုဖာကို အာဃာတ မထားနှင့်တော့။ သူ့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့မှာ စာဖွဲ့သင့်တဲ့ အကြောင်းအရာကလေး တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာပြီမို့ ကျေးဇူးတင်တဲ့စိတ်ကလေးသာ မွေးလိုက်ပါဗျာ"

(၁)

ဤဆောင်းပါးတွင် ကျွန်ုပ်သည် ဥပဒေသမား စာရေးဆရာ၏ ပထမမေးခွန်းကိုသာ အဖြေပေးရန် အားထုတ်ပါမည်။

သူ၏ ပထမမေးခွန်းမှာ 'ဖီလိုဆိုဖာဆိုတာ ဘာလဲ' ဆိုသောအမေး ဖြစ်ပါသည်။ ဤအမေးကို ပါမောက္ခဂိုဏ်ပက်ထရစ် အဖြေပေးထားချက် ရှိပါသည်။ နှစ်သက် ဖွယ်လည်းကောင်း၍ ဤတွင် တင်ပြချင်ပါသည်။

တချို့ကလေးတွေ၊ လူကြီးတွေရောပါပဲ၊ တအံ့တဩနှင့် မေးတတ်ကြတယ်။ ဒီကမ္ဘာလောကကြီး ဘယ်လိုဖြစ်လာပါလိမ့်၊ လောကကြီးကို ဘာတွေနှင့် ပြုလုပ် ထားပါလိမ့်၊ ဘာလုပ်ဖို့ (ဘာအတွက် လောကဖြစ်ပေါ်နေပါလိမ့်) ဆိုပြီးထွေးတတ် ကြတယ်။ အံ့ဩခြင်းနှင့် စတင်ခဲ့တဲ့ ဒီအမေးပုစ္ဆာတွေရဲ့ အဖြေကို ရဖို့အတွက် သူတို့ဟာ ပြင်းပြင်းထန်ထန် စဉ်းစားတွေးခေါ်လာကြတယ်။ ဒီလိုလောကအကြောင်း စဉ်းစားလာတော့ စနစ်တကျစူးစမ်းဖို့ဘက်ကို ရောက်လာတယ်။ ဒီအချိန်ကစပြီး သူတို့တစ်တွေ ဖီလိုဆိုဖာတွေ ဖြစ်လာကြတာပါပဲ။

ရေးတုန်းကတော့ ဖီလိုဆိုဖာဟာ အံ့ဩခြင်းက စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့တယ်။ ခေတ်သစ်ရောက်လာတော့ ပြဿနာမျိုးစုံနှင့် ဘဝမှာ ရင်ဆိုင်နေကြရတဲ့ လူသားဟာ ဘာကိုမှ စိတ်မချနိုင်တော့ဘူး။ သူ့စိတ်ထဲမှာ သံသယ (doubt) ပဲ ရှိတယ်။ ခေတ် သစ်လူသား ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ ဘဝမှာ စဉ်းစားစရာတွေဟာ အဆမတန် များလှပါတယ်။ ဒီပြဿနာအရပ်ရပ်ကို ဖြေရှင်းရေးအတွက် ထိုးထွင်းရှုမြင်ဖို့ ကြိုးစားကြရတော့တယ်။ သံသယက စတင်ခဲ့တဲ့အတွေးကို ယုတ္တိစဉ်ကျအောင် အားထုတ်ပြီး လက်ရှိပြဿနာရဲ့ သဘာဝကို ရှင်းရှင်းနားလည်အောင် အားထုတ်လုပ်ဆောင်ကြရတယ်။ နောက်ဆုံးမှာ အတွေးရှင်းအောင်ဆိုပြီး ပုဒ်မျည်းကအစ အဓိပ္ပာယ်ရဲ့ အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေကိုပါ စိစစ်ကြရတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ ဖီလိုဆိုဖာရဲ့ ပြကတော့သဘောဟာ စစ်ကြော ရှင်းလင်းအောင် ပြုလုပ်ရတဲ့ အထုံခလေး ဖြစ်လာတယ်။ ဖီလိုဆိုဖီနည်းကျ စဉ်းစားတယ်

ဆိုတာ အယူအဆမှန် သမျှကို ရှင်းလင်းပြီး တိကျအောင် ဆောင်ရွက်တာကို ပြောတာ။
ဖီလိုဆိုဖာရဲ့ လက်နက်က လောဂျစ် (ယုတ္တိဗေဒ) ပါပဲ။*

ပါမောက္ခ ပက်ထရစ် တင်ပြချက်ကို သုံးသပ်ကြည့်လျှင် ပေါ်လာသည့်အချက်
မှာ အံ့သြခြင်းအစဖြင့် ဖြစ်စေ၊ သံသယအစဖြင့်ဖြစ်စေ၊ လူသားတို့ ကွင်လည်ကျက်စားရာ
ပတ်ဝန်းကျင် လောကအကြောင်းကိုဖြစ်စေ၊ လူပတ်ဝန်းကျင် လူ့အဖွဲ့အစည်းကြောင်း
ကိုဖြစ်စေ၊ လူ့ကိုယ်တွင်းအန္တောဘာဝကိုဖြစ်စေ စနစ်တကျ နားလည်အောင် ရှင်းချက်
ထုတ်ကာ ပြဿနာမှန်သမျှအတွက် ပြေလည်ရာ သင့်မြတ်သောအဖြေကိုရှာရန် အား
ထုတ်သောသူကိုသာ ဖီလိုဆိုဖာခေါ်ထိုက်ကြောင်း ပေါ်လွင်ပါသည်။

တစ်ဖန် ဖီလိုဆိုဖာဆိုသော စကားကို နားလည်ရန်အတွက် ဖီလိုဆိုဖီ၏အနက်
အကျယ်ကို သိသင့်ပါသည်။

‘ဖီလိုဆိုဖီ’ ဆိုသောဝေါဟာရသည် ဂရိဝေါဟာရဖြစ်ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်လို
ပြန်ဆိုလျှင် The love of wisdom, the love of truth (ဝိဇ္ဇာကို ချစ်မြတ်နိုးခြင်း၊
သစ္စာကို ချစ်မြတ်နိုးခြင်း) အဓိပ္ပါယ်ထွက်ပါသည်။

ဤတွင် ဝိဇ္ဇာနှင့် သစ္စာစကားနှစ်ရပ်ကို ရှင်းလိုက်လျှင် ဖီလိုဆိုဖီ၏ အနက်ရော၊
ဖီလိုဆိုဖာ၏အနက်ပါ ပေါ်လွင်ထင်ရှားလာလိမ့်မည် ထင်ပါသည်။ ဤစကားအရ
ဖီလိုဆိုဖာသည် ဝိဇ္ဇာကို မြတ်နိုးသူ၊ သစ္စာကို မြတ်နိုးသူဟူသော အနက်လည်း
ပေါ်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ သဘောရှင်းအောင် ယခု ဝိဇ္ဇာနှင့် သစ္စာ၏ အနက်အကျယ်ကို
ဖွင့်ပြပါမည်။

(၂)

“ဝိဇ္ဇာဟူသည် အသိပညာ (Knowledge) ကိုလည်း ဟောပါသည်။ တတ်မြောက်
ခြင်း (Learning) ကိုလည်း ဟောပါသည်။ ကျမ်းဂန်စာပေတတ် ပွန်ခြင်း
(Scholarship) ကိုလည်း ဟောပါသည်။ သိပ္ပံအတတ်ပညာနည်းနာ (Science
and Technology) ကိုလည်းဟောပါသည်။ ထိုးထွင်းဉာဏ် (Wisdom) ကိုလည်း
ဟောပါသည်။**

ဝိဇ္ဇာကို ဆရာကြီး ဦးဟုတ်စိန်၏ ပဒတ္တမဉ္ဇူသာတွင် အနက်ဖွင့်ပုံမှာ ပို၍ပင်

---

* Introduction to Philosophy W. Patrick- P 3- 5
** A Dictionary of Pali Language R. C. Childers- p 371.

ကျယ်ပါသေး၏။ လောကီ လောကုတ္တရာ ခရီးဆုံးအထိ ဖော်ညွှန်းထားသည်ကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရပါသည်။

ဝိဇ္ဇာကို အတတ်ပညာလည်းဟောသည်။ အဘိညာဉ်ကိုလည်းဟောသည်။ ဝေဒပညာ၊ ပန္တကန်ပညာ၊ အရိယာဉာဏ်များကို ဟောသည့်အပြင် သစ္စာလေးပါး မဂ် ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်အားလုံးကိုလည်း ဟောပါသည်။”

ထိုသဘောအားလုံးကို ခြုံယူလျက် ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရား ကြီးသည် ဝိဇ္ဇာကို 'ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ' တွင် ငါးမျိုးခွဲပြားထားပါသည်။ ထိုငါးမျိုးမှာ (၁) ဗေဒဝိဇ္ဇာလည်းတစ်မျိုး၊ (၂) မန္တဝိဇ္ဇာလည်းတစ်မျိုး၊ (၃) ဂန္ဓာရိဝိဇ္ဇာ လည်းတစ်မျိုး၊ (၄) လောကီယဝိဇ္ဇာလည်းတစ်မျိုး၊ (၅) အရိယာဝိဇ္ဇာလည်း တစ်မျိုး ဖြစ်လေသည်။

ဤမျှပြလိုက်လျှင် ဖိလို့ဆိုဖာဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အတိုင်းအဆသည် မည်မျှ ကြီးမားကျယ်ပြန့်၍ နက်ရှိုင်းသောထုထည်ပမာဏ ရှိသည်ကို သိလောက်ပေပြီ။

တစ်ဖန် သစ္စာကို မြတ်နိုးသောသူကို ဖိလို့ဆိုဖာဟုခေါ်ပါသည်။

သို့ရာတွင် သစ္စာ၏အနက်ကို ရှုသင့်ပါသည်။

သစ္စာဟူသည် ထင်ရှားရှိခြင်းအနက်လည်းရသည်။ မှန်ကန်ခြင်းအနက်လည်း ရသည်။ မဖောက်ပြန်ခြင်းအနက်လည်းရသည်။ မှန်သောစကားအနက်လည်းရသည်။ သစ္စာလေးပါး (ဒုက္ခ၊ သမုဒယ၊ နိရောဓမဂ္ဂ) လည်း ဟောသည်။ သစ္စာပြုခြင်း အနက်လည်း ရပါသည်။

အနောက်တိုင်း ဒဿနအဘိဓာန်များတွင် ဖိလို့ဆိုဖာ၏အနက်ကို ဖွင့်ပုံမှာ အလွန်ကျယ်ဝန်းပါသည်။

'လောကရှိတရားများ (သဘာဝလောကနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း) ဆိုင်ရာ ယေဘုယျ ဥပဒေသများကို စူးစမ်းသော သိပ္ပံပညာကို ဖိလို့ဆိုဖိခေါ်ကြောင်း ပြပါသည်။ ထိုသဘောအောက်တွင် လူတို့သစ္စာ (အမှန်) ကို ရှာဖွေရာ၌ အသုံးပြုသော လူတို့၏ သိမှုသဘောများ Epistemology သဘာဝလောက၏ အရှိတရားများ၊ ရုပ်နာမ် ဓမ္မများကို စူးစမ်းသော ပညာများ Ontology (ပရမတ္ထသစ္စာ၊ သမုတိသစ္စာ) ကို စူးစမ်းခြင်းများနှင့်တကွ အကျင့်သီလတို့၏သဘော၊ အမှန် အမှားတို့၏သဘောနှင့် ကောင်းမှု၊ ဆိုးမှု၊ ယုတ်မှု၊ မြတ်မှုသဘောတို့ကို စူးစမ်း ခြင်း Ethics အားလုံးသည် ဖိလို့ဆိုဖိမှာ အကျုံးဝင်ပါသည်။

အားလုံးကို ခြုံ၍ပြောရသော် ဖိလို့ဆိုဖာသည် ပုထုဇဉ်အရိုင်းမဟုတ်ပါ။ လောက သဘာဝ၊ လူ့သဘာဝ၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ပညာရေး၊ ကိုယ်ကျင့်တရားရေး၊ စာပေအနုပညာရေးပါမကျန် လူ့ကိစ္စမှန်သမျှကို ယောနိသော မနသိကာရဖြင့် ဖြေရှင်း

နိုင်ရေးအတွက် သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ ယုတ္တိနည်းဖြင့် စဉ်းစားတွေးခေါ်သောသူ၊ ပလေးတိုး၏ သမ္မတနိုင်ငံကျမ်းတွက် ဖီလိုဆိုဖာ၏ အနက်အရမူ အာသဝေါကင်းသူ၊ အများအတွက်၊ သစ္စာတရားအတွက် ကိုယ်ကျိုးကိုသာမက အသက်ခန္ဓာကိုပါ စွန့်ရန် ဝန်မလေးသူ (ဆော့ခရစ္တီ) လို ဘဝ၏ လွတ်မြောက်ခြင်း ဝိမုတ္တိကို ရှာဖွေသူ အရိယာ လမ်းသွား ဉာဏ်လှေကားထောင်သူ ပုဂ္ဂိုလ်များကိုသာ ဖီလိုဆိုဖာ ခေါ်အပ်ပါကြောင်း။

ကျမ်းကိုးများ

- ၁။ A Dictionary of Pali Language. R. C. Childers.
- ၂။ A Dictionary of Philosophy- M- Rosentha and P. Yudin
- ၃။ A History of Western Philosophy- B- Russell
- ၄။ Introduction of Philosophy- G. T. White patrick
- ၅။ ပဒတ္တမဇ္ဈိသာ- ဦးဟုတ်စိန်
- ၆။ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ- လယ်တီဆရာတော်
- ၇။ ကမ္ဘာတွေးခေါ်ရှင်ကြီးများ- ဆန်းလွင်

ဖီလိုဆိုဖီ၏ ကိစ္စ

‘ဖီလိုဆိုဖာ’၏ သဘောအရိုကို ဆိုပြီးခဲ့ပါပြီ။

ယခု ‘ဖီလိုဆိုဖီ၏ကိစ္စ’ သဘောကို ဆိုသင့်သည်ဟု ထင်ပါသည်။ သို့မှသာ ဖီလိုဆိုဖာဆိုသော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်အားကိုးဖြင့် လောက၏သစ္စာတရားကို ရှုမြင်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အဘယ်ကိစ္စရှိသည်၊ ဖီလိုဆိုဖာတို့ ပြုအပ်သော အမှုကိစ္စသည် အဘယ်သို့သော အမှုကိစ္စမျိုးဖြစ်သည်ကို သဘောရှင်းစွာ သိရပေလိမ့် မည်။

ဘဝတွက်တာ အဖြေရှာ

ရှေးအခါက ခေါမတိုင်းသား (ဂရိလူမျိုး) တို့သည် သဘာဝလောကကြီးထဲတွင် ဥဇုနိယာမအားဖြင့် ဖြစ်သောအပြောင်းအလဲများ၊ ဗီဇနိယာမအားဖြင့် ဖြစ်သော အပြောင်းအလဲများကို မြင်ရသောအခါ အံ့ဩရှုမောကြရလေသည်။ ထိုအခါ သဘာဝ တရားတွင် ဤကဲ့သို့သော အပြောင်းအလဲများ (ဖောက်ပြန်မှုများ) သည် အဘယ် အကြောင်းအားဖြင့် ဖြစ်ကြရသနည်းဟု သိလိုစောဖြင့် စူးစမ်းစိတ်က လေ့လာသောအခါ ‘ဖီလိုဆိုဖီ’ ဆိုသော ပညာပေါ်ပေါက်လာရသည်ဟု ပညာရှိများ ဆိုကြပါသည်။

ခေတ်တွေ ပြောင်းသွားပြီးနောက် မျက်မှောက်ကာလသို့ ရောက်လာသောအခါ လူ့ဘဝဝယ် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ လူသားတို့သည် မသေချာမှုတွေ၊ မရေရာမှုတွေနှင့် ရင်ဆိုင် တိုးနေကြရလေသည်*။

သိပ္ပံပညာလည်း အတိုးတက်ဆုံးဖြစ်နေပါလျက် အတတ်ပညာဆန်းတွေလည်း အမြင့်ဆုံးအဆင့်သို့ ရောက်နေပြီဖြစ်ပါလျက် လူ့ဘဝမှာ ဘာကြောင့်ချမ်းမြေ့သာယာ ခြင်း မဖြစ်သနည်း။ လူတွေ ရှာဖွေခဲ့သော အသိပညာများ၊ အတတ်ပညာများသည်

---

* Introduction to Philosophy- G. T. White Petrick p- 3

ဘာကြောင့် လူ့ဘဝကို ပျက်စီးအောင် ပျက်ဆီးလာကြသနည်း။ အကြွယ်ဝဆုံး၊ အပြည့်စုံဆုံး၊ အပေါများဆုံးဘဝသို့ ရောက်ရှိလာလေလေ လူမှာ စိုးရိမ်ထိတ်လန့်ဖွယ် ကောင်းသောဘဝနှင့် ရင်ဆိုင်ရလေလေ ဖြစ်ကြရသည်မှာ ဘာကြောင့်နည်း။

ဟိုတစ်ချိန်တုန်းက လူသားများသည် သဘာဝကို အံ့ဩစရာမှတ်ပြီး သဘာဝကို သိဖို့ ကြိုးစားခဲ့ကြရာ သဘာဝကို သိနားလည်တတ်သော အသိပညာတွေ၊ သိပ္ပံအတတ် ပညာတွေ ရရှိခဲ့လေသည်။ ထိုပညာတွေသည် လူ့ဘဝ၏ ဆင်းရဲကျပ်တည်းမှုပြဿနာ များကို ဖြေရှင်းပေးမည့် အသိကောင်း၊ အတတ်ကောင်းတွေဟု ထင်မှတ်သဖြင့် လူတို့ သည် ထိုသိပ္ပံအတတ်ပညာတွေကို ဘုရားတစ်ဆူ ဝူတစ်လုံးသဖွယ် အားထားယုံကြည် ကိုးကွယ်ခဲ့ကြလေသည်။

သို့သော် လူမှာ အသိပညာတွေ တိုးတက်လာလေလေ၊ အတတ်ပညာဆန်းတွေ ကို ပိုင်ဆိုင်လာလေလေ၊ လူတွေက တန်ခိုးအာဏာတွေကို ယစ်မူးလာလေလေဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးတော့ လူ့ဘဝကို ထိုပညာတွေကပင် ဒုက္ခပေးလာကြလေတော့သည်။ လူတွေ မှာ ဘုရားတစ်ဆူထင်ပြီး ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသော သိပ္ပံနှင့် အတတ်ပညာများသည် ဖွတ် ထွက်မှ တောင်ပို့မှန်း သိတော့သည်ဆိုသကဲ့သို့ တကယ်တမ်း ကိုးကွယ်ထိုက်သော အရာတွေ မဟုတ်ကြမှန်း သိလာရလေတော့၏။

ရှေးအခါကမူ ဖိလိုဆိုဖိသည် လောက၏စတင်ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို စူးစမ်းလိုသော ဆန္ဒဖြင့် စူးစမ်းခဲ့ဖူးလေသည်။ ထိုအခါ ဖန်ဆင်းရှင် ဘယ်သူလဲ၊ ဤလောကကို ဘယ်သူဖန်ဆင်းခဲ့သလဲဟု စဉ်းစားခဲ့ကြသည်။ စဉ်းစားရင်း ဖန်ဆင်းရှင်နှင့် ဖန်ဆင်းခြင်း ကို ငြင်းပယ်လာကြသည်။ သဘာဝတရားကြီးသည် သူ့အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ် တိုး တက်လာပုံကိုလည်းကောင်း၊ လူသားဖြစ်ပေါ်တိုးတက်လာပုံကိုလည်းကောင်း၊ နက္ခတ် ပညာ၊ ဓာတုဗေဒ၊ ဇီဝဗေဒ၊ သင်္ချာ၊ ယုတ္တိဗေဒ၊ စသော ပညာရပ်မျိုးစုံ ပေါ်ပေါက်လာ သည်။ ထိုပညာရပ်များဖြင့် လူ့ဘဝအခြေအနေများကို ပြောင်းလဲသွားအောင် လူတို့ ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်။

သို့သော် လူ့ဘဝတိုးတက်အောင် ကြိုးပမ်းရင်း လူမှုဒုက္ခမျိုးစုံ ကြုံတွေ့လာရသည်။ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ စစ်ရေးပြဿနာတွေ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထိုပြဿနာတွေကို ဘယ်သိပ္ပံပညာရှင်မှ မဖြေရှင်းနိုင်။ ထို့အတူ ဘယ်ဘာသာအယူဝါဒကမ္ဘာလည်း အဖြေရှာ၍ မရခဲ့ပေ။

ထိုအခါ ဘူဘဝ၏ဆင်းရဲဒုက္ခအဖုံဖုံကို ဖန်တီးသည့် အရင်းခံအကြောင်းတရားကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပြီး လူသားတို့ ကြုံဆုံနေရသော နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ကိုယ်ကျင့်တရားရေး၊ အလှတရားနှင့် ရသခံစားမှုရေးရာ ပြဿနာများကို စနစ်တကျ သံသယကင်းရှင်းအောင် ဖြေရှင်းနိုင်မည့်နည်းလမ်းတစ်ခုတစ်ရာကို ရှာဖွေရေးကိစ္စသည် လူ့လောက၏ အဓိက ကိစ္စဖြစ်လာလေသည်။ လူသားတို့ ရင်ဆိုင်နေကြရသော အတိဒုက္ခတို့၏ အရင်းမူလနှင့် ထိုအတိဒုက္ခတို့၏ ပမာဏသည် သိခက်နက်နဲသလောက် ကြီးမားကျယ်ပြန့်လှပါသည်။

လူသားသည် မိမိ၏ဘဝထောင်ပုံရာပုံကို မိမိ၏စွမ်းအားဖြင့် ဖြေရှင်းခြင်းငှာ တတ်နိုင်ပါမည်လော။

ဖီလိုဆိုဖာသည် လူသားတို့ကြုံတွေ့နေရသော အတိဒုက္ခပမာဏ ဘယ်လောက်ပင် ကြီးမားသည်ဖြစ်စေ၊ ထိုဒုက္ခတောင်ထွက်တို့ကို ကျော်ဖြတ်၍ သွားနိုင်သော၊ ထိုထက်မက ပိုမိုကြီးမားသော အစွမ်းသတ္တိလည်း လူမှာရှိသည်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ထိုအစွမ်းသတ္တိနှင့် လူသားတို့၏ ဆင်ခြင်ဉာဏ်၊ ထိုးထွင်းဉာဏ်တို့ဖြင့် ရအပ်သော 'အလိမ္မာပညာ' wisdom သည် ထိုအတိဒုက္ခ တောင်စဉ်အထပ်ထပ်ကိုလွန်သော ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်မှုသဘော၊ ချမ်းမြေ့မှုသဘောအတွက် မျှော်လင့်ချက်အလင်းရောင် ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း ယုံကြည်သူဖြစ်လေသည်။

ထို့ကြောင့် ယနေ့ ဖီလိုဆိုဖီ၏ကိစ္စသည် ဘဝ၏ဒုက္ခအပေါင်းကို ဟုတ်တိုင်း မှန်စွာ သိမြင်ရေးအတွက် သစ္စာဉာဏ်ကို ရှာဖွေရေးကိစ္စ၊ ထိုသစ္စာဉာဏ်ဖြင့် လူမှုဒုက္ခများမှ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းရေးကိစ္စလျှင် အကြောင်းရင်းဖြစ်သည်ဟုသာ နားလည်အပ်ပါသည်။

ဖိလိုဆိုဖာ၏ကိစ္စသည် လမ်းပေါ်က အသိဉာဏ်ကင်းမဲ့သောသူ တစ်စု၏ အရေးအခင်းများကို အသိဉာဏ်မပါသော မိုက်မဲမှုမျိုးဖြင့် ဖြေရှင်းနေသောသူရူးတို့၏ အမှုကိစ္စမျိုးမဟုတ်သည်ကို နားလည်စေချင်ပါသည်။

သိခက်သော သဘာဝများကို သိခြင်း

(၁)

'သဘာဝ' ဆိုတာ ဘာလဲ။

'ကဲ ပြောစမ်းပါ။ နားလည်သလားလို့'

သူများကို မမေးမီ ကိုယ့်ကိုယ်ကို မေးကြည့်သည်။ သိသလို၊ မသိသလို စမ်းဝါးဖွေရှာ မရေရာသောအဖြေကိုသာ ရခဲ့ဖူးပါသည်။

စာတွေထဲမှာတော့ ပြောကြပါသည်။

သဘာဝဆိုတာ ပကတိသဘောတဲ့။

ဒါဖြင့် ပကတိသဘောဆိုတာက ဘယ်လိုတုံးလို့မေးတော့ ပညာရှိဆိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က ထပ်ပြီးဖြေသည်။ ပင်ကိုသဘောတဲ့။

'ဘာလဲဗျာ၊ ပင်ကိုသဘောဆိုတာက'

အမေး နှားကျောင်းသားပေပဲကိုး။ နားမလည်သူကတော့ မေးမှာပါပဲ။ အပြစ်မဆိုသာ၊ ပညာရှိဆိုသူမှာ ဖြေရမည့်တာဝန်ရှိပါသည်။

'ပင်ကိုသဘောဆိုတာ မပြုမပြင် မဖန်တီးအပ်၊ သူ့အလိုလိုသာဖြစ်သော ပကတိသဘောပါပဲတဲ့။'

ပညာရှိလည်း သူဦးနောက်ကို ညှစ်၍ဖြေပါသည်။

'ဟာဗျာ အဲဒါတွေမေးတာမဟုတ်ဘူး၊ လူကြီးမင်းပြောနေတဲ့ အဲဒီမပြုမပြင် သူ့အလိုလိုဖြစ်တဲ့ ပကတိသဘောကို မေးတာ။ အဲဒါကြီးက ဘယ်လိုဟာကြီးလဲလို့ နားလည်ချင်တာ'

နှားကျောင်းသား နားမလည်ပါ။ ပုစ္ဆာတန်းလန်းဖြစ်ဆဲ။ ပညာရှိလည်း နောက်ထပ် ဘာကို ဘယ်လိုဖြေရှင်းမှန်း မသိကော့ပါ။

ပညာရှိသည် ကျွမ်းဂန်ကို အားကိုးသူဖြစ်ပါသည်။ ကျွမ်းဂန်မှာ ဘာဆိုသလဲ။ ပထမအင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်တွေက ဘယ်လိုဆိုသလဲ ကြည့်သည်။ ချိန်းဘားရဲ့ ၂၀ ရာစု အဘိဓာန်မှာတော့ အောက်ပါအတိုင်း ဆိုသည်။

လောကကို ဖန်ဆင်းသော လောကီ ပြုပြင်စီရင်သော ထိုတန်ခိုးသတ္တိ သဘာဝ

* ပဒတ္တမဇ္ဈိသာ ပါဠိမြန်မာ အဘိဓာန်၊ ဦးဟုတ်စိန်

(Nature) ဖြစ်သည်ဟု ဆိုထားလေသည်။ ဤအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်သည်လည်း စိတ်မှန်းဖြင့် ထင်ရာဖွင့်ဆိုလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

ပို၍ တိကျသောအဖြေကို ရတန်ကောင်းရဲ့ဟု စိတ်အကြံဖြင့် 'ဒဿနအဘိဓာန်'* ကို လှန်ပြန်ပါသည်။ အနက်တွေက တသီတတန်းကြီး အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ထင်ရှားစွာ ဖော်ထုတ်ပြသနေသော ကျွန်ုပ်တို့ပတ်ဝန်းကျင် လောကကြီးတဲ့။ သိစိတ်၏ပြင်ပတွင် သူ့ဘာသာဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ တည်ရှိသော အဆုံးအစမထင် (အာကာသ၊ ကာလအားဖြင့်) ဖြစ်သော ဖြစ်စဉ်ကြီးတဲ့။ ထင်ရာမြင်ရာ ပြောချင်တာတွေကို ပြောနေကြလေသည်။

ဘဝင်ကျဖွယ်မရှိသော ထိုထိုပညာရှင်တွေ၊ ဒဿနဆရာကြီးတွေ ပြောပြနေသော သဘာဝဆိုသော ထိုအရာ၊ သိပ္ပံပညာရှင်တွေ ပြောပြနေသော သဘာဝဆိုသော ထိုအရာ သည် သူတို့လက်လှမ်းမီရာ၊ သူတို့သိတတ်သမျှကိုသာ ပြောဆိုနေကြခြင်းမဟုတ်ပေ လား။

အကယ်၍များ ထိုသူတို့ လက်လှမ်းမမီသော (ဉာဏ်မမီသော) ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကို အကျွန်ုပ်က ပြောပြလျှင် ထိုသူတို့အနေနှင့် ထိုဖြစ်ရပ်သည် သဘာဝမကျ မဖြစ်နိုင်ဟု ဆိုရေးဆိုခွင့် ရှိသလား။

ရှိလျှင် ယခုကိုယ်တွေ တကယ့်အဖြစ်အပျက်တစ်ခုကို ပြောပါမည်။ နားထောင် ကြည့်ပါ။ စဉ်းစား၍လည်းကြည့်ပါ။ အဖြေပေးနိုင်လျှင်လည်း ပေးကြပါကုန်။

(၂)

မကြာမီက ကမ္ဘာအေးဘုရားလမ်းပေါ်ရှိ ချမ်းမြေ့ရိပ်သာ ဆရာတော်ဘုရားထံသို့ ရောက်သွားပါသည်။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရား၏ 'ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ' အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ကို ဆရာ တော်ထံသို့ ဆက်ကပ်ရန်သွားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်က 'ဒကာကြီး ဦးဆန်းလွင်၊ တနင်္ဂနွေနေ့ကို လာခဲ့ဦး။ နံနက်ရှစ်နာရီအရောက်လာ၊ ရဟန်းခံတစ်ခုရှိတယ်' ဟု အမိန့်ရှိ၍ ထိုတနင်္ဂနွေနေ့ နံနက်ရှစ်နာရီတွင် ချမ်းမြေ့ရိပ်သာသို့ အရောက်သွားခဲ့ပါသည်။

ရဟန်းခံပွဲမှာ ဆန်း၍ ကြည်နူးဖွယ်ကောင်းပါသည်။ ရဟန်းခံသူမှာ ဂျပန် အမျိုးသား မစ္စတာ 'ကီတာတာနီ' ဆိုသူဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်သည် ရဟန်းခံပွဲ အစီအစဉ်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားဖြင့် ကျင်းပပါသည်။ ထိုရဟန်းခံပွဲ ကျင်းပနိုင်ရန် ဆရာတော်ဘုရားသည် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်များထဲမှ အရေးကြီးသော သိက္ခာပုဒ်များကိုပါ အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုပြီး လက်စွဲစာအုပ်ငယ်ကိုပါ ထုတ်ပေးခဲ့လေသည်။

* A Dictionary of Philosophy Edt. M. Rosenthal and P. Yudin.

အကျွန်ုပ်လည်း မစ္စတာကီတာတာနီ အတွက် ဒီမှာလာပြီး ရဟန်းခံသလဲ သိချင်ပါသည်။ ချမ်းမြေ့ရိပ်သာတွင် ရောက်ရှိနေသော မမစု (ဒေါ်ခင်နှင့်ယု) ကို ပြေး၍မေးကြည့်ရာ မစ္စတာကီတာတာနီသည် ကုလသမဂ္ဂဌာနေ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ကြောင်း၊ တရားအားထုတ်လို၍ မြန်မာနိုင်ငံသို့ တမင် မိမိသဘောအလျောက် (ကုလသမဂ္ဂဌာနေချုပ်မှ) ပြောင်းရွှေ့လာကြောင်းများ သိရပါသည်။ ထိုအခါ မစ္စတာကီတာတာနီနှင့် အင်တာဗျူးလုပ်ချင်သောစိတ်သည် တားဆီးမရဖြစ်လာပါသည်။ ဆရာတော်ထံ ခွင့်ပန်ရာ ခွင့်ပြုသဖြင့် အင်တာဗျူးလုပ်နိုင်ပါသည်။ (ထိုအကြောင်းကို သီးခြားရေးရန်ဖြစ်၍ ဤတွင် မဖော်ပြတော့ပါ)။

အင်တာဗျူးရပ်လဒ်အဖြစ်မူ အံ့ဩဖွယ်ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကို သိရပါသည်။ နယူးယောက်မှာနေစဉ် ၁၉၇၃ ခုနှစ်၊ မတ်လအတွင်း မစ္စတာကီတာတာနီ၏ အစာအိမ်မှာ ကင်ဆာရောဂါရရှိခဲ့ပါသည်။ အစာအိမ် လေးပုံသုံးပုံကို ခွဲစိတ်ဖြတ်ထုတ်ရပါသည်။ ကင်ဆာဆဲလ်များ နောက်ထပ်မတိုးပွားအောင် အလွန်ပြင်းထန်သော ထိုးဆေးတစ်မျိုးကို ထိုး၍ကုသစဉ် ဆံပင်များကျွတ်ခြင်း၊ လက်သည်းများပုပ်ခြင်း၊ အူတွင်းရောဂါသစ်ရခြင်း၊ သွေးဖြူပျက်စီးခြင်းစသော ဘေးထွက်ဆင့်ပွားထိခိုက်မှု ဖြစ်ပေါ်လာသဖြင့် ထိုဆေးကိုလည်း ဆက်မထိုးနိုင်ဘဲ ရပ်လိုက်ရသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ဆရာဝန်များအနေနှင့် သူ့အသက်ရှင်ရေးကို မဆိုထားဘိ၊ ကင်ဆာရောဂါမတိုးပွားရေးကိုပင် တစ်စုံတစ်ရာ ပြောဆိုနိုင်ခြင်း မရှိတော့သဖြင့် သူသည် မိမိကျွန်ရှိသေးသော မသေမီအချိန်ကလေးတွင် ဘာလုပ်ရမည်နည်းဆိုသည်ကို စဉ်းစားခဲ့လေသည်။ ဤတွင် တစ်ဖက်က ဓာတ်စာစားပြီး တစ်ဖက်က ရောဂါပျောက်ကင်းရေးအတွက် ဘာဝနာအားထုတ်ခြင်းကို ဆက်တိုက်ပြုလုပ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ သုံးနှစ်ကြာသောအခါ ၎င်းကိုယ်ပေါ်တွင် ကင်ဆာရောဂါ လုံးဝကင်းရှင်းသွားသည်ကို အံ့ဖွယ် တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။

ဤကား အထင်မဟုတ်ပါ။ လက်တွေ့ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်လျှင် ကင်ဆာရောဂါကို ဘာဝနာစိတ်ဖြင့် ကုသလျှင် ပျောက်ကင်းနိုင်သော လျှို့ဝှက်သီခက်သော သဘာဝသည် ဧကန်ရှိသည် မဟုတ်ပါလော။

ကိုယ်မသိရဖြင့် လောကမှာ ဆန်းကြယ်သော သဘာဝများရှိသည်ကို ငြင်းပယ်ထိုက်ပါသလော။ မိမိသည် သိပ္ပံပညာရှင်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဒဿနပညာရှင်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ သဘာဝအလုံးစုံကို အကုန်အစင်သိနိုင်သော 'ဉာဏ်အထူး' ကို ရရှိထားသူမဟုတ်သေးဆိုသည်ကို လက်ခံသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။

(၃)

ဉာဏ်တစ်ထွာတစ်စိုက်ဖြင့် လောက၏ ဆန်းကြယ်သော သဘာဝလျှို့ဝှက်ချက်များကို မိမိ အကုန်အစင် သိနိုင်သကဲ့သို့ မိမိမသိလျှင်ပင် လောက၏လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ်သော ဖြစ်ရပ်တို့သည် မဖြစ်နိုင်တော့ဘိသကဲ့သို့ အတ္တမြင့်မောက် စိတ်ကြီးဝင် အထက်ရောက် သူများထဲတွင် အကျွန်ုပ်လည်း ပါဝင်ခဲ့ဖူးကြောင်းကို ဝန်ခံရပါမည်။ အမှန်မှာ အကျွန်ုပ် ထိုကဲ့သို့ဖြစ်ခဲ့ခြင်းမှာလည်း တခြားကြောင့်မဟုတ်ပါ။ မိမိ၏ပညာမဲ့ခြင်းအဖြစ်ကို ပညာ ရှိသည် ထင်မိခြင်းအမှားကြောင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ယခုမူ ဉာဏ်မြင့်မိုရ်မက ကြီးမားသော ဘုရား ရဟန္တာတို့၏ဉာဏ်နှင့် နှိုင်းစာ လျှင် မုန်ညင်းစေခန့်သာရှိသော မိမိဉာဏ်နည်းသည်၏အဖြစ်ကို သိပြီဖြစ်၍ ဤစာကို ရေးမိခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၁ ရက်နေ့ထုတ် (The Illustrated Weekly of India) မဂ္ဂဇင်းတွင် ကမ္ဘိရသိပ္ပံ (Mystical Science) နှင့်ပတ်သက်သော မှတ်သား ဖွယ် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ပါရှိလေသည်။ ထိုဆောင်းပါးတွင် အထူးအဆန်းအံ့ဩဖွယ်ရာ တကယ့်ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုအဖြစ်အပျက်၏ ခေါင်းစဉ်ကိုလည်း လူသား၏ တောဇောဓာတ်လောင်ကျွမ်းခြင်း (Human Combustion) ဟု အမည်ပေး ထားပါသည်။ အဖြစ်အပျက်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

၁၉၅၀ ခုနှစ်တုန်းက လန်ဒန်မြို့ ကလပ်တစ်ခုမှာ မိန်းကလေးတစ်ဦး ကပြ နေစဉ် သူ့ကိုယ်မှ မီးတောက်မီးလျှံများ ထွက်လာသည်ကို လူပေါင်း ၅၀ ကျော် တွေမြင်ခဲ့ရလေသည်။ စက္ကန့်ပိုင်းအတွင်း မိန်းကလေး၏ကိုယ်လုံးမှာ မီးတုတ်ကြီးတစ်ခု သဖွယ်ဖြစ်လျက် မီးလျှံများ တဟုန်းဟုန်းတောက်လောင်လေတော့သည်။ မြင်ရသူ အပေါင်းမှာ ဘာမျှမတတ်နိုင်။ ဝင်ကယ်ရန်ပင် အချိန်မရလိုက်၊ လျှင်မြန်စွာ လောင် ကျွမ်းသော မီးလျှံများ မိန်းကလေး၏ခန္ဓာကိုယ်ကို မျိုဝါးလိုက်ပါသည်။ မိနစ်အနည်း ငယ်အတွင်း ထိုမိန်းကလေး၏ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ အဆီအစေးများဖြင့် လိမ်းကျံသော ပြာအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသွားလေတော့သည်။

၁၉၆၁ ခုနှစ်ထုတ် ဗြိတိသျှ ဆေး ဥပဒေဂျာနယ်ကြီးတွင်လည်း လူ့ခန္ဓာကိုယ် သည် အပြင်မှ ရှိမြိုက်ခြင်း အလျင်းကင်းစွာ မိမိကိုယ်တွင်းမှဖြစ်သော တောဇောဓာတ် ဖြင့် လောင်ကျွမ်းတတ်သော သဘောဓကန်ရှိကြောင်း အထောက်အထားများလည်း ရှိနေပြီဖြစ်ကြောင်း အစီရင်ခံစာ ရေးသားထားလေသည်။ ပင်စီလ်ဗေးနီးယားတက္ကသိုလ် ဆေးသိပ္ပံမှ မှုခင်းဆေးဝါးဗေဒပညာရှင် ဒေါက်တာဝီလတန်ကရိုဂမန် (Dr. Wilton Krogman) ၏ အစီရင်ခံစာတစ်စောင်တွင် မီးသဂြိုဟ်သည့် မီးဖိုတွင် အပူရှိန်

၃၀၀၀ စင်တီဂရိတ် ပြင်းအားရှိသော မီးသည်ပင် လူ့အရိုးကို ပြာကျအောင် မတတ်နိုင်။ အစိတ်စိတ်ကွဲရုံသာ တတ်နိုင်သည်ဟု ဆိုပေရာ ယခုမိန်းကလေးအား လောင်ကျွမ်းသောမီးလျှံသည် အပူရှိန် ၃၀၀၀ စင်တီဂရိတ်ထက်ပင် ပို၍ပြင်းထန်လေသလား။ ပြင်းထန်သည်မှန်လျှင် လူ့ခန္ဓာသည် အလွန်ပြင်းထန်သော မီးလောင်မိုးကြီးတစ်လုံးဖြစ်လေသလား။ သဘာဝကို မျက်မှောက်ပြုနေရပြီးဖြစ်ပါလျက် အသိခက်လှချေ၏ တကား။

(၄)

ဤအဖြစ်အပျက်ကို ဖတ်ရသောအခါ၌ ကျွန်ုပ်၏အသိဉာဏ်တွင် ဓမ္မပဒမှ သန္တတိအမတ်ကြီးအကြောင်း ဝတ္ထုသည် ရုတ်တရက်ပေါ်လာပါသည်။

ဘုရားသက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်က ကချေသည်မတစ်ဦး မိမိရှေ့မှောက်မှာ ကပြနေစဉ်အတွင်း ရုတ်တရက် နှလုံးကွဲ၍ သေဆုံးသွားသောအဖြစ်ကို မြင်ရသဖြင့် ထိတ်လန့်ကြီးစွာဖြစ်သော အမတ်ကြီးတစ်ဦးသည် ထိုထိတ်လန့်ခြင်းကို ဖြေဖျောက်ရန် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ ရောက်ခဲ့ဖူးလေသည်။ အမတ်ကြီး၏အမည်ကား သန္တတိအမတ်ကြီးဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားလည်း အမတ်ကြီး၏ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးနောက် ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်မည့်အကြောင်းကို မြင်သဖြင့် တရားချီးမြှင့်ရာ အမတ်ကြီးလည်း ရဟန္တာဖြစ်လေသည်။ ရဟန္တာဖြစ်သည်နှင့် မိမိ၏အသက်ရှင်နေခွင့် မရှိသည့်အဖြစ်ကို မြင်လေသည်။ ရဟန္တာအမတ်ကြီးလည်း ဘုရားထံခွင့်ပန် လျှောက်ထားပြီးနောက် 'ထန်းခုနစ်ဆင့်မျှ ပျံတက်၍' ကောင်းကင်၌နေလျက်ကပင် တေဇောကသိုဏ်းဈာန်ကို ဝင်စား၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု၏။ ကိုယ်မှ မီးလျှံတို့ထလာ၍ အသားအသွေးများ လောင်ကျွမ်းစေပြီး ဓာတ်တော်များသာ ကြွင်းကျန်၏။

ဤကား ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်အခါက သန္တတိအမတ်ကြီး၏ ခန္ဓာကိုယ်မှ မီးလျှံများထွက်၍ တေဇောဓာတ် လောင်ကျွမ်းခဲ့ဖူးခြင်း သာဓကဖြစ်လေသည်။

တစ်ဖန် ဇိနတ္ထပကာသနီ တွင်လည်း

တေဇောဓာတ် လောင်ကျွမ်းပုံကို ဤသို့ ဖော်ပြထားလေသည်။

'ရှင်မဟာကဿပ' လည်း ထိုသို့ရောက်၍ အလောင်းတော်ကို ထင်းတလားတွင်း၌ သွင်းထားသည်ကို မြင်လျှင် ကိုယ်ဝတ်ကို စံပယ်တင်၍ ဘုရားရှင်ရှိရာသို့ လက်အုပ်ချီလျက် စန္ဒကူးထင်းပုံကို လက်ယာရစ် သုံးပတ်လည်၍ ပူဇော်ပြီးမှ ဤဋ္ဌာန

* ဓမ္မပဒ/ ၁၁၂ သန္တတိအမတ်ကြီး၊ ဦးမြင့်ဆွေ (လန်ဒန်)
* ဇိနတ္ထပကာသနီ ၃၁- ၅၀၀၊ ၅၁၀။

သေခြင်းသန

ကား ဦးခေါင်းတော်ထားရာတည်း။ ဤဋ္ဌာနကား ဖဝါးတော်ရှိရာတည်းဟု မှတ်၍ စတုတ္ထသမာပတ်ကို ဝင်စားပြီးသော် 'ကိုယ်တော်မြတ်၏ ခြေတော်အစုံကို လှမ်းခြံသမျှ ကို ဖောက်ထွက်လျက် ဦးခေါင်းထက်၌ တည်စေသော်' ဟု မနောဓိဋ္ဌာန်ကြံတော်မူ၏။

ထိုခဏ၌ အကန်တစ်ထောင်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ တစ်ရာရှစ်ကွက်သော စက်လက္ခဏာတို့၏တည်ရာဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေဖဝါးတော်အစုံသည် အရှင်မဟာကဿပ၏ဦးခေါင်းထက်၌ တည်၍လာလေသည်။ လူအမျိုးမျိုးတို့လည်း ထိုအံ့ဖွယ်သရဲကိုမြင်လျှင် ကြည်ရွှင်ဝမ်းသာလျက် သည်းစွာသောအသံကို ဟစ်ကြွေး၍ ပူဇော်ချီးမြှောက်ကြကုန်၏။

ထို့နောက် ခြေတော်ကွယ်သောအခါ ပရိသတ်တို့ ငိုကြွေးကြကုန်စဉ် အလောင်းတော်တည်ရာ နံ့သာထင်းပုံသည် တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူမျှ မီးမညှိရဘဲ ရဲရဲပြောင်ပြောင် မီးရောင်ညီးညီးထွက်သဖြင့် အထက်မှစ၍ လောင်ကျွမ်းလေ၏။

ဤကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် တောဇောဓာတ်လောင်ကျွမ်းခဲ့ဖူးကြောင်း ကျမ်းဂန်အထောက်အထားများ ဖြစ်လေသည်။

ဤဖြစ်ရပ်တို့သည် ဝေးဝေးလံလံမှာ ဖြစ်သည့်ဖြစ်ရပ်များမဟုတ်ပါ။ လူ၏ ခန္ဓာကိုယ်တွင်းမှာဖြစ်သည့် အကြောင်းများသာ ဖြစ်ကြကုန်သည်။

လူသည် သဘာဝလောကကို သိဖို့ နည်းပေါင်းစုံဖြင့် ကြိုးပမ်းလာခဲ့ကြပါသည်။ သိသင့်သလောက်လည်း သိခဲ့ကြပါပြီ။ သို့သော် အနီးဆုံးဖြစ်သော လူ့ခန္ဓာကိုယ်၏ အတွင်းသဘောကိုပင် အကုန်အစင် သိဖို့မှာ နောင်တွင်လည်း အဓွန့်ကာလသို့တိုင် အောင် ကြာရှည်ပေဦးမည်။

သဘာဝတရားကို သာမန်ပုထုဇဉ်ဉာဏ်လောကဖြင့် မသိနိုင်သော နက်နဲလျှို့ဝှက်သည့်တရားများ ရှိနေခြင်းကား မှချထင်ရှားပါသည်။

သို့ဖြစ်လျှင် သိခက်သောသဘာဝကို လူသားတိုင်းသိဖို့အတွက် သိအပ်သော နည်းလမ်းကောင်းတစ်ခုတော့ လိုနေသေးသည်မဟုတ်ပါလော။

သို့ဖြစ်လျှင် ထိုနည်းလမ်းကို ဆွေရန်အတွက် စက်ကိရိယာများဖြင့် ဖွဲ့စည်းသော နည်းပညာအသွယ်သွယ်ဖြင့် ကြိုးပမ်းလျက်ရှိသည့်နည်းတူ စုစည်းသော စိတ်တန်ခိုးဖြင့် ဖွဲ့စည်းသောဉာဏ်စဉ်နည်းဖြင့် ကြိုးပမ်းရှာဖွေသူများလည်း ရှိနေသည်ကို သတိချုပ်အပ်ပါသည်။

တွေ့ကြုံသိနှင့် ဇာတိဿရဉာဏ်၏ကွင်းဆက်

(၁)

ကမ္ဘာအတွေးအမြင်သမိုင်းတွင် တွေ့ကြုံသိခေါ် အာရုံသိကို ပင်တိုင်ထား၍ သဘာဝ တရားကို စူးစမ်းသောခေတ်သည် ဖရန်စစ်ဘောကွန် (၁၅၆၁- ၁၆၂၆) က စသည်ဟု အသိအမှတ်ပြုထားကြသည်။ အသိအမှတ်ပြုရသည့် အကြောင်းလည်းရှိသည်။ ထို အကြောင်းသည် ဖရန်စစ်ဘောကွန်ကစ၍ ဒဿနပညာကို သိပ္ပံပညာနှင့် ရည်မှန်းချက်တူ ဖြစ်အောင် ကြိုးစားဖို့ တိုက်တွန်းခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သိပ္ပံပညာသည် သဘာဝ တရားကို အာရုံခွဲရတို့မှတစ်ဆင့် ဖြစ်သော အတွေ့အကြုံသိကို အခြေခံ၍သာ စူးစမ်း သည်။ စူးစမ်းပြီးနောက် ရအပ်သော အသိပညာများကို လူသားတို့အတွက် အသုံးချ ရန် ရည်ရွယ်သည်။ ဒဿနပညာမှာလည်း ထိုသဘောရှိအပ်သည်ဟု ဘောကွန်က လမ်းပြသွားလေသည်။

နောက်ပိုင်းတွင် ဘောကွန် ပြသွားသော အတွေးအခေါ်လမ်းကို ပြဗိတိသျှဒဿန ဆရာကြီးများက ဆက်၍လိုက်ခဲ့သည်။ ထိုသူတို့မှာ ဂျွန်လော့ (က) ၁၆၃၂- ၁၇၀၄၊ ဘာကလေ (၁၆၅၅- ၁၇၅၃) နှင့် ဟယွမ်း (၁၇၁၁- ၁၇၇၆) တို့ ဖြစ်ကြလေသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးသုံးဦးအနက် အတွေ့အကြုံအခြေပြု အသိပညာရှုနည်း၏ အခြေခံနိဿယ ကို ပီပီပြင်ပြင် ချမှတ်နိုင်သူသည် ဘာကလေဖြစ်သည်။ ဘာကလေက 'ရှိလျှင် သိရမည်' ဆိုသော သဘောတရားများကို ချမှတ်ခဲ့၏။ ဤလောက၌ အစစ်အမှန်တည်ရှိ ကုန်သော ဝတ္ထုပစ္စည်း အဖြစ်အပျက် အခြင်းအရာမှန်သမျှ တကယ်တမ်းရှိလျှင် အာရုံဖြင့် သိကိုသိရမည်။ အာရုံဖြင့် သိသည်ဆိုရာ၌ မိုက်ကရိုစကုပ်ဖြင့် ကြည့်လို့ သိသိ၊ တယ်လီစကုပ်ဖြင့်ပဲ ကြည့်လို့ သိသိ၊ ဘယ်နည်းမြင် မြင်၊ ဘယ်နည်း ကြား ကြား မြင်နိုင်ရမည်။ ထိတွေ့သိမြင်နိုင်ရမည်ဟု ဆိုသည်။

သို့ရာတွင် ဘာကလေ အခက်ကြုံရသည်။ သူသည် ခရစ်ယာန်ဘုန်းတော် ကြီးတစ်ပါး ဖြစ်လေသည်။ လူတွေက သူ့ကိုမေးကြသည်။ 'ကဲ ကောင်းပြီ၊ ဒါဆို ခင်ဗျားယုံကြည်ကိုးကွယ်တဲ့ ထာဝရဘုရားသခင်ကို ခင်ဗျားမြင်ဖူးသလား၊ သူပြောတဲ့ စကား ခင်ဗျားကြားဖူးသလား၊ သူနဲ့ ခင်ဗျား အတွေ့အကြုံအားဖြင့် ဆက်သွယ်ဖူး

သလား။ ခင်ဗျားပြောသလိုရှိရင် အာရုံနဲ့သိရမယ်ဆိုရင် ဘုရားသခင်ကို အာရုံနဲ့ သိမြင်နိုင်လို့လား။ မသိနိုင်ဘူးဆိုရင် ခင်ဗျားစကားအရ ဘုရားလည်း မရှိတာ သေချာ တယ်' ဟု လှောင်ပြောင်ပြောဆိုကြလေသည်။ ဘာကလေးလည်း ဘာမှမပြောနိုင် လက်မှိုင်းချခဲ့ရဖူးလေသည်။

မှန်ပါသည်။ သဘာဝ၏လျှို့ဝှက်ချက်တွေ၊ နက်ရှိုင်းလှတဲ့ သဘောတွေ အများ အပြားပဲ ရှိပါ၏။ အားလုံးကို အတွေ့အကြုံနှင့်သိဖို့ ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား။

အရှေ့တိုင်းသားများအနက် စာဝကဂိုဏ်းသားများ၊ ဂျိမ်းအပူဝါဒဂိုဏ်းသားများ စသူတို့လည်း ရှေးပဝေသဏီ ဘီစီ ၅၀၀ ကျော်ကတည်းက အတွေ့အကြုံကို အသိ ပညာရရာရကြောင်း လက်နက်ကောင်းတစ်ခုအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခဲ့ကြပါ၏။ ပရာ ကရှား ပရမာ ဟုခေါ်ပါ၏။ သို့သော် အရှေ့တိုင်းသားများက အနောက်တိုင်းသားများ ထက် သာလွန်သော အချက်တစ်ချက်ရှိခဲ့၏။ ထိုအချက်သည် 'ဉာဏ်' ဖူးဖြင့်လည်း နက်ရှိုင်းလျှို့ဝှက်သော သဘာဝများကို သိနိုင်သည်ဟူသော အမြင်ကို လက်ခံလာခဲ့ ကြခြင်းဖြစ်ပါ၏။

(၂)

'ဉာဏ်' သည် လူတွင်ရှိသော သိတတ်သော သဘောမျိုးပင်ဖြစ်၏။ အဘိဓာန်တွင် ပညာစေတသိက်ဟုလည်း ပြ၏။ ၎င်းကိုပင် အနောက်သားများက Intellectual-ism ဟုလည်းခေါ်ကြ၏။ အာရုံဖြင့် တစ်စုံတစ်ရာ ဆက်ဆံစရာမလိုဘဲ ထိုးထွင်းသိမြင် ခြင်းလည်း ဖြစ်၏။ အာရုံသိသည် မှောက်မှားတတ်သောသဘော လှည့်စားတတ်သော သဘောမျိုးလည်းရှိသည်ကို ပညာရှင်တိုင်း သိပြီးဖြစ်ကြပါ၏။ ထိုအကြောင်းကြောင့် ရှေးကပင် အနောက်ဘက်ကမ္ဘာမှာလည်း ဉာဏ်သိကို အားကိုးသူတွေ ပေါ်ခဲ့ကြဖူးပါ သည်။ ထိုသူတို့အနက်တွင် ခေါ်မဒဿနပညာရှင် ပလေတိုသည် ထင်ရှားပါသည်။ အရှေ့ဘက်ကမ္ဘာတွင်ကား ဉာဏ်ကို အဆင့်ဆင့်ထား၍ ထိုးထွင်းသိမြင်မှု အနိမ့်အမြင့် သဘောတရ ဉာဏ်စဉ်သတ်မှတ်ထားကြလေသည်။ ဉာဏ်ကို ထူထောင်၍ရသော ကျင့်စဉ်စရဏ လုပ်နည်းလုပ်ပာန်များကိုလည်း အရှေ့တိုင်းပညာရှင်များက ဖော်ပြခဲ့ ကြပါသည်။

ဉာဏ်မှာပင် စိန္တာမယဉာဏ်၊ သုကံမယဉာဏ်၊ ဘာသနာမယဉာဏ်ဟူ၍ ခွဲပြ ထားမှုများလည်း ရှိ၏။ စိန္တာမယဉာဏ်သည် ဆင်ခြင်၍ သိခြင်းဖြစ်၏။ သုတမယ ဉာဏ်သည် လေ့လာမှတ်သား၍ သိခြင်းြင်၏။ ဘာသနာမယဉာဏ်သည် စိတ်ကို စင်ကြယ်အောင် သုတ်သင်၍ အဆင့်မြင့်အောင် ဖန်တီးခြင်းဖြင့် ထိုးထွင်းသိခြင်းမျိုး ဖြစ်လေသည်။

ဉာဏ်သည် ပညာမျိုးလည်းဖြစ်၏။ သုတမယဉာဏ်၊ စိန္တာမယဉာဏ်တို့သည် သာမန်ပုထုဇဉ်များနှင့် ဆက်ဆံသော်လည်း ဘာဝနာမယဉာဏ်ကိုကား လူတိုင်းရနိုင်သည်မဟုတ်ချေ။ ခဲယဉ်းပင်ပန်းစွာ အားထုတ်သော ပါရမီရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သာ ရထိုက်သော ဉာဏ်မျိုးလည်းဖြစ်သည်ဟု ပညာရှိတို့ ယူဆကြပါသည်။ ဘာဝနာမယဉာဏ်ကို ရသောပုဂ္ဂိုလ်သည် အနာဂတ်ကိုလည်း သိနိုင်၏။ သဝဟောင်းကအကြောင်းများကိုလည်း သိနိုင်၏။ သူတစ်ပါးစိတ်အကြံအစည်ကိုလည်း သိနိုင်၏။ နတ်မျက်စိကဲ့သို့လည်း (ယခုခေတ် အီလက်ထရွန်မိုက်ကရိုစကုပ်ကဲ့သို့လည်း) ဖြစ်နိုင်၏။ အာသဝေါတရားတို့ကုန်ခန်းရာ ဘဝ၏လွတ်မြောက်ရာ တရားထူး တရားမြတ်ကိုလည်း ရနိုင်ပါ၏။ ထိုဉာဏ်မျိုးရသောပုဂ္ဂိုလ်ကို 'တေဝိဇ္ဇာ' ဟုလည်း ခေါ်ကြလေသည်။ ဤကား အားထုတ်ခြင်းဖြင့်သာ ရအပ်သော ထူးခြားသိ (ပု၊ ဒိ၊ အာ) ဉာဏ်မျိုးဖြစ်၏။

သို့သော် ဤလောက၌ တရားရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် တစ်စုံတစ်ရာ အားထုတ်ရခြင်းမရှိပါဘဲလျက် အတိတ်ဘဝကို ပြန်၍သိသော ဉာဏ်မျိုး ရရှိတတ်သည်ကိုလည်း လက်တွေ့ဘဝတွင် တွေ့မြင်နေကြရလေသည်။

(၃)

၁၉၅၅ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလထုတ် ကမ္ဘာကျော် The Illustrated Weekly of India ရုပ်စုံမဂ္ဂဇင်းတွင် Is Reincarnation Possible? 'ဘဝကူး ပဋိသန္ဓေနေခြင်း (လူဝင်စားခြင်း) ဆိုသည်မှာ ဖြစ်နိုင်ပါသလား' အမည်ရှိ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ကို ကမ္ဘာသိရေးထုတ်ခဲ့လေသည်။ ရေးသူမှာ မူကူးရှားမား' ဆိုသူဖြစ်၏။

ထိုဆောင်းပါးတွင် တစ်ချိန်တုန်းက ကမ္ဘာပေါ်တွင် အလွန်ထင်ရှားခဲ့ဖူးသော ရန္တီဒေဝီခေါ် ၁၉၂၆ ခုဖွား လူဝင်စားအမျိုးသမီးတစ်ဦး၏အကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြထား၏။ ကမ္ဘာကျော်ဂျိုလ်ကြီးများ ဖြစ်ကြသော မဟတ္တမကန္တီ၊ ဟင်နရီဖိုးဒ်၊ အင်မင်နဝယ်ကန်၊ ရောဘတ်ဝဂ္ဂနာ စသူတို့၏ ဘဝကူးခြင်းကို ယုံကြည်ကြောင်း အဆိုအမိန့်များကိုလည်း ဖော်ပြထား၏။ ထိုအဆိုများအနက် ဂျာမန်အတွေးအမြင်ပညာရှင်ကြီးကန်၏ အယူအဆကို ဤတွင် ဖော်ပြသင့်သည် ထင်ပါ၏။ ကန်က ဤသို့ဆိုခဲ့လေသည်။

'တကယ်လို့များ ကျုပ်တို့ဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုးရာ တခြားဝတ္ထုပစ္စည်းသတ္တဝါတို့ကိုပါ သူတို့ရဲ့ နဂိုရှိရင်းစွဲ သဘာဝအတိုင်း သိနိုင်ကြမည်ဆိုပါလျှင် ကျုပ်တို့ကိုယ်ကျုပ်တို့ ဝိညာဉ်လောကထဲမှာပါ ကျက်စားနေတယ်ဆိုတာကိုးရာ မြင်ရမှာပါ။ အဲဒီ

တမလွန်လောကုတ္တရာဘဝမှာ ခုလို မွေးခြင်းနဲ့စပြီး သေခြင်းနဲ့ အဆုံးမရှိတဲ့ခန္ဓာကို တွေ့ကြရမှာပဲ။ ဟု ဆိုလေသည်။

ဆောင်းပါးရှင် မားသည် တိဗက်လူမျိုးများ၏ သေသူများကျမ်း The Book of The Death ကိုလည်း လေ့လာတင်ပြထား၏။ ကမ္ဘာကျော် ဒလိုင်းလားမားသည် လူဝင်စားဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ရုပ်ပုံများနှင့်တကွ ပြထားလေသည်။ ထို့ပြင်ရှိကား ထရိုင်ဝဒီ၏ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် တွေ့ရှိရသော လူဝင်စားအမှုပေါင်း (၁၀) ခုကိုလည်း တင်ပြလေသည်။

မြန်မာပြည် လူဝင်စားများအကြောင်းကို ရှေးကတင်ပြထားသူများလည်း ရှိ၏။ ထိုအကြောင်းများကို ဦးဝင်းမောင်၏ 'ဘဝအိုးအိမ်အကြိမ်ကြိမ်' တွင် အကျယ်ဖတ်ရှု နိုင်ကြပါသည်။

ရှားမား၏ဆောင်းပါးမှာ အတော်ပင်ပြည့်စုံသော ဆောင်းပါးဖြစ်၏။ ကမ္ဘာ ကျော်ပညာရှင်ကြီးများထဲမှ ဘဝပြီး နောက်ဘဝဆက်ရှိသည်ကို ယုံကြည်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်ကျော် ၃၀ စာရင်းကိုလည်း တင်ပြထားပါသည်။

သံသရာရှိသည်၊ ဘဝဆက်ရှိသည်ဆိုသောအဆိုကို ယုံကြည်လက်ခံသော အနောက်တိုင်းသား ပညာရှင်အကျော်အမော်များတွင် ပိုက်သဂိုရပ်၊ ပလေတို၊ ရောမ ဧကရာဇ်ဂျူလိယန်၊ လီယိုနာဒိုဒါဗင်ချို၊ ပါရာဆဲလ်ဆပ်လိုက် ဗနီ၊ ဘင်ဂျင်မင်ဖရင် ကလင်၊ ဂိုထဲ၊ ပါစီရှယ်လီ၊ ဗစ်တာဟူဂိုး၊ ရစ်ချက်ဝဂ္ဂနာ၊ နီရှေး၊ အက်ဒီဇင်၊ ဟံင်နရီဖိုးဒ်၊ အိပ်ဂျီဝဲလ် တို့ကအစ ပါသည်ဆို၏။

ကမ္ဘာကျော် လူဝင်စားများအကြောင်းကို တင်ပြခြင်းမှာ ထိုသူတို့၏ ဇာတ်လမ်း ကို တင်ပြလိုခြင်းမဟုတ်ပါ။ ထိုသူတို့သည် ရှေးက အသက်ရှင်လျက် နေခဲ့ဖူးပြီးသော ဘဝများကို ပြန်လည်အောက်မေ့တတ်သူ ပြန်၍သိတတ်သူများဖြစ်သည်။ ထိုသူတို့မှာ အတိတ်ဘဝကို ပြန်၍သိနိုင်သော ဇာတိဿရဆိုသော ဉာဏ်တစ်မျိုးပါသည်ဆိုသော အချက်ကို တင်ပြလို၍သာ ဖြစ်ပါသည်။

လူဝင်စားဆိုသူတို့သည် ဘဝသစ်ခန္ဓာသစ်ဖြင့် အသစ်တစ်ဖန် လူ့ဘဝတွင် မွေးဖွားလာကြသောအခါ သေခဲ့ပြီးသော ဘဝဟောင်းက နေခဲ့ဖူးသည့် အရပ်ဒေသ၊ အိုးအိမ်၊ ဆွေမျိုးသားချင်း၊ ဝတ္ထုပစ္စည်း အသုံးအဆောင်များကို တိတိကျကျ ပြန်သိ ကြလေသည်။ ဘဝဆက်ကို မယုံကြည်ကြသူများက ရှန္ဒီဒေဝီကို အမျိုးမျိုးစစ်ဆေး မေးမြန်းခဲ့ဖူးလေသည်။ ရှန္ဒီဒေဝီနှင့် အင်တာဗျူးလုပ်ခဲ့ဖူးများကို ဝါရှင်တန်ပို့(စ်) သတင်း စာကြီးကပင် ကမ္ဘာသိ ဖော်ပြခဲ့ဖူးလေသည်။

အမှန်တော့ ဘဝသစ်ဖြင့် ကူးဆက်မွေးဖွားခြင်းသဘောကို ဟိန္ဒူများ၊ ဆိမ်၊

ဂျိန်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ဇိရိအက်စ်တာစသည် ဘာသာတိုင်းလိုပင် လက်ခံထားကြသည်။
ဂရိတို့က ၎င်းကို မိတင်ဆိုက်ကိုးဆစ် ခေါ်သည်။

ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်က ဆရာဝန်
ကြီး ဦးမြင့်ဆွေ မေးမြန်းသော ဘဝပြဿနာပုစ္ဆာများတွင်လည်း ဆရာတော်က အောက်
ပါအတိုင်း ဖြေခဲ့ဖူးပါသည်။

‘လူဝင်စားဆိုသူများမှာ နိုင်ငံတကာ၌ အနည်းငယ်စီရှိကြ၏။ သို့သော် ‘တမလွန်
ဘဝ မရှိ’ ဟု ယူဆထားသူများက ထိုလူဝင်စားတို့၏ တကယ်အမှန်ပြောချက်ကို
မယုံကြည်ကြ။ မိစ္ဆာအယူကို ပြောသည်ဟု လူကြီးများက ဟန်တားထားသော
ကြောင့် တမလွန်ဘဝမရှိဟု ယူဆထားသော လူမျိုးတို့၏ ကလေးများမှာ မပြောဝံ့
သဖြင့် မထင်ရှားဘဲ ပျောက်ကွယ်သွားရရှာသည်။’

ဆရာတော်ကြီးသည် ဤသို့အစချီလျက် သူ့ကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံဖူးခဲ့သော
သုံးနှစ်သမီးက ပိဋကတ်စာပေများကို ဖတ်ပြနိုင်သော ဖျာပုံနယ်က မိန်းကလေး
အကြောင်း၊ ရှေးဘဝက မျောက်ဖြစ်ခဲ့ဖူးကြောင်း ပြန်ပြောပြသော ရွှေဘို ဆိတ်ခွန်နယ်
ပုတီးရွာမှ ဦးဒီပအကြောင်း၊ နွေးဘဝက လူဖြစ်လာသူ၊ ပုစွန်ဘဝက လူဖြစ်လာသူများ
အကြောင်းကို ဟောကြားခဲ့လေသည်။

ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရား ရှိစဉ်အခါကလည်း ပြင်သစ်နိုင်ငံ ပါရီ
မြို့ရှိ ပညာရှင်များက အောက်ပါမေးခွန်းတစ်ခုကို မေးခဲ့ဖူးပါသည်။ မေးခွန်းမှာ ဤသို့
ဖြစ်ပါသည်။

မေးခွန်း။ ။ လူဝင်စားဟူ၍ လောကမှာ ပြောရိုးဆိုရိုး ရှိကြ၏။ လူဝင်စား
ခြင်းအကြောင်းသည် ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်တွင် သင်ဝင်ခြင်း ရှိပါသလား။

ထိုအမေးကို လယ်တီဆရာတော်က ဤသို့ ဖြေတော်မူခဲ့ဖူးလေသည်။

လူဝင်စားဟူသည် အသီးအခြား တစ်မျိုးမဟုတ်။ လူ့ဘဝသို့ ရောက်လာကြ
သူအပေါင်းတို့တွင် ရှေးဘဝကို ပြန်လည်၍ သိနိုင်သူ အနည်းငယ်မျှ ရှိကြ၏။ သူတို့ကို
လူဝင်စားဟု ခေါ်ကြ၏။ ထိုသူတို့ကို ဗုဒ္ဓဘာသာ ကျမ်းဂန်တို့၌ ဇာတိသရပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍
ခေါ်၏။ ရှေးဘဝကို ပြန်၍အောက်မှ နိုင်သောသူ၊ သိနိုင်သောသူ၊ အမှတ်ရနေသောသူဟု
ဆိုလိုသည်။

ရှေးဘဝကို ပြန်၍မသိနိုင်ခြင်း အကြောင်းကား

(၁) ဤလူ့ဘဝ၌ နေ့ရက်ရှည်ကြာ အနာရောဂါ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်း စိတ်အား
ကုန်ခန်း၍ သေရခြင်းတစ်ပါး။

(၂) နောင်ဘဝ၌ ဂဗ္ဘသေယျမျိုးဖြစ်၍ အလွန်သေးငယ်လှသော ကလာလရေကြည် အစတည်လျက် နေ့ရှည်ရက်များ ဖြည်းနေးစွာ ကြီးပွားရသဖြင့် စိတ်အားသေးနပ် မှေးတုပ်မိန်းမော၍ နေရခြင်းတစ်ပါး။

ဤအကြောင်းနှစ်ပါးနှင့် ထိတွေ့ကြုံလာသောသူတို့၏ ရှေးဘဝကိုမေ့ကြကုန်၏။ ထိုမှတစ်ပါး အလွန်ငယ်ငယ်ကလေးက သေခဲ့ကြသောသူ၊ အလွန်အိုမင်းထိုင်းမှိုင်းမှ သေခဲ့ရသောသူ၊ ယစ်မူးကြူးလှသော သူတို့သည်လည်းကောင်း၊ နောက်ဘဝ၌ အမိသည် ရောဂါသည်ဖြစ်ခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ အမိဝမ်းတွင်း၌ သူငယ်သည် ထိတ်လန့်ချောက်ချားခြင်းများဖြင့်လည်း ရှေးဘဝကို မေ့ကြကုန်၏။ ဤကား ရှေးဘဝကို ပြန်၍မသိနိုင်ခြင်း အကြောင်းတည်း။

ဤလူ့ဘဝ၌ သေလွန်၍ ဥပပါတ်နတ်ဘဝ ဗြဟ္မာဘဝသို့ရောက်ကြသောသူ၊ ငရဲဘဝ၊ ဗြိတ္တဘဝသို့ ရောက်ကြသောသူတို့သည် ရှေးဖြစ်ပြီးဘဝကို သိနိုင်ကြကုန်၏။ ဤလူ့ဘဝ၌ အားရှိတုန်းအခါမှာ လက်နက်ဘေး၊ ကပ်ဥပါဒ်ဘေးတို့နှင့် ရုတ်တရက် သေဆုံးကြကုန်၍ နောက်ဘဝ၌ အနာရောဂါကင်း၍ သန့်ရှင်းငြိမ်သက်သော အမိဝမ်းတွင်း၌ ဖြစ်ရသောသူများသည် ရှေးဘဝကို သိတတ်ကြ၏။

ရှေးဘဝကို ပြန်၍သိရလိုပါ၏ဟု ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြု၍ ဆုတောင်းပတ္တနာ ပြုခဲ့သောသူများသည်လည်း ရှေးဘဝကို ပြန်၍သတိရတတ်ကြ၏။ ပုဗ္ဗေနိဝါသ အဘိညာဉ်ကို ရကြကုန်သော ရသေ့တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရဟန္တာတို့သည်လည်းကောင်း ရှေးဘဝကို သိတတ်ကြကုန်၏။

ဤတွင် ရှေးအတိတ်ဘဝကို ပြန်၍သိခြင်းကို ဇာတိဿရခေါ်ပါသည်။ ထိုဇာတိဿရကို မျက်မှောက်ဘဝတွင် ပုဗ္ဗေနိဝါသ အဘိညာဉ်ကို ရအောင် အားထုတ်သူလည်း ရနိုင်သည်။ သို့မဟုတ်

နောင်ဘဝတွင် အတိတ်ဘဝကို ပြန်၍သိသောကိုယ်ဖြစ်ရပါလို၏ဟု ကုသိုလ်ပြုပြီး ဆုတောင်းရှိခိုးလျှင်လည်း ရနိုင်ကြောင်း လယ်တီဆရာတော်၏ အဆိုသည် ရှင်းလှပါ၏။

ယခုမူ လောကတွင် ရှေးဘဝကို ပြန်သိသောသူများ ရှိနေသည်ကို တွေ့ကြုံသိမြင်နေရပြီဖြစ်ရာ ထိုကဲ့သို့ အတိတ်ဘဝကို ပြန်သိလိုလျှင် ဆုတောင်းဖို့သာ လိုတော့ကြောင်း နည်းကောင်းကိုလည်း ကွင်းဆက်တစ်ခုအဖြစ် မြင်သိရပါပြီတည်း။

ကျမ်းကိုးများ

၁။ History of Philosophy- B. Russell

- ၂။ Illustrated Weekly of India Dec: 1985
- ၃။ Buddhist Dictionary Nyanatiloka
- ၄။ ဘဝအိုးအိမ် အကြိမ်ကြိမ်၊ ဦးဝင်းမောင်။
- ၅။ ဘဝပြဿနာ၊ မဟာစည်ဆရာတော်။
- ၆။ နိုင်ငံခြားပုစ္ဆာအဖြေ၊ လယ်တီဆရာတော်။
- ၇။ ဝဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ။

ဆော့ခရတ္တိပညာရှိ၏ ဇရာဒုဗ္ဗလတရားအမြင်

ဇရာဟူသည်ကား အိုခြင်း ရင့်ခြင်းတည်း။ ဒုဗ္ဗဟူသည်ကား အားအင်ဆုတ်ယုတ်ခြင်း တည်း။ ထိုအိုခြင်း၊ ရင့်ခြင်း၊ အားအင်ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကား သက်ရှိတို့မှာသာမက သက်မဲ့တို့မှာလည်း ကပ်ညှိလျက်ရှိသော ဘေးဥပါဒ်တည်း။

လူသည် ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိသော သတ္တဝါမျိုးလည်းဖြစ်၏။ ကြံဖူးသော အတိတ် က အတွေ့အကြုံများကို ဆွဲမှတ်ထားပြီးနောက် ပြန်လည်အောက်မေ့တတ်သော သတ္တဝါ မျိုးလည်းဖြစ်၏။ နုပျိုစဉ်အခါက ရွှင်လန်းဖြူးတူးခဲ့ဖူးသော လူသားသည် အိုမင်းမစွမ်း ရှိသောအခါ ထိတ်လန့်ခြင်း သံဝေဂသည် ဖြစ်တတ်၏။

အားသန်စဉ်၊ မာန်တက်စဉ်၊ လူရာဝင်စဉ်အခါက မေ့မေ့လျော့လျော့၊ ပေါ့ပေါ့ ဆဆနှင့် အပျော်အပါးလိုက်စားရင်းသာ အချိန်တွေကို ကုန်ဆုံးစေခဲ့သော လူသားသည် အိုမင်းခြင်းကြောင့် အားယုတ်သောအခါ လူရာမဝင် အရေးမပါတော့၍ မာန်ကျသော အခါ ဘဝမှာ အသက်ရှင်လျက်နေရခြင်း၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှာမရ၊ ရှေ့လျှောက် ဘာလုပ်ရမှန်းမသိ နေမထိ ထိုင်မသာဖြစ်တတ်ကြလေသည်။

ထိုအခါမျိုး၌ (ပင်စင်စား သက်ကြီးရွယ်အိုများသည်) မည်သို့မည်ပုံ နေထိုင်သင့် ကြောင်းကို ကျမ်းတစ်စောင်တစ်ဖွဲ ရေးသား၍ အကြံပေးတင်ပြခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထင်ရှားရှိ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကား 'ပင်စင်အငြိမ်းစားတရား နိဒါန်း (ခေါ်) လူသားတို့၏ ထွက်ရာလမ်း' ကျမ်းကို ရေးသားပြုစုသူ ဦးထွန်းလှိုင် (ဝိနယပါရဂူ) ဖြစ်၏။

ထိုကျမ်းတွင် ဆရာကြီးဦးထွန်းလှိုင်က အောက်ပါသမန်ဝါဒလင်္ကာ (အများ လက်ခံနိုင်သည့် ညီညွတ်သောဝါဒ) တစ်ပုဒ်ကို တင်ပြပါသည်။ ထိုလင်္ကာသည် အသက်အရွယ်ကြီးပြင်း၍ အိုမင်းခြင်း (ဇရာ) သို့ရောက်ပြီးသော လူပုဂ္ဂိုလ်များသည် ထိုကာလ၌ အသက်ရှင်နေလျက် နေသင့်ပုံကို ပြသောလင်္ကာဖြစ်ပါသည်။ ထိုလင်္ကာ မှာ ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။

* Reconstruction in Philosophy- John Dewey p. 29.

* လူသားတို့၏ ထွက်ရာလမ်း၊ ဦးထွန်းလှိုင် (ဝိနယပါရဂူ) သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊ ၁၉၀၄၊ နာ- ၂၆။

“ပင်စင်အငြိမ်းစား၊
 အိုယောကျ်ား၊
 သင့်အားယခု၊
 လမ်းညွှန်ပြုအံ့၊
 လှူဘဝတာ၊
 တစ်သက်လျာကား၊
 မကြာခဏ မြန်လွန်းလှ၏။
 တက်ကြွဖျော်ဖွယ်၊
 အားငယ်ညှိုးမှု၊
 ကိစ္စစုကို၊
 မပြုရှောင်ရှား၊
 စွန့်ပယ်ထား၍၊
 တရားအမှန်၊
 သိမြင်ရန်သာ၊
 ကြိုးစားကာဖြင့်၊
 ထွက်ရာလမ်းစဉ်၊
 လိုက်စေချင်သည်”

ဟုတိုက်တွန်းထားပါသည်။

ဆရာကြီး ဦးထွန်းလှိုင်၏ သဘောမှာ လူသည် အိုသောအခါ အသက်မွေးမှု အတွက် အားထုတ်ရခြင်းမှ ကင်းလွတ်သောအခါ ထိုလွတ်လပ်ခွင့်ကို အသုံးပြု၍ အရိယာသစ္စာတရားကို မြင်အောင်၊ ထင်အောင် အားထုတ်ရှုမြင်ကျင့်ကြံပါ။ စိတ် လှုပ်ရှားဖွယ် ငါးပါးအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ကို လိုက်စားခြင်းမှ ရှောင်ရှားသင့်သည်ဟု တိုက်တွန်းလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်။

လူအိုများ ကျင့်ကြံအားထုတ်သင့်သော တရားများစွာကိုလည်း ဆရာကြီး ဦးထွန်းလှိုင်က အကျယ်အလွင့် တင်ပြထားပါသည်။ ဆရာကြီး၏ သဘောထားမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ သဘောထားပင် ဖြစ်ပါသည်။

လွန်ခဲ့သော ၁၉၈၆ ခု၊ ဇန်နဝါရီလထုတ် အတွေးအမြင်စာစဉ် (၁၀) တွင်လည်း ပါမောက္ခ ဒေါက်တာကျော်စိန်က ဇာရာဒဗ္ဗလအရွယ်သို့ ရောက်သော လူကြီးများအား 'အသက်ကြီးသော် အိုတတ်ပါစေ' ဟု အကြံပေးဆွေးနွေးတင်ပြထားသော စိတ်ပညာ ဆောင်းပါးတွင်မူ 'လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်တရားတို့ကို ခံစား၍ ဘဝ၏ကုန်ဆုံးခြင်း ကို တန်ဖိုးထားသော စိတ်ပညာအမြင်တစ်ရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝတ္ထုအာရုံကာမဂုဏ်

တို့အား မျက်နှာလွဲ၍ သူတော်ကောင်းတရားကို ဆောက်တည်ခြင်းဖြင့် ဘဝ၏ ကုန်ဆုံးခြင်းကို တန်ဖိုးထားသော အနောက်နှင့် အရှေ့အမြင်နှစ်ရပ်ကို တင်ပြထားပါသည်။

သို့သော် ထိုဆရာကမူ မည်သည့်အမြင်သည် မှန်ကြောင်း၊ မည်သည့်အယူအဆကို ယူသင့်ကြောင်းကိုလည်း မညွှန်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အမြင်နှစ်ရပ်စလုံးကိုပင် အကောင်းချည်း သဘောထားကာ ကြိုက်ရာအယူကိုသာ ယူကြပါဟု ဆိုလိုဟန်သဘောရှိပါသည်။

ထို့အပြင် စိတြဗျာကရီခေါ် 'အိုနာသေဘေး တားဆီးရေးကျမ်း' အမည်ရှိ ကျမ်းတစ်ကျမ်းလည်း ရှိသေး၏။ မုံရွာ ဇောင်ချမ်းပင်ဆရာတော်ပြုစုသော ကျမ်းဖြစ်၏။ ယင်းကျမ်းတွင် ထိုဆရာတော်သည် ဇရာ၏ သဘော၊ ဇရာ၏အပြားကိုလည်း ဖော်ပြထားလေသည်။ ဆရာတော်သည် ဒီဃနိကာယ်ယ် မဇ္ဈိမနိကာယ်အဝင် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ်အဝင် ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ရူပကကဏ္ဍသစ္စဝိဘင်း သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်းတို့၌လာသော 'ဇရာ' ၏ သဘောတရားကို ရှင်းပြရာ၌

'ရုပ်နာမ်တို့၏ ရင့်ခြင်း ရင့်သည်၏အဖြစ်၊ သွားကျိုးသည်၏အဖြစ်၊ ဆံမှတ်ဆိတ် ဖြူသည်၏အဖြစ်၊ အရေအတွန့်သည်၏အဖြစ်၊ ဇီဝိတိန္ဒြေယုတ်လျော့၍ အသက်ကာယမနောတည်းဟူသော ဣန္ဒြေတို့၏ ရင့်ရော်ဟောင်းနွမ်း ချွတ်ယွင်း ချို့တဲ့ခြင်း ဤတရားတို့သည် ဇရာမည်၏ ဟု ဆိုပါသည်။

ထိုအိုမင်းရင့်ရော်ခြင်း ဇရာ ဒုဗ္ဗလတရားသည် လူသားအဖို့ ကောင်းမှုဆိုးမှုမည်သို့ ဖြစ်စေတတ်ပါသနည်း။

ဤအမေးကား အိုခြင်း၏တန်ဖိုးကို စူးစမ်းခြင်းလည်းမည်၏။ အိုခြင်းသည် လူသားအဖို့ ဆိုးသော် (အကျိုးမဲ့သော) အဖြစ်လား၊ သို့မဟုတ် ကောင်းသော (အကျိုးရှိသော) အဖြစ်လား။

ထိုပုစ္ဆာသည် အတွေးအမြင်သမားတို့၏ ဒဿနပုစ္ဆာဖြစ်၏။ ထိုပုစ္ဆာကို အဖြေရှာရန် အားထုတ်ခဲ့ဖူးသော ပညာရှင်ကြီးတစ်ပါးလည်း ဤလောက၌ ပေါ်ပေါက်ဖူးလေပြီ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ခေါမတိုင်းသား ဒဿနဆရာကြီး ဆော့ခရိတ္တိ^၁ ဖြစ်၏။ 'ဇရာ ဒုဗ္ဗလတရားအမြင်' ဟူသည်ကား ဤသို့ဖြစ်၏။

အခါတစ်ပါး၌ ဆော့ခရိတ္တိသည် ပီရအဲယုမြို့ရှိစီဖလု ဆိုသော အဘိုးအိုတစ်ဦး

^၁ စိတြဗျာကရီ မုံရွာ ဇောင်ချမ်းပင်ဆရာတော် (ဒီမိုကရေစီပုံနှိပ်တိုက်)

Plato's Republic (A Modern Library)

၁။ Socrates

၏ နေအိမ်သို့ ရောက်သွားလေ၏။ အဘိုးအိုစီဖလုနှင့် လူချင်းမတွေ့သည်မှာ ကာလအတန်ကြာပြီဖြစ်၏။

ကျွန်ုပ်၏စိတ်တွင် အဘိုးအိုစီဖလုသည် အိုမင်းမစွမ်းရှိလှပြီဟု အောက်မေ့၍ နေခဲ့၏။ သူသည် ကျွန်ုပ်ကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ခရီးဦးကြိုပြုလေ၏။

ဆော့ခရတ္တီသည် သင်သည် ငါ့ထံသို့ တစ်ခါတစ်ရံ လာသင့်သည်ဖြစ်ပါလျက် မရောက်မလာနေခဲ့သည်မှာ ကြာမြင့်လှပြီ။ ငါသာ ရှေးကလိုသွားနိုင်လာနိုင်သည့် အရွယ်ဆိုလျှင် သင်မလာလည်း ငါသည် သင့်ထံသို့ အရောက်လာပါမည်။ ယခု ငါ့မှာ မြို့သို့ရောက်အောင် သွားဖို့ပင် ခက်ခဲသည့်အသက်အရွယ်သို့ ရောက်နေပြီဖြစ်၍ ဤပီရအဲယုမြို့ကလေးကို မကြာမကြာသင်ရောက်လာမှပင် ငါ့မှာ တွေ့မြင်ရပါတော့မည်။ ယခုအခါ ငါ့မှာ ကိုယ်ဖြင့်ခဲစားရသော ကာယသုခများ တဖြည်းဖြည်းဆုတ်ယုတ်နေပြီ ဖြစ်၍ စကားပြောနေရသည်ကိုပင် ချမ်းသာသုခဟု မှတ်၍နေသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ငါတောင်းပန်သည်ကို မငြင်းဘဲ သင်လက်ခံစေလိုပါသည်။ သင်နှင့်တကွ သင်၏အပေါင်းအသင်း မိတ်ဆွေများအားလုံးသည် ငါ့အိမ်ကို စားအိမ်သောက်အိမ် အမှတ်ပြု၍ နေနိုင်ပါသည်။ ငါတို့မှာ မိတ်ဆွေဟောင်းများဖြစ်ကြသည်။ သင်တို့အားလုံးပင် ငါ့အိမ်ကို လည်း မိမိအိမ်လိုပင် သဘောထား၍ နေကြစေလိုပါသည်။

ကျွန်ုပ်ကလည်း အဘိုးစီဖလု၊ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သောပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ပြောဆိုဆွေးနွေး၍နေခြင်းလောက် ကျွန်တော်နှစ်သက်သောအရာလည်း တခြားမရှိပါ။ သူ့အိုများသည် ကျွန်တော်သွားရမည့်ခရီးကို ဦးစွာရောက်ဖူးခဲ့ကြပြီးသော ခရီးသည်များ ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်တော့်စိတ်မှာ အောက်မေ့သဘောထားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ထိုသက်ကြီးရွယ်အို ပုဂ္ဂိုလ်များထံတွင် ၎င်းတို့ရောက်ပြီးဖြစ်သော ထိုခရီး (ဘဝခရီး) သည် လွယ်ကူ၍ ချောမွတ်အဆင်ပြေပါသလား၊ ကြမ်းတမ်း၍ ခဲယဉ်းသော ခရီးမျိုးလားဆိုသည်ကိုလည်း ကျွန်တော်စုံစမ်းမေးမြန်းလိုပါသည်။ ထို့ပြင် ထိုခရီးသို့ ရောက်ပြီးသော အဘိုးကို ကျွန်တော်မေးချင်သော စကားတစ်ခွန်းရှိပါသည်။ ထိုစကားမှာ ကဗျာဆရာများဆိုလေ့ရှိသော 'ဧရာအဝင်တံခါးဝ' ဆိုသော စကားဖြစ်ပါသည်။ ဘဝသည် အဆုံးပိုင်းသို့ ရောက်သောအခါ ခက်ထန်ခြင်းရှိပါသလား၊ အဘိုးစိတ်မှာ ဘယ်လိုထင်ပါသလဲ၊ ကျွန်တော်သိချင်ပါသည်။

ဆော့ခရတ္တီ၊ ငါ့ခဲစားချက်ကိုပင် သင့်အား ပြောပါအံ့။ ၎င်းတို့သည် အမွေးတူ ၎င်းချင်းသာ ပေါင်းသင်းကြသည်ဆိုသောစကားကဲ့သို့ ငါ၏အသက်အရွယ်သို့ရောက်ပြီးသော ဧရာအိုအဘိုးကြီး၊ အဘွားကြီးတို့သည်လည်း အချင်းချင်း ပေါင်းသင်းလေ့ရှိကြပါသည်။ ငါတို့ အချင်းချင်း တွေ့ဆုံရာ အရပ်ဌာနတိုင်းတွင် ပြောရိုးပြောစဉ် ပုံပြင်ဟောင်းများမှာ ကျုပ်တော့ အစားအသောက်လည်းမကောင်းတော့ဘူး၊ ငယ်ငယ်

တုန်းက ပျော်စရာကောင်းခဲ့တာတွေ၊ ချစ်ခင်စုံမက်ခဲ့တာတွေလည်း အားလုံး ဘယ်ရောက် ကုန်ကြမှန်းတောင် မသိတော့ဘူး။ လွင့်ပျောက်ကုန်ကြပါပြီ။ အင်း တစ်ကြိမ်ကတော့ အချိန်ကောင်းအခါကောင်းနဲ့လည်း ကြိုသပေါ့။ ခုတော့ အခါကောင်းဆိုတာတွေလည်း ဆုံးရှုံးသွားပါပြီ။ ကြာတော့ ဘဝဟာ ဘဝနဲ့တောင် မတူတော့ပါဘူးဟု ညည်းတတ် ကြပါသည်။ တချို့ကလည်း အိုမင်းမစွမ်းသည့်အတွက် ဆွေမျိုးသားချင်းတွေက မကြည်ဖြူဘဲ ငြိုငြင်ကြသည့်အကြောင်း ဘဝ၏အနိဋ္ဌာရုံတွေကိုသာ ပြောဆိုနေကြခြင်း မျိုးလည်း ရှိကြသပေါ့။ သို့သော် ငါ့စိတ်မှာတော့ ဧရာဒဗ္ဗလကို အပြစ်တင်ပြီး ပြော ဆိုကြသည်များကို တမင်အပြစ်မရှိ အပြစ်ရှာပြီး ပြောကြသည်ဟူ၍သာ အောက်မေ့ သည်။ ငါ့အဖို့တော့ သူတို့လည်း မကြုံရဘူး။ ငါ့အသိမိတ်ဆွေတွေထဲမှာလည်း ဒါမျိုး မရှိကြဘူး။ သည်တော့ ငါ့စိတ်ထဲမှာ ဟိုကဗျာဆရာကြီး ဆိုဖိုကလီပြောသလိုသာ ထင်ပါသည်။ အချစ်နဲ့မအပ်စပ်တဲ့အရွယ်မှာ အချစ်ကို တမ်းတတဲ့လူမဖြစ်ဖို့တော့ အရေးကြီးသည်။ အချစ်နှင့်ကင်းဝေးသွားခြင်းသည် ဝမ်းမြောက်စရာ ငြိမ်းအေးခြင်း အခွင့်ထူးရခြင်းဖြစ်သည်ဆိုတဲ့ သူ့စကားကို ငါ့စိတ်ထဲမှာ စွဲမှတ်မိနေသည်။ အမှန်မှာ အိုမင်းရင့်ရော်သည့်အခါကျမှ ဘဝရဲ့တည်ငြိမ်ခြင်းနှင့် လွတ်လပ်ခြင်းရဲ့ သဘောကို ကောင်းစွာခံစားရသည်။ ရမ္မက်တဏှာတွေ အပန်းဖြေချိန်ရောက်ခြင်းသည် အရှင်ရူး၊ သခင်ရူးရဲ့လက်အောက်က လွတ်မြောက်ခွင့်ရသည်နှင့်လည်း တူပါသည်။

ဆော့ခရတ္တို၊ အမှန်တော့လည်း ဆွေမျိုးသားချင်းတွေ ငြိုငြင်ကြသည်။ အပြစ် တင်ကြသည်ဆိုသော အကြောင်းသည် ဧရာဒဗ္ဗလတရားကြောင့်မဟုတ်။ ထိုသူတို့၏ အနေအထိုင်မတတ်မှု အပြုအမူတွေ၊ စိတ်သဘောထားတွေကြောင့်သာဖြစ်သည်။ ထို အပြုအမူ စိတ်သဘောထားများကိုသာ ငြိုငြင်ပြစ်တင်ကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အကြင်သူ သည် တည်ငြိမ်၍ ပျော်ရွှင်စွာ နေတတ်သော သဘောရှိလျှင် ဧရာ၏ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး ပီခြင်းကိုလည်း ခံရဖို့ ခဲယဉ်းပါသည်။ အမှန်မှာ ဧရာသို့ရောက်မှမဟုတ်ပါ။ ငယ်ရွယ် နိပျိုးစဉ်အခါမှာလည်း လူသည် ယောနိသော မနသိကာရခေါ်သည့် သင့်တင့်လျောက် ပတ်သော နှလုံးသွင်းခြင်းမရှိလျှင် နပျိုးခြင်းသည်လည်း ဘဝ၏ ဖိစီးသော ဝန်ထုပ် ဝန်ပိုးနှင့်တူသည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်သည် အဘိုး၏စကားကို လေးမြတ်စွာနားထောင်ရင်း သူ့စကားကို ဆက်စေလို၍ ဟုတ်ပါသည်အဘိုး စီဖလု။ သို့သော် လူအများကမူ အဘိုးပြောပြသည့် အတိုင်း လက်ခံနိုင်ကြပါမည်လားဟု ကျွန်ုပ်တို့စိတ်မှာ ဒွါဟဖြစ်ရပါသည်။ ထိုသူတို့ ကမူ အဘိုးအတွက် ဧရာသည် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးမဖြစ်ခြင်းမှာ အဘိုး၏ ယောနိသော မနသိကာရကြောင့်မဟုတ်၊ အဘိုးမှာ စည်းစိမ်ဥစ္စာကြွယ်ဝခြင်းကြောင့်သာ ထိုစည်းစိမ်

က အဘိုး၏ဘဝကို သက်သာ၍ မွေ့လျော်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ဖန်တီးထားသဖြင့်သာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြပါလိမ့်မည်ဟု ဆိုလိုက်ပါသည်။

ထိုအခါ အဘိုးစီဖလုက ဆိုပြန်ပါသည်။

ဆော့ခရတ္တိ၊ သင်ပြောသည့်စကားလည်း မှန်ပါသည်။ အမှန်မှာ ထိုသူတို့သည် သဘောမပေါက်၍သာ ငါ့စကားကို လက်မခံကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သူတို့ဆိုသည့် စကား ထဲမှာပင် ပြောစရာများ ကျန်ရှိ၍ နေပါသေးသည်။ ငါသည် ထိုသူများကို သရိဖိသမ္ဘိ သားတို့အား ထေမိတိုကလိ ဖြေဖူးသောစကားနှင့်ပင် ဖြေချင်ပါသည်။ သရိဖိသမ္ဘိ သားတို့က ထေမိတိုကလိအား သူ၏ထင်ပေါ်ကျော်ကြားခြင်းမှာ ကိုယ်ပိုင်ဥဏှ အရည်အသွေးကြောင့်မဟုတ်။ အေသင်မြို့ကြီးသားဖြစ်၍သာ ဖြစ်သည်ဟု စွပ်စွဲကြ သောအခါ ထေမိတိုကလိက အကယ်၍ သင်တို့သည် အေသင်မြို့သားများဖြစ်ကြပြီး ငါသည် သင်တို့မြို့သားဖြစ်ပါမူကား မည်သူမျှပင် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားကြတော့မည် မဟုတ်ဟု ဖြေဖူးပါသည်။

ဥစ္စာပစ္စည်း၊ စည်းစိမ်ချမ်းသာလည်းမရှိ၊ ဧရာဒုဗ္ဗလတရားအပေါ်၌ ထားအပ် သော ခန္တီ (သည်းခံခြင်း) လည်းမရှိသောသူများကိုလည်း ထိုအဖြေမျိုးသာပေးဖို့ ကောင်းပါတော့သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မြတ်သော သူဆင်းရဲအဖို့ ဧရာဒုဗ္ဗလ တရားသည် ပေါ့ပါးသောဝန်ထုပ်မဖြစ်သကဲ့သို့ ယုတ်ပါသောသူချမ်းသာအဖို့လည်း စိတ်၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို ရအပ်သည်မဟုတ်ပါ။

အဘိုးစီဖလု၊ ကျွန်တော့်အား မေးခွင့်ပြုပါဦး။ အဘိုး၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများသည် အမွေပေး၍ ရအပ်ပါသလား၊ အဘိုးကိုယ်တိုင် ရှာဖွေစုဆောင်း၍ ရအပ်ပါသလား။

ဆော့ခရတ္တိ၊ ငါကိုယ်တိုင် ရှာဖွေစုဆောင်းအပ်သော ဥစ္စာပစ္စည်းတို့သာ ဖြစ် ကြပါသည်။ ငါ့မှာ ဥစ္စာပစ္စည်း မည်မျှရှိသည်ကိုလည်း သင်သိလိုသေးသလား၊ သိလို လျှင် ငါပြောပါဦးအံ့။ ငွေကြေးဥစ္စာခန ရရှိအောင် အားထုတ်ခြင်းအတတ်၌ ငါသည် ငါ့အဖေနှင့် ငါ့အဘိုးတို့ကြား အလယ်အလတ်တန်းမှာ ရှိပါသည်။ ငါရသည့်အမွေ ထက် နှစ်ဆ သုံးဆပိုသောအမွေကို သူမိဘများထံက ရရှိခဲ့ပါသည်။ ငါ့အဖေကတော့ ငါရသည့်အမွေလောက်ပင် ငါ့အဘိုးထံက မရခဲ့ပါ။ ထို့ကြောင့် ငါ့သားများကို ငါရခဲ့ သည့် အမွေထက်မနည်းသော အမွေကို (အနည်းငယ်ရှိ၍) ပေးထားနိုင်ခဲ့ပြီဆိုလျှင်လည်း ငါ့အဖို့ ကျေနပ်ဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။

ထိုအကြောင်းကြောင့် ထိုမေးခွန်းကို ကျွန်တော် မေးရခြင်းဖြစ်ပါသည် အဘိုး။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အဘိုးသည် ငွေကိုအမှုမထားသောသူဖြစ်ကြောင်း ကျွန်တော် မြင်တွေ့နေရ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ဥစ္စာခနကို အမွေခံ၍ ချမ်းသာသူများထက် ဥစ္စာခနကို ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေ စုဆောင်းသူတို့သည် ငွေကိုအရေးမထား ဂရုမစိုက်သည့်သဘော ရှိ

တတ်ကြပါသည်။ ကဗျာဆရာသည် မိမိရေးဖွဲ့သော ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးသည့်သဘောမျိုး၊ မိဘသည် သားသမီး၌ ချစ်ခင်မြတ်နိုးသည့်သဘောမျိုးနှင့်လည်း တူပါသည်။ ထိုသဘောသည် ဒုတိယအဆင့် အချစ်မျိုးသာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် လူအပေါင်းတို့သည် ဥစ္စာပစ္စည်းကို အသုံးချခြင်းအလို့ငှာ အကျိုးအမြတ်အလို့ငှာ ချစ်ခင်စုံမက်ကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဥစ္စာပစ္စည်းကြောင့်ဖြစ်သော အပေါင်းအသင်းသည်လည်း မကောင်းသော အပေါင်းအသင်းသာဖြစ်ပါသည်။ ထိုသူတို့သည် စည်းစိမ်ဥစ္စာမှအပ တခြားအကြောင်းဖြင့် ချီးမွမ်းခြင်းမရှိကြပါ။

ထိုစကား မှန်ပါသည် ဆော့ခရတ္တိ၊

ဟုတ်ပါသည် ထိုစကားသည် အလွန်မှန်သောစကားဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အဘိုးကို ကျွန်တော် နောက်ထပ်မေးခွန်း တစ်ခုတော့ မေးပါရစေဦး၊ အဘိုး၏စိတ်တွင် စည်းစိမ်ဥစ္စာကြောင့် အဘယ်အကျိုးထူးခံစားရသည်ဟု ထင်ပါသနည်း။

လူအများ အလွယ်တကူ လက်ခံမည်မထင်သော အချက်တစ်ချက် ရှိပါသည်။ ဆော့ခရတ္တိ၊ သင်အား ငါပြောပါရစေ။ လူတစ်ဦးသည် ဆွေခါနီးအချိန်သို့ နီးကပ်လာလေလေ ဖြစ်တတ်ပါသည်။ တစ်ချိန်တစ်ခါကမူ ထိုသူအဖို့ ငရဲကိုလည်းကောင်း၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်အလျောက် ခံစားရမည့် အပြစ်ဒဏ်ကိုလည်းကောင်း ရယ်စရာ အမှတ်ဖြင့်သာ နေခဲ့ပါသည်။ ဆွေခါနီးသောအခါ၌မူ ထိုတရားတို့သည် အမှန်တကယ် ရှိသည့်တရားများဖြစ်သည်ဟူသော အတွေးစိတ်သည် သူ့အားသံဝေဂကို ဖြစ်စေလျက် နှိပ်စက်ပါတော့သည်။ အားအင်ခန်းခြောက် အိုမင်းရောက်၍ပင်လား၊ သို့မဟုတ် ယခုဘဝမှ ဘဝတစ်ပါးသို့ပြောင်းရတော့မည့် အချိန်နီးကပ်လာ၍လား မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ထိုသူသည် ဧရာသို့ ရောက်သောအခါ ကုသိုလ် အကုသိုလ်အကျိုးဆက်ကို ပြက်ပြက်ထင်မြင်ရပါတော့သည်။ သံသယနှင့် ထိတ်လန့်ခြင်းသည် သူ့အပေါ် ထူထပ်စွာ စုရုံးရောက်ရှိလာပါတော့သည်။ ထိုအခါ သူသည် ငါမည်သူ့အပေါ်၌ မကောင်းမှု ဒုစရိုက်ကို ကျူးလွန်ခဲ့မိပါသနည်းဟူသော တွေးတောဆင်ခြင်မှုကိုလည်း ပြုတတ်လာပါသည်။ သူ ကျူးလွန်ခဲ့သော မကောင်းမှု အကုသိုလ်စရိုက်အပြစ်များကို များများဆင်ခြင်မိလေ အိပ်ပျော်ခိုက်မှာ အထိတ်တလန့် ယောင်ယမ်းသော ကလေးငယ်ကဲ့သို့ သူသည်လည်း ရှေးကပြုခဲ့သော အကုသိုလ်ကံ၏ အမှောင်ထု လွှမ်းမိုးကာ ထိတ်လန့်၍သာ နေပါတော့သည်။ သို့ရာတွင် တစ်စုံတစ်ခုသော အကုသိုလ်ဒုစရိုက်ကိုလည်း မပြု၊ အပြစ်တစ်စုံတစ်ရာလည်းမရှိ ဟူသော အသိတရားကို မွေးမြူလျက် ချီမြိန်သော ဖျော်လင့်ချက်ဖြင့် အသက်ရှင်နေနိုင်သော သူတို့အဖို့မှာကား ပင်ဒါ ဆိုသူ ပြောဖူးသကဲ့သို့ ဧရာဒုဗ္ဗလတရားသည်ပင် အကြင်နာပါသော ပြုစုယုယခြင်း တစ်မျိုး ဖြစ်ရပါတော့သည်။ သူ့စကားသည် မည်မျှနှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းလိုက်ပါသနည်း။

စည်းစိမ်ဥစ္စာကြောင့် ရရှိခံစားအပ်သော ကောင်းကျိုးချမ်းသာဟူသည် (လူတိုင်းအဖို့ မဆိုနိုင်သော်လည်း) သူတော်ကောင်းတို့အဖို့မူကား၊ သူတစ်ပါးအပေါ် လိမ်လည်ခြင်း၊ စဉ်းလဲခြင်းမှ ကင်းလွတ်အောင် ရှောင်နိုင်သည့် အခွင့်ကို ရရှိနိုင်ပါသည်။ စည်းစိမ်ချမ်းသာသောသူအဖို့ အပြစ်မရှိသဖြင့် ငရဲကို စိုးရိမ်ခြင်း ဖြစ်ဖွယ်လည်းမလိုသောကြောင့် စိတ်၏ငြိမ်းချမ်းခြင်းကိုလည်း ရရှိစေနိုင်ပါသည်။ ငါ့အထင်ကိုဆိုရလျှင် အလိမ္မာဉာဏ်ရှိသောသူအဖို့ စည်းစိမ်ဥစ္စာသည် ကြီးစွာသော အထောက်အပံ့ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပါသည်။

ဤကား ဂရိပညာရှင်ကြီး ဆောခရတို့၏ ဓရာဒဗ္ဗလတရားအမြင်ဖြစ်ပါသည်။ အနောက်တိုင်းသား ပညာရှိဆောခရတို့၏ အတွေးအမြင်များသည် လောက၌ သူတော်ကောင်းတရား ထွန်းကားရေးကို အစဉ်အားပေးခဲ့ပါသည်။

ဆော့ခရတ္တိပညာရှင်၏ နှာယံ ဒဿန

၁၉၈၅ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလထုတ် မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း အမှတ် ၂၁၂ တွင် ဆောင်းပါးရှင် ကျော်
ဇောနိုင်က 'ဆိုကရေးတီး၏ တရားဥပဒေနှင့်တရားမျှတမှု အယူအဆ' ခေါင်းစဉ်ဖြင့်
အတွေးအမြင်ဆန်ဆန် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ရေးခဲ့ပါသည်။ တရားဥပဒေပညာရှင်များသည်
တရားနည်းလမ်းကျမှု၊ တရားဖြောင့်မတ်မှု၊ တရားမျှတမှုစသော တရားများကို စဉ်းစား
ကြည့်သည့်အခါတိုင်း ခေါမတိုင်းသား ဒဿနပညာရှင်ကြီး ဆော့ခရတ္တိ (ဆိုကရေးတီး
ဟုလည်းရေးသည်) ၏ အတွေးအမြင်များကို အလေးဂရုပြုကြရကြောင်းကို ကျော်ဇောနိုင်
က မီးမောင်းထိုးပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဒဿနပညာသည် ဘာသာရပ်အသီးသီး၏ မိခင်ပညာရပ်ကြီး ဖြစ်ခဲ့သည့်ပြင်
ပညာရပ်အသီးသီးအား လမ်းညွှန်ချက်ပေးခဲ့သော ရှေ့ဆောင်လမ်းပြပညာရပ် ဖြစ်ခဲ့ပါ
သည်။ ဘုန်းကြီးမည့် သားသမီးများကို မွေးဖွားသူဖြစ်ခဲ့သော်လည်း သားသမီးများ
ကောင်းစားသလောက် မိခင် ဖခင်တို့ ကောင်းစားချင်မှ ကောင်းစားပါလိမ့်မည်။ သို့
သော် ဘုန်းသမ္ဘာကြီးမား၍ ကောင်းစားသော သားသမီးတို့သည် အလိမ္မာဉာဏ်ရှိပါမူ
ကား မိဘတို့၏ကျေးဇူး (သူတို့၌မကင်းကြောင်း) ကို သိတတ်ကြသည်။ ထို့အတူ
ဒဿနပညာက မွေးဖွားပေးခဲ့သော (မျက်မှောက်ကာလ၌ အထက်တန်းကျ မျက်နှာပန်း
လှနေသော) ပညာရပ်အသီးသီးနယ်ပယ်တွင်ရှိသော ပညာရှင်များသည် ရှေးက ဒဿန
ပညာရှင်ကြီးများ၏ ကျေးဇူးကို အောက်မေ့လာကြခြင်းမှာ အလိမ္မာဉာဏ်နှင့် သူတော်
ကောင်းတရား ပွားများလာခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေတော့မည်။

ကျော်ဇောနိုင်၏ ဆောင်းပါးတွင် ဥပဒေပညာနယ်ပယ်၌ လေးစားမြတ်နိုးအပ်
သော ဆော့ခရတ္တိအတွေးအမြင်များကို ဖော်ပြရာ၌ 'ပလေးတိုး၏ ခရီတိုကထာ'^၁
ကို အခြေခံ၍ တင်ပြထားပါသည်။

* Justice (The Universal Burmese- English- Pali Dictionary-by U
Hoke Sein. p- 321)

** Phe Pleasure of Philosophy- Will Durant. ch. 1.

၁။ Plato's Crite.

*** မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၈၅၊ ဒီဇင်ဘာလ

အမှန်မှာ ထိုကျမ်းတွင် ပါသောသဘောတရားသည် 'တရားမျှတမှု' သဘော တရားဆိုသည်ထက် တရားဥပဒေ၏ အဆုံးအဖြတ်အတိုင်း လိုက်နာအပ်သော နိုင်ငံ သားတို့၏ 'တာဝန်ဝတ္တရား' သဘောအမြင်ဖြစ်သည်ဟုဆိုသော် ပို၍သင့်မည် ထင်ပါ သည်။

ဆော့ခရစ္စတီသည် ထိုကထာကျမ်း၌ ခရိတ်ကို ဆိုဆုံးမရာ၌ နိုင်ငံသားတစ်ဦး သည် တရားဥပဒေ၏ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ရပ်ကို တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းမရှိ (မမှန် ကန်) ဟု ယူဆသဖြင့် ထိုစီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မိမိသဘောအလျောက် ဆန့်ကျင်ချိုး ဖောက်ရန် အားထုတ်လျှင် ထိုအပြုအမူသည် အမှားကို အမှန်ဖြစ်အောင် မလုပ်နိုင်သည့် ပြင် အမှန်ကိုပင် အမှားဖြစ်သွားစေနိုင်ကြောင်း တပည့်သားချင်းများ သဘောကျအောင် ဆော့ခရစ္စတီပညာရှိ ရှင်းလင်းဟောကြားသောတရား ဖြစ်ပါသည်။

ယခုဖော်ပြအံ့သော အတွေးအမြင်မှာ ဆော့ခရစ္စတီသည် နျာယဒဿန (တရား ဖြောင့်မတ်ခြင်း အတွေးအမြင်) ကို ဟောကြားသောတရားဖြစ်၍ ထိုတရားကို ကျယ် ကျယ်လွင့်လွင့် လေ့လာဖတ်ရှုကြရပါလိမ့်မည်။

(ဤတွင် အင်္ဂလိပ်စကား Justice ကို မြန်မာဘာသာအားဖြင့် တရားမျှတ ခြင်းဟုလည်း ပြန်ပါသည်။ တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းဟုလည်း ပြန်နိုင်ပါသည်။ ပါဠိ ဘာသာဖြင့်မူ 'နျာယ' (ဥာယ) ဟု အတိအကျပြန်နိုင်ပါသည်။ ဝိဝါဒမဖြစ်စေရန် ပါဠိဘာသာဖြင့် ဤတွင် 'နျာယ' ဟု ပြန်ဆိုလျက် ဤအတွေးအမြင်တစ်ရပ်လုံးကိုလည်း 'နျာယဒဿန' ဟု ခေါင်းတပ်ပေးလိုက်ပါသည်။

ပီရအီယုမြို့ကလေးတွင် ကျင်းပသော ယဇ်ပူဇော်ပွဲသို့သွားစဉ် စီဖလု၏အိမ်၌ ခေတ္တတည်းခိုခိုက် ဤတရားကို ဆော့ခရစ္စတီ ဟောကြားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဟောကြားပုံမှာ ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။)

အဘိုးစီဖလု၊ ထိုစကားသည် ကောင်းမြတ်ပါပေ၏။ သို့ရာတွင် တရားဖြောင့် မတ်ခြင်း (နျာယ) သဘောနှင့်စပ်၍မူ မေးမြန်းချင်ပါသေးသည်။ နျာယ (တရားဖြောင့် မတ်ခြင်း) ဆိုသော သဘောသည် အဘယ်ကိုဆိုပါသနည်း။ မှန်ကန်သော သစ္စာစကား ကို ပြောဆိုခြင်း အားထားရာ ဖြောင့်မတ်ခြင်းဟု ဆိုပါသလား၊ သူ့ကြွေးကို ပြန်လည် ပေးဆပ်ခြင်းကိုပင် တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းဟု ဆိုပါသလား၊ ထိုထက်ပိုသော အနက် စကားလက်ကျန် ရှိပါသေးသလား။ အထက်စကားတို့တွင် ခြွင်းချက်မရှိတော့ပြီလား။ ဆိုကြပါစို့၊ မိတ်ဆွေတစ်ဦးသည် စိတ်ကောင်း၊ နှလုံးကောင်း (အဒေါသ) ရှိစဉ်အခါက သူ၏လက်နက်များကို ကျွန်ုပ်အား အပ်နှံထားခဲ့ပါသည်။ ထိုသူသည် ဒေါသဖြစ်သဖြင့်

* Plato's Republic- P p 9- 16

ဖျက်ဆီးလိုသော သဘောရှိသောအခါ၌ ထိုလက်နက်များကို ကျွန်ုပ်ထံမှ ပြန်၍တောင်းခံပါသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်သည် ထိုလက်နက်များကို ထိုသူအား ပြန်လည်ပေးအပ်သင့်ပါသလား၊ ကျွန်ုပ်က ပြန်ပေးလိုက်ပါမူ ကျွန်ုပ်ပြုသောထိုအမှုကို မှန်ကန်သောအမှုဖြစ်သည် (တရားသဖြင့် ပြုခြင်းဖြစ်သည်) ဟု အဘယ်သူမျှ ဆိုလိမ့်မည်မထင်ပါပေ။ ပြန်ပေးသင့်သည်ဟုလည်း မည်သူမျှဆိုကြမည် မထင်ပါ။ ပြန်ပေးသင့်သည်ဟုလည်း မည်သူမျှ ဆိုကြမည်မဟုတ်ပါ။ လူတစ်ဦး၏ အခြေအနေကိုလိုက်၍သာ စကားပြောဆိုကြရာ၌လည်း အခါခပ်သိမ်း မှန်သောစကားကိုသာ ဆိုသင့်သည်ဟုလည်း မည်သူမျှ ဆိုကြမည်မဟုတ်ပါ။

ဆော့ရတ္တိ၊ သင့်စကားသည် အလွန်မှန်သောစကားဖြစ်ပါသည်ဟု စိဖလုက ဆိုလေသည်။

ထိုစကားမှန်လျှင် မှန်သောသစ္စာစကားကို ဆိုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သူ၏ အကြွေးကို ပြန်လည်ပေးဆပ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း တရားဖြောင့်မတ်ခြင်း (နာယ) သဘောကို မှန်ကန်စွာဖော်ပြနိုင်သော အဓိပ္ပါယ်သတ်မှတ်ချက်များ မဟုတ်သေးဟု ကျွန်ုပ်ဆိုရပါတော့မည်ဟု ကျွန်ုပ်က ဆိုလိုက်ပါသည်။ ထိုအခါ စိဖလု၏သား ပိုလီမားက ကြားဝင်၍ ဤသို့ဆိုလေ၏။

ဆော့ရတ္တိ၊ သိမောနဒိ၏ စကားအတိုင်းယူမည်ဆိုလျှင်ကား ဖြောင့်မတ်ခြင်း အမှန်ဖြစ်ပါသည်။*

ထိုအခါ စိဖလုက ငါ့မှာ ယဇ်ပူဇော်ရာသို့ သွားရပေဦးမည်။ တရားဆွေးနွေးခြင်းအမှုကို ပြု၍ နေရစ်ကြရန် ပိုလီမားကုနှင့် အပေါင်းအသင်းများအား ငါလွှဲထားခဲ့တော့မည်ဟု ဆိုလေသည်။

ပိုလီမားကုသည် အဘိုး၏ အမွေခံသားပင် မဟုတ်လားဟု ကျွန်ုပ်က မေးလိုက်ပါသည်။

စိဖလုလည်း ဟုတ်ပ၊ ဟုတ်ပဟုဆိုလျက် ရယ်မောရင်း ထွက်သွားပါသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က မေးပါသည်။

ဆွေးနွေးပွဲကို အမွေခံရလိုက်သူ ပိုလီမားကု၊ သင်ဆိုသောအတိုင်း သိမောနဒိက တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းအမြင်ကို မည်သို့ဆိုပါသနည်း။ အမှန်အတိုင်း သင်ဆိုပါလော့။

သူက သူ့အကြွေးကို ပြန်လည်ပေးဆပ်မှသာ တရားဖြောင့်မတ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ သူဆိုသည့်အတိုင်းလည်း မှန်သည်ဟု ကျွန်ုပ်ယူဆပါသည်။

---

* မုသာဝါဒသည် ဖြောင့်မတ်ခြင်းတရားကို ဖျက်ဆီးသည်။ သူ့အကြွေးကိုယူပြီး ပြန်မဆပ်ဘဲနေခြင်းသည် မတရားပု ရှုကိုင်သော အမြင်မျိုးဖြစ်သည်။ စာရေးသူ။

ထိုသို့သော အလိမ္မာဉာဏ်ရှိ၍ ဩဇာတိက္ကမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏စကားကို ကျွန်ုပ်
 စိတ်တွင် ဒွဟဖြစ်ခြင်းအတွက် ကျွန်ုပ် စိတ်မကောင်းပါ။ သို့ရာတွင် သင့်စိတ်မှာ
 ရှင်းရှင်းသိမြင်သည့်ကိစ္စကို ကျွန်ုပ်စိတ်မှာ မရှင်းသလိုဖြစ်နေပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်
 ဆိုသော် ရှေးက ကျွန်ုပ်တို့ ပြောခဲ့ကြသကဲ့သို့ လက်နက်အပ်နှံခြင်းကိစ္စကိုပင် ပြန်၍
 သုံးသပ်ကြည့်မည်ဆိုလျှင် လူတစ်ယောက်သည် သူ့အပ်နှံထားသော လက်နက်ကို
 ဖြစ်စေ၊ တစ်စုံတစ်ခုကိုဖြစ်စေ သဘောယုတ်ရှိသောအခါ၌ ပြန်တောင်းလျှင် ကျွန်ုပ်သည်
 ပြန်ပေးသင့်သည်ဟု (သိမောနဒိ) လည်း ဆိုလိုခြင်းရှိမည်မထင်ပါ။ သို့တစေ အပ်နှံ
 ထားခြင်းဆိုသည်ကိုလည်း အကြွေးမဟုတ်ဟု ငြင်းနိုင်အံ့မထင်ပါ။

မှန်ပါသည်။

သို့ဖြစ်လျှင် ကျွန်ုပ်ထံ၌ ပြန်လည်တောင်းခံသောသူ၌ ဖြောင့်မှန်သောစိတ်ကောင်း
 နှလုံးကောင်းမရှိနိုင်ဖြစ်သဖြင့် ကျွန်ုပ်ကလည်း မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ပြန်ပေးရန်မသင့်
 သည့်အဖြစ်နှင့် ကြံနေရပါမူကား မည်သို့ဆိုပါမည်နည်း။

မပေးသင့်ဟုပင် ဆိုရပါမည်။

သိမောနဒနက အကြွေးကို ပြန်၍ပေးဆပ်ခြင်းသာလျှင် တရားဖြောင့်မတ်မှန်
 ကန်သည်ဟုဆိုရာ၌ ဤကိစ္စမျိုးကိုပါ ထည့်တွက်ရမည်ဟု ယူဆထားဟန်တော့မတူပါ။

မယူဆပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူသည် အဆွေခင်ပွန်းကောင်းတို့မည်သည်
 တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ကောင်းကျိုးချမ်းသာကိုသာ ဖြစ်စေရမည်။ မည်သည့်အခါမျှ နစ်နစ်
 ဆုံးရှုံးခြင်းကို မဖြစ်သင့်ဟု ယူဆထားသူဖြစ်ပါသည်။

အကယ်၍ နှစ်ဦးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အဆွေခင်ပွန်းဖြစ်ခဲ့သော် တစ်ဦးအပ်နှံ
 ထားသော ရွှေကို ပြန်ပေးလိုက်သောအခါ ပစ္စည်းလက်ခံထားသူအဖို့ နစ်နာသည်ကို
 တော့ ကြွေးဆပ်သည့်သဘော မထားရဟု သင်ဆိုလိုဟန်တူသည်။ သိမောနဒိလည်း
 ထိုသို့ပင် ဆိုလိမ့်မည်ဟူ၍ သင် တွေးဆသည်မဟုတ်လား။

ဟုတ်ပါသည်။

သို့ဆိုလျှင် ကျွန်ုပ်တို့မှာ ပေးရန်ရှိသည့် အကြွေးကို ရန်သူတို့လည်း ရထိုက်
 သည်မဟုတ်လား။

ဆေးချာအောင်ဆိုရလျှင် ကျွန်ုပ်တို့မှာ ပေးရန်ရှိသည့်အကြွေးကို ရန်သူတို့လည်း
 ရထိုက်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်အယူမှာကား ရန်သူတစ်ဦးက ရန်သူတစ်ဦးအား ပေးရန်ရှိသည့်
 ကြွေးကား ရန်ကြွေးသာဖြစ်၍ ၎င်းတို့ရထိုက်သည်မှာလည်း နစ်နာဆုံးရှုံးမှုသာဖြစ်ထိုက်
 ပါသည်။

သို့ဆိုလျှင် သိမောနဒိသည်လည်း ကဗျာဆရာများဆိုကြသည့်အတိုင်း တရား

ဖြောင့်မတ်ခြင်း၏ သဘာဝကို အဆိုးဆိုသည်နှင့်သာတူတော့သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူကလည်း ထိုက်သင့်သူအား ရထိုက်ရသင့်သည်ကို ပေးခြင်းအား တရားသည်ဟု ဆိုရာကျနေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ လူတစ်ဦးအား သူရထိုက်ရသင့်ရာကို ပေးခြင်းသဘောကိုပင် သူက အကြွေးဟု သမုတ်ရာကျနေပါသည်။

ထိုအတိုင်းပင် ဆိုရာကျနေပါသည်ဟု ပိုလိမားကုက ဆိုလေသည်။ ကျွန်ုပ်ကလည်း ပြန်ဆိုလိုက်ပါသည်။

အရှင်ဘုရား၊ မည်သို့ဆိုပါသနည်း။ အကယ်၍ ကျွန်ုပ်တို့ ဆေးပေးခြင်းဖြင့် မည်သူသည် မည်သည်ကို ရထိုက်ပါသနည်းဟူ၍ သူ့ကိုမေးပါအံ့။ သူ့အနေနှင့် ကျွန်ုပ်တို့၏အမေးကို မည်သို့ပြန်ဖြေလိမ့်မည်ဟု ထင်ပါသနည်း။

ဆေးပေးခြင်းဖြင့် လူ့ခန္ဓာကိုယ်တွင် ဆေးကိုလည်းကောင်း၊ အသားကိုလည်းကောင်း၊ အဖျော်ကိုလည်းကောင်း ရရှိသည်ဟုပင် မုချ သူဖြေပါလိမ့်မည်။

ချက်ပြုတ်ရာ၌ သင့်တော်ရာ (ထိုက်သင့်သည့်အရာ) ကို ပေးပါဆိုလျှင် မည်သည့်အရာကို ပေးမည်နည်း။

ဟင်းခတ်အမွှေးအကြိုင်ကို ပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်မှ တရားမျှတခြင်းဆိုရာ၌ မည်သူ့ကို မည်သည့်အရာကို ပေးရပါမည်နည်း။

ဆော့ခရတ္တိဆိုခဲ့သော ၃၂၁ဟရုဏ်များအရဆိုလျှင်တော့ တရားမျှတမှုရှိစေရန်မှာ မိတ်ဆွေကို အကျိုးရှိ၍ ချမ်းသာအောင် ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ပြီး ရန်သူကိုမူ အကျိုးမဲ့၍ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်အောင် ပြုလုပ်သောအတတ်ကိုသာ တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းဟု ဆိုရပေတော့မည်။

သို့ဆိုလျှင် ဆိုလိုသောအဓိပ္ပာယ်သည်လည်း ထိုအတိုင်းပင် ဖြစ်မည်လား။

ထိုအတိုင်းပင် ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ကျွန်ုပ်ထင်ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ နာမကျန်းဖြစ်သောအခါ၌ မိတ်ဆွေကို ကောင်းကျိုးရအောင်၊ ရန်သူကိုမူ ဆိုးကျိုးရအောင် အဘယ်သူသည် အတတ်နိုင်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်မည်နည်း။

ဆေးသမားသည်သာ အတတ်နိုင်ဆုံးဖြစ်ပါသည်။

ထားပေဦး၊ ရေလမ်းခရီးသွားခိုက် သမုဒ္ဒရာအတွင်း၌ အတိဒုက္ခရောက်သော အခါ၌ မည်သူသည် မိတ်ဆွေကို ကောင်းကျိုးချမ်းသာစေ၍ ရန်သူကို ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်အောင် အတတ်နိုင်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်မည်နည်း။

သင်္ဘောမောင်းသော မာလိန်မှူးပင်ဖြစ်ပါမည်။

မည်သို့သော အပြုအမူ၊ မည်သို့သော အတွေးအမြင်တို့သည် တရားမျှတသော သူအဖို့ ရန်သူကို အများဆုံးပျက်စီးစေ၍ မိတ်ဆွေကို အများဆုံး ကောင်းကျိုးဖြစ်စေပါသနည်း။

စစ်မက်တိုက်ခိုက်ခြင်းသည် ရန်သူကို ပျက်စီးစေပါသည်။ မဟာမိတ်ဖွဲ့ခြင်း
သည် မိတ်ဆွေကို အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေပါသည်။

သို့ရာတွင် လူတစ်ဦးသည် ကျန်းမာစဉ်အခါ၌ ဆေးသမားကို အလိုရှိသည်
မဟုတ်ပါ ပိုလိမားကု။

မှန်ပါသည်၊ အလိုမရှိပါ။

ရေလမ်းခရီးသို့ မသွားသောသူအဖို့မှာလည်း သင်္ဘောမောင်း မာလိန်မှူးကို
အလိုရှိသည်မဟုတ်ပါ။

မလိုအပ်ပါ။

သို့ဖြစ်မူ ငြိမ်းချမ်းသော ကာလ၌လည်း တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းသည် အလိုရှိ
အပ်သည်မဟုတ်၊ (အသုံးမကျ) ဟု ဆိုရပါမည်လား။

ကျွန်ုပ် ထိုကဲ့သို့ မစဉ်းစားမိပါ။

သို့ဖြစ်လျှင် သင်က ငြိမ်းချမ်းသောအခါမှာဖြစ်စေ၊ စစ်ဖြစ်သည့်အခါမှာဖြစ်စေ
တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းသည် အသုံးကျသည် (လိုအပ်သည်) ဟု စဉ်းစားသလား။

မှန်ပါသည်။

မျိုးစေ့ကို သိမ်းဆည်းသိုမှီးရန်အတွက် သားစပ်ခြင်း မေထုန်မှုကို ပြုရသကဲ့သို့
ပင်လား။

မှန်ပါသည်။

ဖိနပ်ကို သိမ်းဆည်းသိုမှီးရန်အတွက် ဖိနပ်ချုပ်ခြင်းအလုပ်ကို လုပ်ရသကဲ့သို့ပင်
ဖြစ်သည်ဟု သင်ဆိုလိုပါသလား။

မှန်ပါသည်။

သို့ဖြစ်မူ အလားတူသော မည်သည့်အသုံးဝင်မှု သို့မဟုတ် အစွမ်းသတ္တိတို့သည်
ငြိမ်းချမ်းသောကာလ၌ တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းကို သိမ်းဆည်းသိုမှီးပါသနည်း။

ဆော့ခရစ္စတို၊ ပဋိညာဉ် အားဖြင့် တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းသည် အသုံးဝင်ပါသည်။

သို့ဆိုရာ၌ ပဋိညာဉ်ဆိုသောစကားသည် နှစ်ဦးနှစ်ဖက် စီးပွားဘက်ခြင်း၊ ပေါင်း
စပ်ကြခြင်းသဘောကို သင်ဆိုလိုပါသလား။

ထိုအတိုင်းပင် အတိအကျ ဆိုလိုပါသည်။

သို့သော် ကျားထိုးကြရာ၌ တရားမျှတသောသူသည် ပိုကောင်းပြီး ပို၍အသုံး
ဝင်သော ကစားဘက်ဖြစ်သလား၊ သို့မဟုတ် ကျားထိုးကျွမ်းကျင်သူသည် ပိုကောင်းပြီး
ပို၍ အသုံးဝင်သော ကစားဘက်ဖြစ်သလား။

ကျားထိုးကျွမ်းကျင်သူသာ ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် တိုက်ဆောက်ရာ၌ တရားမျှတသူသည် ပန်းရန်ဆရာထက် ပို၍အသုံးဝင်ပြီး ပိုကောင်းသော လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ဖြစ်သလား။

ပြောင်းပြန်သာလျှင် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် စောင်းတီးရာ၌လည်း ကျွမ်းကျင်သောစောင်းသမားသည်သာ တရားမျှတသောသူထက် ပို၍အသုံးဝင်ပြီး ပိုကောင်းသော မိတ်ဖက်ဖြစ်သည်မှန်လျက် မည်သို့သော အမှုကိစ္စသည် တရားဖြောင့်မတ်သူက ပို၍အသုံးဝင်ပြီး ပိုကောင်းသောအမှုဖြစ်ပါသနည်း။

ငွေရေးကြေးရေး အစုစပ်လုပ်ငန်းမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

မှန်ပါသည် ပိုလီမားကု၊ သို့ရာတွင် ငွေကြေးသုံးစွဲသည့် ကိစ္စမှာမူ ထိုသို့မဟုတ်ပါ။ အကြောင်းမူ မြင်းကို အရောင်းအဝယ်ပြုသည့်ကိစ္စတွင် သင်သည် ဖြောင့်မတ်သူ၏ အကြံဉာဏ်ကို ယူဖို့ လိုမည်မဟုတ်ပါ။ မြင်း၏ကြန်အင်လက္ခဏာ၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင်သူသာလျှင် ထိုကိစ္စတွင် ပို၍အသုံးဝင်ပါလိမ့်မည်။ ထိုသို့ပင် ဖြစ်သည်မဟုတ်ပါလား။

သေချာပါသည်။

ထို့ပြင် သင်္ဘောဝယ်မည်ဆိုလျှင်လည်း သင်္ဘောတည်ဆောက်သူ သင်္ဘောမောင်းသူတို့သာ ပိုကောင်းသောသူများ ဖြစ်ကြသည်မဟုတ်လား။

ဟုတ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်လျှင် တရားဖြောင့်မတ်သူနှင့်တွဲဖက်၍ ရွှေငွေတို့ကို အသုံးချရာ၌ ပို၍ နှစ်သက်အပ်သော အမှုကိစ္စသည် အဘယ်ကိစ္စဖြစ်သနည်း။

အပ်နှံသော ဥစ္စာကို လုံခြုံအောင် ထိန်းသိမ်းခြင်းပြုရသည့်အခါ ပို၍လိုအပ်ပါသည်။

ငွေကို အလိုမရှိတော့၍ သိမ်းထားရသည့်အခါကို သင်ဆိုလိုသလား။

ထိုအတိုင်း အမှန်ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဆိုပါက ငွေသံည အသုံးမဝင်သောအခါမှသာ တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းသည် အသုံးဝင်သည်ဟု ဆိုရာကျသည်မဟုတ်လား။

ထိုသို့ မှန်းဆတွေးတောစရာတော့ ဖြစ်ပါသည်။

သင်သည် ကာလွှားကိုဖြစ်စေ၊ ဗျပ်စောင်းကိုဖြစ်စေ အသုံးမလို၍ သိမ်းဆည်းထားစဉ်အခါ၌သာ လုံခြုံစွာ ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းသည် အသုံးဝင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုပစ္စည်းများကို သုံးစွဲရန် သင်အလိုရှိသောအခါတွင်မူ စစ်သား၏ အတတ်ပညာနှင့် ဂီတသမား၏ အတတ်ပညာတို့သည်သာ ပို၍အသုံးဝင်သည် မဟုတ်လား။

သေချာပါသည်။

ထိုသို့ဖြစ်ပါက အရာခပ်သိမ်းတို့တွင် ထိုအရာများ အသုံးမဝင်စဉ်အခါမှသာ တရားဖြောင့်မတ်မှုသည် အသုံးဝင်ပြီး ထိုအရာများ အသုံးဝင်သည့်အခါ၌မူ တရားဖြောင့်မတ်ခြင်း (နာယ) သည် အသုံးမဝင်ဖြစ်နေသည် မဟုတ်လား။

ဤသို့ပင် တွေးဆဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်ပါမူကား တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းသည် အများအတွက် ကောင်းမြတ်သည် မမည်တော့ပေ။ သို့သော် အခြားအချက်များကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့ ဆက်၍ စဉ်းစားကြည့်ကြပါဦးစို့။ အကြင်သူသည် လက်တွေ့ထိုးရာ၌ဖြစ်စေ၊ အခြားထိုးသတ်ပွဲ တစ်စုံတစ်ရာ၌ဖြစ်စေ ဒိုင်ပွဲရပ် အလဲထိုးသတ်နိုင်လျှင် ထိုသူသည် အကောင်းဆုံး လက်တွေ့သမား မဟုတ်ပေလား။

သေချာပါသည်။

အကြင်သူသည် ရောဂါကို ကာကွယ်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ကုသခြင်း၌လည်းကောင်း၊ အထူးကျွမ်းကျင်လျှင် ထိုသူသည် ရောဂါကို ဖန်တီးရာတွင်လည်း အတတ်နိုင်ဆုံးသူပင် မဟုတ်လား။

မှန်ပါသည်။

အကြင်သူသည် တပ်စခန်းတစ်ခုကို အကောင်းဆုံး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်သည်နှင့်အမျှ ရန်သူစခန်းကို တိတ်တဆိတ် ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ရာတွင်လည်း အကောင်းဆုံး တတ်နိုင်သူဖြစ်သည် မဟုတ်လား။

သေချာပါသည်။

သို့ဆိုလျှင် တစ်စုံတစ်ခုကို ကောင်းစွာထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်သောသူသည်လည်း အကောင်းဆုံး ခိုးယူနိုင်သူပင် မဟုတ်လား။

ဤသို့ပင် ဆင်ခြင်နိုင်သည်ဟု ကျွန်ုပ်ထင်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် အကယ်၍ ငွေကြေးကို လုံခြုံအောင် ထိန်းသိမ်းခြင်း၌ ကောင်းမွန်သော တရားဖြောင့်မတ်သူသည်လည်း ထိုငွေကို ခိုးယူရန်အတွက် အကောင်းဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဆင်ခြေအရမူ ထိုသို့ပင် သဘောရောက်နေပါသည်။

ဤအတိုင်းဆိုလျှင် အဆုံး၌ တရားဖြောင့်မတ်သူသည် ခိုးသူအဖြစ်သို့ ရောက်သွားပေတော့သည်။ ဤကား သင်ခန်းစာယူဖွယ်ကိစ္စတစ်ရပ်ကို ကျွန်ုပ်ပြောလိုရင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤစကားတို့သည် သင်ဆိုခဲ့သော မိတ်ဆွေကို ကောင်းကျိုးပြု၍ ရန်သူကို ဆိုးကျိုးပြုခြင်းသည် တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းဖြစ်သည်ဆိုသော သင့်စကားကို ထောက်၍ ကျွန်ုပ်ဆိုခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်မည်သို့ ပြောဆိုခဲ့မိသည်ကိုပင် ယခု ကျွန်ုပ်မသိတော့ပါ။ သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်သည် နောက်စကားများအတိုင်းပင် ယူဆဆဲဖြစ်ပါသည်။

ကောင်းပြီ။ နောက် မေးခွန်းတစ်ခု မေးရပါဦးမည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ပြောဆိုခဲ့ကြ သော မိတ်ဆွေ၊ ရန်သူဆိုသော စကားတို့သည် တကယ့်မိတ်ဆွေစစ်၊ တကယ့်ရန်သူ စစ်ကို ဆိုလိုသလား၊ သို့မဟုတ် မိတ်ဆွေ၊ ရန်သူဟု စိတ်အထင်ကို ဆိုကြခြင်းဖြစ် သလား။

မုချအားဖြင့် လူတစ်ဦးသည် သူ့အပေါ်၌ ကောင်းသည်ဟု ထင်သူအား ချစ်ခင် တတ်ပြီး သူ့အပေါ်၌ မကောင်းဟုထင်သူအား မုန်းတီးတတ်ပါသည်။

ဟုတ်ပြီ။ သို့ရာတွင် အကောင်းအဆိုးဆိုရာ၌ လူတို့သည် မှားတတ်ကြသည် မဟုတ်လား။ မကောင်းဘဲနှင့်လည်း အကောင်းထင်တတ်ကြသည်မဟုတ်လား။

ထိုအချက်လည်း မှန်ပါသည်။

ထိုသို့ မှားသောသူအဖို့သည် လူကောင်းကို ရန်သူအဖြစ်၊ လူဆိုးကို မိတ်ဆွေ အဖြစ် ယူဆနိုင်သည်မဟုတ်လား။

မှန်ပါသည်။

ထိုကိစ္စမျိုးတွင် အဆိုးကို အကောင်းလုပ်၍ အကောင်းကို အဆိုးလုပ်ခြင်းသည် ပင် အမှန်ဖြစ်နေပေတော့မည် မဟုတ်လား။

ထင်ရှားပါသည်။

သို့ရာတွင် သူတော်ကောင်းတို့သည် တရားဖြောင့်မတ်သူများသာဖြစ်ကြ၍ မတရားသည်ကိုလည်း ပြုရိုးထုံးစံမရှိကြသည်မှာလည်း အမှန်ပင် မဟုတ်လား။

မှန်ပါသည်။

သင့်ဆင်ခြေများအရဆိုလျှင် အမှားတစ်စုံတစ်ရာ မပြုလုပ်သူကို နှစ်နာစေခြင်း သည်ပင် တရားမျှတသည်ဟု ဆိုရာကျနေသည်မဟုတ်လား။

ကျွန်ုပ် ထိုသို့မဆိုလိုပါ။ ထိုသဘောမှာ ယုတ်မာသည့်သဘောသာ ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဆိုလျှင် ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် တရားဖြောင့်မတ်သူကို ကောင်းကျိုးဖြစ်စေ၍ မတရားသူကိုသာ ဆိုးကျိုးဖြစ်စေသင့်သည်ဟု ဆိုသင့်သလား။

ကျွန်ုပ် ထိုစကားကို ပို၍နှစ်သက်ပါသည်။

သို့သော် အကျိုးဆက်ကို ကြည့်သင့်ပါသလား။ လူတို့တွင် လူသဘာဝကို နားမလည်သော အန္တပုထုဇေတို့သည် မကောင်းသောအပေါင်းအသင်းကိုလည်း ခင်ပွန်း ပြု၍ နေတတ်ကြပါသည်။ ထိုကိစ္စတွင် သူသည် ထိုမိတ်ဆွေမျိုးကို နှစ်နာအောင် ပြု သင့်ပါသည်။ တချို့မှာ ရန်သူပင်ဖြစ်သော်လည်း ကောင်းမြတ်သည်ဖြစ်၍ ထိုရန်သူကို ကောင်းကျိုးပြုသင့်ပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပါမူကား ကျွန်ုပ်တို့သည် သိမောနဒိဆိုသည်ဟု ယူဆခဲ့သော အယူနှင့် ဆန့်ကျင်သောစကားကိုသာ ဆိုရပေတော့မည်။

မှန်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် မိတ်ဆွေ၊ ရန်သူဆိုသောစကားများကို သုံးစွဲကြ ရာ၌ ကြံကြရသော အမှားကို ပြင်သင့်ပါသည်။

ပိုလီမားကု၊ အဘယ်အမှားကို သင်ဆိုသနည်း။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ကိုယ့်အပေါ်ကောင်းသည်ဟု စိတ်အထင်ရှိသူအား မိတ်ဆွေဟု သတ်မှတ်ခဲ့ကြခြင်းကို ဆိုပါသည်။

ထိုအမှားကို မည်သို့ပြင်ဆင်ပါမည်နည်း။

အကြင်သူသည် လူကောင်းသူကောင်းဟု ယူဆဖွယ်လည်းရှိ၏။ အမှန်တကယ် လည်း ကောင်းကျိုးကို ဖြစ်စေသူဖြစ်လျှင် ထိုသူကို မိတ်ဆွေဟူ၍ဆိုသင့်ပြီး အကြင် သူသည် လူကောင်းသူကောင်းဟု ယူဆဖွယ်လည်းမရှိ၊ အမှန်တကယ် ကောင်းကျိုး ကို ဖြစ်စေခြင်းလည်းမရှိလျှင် ထိုသူကို မိတ်ဆွေမဟုတ်ဟူ၍ ဆိုသင့်သည်ထင်ပါသည်။ ရန်သူမှာလည်း ထိုနည်းအတူပင် ဖြစ်ပါသည်။

သင်က ကောင်းသောသူကို မိတ်ဆွေ၊ ဆိုးသောသူကို ရန်သူဟု ဆိုသင့် ကြောင်း ဆင်ခြေပေးလိုသလား။

ဟုတ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်လျှင် ထိုစကားသည် ရှေးက ကျွန်ုပ်တို့ဆိုခဲ့ကြသော မိတ်ဆွေကို ကောင်းကျိုးပြုလျှင် တရားဖြောင့်မတ်သည်။ ရန်သူကို ဆိုးကျိုးပြုလျှင် တရားမျှတ သည်ဆိုသော ရိုးရိုးဆိုသောစကားအစား တစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုခြင်းမျှသာဖြစ်ပါသည်။ ထို့ထက်ပို၍ ဆိုရလျှင် မိမိအပေါ် ကောင်းကျိုးပြုသော မိတ်ဆွေကို ပြန်၍ကောင်းကျိုး ပြုခြင်းသည် တရားမျှတသည်။ မိမိအပေါ် ဆိုးကျိုးကို ပြုသောရန်သူကို ပြန်၍ အကျိုးယုတ်စေခြင်းသည်လည်း တရားဖြောင့်မတ်သည်ဟု ဆိုခြင်းပင်မဟုတ်လား။

မှန်ပါသည်။ ထိုသို့ဆိုခြင်းသည် သစ္စာစကားဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်ထင်ပါသည်။

သို့ရာတွင် တရားဖြောင့်မတ်သူသည် တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူအား နစ်နာ ပျက်စီးစေသူဖြစ်သင့်ပါသလား။

အကြင်သူသည် သူ၏ရန်သူလည်းဖြစ်၍ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသူလည်းဖြစ်လျှင် ထိုသူအား မုချထိခိုက်နစ်နာအောင် လုပ်သင့်ပါသည်။

မြင်းတို့သည် အနာတရဖြစ်သောအခါ တိုးတက်လာသလား၊ ဆုတ်နစ်ကြောက် ရွံသွားသလား။

ဆုတ်နစ်သွားပါသည်။

ဆုတ်နစ်ခြင်းသည် မြင်းတို့မှာ ကောင်းသောအရည်အချင်းဖြစ်သော်လည်း ခွေး တို့အဖို့မူ ထိုသို့မဟုတ်သည်လည်း မှန်သလား။

ဟုတ်မှန်ပါ၏။

လူတို့မှာလည်း ထိမှသိ၊ ဆုံးရှုံးနစ်နာမှ သံဝေဂရာသည့်သဘောလည်း ရှိသည်။
ထိုသို့ သတိသံဝေဂခြင်းသည် လူသားအဖို့ သင့်မြတ်သော အကျင့်သီလပင်ဖြစ်သည်
မဟုတ်ပါလား။

မှချ မှန်ပါသည်။

တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းဟူသည်လည်း မြတ်သောအကျင့်သီလပင် မဟုတ်လား။

သေချာပါ၏။

ထို့ပြင် လူသားကို ထိခိုက်နစ်နာစေခြင်းကိုပင် မတရားပြုကျင့်သည်ဟု ယူဆ
ကြသည်မဟုတ်လား။

ရလဒ်ကား ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသည်။

သို့ရာတွင် အတီးအမှုတ်၌ ကျွမ်းကျင်သူသည် မိမိ၏တေးဂီတ အတတ်ပညာ
ဖြင့် နားသောတဆင်သူအား သာယာနာပျော်ဖွယ် မဖြစ်အောင် ပြုကျင့်ပါသလား။

မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မပြုလုပ်ပါ။

သို့မဟုတ် မြင်းသည်တော်သည် မိမိ၏အတတ်ဖြင့် မြင်းသမားဆိုးများကို
ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ပြုလုပ်တတ်သလား။

မဖြစ်စကောင်းပါ။

သို့ဆိုလျှင် တရားဖြောင့်မတ်သူသည်လည်း မိမိ၏ တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းဖြင့်
မတရားမှုကို ပြုပါမည်လား။ ရိုးရိုးပြောဆိုရလျှင် သူတော်ကောင်းသည် မိမိ၏မြတ်သော
အကျင့်ဖြင့် သူယုတ်မာကို လုပ်ပါမည်လား။

မပြုလုပ်ဟု အခိုင်အမာဆိုနိုင်ပါသည်။

ထို့ပြင် အပူသည် အအေးကို ဖြစ်စေနိုင်သလား။

မဖြစ်စေနိုင်ပါ။

သို့မဟုတ် ခြောက်သွေ့ခြင်းသည် စိုစွတ်ခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်သလား။

မဖြစ်နိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။

သို့ဖြစ်လျှင် သူတော်ကောင်းသည်လည်း တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူကို အကျိုး
ယုတ်အောင် ပြုလုပ်ပါမည်လား။

မဖြစ်နိုင်ပါ။

ထို့ပြင် တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းသည် ကောင်းမြတ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည် မဟုတ်လား။

မှချ ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်လျှင် မိတ်ဆွေကိုဖြစ်စေ၊ တစ်ပါးသူကိုဖြစ်စေ ထိခိုက်နစ်နာစေခြင်းသည်
တရားဖြောင့်မတ်သောသူ၏ အပြုအမူမဟုတ်၊ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် ထိုအပြုအမူသည်
တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းမရှိ၊ သူတို့၏အပြုအမူသာလျှင်ဖြစ်သည် မဟုတ်လား။

ဆော့စရတ္တိ၊ သင်ဆိုသော ဤစကားသည် သစ္စာစကား၊ ဧကန်ဖြစ်သည်ဟု

ကျွန်ုပ်ထင်ပါပြီ။ သို့ဖြစ်၍ တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းသည် အကြွေးကို ပေးဆပ်ခြင်း၌ အကျိုးဝင်သည်ဆိုသော စကားသည်လည်းကောင်း၊ ကောင်းကျိုးရစေခြင်းဖြင့် မိတ်ဆွေ၏ကြွေးကို ဆပ်ရာသည်။ ဆိုးကျိုးရစေခြင်းဖြင့် ရန်သူ၏ကြွေးကို ဆပ်ရာသည်ဆိုသော စကားရပ်တို့သည်လည်းကောင်း စင်စစ်အားဖြင့် သူတော်ကောင်းတို့၏ စကားရပ်များ မဟုတ်ကြပါကုန်။ သင်ရှင်းလင်းသုတ်သင်ခဲ့သကဲ့သို့ မည်သည့်ကိစ္စမှာပင်ဖြစ်စေ သူတစ်ပါးအား ထိခိုက်နစ်နာအောင် ပြုခြင်းသည် တရားဖြောင့်မတ်ခြင်းမမည်သည်မှာလည်း ထင်ရှားပါပြီ။

ပိုလီမားကု ယခု ငါသည် သင်နှင့်သဘောတူပါပြီ။

ပြည်သူကြားက ဒဿနဆရာ

မော်တီမာအက်ဒလာ။^၁

သူ့အသက်က ၅၂ နှစ်။

သူ့ကို စဉ်ဆက်မပြတ် အတွေးစက်ကြီးဟု ဟားဗတ်တက္ကသိုလ် လူမှုရေးသိပ္ပံ ပညာရှင် ဒေးဗစ်ရိုက် (စ်) မန်က ခေါ်သည်။

အသက်ကြီး၍ လူကသာ အိုချင်အိုမည်၊ သူ့စိတ်က နုပျိုဆဲ။ သူ့မာန်က မကျသေး။

သည်အရွယ်ရောက်ခါမှ နောက်ထပ်စာအုပ်တစ်အုပ် ရေးသားထုတ်ဝေပြန်ပြီ။ သူ့စာအုပ်အမည်က 'ဒဿနအမှားများ' ဟု ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့အတွေးအခေါ်သမိုင်းမှ ဒဿနပညာရှင်ကြီး ၁၀ ဦး၏ အတွေးအခေါ် မှားယွင်းမှုများကို တစ်ခုချင်း မီးမောင်း ထိုးပြသော စာအုပ်ဖြစ်သည်။ အလယ်ခေတ် တွေးခေါ်ရှင် စိန့်သောမတ်(စ်) အကျွင်း နပ်(စ်) က အစပြု၍ နောက်ပိုင်း ခေတ်သစ်တွေးခေါ်ရှင်များအထိ ဖြစ်သည်။

ဤတွင် 'အတွေးအမြင်' ပရိသတ်တို့ သဘောပေါက်လွယ်စေရန် အနောက်တိုင်း အတွေးအခေါ်သမိုင်းအကျဉ်းနှင့် သဘောအချုပ်ကို ဆိုဦးမှ သင့်မည်။

အကျဉ်းအားဖြင့် အနောက်တိုင်းအတွေးအခေါ်သမိုင်းသည် ဘီစီ ၅ ရာစုလောက် က စတင်ခဲ့သည်။ ဂရိခေါ်သော ခေါမတိုင်းသားတို့က အစပျိုးခဲ့ကြလေသည်။ သဘာဝ လောက ဖြစ်ပျက်ပုံ အလုံးစုံကို မြင်ရသောအခါ လူတို့ အံ့ဩတွေးမောကြသည်။ သဘာဝ လောကမှာ သည်လို ဘာကြောင့်ဖြစ်နေကြပါလိမ့်။ အတွေး၏အစ အံ့ဩခြင်းက။ သိချင်သည်ကတော့ ပဓာန။

လောကကြီးမှာ သင်္ခါရသဘောတွေချည်း ဖြစ်နေသည်။ ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲမှု တွေက များလွန်းသည်။ သည်အဖြစ်သနစ်တွေကို ဖန်တီးပြုပြင်နေသူများ ရှိလေမလား။ မမြဲသောတရားများ၏ နောက်ကွယ်တွင် မြဲသောအတ္တတရားရှိသင့်သည်။ မမြဲသော သင်္ခါရတရားတို့၏ နောက်ကွယ်တွဲ မြဲသော ထာဝရသစ္စာ (ပမတ္တ) တရား ရှိကောင်း သည်။ ထိုပရမတ္တ ထာဝရသစ္စာတရားသည် အဘယ်နည်း။

၁။ Mortima Adler
၂။ Ten Philosophical Mis takes

အမေးကတော့ ဟုတ်ပြီ။

အဖြေကား မဟုတ်တော့။ မိမိတို့စိတ်ထဲ ထင်မိထင်ရာ ပြောလာကြသည်။

ဩကာသ လောကကြီးတစ်ခုလုံး 'ရေ' က စတင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသူကဆို၊ 'မီး' ကစတင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသူကဆို။ ရေ၊ မြေ၊ လေ၊ မီး၊ ဓာတ်ကြီးလေးပါးက စတင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသူကဆို၊ ထာဝရဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းသည်ဟု ဆိုသူကဆို။ ပရမတ္တသစ္စာသည် တစ်ခုတည်းသာရှိကောင်းသည်ဟု ဆိုသူကဆို၊ ပရမတ္တသစ္စာသည် နှစ်ခုဖြစ်ရမည်ဟု ဆိုသူကဆိုနှင့် အဆိုအမိန့်တွေက အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ၊ အငြင်းအခုံတွေက အများအပြား။ အလားသဏ္ဍာန်အားဖြင့် မျက်မမြင် ပုဏ္ဏားများ ဆင်ကောင်ကြီးကို စမ်းသပ်ပြီး စိတ်ထဲ ထင်မိထင်ရာ ပြောနေကြဘိသကဲ့သို့။

သည်လိုနှင့် အလယ်ခေတ် အတွေးအခေါ်တွေ၊ ခေတ်သစ်အတွေးအခေါ်တွေ အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့လေသည်။ တို့တို့ပြောရစေတော့၊ နောက်ဆုံး ၂၀ ရာစု အတွေးအခေါ်ခေတ်ထဲ ရောက်လာသည်။

အနောက်တိုင်းမှာ သိပ္ပံပညာနှင့် သင်္ချာပညာဘက်ကရော၊ ယုတ္တိဗေဒပညာ ဘက်ကပါ အဆမတန်တိုးတက်လာသည်။ ဤတွင် 'သိပ္ပံဒဿန' ပေါ်ပေါက်လာ သည်။ သိပ္ပံဒဿနပညာရှင်များက ရှေးက ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြသော ဒဿနပညာရှင်များ အဓိပ္ပာယ်မဲ့သော စကားတို့ကို ဆိုခဲ့ကြသည်။ ထိုသူတို့၏စကားများမှာ ဘာမျှအခြေ အမြစ်မရှိ။ ယုံတမ်းစကားတွေ၊ ဒဏ္ဍာရီစကားတွေနှင့် တူသည်။ အမှားအမှန် ပြောဖို့ ခက်သည်။ သိပ္ပံဒဿနစကားကား ထိုသို့မဖြစ်သင့်။ အမှန်အမှားကို ခွဲခြားသိနိုင်သော စကားကိုသာ ဆိုသင့်သည်။ အမှားအမှန်ကို ခွဲခြားစိတ်ဖြာ၍ စိစစ်နိုင်သောသဘော ရှိမှသာ အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်ဟုဆိုကာ ရှေးက 'မက်တာဖီစစ်' ခေါ်သော တက္ကိကဝါဒ အတွေးအမြင်များအားလုံးကို အပြစ်တင်လျက် ပယ်ပစ်လိုက်ကြသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ အနောက်တိုင်း ဒဿနပညာရှင်တို့နယ်တွင် လူပြိန်းကြိုက် လူပြိန်းတို့က ရသေ့စိတ်ဖြေ အတွေးအခေါ်မျိုးကို ပညာရှင်များက နားလည်းမထောင် လက်လည်းမခံကြတော့။

ဤအဖြစ်ကို မော်တီဖာအက်ဒလာက မနှစ်သက်။ ရှေးက ဒဿနပညာရှင်များ သိက္ခာကျသွားသည်ကိုလည်းကောင်း၊ တဖြည်းဖြည်း ဒဿနပညာသည် လူထုနှင့်ဆေးပြီး အလွန်အဆင့်မြင့်သောပညာရှင်တို့၏ ဉာဏ်ကျက်စားရာ နက်ရှိုင်းခက်ခဲသော ပညာ ရပ် ဖြစ်သွားခြင်းကိုလည်းကောင်း အက်ဒလာက စိတ်မချမ်းသာ။

သူ့စိတ်ထဲတွင် ဒဿနပညာနှင့် လူတိုင်းနီးစပ်ကြစေချင်သည်။ ယခုကဲ့သို့ ဒဿနပညာနှင့် လူများအကြားတွင် ကွာဟချက်ကြီးဖြစ်သွားရခြင်းမှာ ရှေးကဒဿန

ပညာရှင်များ၏ အမှားအယွင်းများကြောင့် ဖြစ်ရကို သက်သေပြလိုသောကြောင့် သူသည် အထက်ပါ 'ဒဿနအမှားများ' ကျမ်းကို ရေးသားခြင်းဖြစ်လေသည်။ အက်ဒလာသည် အရွယ်နှင့်မလိုက်အောင် အလုပ်လုပ်နိုင်သူ။ ကျမ်းပေါင်း ၃၃ ကျမ်း ရေးပြီးပြီ။ သူ့ကျမ်းအမည်များကလည်း လူပြိန်းကြိုက်သည်။

- 'စစ်နှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဘယ်လိုတွေးကြလဲ'
- 'ပညာရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး'
- 'စာကို ဘယ်လိုဖတ်ကြမလဲ'
- 'ဘုရားသခင်အကြောင်းကို ဘယ်လိုစဉ်းစားရမလဲ'

ဟု သူ့စာအုပ်များကို အမည်ပေးခဲ့လေသည်။

သည်လောက်များပြားသည့် စာအုပ်များကို ရေးပြီးသော်လည်း သူသည် အငတ်မပြေသေး။ သူသည် ချီကာဂိုတက္ကသိုလ်မှ အငြိမ်းစား ဥပဒေရေးရာ ဒဿနပါမောက္ခတစ်ဦးဖြစ်လေသည်။

မကြာမီကပင် သူသည် ဗြိတိသျှစွယ်စုံကျမ်းကြီးကို ခေတ်မီအောင် ပြုပြင်မွမ်းမံရေး အယ်ဒီတာအဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သေးသည်။ သူသည် ၅၄ တွဲရှိသော 'ဗြိတိနိကား' စွယ်စုံကျမ်းကြီးကို စတင်တည်ထောင်သူလည်းဖြစ်သည်။ ထိုကျမ်းတွင် ပါဝင်သော အယူအဆရေးရာ ဆောင်းပါးပေါင်း ၁၀၂ ခုကိုလည်း သူကိုယ်တိုင်ရေးသည်။ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်လျှင် စာလုံးရေ ၄၀၀၀ ထက်ပိုမို တစ်သောင်းအထိ ရှည်သည်။ ထို့ပြင် ယခုတိုင် သူသည် 'ဒဿန သုနေသနသိပ္ပံ' ကို ထူထောင်လျက် စီမံ ညွှန်ကြားဆဲဖြစ်၏။ ပညာရေးဘက်တွင်လည်း စမ်းသပ်ပညာရေး စနစ်တစ်ရပ်ကို တီထွင်ကာ အက်ဒလာသည် အတ္တလန်တိတ်အနောက်ဘက်နှင့် ချီကာဂိုမြို့များတွင် စမ်းသပ်လျက် ရှိသည်။ ထိုပညာရေးစနစ်၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို ဆိုကရေးတီး၏ နည်းများဖြင့် သင်ကြားပေးလေသည်။ 'ကျွန်ုပ်၏ပညာရေးတွင် လေ့ကျင့်ခန်းများများမလုပ်၊ တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ပိုပြီး အပင်ပန်းခံ သင်ကြားတဲ့စနစ်ကိုပဲ ကျင့်သုံးပါတယ်' ဟု သူကဆိုသည်။

သူ၏ 'ဒဿနအမှားများ' ခေါ်သည့် အတွေးအခေါ်ကျမ်းတွင် အက်ဒလာသည် လော့(က)၊ ဟယွမ်း၊ ရူးဆို၊ ဟော့(စ်)(စ်)၊ မာ့ဂ်စ် စသူတို့၏ အတွေးအခေါ်ပိုင်းဆိုရာအမှားများကို ထောက်ပြသည်။

'၁၆ ရာစုက စတင်ခဲ့သော အတွေးအခေါ်သမားများ၏ တူညီသော အမှားတစ်ခုမှာ ရှေးက ဖော်ထုတ်ခဲ့ပြီးသော သစ္စာဉာဏ်ပေါ်တွင် မတည်ဘဲ မိမိတို့ဘာသာ

ဉာဏ်ကွန်ပွီး အသစ်အဆန်း ပညာဉာဏ်များကို တီထွင်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်' ဟု သူက ဆိုသည်။

'ခေတ်သစ်အတွေးအခေါ်ရှင် ဆိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ သူတို့မှာ ရိုးရာမရှိသလို စပြောကတည်းက ခြေလွတ်လက်လွတ် ပြောတိကြတယ်' ဟုလည်း သူကဆိုသည်။

အက်ဒလာ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ ကိုးကွယ်သောဆရာမှာ 'အာရစ္စတိုတယ်' ပင် ဖြစ်သည်။ သူသည် အာရစ္စတိုတယ်ရေးသားခဲ့သည့် ကိုယ်ကျင့်တရားပညာ' ကျမ်းကို ၂၅ ကြိမ်တိုင်တိုင် အပြန်ပြန်ဖတ်သည်ဆို၏။ သူသည် အထူးသဖြင့် အတွေ့အကြုံ အခြေပြုဝါဒီများကို ရွေးချယ်၍ ဝေဖန်ပုတ်ခတ်လေသည်။ အက်ဒလာက လော့(က) အဆိုးဆုံးအမှားမှာ အတွေးအခေါ် အယူအဆဆိုသည် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးစီ၏ အာရုံ ငါးပါး အတွေ့အကြုံတရားပေါ်မှာ တည်မှီသည်ဖြစ်ရကား သူပုဂ္ဂိုလ်များ ကွဲပြားခြားနား သည်နှင့်အမျှ အတွေးအခေါ် အယူအဆများလည်း ကွဲပြားခြားနားနေမည်သာ ဖြစ်သည် ဟု ဆိုခြင်းပင်ဖြစ်လေသည်။

အက်ဒလာက ထိုအယူအဆကို 'ဆင်ခြင်ဉာဏ်၏ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာများ' ဟု ခေါ်လေသည်။ သူကမူ အတွေးအမြင် အယူအဆများသည် အခြေခံအမှတ်သညာ များ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုအမှတ်သညာများအားဖြင့်သာ အတွေ့အကြုံများကို နားလည်နိုင် သည်ဟု ဆိုသည်။ ထိုသစ္စာတရားတို့သည် ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲခြင်း မရှိကြကုန်။ အကယ်၍သာ သမုတိ သစ္စာတရားများဖြစ်ကြကုန်သော ကောင်းမှုကုသိုလ်တရား၊ တရားမျှတခြင်းစသည့်ပညတ်တို့သည် ဖောက်ပြန်နေသာ တရားများဖြစ်ကြပါမူကား လူသားအားလုံးသည် အကောင်းအဆိုးကိုလည်း သိကြတော့မည်မဟုတ်၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်၊ တရားခြင်း မတရားခြင်းများကိုလည်း နားလည်နိုင်ကြတော့မည်မဟုတ်ဟု သူကဆိုလေသည်။

အက်ဒလာအနေနှင့်မူ ထိုပညတ်များ (သမုတိသစ္စာများ) အပေါ်တွင် ချွင်းချက် မရှိ အယုံထားပြီးဖြစ်လေသည်။ လူ့စိတ်သည် ဆင်ခြင်တတ်သော စက်ကိရိယာတစ်ခု မျှမက၊ အာရုံမှန်သမျှကို ထင်ဟပ်နိုင်သော အာရုံဒွါရတစ်ခုလည်းဖြစ်သည်ဟု သူ ရှုမြင်လေသည်။ သူက လူကိုပို၍ အာရုံဝင်စားတတ်သော တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင်အဖြစ် ရှုမြင်သုံးသပ်သော ဒါဝင်၏ သဘောထားများကိုလည်း ရှုတ်ချလေသည်။ ထို့ပြင် မှက်စိ၏ အယူအဆများကိုလည်း အက်ဒလာက ဝေဖန်လေသည်။ မှက်စိ ပြောသလို သာ လူတို့၏ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံပါဝင်သော ဆောင်ရွက်မှုများ၏ အကျိုး ဝိပါက်ကို ရှေးဦးမဆွကတည်းက ကြိုတင်ပြဋ္ဌာန်းထား၍ ရကောင်းသည်ဖြစ်ပါမူ လူသား တို့အဖို့ ဘာလုပ်လုပ် ဘာတာဝန်မျှ ယူစရာလိုတော့မည်မဟုတ်ဟု သူကဆိုလေသည်။

တချို့အတွေးအခေါ်ဂိုဏ်းသားများက ရှေးကပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် အတွေးအခေါ်

(ဒဿန)များသည် ထင်မြင်ယူဆချက်များသာ ဖြစ်သည်။ အမှား အမှန်ဆုံးဖြတ်၍ ရကောင်းသော အရာများမဟုတ်ဟုဆိုလျှင် 'ဒဿနအမှား' ဆိုသောစကားလည်း ဖြစ်ပေါ်လာရန် အကြောင်းမရှိတော့ဟု သူက ထောက်ပြပြန်လေသည်။

အမှန်မှာ အက်ဒလာ၏ အတွေးအခေါ်များသည် တော်ဝင်နန်းထိုက် ပန်းမဏ္ဍိုင် အတွေးအခေါ်မျိုးမဟုတ်။ တက္ကသိုလ်ပညာရှင် အသိုင်းအဝိုင်းက စံထား၍ လက်ခံသော အတွေးအခေါ်မျိုးမဟုတ်။ သူ့စာအုပ်များကို တက္ကသိုလ်နန်းအမြင့်မှ အဆင့်မြင့်ဒဿန ပညာရှင်များက ဖတ်ဖို့ မဆိုထားဘိ၊ လှန်လှော့၍ပင် မကြည့်ကြဟုဆိုသည်။ ဒဿန ဂျာနယ် မဂ္ဂဇင်းကြီးများကလည်း သူ့အတွေးအခေါ်ဆောင်းပါးများကို တန်ဖိုးထားပြီး မထည့်ပေးကြ။

သို့သော် သူ့စာများ၊ သူ့အတွေးအခေါ် ဆောင်းပါးများကို လူငြိမ်းပရိသတ်ကမူ တလေးတစား ဖတ်ကြလေသည်။ အက်ဒလာကလည်း သူ့အတွေးအခေါ်စာများကို ပညာရှိသူဆိုသူတွေ ဖတ်ချင်ဖတ်၊ မဖတ်ချင်နေ၊ လူငြိမ်း၊ လူသာမန်ပရိသတ်က အမြတ် တနီး ဖတ်သည်ဆိုလျှင်ပင် ကျေနပ်လှပြီ။ သူ့ထံသို့ ယူတားပြည်နယ်မှ ရေပိုက်သွယ် အလုပ်သမား လူတန်းစားများက စာရေးကြသည်။ ပေးစာရှင်တစ်ဦးမှာ ဒေးဗစ်ခေါလ် ဆိုသူဖြစ်သည်။

ခေါလ်၏စာတွင် 'ဆရာခင်ဗျား၊ ကျွန်တော်တို့ ဆောက်လုပ်ရေးအလုပ်သမား၊ ရေပိုက်သမားများရဲ့ကိုယ်စား ဒီစာကို ရေးလိုက်ပါတယ်။ ခုမှပဲ ကျွန်တော်တို့မှာ နာယူမှတ်သားစရာ ဆရာတစ်ဆူကို တွေ့ရပါတယ်။ ဆရာ့အတွေးအခေါ်စာတွေကို ကျွန်တော်တို့ လေ့လာမှတ်သားလာခဲ့တာ ခုဆို တစ်နှစ်ကျော်ပါပြီဆရာ။ ဆရာစာအုပ် တွေဟာ စာကြည့်တိုက်ကလေးတစ်ခုစာလောက်တောင် ရှိနေပါပြီ။ နေ့အခါမှာတော့ ကျွန်တော်တို့က ပိုက်ပြင်အလုပ်လုပ်ပေါ့။ နေ့လယ်စာစားချိန်တို့၊ ညအခါတို့ အလုပ် နားတဲ့ရက်တွေမှာတော့ ကျွန်တော်တို့အားလုံးဟာ ပရမ်းပတာ အဘိဓမ္မာဆရာတွေပေါ့ ဆရာ' ဟု ဆိုလေသည်။

အက်ဒလာကလည်း ၁၉၇၇ ခုနှစ်က ထုတ်ဝေခဲ့သော သူ၏ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ ကျမ်းကို 'ပရမ်းပတာ အဘိဓမ္မာဆရာ' ဟုပင် ခေါင်းစည်းတပ်ခဲ့လေသည်။

- ကျမ်းကိုးများ။ 1. Time April 9, 1985.
- 2. Age of Analysis- Morton Wihte.

တမလွန်ဘဝပြဿနာ မိတ်ဆက်

တစ်နေ့သ၌ စာရေးဆရာ သုတေသီမြင့်ထွန်း အကျွန်ုပ်ထံသို့ ရောက်လာလေ၏။ သူ့လက်ထဲတွင် နိုင်ငံခြားမဂ္ဂဇင်းဖြတ်ပိုင်း ဆောင်းပါးနှစ်ပုဒ်လည်း ပါလာလေသည်။ မောင်ဝံသက ပေးခိုင်းလိုက်သည်ဆိုပြီး အကျွန်ုပ်လက်တွင်းသို့ ထည့်လေ၏။ ကြည့်လိုက်သောအခါ တစ်ခုက စက်ရုပ်ထဲသို့ စိတ်ထည့်သည့်အတွက် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အတွေးအမြင် ပြဿနာနှင့်ဆိုင်သည့် သိပ္ပံဒဿနရေးရာ ဆောင်းပါးဖြစ်၏။ ကျွန်တစ်ခုမှာ သေသည်၏အခြားမဲ့ဘဝ^၁ ဟု ဆိုအပ်သော တမလွန်ဘဝပြဿနာဖြစ်လေ၏။

ဤပြဿနာဆောင်းပါးနှင့်တူ၍ ကြိုက်ရာဆောင်းပါးကို ဦးစားပေး၍ တစ်ပတ်အတွင်း အမြန်ရေးပါဟု မှာကြားလိုက်ကြောင်းကိုလည်း ဆို၏။ အကျွန်ုပ်လည်း 'စက်ရုပ်ထဲက စိတ်ပြဿနာ' ဆောင်းပါးကို အလိုရှိသည့်အတိုင်း ရက်မီအောင် ရေးပေးလိုက်၏။ တမလွန်ဘဝ ပြဿနာဆောင်းပါးကိုမူ မရေးသေးဘဲ အတန်ကြာနေလိုက်၏။

ဤသို့နေခြင်းမှာ အကြောင်းများစွာရှိ၏။ အဓိကအကြောင်းသည် ဤပြဿနာမှာ အကျွန်ုပ် အထူးစိတ်ဝင်စားပြီး အလွန်တန်ဖိုးထားကာ လိုက်စားခဲ့သည်ကြောင့် ဖြစ်ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုသို့ လိုက်စားထားသည့်အကြောင်းဖြစ်၍ အကျွန်ုပ်မှာ သိမှတ်စရာ စုဆောင်းထားပြီးသော အကြောင်းအချက်များက များပြားကျယ်ဝန်း၏။

မောင်ဝံသ ပိုင်းဖြတ်၍ ပို့လိုက်သော နိုင်ငံခြားမဂ္ဂဇင်းဆောင်းပါးပါအကြောင်းအရာ ကျဉ်းမြောင်းလျက်ရှိ၏။ ထို့ပြင် ယင်းဆောင်းပါးဖြတ်ပိုင်းသည် ၁၉၇၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လထုတ် ဒုယူဆစ်ပီစ်မဂ္ဂဇင်း ဆောင်းပါးဖြစ်ပေရာ ထိုဆောင်းပါးတွင် အဓိကထား၍ ရေးသားထားသူ စိတ်ရောဂါဆေးပညာရှင် ဒေါက်တာအဲလီဇဘတ်ကူဘာရော့စ်^၂ ၏ တမလွန် သုတေသနနှင့်ဆိုင်သောစာအုပ် မထွက်မီ တစ်နှစ်ကျော်ခန့်သော ဆောင်းပါးဖြစ်၏။

ထိုအချိန်သည် ဒေါက်တာကူဘာလာရော့စ်၏ လှုပ်ရှားမှုများကြောင့် သေသည်၏ အခြားမဲ့ဘဝပြဿနာကို အနောက်တိုင်းသားများက စိတ်ဝင်စားလာကြပြီးလျှင် အုတ်အာသောင်းသဲဖြစ်စေ ပထမကာလဟု ဆိုရပေမည်။ ဒေါက်တာကူဘာလာရော့စ် သည်

အနောက်တိုင်းနိုင်ငံများ၌ လူအများလေးစားထိုက်သူ ပညာရှင်အမျိုးသမီးကြီးတစ်ဦး ဖြစ်၏။ သူ့အကြောင်းကို ဤတွင် အနည်းငယ်ဆိုသင့်၏။

သူသည် ဇာတိ ဆွဒ္ဓာလန်သူဖြစ်၏။ ဇူးရစ်တက္ကသိုလ်မှ ဆေးပညာပါရဂူဘွဲ့ ရရှိခဲ့၏။ စိတ်ရောဂါဆိုင်ရာ စိတ်ပညာရှင်အဖြစ် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် လုပ်ကိုင် နေထိုင်၏။ သုတေသနလုပ်ငန်းများကြောင့် ထင်ရှားကျော်ကြားသူဖြစ်၏။

အစကမူ ဒေါက်တာကူဘာလာရောဇ်သည် တစ္ဆေသရဲဟူသော နာနာဘာဝ ဝိနာဘာဝများကိုလည်းကောင်း၊ သေသည်၏နောက်ပိုင်းတွင် ဘဝတစ်ပါးရှိသေးသည်ဟု သော အယူအဆကိုလည်းကောင်း လုံးဝငြင်းပယ်သူဖြစ်လေသည်။

ယခုမူ သူမသည် အနောက်နိုင်ငံများ၌ သေပြီးနောက် တခြားဘဝ (တမလွန် ဘဝ) အမှန်ရှိကြောင်းကို အတိအလင်း ရဲရဲတင်းတင်း ကြေညာလျက်ရှိရာ အနောက် နိုင်ငံသားများသည် ထိုကိစ္စကို စိတ်ဝင်စားစွာ အလေးထားလာကြလေသည်။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော် ဒေါက်တာကူဘာလာရောဇ်သည် တမလွန်ဘဝရှိကြောင်းကို သိပ္ပံနည်းကျ သက်သေပြနိုင်သည်ဟု ဆိုသောကြောင့်ဖြစ်၏။

‘တမလွန်’ ဆိုသည်မှာ သေသည့်နောက်ဆက်ဖြစ်သော ဘဝတစ်ပါးကို ဆို ခြင်းဖြစ်ကြောင်း လူတိုင်းနားလည်ကြ၏။ တမလွန်ဘဝရှိကြောင်းကို မူလကပင် လက်ခံ ထားကြသော ဘာသာအယူဝါဒရှိသူများအဖို့မူ တမလွန်ဘဝဟူသည် ဘာမှန်းလည်း မသိ၊ ဘယ်လိုမှန်းလည်း မကြုံစဖူးပါဘဲလျက် ဘာသာစွဲဖြင့် ဇေဝေဝါ မရေမရာ လက်ခံတတ်ကြသော်လည်း သံသယစွဲရှိကြကုန်သော သိပ္ပံပညာရှင်များ၊ ဒဿနပညာ ရှင်များကမူ မကြုံဖူးလျှင် မယုံဘူးဟူသော စိတ်ဓာတ်မျိုး ရှိကြလေသည်။

ရှေးကမူ ‘တမလွန်ဘဝ ရှိလား’ ဆိုသော ပုစ္ဆာကိုမေးတိုင်း အဖြေ သုံးမျိုး ထွက်ခဲ့လေသည်။ ဘာသာရေးအရ အယုံထားသူများက ‘ဟ တမလွန်ဘဝ ရှိတာပေါ့’ ဟု လက်ခံသောအဖြေကို ဖြေကြသည်။ အယုံမရှိထားသူများကမူ ‘မဟုတ်ကဟုတ်က ဘယ်ကလာ တမလွန်ဘဝ ရှိမှာလဲ’ ဟု ငြင်းပယ်သောအဖြေကို ဖြေကြသည်။ ထိုအဖြေ နှစ်ရပ်စလုံးသည် ဆင်ခြင်ဉာဏ်ကို အမှီမပြုဘဲ ခံစားမှုဖြင့်ဖြေသော အဖြေမျိုးသာ ဖြစ်ကြကုန်သည်။ မသိဘဲနှင့် ရှိသည်ဆိုသူ၊ မသိဘဲနှင့် မရှိဆိုသူများသာ ဖြစ်ကြ၏။ တတိယအဖြေမှာ ‘တမလွန်ဘဝရှိသလား’ ဆိုလျှင် ‘ဘယ်သိမလဲဗျ’ဟု ဖြေသော အဖြေမျိုးဖြစ်ပါသည်။ ထိုအဖြေမှာ ဉာဏ်ပါသည်ဟု ထင်ရသော်လည်း အဖြေ၏နောက် တွင် ‘တမလွန်ဘဝရှိမရှိကို မသိနိုင်’ ဆိုသည့်သဘောမျိုးလည်း ပါသည်။

ယခုမူ တမလွန်ဘဝရှိကြောင်းကို သိနိုင်သည်ဟု သိပ္ပံပညာရှင်များက ဆိုလာ သောအခါ တမလွန်ဘဝရှိကြောင်း ယုံထားပြီးသူတို့ အားတက်လာကြ၏။ မရှိ၊ မသိဆိုသူတို့ အထိတ်တလန့်ဖြစ်ရ၏။ တမလွန်ဘဝဆိုတာ ဘယ်လိုများပါလိမ့်ဟု

ဤတွင် အရှေ့တိုင်းဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များဖြစ်ကြသော မြန်မာပညာရှင်များသည် တမလွန်ဘဝပြဿနာကို သိပ္ပံနည်းကျ မည်မျှနက်ရှိုင်းစွာ နားလည်ခဲ့ကြကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ ထို့ပြင် မြန်မာတို့ နားလည်ခဲ့ကြပုံမှာလည်း အနောက်နိုင်ငံသားများနှင့် နှိုင်းစာလျှင် မည်မျှပို၍ကျယ်ဝန်းစွာ နားလည်ကြကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ တမလွန် ဘဝပြဿနာများကို နားလည်ခြင်းနှင့် ယုံကြည်ခြင်း ဆက်စပ်နေပုံကိုလည်းကောင်း ဖော်ပြနိုင်မှသာ ဤပြဿနာသည်လည်း ပြည့်စုံခြင်းအဆုံးသို့ ရောက်ရှိနိုင်ပါလိမ့်မည်။

ယခုအခါ အနောက်နိုင်ငံသားများက တမလွန်ဘဝပြဿနာကို ရေးကြီးခွင်ကျယ် လုပ်လာခြင်းကို အားကျပြီး မြန်မာစာရေးသူအချို့ကလည်း သေပြီးနောက်ဘဝများ အကြောင်း၊ ဘဝကူးခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော လူဝင်စားများအကြောင်းကို လေ့လာတင်ပြ သော စာအုပ်များနှင့် ဘာသာပြန်စာအုပ်များလည်း ပေါ်ထွက်လျက်ရှိပါသည်။ သို့ရာ တွင် ထိုစာအုပ်များသည် တမလွန်ဘဝပြဿနာကို အလုံးစုံ ငုံ့မိအောင် ဖော်ပြနိုင်သော စာအုပ်များမဟုတ်ကြဘဲ ယခု အနောက်နိုင်ငံသားများ ဆောင်ရွက်နေကြသကဲ့သို့ ပြဿနာ၏ တစ်စွန်းတစ်စကို သက်သေပြဖို့အတွက် အထောက်အထားများ ရှာဖွေ တင်ပြသည့် စာအုပ်များသာ ဖြစ်ကြပါသည်။

တမလွန်ဘဝပြဿနာသည် အမှန်စင်စစ် ဆေးပြဿနာလည်းမဟုတ်၊ စိတ်ပညာ ပြဿနာလည်းမဟုတ်၊ အတွေးအမြင်ပြဿနာသက်သက်သာ ဖြစ်သည်။

ယခုမှ အနောက်နိုင်ငံသားတို့က တမလွန်ဘဝရှိသည်ဟူသော အယူအဆကို လက်ခံစပြုသည်။ လက်ခံသည်ဆိုရာတွင်လည်း သေသည့်အချိန်၌ မိမိတို့လားရာဘဝ များကို တွေ့မြင်ရပုံလောက်ကိုသာ ရေးကြီးခွင်ကျယ်လုပ်၍ ဆိုကြဆဲဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာတို့ကမူ ၎င်းတို့ထက် အဆများစွာပို၍သိပြီး ဖြစ်ကြသည်။ ထိုသို့သိအောင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် သိမြင်ဟောကြားထားသည်။ သတ္တဝါတို့ သေလွန်သောအခါ လားရာဂတိ ၅ မျိုးရှိကြောင်း အတိအကျရှိသည်။ ထိုဂတိငါးပါးမှာ (၁) မနုဿ ဂတိ၊ (၂) ဒေဝဂတိ၊ (၃) နိရယဂတိ၊ (၄) တိရစ္ဆာန ဂတိ၊ (၅) ပေတဂတိ စသည်တို့ဖြစ်သည်။

ဘယ်သတ္တဝါပင်ဖြစ်စေ သေပြီးနောက်တွင် လူသော်လည်း ပြန်ဖြစ်မည်။ နတ် ဗြဟ္မာသော်လည်း ဖြစ်မည်၊ ငရဲဘဝ၌သော်လည်းဖြစ်မည်၊ တိရစ္ဆာန်ဘဝ၌သော်လည်း ဖြစ်မည်၊ ဗြိတ္တာဘဝ၌သော်လည်း ဖြစ်မည်။ ထိုမှတစ်ပါး အကြားအလတ်၌ဖြစ်သော 'အန္တရာဘဝ' ဟူ၍ မရှိကြောင်းကိုလည်း အတိအကျဟောကြားထားပြီးဖြစ်သည်။

ယခုမှ အနောက်တိုင်းသားများက သေခြင်းသည် သတ္တဝါတို့၏ ဘဝအဆုံး (နိဂုံး) မဟုတ်ကြောင်း သိစပြုကာ ရိုသေးသည်။ အကယ်၍ ဘဝတစ်ခုမှ သေလွန်သည် ၏ နောက်၌ အခြားဘဝရှိသေးလျှင် ထိုဘဝကို ကူးဆက်ခြင်း (ဇာတိပဋိသန္ဓေယူခြင်း)

သဘောကိုလည်း မကြာမီ အနောက်နိုင်ငံသားတို့ လက်ခံလာကြပေတော့မည်။ အနောက်နိုင်ငံမှ ဒေါက်တာစတီဗင်ဆင် ဆိုသူသည် သတ္တဝါတို့ ဘဝကူးခြင်း (အဖန်ဖန် ပဋိသန္ဓေယူ၍ မွေးဖွားခြင်း) ရှိကြောင်းကို လူဝင်စား အထောက်အထားများ ရှာဖွေလျက် သက်သေထုရန် ကြိုးပမ်းနေလေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှ ဦးဝင်းမောင်ကလည်း သူနှင့် ဒေါက်တာစတီဗင်ဆင် တို့ ကြိုးပမ်းလျက်ရှိသော လူဝင်စား သုတေသနလုပ်ငန်းအကြောင်းကို သူ၏ 'ဘဝဆိုးဆိပ် အကြိမ်ကြိမ်' စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသည်။ မကြာမီ သတ္တဝါတို့သည် သေသည်၏ အခြားမဲ့၌ အဖန်ဖန် ပဋိသန္ဓေယူ၍ ပြန်လည်၍ ဘဝသစ်တွင် မွေးဖွားနေကြသည်ဆိုသော အချက်ကို အနောက်နိုင်ငံသားတို့ ဟုတ်မှန်ကြောင်း၊ လက်ခံကြောင်း ကြေညာပေတော့မည်။

အမှန်မှာ တမလွန်ဘဝပြဿနာအကြောင်း၊ ဘဝကူးခြင်းအကြောင်း၊ လူဝင်စားပုံအကြောင်းစုံကို ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးအား ပြင်သစ်နိုင်ငံ ပါရီမြို့ရှိ ပညာရှင်များက ပုစ္ဆာငါးပုဒ်ဖြင့် မန္တလေးမြို့ တရားဌာနဝန်ချုပ် မင်းကြီးရုံးစာရေးကြီး မွန်ရှာဘိုဆင်မှတစ်ဆင့် မေးခဲ့သဖြင့် သက္ကရာဇ် ၁၂၇၅ ခုနှစ်တွင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဖြေကြားတော်မူပြီးသော အချက်လည်းရှိသည်။

ထို့ပြင်မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသားသိပ္ပံပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်သော ဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာ ဦးမြင့်ဆွေ ကလည်း ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား ယခု အနောက်နိုင်ငံသားများ သုတေသနပြု၍ စုံစမ်းနေသည့်အချက်များထက်ပင် လေးနက်သော 'ဘဝပြဿနာ' မေးခွန်းပုစ္ဆာများကို မေးမြန်းစုံစမ်းခဲ့ဖူးပါသည်။ ဆရာဝန်ကြီး မေးမြန်းစုံစမ်းသော ပုစ္ဆာများကို ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော် ဖြေကြားတော်မူသော အဖြေများတွင် ယခုတိုင် အနောက်နိုင်ငံသားများ တွေ့ရှိထားသော ဝေဝေဝါ အချက်အလက်များအားလုံးအတွက်လည်း အဖြေများပါရှိပါသည်။

သို့ဖြစ်ရာ ဤပြဿနာသည် တိမ်မလောင်နှင့် နက်သောပြဿနာဖြစ်၍လာပါသည်။

ထို့ပြင် တမလွန်ဘဝပြဿနာသည် ဤဆောင်းပါးအစ၌ အကျွန်ုပ် အလေးအနက်ထားသော ပြဿနာဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ခြင်းမှာ အကျွန်ုပ်သည် တစ်ချိန်သောကာလက တမလွန်ဘဝကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တဝါတို့၏ အဖန်တလဲလဲ ပဋိသန္ဓေယူခြင်းဖြင့် ဘဝတစ်ခုမှ တစ်ခုကို ကူးပြောင်း၍ ကျင်လည်ခြင်း (သံသရာ) အယူအဆကိုလည်းကောင်း လက်မခံသော အယူဝါဒ၌ တည်ရှိခဲ့ဖူးကြောင်း လူသိများပါသည်။

၁။ နိုင်ငံခြားပုစ္ဆာ အမေးအဖြေ ၇၁၆ ရှောင်၊ လယ်တီဆရာတော်

နောင်အခါ ထိုအယူဝါဒကိုစွန့်၍ သံသရာကိုလက်ခံသော သမ္မဒိဋ္ဌိဝါဒသို့ ကူးပြောင်းသက်ဝင်ရေးတွင် ကာလအတန်ကြာအောင်ပင် တမလွန်ဘဝပြဿနာကို ရှင်းမရဘဲ ကြာမြင့်စွာ နှောင့်နှေးနေခဲ့ရပါသည်။

သို့ရာတွင် အကျွန်ုပ်သည် ကံကောင်းသည်ဟု ဆိုရပါမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သတ္တဝါတို့၏ ဘဝတစ်ခုမှ ဘဝတစ်ခုသို့ ကူးပြောင်းကျင်လည်ခြင်းသဘောကိုလည်းကောင်း၊ ကံမုနိယာမ သဘောကိုလည်းကောင်း၊ ဝဋ်ကြွေးဆိုသောသဘောကိုလည်းကောင်း အနောက်နိုင်ငံသားများ ယခုလက်တွေ့စမ်းသပ် နားလည်သကဲ့သို့ အကျွန်ုပ်မှာလည်း လက်တွေ့စမ်းသပ်နားလည်နိုင်သော လက်တွေ့စိတ်ပညာ နည်းလမ်းတစ်ရပ်ကို ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုနည်းသည် 'စိတ်ညှို့၊ စိတ်ခွဲ' နည်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုနည်းကို ရသောအခါမှ အကျွန်ုပ်မှာလည်း တမလွန်ဘဝပြဿနာသည် အပြီးတိုင် ဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဤအကြောင်းအရာများစွာကို ပြောပြမှသာ 'အတွေးအမြင်' ပရိသတ်တို့မှာလည်း အကျွန်ုပ်ရဖူးသော ဘဝင်ကျခြင်း (ပိတိ) ကို ရရှိနိုင်သည်ဖြစ်၍ ဤတမလွန်ဘဝပြဿနာနှင့် ဆက်နွယ်လျက်ရှိသော ကိစ္စအဝဝကို ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်တည်းဖြင့် ကုန်စင်အောင် တင်ပြနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ အနောက်တိုင်းသားတို့ ယနေ့လိုက်စားလျက်ရှိသော တမလွန်ဘဝ သုတေသနများကိုလည်း မြန်မာအတွေးအမြင် ပရိသတ်များ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သိစေချင်ပါသည်။

ဤပြဿနာနှင့် ပတ်သက်သော ထေရဝါဒ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ အယူအဆ အတွေးအခေါ်များကိုလည်း မှန်မှန်ကန်ကန် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိစေချင်ပါသည်။ ဖြစ်နိုင်မည်ဆိုလျှင်လည်း အကျွန်ုပ်၏ဘဝတွင် အခုအခံ အတားအဆီးဖြစ်လျက်ရှိခဲ့ဖူးသော တမလွန်ဘဝပြဿနာ ဖြေရှင်းရေးအတွက် (အနောက်နိုင်ငံသားများနှင့် မတူသော) အကျွန်ုပ်၏လေ့လာတွေ့ရှိပုံများကိုလည်း ပြောပြချင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤကိစ္စအဝဝကို အရှည်အဝေး အကျယ်အပြန့် ဆိုခွင့်ပြုပါဟု 'အတွေးအမြင်' စီစဉ်သူများကို တောင်းပန်ရပါသည်။ အကျွန်ုပ်၏ ဆန္ဒကို လိုက်လျောသော ထိုဆရာတို့၏ သီတတ်မှုကြောင့် ဤဆောင်းပါးကို မိတ်ဆက်သဖွယ် ရေးဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးများ

- ၁။ Life After Death? Newsweek. July 12- 1976
- ၂။ Is There Life After Death? V. C Nadkarni.

(Illustrated Weekly of India- May. 6. 1979

- ၃။ Journey out of the Body. Robert A. Monroe.
- ၄။ Life After Life. Raymond A. Moody Jr
- ၅။ နိင်ခြားပုစ္ဆာအမေးအဖြေပေါင်းချုပ်၊ လယ်တီဆရာတော်
- ၆။ သေသည်၏ အခြားမဲ့၌၊ ဦးအေးမောင်၊ ဦးဝင်းမောင်
- ၇။ ဘဝပြဿနာ၊ ဦးမြင့်ဆွေ
- ၈။ ဘအိုးအိမ် အကြိမ်ကြိမ်၊ ဦးဝင်းမောင်

သေခြင်း အသက်နှင့် ၁၀၀

မျက်မှောက်ကာလ၌ ဘဝပြဿနာအဖြေကို ရှာလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးအစား ပေါ်ပေါက်လာပါသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များထဲတွင် သုံးမျိုးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ထင်ရှားကြပါသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သုံးမျိုးဆိုရာတွင်

(၁) ဆေးသိပ္ပံနှင့် ဇီဝသိပ္ပံပညာရှင်လည်းတစ်မျိုး၊

(၂) စိတ်ရောဂါကု ဆရာဝန်လည်းတစ်မျိုး၊

(၃) ဒဿနပညာရှင်ခေါ်သော အတွေးအမြင်ပညာရှင်လည်းတစ်မျိုး ဖြစ်ကြပါသည်။

အဓိကအားဖြင့် ဘဝပုစ္ဆာကို အဖြေထုတ်ဖို့ ကြိုးစားကြသော ပုဂ္ဂိုလ်သုံးမျိုး ကွဲကြရာ၌ မူလရည်ရွယ်ချက်ခြင်း မတူ၊ ကိုယ့်ရည်ရွယ်ချက်နှင့်ကိုယ်၊ ကိုယ့်လမ်းကိုယ်သွားနေကြသည့်သဘောလည်း ရှိသည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။ မူလရည်ရွယ်ချက်ချင်း မတူညီကြဟုဆိုခြင်းမှာ ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။

(၁) ဆေးသိပ္ပံပညာရှင်များနှင့် ဇီဝသိပ္ပံပညာရှင်များ (ယခုနောက်ဆုံးပေါ် ဇီဝယန္တရားသိပ္ပံရှင် များ) သည် ဘဝသဘောကို စူးစမ်းကြရာ၌ 'အသက်' (ဇီဝ)၏သဘောကို စူးစမ်းလေ့လာကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သူတို့၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ သက်ရှိရှုပ်ကို ဖန်ဆင်းရန်အတွက်ဖြစ်၏။ အသက်ကို ဖန်တီးနိုင်ပြီဆိုလျှင် ထိုအသက် (ယခုတော့ ဘာမှန်းမသိသေး) ကို ခန္ဓာ (ကိုယ်) တစ်ခုမှတစ်ဆင့် ကူးပြောင်းတပ်ဆင်ရေး။ အာယုကပ် (သက်တမ်း) မကုန်သေးဘဲ၊ ကံမကုန်သေးဘဲ၊ မတော်တဆမှု (ဥပစ္ဆေဒကမရဏ) ဓား လှံ သေနတ်လက်နက်ဖြင့် သေရမှု၊ (လူတို့အခေါ် အစိမ်းသေ) များကို ပြန်လည်အသက်သွင်းနိုင်ရေး။ ဉာဏ်ပညာထက်မြက်သော လူသစ်ကို ဖန်တီးရေး၊ မိန်းမယောက်ျား လိုရာ ဘာဝရုပ်ကို ဖန်တီးရေး၊ အို၊ နာ၊ သေသား တားဆီးရေး စသော အတတ်ပညာဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် ကြိုးပမ်းနေကြခြင်း ဖြစ်သည်။*

၁။ Genetic Engineer
* The Biological Time Bomg- G. R. attary Taylor

(၂) စိတ်ရောဂါကု ဆရာဝန်များကမူ ဘဝသဘောကို စူးစမ်းကြရာ၌ 'သေခြင်း' (မရဏ)၏ သဘောကို အဓိကထား၍ လေ့လာကြပါသည်။ သူတို့၏ အဓိက ပြဿနာမှာ သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် တခြားဘဝသို့ ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ကူးပြောင်းကာ 'ရှင်ခြင်း' တစ်ဖန် မည်သို့ပြန်ဖြစ်သည်ကို သိလိုခြင်းဖြစ်၏။ သူတို့သည် ထိုကိစ္စကို အဘယ်အတွက်ကြောင့် သိလိုကြသနည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ် တို့၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဆေးသိပ္ပံပညာရှင်များ၊ ဗီဇယန္တယားသိပ္ပံပညာရှင်များ လောက်တော့ ပီပီပြင်ပြင်မရှိဟု ဆိုချင်ပါသည်။

သူတို့အားထုတ်နေကြပုံများကို စေ့စေ့စပ်စပ် လေ့လာကြည့်သောအခါ သတ္တဝါတို့မှာ ဘဝတစ်ခု ချုပ်ဆုံးပြီးနောက် တခြားဘဝတစ်ဘဝသို့ တစ်ဆက် တည်း ကူးခြင်း ရှိမရှိဟူသော ယုံမှားသံသယကို ချေဖျက်ဖို့အတွက် ကြိုးပမ်းနေ ရသည့်အဆင့်မှာသာ ရှိသေးသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ယခုအခါ သူတို့သည် သတ္တဝါတို့အဖို့ ဘဝတစ်ခုတည်းနှင့် ကိစ္စမပြီးသေး၊ တစ်ဘဝတွင် သေပြီး နောက် တခြားတစ်ဘဝသို့ ဆက်၍ကူးသည်ဆိုသော ရှေးကအတွေးအမြင် (ဘာသာရေးအမြင်) သည် မှန်ကြောင်းကို သိပ္ပံနည်းကျ သက်သေပြဖို့ ကြိုး စားနေရသည့်အဆင့်မှာသာ ရှိကြသေး၏။

သို့သော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည်လည်း သိပ္ပံပညာရှင်များပင်ဖြစ်ရကား သူတို့ မှာလည်း ထူးထွေသော ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုတော့ ရှိသည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။ ထိုရည်ရွယ်ချက်မှာ အကယ်၍ သတ္တဝါသည် တစ်ဘဝတွင် သေပြီးနောက် အခြားဘဝတစ်ခုသို့ ချက်ချင်းကူးပြောင်းကာ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်ဖြစ်သည်ဆို သော အချက်ကို အခိုင်အမာ သက်သေပြနိုင်ပြီဆိုလျှင် ယခုဘဝမှ သေလွန်ပြီး နောက်တွင် လူသည် နောက်တစ်ဖန် ပြန်ဖြစ်ရမည့် ဘဝ၌ မိမိစိတ်ကြိုက်၊ မိမိလိုရာဘဝတွင် အသစ်တစ်ဖန် ပြန်ဖြစ်နိုင်ရန်အတွက် ထိန်းချုပ်ပြုပြင်နိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေဖို့ ကြိုးပမ်းနေကြကြောင်းမှာ ထင်ရှားသည်ဟုလည်း ဆိုချင်ပါသည်။ (ဒေါက်တာအဲလီဘောက်ကူဘာလာရော့စ်၏ 'သေခြင်းနီးအတွေ့ အကြုံ' သုတေသနလုပ်ငန်းများအကြောင်းကို အတွေးအမြင် ၁၂ တွင် ဖော်ပြ ခဲ့သည်ကို စာရှုသူ သတိရမိပါလိမ့်မည်။)

ထိုလုပ်ငန်းကို ဦးစားပေး၍ လုပ်ကိုင်နေကြသူများတွင် ဒေါက်တာရေးမွန်၊ အေ၊ မူးဒီ (ဂျူနီယာ) ဆိုသူလည်း ပါဝင်ပါသည်။ ဒေါက်တာရေးမွန်၊ မူးဒီ သည် ဒဿနိကဗေဒနှင့် ဆေးပညာနှစ်ခုစလုံးကို ပါရဂူဘွဲ့ရရှိသော ပညာရှင်

ကြီးတစ်ဦးဖြစ်၏။ သူလည်း ကူဗလာရောဓ် ကဲ့သို့ပင် သေခြင်းနီးအတွေ့ အကြုံများကို တွေ့ကြုံခြင်း၊ စမ်းသပ်ရှာဖွေခြင်းများစွာကို ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးနောက် သူ၏ 'ဘဝပြီးနောက်ဘဝ' စာအုပ်ကို ရေးသားခဲ့လေသည်။ ထိုစာအုပ်သည် ရောင်းအကောင်းဆုံး စာအုပ်တစ်အုပ်ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ သူ၏အတွေ့အကြုံများ မှာ ရှေးဟောင်း တိဗက် ဂမ္ဘီရပညာကျမ်းတစ်ဆူဖြစ်သော 'မရဏကျမ်း'*** တွင်ပါဝင်သော အချက်အလက်များနှင့်လည်း ကိုက်ညီနေသည်ကို တွေ့ရကြောင်း အဆိုရှိပါသည်။

ဒေါက်တာရေးမွန်း၊ အေ၊ မူးဒီး၏ တွေ့ရှိချက်များနှင့် ထိုတွေ့ရှိချက်များ အပေါ် သုံးသပ်ဝေဖန်ချက်များလည်း စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည်ကား မှန်ပါသည်။ အကျယ်ကို သင့်ရာနေရာ၌ သီးသန့်တင်ပြပါဦးမည်။

ယခု တစ်ဆက်တည်း တင်ပြရမည့်သူမှာ ဗာဂျီးနီးယားမှ ရောဘတ်အေ၊ မွန်ရိုး^၁ ဆိုသူ ဖြစ်ပါသည်။ မွန်ရိုးသည် ချမ်းသာကြွယ်ဝသော လုပ်ငန်းရှင်လည်း ဖြစ်၍ ၎င်း၏ကိုယ်ပိုင် 'မွန်ရိုးစိတ်သုတေသန သိပ္ပံဌာန'^၂ ကို တည်ထောင်ကာ တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ကူးခြင်း၏ အခြေခံဖြစ်သော ရုပ်ခွဲနာမ်ခွဲ သုနေသကို^၃ ကို ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ပြုလုပ်နေသူဖြစ်၏။ သူ၏စမ်းသပ်ချက်များမှာ လူ၏ကိုယ်ခန္ဓာမှာ နာမ် (ဝိညာဉ်)ကို ခွာထုတ်၍ မိမိစေလိုရာသို့ စေလွှတ်နိုင်ရေးကို အခြေခံထား၍ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်လေသည်။ လူ့ခန္ဓာကိုယ်မှ နာမ်ကို ခွာထုတ်ထားစဉ် လူသည် အသေကောင်ကဲ့သို့ဖြစ်လျက် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ (ဤစမ်းသပ်ချက် ဆောင်ရွက်ပုံအသေးစိတ်ကို သင့်ရာနေရာတွင် အကျယ် တင်ပြဦးမည် ဖြစ်ပါသည်။) မွန်ရိုးသည် သူ၏တွေ့ရှိချက်များကို ၁၉၁၇ ခုနှစ်တွင် စာတစ်အုပ်ရေးဖွဲ့ကာ ကမ္ဘာသို့ တင်ပြခဲ့ပါသည်။ သူ့စာအုပ်အမည်မှာ 'ရုပ်ခွဲ နာမ်ခွာ၍ သွားသောစရီးများ'^၄ ဖြစ်ပါသည်။

မွန်ရိုး၏ ဆောင်ရွက်ချက်သည် လူ့ခန္ဓာကိုယ်မှ နာမ်ကို ခွဲထုတ်ပြီးနောက် (သေခါနီးအချိန်၌) တခြားသောလိုရာဘဝတစ်ခုသို့ စေလွှတ်ကာ တစ်ဖန်ပြန်လည်၍ ဘဝသစ်ဖြစ်ပေါ်မှုကို ထိန်းချုပ်ရန် ဖန်တီးရေး ကြိုးပမ်းချက်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

* Life After Life- (Mockingbird Books) ၁။ Robert A. Monroe.
 ** Bardel Thodol (The Book of Death) ၂။ Out of Body research
 ၃။ Monroe Mind Research Institute.
 *** Journeys Out of the Body-Robert A. Monroe.

(၃) ဒဿနပညာရှင်များကမူ သဘာဝကို စူးစမ်းကြရာ၌ 'ဘဝ၏တန်ဖိုး' ကို အဓိကထား၍ လေ့လာကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သတ္တဝါတို့မှာ ဤတစ်ဘဝတည်းဖြင့် ကိစ္စမပြီးသေး၊ သေပြီးနောက် တစ်ဖန်ပြန်၍ဘဝသစ်တွင် အသက်ရှင်ကြရဦးမည်ဆိုသော အချက်သာ အမှန်ဖြစ်လျှင် လူသားသည် ဤမျက်မှောက် အသက်ရှင်လျက်နေသော ဘဝတွင် မည်သို့ အသက်ရှင်၍ နေသင့်သနည်း။ ပို၍မြတ်သောဘဝမျိုးကို ရရှိအောင် ယခုလက်ရှိဘဝကနေ၍ ဖန်တီးနိုင်သော နည်းလမ်းရှိသလား။ အကယ်၍ ရှိသည်ဆိုလျှင် ထိုနည်းလမ်းတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အနာဂတ်ဘဝများ၌ ပိုမိုတိုးတက်သော သမ္မတ္တိအတက်စဉ်ဖြင့် တိုးတက်သွားအောင် ဝိပုတ္တိအကျစဉ်ဖြင့်လျော့ကျသွားအောင် ယခုမျက်မှောက်လက်ငင်းဘဝ၌ မည်သို့ ကျင့်ကြံအားထုတ်ရမည်နည်း။

ဤကား အတွေးအမြင်သမားများနှင့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရည်ရွယ်မှန်းထားချက် ဖြစ်၏။ ဤရည်ရွယ်ချက်ကို ပေါ်လွင်စေရန် ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကလည်း အောက်ပါအတိုင်း ညွှန်ပြတော်မူပေသည်။

"သတ္တဝါတို့သည် ပကတိအလိုအားဖြင့် ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက် သမ္မတ္တိဟူသော တက်လမ်းဆန်လမ်းကိုသာ အမြဲအလိုရှိကြကုန်၏။ ဝိပုတ္တိဟူသော အောက်သို့စုန်လမ်း၊ မျောလမ်းလျော့ကျလမ်းကို အလိုမရှိကြကုန်။"

(ဘာဝနာဒီပနီ နှာ- ၁၆၈)

ဤသို့လျှင် ဘဝပုစ္ဆာကို အဖြေထုတ်ဖို့ ကြိုးပမ်းကြရာ၌ လူပုဂ္ဂိုလ်ခြင်းလည်းမတူ၊ ရည်ရွယ်ချက်ချင်းလည်းမတူ၊ နည်းလမ်းချင်းလည်းမတူရကား အဖြေလည်း တစ်မျိုးတစ်စားတည်းရနိုင်မည်ကား မဟုတ်ချေ။ သို့ရာတွင် 'ဘဝ' အရေးကို ဘေးဖယ်ကာ မေ့မေ့လျော့လျော့နေလိုသူများ၊ ဘဝကို အရေးမထားသူများကား ဘဝကို တန်ဖိုးမဲ့ အချည်းနှီးဖြစ်အောင် ဖန်တီးသူများသာဖြစ်ရကား ထိုသူတို့သည် လူ့ဘဝနှင့် ထိုက်တန်သူများဖြစ်သည်ဟုဆိုရန်ပင် ခဲယဉ်းပေလိမ့်မည်။ ထိုသူမျိုးနှင့် နှိုင်းစာလျှင် ဘဝပုစ္ဆာကို အဖြေရှာရန် အားထုတ်သူများ၏ ကြိုးပမ်းမှုများသည် ဘဝအတွက် အကျိုးတစ်စုံတစ်ရာကိုသော်လည်းကောင်း၊ တန်ဖိုးတစ်စုံတစ်ရာကိုသော်လည်းကောင်း ဖော်ထုတ်ပေးနိုင်မည်ကား မုချပင်ဖြစ်တော့သည်။

* ဘာဝနာဒီပနီ- လယ်တီဆရာတော် (ဟံသာဝတီ) ၁၉၅၄

ကျွန်ုပ်တို့အဖို့မူ ဘဝ၏တန်ဖိုးကို ရှာနေခြင်းသည် ဘဝ၏အကျိုးကို ဆောင်ရွက်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ဘဝ၏အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ဆောင်နေခြင်းဖြစ်သည်ဟု ခံယူသည့် အလျောက် ဘဝသဘောကိုနားလည်အောင် ကြိုးစားလိုသောဆန္ဒ ပြင်းပြလှပါသည်။

ကမ္ဘာမှာသာ ဘဝပြဿနာအတွက် အဖြေရှာလိုသူများ ပေါများသည်မဟုတ်ပါ။ အကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း တကယ့်ဆေးသိပ္ပံပညာရှင်များ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဆရာဝန်ကြီးများသည် ဘဝပြဿနာကို စိတ်ဝင်စားစွာ လေ့လာခဲ့ကြဖူးပါသည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်များအနက် ဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာဦးမြင့်ဆွေ (ဝဏ္ဏကျော်ထင်)နှင့် စိတ်ရောဂါအထူးကုဆေးရုံအုပ်ကြီး ဒေါက်တာဦးနေဝင်းတို့သည် ထင်ရှားကြပါသည်။

ဝဏ္ဏကျော်ထင် ဆရာဝန်ကြီးဦးမြင့်ဆွေသည် ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် ဘဝပြဿနာနှင့်စပ်သော လေးနက်သည့်ပုစ္ဆာများစွာကို သိပ္ပံပညာရှင်တို့၏အမြင် (ရှုထောင့်) မှနေ၍ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား မေးမြန်းဖူးပါသည်။ ဆရာတော်ကြီးကလည်း ဆရာဝန်ကြီး မေးမြန်းသမျှ ဘဝပြဿနာပုစ္ဆာများစွာကို စိတ်ရှည်လက်ရှည်နှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒရှုထောင့်ကနေ၍ ရှင်းလင်းဖြေကြားတော်မူပါသည်။*

တစ်ဖန် တံတားကလေးစိတ်ရောဂါ အထူးကုဆေးရုံကြီးမှ ဆေးရုံအုပ်ကြီး ဒေါက်တာဦးနေဝင်းနှင့် ယခင် ဂါးဒီးယန်းသတင်းစာ အယ်ဒီတာချုပ် ဦးစိန်ဝင်းတို့သည် ၁၉၇၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ဗဟန်း ဝိသုဒ္ဓါရုံကျောင်းတိုက်၌ ဓေတ္တသီတင်းသုံးလျက်နေသော ကျေးဇူးရှင် အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက် ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသ (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ) အား ဘဝပုစ္ဆာပြဿနာများစွာကို သိပ္ပံပညာရှင်တို့၏ ရှုထောင့်မှမေးမြန်းရာ ဆရာတော်ကြီးကလည်း ဗုဒ္ဓဝါဒ ရှုထောင့်မှနေ၍ စိတ်ရှည်လက်ရှည် ဖြေတော်မူပါသည်။**

မြန်မာ့ဆေးသိပ္ပံပညာရှင်ကြီးများ၊ စိတ်ရောဂါအထူးကု ဆရာဝန်ကြီးများ မေးသော မေးခွန်းများမှာ ရှေးက တင်ပြခဲ့သော ဆေးပညာရှင်များ၊ စိတ်ပညာရှင်များ၏ ကြိုးပမ်းမှုများနှင့်ကား အတန်ငယ်ကွာခြားပါသည်။

မြန်မာပညာရှင်ကြီးများ မေးသောဘဝပြဿနာပုစ္ဆာများတွင် ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ပတ်သက်သော ယုံမှားသံသယကင်းလိုသော ဆန္ဒသဘောထားများက ကဲနေသည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။ အနောက်တိုင်း သိပ္ပံပညာရှင်များ တွေ့ရှိချက်များသည် ဗုဒ္ဓဝါဒအမြင်နှင့် ကိုက်ညီခြင်း ရှိမရှိ၊ စိစစ်လိုသောသဘောမျိုးလည်း ပါပါသည်။ တစ်နည်းဆိုလျှင် မြန်မာပညာရှင်များ၏ စူးစမ်းမှုများကိုမြီ၍ သုံးသပ်ပါက ခေတ်သိပ္ပံအမြင်နှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒ

* ၁။ ဘဝပြဿနာ (မဟာစည်ဆရာတော် ဖြေကြားချက်) ၁၉၇၈။
** ၂။ သိပ္ပံအမြင်နှင့် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာအဖြေများ (အရှင်ဇနကာဘိဝံသ) ၁၉၈၁

အမြင်များကို နှိုင်းယှဉ်စစ်ဆေးလိုခြင်း၊ ခေတ်သိပ္ပံအမြင်များကို ဗုဒ္ဓဝါဒထောင့်မှ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုနိုင်ခြင်း ရှိမရှိ သိလိုခြင်း၊ ဘဝပြီးနောက် ဘဝဆက်ရှိမရှိကို ယုတ္တိနှင့်တကွ သိလိုခြင်း၊ ဒိဋ္ဌိနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ရှင်းလိုခြင်းစသော သဘောများကနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ရှေ့သို့ဆက်၍ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များ၊ အယူအဆကွဲများ၊ မြန်မာပညာရှင် များ၏ မေးခွန်းပုစ္ဆာများကို အကျယ်မတင်ပြမီ အနောက်တိုင်း အရှေ့တိုင်းပညာရှင်များ အားလုံး မရှင်းမလင်းဝေဝါးရှုထွေးစွာ ပြောဆိုသုံးနှုန်းလျက်ရှိသော ဝေါဟာရများ၏ နောက်ကွယ်တွင် တည်ရှိသော ဒဿနအနက်များကို ဦးစွာရှင်းလင်းအောင် ဖော်ပြဖို့ ကိစ္စတစ်ခု ကျန်ရှိနေသေး၏။ ထိုကိစ္စကို ဤဆောင်းပါးတွင် ရှင်းလင်းဖို့ အားထုတ်ပါ ဦးမည်။

မည်သည့် ပညာရှင်ပင်ဖြစ်စေ 'ဘဝ' ဆိုသောစကားလုံးကို သုံးစွဲကြရာ၌ 'ရှင်ခြင်း' ဆိုသောသဘောနှင့် 'သေခြင်း' ဆိုသောသဘောကိုပါ အလိုအလျောက် နားလည်ပြီးဖြစ်သကဲ့သို့ သုံးစွဲနေကြခြင်းဖြစ်လေသည်။ ထို့အတူ 'ရှင်ခြင်း' နှင့် 'သေခြင်း' သဘောကို ကွဲပြားခြားနားစွာ ထင်ထင်ရှားရှား နားလည်အောင် အားမထုတ် တော့ဘဲ 'ဘဝပြီးနောက်ဘဝ' ဆိုသော ပိုမိုရှုပ်ထွေးသည့်ကိစ္စကို စဉ်းစားခဲ့ကြလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ စဉ်းစားသည့်အတွက် မှားယွင်းသောအယူအဆများ၊ အတွေးအမြင်များ ဖြစ်ပေါ်လာသည့်ကို သတိပြုမိပါသည်။ မှားယွင်းသောအတွေးအမြင်ဆိုသည်မှာ သတ္တဝါ တို့သည် တစ်ဘဝ၏အဆုံးဖြစ်သော 'သေခြင်း' သို့ ရောက်သောအခါ ထိုသတ္တဝါ၏ ကိုယ်မှ တစ်စုံတစ်ခုသော ဝိညာဉ်ကောင်က (ဇီဝအတ္တ) သည် ခုန်ထွက်ပြီးနောက် တခြားသောကိုယ်သို့ (ဝင်ကစွပ်များကဲ့သို့) ခိုဝင်ကိန်းအောင်းကာ နောက်ဘဝသို့ ကူးသည်ဟု ထင်မြင်သော အတွေးအမြင်ကို ဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ထိုအမြင်သည် ချွတ်ယွင်းသော အမြင်မျိုးဖြစ်ပါသည်။ မှောက်မှားသော အယူ ဝါဒလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းမှာ အတ္တိဒိဋ္ဌိအမြင်မျိုးဖြစ်၍ 'ထိုအတ္တဒိဋ္ဌိသည် အလွန် မှောက်မှားသော မိစ္ဆာဓမ္မကြီးဖြစ်၍ ထိုဒိဋ္ဌိအုပ်စိုးလျက်ရှိကြကုန်သောသူတို့သန္တာန်၌ လောဘမီး၊ ဒေါသမီး၊ မောဟမီးတို့သည် အလွန်ထက်သန်ကြကုန်၏' ဟူ၍လည်း ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားက ညွှန်ပြဆုံးမတော်မူပါသည်။

ထိုကဲ့သို့ အယူချွတ်ယွင်းဖောက်ပြန်မှုမှ ကင်းပရလေအောင် ဘဝပြဿနာကို အဖြေရှာလိုသူတိုင်းသည် ရှေးဦးစွာ 'ဘဝ' ဟူသောသဘောကို နားလည်အောင်ကြိုး စားရပေဦးမည်။ 'ဘဝ' ကို နားလည်ရန်မှာ 'ရှင်ခြင်း' သဘောကို နားလည်ရပေဦး

မည်။ 'သေခြင်းသဘောများကို ယခင်ဆောင်းပါးတွင် တင်ပြခဲ့ပြီ။ 'ရှင်ခြင်း' ကို နားလည်ရန်မှာလည်း အသက် (စိဝ)၏သဘောကို နားလည်မှ နေရာကျပေလိမ့်မည်။

'အသက်' ၏သဘောကို အတိအကျမသိဘဲ 'ရှင်ခြင်း' ၏သဘောကို မသိနိုင် သလို 'သေခြင်း' ၏သဘောကိုလည်း နားလည်ရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။

ယခုအခါ ခေတ်သီပွဲပညာက အသက်ကို လိုက်ရှာလျက်ရှိ၏။ ထိုသို့ လိုက်ရှာ ပုံကို ဆရာမောင်ထင်၏ 'လောကအမြင်' စာအုပ်တွင် လေ့လာတင်ပြထားလေသည်။ သို့သော် ဆရာမောင်ထင်က 'အသက်ကို ဝိဇ္ဇိဟ်ဖြူဖို့ အလွန်ခက်သည်။ အသက်ကို မည်သည့်အရာဟု လက်ဆုပ်လက်ကိုင်မပြနိုင်သော်လည်း သက်ရှိနှင့် သက်မဲ့ကို ခွဲခြား ကြည့်ခြင်းဖြင့် သက်ရှိ၏ အင်္ဂါတို့ကိုမူကား သိမြင်ရပေသည်' ဟုဆိုကာ သက်ရှိ ရုပ်၏ လက္ခဏာများကို ဖော်ပြဖို့ ကြိုးစားခဲ့၏။

သက်ရှိရုပ်တို့၏ လက္ခဏာများဆိုရာတွင် ပုံသဏ္ဍာန်နှင့် အရွယ်ပမာဏ သတ်မှတ်ပြီး ရှိခြင်း၊ စားသောက်ခြင်း၊ အသက်ရှူခြင်း၊ ကာလအလိုက် ကြီးထွားမှုရှိခြင်း၊ အာရုံကို တုံ့ပြန်တတ်ခြင်း၊ မျိုးပွားတတ်ခြင်းစသည်တို့ကို ပြသည်။

ထိုနောက်အ သက်သည် သတ္တဝါ၏ခန္ဓာတွင် မည်သည့်နေရာမှာ ရှိသနည်းဟု သိပွဲပညာရှင်များ လိုက်ရှာပုံကိုလည်း ဆရာမောင်ထင်က လေ့လာပြ၏။ ဆဲလ်^၁ ထဲမှာပင် အသက်ရှိသလိုလို၊ ပရိုတိုပလပ်ဇာမ်^၂ ထဲမှာပင် အသက်ရှိသလိုလို နောက်ဆုံးတော့ ဘယ်မှာမျှ ရှာမရဘဲ 'အသက်ဆိုသဘာကို ကျွန်တော်တို့ လိုက်၍ရှာလေလေ အသက်ဆိုသည့်အရာမှာ ပျောက်၍နေလေဖြစ်သည်'*** ဟု ဆိုရလေတော့၏။

ဤတွင် အယူဝါဒတစ်ခုလည်း ရှိသေး၏။ ထိုအယူဝါဒကို စတင်ဖော်ထုတ်သူ မှာ ဆားဝီလျံ၊ ဟာဗေး^၃ ဆိုသူဖြစ်၏။ သူက 'ဥတိုင်းသည် ဥကသာ ဖြစ်နိုင်သည်။ ဆဲလ်တိုင်းလည်း ဆဲလ်ကသာ ပေါက်ပွားသည်။ သက်ရှိတိုင်းလည်း သက်ရှိကသာ ပေါက်ပွားနိုင်သည်' ဟု ဆိုသည်။ ထိုအဆိုကို ထောက်ခံ၍ ဧျ၊ ဘက်စ်ဟာလ်ဒိန်း ဆိုသူက 'သက်မဲ့ရုပ်မှ သက်ရှိရုပ်ကို ဖန်တီး၍မရ'**** ဟု ဆိုလေသည်။

သဘာဝဆင့်ကဲဖြစ်စဉ်တွင် သက်မဲ့ရုပ်မှ သက်ရှိရုပ်ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဆိုသော အချက်ကို သက်သေပြလိုသော စပင်ဆာ ဆိုသော**** အတွေးအခေါ် ပညာရှင်သည်ပင် နောက်ဆုံး၌

* လောကအမြင်- မောင်ထင် (ပုည ၁၉၆၇) နှာ- ၂၀
** Mechanism- Life and Personality- Haldance. J- S London 192'
*** Spencer ၁။ Cell ၂။ Protoplasm
၃။ Sir William Harvey

‘အကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့်မူ ရူပ၊ ဓာတုသဘောဖြင့် သက် (ဇီဝ) ဓာတ်၏အနှစ် သံာရကို ဖော်ပြခြင်းငှာ မတတ်သာသည့်အကြောင်းကို ဝန်ခံရပေတော့မည်’⁺ ဟု အဆုံးစကားကို ဆိုရလေသည်။

နှစ်ဆယ်ရာစု ထက်ဝက်ကျော်လာသော ကာလ၌ ဗိဇယန္တရား သိပ္ပံပညာ ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ သက်ရှိရုပ်ကို ဖန်ဆင်းဖို့အတွက် အပြင်းအထန် အားထုတ် လာကြပြန်သည်။ ထိုကဲ့သို့ အားထုတ်ခဲ့ကြပုံများကို သိပ္ပံမှူးတင်၏ ‘စက်ရုံလုပ်လူသား’ စာအုပ်တွင် လေ့လာတင်ပြထားလေသည်။ သိပ္ပံမှူးတင်၏စာအုပ်တွင် အသက်ကို လုပ်ယူရပုံကို ဤသို့တင်ပြထားလေသည်။⁺⁺

“ရှေးယခင်၌ ကာဘွန်မော်လီကျူးများသည် သက်ရှိတို့ကသာ ဖန်တီးနိုင်သည် ဟု သိပ္ပံလောက၌ ခံယူခဲ့ကြပေသည်။ ဒေါက်တာကယ်လဗင်ဆိုသူ အမေရိကန်သိပ္ပံ လောက၌ ခံယူခဲ့ကြပေသည်။ ဒေါက်တာကယ်လဗင်ဆိုသူ အမေရိကန် သိပ္ပံပညာရှင် တစ်ဦးသည် ဓာတ်ခွဲခန်း၌ အရေးပါသော ကိရိယာများကိုသုံး၍ ရေနင့်ကာဗွန်ဒိုင် အောက်ဆိုက်ရောပြီး ကော့စမစ်ရောင်ခြည်အတုဖြင့် ပစ်စမ်းကြည့်သောအခါ ကာဘွန် ပါသော မော်လီကျူးများကို ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် ဖန်တီး၍ရကြောင်း တွေ့ရလေသည်။

ထိုမှဆက်၍ ဒေါက်တာယူရေး၏တပည့် စတန်လေဗီလာဆိုသူက ဓာတ်ခွဲခန်း တွင် အမိုင်နိုအက်ဆစ်ဓာတ်ကို ဖန်တီးခဲ့ပုံကို ဖော်ပြသည်။ သက်ရှိဖြစ်ရန် အသားဓာတ် ပရိုတိန်းသည် အမိုင်နိုအက်ဆစ်ဓာတ်မျိုးပေါင်း ၂၀ စုပေါင်းထားသည်ဖြစ်၍ ထိုအမိုင် နို အက်ဆစ်ကို လူတို့ ပြုလုပ်နိုင်ခြင်းသည်ပင် အသက်ကို လူတို့ ဖန်တီးနိုင်သည့် သဘော ရေးသားထားလေသည်။ သို့ရာတွင် သိပ္ပံမှူးတင်၏စာအုပ်မှာပင် အောက်ပါ မှတ်ချက်ကို ရေးသားထားလေသည်။

‘သက်ရှိဆဲလ်နှင့် ကွာခြားသည်မှာ ဓာတ်ခွဲခန်းလုပ် ပရိုတိန်း၌ နယူကလိယ မရှိခြင်းသာလျှင် ဖြစ်ပေသည်’ ဟုဆိုကာ မရေမရာ အဆုံးသတ်သွားလေသည်။

အမှန်မှာ ‘အသက်’ (ဇီဝ) ဟူသောအရာကို သိပ္ပံပညာရှင်များသည် လူ့ကိုယ် ထဲက ဆဲလ်ခေါ် ကလပ်များအထဲတွင် လိုက်ရှာနေခြင်းသည် မှန်ကန်သောလုပ်ရပ် ဟုတ်မဟုတ် သံသယဖြစ်ဖွယ် ရှိလေသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် မော်တော်ကား၊ လေယာဉ်ပျံစသည့်စက်များ၌ အသက်ဝင်လှုပ်ရှားလာရန် အပူစွမ်းအင်ကို ဖန်တီးရ သည်။ ထိုအပူစွမ်းအင်ကသာ အရွှေ့စွမ်းအင်၊ စက်စွမ်းအင်ကို ထပ်ဆင့်ဖန်တီးရသည်။ ထိုအရာ၌ ထိုအပူစွမ်းအင်ကို ထိုစက်၏အသက် (ဇီဝ) ဟု ယူအပ်သည်မဟုတ်ပေလော။

+ The Pleasure of Phillos ophy- Will Durant- Pp 45
++ စက်ရုံလုပ်လူသား- သိပ္ပံမှူးတင် (၁၉၇၉) ၄- ၆- ၁၁

ဤတွင် ဗုဒ္ဓ၏သဘောမှာလည်း ရုပ်ဖိစိတ၊ နာမ်ဖိစိတဟု ပြုလျက် ထိုဖိစိတာ သဘောသည် စွမ်းအင်ကိုပင် ဖော်ပြထားလေသည်။ ထိုသဘောကို ထင်ရှားစေရန် ကျေးဇူးရှင် မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက် ဆရာတော်ကြီး အရှင်ဇနကာဘိဝံသသည် ၎င်း၏ ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာကျမ်းတွင် ဤသို့ ဆိုလေသည်။

‘နာမ်တရားတို့၌ အသက်ဟုခေါ်သော ဖိစိတိန္ဒြေစေတသိက် ရှိသကဲ့သို့ ဤ ရုပ်တရားတို့၌လည်း ‘အသက်’ ဟုခေါ်သော ဖိစိတရုပ် ရှိကြ၏။ သို့သော် ဤဖိစိတ ခေါ်သောအသက်သည် စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရကြောင့် ဖြစ်ရသော ရုပ်များ၌မပါ။ ကံ ကြောင့်ဖြစ်ရသောရုပ်များ၌သာ ပါ၏။ သတ္တဝါတို့၌ နာမ်ဖိစိတနှင့် ရုပ်ဖိစိတနှစ်ပါး သည် အချုပ်ဖြစ်၏။ ထိုဖိစိတ (အသက်) ၂ မျိုး မရှိလျှင် အသေကောင်ဖြစ်ရတော့ ၏။ ခန္ဓာကိုယ်၌ ရှိနေသော ‘ရုပ်ထွေ မပုပ်မသိုးဘဲ တည်နေနိုင်သည်’မှာလည်း ဤဖိစိတ ခေါ်သော အသက်ရှိနေသောကြောင့်ဖြစ်၏။ အသေကောင်ရှိရုပ်များမှာ ဤဖိစိတခေါ် အသက်မပါခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏။ အသေကောင်ရှိရုပ်များမှာ ဤဖိစိတခေါ် အသက်မပါ ခြင်းကြောင့် ပုပ်ရလေသည်။ ဤဖိစိတရုပ်လည်း တစ်ကိုယ်လုံး ပြန့်နှံ့လျက်ရှိသည်။*

ထို့ပြင် အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ ‘သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာ ဋီကာ’ ကျမ်းတွင် ဖိစိတနှင့် ပတ်သက်သော အယူဝါဒကွဲ သုံးမျိုး ရှိကြောင်း၊ ထိုသုံးမျိုးတို့တွင် မိမိက နောက်ဆုံး ဝါဒဖြစ်သော ‘ဖိစိတနဝက ကလာပ် (အဝိနိဇ္ဈာဂရုပ် (မခွဲခြမ်းနိုင်သောရုပ်) ၈ ပါး** ဖိစိတရုပ်ကို ဖိစိတက နဝကလာပ်ခေါ်သည်။) ထိုကာမဘုံ၌ ရထိုက်ရုံမျှမက တစ်ကိုယ်လုံး၌ ပြန့်နှံ့တည်နေသောကလာပ်ပင်ဖြစ်သည်ဟူသော ဝါဒကို လက်ခံ ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့နောက် ဆရာတော်က ကာမဘုံသားတို့သန္တာန်ဝယ် ဖိစိတနဝကကလာပ်သည် ကာယဘာဝ ဒဿကတို့ကဲ့သို့ တစ်ကိုယ်လုံးပြန့်နှံ့လျက် ရှိကြောင်း အဋ္ဌကထာ ဋီကာကြီးတို့စကားဖြင့် ရှင်းဦးအံ့ဆို၍ ရှင်းပြပါသည်။

ရှင်းပြရာ၌ လူ့ခန္ဓာကိုယ်တွင် ဖြစ်ပေါ်သော တေဇော ၃ မျိုး၊ ဝါယော ၅ မျိုး သည် ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု အာဟာရအကြောင်းလေးပါးကြောင့် ထိုက်သလိုဖြစ်သည်။ ထိုတွင် ‘ကံကြောင့်ဖြစ်သော တေဇော ဝါယောကလာပ်သည် ဖိစိတနဝကလာပ်ပင် တည်း’ ဟု အတည်အလင်းဆိုပါသည်။ ထိုမျှမက ခန္ဓာကိုယ်၌ အမြဲတည်ရှိသော ဥသွာခေါ် ကိုယ်ဋ္ဌေ၌ ဖိစိတနဝက ကလာပ်များပါရှိသည်*** ဟုလည်း ဆိုထားပါသည်။

---

* ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ၊ အရှင်ဇနကာဘိဝံသ (နယုဘားမားပိဋကတ် ပုံနှိပ်တိုက်)- (အမရပူရ) ၁၃၄၆၊ ၁၃၄၆၊ ၁၃၄၆- ၁၃၄၆
** သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၊ ရှင်ဇနကာဘိဝံသ၊ ၁၃၄၆- ၁၃၄၇
*** သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၊ ရှင်ဇနကာဘိဝံသ၊ ၁၃၄၆- ၁၃၄၇

ခေတ်စကားဖြင့် ပြောရလျှင် သက်ရှိခန္ဓာကိုယ်၌ ရုပ်ကလာပ်များကို မပျက်စီး မဖြိုကွဲအောင် စောင့်ရှောက်လျက် သက်ရှိရုပ်လက္ခဏာများ ဖြစ်ပေါ်နေအောင် စောင့် ထိန်းလျက်ရှိသော ဇီဝိတခေါ်သော (အသက်) သည် ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်၌ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိ သော ဇီဝိတခေါ်သော (အသက်) သည် ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်၌ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသော ဥသွာ တေဇော (ဝါ) အပူ 'စွမ်းအင်' ပင်ဖြစ်ကြောင်း သဘောပေါက်သင့်ပေသည်။

တယ်လီဗီးရှင်းစက်သည် လျှပ်စစ်စွမ်းအင်ရသောအခါမှ မြင်ရသော ရုပ်နှင့် ကြားရသော အသံဖြစ်ပေါ်လာသကဲ့သို့ လူမှာလည်း ဇီဝိတခေါ်သော အသက် (စွမ်းအင်) ကို ရရှိနေခိုက်မှာသာ မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ နံမှု၊ ထိတွေ့မှု၊ သိမှု၊ လှုပ်ရှားမှု၊ ကြီးထွားမှု၊ ဖျိုးပွားမှုစသည့် သက်ရှိအခြင်းအရာများ ဖြစ်ပေါ်နေနိုင်သည်ကို နှလုံးသွင်း၍ ဆင်ခြင် နိုင်ကြစေကုန်။

ကျမ်းကိုးများ

- ၁။ The Biological Time Bomb- G. Rattary Taylor.
- ၂။ Life After Life- Dr. Raymond A. Moody Jr.
- ၃။ Journeys out of the Body-R obert A. Monroe.
- ၄။ Mechanism, Life and Personality. J. S. Haldane.
- ၅။ The Pleasure of Philosophy- Will Durant.
- ၆။ ဘာဝနာဒီပနီ- လယ်တီဆရာတော်
- ၇။ ဘဝပြဿနာ- မဟာစည်ဆရာတော်
- ၈။ သိပ္ပံအမြင်နှင့် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာအဖြေများ- ရှင်ဇနကာဘိဝံသ
- ၉။ ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ- ရှင်ဇနကာဘိဝံသ
- ၁၀။ သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ- ရှင်ဇနကာဘိဝံသ
- ၁၁။ လောကအမြင်- မောင်ထင်
- ၁၂။ စက်ရုံလုပ်လူသား- သိပ္ပံမှူးတင်

သေခြင်းနီး အတွေ့အကြုံလေ့လာချက်

(၁)

လူသည် 'ဘဝ'အကြောင်းကို နားလည်လို၍ စူးစမ်းခဲ့ကြသည်မှာ ကာလကြာပြီ။ ထို့ထက်ပို၍ သေလွန်ပြီးသောကာလဝယ် မည်သို့ဆက်လက်ဖြစ်ပျက် တွေ့ကြုံခံစားရ ဦးမည်ကို သိလိုလှသောဆန္ဒသည် လူမှာ ရှိခဲ့ပါသည်။ သေသည်၏အခြားမဲ့၌ဖြစ်သော 'တမလွန်ဘဝ'အကြောင်းသည်လည်း သက်ရှိလူသား သိချင်လှသော ဘဝပြဿနာ တစ်ရပ် ဖြစ်ခဲ့သည်မှာလည်း ကြာချေပြီ။

ဘဝအကြောင်း ပုစ္ဆာများကား များလှပါသည်။

ဘဝအဓိပ္ပာယ်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ဘဝတန်ဖိုးဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ဘဝလွတ်မြောက်ရေးဟူသည် အဘယ်နည်းစသည့် မေးခွန်းများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ထို့အတူ တမလွန်ဘဝပြဿနာနှင့်စပ်သော မေးခွန်းပုစ္ဆာတို့သည်လည်း များ လှပါသည်။

သေခြင်းဟူသည် အဘယ်နည်း၊ သေပြီးနောက်တွင် သတ္တဝါတို့သည် ဘဝ တစ်ဖန်ဖြစ်သေးသလား။ ဖြစ်သေးလျှင် ထိုဘဝများသည် မည်သို့သောဘဝမျိုးများ ဖြစ်ကြသနည်း၊ သေသူသည် တခြားဘဝတစ်ခုသို့ မည်သို့မည်ပုံ ကူးပြောင်းသနည်း စသည့်အမေးပုစ္ဆာများအပြင် ထို့ထက်လေးနက်စွာ တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ကူးပြောင်း ရာတွင် ဖြစ်ခြင်းအစဖြစ်သော ဇာတိပဋိသန္ဓေသည် မည်သို့ဖြစ်ပေါ်သနည်း။ လူသေလျှင် ရုပ်ရောစိတ်ပါ ချုပ်ငြိမ်းသွားပြီဖြစ်ပါလျက် (ဗုဒ္ဓဘာသာသဘောအရ) မည်သည့်အရာ က ဘဝကူးသနည်း။ အမိဝမ်းတွင်း၌ ပဋိသန္ဓေယူကြရာတွင် အမြွှာပူး ဘာကြောင့် ဖြစ်သနည်း။ ထိုအမြွှာပူးများသည် ရုပ်ချင်းတူကြသော်လည်း စိတ်ချင်း၊ ဉာဏ်ပညာ ချင်း၊ ဆင်းရဲချမ်းသာချင်း အဘယ်ကြောင့် မတူကြသနည်း။ ဘဝသံသရာတစ်လျှောက် တွင် ကမ္မသတ္တိက မည်သို့မည်ပုံ ဖန်တီးပြုပြင်သနည်း။

များလှစွာသော တမလွန်ဘဝဆိုင်ရာ အမေးပုစ္ဆာတို့မှာ ယခုတိုင် လူပေါင်း များစွာတို့၏ ရင်တွင်း၌ အဖြေမရဘဲ လိပ်တည်းလည်းဖြစ်လျက်ပင် ရှိနေသေး၏။ အကျွန်ုပ်သည် ထိုမေးခွန်းများစွာကို အဖြေရှာရန် အားထုတ်မည်ဖြစ်၏။

သို့ရာတွင် နှစ်ဆယ်ရာစုအတွင်း အနောက်တိုင်း၌ ဝါပေါက်လာသော အတွေးအခေါ်ဒဿနဂိုဏ်းတစ်ဂိုဏ်းကမူ လူသားတိုင်း အရေးထားလျက်ရှိသော ဤဘဝပုစ္ဆာများကိုလည်းကောင်း၊ တမလွန်ဘဝပုစ္ဆာများကိုလည်းကောင်း အချည်းနှီးသော အယောင်အဆောင်ပြဿနာများ^၁ ဟူ၍ ကင်ပွန်းတပ်ကာ ပယ်ခွဲကြလေသည်။ ထိုဂိုဏ်းသားများမှာ ယုတ္တိနည်းကျ အတွေ့အကြုံ အခြေပြုဂိုဏ်း^၂ ခေါ် မုချမှန်ဝါဒသစ်ကို လက်ခံကြသော ဝိဘဇ္ဇဝါဒီများဖြစ်ကြလေသည်။ အထက်ပါ တမလွန်ဘဝပုစ္ဆာများသည် သိပ္ပံနည်းမကျ၊ အဓိပ္ပာယ်မဲ့ပုစ္ဆာများသာ ဖြစ်ကြသည်ဟူ၍ အကြောင်းပြကာ ပယ်ခြင်းဖြစ်လေသည်။

အလားတူပင် တမလွန်ဘဝပုစ္ဆာများကို ပယ်သောအတွေးအခေါ်တစ်ရပ်လည်း ရှိသေး၏။ ထိုအတွေးအခေါ်သည် မှက်စံဝါဒ^၃ ဖြစ်၏။ မှက်စံဝါဒသည် ရုပ်ဝါဒဖြစ်၏။ ‘သေပြီးနောက် ဘာမျှဖြစ်စရာမရှိတော့’ ဟူသော ‘တစ်ဘဝပြီးဝါဒ’ ဖြစ်၏။ ဤဝါဒအကြောင်းကား လူသိများသဖြင့် အထူးဆိုဖွယ်မရှိပြီ။

သို့ရာတွင် နှစ်ဆယ်ရာစုအတွင်းမှာပင် အနောက်တိုင်းသားများအတွင်းဝယ် အလွန်ထင်ရှားသော အတွေးအမြင် (ဒဿန) တစ်ခုပေါ်လာလေသည်။ ထိုလောကအမြင်သည် ဖြစ်ရာဘဝပဓာန^၄ ဟူသော လောကအမြင်ဖြစ်၏။ ထိုအမြင်သည် လူ၏ဘဝဖြစ်တည်ပုံကို လေးနက်စွာ စဉ်းစားသောအမြင်ဖြစ်၏။ တစ်နည်းဆိုလျှင် ‘သေခြင်းတရားကို’ မျက်မှောက်ပြု၍ လူ့ဘဝ၏အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ရှာသော အမြင်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုအပ်၏။ ထိုဒဿနအမြင်သည် အနောက်ဘက်ကမ္ဘာအတွက် မြက်ခြောက်တောကို မီးလောင်သကဲ့သို့ တစ်မှဟုတ်ချင်း ပြန်နံ့လေ၏။ စာပေအနုပညာ ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ်အလုံးကို ထိုအမြင်လွှမ်းမိုးလေ၏။ ထိုအခါမှစ၍ အနောက်တိုင်းသားတို့သည် ဘဝကိစ္စ၊ သေခြင်းတရားကိစ္စ၊ တမလွန်ဘဝကိစ္စများကို အရေးတယူ ပြုလာကြပြန်လေသည်။

ဖြစ်ရာဘဝ ပဓာန ဝါဒရိုက်ခတ်မှုကြောင့် မှက်စံဝါဒီဆိုသူများလည်း များစွာ ဒုက္ခရောက်လေ၏။ ထိုအခါမှစ၍ မှက်စံဝါဒီဆိုသူများ လေသံပြောင်းရလေ၏။

“မှန်ပါသည်။ သေခြင်းတရားကဲ့သို့သော ဘဝအဓိပ္ပာယ်ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာများသည် အကျွန်ုပ်ကိုမှာလည်း အမှန်ပင် ရှိပါသည်။”

၁။ Pseudo-problems ၂။ Logical- empiricists of neo- positivists

၃။ Marxism ၄။ existentialism

A Philosophy of Man- Adam Schaff. Pp 16- 17

ဤကား ရုပ်ကိစ္စကိုသာ ပဓာနအမွမ်းတင်လေ့ရှိသော မာက်စ်ဝါဒီဆိုသူတို့ ဝန်ခံချက်ဖြစ်၏။

ဤသို့လျှင် အတွေးအခေါ်ပြောင်းလဲလာမှုများကြောင့် သိပ္ပံပညာရှင်များဘက်က လည်း ရှေးအခါက သေခြင်းကဲ့သို့သော ဘဝပြဿနာများကို အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့အားဖြင့် (အတုအယောင် ပြဿနာများအဖြစ်) ပစ်ပယ်ထားခဲ့ကြရာမှ ပြန်လည်ဦးလှည့်ကာ တမလွန်ဘဝကိစ္စကို အလေးအနက် စဉ်းစားလာကြရလေသည်။

ဤတစ်ကြိမ်တွင်မူ တမလွန်ကိစ္စသည် သိပ္ပံနည်းကျ ရှာဖွေခြင်းကိုလည်း အားထုတ်ကြ၏။

လက်ရှိကာလနှင့် တမလွန်ဘဝတို့၏ နယ်စပ်မှတ်တိုင်သည် ဖြစ်ရာဘဝ ပဓာနဝါဒီ နုတွင် ဖော်ပြသကဲ့သို့ 'သေခြင်း' တရားပင်ဖြစ်၏။ ထိုသေခြင်းသဘောကို သက်ရှိ သိပ္ပံပညာရှင်တို့သည် သိဖို့ ကြိုးစားရာမှ 'သေခြင်းနီးအတွေ့အကြုံ' ဆိုသောသဘော တစ်ရပ်ကို တွေ့ရှိခဲ့ကြ၏။ ထိုအတွေ့အကြုံကို စတင်တွေ့ရှိသူ ဒေါက်တာကူဘာလာ ရော့စ် ဆိုသူအမျိုးသမီးဖြစ်ကြောင်းကို အတွေးအမြင်စာစောင် အမှတ် (၁၀) တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီ။ ယခု ဤဆောင်းပါးတွင် ကူဘာလာရော့စ်(စ်) တွေ့ရှိသော 'သေခြင်းနီး အတွေ့အကြုံ'ကို ဗုဒ္ဓဝါဒရှုထောင့်မှ ခွဲခြမ်းစိစစ်ရန် အားထုတ်ပါမည်။

(၂)

ကူဘာလာရော့စ်သည် ဆေးရုံပေါ်မှ လူနာများကို သူမ၏ စမ်းသပ်ခံ လူနာများအဖြစ် အသုံးပြု၍ လေ့လာခဲ့၏။ ထိုနောက် သူမ၏ သေခြင်းနှင့်ဆိုင်သော တွေ့ရှိချက် (၁၀) ချက်ကို တင်ပြခဲ့လေသည်။ ထိုသို့ တင်ပြရာတွင် အရေးပါသောအချက်များမှာ

- သေခြင်းမရဏတံခါးဝသို့ တစ်ကြိမ်ရောက်ဖူးသောသူသည် သေခြင်းကို ကြောက်လန့်သောစိတ်ရှိတော့ ဆိုသောအချက်။
- သေဆုံးသူတိုင်းထံသို့ ထိုသူမသေမီက သေဆုံးသွားကြသော ချစ်ခင်ရင်းနှီးသူများ လာရောက်တွေ့ဆုံကြသည်။ သေခြင်းသည် အထီးကျန် အတွေ့အကြုံများ မဟုတ်၊ တခြားသူများနှင့် လေးနက်စွာ ဖွဲ့ဝေခံစားရသော အတွေ့အကြုံမျိုးသာဖြစ်သည် စသောအချက်တို့ကို ပဓာနထား၍ ဤတွင်သုံးသပ်ရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ပထမဦးစွာ ရှုသင့်သောအချက်သည် 'သေခြင်းအပြား' ရှိသည်ဆိုသောအချက် ဖြစ်၏။ ဘူဘာလာရော့စ်သည် လောကီစည်းစိမ်များစွာကို ခံစားလျက် ပူပင်ကြောင့် ကြကင်းစွာ နေနိုင်ကြသည့် ဆေးရုံပေါ်က အနောက်တိုင်းမှ လူချမ်းသာ နာတာရှည် ရောဂါသည်များကိုသာ လေ့လာခဲ့ရာ၌ တစ်မျိုးတည်းသော သေခြင်းကိုသာ တွေ့မြင်

သုံးသပ်ခဲ့ကြောင်း ထင်ရှား၏။ ဗုဒ္ဓစာပေကျမ်းဂန်များ၌ သေခြင်းအပြားများစွာရှိကြောင်း ဖော်ပြထားသည်ကို သတိပြုအပ်၏။ ဖော်ပြပုံမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်၏။

(၁) သက်တမ်းစေ့သဖြင့် သေခြင်း (အာယုက္ခမရဏ)- ပဋိသန္ဓေက ပါလာသော ဇနကာကံ၏ အစွမ်းသတ္တိ မကုန်သေးသော်လည်း လူ နတ်စသည်တို့၏ ဂတိတို့၌ ခေတ်ကာလအလိုက် ပိုင်းခြားအပ်သော အာယုကပ်ကုန်၍ သက်တမ်းစေ့သဖြင့် သေရခြင်း။

(၂) သက်တမ်းမစေ့ဘဲ သေခြင်း (ကမ္မက္ခယမရဏ)- အာယုကပ်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော အသက်ကြွင်းလည်း ရှိသေး၏။ ဥပစ္ဆေဒကံ၏အကြောင်းလည်းကင်း၏။ သို့သော် ဇနကာကံ အဟုန်ကုန်သဖြင့် သက်တမ်းမစေ့ဘဲ သေရခြင်း။

(၃) သက်တမ်းလည်းကုန်၊ ဇနကာကံလည်းကုန်၍ သေခြင်း (ဥဘက္ခယမရဏ)

(၄) ရှေးကပြုခဲ့သော ကံဟောင်းတိုက်တွန်းနှိုးဆော်သော အစွမ်းဖြင့် ဓားလက်နက်ဖြင့် သေရခြင်း၊ အဆိပ်သောက်၍ သေရခြင်းစသော မိမိပယောဂ၊ သူတစ်ပါးတို့၏ ပယောဂကြောင့် သေခြင်း၊ (ဥပစ္ဆေဒကံမရဏ) ယခုကာလရထားမှောက်၍ သေခြင်း၊ လေယာဉ်ပျံပျက်ကျ၍ သေခြင်း၊ တိုက်ပြို၍ သေခြင်း စသည်တို့မှာ သက်တမ်းလည်း မကုန်သေး၊ အတ္တဘောကိုဖြစ်စေသော ဇနကာကံလည်း မကုန်သေးဘဲလျက် ဥပစ္ဆေဒကံကြောင့် သေသင့်သောကာလမရောက်မီ သေခြင်း။

(၅) အာဟာရရက္ခယမရဏ- နတ်များသည် နတ်စည်းစိမ်ခံစား ပျော်ပါးမှုလွန်ကဲခြင်းကြောင့် စားချိန်သောက်ချိန် သတိမရခဲ့သော် အာဟာရပြတ်၍ နေပူ၌ ပစ်အပ်ချသော ပန်းများကဲ့သို့ ညှိုးနွမ်းစုတေကြခြင်းဖြစ်သည်။

(၆) ပြင်းထန်စွာ အမျက်ထွက်ခြင်း၊ ဒေါသမီးကြောင့် သေခြင်း (ဧကာပမရဏ)- ဤသေခြင်းမျိုးကား လူမှာထက် ရုပ်နသောနတ်မှာ များသည်။ လူမှာလည်း ရင်ကွဲနာကျ၍ ရူးသွပ်၍ သေဆုံးခြင်းစသော အမျက်ဒေါသကြောင့် ဖြစ်ရသည့် စိတ်ရောဂါများ ရှိသည်။ ဒေါသအကြောင်းတရားဖြင့် သေဆုံးရခြင်း။

ဤကား သေခြင်းအပြား၏ သဘောအကျဉ်းဖြစ်၏။ အကျယ်ကို သိလိုပါမူ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ သစ္စဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာတို့မှာ ရှုပါ။

ကုဘလာရောစ်သည် သူမ၏ သုတေသနလုပ်ငန်းတွင် 'သေခြင်း' ဆိုသော

* စိတြဗျာကရီ၊ အို နာ သေဘေး တားဆီးရေးကျမ်း၊ မုံရွာ ဇောင်ချမ်းပင်ဆရာတော်၊ နာ ၂၀- ၃၀

သဘော၌ သေခြင်းအပြားများစွာရှိသည်ကိုလည်း စောင့်စွာ မလေ့လာ၊ 'သေခြင်း' ဆိုသော စကား၏အနက်ကိုလည်း မှန်စွာရှုမြင်နိုင်ဟန်မရှိပါ။ သူ၏ဖော်ပြချက်များကို ခြုံ၍သုံးသပ်ကြည့်သောအခါ သူဆိုသော 'သေခြင်းနီးအတွေ့အကြုံ' ဆိုသည်မှာ တခြားမဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်သုံးထောင်နီးပါးက ဟောကြားတော်မူပြီးသော 'မရဏာသန္နဇော' ကိုပင် ဆိုနေကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။

ကုဘလာရောင်၏ သေခါနီးအတွေ့အကြုံ သုတေသနပြုချက်သည် သေကျွတ်ောင်ဆရာတော်ဘုရား၏ ပဏ္ဍိတဝေဒနိယဒီပနီကျမ်းတွင် ဖော်ပြထားချက်ဖြင့်ပင် ထင်ရှားပြီ။ သေကျွတ်ောင်ဆရာတော် ဖော်ပြပုံမှာ ဤသို့ဖြစ်၏။

“တပည့်တို့၊ သတ္တဝါတို့အား ရှေးဘဝ သေခါနီးအခါ၌ ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်သုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသောအာရုံသည် စိတ်၌ထင်လာ၏။ စိတ်သည် အိပ်မက်မြင်မက်သကဲ့သို့ ထိုထင်လာသော နိမိတ်အာရုံကို အာရုံပြု၍ ထင်မြင်၍ဖြစ်၏။ ထိုနိမိတ်ကို အာရုံပြု၍ ထင်မြင်၍ဖြစ်သော မရဏာသန္နဇောပိတ်၏ အခြားမဲ့၌ ထိုရှေးဘဝရုပ်ဓန္ဓာ နှလုံးပူးလိုက်တွင်း၌ အဆုံးစွန်စိတ်တစ်ချက်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထိုရုပ်ဓန္ဓာ အိမ်ထဲ၌ စိတ်မရှိပြီ။ ဤအဆုံးစွန်ဖြစ်၍ ချုပ်သောစိတ်ကို ရှေးဘဝမှ နောက်ဘဝသို့ ရွှေ့ပြောင်းတော့မည့် အခြင်းအရာဖြစ်၍ ချုပ်သောစိတ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် (စဝနံ ရွှေ့လျော့ခြင်း၊ စုတိရွှေ့လျော့ခြင်းဟူသော ဝစနတ္တနှင့်အညီ) စုတိစိတ်ဟူ၍ ခေါ်သည်”

ဤတွင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားအား ဆရာဝန်ကြီးဦးမြင့်ဆွေအမည်ရှိသော သိပ္ပံပညာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက အောက်ပါမေးခွန်းကို မေးခဲ့ဖူး၏။

“အရှင်ဘုရား၊ ဝယဓမ္မသင်္ခါရာအပ္ပမာဒေနသမ္မာဒေထ ဟူသော ဘုရားရှင်၏ တရားတော်အရ ဖြစ်တတ်သောသင်္ခါရတရားတို့သည် ပျက်စီးခြင်းသဘော ရှိကုန်၏ ဆိုသည့်အတိုင်း ရုပ်တရားပျက်လျှင် နာမ်တရားလည်း ပျက်စီးသည်ကို သဘောကျပါသည်”

“သေသွားသော သတ္တဝါတစ်ဦးသည် ရုပ်ရောနာမ်ပါ ပျက်စီးသွားပြီဖြစ်ပါလျက် ထိုသတ္တဝါသည် နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်ပြန်သည်ဟုဆိုရာ မည်ကဲ့သို့ဖြစ်ပါသနည်း”

အထက်ပါမေးခွန်းကိုမေးသောအခါ ဆရာတော်ကြီးက သတ္တဝါတို့၏ ပဋိသန္ဓေတည်နေဘဝကူးပုံသဘောကို ဆရာဝန်ကြီး သဘောကျအောင် အကျယ်ရှင်းပါသည်။ (အကျယ်ကို 'ဘဝပြဿနာ' အမည်ဖြင့် ဖာအုပ်ငယ်ထုတ်ထားသဖြင့် ထိုဖာအုပ်တွင် ရှုစေလိုပါသည်။)

ဤတွင် ကုဘလာရောင်အတွက်လည်းအဖြေကို ရစေသောငှာ ဆရာဝန်ကြီး

* ပဏ္ဍိတဝေဒနိယ ဒီပနီကျမ်း- သေကျွတ်ောင် ဦးတိလောက၊ ၄၁- ၃၁၄

ဦးမြင့်ဆွေအား ဆရာတော်ဘုရား ဖြေကြားချက်မှ သင့်ရာအချို့ကိုသာ ကောက်နုတ်၍ ဖော်ပြပါမည်။ သေခါနီးသတ္တဝါတို့၏ ဖြစ်ပျက်ပုံကို ဆရာတော်က ရှင်းပြပုံမှာ ဤသို့ ဖြစ်ပါသည်။

“သေခါနီးရောက်သောအခါ သတ္တဝါသည် မိမိပြုထားဖူးသော ကောင်းမှုကံ၊ မကောင်းမှုကံတစ်ခုခုကိုဖြစ်စေ၊ ထိုကံကို ပြုစဉ်က တွေ့ကြုံခဲ့ရသော အာရုံကိုဖြစ်စေ၊ ဖြစ်ရမည့်နောင်ဘဝ၏ အခြေအနေကိုဖြစ်စေ ထင်မြင်စွဲလမ်းလျက်ရှိနေ၏။ ထိုအာရုံကို အလိုမရှိသော်လည်း ထိုအခါမျိုးမှာ ပယ်ဖျောက်၍မရ။ ထို့ကြောင့် သေခါနီး၌ မိန်းမော တွေဝေနေသောသူတို့တွင် တချို့မှာ ဝမ်းသာစရာ၊ ပျောက်ရွှင်စရာများနှင့် တွေ့နေဘိ သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တချို့မှာ ကြောက်လန့်စရာဆေးရန်များနှင့် တွေ့နေဘိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်နေသည်ကို အနီးအပါးရှိလူများက ထင်ရှားတွေ့ရ လေသည်။ (ကုဘလာရောင်ကမူ ကိုယ်တိုင်တွေ့ရသည်ဟု ဆိုသည်။) တချို့မှာ မိန်း မောတွေဝေရာက ပြန်လည်သတိရသောအခါ ‘ဘယ်လိုလူက ခေါ်သွားသည်၊ ဘယ်နေရာ ကို ရောက်သွားသည်၊ ဘယ်လိုဟာကို တွေ့ခဲ့ရသည်’ စသည်ဖြင့် ပြန်လည်ပြောတတ် ကြ၏။”

ဤအရာ၌ ဆရာဝန်တို့က ဦးနောက်ပျက်ခြင်းကြောင့် တကယ်မဟုတ်ပါဘဲ တကယ်ဟုတ်သလို ထင်မြင်သည်ဟု ယူဆကြောင်း လျှောက်ပြန်သဖြင့် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ထပ်မံရှင်းလင်းပြသည်မှာ

“ဆရာဝန်တို့အလိုအားဖြင့် ဦးနောက်ပျက်ခြင်းကြောင့် ဗုဒ္ဓကျမ်းဂန်တို့အလို အားဖြင့် နှလုံးသွေးပျက်ခြင်းကြောင့် မဟုတ်သည်ကို အဟုတ်ကဲ့သို့ ထင်မြင်ခြင်းလည်း ရှိနိုင်ပေ၏။ ထို့ပြင် သေခါနီးကာလ၌ တစ်ကိုယ်လုံးမှ ရုပ်အားလုံးပင် ပျက်နေသော ကြောင့် ဦးနောက်ရုပ်သည်လည်း ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးမည်မှာ ယုံမှားဖွယ်မရှိပေ။ သို့ သော်လည်း ထိုသို့သော အာရုံနိမိတ်များမှာ ကိလေသာမကင်းသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အားသာ ထင်သည်။ ကိလေသာကင်းသော ရဟန္တာတို့အား မထင်။ ထင်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာလည်း အာရုံဆိုးချည်း ထင်သည်မဟုတ်၊ အာရုံကောင်းများ ထင်သည်ပင်။ မကောင်းမှု၌ အလေ့အလာများသောသူတို့အား အများအားဖြင့် အာရုံဆိုးသာထင်တတ်၏။ ကောင်းမှု ၌ အလေ့အလာများသောသူတို့အား အများအားဖြင့် အာရုံကောင်းသာထင်တတ်၏။ အိပ်မက်ကို မြင်မက်လျှင် အလေ့အကျင့်များရာကို မြင်မက်တတ်သကဲ့သို့ပင်တည်း။ ဝိပဿနာကို နိုင်နင်းစွာ အားထုတ်ထားသောသူများမှာမူကား အာရုံကောင်းသာလျှင် ထင်၏။ အာရုံဆိုးကား မထင်။ ထို့ကြောင့် သေခါနီးကာလ၌ ထူးခြားသောအာရုံ နိမိတ်များကို ထင်မြင်ခြင်းမှာ ဦးနောက်ပျက်သောကြောင့်ဟု မဆိုနိုင်။ ထိုသူတို့

ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်ထားသော ကံအကြောင်းကြောင့် (ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်) ထင်မြင် ခြင်းသာဖြစ်ပေသည်”

ထို့နောက် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားသည် ဆရာဝန်ကြီး ဦးမြင့်ဆွေ၏အမေး ကို အောက်ပါတိုင်း နိဂုံးချုပ်ပေးပါသည်။

“အချုပ်အားဖြင့်ဆိုလျှင် မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်ပင် ထင်မြင်စေကာမူ ထိုအာရုံကိုစွဲ၍ သေသွားလျှင် ထိုအာရုံကိုပင် အာရုံပြုလျက် ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမှာ ကျိန်းသေပင်ဖြစ်၏ ”

ဤမျှဆိုလျှင် ကူဘလားရောင် တွေ့ရှိချက်များမှာ သေခါနီးအခါ သတ္တဝါတို့ တွေ့မြင်ခံစားရသော ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်များသာဖြစ်ကြပြီး သူမတွေ့ကြုံနေသည်မှာ လည်း သေခြင်းအစစ်မဟုတ်သေး၊ သေခြင်းအစစ်ကား စုတိစိတ်ကျပြီးနောက် အခြားမဲ့ ဘဝဖြင့် ပဋိသန္ဓေအသစ်တစ်ဖန်ယူခြင်းဖြစ်သည်ကို သိအပ်ပါသည်။

ဤတွင် အနည်းငယ် နားလည်ရန်ခက်ခဲမည်ဖြစ်သော်လည်း သေခြင်း၏အနက် သဘောကို နားလည်စေရန် စုတိစိတ်ကျပုံကို ပဏ္ဍိတဝေဒနိယ ကျမ်းလာအတိုင်း အကျဉ်းဖော်ပြလို၏။ နောက်အခါ ထိုအကြောင်းအကျယ်ကို သင်္ကြိုဟ်ကျမ်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ကျမ်းတို့၌ ဖော်ပြချက်များအတိုင်း ဆိုင်သင့်ရာနေရာတို့၌ ပြပါဦးမည်။

စုတိစိတ်အကြောင်းကို သေကျွတောင်ဆရာတော်သည် အောက်ပါအတိုင်း ဆို၏။

“တပည့်တို့၊ မရဏာသန္ဓေငါးချက်တို့သည် ပထမဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဒုတိယ ဇော၊ ဒုတိယဇော၏ အခြားမဲ့၌ တတိယဇော၊ တတိယဇော၏ အခြားမဲ့၌ စတုတ္ထဇော၊ စတုတ္ထဇော၏ အခြားမဲ့၌ ငါးခုမြောက် ပဉ္စမဇော၊ ထိုပဉ္စမဇော၏ အခြားမဲ့၌ စုတိစိတ် ဟု အနန္တ (ပစ္စယော) သမနန္တရ (ပစ္စယော) အဆက်ဆက် ကျေးဇူးပြုလျက် အခြား အလပ်မရှိ။ စိတ်အစဉ်စပ်၍ ဖြစ်ဘိသကဲ့သို့ ထို့အတူ စုတိစိတ်၏ အခြားမဲ့၌ ထိုစုတိ စိတ်နှင့် တစ်စပ်တည်းစပ်လျက် ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ စိတ်ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ ၌ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသောစိတ်ကို ရှေးဘဝနှင့်ဆက်စပ်၍ ဖြစ်သောစိတ် ဖြစ်ခြင်း ကြောင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်ဟု ခေါ်သည်။ ဤဖြစ်ပေါ်လာသော ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ အခြားမဲ့၌ ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် ပြုအပ်သော အာရုံနိမိတ်ကိုပင်လျှင် အာရုံပြု၍ စိတ်တစ်ချက် ဖြစ်ပေါ်လာပြန်၏။ ဤဖြစ်ပေါ်လာသော စိတ်ချုပ်ပြန်လျှင် ထိုအာရုံပြု၍ စိတ်တစ်ချက် ဖြစ်ပေါ်ပြန်၏။ ပဋိသန္ဓေစိတ်နောင်အဆက်ဆက် ဖြစ်၍သွားသော စိတ်အစုကို ဤ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ဘဝမပြတ်အောင် မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ ဆက်လက်၍ ဖြစ်သွားသောစိတ် ဖြင့်ခြင်းကြောင့် (ဘဝဿအင်္ဂ) ဘဝင်္ဂ (ဘဝင်စိတ်) ဟုခေါ်သည်။”

ထိုပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေကူးပုံကို ကျမန်ထေရဝါဒဘုန်းတော်ကြီး တစ်ပါး ဖြစ်သော ညာဏတိလောက မဟာထေရ်က အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ဖော်ပြခဲ့သည်။

အဓိပ္ပာယ်မှာ ဗုဒ္ဓဝါဒအလို

လူသတ္တဝါတစ်ဦး ပဋိသန္ဓေတည်နေရန်အတွက် အချက် ၃ ချက်မှာ

- (၁) မိဘနှစ်ပါးတို့ ဆက်ဆံပေါင်းဆုံခြင်း၊
- (၂) အမိဖြစ်သူ၌ ဥတုပန်းပွင့်ပြီးဖြစ်ခြင်း၊
- (၃) ဘဝသစ်ဖြစ်လတ္တံ့သတ္တဝါ၏ ကျရောက်ရှေ့တည်လာခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

သေခြင်းဒဿနနှင့် သေခြင်းသုတေသန

အင်ဒိုနီးရှားမှ မေးခွန်း

ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား ကြီးသည် ၁၃၂၁ ခု၊ ကဆုန်လဆန်း ၈ ရက်နေ့မှ နယုန်လပြည့်ကျော် ၁၁ ရက်နေ့ အထိ အင်ဒိုနီးရှားပြည်သို့ သာသနာ့ပြု ကြွတော်မူခဲ့ဖူးလေသည်။ ထိုစဉ်က အင်ဒိုနီးရှား ပြည်သားအချို့၏ မေးခွန်းပုစ္ဆာများအနက် အောက်ပါမေးခွန်း (၃) ခုသည် ထင်ရှား၍ စိတ်ဝင်စားဖို့ ကောင်းပါသည်။*

မေးခွန်းတစ်ခုမှာ ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။

“ဆရာတော်ဘုရား၊ ဓာရားအားထုတ်လျှင် ရှေးဘဝ နောက်ဖြစ်မည့်ဘဝတွေကို သိမြင်နိုင်ပါသလား။”

ထိုမေးခွန်းကို ဆရာတော်ကြီးက အောက်ပါအတိုင်း တိုရှင်းလိုရင်းနည်းဖြင့် ဖြေကြားတော်မူဖူးပါသည်။

“သိမြင်နိုင်တာလည်း ရှိပါတယ်။ မသိမြင်နိုင်တာလည်း ရှိပါတယ်။ သမထဝိပဿနာ အားထုတ်ကြတဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာ အဘိညာဓေါတို့ ဉာဏ်ထူးများပါ ရတဲ့သူဟာ ရှေးဘဝ နောက်ဘဝတွေကို သိနိုင်ပါတယ်။ ဈာန်မဂ်ဖိုလ်သာရတဲ့သူကတော့ မသိမြင်နိုင်ပါဘူး။”

ထိုအခါ အင်ဒိုနီးရှားပြည်သားများက အောက်ပါမေးခွန်းတစ်ခုကို ထပ်၍ မေးပြန်ပါသည်။

“အရှင်ဘုရား၊ လူ့ဘဝက သေပြီးတဲ့နောက်မှ တစ်ဖန်ဘဝသစ်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်ပါသလား၊ ဘယ်လိုဖြစ်ပါသလဲ။”

ဤမေးခွန်းကို ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် နိုင်ငံခြားသား သုတေသီတို့ တစ်ချက်တည်း ဘဝင်ကျလောက်အောင် ဓေတံသိပ္ပံပညာကို ဥပမာပြု၍ ဖြေရှင်းတော်မူပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထိုအဖြေကား တိုရှင်းရုံမျှမက အလွန်အမင်း ထင်းလင်းပါသည်။ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းလှသဖြင့် ဤတွင်ဖော်ပြရဦးမည်။

---

* 'ဘဝသစ်အရေး' သာသနာ့ရောင်ခြည်၊ အတွဲ (၉)၊ အမှတ် (၄) (၂၊ ၁၁၊ ၆၈)

“လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟစတဲ့ ကိလေသာမကင်းသေးတဲ့သူဟာ သေပြီးတဲ့ နောက်မှာ ‘ဘဝအသစ်’ ဖြစ်ရတယ်”

“ဖြစ်ပုံကတော့ စိတ်ဆိုတာ ရုပ်ကိုမှီပြီးတော့ တစ်ခုပြီးတစ်ခုမပြတ် ဖြစ်နေပါတယ်။ ဓာတ်မီးလုံးထဲမှာ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားတွေ အသစ်အသစ်လာပြီး မီးလင်းနေသလိုပါပဲ။ အကယ်၍ မီးသီးက ပျက်သွားရင် အဲဒီမီးသီးထဲမှာ မီးမလင်းတော့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဓာတ်ကြီးထဲမှ ဓာတ်အားကတော့ လာနေလျက်ပါပဲ။ အဲဒီပျက်နေတဲ့မီးလုံးကို ဖယ်ပြီး ဓာတ်မီးလုံးအသစ်ကို တပ်ပေးလိုက်လျှင် အဲဒီမီးလုံးအသစ်ထဲမှာ ယခင်ကလိုပဲ လင်းမြဲလင်းနေပါတယ်။ ဒီလိုပဲ ရုပ်ကိုယ်အဟောင်းကို ပျက်သွားတဲ့အခါမှာ စိတ်က အဲဒီကိုယ်ပျက်ထဲမှာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ အဲဒါကို သေတယ်လို့ ခေါ်ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စိတ်ကတော့ (လျှပ်စစ်ဓာတ်စွမ်းအားလိုပဲ) လုံးလုံးပျောက်သွားတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တခြားရုပ်ကိုယ်အသစ်ထဲမှာ ဖြစ်သွားပြန်ပါတယ်။ မီးသီးအသစ်ထဲမှာ မီးလင်းမြဲလင်းနေသလိုပါပဲ”

ဤသို့ဖြင့် ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် နိုင်ငံခြားသားတို့အား ‘သံသရာ’ ဟူသော (ဘဝအသစ်ဖြင့် အဖန်တလဲလဲ မွေးဖွားဖြစ်ပေါ်ခြင်း) သဘောကို သိလွယ်အောင် ရှင်းပြတော်မူဖူးလေသည်။ ထိုသို့ ရှင်းပြရာတွင်လည်း

“စိတ်သည် အာရုံတစ်ခုခုကို စွဲလမ်းပြီး မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ အာရုံကို လုံးလုံးစွန့်လွှတ်နေပျောက်မပစ်နိုင်ဘူး။ သေခါနီးမှာလည်း ကိုယ်ပြုခဲ့ဖူးတဲ့ အမှုကိစ္စတစ်ခုခုကို စွဲလမ်းနေရင်း သေသွားတယ်။ ‘သေတယ်’ ဆိုတာကလည်း လက်ရှိရုပ်ကိုယ်ဟောင်းထဲမှာ စိတ်အသစ်မဖြစ်လာတော့ပဲ ပြတ်စဲသွားတာကို ခေါ်ပါတယ်။

အဲဒီလို ပြတ်စဲသွားတဲ့အခါမှာ သေခါနီးက စွဲလမ်းခဲ့တဲ့ အာရုံကိုပဲ စွဲပြီးတော့ ရုပ်ကိုယ်အသစ်ထဲမှာ စိတ်အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ အဲဒါကို ဘဝအသစ်ဖြစ်တယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်” ဟု ရှင်းပြခဲ့လေသည်။

ထို့နောက် ဘဝသစ်ဖြစ်ပေါ်ပုံနှင့်ပတ်သက်သော လေးနက်သည့် အတိစမ္မာတရားတော်များကို ရှင်းရှင်းဟောကြားတော်မူပါသည်။ (နောင်တွင် လေးနက်သော ထိုအကြောင်းများကိုဆိုရန် ကျန်သေးသဖြင့် ဤတွင် ချန်ထားပါဦးမည်)

ထိုအခါ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသား ပညာရှင်များက တတိယမေးခွန်းကို မေးပြန်ပါသည်။

“အရှင်ဘုရား၊ နောက်ဘဝဘယ်မှာဖြစ်မယ်ဆိုတာ သိပါသလား” ဟု၍ဖြစ်ပါ၏။

အင်ဒိုနီးရှားပြည်သားတို့ မေးဖူးသည့် ဤမေးခွန်းတို့သည် ရှေးပဝေသကီအခါကပင် လူသားတို့ သိလိုသည့် အတွေးအမြင်ဆိုင်ရာ လေးနက်သည့် ပုစ္ဆာများပင် ဖြစ်ကြပါသည်။

သေခြင်းဆိုင်ရာ အတွေးအမြင်နှင့် အယူအဆများ

ဤတွင် ကားလ်၊ ဂျွန်^၁ ဆိုသူ ပညာရှင်တစ်ပါး ဆိုဖူးသောစကားကို အမှတ် ရပါသည်။ သူက "သေခြင်းနှင့် ပက်ပင်းကြီးပြီး နောက်ဆုံးအသက်ကိုလူပြီး ရှုနေရတဲ့ အဖြစ်မျိုးမရောက်သေးခင်မှာတော့ ဘဝရဲ့အဓိပ္ပာယ်တို့၊ ဘဝရဲ့တန်ဖိုးတို့ဆိုတဲ့ ပြဿနာ တွေဟာ သိပ်ပြီးအရေးမကြီးသေးပါ" ဟု ဆိုလေသည်။

ဤစကား၏ လေးနက်သောအဓိပ္ပာယ်ကို ဤသို့နားလည်နိုင်ပါသည်။ လူသား တို့အဖို့ ဘဝ၌ ရှာဖွေခဲ့ပြီးသော တန်ဖိုးအားလုံးသည် သေခါနီးနောက်ဆုံးရှုသော ပင့်သက်၏အဆုံးတွင် လုံးလုံးတန်ဖိုးမဲ့ အချည်းနှီးဖြစ်သွားရပါသည်။ တစ်နည်းဆိုလျှင် တန်ဖိုးရှိသည်ဟု ထင်ခဲ့သမျှသော ဘဝဖြစ်ရပ်များအားလုံးကို 'သေခြင်း' က ချေဖျက် လိုက်ပြီး အချည်းနှီး ဖြစ်သွားစေပါသည်။

ထို 'သေခြင်း' ကား လူသားအပေါင်းကို ခြိမ်းခြောက်လျက်သာ အစဉ်နေခဲ့ပါ သည်။ တစ်ဘဝလုံး ကုန်းရုန်းရှာဖွေတည်ဆောက်ခဲ့ရသော အရာခပ်သိမ်းတို့၏ အချည်း နှီးဖြစ်မှု၊ တန်ဖိုးမဲ့မှု၊ အနှစ်မရှိမှု (အနတ္တ) ဖြစ်မှုအားလုံးကို 'သေခြင်း' က အစဉ်ဖော်ပြ နေ၏။ သို့သော် ဘဝတဏှာကြီးလှသော လူသားကား သေခြင်းက ပြသောတရားကို အလိုမရှိ၊ သေခြင်းကို အန်တလိုသောဆန္ဒဖြင့် ဘဝကို ဖက်တွယ်နေခဲ့ကြသည်။

ထိုဆန္ဒကြောင့် လူသားတို့သည် ရှေးလွန်လေပြီးသောကာလကစ၍ 'သေခြင်း ကင်းသောအဖြစ်' ကို ရှာဖွေဖို့ ကြိုးစားလာခဲ့ကြလေသည်။ သတ္တဝါတို့အဖို့ ထာဝရ ရန်သူကြီးဖြစ်သော 'သေခြင်းတရား' ကြောင့် လူသားတို့သည် ထိုသေခြင်းတရား အကြောင်းကို တွေးမြင်ဆင်ခြင်လာကြရလေသည်။

သေခြင်းတရားသည် ဒဿနပညာ၏အရာဖြစ်လာသည်။**

ဤအချက်ကို ဝီးလ်ဂျူးရန်^၂ ခေါ်သော ပညာရှင်က ဤသို့ရှင်းပြထားပါသည်။ "ဤကဲ့သို့ သေခြင်းကင်းသောအဖြစ် (လွတ်မြောက်မှု)ကို ရှာဖွေခြင်းကိစ္စနှင့် သက်ဆိုင် သောကြောင့်လည်း ဒဿနပညာကို (သတ္တဝါတို့၏) သေရေးရှင်ရေးကိစ္စဖြစ်သည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်အပ်သည်" ဟု ဆိုပါသည်။

'သေခြင်း' နှင့်စပ်သော အတွေးအခေါ် အများအပြားပင် လူလောက၌ ပေါ် ပေါက်ခဲ့ဖူးပြီ။ ထိုသို့ပေါ်ပေါက်ကြရာ၌ အချို့သောအတွေးအမြင် ပညာရှင်တို့ သတ္တဝါ

၁။ Carl Jung * immortality

၂။ Will Durant

** The Lure of Philosophy (from The Pleasure of Philosophy) Will Durant P p . 13

သည် ယခုဘဝတွင် ဆေးပြီးနောက် ဘာမျှဆက်၍ဖြစ်စရာမရှိတော့ ကိစ္စပြုတ်ပြီ၊ ဆုံးပြီ၊ (Thil Life is all and enough) ဟုဆကြလေသည်။*

ထိုသို့ယူဆသူများမှာ သဘာဝါဒီ^၁ ခေါ် သိပ္ပံပညာရှင်များ၊ ရုပ်ဝါဒီများ၊^၂ လူသားဝါဒီ^၃ ဟု အမည်ခံသူများဖြစ်ကြသည်။

ထိုသူတို့သည် သတ္တဝါတို့၏ဆေးခြင်းကို အတူတကွ ရှင်သန်ခဲ့ကြသော ရုပ် ခန္ဓာနှင့် ထိုခန္ဓာ၌ဖြစ်သော ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးများအားလုံး အတူတကွ ကြီးပြင်းရင့်အို ကာ အတူတကွ ချုပ်ဆုံးရခြင်းသာဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြလေသည်။

သို့ရာတွင် ကမ္ဘာသူကမ္ဘာသားအများကမူ ဆေးခြင်းသည် ဘဝ၏အဆုံးဟု မအောက်မေ့ကြ။ ရုပ်ဝါဒီများ (အပြုအမူ ဝါဒီစိတ်ပညာရှင်များ) ယူဆကြသလို အသက် (ဇိဝိတိန္ဒြေ) ကိုလည်း ကိုယ်ရည်သွေးတစ်ခုသာဖြစ်သည်ဟုလည်း မယူဆ ကြ။ လူသေလျှင် ထိုသူ၏ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးသည် လုံးဝချုပ်ပျက်သွားသည်ဟုလည်း မယုံကြည်ကြချေ။

ထိုအချက်ကို ကမ္ဘာကျော် သမိုင်းဒဿနဆရာကြီး အာနီး၊ ထိုင်းဘီး^၄ က အောက်ပါတိုင်း သုံးသပ်ပြခဲ့ဖူးလေသည်။

“ဟိုကမ္ဘာဦးအစ အသိဉာဏ်ပွင့်တဲ့အချိန်ကစပြီး ကျုပ်တို့ ဘိုးဘွား ဘီဘင် အစဉ်အဆက် တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာတော့ လူအများစုဟာ လူသေပြီးတဲ့နောက်မှာလည်း လူရဲ့ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးတွေဟာ ပျောက်ပျက်မသွားဘူး (ဆက်လက်တည်ရှိနေတယ်) လို့ပဲ ယုံကြည်ခဲ့ကြပါတယ်”^၅ ဟု ဆိုခဲ့သော်လည်း ထိုင်းဘီးသည် ဆေးပြီးနောက် ဆက်ဖြစ်သည့်ဘဝသစ် ဖြစ်ပေးမှုကိစ္စထဲကို သိပ္ပံပညာကို ဆွဲမထည့်သင့်ကြောင်း၊ ထိုကိစ္စကို ငြင်းပယ်ရန်အတွက်ဖြစ်စေ၊ လက်ခံရန်အတွက်ဖြစ်စေ သိပ္ပံပညာက တတ် နိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်း ညွှန်ပြခဲ့လေသည်။

ဒဿနဆရာကြီးထိုင်းဘီး ထောက်ပြသကဲ့သို့ ခေတ်အဆက်ဆက် လူမျိုးအသီးသီး ဘာသာအသီးသီးတွင် ဆေးခြင်းကင်းသော ဝိညာဉ်၏ ဘဝကူးပုံ^၆ အမျိုးမျိုး၊ အယူအဆအမျိုးမျိုး ရှိခဲ့ကြသည်ကား အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။

၁။ Naturalist   ၂။ Humanist   ၃။ Arnold Toynbee.

* This Life allis and Enough (from The Philosophy of Humanism)- Collislamount Pp. 67

၄။ Life After Death. A. Toynbee & A Koester.

ရှေးအခါကပင် လူတို့သည် သေဆုံးချိန်၌ ဝိညာဉ်က ရုပ်ခန္ဓာကြီးကို ခွဲခွာပြီး တခြားဘဝတစ်ပါးသို့ ကူးခတ်သွားသည်ဟု ယုံကြည်သော အယူဝါဒများသည် ရှိခဲ့ပါသည်။

ဥပမာ- တူစကာရီရာ^၁ ခေါ် အိန္ဒိယန်းလူရိုင်းများသည် ၎င်းတို့လူမျိုးထဲမှ လူကောင်းများသေဆုံးလျှင် အလွန်ပေးသောကြယ်တာရာများ ရှိသောအရပ်တွင် နတ်ပြည်၌ နတ်ဖြစ်ကြမည်။ ထိုအရပ်တွင် သူတို့သည် အိုခြင်း၊ ဝခြင်းကင်းသော အလွန်လှပသည့် မိန်းမ (နတ်သမီး) များကို တွေ့ကြရမည်။ ထို့ပြင် အမဲလိုက်၍ မကုန်နိုင်သော မိကသမင်များ ပေါလှသည့် တောဥယျာဉ်ကိုလည်း ပိုင်သမည်။ လူဆိုးများမှာမူ အစားအစာရှားပါးသော မြေများကိုသာ စားကုန်အမှတ်ပြုရသောအရပ်သို့ ရောက်ကြရမည်ဟု အယူရှိကြလေသည်။

အီဂျစ်လူမျိုးများသည်လည်း သေပြီးနောက်ဘဝဆက်ရှိသည်။ လူဝိညာဉ်သည် ထာဝရဆက်လက်ရှင်သန်နေသည်ဆိုသော အယူကို ယူကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဝိညာဉ်စံရာ ဧရာမပိရမစ်ခေါ် ဗိမာန်ကြီးများကို တည်ဆောက်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်၏။ အိန္ဒိယလူမျိုးများသည်လည်း ဝိညာဉ်၏ ဘဝကူးခြင်းအယူကို ယူခဲ့ကြ၏။ အနောက်ဘက်တလွားတွင် အီတလီအထိ ဘဝပြီးနောက်ဘဝ ဆက်ရှိသည်ဆိုသောအယူကို လက်ခံခဲ့ကြောင်း ပိုက်သာဂိုရပ်^၂ ၏စကားအရ သိရသည်။

ပိုက်သာဂိုရပ်က 'အဲဒီခွေးကို မရိုက်ကြပါနဲ့၊ ဒီခွေးအသံဟာ သေသွားတဲ့ ကျုပ်မိတ်ဆွေရဲ့အသံနဲ့တူတယ်' ဟုဆိုသော စကားအရ ဘဝတစ်ခုမှတစ်ခုသို့ ကူးသည့်အယူကို ထိုသူတို့ ယူဆခဲ့ကြောင်း သိသာပါသည်။

ကမ္ဘာဘာသာကြီးများအားလုံးမှာလည်း သေခြင်းသည် ဘဝအဆုံးမဟုတ်။ သေပြီးနောက်မှာလည်း ဘဝဆက်များ ရှိသေးသည်ဆိုသော အယူမျိုး ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန်ဖြင့် အသီးသီးလက်ခံထားကြပါသည်။

အနောက်တိုင်းသား ပညာရှင်များက လူတို့သည် သေပြီးနောက်ဘဝဆက်ရှိသည်ဟူသော အယူနှင့် သေခြင်းကင်းသောဘဝကို အလိုရှိသော သဘောတို့သည် ဘဝတဏှာနှင့် သေခြင်းကို ကြောက်ရွံ့ခြင်းဆိုသော အချက်နှစ်ချက်ကြောင့် ဖြစ်လာသည်ဟု ဆိုကြလေသည်။

ထိုအယူအဆသည် စိတ်ပညာဆိုင်ရာ အယူအဆသာဖြစ်မည် ထင်ပါသည်။ ဤလောက၌ သူတော်ကောင်းတရား ထွန်းကားရေးကို အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်

၁။ Transmigration of immortal Soul.
၂။ Pythagoras
• The Pleasure of Philosophy p- 373

တို့အဖို့လည်း သေပြီးနောက် ဖြစ်သောဘဝဆက် အယူဝါဒသည် ကိုယ်ကျင့်တရား သဘောအရ လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။

အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဓမ္မပဒတွင် ဟောကြားထားသော မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ဩဝါဒ အရ ထင်ရှားသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ မြတ်ဗုဒ္ဓက

“သစ္စာတရားကို လွန်၍ မုသားစကားကို ဆိုလေ့ရှိသော တမလွန်လောကို စွန့်ပယ်သော သတ္တဝါတို့အား မပြုနိုင်သော မကောင်းမှုမည်သည် မရှိ”*

မြတ်စွာတရားသည် ဇိဗ္ဗမာဏ မြေမျိုခံရသည့်ကိစ္စကို အကြောင်းပြု၍ အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူခဲ့လေသည်။

သေခြင်းသုတေသန

လူသည် တခြားသတ္တဝါတို့နှင့် နှိုင်းစာလျှင် သေခြင်း၌ ထိတ်လန့်ခြင်း ပိုရှိ သည်ဟု ဆိုနိုင်မည်ထင်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တခြားသတ္တဝါတို့သည် သေဆေးကြုံမှ ထွက်ပြေးတတ်သော်လည်း သေစေတတ်သောသဘောတို့ကိုမူကား လူတို့ကဲ့သို့ ကြိုတင်သိမြင်ခြင်း မရှိကြချေ။ ကြွက်သည် မိမိအား သေစေမည့် ထောင် ချောက်ကို မသိ။ ငါးသည် မိမိအား သေစေမည့် ငါးမျှားချိတ်ကို မသိ၊ လူကား သေ ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သေစေတတ်သည့်သဘောတို့ကိုလည်းကောင်း အထိုက် အလျောက် သိခဲ့သည်မှာ ကြာပြီဖြစ်၏။

သို့ရာတွင် သတ္တဝါတို့၏ သေခြင်းအတွေ့အကြုံနှင့် သေခြင်း၏ အဓိပ္ပာယ် အစစ်အမှန်ကိုကား လူသားတို့သည် အလုံးစုံ သိခဲ့ကြပြီဟု မယူဆသောကြောင့် အနောက်တိုင်းသား ပညာရှင်တို့သည် သေခြင်းအကြောင်းကို အနည်းနည်း အဖုံဖုံ သုတေသနပြုလျက်ရှိကြလေသည်။

သေခြင်းနှင့် သေပြီးနောက်၌ ဘာတွေ ဘယ်လို ဆက်လက်ဖြစ်နေကြသေး သနည်းဆိုသောအချက်ကို သိပ္ပံနည်းကျ သိရှိနိုင်ရန် အားထုတ်နေကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

သိပ္ပံပညာရှင်များအနက် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဆေးပညာရှင်များသည် ဤသေမှု ကိစ္စနှင့်စပ်သော ပြဿနာကို အထူး သိရှိနားလည်လိုသော ဆန္ဒသဘောများ ကဲလျက် ရှိကြောင်း ယခင်ဆောင်းပါးများ၌လည်း ဖော်ပြခဲ့ပြီ။

ဤကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အငြိမ်မခံလိုသော သိပ္ပံပညာရှင်များလည်း ရှိသည်။ သို့သော် စူးစမ်းလေ့လာလိုသူများကိုလည်း တားဆီး၍ မရ။ ထိုသိပ္ပံပညာရှင်တို့သည်

* ပဏ္ဍိတဝေဒ နိယဒိပနီ- သေကျွတောင်ဆရာတော်၊ နှာ- ၂၆၉

- ၃။ သေဖူးသောသူတိုင်းလိုပင် ဤလောကသို့ ပြန်လာချင်သောစိတ်ဆန္ဒ မရှိကြတော့ဆိုသော အချက်လည်းတစ်ချက်။
- ၄။ သေခြင်းတံခါးဝသို့ ရောက်ဖူးသူအဖို့ သေခြင်းသည် ကြောက်ရွံ့စရာမဟုတ်ဟု သိခြင်းလည်းတစ်ချက်။
- ၅။ သေဆုံးသူများထံမှ ၎င်းတို့ထက် ဦးစွာ သေဆုံးသွားကြသော ချစ်ခင်ရင်းနှီးသူများက လာရောက်တွေ့ဆုံကြမြဲဖြစ်သည်ဆိုသော အချက်လည်းတစ်ချက်။
- ၆။ သေခြင်းအတွေ့အကြုံသည် အထီးကျန်အတွေ့အကြုံမျိုး လုံးဝမဟုတ်၊ တခြားသူများနှင့်အတူ ဝေမျှခံစားရသော အတွေ့အကြုံမျိုးသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုခြင်းလည်း တစ်ချက်။
- ၇။ ဤဘဝတွင် သေခြင်းအတွေ့အကြုံသည် အမြင့်ဆုံး အလှပဆုံး ခံစားမှုသာ ဖြစ်သည် ဆိုခြင်းလည်းတစ်ချက်။
- ၈။ လူတိုင်း၏ ကိုယ်နှင့် နှစ်ဖေအကွာ မလှမ်းမကမ်းတွင် မမြင်နိုင်သည့် စောင့်ရှောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ရှိပြီး သူက အမြဲချစ်ခင်စွာ စောင့်ရှောက်လမ်းညွှန်လျက်ရှိသည်ဆိုသော အချက်လည်းတစ်ချက်။
- ၉။ သေပြီးနောက်ဘဝတွင်ရှိသော အချိန်ကလာ၏သဘောသည် မျက်မှောက်ဘဝ၌ရှိသော အချိန်ကာလနှင့် ခြားနားသည်ဆိုသော အချက်လည်းတစ်ချက်။
- ၁၀။ တမလွန်ဟုခေါ်သော သေပြီးနောက်ဘဝတွင် မိမိကိုချုပ်ကိုင် ချယ်လှယ်နေသော အဆုံးအဖြတ်ပေးသော မည်သည့်တန်ခိုးရှင်မျှ မရှိ၊ မိမိသည်သာ မိမိဘဝ၏ အရှင်သခင်၊ ကိုယ့်ဘဝကို ကိုယ်ဆုံးဖြတ်သူဖြစ်သည်ဆိုသောအချက်လည်း တစ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။

ဤတွေ့ရှိချက်များသည် ယခုမှ တွေ့ရှိသော အသစ်အဆန်း အချက်အလက်များလား။ လွန်ခဲ့သော အနှစ် ၂၅၀၀ ကျော်ကပင် မြတ်ဗုဒ္ဓ သိရှိနားလည် ရှုမြင်ခဲ့ပြီးသော အချက်အလက်များနှင့် မည်မျှကိုက်ညီသနည်း။ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာက လက်ခံထားသော အယူအဆများသည် ထိုခေတ် သိပ္ပံတွေ့ရှိချက်များထက် မည်မျှပိုသေးသနည်း။ ထိုအချက်များသည် ဆက်လက်စူးစမ်းရမည့် အချက်များအဖြစ် ကျွန်နေပေဦးမည်။

ကျမ်းကိုးများ

- ၁။ ဘဝသစ်အရေး- သာသနာ့ရောင်ခြည် အတွဲ (၉)၊ အမှတ် (၄)
- ၂။ ပဏ္ဍိတဝေဒနီယဒီပနီ- သေကျွဲတောင်ဆရာတော်
- ၃။ The Pleasure of Philosophy: Will Darant

၉၀

ဆန်းထွင်

၄။ **Philosophy of Humanisim Collis Lamount**

၅။ **Life After Death A. Toynbee & A. Koester**

၆။ **Is There Life After Death? V. C. Nadilearni The Illustrated Weekly of India, May- 1979**

၇။ **ဓမ္မပဒလောကဝဂ်- ၁၇၆**

ဒေါက်တာကုဘရာရောင်၏ ပထမတွေ့ရှိချက် အထောက်အထားများ

သေရွာပြန်အတွေ့အကြုံ

ဆေးရုံပေါ်၌ မတော်တဆ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှုကြောင့်ဖြစ်စေ၊ နှလုံးရပ်ရောဂါကြောင့်ဖြစ်စေ လူနာများစွာတို့သည် အသက်မရှူတော့ဘဲ မေ့မျောနေသော လူနာများကို တုံးလုံးသေ^၁ လူနာများဟု ဆရာဝန်တို့က သတ်မှတ်ကြပါသည်။ ထိုလူနာများကို ဆရာဝန်တို့သည် လက်လွှတ်ခြင်းမရှိဘဲ နှလုံးပြန်ခုန်ပြီး ရှင်ပြန်လာရေး^၂ အတွက် အထူးကြိုးစားအားထုတ်လေ့ရှိပါသည်။ ဆရာဝန်ကြီးများ၏ အားထုတ်မှုစေတနာကြောင့် မေ့မျောနေရာမှ ပြန်ရှင်လာကြသော သေရွာပြန်လူနာများစွာလည်း ရှိပါသည်။

မျက်မှောက်ကာလတွင် ထိုသေရွာပြန်လူနာများကို လိုက်လံရှာဖွေပြီး အထူးလေ့လာနေကြသော စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဆရာဝန်များစွာလည်း ပေါ်ပေါက်နေပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများကို အထူးတလည် ဂရုတစိုက်ဆောင်ရွက်မှုကြောင့် ကမ္ဘာတွင် နာမည်ထင်ရှားလျက်ရှိသော ပညာရှင်များ၏ အမည်နာမများကိုလည်း ဤဆောင်းပါးစဉ်တွင် ရေးက အတော်အသင့် ဖော်ပြခဲ့ပြီးပါပြီ။

ဒေါက်တာကုဘရာရောင် မတိုင်မီတစ်နှစ်ကျော်စော၍ ဒေါက်တာမွန်အမူးဒီး (ဂျူနီယာ)^၃ ဆိုသူ ပညာရှင်တစ်ဦးက ဖော်ပြပါ သေရွာပြန်လူနာများကို လိုက်လံ သုတေသနပြု၍ ရေးသားထားသော စာအုပ်တစ်အုပ် ထွက်ပေါ်လာပါသည်။ ထိုစာအုပ်အမည်မှာ 'ဘဝပြီး နောက်ဘဝဆက်' ဖြစ်ပါသည်။ ဒေါက်တာမူးဒီးသည် လူငယ်တစ်ဦး ပင်ဖြစ်သော်လည်း သူသည် ဒဿနပညာတွင်လည်းကောင်း၊ ဆေးပညာတွင်လည်းကောင်း ပါရဂူ (ဒေါက်တာ) ဘွဲ့နှစ်မျိုး ရရှိထားသူဖြစ်၍ သူ၏ပညာဉာဏ်ဘက်စုံသည် အလျောက် သူ၏အလေ့အလာ အတွေးအမြင်များမှာလည်း စူးရှ၍ ထိရောက်လှသည် ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

အထက်ပါစာအုပ်တွင် ဒေါက်တာမူးဒီးသည် သေရွာပြန်လူနာများ၏ ရှင်ပြန်

၁။ clinical death   ၂။ resuscitation
၃။ Dr Raymond A. Moody Jr, M. D.   ၄။ Life After Life

ခြင်း အတွေ့အကြုံကို 'သေခြင်းနီးအတွေ့အကြုံ' ဟု ကင်ပွန်းတပ်ပြီး ခေါ်ခဲ့ကြောင်းကို ရှေးက ဆောင်းပါးများတွင် အထိုက်အလျောက် ဖော်ပြခဲ့ပါပြီ။ ဒေါက်တာမူးဒီး၏ ကျမ်းငယ်တွင် ဖော်ပြထားသော သေခြင်းနီးအတွေ့အကြုံများမှာ သူ့ကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံခဲ့စားရသည်မဟုတ်။ သူ လေ့လာစုံဆောင်းခဲ့သော တခြားလူနာ အများအပြား၏ အတွေ့အကြုံများသာ ဖြစ်လေသည်။ ထိုအချက်ကိုလည်း သူ၏စာအုပ်တွင် ဝန်ခံချက် ရေးထားပါသည်။

သေရွာပြန်လူနာများ၏ သေခြင်းနီးအတွေ့အကြုံများကို သူဘာကြောင့် လေ့လာရသနည်းဆိုသော ပုစ္ဆာကို ဖြေဆိုရာ၌ သူက

“ကျွန်တော်ဟာ ဒဿနဗေဒမှာ ဒေါက်တာဘွဲ့ရတော့ စိတ်ထဲမှာ ဆေးကျောင်းဆက်တက်ပြီး စိတ်ရောဂါကုဆရာဝန်ဖြစ်ချင်တဲ့ဆန္ဒ ပေါ်လာပြန်တယ်။ ကျွန်တော်ရည်ရွယ်တာက ဆေးကျောင်းမှာ ဒဿနိကဗေဒပညာကို သင်ပေးဖို့ပါ။ ဒီအကြံအစည်တွေနဲ့ လေ့လာထားတဲ့အကြောင်းတွေကို လေ့လာဖန်တီးခဲ့တာပဲ” ဟုဆိုပါသည်။

သူ့စာအုပ်တွင် အတိအလင်းရေးသားထားသည်မှာမူ 'သေခြင်းအတွေ့အကြုံကို လေ့လာတာက စိတ်ပညာ၊ စိတ်ရောဂါကုပညာ၊ ဆေးပညာ၊ အတွေးအမြင်ပညာ (ဒဿန)၊ ဘာသာရေးပညာများအတွက်သာ အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိရုံမကဘူး၊ လူတွေနေ့စဉ် နေထိုင်ဆက်ဆံနေတဲ့ လူမှုဘဝအတွက်လည်း အကျိုးရှိစေမယ်လို့ ကျွန်တော် စိတ်ထဲ စွဲမြဲယုံကြည်လို့ အားထုတ်ခဲ့တာပါပဲ' ဟု ဖြစ်ပါသည်။

ထိုစာအုပ်တွင် သေခြင်းနီးအတွေ့အကြုံများကို ဖော်ပြရာ၌ သေရွာပြန်များ ပြောချက်များတွင် တူညီနေသောအချက်အလက်များကို စုပေါင်းပြီး ဖော်ပြပါသည်။ သေသူများသည် သေခါနီးအချိန်တွင် နားထဲတွင် အသံမျိုးစုံကြားလာရပုံ၊ သူ့ကိုယ်သည် လျှင်မြန်သော အရှိန်အဟုန်ဖြင့် မှောင်မည်းသော လိုက်ခေါင်းကြီးတစ်ခုထဲသို့ လွင့်ပျံသွားပုံ၊ ထို့နောက် သူ့ကိုယ်သူ ရပ်တခြား နာမ်တခြား မြင်ရပုံ၊ သူ့ကိုယ်တိုင် သူ၏ ရုပ်အလောင်းကြီးကို ခပ်လှမ်းလှမ်းမှ မြင်နေရပုံ၊ သေသည့်အခါ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်ခြင်း အရသာကို ခံစားရပုံ၊ ခန္ဓာဟောင်းကို စွန့်ပြီးနောက် သုခုမရုပ်ဖြင့်ပြီးသော ခန္ဓာသစ်တစ်မျိုးကို ရပုံ၊ ထိုအခါ သူ့ထက်စောစွာသေဆုံးခဲ့ကြသော ဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟများက လာရောက်တွေ့ဆုံပြီး ကူညီကြပုံ၊ အသံမထွက်ဘဲ စိတ်ဖြင့် ပြောဆိုကြသော စကားများကို အချင်းချင်း နားလည်ကြပုံစသော တူညီသည့်အချက်ပါင်း ၁၅ ချက်ခန့် ရှိကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ဒေါက်တာမူးဒီး၏စာအုပ်တွင် ဒေါက်တာကုဘလာရောဂံက အမှာရေးပါသည်။ ထိုအမှာတွင် သူမသည် လွန်ခဲ့သည့်အနှစ်နှစ်ဆယ်ခန့်ကစ၍ လူနာများနှင့် ဆက်ဆံရာမှ 'သေခြင်းတရား' ကို လေ့လာလိုစိတ် ပြင်းပြပြီး လေ့လာမိခဲ့ကြောင်း၊ သေရွာပြန် လူနာများ၏ သေခြင်းနီးအတွေ့အကြုံများစွာကို လေ့လာမိရာမှ သေခြင်းဖြစ်စဉ်နှင့် ပတ်သက်သော အကြောင်းခြင်းရာများစွာကိုလည်း သူမ သိနားလည်ခဲ့ရကြောင်း၊ ထိုအသိပညာများသည် ခေတ်အဆက်ဆက် လူသားတို့ သိမြင်ခဲ့သော သေပြီးနောက် ဘဝရှိမရှိ ပြဿနာအတွက် အဖြေတစ်စုံတစ်ရာကိုလည်း ဖော်ထုတ်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ရေးသားထားလေသည်။

ကုဘလာရောဂံ၏ ထူးခြားသောအတွေ့အကြုံ

ဒေါက်တာကုဘလာရောဂံ၏ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များမှာ တခြားလူနာများ ပြောပြသည့် အချက်များသာမကပါ။ သူမသည်လည်း သေခြင်းနီးအတွေ့အကြုံကို ကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံဖူးသူဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ သူမကိုယ်တိုင် မကြာခဏ မကျန်းမမာဖြစ်ပြီး မေမြောသွားသည်တတ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။

နောက်အခါများတွင် သေခါနီး လူသတ္တဝါတို့ တွေ့ကြုံရသည်ဆိုသော ရုပ်ခွဲ နာမ်ခွာ အတွေ့အကြုံ မျိုးကို သူမကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံဖူးရုံမက လိုအပ်သည့်အခါ ရုပ်ခွဲနာမ်ခွာခြင်းအမှုကို သူမကိုယ်တိုင်လည်း ပြုလုပ်နိုင်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ရုပ်ခွဲနာမ်ခွာပြီး နာမ်ခွာသွားစဉ် ရှေးက သေသွားကြသော ဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟများကို သူမကိုယ်တိုင် တွေ့ရကြောင်းလည်း ဝန်ခံထားပါသည်။

စင်စစ် ထိုအတွေ့အကြုံများမှာ အနောက်နိုင်ငံများ၌ ပညာရှင်အများအပြားက လေ့လာဖော်ထုတ်ခဲ့သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သေရွာပြန်များ၏ ပြန်ပြောသည့်အချက်များတွင် တူညီသောသဘောတရားတစ်ရပ်အဖြစ် ပေါ်လွင်ထင်ရှားနေသောကြောင့်လည်းကောင်း အထူးအခြားမဆိုသာပါ။ သို့ရာတွင် ဒေါက်တာကုဘလာရောဂံ၏ တွေ့ရှိချက် (၁၀) ချက်ကို ဖော်ပြခဲ့ရာ၌ တခြားပုဂ္ဂိုလ်များ၏ တွေ့ရှိချက်များထက် ထူးခြားသောအချက်မှာ ပထမအချက်ဖြစ်ပါသည်။ ဒေါက်တာကုဘလာရောဂံက သူမ၏တွေ့ရှိချက် (၁၀) ချက်ကို တင်ပြရာတွင် ပထမတွေ့ရှိချက်ကို အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

“လူတိုင်းသည် မိမိတို့သေဆုံးမည့်အချိန်ကာလကို ကြိုတင်၍ သိမြင်ထားကြသည်သာဖြစ်ပါသည်”

ဤဖော်ပြချက်သည် အလွန်ဘဝင်မကျစရာကောင်းသော အချက်ဖြစ်သည်ဟု ထင်ပါသည်။ လူတိုင်း မိမိတို့သေဆုံးမည့်အချိန်ကို ကြိုတင်သိကြသည်ဆိုသည်မှာ ဟုတ်ပါမည်လား။ မှန်ပါမည်လားဟု သံသယတစ်ခွဲသားနှင့် သို့လောသို့လော စဉ်းစား၍ နေခဲ့သည်မှာ အတန်ကြာခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးက လေးစားရလောက်အောင် အထင်ကရပုဂ္ဂိုလ်များက သိပ္ပံနည်းကျစွာ ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များအဖြစ် တင်ပြထားချက်ကိုလည်း မိမိလိုပါချည်ပါချဲ့အကောင်ငယ်တစ်ကောင်က ငြင်းဖို့လည်း ဝံ့တော့မဝံ့ပါ။

ဒေါက်တာကုဘာလာရော့စ်၏ တင်ပြချက်ကို သက်သေအထောက်အထား တွေ့နိုးနှင့် စောင့်စား၍ သတိလည်းထား၍နေခဲ့သည်မှာ ကာလအတန်ကြာပြီးနောက်တွင် ကိုယ်တွေ့အဖြစ်အပျက်တစ်ခုကို ကြိုပါတော့သည်။

မိမိ၏ယောက်ျားမဖြစ်သူ ဒေါ်ရီသည် အသက် ၈၆ နှစ်တွင် ကွယ်လွန်ပါသည်။ မသေမီတစ်ပါတ်လောက်က ကြိုပြီး ဒေါ်ရီ၏နှုတ်က 'ငါသေရင် တနင်္ဂနွေနေ့မှာ သေမယ်' ဟု ထုတ်ဖော်ပြောဆိုပါသည်။ ဒေါ်ရီသည် စနေသမီးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လူအများကမူ စနေနေ့ကိုသာ အထူးဂရုစိုက်၍ နေကြပါသည်။ စနေနေ့ ညသန်းခေါင်အထိ ဒေါ်ရီသည် သူစားချင်သည်များကိုစားပြီး စကားပြောနေပါသေးသည်။ ၁၂ နာရီကျော်သည်အထိ ဘာမျှမဖြစ်။ ဒေါ်ရီအိပ်ပျော်သွားသဖြင့် တခြားလူများလည်း အိပ်ကြပါသည်။ ဇနီးဖြစ်သူသည် သူမိခင်ကို စိတ်မချသဖြင့် မိခင်အနားမှ ကပ်အိပ်ရာ သိန်းခေါင်ကျော် နှစ်ချက်တီးကျော်သောအခါ ဒေါ်ရီသည် သလိပ်သည်းသလို တစ်ချက် ဖြစ်ပြီး ငြိမ်သက်စွာ သေဆုံးပါတော့သည်။ ဒေါ်ရီသေဆုံးသောနေ့ကား ၂၈၊ ၈၊ ၈၅ နေ့ဖြစ်၏။ ထိုနေ့သည် တနင်္ဂနွေနေ့ပင်ဖြစ်၏။

သေနေ့ကို ကြိုသိမြင်သူများ

ဒေါ်ရီကွယ်လွန်ပြီးနောက် မကြာမီ ယခုဖော်ပြသည့် မိမိသေမည့်အချိန်ကို ကြိုတင်ဟောကြားခဲ့သော ကမ္ဘာကျော်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများအကြောင်း ဆောင်းပါးကို ကံအားလျော်စွာ ရရှိခဲ့ပါသည်။ (၁၉၈၅ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၀ ရက်ထုတ် ကမ္ဘာကျော် The Illustrated Weekly of India မဂ္ဂဇင်းကြီးတွင် ကမ္ဘာကျော်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး (၁၀) ဦးတို့သည် မိမိတို့သေမည့်နေ့ကို ကြိုတင်၍ နိမိတ်ဖတ်ကာ ဟောကြားထားခဲ့ပုံများကို အကျယ်တင်ပြထားပါသည်။)

၁။ စိန့်မာလာချီ (၁၀၉၄- ၁၁၄၈)*

အိုင်ယာလန်ပြည်၏ အကြီးကျယ်ဆုံး ပရောဖက်ဖြစ်သည်။ သူသည် သေမည့် နေ့ရက်ကိုသာမက သေမည့်နေ့ရက်ကိုပါ ကြိုတင်ဟောခဲ့လေသည်။ သူက သူသည် ဝိညာဉ်အားလုံးတို့၏နေ့တွင်^၁ ပြင်သစ်ပြည်မှာ သေမည့်အကြောင်း ဟောထားခဲ့လေသည်။ သူကြိုတင်ဟောထားသည့်အတိုင်းပင် ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

၂။ ဂျူးအော့အာခ် (၁၄၁၂- ၁၄၃၁)^၂

ဂျူးအော့အာခ်အကြောင်းကား လူသိများလှပါသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့လက်အောက်မှ ပြင်သစ်ပြည် လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ဘာသာရေးစစ်ပွဲ ဆင်နွှဲသူ ဂျူးကို အင်္ဂလိပ်စစ်သားများက ဖမ်းဆီးသွားကြပါသည်။ ထောင်ကျနေစဉ် သူ့အကျိုးဆောင် ဘီရှော့ကောချွန်က ဂျူးအား ဘယ်နေ့ထောင်ကလွတ်မယ်ထင်သလဲဟု မေးရာ ဂျူးက 'သိရအောင် သုံးလမြောက်တဲ့နေ့မှာ ဒီကိုလာခဲ့ပါ။ အဲဒါလွတ်မြောက်မည့်နေ့ပဲ' ဟု ဆိုလေသည်။ ထိုနေ့သည် ၁၄၃၁ ခု၊ မေလ ၃၀ ရက်ဖြစ်လေသည်။ ထိုနေ့တွင် ဂျူးအော့အာခ်ကို ကားစင်တင်၍ မီးရှို့သတ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုနေ့တွင် အကျဉ်းထောင်မှ လွတ်ခဲ့သည်ကား အမှန်ပင်။

၃။ သောမတ်ဝိုင်လ်ဆေး (၁၄၇၅- ၁၅၃၀)^၃

၁၅၃၀ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန်ပြည်ရှင် အဋ္ဌမမြောက်ဟင်နရီနှင့် ပုပ်ရဟန်းမင်းတို့သည် မိဖုရားကက်သရင်းကို လက်ထပ်ရေးကိစ္စတွင် အငြင်းပွားကြလေသည်။ ရဟန်းမင်း၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သော ကာဒီနယ်မိုလ်ဆေးသည် ပုပ်ရဟန်းမင်းကိုလည်း နားချ၍မရ၊ ရဟန်းမင်းနှင့် ဟင်နရီဘုရင်ကြားတွင် ကြားညှပ်ကာ နောက်ဆုံး ထိုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခံရလေသည်။ စစ်သားများက သူ့အား အင်္ဂလန်ပြည်သို့ အချုပ်အနှောင်ဖြင့် ခေါ်လာရာလမ်းတွင် ဝမ်းကိုက်ရောဂါဖြစ်လာခဲ့သည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းသို့ ရောက်သောအခါ သူက ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးအား 'မင်းတို့ဆီမှာ အရိုးမြေချဖို့ ငါပြန်ခဲ့တာ' ဟု ဆိုလေသည်။ ဒုတိယနေ့သို့ရောက်သော

---

* St Malachy (1094- 1148)
၁။ All. Souls Day
၂။ Joan of Arc (1412- 1431)
၃။ Thomas Wolsey (1475- 1530)

အခါ ကာဒီနယ်ဝိလ်ဆေးက ဘယ်အချိန်ရှိပလဲဟုမေးရာ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးက 'ရှစ်နာရီ ရှိပါပြီဘုရား' ဟု ဖြေလျှင် 'မဖြစ်နိုင်ပါဘူကွယ်၊ ရှစ်နာရီဆိုလျှင် မင်းတို့ရဲ့ ဆရာ ဆုံးရှောပေါ့' ဟု ဆိုသည် ဆို၏။ အမှန်ပင် နောက်တစ်နေ့ ရှစ်နာရီတိတိအချိန် တွင် ကာဒီနယ်ဝိလ်ဆေး ပျံလွန်တော်မူဟောဟူ၏။

(ကျန်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ခုနစ်ဦး၏ ထူးခြားသော ဖြစ်ရပ်များအကြောင်းကို နောင် လာမည့် ဆောင်းပါးများတွင် တင်ပြပါမည်။)

ကျမ်းကိုးများ

- ၁။ Life After Life; Raymond A. Moody.
- ၂။ The Illustrated Weekly of India Nov. 10, 1985.
- ၃။ The Illustrated Weekly of India. May 6. 1979.

ကုဘလာရော့စ်၏ တွေ့ရှိချက်နှင့် ကျမ်းဂန်လာ ကိုယ်စောင့်နတ် အယူအဆ

(၁)

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး သက်တော်ထင်ရှား ရှိစဉ်အခါက ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဓမ္မာရုံကြီးတွင် ထူးခြားသော ဝိပဿနာတရားတစ်ပုဒ် ဟောကြားခဲ့ဖူးလေသည်။ ထိုတရားကို 'တက္ကသိုလ်ဝိပဿနာတရားတော်' အမည်ဖြင့် စာအုပ်တစ်အုပ် ရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့ရာ ၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် ထိုစာအုပ်ကို ဒုတိယအကြိမ်အဖြစ် အုပ်ရေတစ်သောင်း ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။

တက္ကသိုလ်ဝိပဿနာတရားတော်၏ ပထမပိုင်းတွင် သိပ္ပံပညာရပ်များကို လေ့လာသင်ကြားလျက်ရှိကြသော တက္ကသိုလ်ဆရာ၊ ဆရာမများ၊ ကျောင်းသူကျောင်းသားများကို လောက၌ နတ်ဗြဟ္မာများ တည်ရှိကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားက သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် သိမြင်ခဲ့သည်ကို ဟောကြားထားခြင်းဖြစ်ပြီး မိမိထက်ဉာဏ်ပညာကြီးသော သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးတို့ တွေ့ရှိချက်ဖြစ်လျှင် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် တွေ့ဖူးသည်ဖြစ်စေ၊ မတွေ့ဖူးသည်ဖြစ်စေ အလွယ်ယုံကြည်နိုင်ပါလျက် သိပ္ပံပညာရှင်တွေထက် မနှိုင်းယှဉ်သာ ဉာဏ်အရာ၌ ထူးကဲလွန်မြတ်သော မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားခဲ့သည့်တရားကို မယုံမကြည် တစ်လွဲတချော်တွေးတော ယုံမှားသံသယပွားမည်ဆိုပါက ဉာဏ်နည်းရာကျလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဟောကြားထားလေသည်။

ခေတ်လူသားများ၊ အထူးသဖြင့် ပညာတတ်ဟု မိမိကိုယ်အတ္တတွင် အထင်ရောက်သူများသည် ဘုရားစကားထက် သိပ္ပံပညာရှင်စကားကို ပို၍ယုံလွယ်သည့်သဘော ရှိကြောင်းကို ဆရာတော် ရိပ်စားမိဟန်တူပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်ဘုရားက

“နတ်တွေ၊ ဗြဟ္မာတွေဆိုတာ မြတ်စွာဘုရားက ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့သိပြီး ဟောထားတာ၊ ဒါကို ဟုတ်မှန်ကြောင်း အဘိညာဉ်ရယူရှိလျှင်၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များက ထောက်ခံထားလျက် ရှိနေတာပဲ။ အဲဒီတော့ နတ်တွေ၊ ဗြဟ္မာတွေ လောက်ကိုတောင် (ကိုယ်က) မမြင် မသိနိုင်လို့ မယုံကြတာဟာ (လျှင်) အသိဉာဏ်အဆင့်အတန်း နိမ့်နေသေးလို့ပါပဲ”

* တက္ကသိုလ်ဝိပဿနာတရားတော်-မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ နှာဖ်(ဒုတိယအကြိမ်)

ဤအကြောင်းကို ဆရာတော် ဟောကြားရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အကျွန်ုပ် ကလည်း ဤတွင် ထပ်မံတင်ပြရခြင်းသည်လည်းကောင်း အကြောင်းယုတ္တိအားဖြင့် ဘုရားဟောစကားပင် ဖြစ်စေကာမူ သိပ္ပံပညာရှင်တွေပြောမှ ယုံလောက်သည်ထင်သော ခေတ်အခါမျိုးကြုံနေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

လူသားတို့၏ သေခြင်းအတွေ့အကြုံနှင့် သေပြီးနောက် ဘဝတစ်ပါးသို့ ကူး ကြပုံအဖြစ်သနစ်ကို စနစ်တကျ နားလည်အောင် အားထုတ်ခဲ့ကြသော အနောက်တိုင်း သား သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးများကိုပင် အကျွန်ုပ်တို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ရဟန်းရှင်လူတို့က ကျေးဇူးတင်ရမည့်အခါမျိုးလည်း ကြုံနေသောကြောင့် နေရာတကာ သူတို့ကိုပင် အားကိုး တစ်ခုပြုနေရလေပြီ။

သတ္တဝါတို့၏ သေခြင်းဆင်းရဲ၊ ထိုမှတစ်ဖန် ဇာတိထပ်ပြန် အဖန်တလဲလဲ ပဋိသန္ဓေနေ၍ ဘဝသစ်၌ ခံစားကြရသော သံသရာဝဋ်ဆင်းဒဲအကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်မှာ သတ္တဝါတို့အား ထိုဆင်းရဲအဆုံးမဲ့အခွန် ဘဝသံသရာက ထွက်မြောက်နိုင်ရေးကို ရည်ရွယ်၍ ဟောကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင် လူသား တို့မှာ ဉာဏ်နန့်နဲ့သည်ဖြစ်ရကား သေပြီးနောက်တွင် ဘဝပြီးနောက်ဘဝ ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဆင်းရဲသံသရာလည်နေရပါသည်ကို သိမြင်နိုင်သော သတ္တိမရှိခဲ့ကြ။ ထို အကြောင်းကြောင့်လည်း ဘယ်သူဘယ်ဝါက ဘယ်အခါကျလျှင် ဘယ်သို့ဆင်းရဲတွင်း က ကယ်တင်မည်ဟု မျှော်လင့်ချက်ပေးသောအခါ၊ ဘယ်ပုံဘယ်နည်းပြုလျှင်ဖြင့် ဘယ် လို ဘယ်ပုံဖြစ်ဒဏ်စီရင်မည်ဟု ခြိမ်းခြောက်သောအခါ အားကိုးလို၍လည်းကောင်း၊ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း ထိုထိုသံသရာတစ်လျှောက်လုံး မှောက်မှား မည့် အယူဝါဒများကို ယုံကြည်သက်ဝင်ခဲ့ကြလေသည်။

အနောက်တိုင်းသား သိပ္ပံပညာရှင်များကား သတ္တဝါဒီများသာ ဖြစ်ကြကုန် သည်။ သူတို့ကို ကြာကြာလှည့်ဖြားခြင်းငှာ မည်သူမျှမတတ်သာ။ သူတို့သည် အမှန် (သစ္စာ)ကို မတွေ့မချင်း လိုက်ရှာနေကြမည့်သူများ ဖြစ်ကြလေသည်။

ယခုလည်း သံသရာဘဝဆက်ခရီး ရှာဖွေစူးစမ်းရေး သုတေသနလုပ်ငန်းကြီး များကို သူတို့အပတ်တကုတ် ကြိုးပမ်းအားထုတ်၍ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသောကြောင့် သတ္တဝါ တို့၏ သံသရာဘဝဆက် ခရီးသုတေသနသည် အတော်အတန် ခရီးပေါက်မြောက်လျက် ရှိပြီဖြစ်ပါသည်။

အနောက်တိုင်း သုတေသီများအနက် သေခြင်းသုတေသနပညာရှင် ဒေါက်တာ အယ်လီဇဘက်ကူပလာရော့စ်၏ အကြောင်း တစ်စွန်းတစ်စကို အတွေးအမြင် စာရွှ ပရိသတ် သိပြီးဖြစ်လိမ့်မည် ထင်ပါသည်။

သူ၏ သုတေသန တွေ့ရှိချက် (၁၀) ချက် အကျဉ်းသဘောကိုလည်း ရှေးဦးက တင်ပြဖူးပြီ။ ထို (၁၀) ချက်အနက် ပထမတွေ့ရှိချက် ထူးခြားပုံများကိုလည်း အတွေးအမြင် (၁၆)၊ (၁၇) တွင် တင်ပြခဲ့ပြီ။

ယခုတစ်ဖန် ကုဘလာရောဂါ၏ တွေ့ရှိချက်များအနက် အမှတ် (၅) နှင့် အမှတ် (၈) ကို ဗုဒ္ဓဘာသာကျမ်းဂန်စာပေများနှင့် ညှိ၍တင်ပြဖို့ ကြိုးစားချင်ပါသည်။ ဤသို့တင်ပြခြင်းအကြောင်းကိုလည်း ဆိုချင်ပါသည်။

အကြောင်းမှာ ဤတွေ့ရှိချက်များသည် ယခုသိပ္ပံပညာရှင်များ တင်ပြမှ အသစ်အဆန်းထင်နေမည်စိုးသည့်အပြင် ထိုအကြောင်းများကို မြတ်စွာဘုရားသည် လွန်ခဲ့သော အနှစ် ၃၀၀၀ နီးပါးကတည်းက သိပြီးပြီ။ သိရှိမှုမက သူ၏တပည့်သံဃာများကိုလည်း ဟောကြားခဲ့ဖူးပြီ။ ဟောခဲ့သည်များကိုလည်း ကျမ်းဂန်စာပေများတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားပြီးပြီဆိုသည်ကို သိစေချင်၍ဖြစ်ပါသည်။ 'အကာလိကော၊ ဧဟိပသိကော' ဟူသော တရားဂုဏ်တော်နှင့်အညီ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်များသည် အခါကာလမရွေး ကိုယ်တိုင်ရှုနိုင်၊ အစမ်းသပ်ခံနိုင်သောတရားမျိုး ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ဤတွင် အထင်အရှား တွေ့နေရပြီဖြစ်ပါသည်။

(၂)

ယခုဒေါက်တာကုဘလာရောဂါ၏ ထူးခြားပုံအချို့ကို ပြောပြပါမည်။ ၁၉၇၈ ခုနှစ်၊ မေလ ၁ ရက်နေ့ထုတ် နယူးဝီခ် မဂ္ဂဇင်းတွင် သူ့အကြောင်း သတင်းတစ်ပုဒ် ပါခဲ့လေသည်။ ထိုသတင်းတွင် ဒေါက်တာကုဘလာရောဂါသည် သေလွန်ပြီးသူအချို့နှင့် မကြာခဏ ဆက်သွယ်ခွင့်ရသည်။ သေဆုံးသွားပြီးသူများသည် မကြာခဏ သူ့ရှေ့တွင် ကိုယ်ထင်ပြုပြီး ကျေးဇူးတင်စကား ပြောကြားကြသည်။*

တစ်ကြိမ်တွင် လောလောလတ်လတ် သေဆုံးသွားသူ မေရီဆဝပ်စ်^၁ ဆိုသူ အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် ဒေါက်တာကုဘလာရောဂါ၏ ရှေ့မှောက်တွင် ထင်ထင်ရှားရှား ကိုယ်ထင်ပြလာသည်။ ကုဘလာရောဂါသည် တစ်စုံတစ်ရာ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်းမရှိ၊ ဤအတွေ့အကြုံမျိုးကို သူမကြာခဏ တွေ့ဖူးသည်။ ထိုကိုယ်ထင်ပြလာသူအား ကုဘလာရောဂါက သူ့စားပွဲပေါ်ရှိ စာရေးစက္ကူနှင့် မင်တံကို သုံးစေပြီး စာရေးခိုင်းသည်။ ရေးသည့်စာမှာ သေပြီးသူကိုယ်ထင်ပြ အမျိုးသမီးရော သူပါသိကျမ်းသောသူ အမျိုးသမီးတစ်ဦးထံသို့ နှုတ်ဆက်စာဖြစ်လေသည်။ ကိုယ်ထင်ပြသူ အမျိုးသမီးလည်း

* Newsweek- May 1, 1978
* Mary Swartz

သူခိုင်းတိုင်းလုပ်သည်။ စာရေးပြီးသွားသောအခါ ကူဗလာရောဇ်က သူ့ကို လက်မှတ် ရေးထိုးခိုင်းပြန်သည်။ သေပြီးသော ကိုယ်ထင်ပြုအမျိုးသမီးကလည်း လက်မှတ်ရေးထိုး သည်။ ထိုစာကို နယူးဝိစ်မဂ္ဂဇင်းတွင် သတင်းဓာတ်ပုံ ဖော်ပြခဲ့လေသည်။

ကူဘလာရောဇ်က သူ၏တွေ့ရှိချက်များတွင်

'အချိန်ကာလတိုင်း ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်နှင့် နှစ်ပေအကွာအရပ်၌ မမြင်သာသော မိမိအား ချစ်ခင်မြတ်နိုးသော လမ်းညွှန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အမြဲရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ် တို့သည် မိမိတို့ကိုယ်ကို အထီးကျန်တစ်ကိုယ်တော်အဖြစ်သို့ ရောက်နေပြီ မထင်သင့်' ဆိုသော အဆိုပြုချက်တစ်ရပ်ကို တင်ပြထားပြီး

“သေတော့လည်း အထီးကျန်တစ်ကောင်ကြွက် ဖြစ်သွားရသည် မထင်သင့်၊ သေသည့်အခါမှာလည်း အဖော်အပေါင်းတွေ ရှိသည်။ သေသည့်အခါ ရှေးကသေပြီး သော မိမိ၏ ရင်းနှီးချစ်ခင်ဖူးသူများက လာ၍ခေါ်ကြသည်” ဟု အတိအလင်း ဆို ထားလေသည်။

ကူဗလာရောဇ်သည် လူတိုင်း၏ အနီးတွင် အမြဲရှိသည်ဆိုသောပုဂ္ဂိုလ်ကို သူက ချစ်ခင်သည့်လမ်းညွှန်ပုဂ္ဂိုလ်” ဟု လည်းခေါ်လေသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ‘ဝိညာဉ် လမ်းညွှန်သူ’ ဟုလည်းခေါ်လေသည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များက ကိုယ်စောင့်နတ်ဟုလည်း ခေါ် သည်။ ထိုနတ်မျိုးနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်နိုင်သူများကိုမူ ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံတွင် နတ် ခေါင်းစွဲများကို အသုံးပြုပြီး မြန်မာနိုင်ငံနှင့်တကွ အနောက်နိုင်ငံများ၌ အနာဂတ်ကြို ဟောလုပ်ငန်းများ လုပ်လျက်ရှိပုံအကျယ်ကို မကြာမီ (၁၉၈၆ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ) က ထုတ်ဝေခဲ့သော ဒေါက်တာမင်းတင်မွန်၏ ‘ရှေးဘဝ နောက်ဘဝ သိပ္ပံနည်းကျ အထောက်အထားများ’ စာအုပ်မှ အခန်း (သုံး) ‘သေပြီးသူများနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်း’ အကြောင်းများ ဖော်ပြခန်းတွင် အကျယ်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

ဤတွင် ကျွန်ုပ်ကမူ ဗုဒ္ဓစာပေကျမ်းဂန်များ၌ ယခုသိပ္ပံပညာရှင်များ တွေ့ရှိ ထားပြီဖြစ်သော ကိုယ်စောင့်နတ် (၀၁) လမ်းညွှန်ပုဂ္ဂိုလ် (ဝိညာဉ်) ဆိုသောအရာကို ဟောဆိုထားချက်ရှိမရှိဆိုသည်ကို စူးစမ်းလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

(၃)

ဤတွင် မုံရွာအရှင် သီရိမာလာ၏ အမေးတို့ကို ဖြေကြားတော်မူအပ်သော မုံရွေး

၁။ Loving guides
၂။ Spirit guide

ဖေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သမန္တစက္ခု ဒီပနီကျမ်းထွက် အဖြေကို ဦးစွာတင်ပြ လိုပါသည်။

၂၈ ပုစ္ဆာ။ ။ လူတို့ကိုယ်တွင် ကိုယ်စောင့်နတ်ရှိသည်ဟူ၍ အများကပင် ပြောကြပါသည်။ ကျမ်းဂန်ထွက်ဆိုမည်၊ မထွက်ဆိုမည်ကို သိလိုပါ သည်။

၂၈- ဝိသဇ္ဇနာ။ ။ လူတို့ကိုယ်တွင် ကိုယ်စောင့်နတ် ရှိ မရှိကို မေးရာ၌ ကိုယ် စောင့်နတ်သည် ဦးခေါင်းကို စောင့်သောနတ်၊ ကိုယ်ကိုစောင့်သော နတ်၊ ခြေကိုစောင့်သောနတ်သုံးပါး အပြားရှိသည်။ တစ်ကြောင်းလည်း ပညာကို စောင့်သောနတ်၊ ကျက်သရေကို စောင့်သောနတ်၊ ဥစ္စာကိုစောင့်သောနတ်သုံးပါး အပြားရှိသည်ဟု စာစောင်ငယ်မှစုစာအုပ်တွင် တွေ့ဖူးသည်။ လောကီရာမကျမ်း၊ သဗ္ဗကျမ်း၊ ဒုတ္တိကျမ်းများတွင် သူရဿတီနတ်သမီးသည် စကား တတ်သည်။ ပညာကို စောင့်ရှောက်သည်ဟု ဆိုသည်။ သုသီလကွန်ပါဠိတော် ဗြဟ္မဇာလသုတ် မဟာသီလကို ပြရာတွင် သိရိဗြာဟ္မဏိယသုတ်သောပုဒ်ကိုလည်းကောင်း အဋ္ဌကထာ၌ 'သိရိဗြာဟ္မ နန္ဒိ ဖဟိမယံ သိရိရေ' အစရှိသော စကားအရလည်း ကျက်သရေ စောင့်နတ်ကို ခေါ်သကဲ့သို့ပင် စကားရောက်သည်။ အရှင်မဟာ သီလဝံသ တံတားဦးတွင် 'ကျက်သရေဆောင်တတ်၊ သိရိနတ် လျှင်၊ စောထွက်ကြငှန်း မကိုဠ်စွန်း၌ မြန်ခန်းရွှေပြည်၊ စိုးစိန်သည် ဟု နေတည်ကျကျ၊ စောင့်ပြီးမှတည်' ဟူ၍ စပ်ရာ၌လည်း ကျက်သရေစောင့်နတ်ကိုပင် စောင့်သကဲ့သို့ ရှိသည်။ အနာထပိဏ်သူဌေး၏အိမ်၌ စတုတ္ထတံခါးတွင် စောင့်နေသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနတ်သည် နာထပိဏ်သူဌေး၏ဥစ္စာတို့ကို ကွယ်အောင် ပြသည်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်သော ကာလဥစ္စာပစ္စည်းတို့ကို ရအောင်ပြု၍ တည်စေပြန်သည်ဟု ဆိုသည်။ ၎င်းကိုထောက်၍ နတ်သုံးယောက် ကိုယ်တွင် ရှိသည်ဆေသာ စာစောင်ငယ်များတွင် လာသောစကား လည်း ယုတ္တိရှိပြန်သကဲ့သို့ပင် ထင်သည်။ ပေါရာဏ ကထာစကားဟောင်း ဘောဇ္ဇရောဇိကေတုဝတ္ထုတွင် လည်း မင်းတစ်ယောက်ကို စန္ဒကူရမည်သော ကိုယ်စောင့်နတ် စကားပြောသည်။ နဖူးတွင် စာရေးသည်ဟူ၍ဆိုသည်။ ဗျာသပုံ

လေးရပ်တို့တွင်လည်း သတို့သမီး၊ သတို့သားတို့ကို မိမိတို့ကိုယ်
တွင်စောင့်သော နတ်တို့ စောင့်ရှောက်၍ လှည့်ပတ်ကြသည်ဟု
ဆိုသည်။ ပုဏ္ဏားတို့ စာများတွင်လည်း ကိုယ်စောင့်နတ် တစ်ကျိပ်
တစ်ယောပင်ပင် ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။

ဆိုပြခဲ့သော စကားတို့သည် လောကီပုဏ္ဏားသဒ္ဓန္တသီရဝတ္ထုကြံ့ခိုင်တံ၊ ဗျာသ၊
ရာမ၊ မနဝတ္ထုသုံးဆယ်တို့ကဲ့သို့ ပုရာဇုတ္တပဗန္ဓုက္ကတိဟာသပုရာဇာ ကထာမျှသာဖြစ်၍
ဟုတ်တန်ရာ၏။ မဟုတ်တန်ရာ၏တကား၊ စကားနှစ်ခွဲဒွါဟရိရာပေသည်။ မှတ်သင့်
သောကျမ်းဂန်တွင် တွေ့မြင်ဖူးသည်ကားဟု အစချီကာ ဆရာတော်ကြီးသည် အဘိဓာန်
တွက်စကား၊ အဘိဓာန်ဋီကာစကား၊ ပါရာဇိကဏ်ပါဠိကော်ဒုဠုလ္လဝါစာသိက္ခာပုဒ်၊
၎င်းအဋ္ဌကထာသုဒ္ဓိကန္တုဏှအရ 'မကောင်းမှုကို ပြုသောအားဖြင့် ခပ်သိမ်းသောသူတို့
၏ ရှေးဦးစွာ မိမိသိ၏။ ထို့နောက် မိမိကိုယ်စောင့်နတ်တို့သည် သိကုန်သည်' ဟူ၍
ဆိုသည်။

သုတ်မဟာ (၁၂) အဋ္ဌကထာ မဟာပဒါနသုတ်အဖွင့်တွင်လည်း အဓိပ္ပာယ်
ကား 'အကြင်အခါ မင်းတို့သည် တရားမစောင့်ကုန်၊ ထိုအခါ အိမ်ရှေ့မင်း၊ အမတ်
စစ်သူကြီး၊ သူဌေးသူကြွယ်အလုံးစုံသော မြို့သူမြို့သား တိုင်းသူပြည်သား တရားမစောင့်
ကုန်။ ထိုအခါ ထိုသူတို့ကို စောင့်သော ကိုယ်စောင့်နတ်တို့သည် တရားမစောင့်ကုန်"

ဇာတ်ပေါင်းခန်းပျို့တွင်လည်း

“ကောင်းကင်ရုက္ခ၊ ဘုမ္မလွတ်၊ ကိုယ်စောင့်နတ်တို့ ရိုသွတ်သဒ္ဓါ တရားနာ၍”

ဟုလည်းကောင်း။

ပါရမီခန်းပျို့တွင်လည်း “လူတို့စီးပွား၊ ကျင့်တတ်အားသည် သိကြားမာတလိ၊
မဏိမေခလော၊ ဗြဟ္မာသုယံ၊ ဝိသုကနှင့် အရံလည်းဖြစ်၊ မဟာရာဇိက စသည်တစ်ရိုး၊
အိမ်စိုးကိုယ်စောင့်၊ မှောင့်လည်းဖျက်တတ်” ဟူ၍လည်းကောင်း စပ်တော်မူချက်ရှိ
သည်။ ဤသို့ဖြစ်၍ ကိုယ်တွင် ကိုယ်စောင့်နတ်ရှိကြောင်းကို မှတ်အပ်သည်* ဟု
အဖြေ၏အဆုံးတွင် ဆရာတော်က ဆုံးဖြတ်ပပါသည်။

ထိုမျှမက လူသေလျှင် ကိုယ်စောင့်နတ် မသေဟူသော အမေးပုစ္ဆာကိုလည်း
ဆရာတော်၏အဖြေ ရှိပါသည်။

ကျမ်းဂန်ဖော်ပြချက်များအရ အကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာလူမျိုးတို့သည်
ရှေးကပင် လူမှာစောင့်ရှောက်သောပုဂ္ဂိုလ်ရှိကြောင်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် လူ၏တောင်းမှု
ဆိုးမှုတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ကြောင်း သဘောပေါက်ခဲ့ကြကြောင်း ကုဗလာရောဇ်၏
တွေ့ရှိချက်ကို အကြောင်းပြု၍ တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

* သမန္တစက္ခုဒီပနီ- မုံရွေးဇေတဝန်ဆရာတော်၊ ၄- ၈၁- ၈၅

ကျမ်းကိုးများ

၁။ တက္ကသိုလ်ဝိပဿနာတရားတော်- မဟာစည်ဆရာတော်

၂။ ရှေးဘဝ နောက်ဘဝ သိပ္ပံနည်းကျ အထောက်အထားများ၊ ဒေါက်တာ
မင်းတင်မွန်

၃။ သမန္တစက္ခုဒီပနီ- မုံရွေးဇေတဝန်ဆရာတော်

၄။ Newsweek- May 1, 1978

သေနေ့ကို ကြိုသိနိုင်သလော

ယခင်လ 'သေခြင်းဒဿန' ဆောင်းပါးအစဉ်တွင် ဒေါက်တာကုဘလာရော့စ်၏ ပထမ တွေ့ရှိချက်ဖြစ်သော 'လူတိုင်း မိမိသေမည့်အချိန်ကာလကို ကြိုတင်သိထားကြသည်။' ဆိုသော တွေ့ရှိချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးတင်ပြခဲ့ပါသည်။ ထိုအချက်ကို ထောက်ခံသော ကမ္ဘာကျော်ပုဂ္ဂိုလ်တချို့၏ သေနေ့ကြိုတင်သိမြင်မှု အတွေ့အကြုံများကိုလည်း တင်ပြခဲ့၏။ ထိုဆောင်းပါးကိုဖတ်ပြီးသောအခါ စာဖတ်သူရင်ထဲတွင် လိပ်ခဲတည်းလည်း ဖြစ်စရာ သံသယစွန်းထင်းသော မေးခွန်းနှစ်ခု ပေါ်လာနိုင်ပါသည်။ ထိုမေးခွန်းနှစ်ခုမှာ ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။

(၁) လူတိုင်းသည် 'မိမိသေမည့်နေ့ကို ကြိုတင်သိသည်မှန်လျှင် ဤကိစ္စသည် အဘယ့်ကြောင့် ရှေးကပင် အများသိပြီးကိစ္စ မဖြစ်ခဲ့သနည်းဆိုသော မေးခွန်းလည်း တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

(၂) လူသည် သေမည့်နေ့ကို ကြိုတင်သိအပ်သလားဆိုသော မေးခွန်းလည်း တစ်ရပ်ဖြစ်၏။

ဤဆောင်းပါးတွင် ကမ္ဘာကျော်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၏ သေမည့်နေ့ကို ကြိုတင်သိမြင်ခြင်း အတွေ့အကြုံများကို မတင်ပြမီ အထက်ပါမေးခွန်း (ပုစ္ဆာ) နှစ်ခုကို ဦးစွာ အဖြေထုတ်ဖို့ ကြိုးစားချင်ပါသည်။

ဤဆောင်းပါးကို ဖတ်မိသည်နှင့် သက်ရှိထင်ရှားဖြစ်သော (စာဖတ်သူ) လူသားများသည် ချက်ချင်းမိမိကိုယ်ကို စစ်ဆေးကြည့်မိချင်လိမ့်မည်။ 'ငါသေမည့်နေ့ကို ငါသိလို့လား' ဟု တွေးကြံမိလိမ့်မည်။ အဖြေလည်း ချက်ချင်းပင် ထွက်ပေါ်လာပါလိမ့်မည်။ 'ဘယ်မှာ ငါသိလို့လဲ၊ သေမည့်နေ့ကို မပြောပါနဲ့၊ မနက်ဖြန် ဘာဖြစ်မယ်ဆိုတာတောင်မှ ငါမသိတာဟု မသိခြင်း (အဝိဇ္ဇာ)ကို ဝန်ခံရန်လည်း ဝန်လေးမည်မထင်ပါ။ ထိုမှတစ်ဖန် စာဖတ်သူဆက်တွေးနေမိပေလိမ့်မည်။ 'သေမည့်နေ့ကို ကြိုသိတာ ကောင်းသလား၊ အို သေမည့်နေ့ကိုကြိုသိရင် စိတ်ညစ်စရာ ဖြစ်နေမှာပေါ့၊ မသိတာပဲ ကောင်းပါတယ်။ သေခြင်းကို မေ့မေ့လျော့လျော့နေတာပဲ ကောင်းပါတယ်' ဟူ၍လည်း သေခြင်းကို ရင်မဆိုင်လိုသော ဘဝတဏှာအားကြီးသော ပုထုဇဉ်စရိုက်က သေခြင်းအဆုံး ရှိသောဘဝကို မေ့မေ့လျော့လျော့နေချင်အောင် လှည့်ဖြားခြင်းအား သာယာနေမိသည်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

သို့သော် သေခြင်းကား မေ့လျော့ခြင်း (ပမာဒ) ကို အလေးဂရုပြုသောအရာ မျိုး မဟုတ်ချေ။ အချိန်ဟူသောအလျင်နှင့်အတူ သေခြင်းသည် သတ္တဝါတို့ထံသို့ မုချရောက်လာရမည့် မရဏဇည့်သည်မျိုးဖြစ်၏။

ယခုတိုင် လူသားတို့မှာ သေခြင်းကို တားဆီးနိုင်သော ရသာယနအာယုဝဓန ဆေးမျိုးကိုလည်း အပြီးအပိုင် မရသေးချေ။ သို့သော် ခရစ်နှစ် ၂၀၁၀ တွင်မူ လူသားတို့ သည် ပဋိရောဒုဗ္ဗလ (အိုခြင်းဆန့်ကျင်) ဆေးကို ရရှိတော့မည်ဟု ဒေးဗစ်ဝါးလေ့ရှင် စကီး၊ အေမီဝါးလေ့နှင့် အာဗင်ဝါးလေ့ ဆိုသူတို့ ရေးသားသည်။ 'The Book of Prediction' (ကြိုတင်နိမိတ်ဖတ်ကျမ်း) တွင် ရေးသားထားသည်ကို ဖတ်ရပါသည်။ ထို 'ပဋိရောဒုဗ္ဗလဆေး' ကို ထိုနှစ်တွင် ဖောဖောသီသီ ရပြီဆိုလျှင်တော့ လူတွေ အသက်တစ်ရာတမ်းမှ အသစ်တစ်ထောင်တမ်း တစ်သောင်းတမ်းအထိ ရှည်နိုင်ဖို့ လမ်းရှိပါသည်။

ထိုကဲ့သို့ အသက်ကို ရှည်စေသော ဆေးဝါးသတ္တိဖြင့် လူကို သက်တမ်းရှည် အောင် ပြုလုပ်နိုင်သည်ဟု မြတ်စွာဘုရားကလည်း ဟောထားခဲ့သော နေတ္တိပါဠိ တော်ရှိသည်။ (ဇရာယ၊ အိုခြင်းတရား၏ ပဋိကမ္မ မအိုရအောင် ကြံဆောင်တားမြစ် မှုကို၊ ကာတုံ၊ ပြုခြင်းငှာ၊ သတ္တတေဝ၊ တတ်နိုင်ကောင်း၏)

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာတွင်လည်း ရသာယနဆေးမျိုးဖြင့် အနှစ်တစ်ရာတမ်းမှ ငါးရာ တစ်ထောင်မကသော နှစ်ကာလပတ်လုံး အသက်ကို တည်ဆဲခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည် သာလျှင်တည်းဟု မိန့်ကြားတော်မူထားကြောင်း လေ့လာနိုင်ပါသည်။ (အကျယ်ကို သိလိုမူ လယ်တီဆရာတော်၏ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီတွင် လေ့လာနိုင်ပါသည်။)။

သို့သော် လူသတ္တဝါတို့အဖို့ အသက်ရှည်အောင် ကြံဆောင်နိုင်သည့်တိုင်အောင် သေခြင်းမှ လုံးဝလွတ်မြောက်မှုကိုကား နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်မပြုရမီ ရလမ်းမရှိချေ။ ထို့ကြောင့် သေခြင်းကို လူသားသည် မေ့လျော့ပေါ့ဆစွာ နေ၍မရနိုင်။

(၂)

ဤတွင် သေမည့်နေ့ကို ကြိုသိသည်ဆိုခြင်းကိစ္စကို လူတိုင်းသိကိစ္စဖြစ်လျှင် ရှေးကတည်းက လူသိရှင်ကြား ပြောဆိုထားခဲ့ခြင်း အဘယ်ကြောင့် မရှိသနည်း။ လက်ရှိ အသက်ရှင်နေသူတိုင်းကို သင်သေမည့်နေ့ကို သိသလားဟုမေးလျှင် 'သိတာပေါ့' ဟု ဖြေနိုင်မည့်သူ မည်မျှရှိသနည်း။ ဤကား သံသယရှိသူတို့ မေးမည့်အမေးများဖြစ်ပါသည်။

၁။ The Illustrated Weekly of India- Nov. 10, 1985

၂။ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ လယ်တီဆရာတော်၊ နှာ ၈- ၉

သေမည့်နေ့ကို လူတိုင်းသိကြသည်ဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ရှေးကတည်းက ဤကိစ္စသည် မထင်ရှားခဲ့သနည်း။ အဖြေကိုဆိုသော်

(၁) လူသားသည် သေခြင်းကို ကြောက်ရွံ့မုန်းတီးသောစိတ် အခံရှိသည် ဖြစ်၍ သေမည့်နေ့ကို ကြိုတင်သိမြင်လိုသောဆန္ဒ မဖြစ်အောင် နေလိုခြင်းလည်း တစ်ရပ်၊

(၂) တချို့အတိတ်နိမိတ်အားဖြင့် အိပ်မက်အားဖြင့် တစ်ဏှပုတ္တိုဉာဏ် အားဖြင့် သေမည့်အချိန်ကို ကြိုသိသော်လည်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုလျှင် ဘေး လူတွေ လက်ခံမည်မဟုတ်။ မိမိကိုသာ ရူးကြောင်သည်ဟု ပုတ်ခတ်မည်ဖိုးသော ကြောင့် မထုတ်ဖော်ဝံ့ခြင်းလည်း တစ်ရပ်၊

(၃) မိမိကိုယ်တိုင်ကပင် မိမိသိလိုသောအသိကို သံသယဝင်ကာ 'အလကား စိတ်ထင်လို့ ဖြစ်မှာပါ' ဟု စိတ်သက်သာအောင် လှည့်ဖြားကာ မေ့ပျောက် အောင် နေတတ်ခြင်းလည်း တစ်ရပ်၊

(၄) တချို့ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း ရှိခဲ့သော်လည်း ထင်ရှားကျော်ကြားသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမဟုတ်သဖြင့် အသုဘကာလတွင်သာ သူပြောဆိုခဲ့ကြောင်းကို မိသားစုတို့က ဝိုင်းပြောရင်း နောက်ကြောင်းပြန်တတ်သော်လည်း မှတ်တမ်းတစ်စုံ တစ်ရာမထားဘဲ ပွဲပြီးမီးသေ မေ့ပစ်လိုက်တတ်ခြင်းလည်း တစ်ရပ်၊

(၅) အများအားဖြင့် သေမည့်နေ့ကို ကြိုသိနေသော်လည်း အကျိုးမထူး စိတ်ဆင်းရဲရံသာ ရှိမည်ဟု သဘောထားကာ ထိုသိမှုကို လက်မခံလိုသော ကြောင့် ထိုအသိသည် အမှတ်မထင်ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ကွယ်သွားခြင်းလည်း တစ်ရပ်စသော အကြောင်းများစွာ ရှိပါသည်။

တကယ်တမ်း သေခြင်းကိစ္စကို အာရုံပြုသူများအဖို့ သေမည့်နေ့ကို ကြိုတင် သိမြင်နိုင်သည်ဆိုသောအချက်သည် ထင်ရှားလျက်ရှိပါသည်။

ဤတွင် သေနေ့ကို ကြိုတင်သိအပ်သလားဆိုသော ပုစ္ဆာကို ဖြေဆိုရာတွင် ပုထုဇဉ်နှင့် အရိယာ သဘာဝ ကွဲပြားမှုအလိုက် အဖြေလည်း ကွဲပြားနိုင်မည်ထင်ပါသည်။ ဘဝ၌ တပ်မက်စွဲလမ်းခြင်းကြီးသော၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြီးသော တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌဟူသော သံသရာနယ်ချဲ့ ပပဉ္စတရားများကို အထင်ကြီးသော ပုထုဇဉ်သည် သေမည့်နေ့ကို ကြိုတင်သိခြင်း၏ အကျိုးကို မြင်နိုင်မည်မဟုတ်ချေ။ သို့ရာတွင် ရုပ်နာမ်ဓန္ဓာတို့၏ အပြစ်ကို မြင်ပြီးသော၊ ဘဝ၏အနိစ္စသဘော၊ ဒုက္ခသဘော၊ အနတ္တသဘောကို မြင်ပြီး သော အကြင်အရိယာနွယ်ဝင် ကလျာဏပုထုဇဉ်တို့အဖို့မူ သေမည့်နေ့ကို ကြိုတင် သိခြင်းကို မြတ်နိုးလေ့ရှိ၏။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာကို ဆောက်တည်ခြင်းဖြင့် သေမည့်

ကာလကို ငြိမ်သက်တည်ကြည်စွာ ရင်ဆိုင်နိုင်ရန် အားထုတ်လေ့ရှိ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ အဖို့မူ သေမည့်နေ့ကို ကြိုတင်သိခြင်းကိုလည်း အလိုရှိ၏။ သိသည်လည်းဖြစ်၏။ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ၊ ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးများကား သေမည့်နေ့၊ သေမည့်အချိန်ကို ကြိုတင်သိပြီးသူများ ဖြစ်ကြကုန်၏။ အဂ္ဂသာဝကဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာ သည် ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုမီ ခုနစ်ရက်က ကြို၍ 'ခုနစ်ရက်အတွင်း၌သာလျှင် မိမိ၏အာယု သင်္ခါရာသည် ဖြစ်လတ္တံ့' သည်ကို ကြို၍သိ၏။ အရှင်ကာရုဏ္ဍညသည်လည်း မိမိပရိနိဗ္ဗာန် ပြုမည့်အချိန်ကိုသိလျှင် ဘုရားရှင်ထံ ခွင့်ပန်ပြီး ဟိမဝန္တာမဏ္ဍာတိနီအိုင်ကြီးအတွင်းတွင် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခဲ့သည်။ ရှင်သာရိပုတ္တရာသည်လည်း ဘုရားရှင်ထံ ချဉ်းကပ်၍ 'ဘုန်းတော် ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၊ အကျွန်ုပ်အား ခွင့်ပြုတော်မူပါ၊ အကျွန်ုပ်သည် အာယုသင်္ခါရ လွတ်ချိန်တန်ပါပြီ' ဟု လျှောက်၏။

ခိုးသားတို့၏ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခြင်းကို ခံရလျက် မိမိသည် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုရလတ္တံ့ သည်ကို သိသောရှင်မောဂ္ဂလုလင်လည်း ဘုရားထံသို့ကြွသွား၍ 'အကျွန်ုပ်သည် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုချိန်တန်ပါပြီ၊ ခွင့်ပြုတော်မူပါ' လျှောက်ကြား၍ ဣသိဂီတောင်နံပါး၌ပင် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြု၏။

သေမည့်အချိန်ကို ကြိုတင်သိမြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များစွာတို့အကြောင်းကို ကျမ်းဂန်၌ ထင်ရှားပြဆိုထား၏။ ထို့ကြောင့် ဒေါက်တာကုဗရာရော့စ်၏ တွေ့ရှိချက်သည် အထောက်အထားများစွာရှိသော တွေ့ရှိချက်ဟု ဆိုနိုင်မည်ထင်ပါ၏။

ယခုတစ်ဖန် ယခင်ဆောင်းပါး၌ ဖော်ပြခဲ့သော သေနေ့ကို ကြိုတင်သိမြင်သူ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အတွေ့အကြုံများအဆက်ကိုလည်း တင်ပြဦးမည်ဖြစ်၏။

(၃)

၄။ ဒေးဗစ်ဗာသာရီရှပ် (၁၅၆၄- ၁၆၁၇)

သူသည် ဂျာမနီပြည်သား နက္ခတ္တသိပ္ပံပညာရှင်ကြီးဖြစ်၏။ 'ဗီရာဆက်တီ' ခေါ်သော ကြယ်စုကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးလည်းဖြစ်၏။ သူက သူသည် ၁၉၁၇ ခုနှစ်၊ မေလ ၇ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်မည်ဖြစ်ကြောင်း ကြိုတင်ဟောကြား ထား၏။ ထိုနေ့သို့ရောက်သောအခါ သူသည် အိမ်ထဲက အိမ်အပြင်သို့လည်း မထွက်ရဲ တော့။ လူသူလေးပါးနှင့်လည်း မတွေ့ဝံ့တော့ဘဲ အခန်းထဲက မထွက်ဘဲ နေလေ၏။ ည၌ ၁၀ နာရီခန့်သို့ရောက်သည့်တိုင်အောင် တစ်စုံတစ်ရာ ထူးထူးခြားခြား မဖြစ်သော

* ဖိနတ္တပကာသနီ၊ ကျီးသဲလေးထပ်ဆရာတော်၊ ၄၁- ၄၆၅- ၄၇၄
 ၁။ Davif Fabricius (1564- 1617)

ကြောင့် လေကောင်းလေသန့်ရအောင် သူသည် ခြံထဲသို့ဆင်း၍ လမ်းလျှောက်လေသည်။ ခြံထဲရောက်သည်နှင့် သူသည် ၎င်းတို့ကိုးကွယ်သော ဘုရားရှိခိုးကျောင်းက လူတစ်ဦး၏ တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်ခြင်းကို ခံလိုက်ရလေသည်။

၅။ စပင်ဆာပါဆီဗယ်^၁ (၁၇၆၂- ၁၈၁၂)

သူသည် ၁၈၀၉ ခုနှစ်မှ ၁၈၁၂ ခုနှစ်အတွင်း ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် တိုင်းပြည်တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သူဖြစ်၏။ ပါဆီဗယ်သည် သူ့သေမည့်ရက်ကို အိပ်မက်ထဲတွင် ကြိုတင်သိမြင်ခဲ့သည် ဆို၏။ ၁၈၁၂ ခုနှစ် မေလ ၁၀ ရက်နေ့သည် သူ့သေရမည့်နေ့ဖြစ်၏။ အိပ်မက်ထဲတွင် သူသည် အောက်လွှတ်တော် ဧည့်ခန်းမကြီးထဲတွင်ရှိစဉ် အစိမ်းရင့်ရောင် ကုတ်အင်္ကျီကို ကြေးဝါကြယ်သီးတပ်ဆင်ဝတ်ထားသော လူတစ်ဦးသည် သူနှင့်ဆေးချင်းယှဉ်ရပ်လာသည်ကို မြင်ရပြီးနောက် ထိုလူသည် ရူးကြောင့်သောအမူအရာဖြင့် သူ့ကို ပစ္စတိုးဆန့်ဖြင့် တည့်တည့်ချိန်ရွယ်ထားလေသည်။ ပြီးနောက် သေနတ်သံတစ်ချက်ထွက်ပေါ်လာကာ ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံးမှာ မည်းမှောင်သွားသောဟူ၏။ နောက်နေ့နံနက်တွင် ပါဆီဗယ်သည် သူ၏အိပ်မက်ကို အိမ်သားများနှင့်တကွ မိတ်ဆွေ၊ အပေါင်းအသင်းများကိုလည်း ပြောသည်။ ဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟများက ထိုနေ့ အပြင်မထွက်ရန် တားမြစ်သည့်ကြားသည် သူသည် အောက်လွှတ်တော်သို့ ရောက်အောင် သွားခဲ့လေရာ အောက်လွှတ်တော် ဧည့်ခန်းမကြီးထဲတွင် သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်လုပ်ကြံခြင်း ခံလိုက်ရလေတော့၏။ သေနတ်ပစ်သူမှာ သူ့အိပ်မက်ထဲကအတိုင်း ကြေးဝါကြယ်သီးတပ် ကုတ်အင်္ကျီအစိမ်းရောင်အရင့်ကိုပင် ဝတ်ဆင်ထားလေ၏။ ဂျွန်ဘယ်လင်ဟမ် ဆိုသူဖြစ်၏။ အမှန်မှာ လူသတ်သမားသည် အထက်လွှတ်တော်က အမတ်တစ်ဦးကို သတ်ဖြတ်ရန်လာရာမှ ပါဆီဗယ်ကို လူမှားသတ်မိခြင်းဖြစ်သည်ဆို၏။

၆။ အောဘရာဟမ်လင်ကွန်း^၂ (၁၈၀၉- ၁၈၆၅)

၁၈၆၅ ခုနှစ်၏ တစ်ခုသောညနေခင်းတွင် သမ္မတကြီးသည် စိတ်ဓာတ်ညှိုးငယ်လျက် ဝမ်းနည်းနေခဲ့လေသည်။ သမ္မတကတော်ကြီးလည်း သမ္မတကြီးအား ပြဿနာတစ်စုံတစ်ရာရှိက မိမိအားလည်း ပြောဆိုပါရန် အမျိုးမျိုးပျောင်းပျံ့ပြောဆိုသောအခါမှ သမ္မတကြီးလင်ကွန်းသည် ဒဿနဆန်စွာ သူမြင်မက်ခဲ့သော အိပ်မက်အကြောင်းကို ပြောသည်ဆို၏။ 'အေးကွာ၊ အိပ်မက်ကတော့ ငါ့စိတ်ထဲ စွဲနေပြီ၊ မတ္တဘက်ပြဇာတ်ထဲ

၁။ Spencer Percival (1762- 1812)
၂။ Abraham Lincoln(1809- 1865)

က ဘင်ကိုရဲ့ တစ္ဆေခြောက်သလိုပဲ ဖျောက်ဖျက်ပစ်လိုလည်း မရဘူးကွ' ဟုဆိုကာ သူ့အိပ်မက်ကို ပြောပြလေသည်။

'အိပ်မက်ထဲမှာ ငါ သေနေသလိုပဲ၊ သေသလိုပဲ တုံးလုံးပက်လက်ဖြစ်နေရာက အိမ်သားတစ်ယောက်ယောက် ရှိုက်ငိုနေတဲ့အသံကိုလည်း ကြားနေရတယ်။ ဒါနဲ့ ငါ လည်း ဘာဖြစ်နေတာလဲဆိုတာ သိရအောင် အိမ်ဖြူတော်ကြီးထဲ လိုက်ရှာတာ အရှေ့ဘက်ခန်းဆောင်ကြီးထဲ ရောက်သွားတယ်။ လူတွေ ပူဆွေးငိုကြွေးနေကြတယ်။ အိမ်ဖြူတော်ကြီးထဲ ဘယ်သူကွယ်လွန်လို့လဲဆိုပြီး ကြည့်လိုက်တော့ အလို သမ္မတကြီးကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်နေတာကိုး။ ဘာဖြစ်လို့သေတာလဲလို့မေးတော့ လူတွေက လုပ်ကြံခံရတာလို့ ဖြေကြတယ်။ ပြီးတော့ အသံကြီးတစ်သံကို ကြားရပြီး ငါအိပ်ပျော်ရာက နိုးသွားတယ်' ဟု လင်ကွန်းက ပြန်ပြောလေသည်။ ဤအိပ်မက်ကို သမ္မတကြီးလင်ကွန်းပြန်ပြောပြီးနောက် ရက်အနည်းငယ်အတွင်းမှာပင် လုပ်ကြံခံခဲ့ရလေသည်။ ဖုဒ်ကပွဲရုံကြီးထဲတွင် ကြည့်နေစဉ် ဝှန်ဝစ်လင်ကီဘုသ်ဆိုသူက လုပ်ကြံခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

၇။ မာ(က)ထွန်း (၁၈၃၅- ၁၉၁၀)

မာ(က)ထွန်းကား အမေရိကန်လူမျိုးတို့ အလွန်ချစ်ခင်လေးစားသော ဟာသစာရေးဆရာကြီးဖြစ်၏။ ၁၈၃၅ ခုနှစ်ကပင် ဟယ်လီကြယ်တံခွန်ကြီး ကောင်းကင်မှာ ပေါ်သောနေ့၌ သူ့ကိုမွေးဖွားခဲ့သည်။ နောက် ၇၃ နှစ်အကြာတွင် ဟယ်လီကြယ်တံခွန်ကြီး တစ်ကျော့ပြန်မပေါ်မီ သူက စာရေးဖော် စာရေးဆရာကြီး အေ၊ ဘီ၊ ပိန်းအား သေမည့်နေ့ကို ကြို၍ ပြောခဲ့သည်ဆို၏။ 'ကျုပ်က ၁၈၃၅ ခုနှစ်တုန်းက ဟယ်လီကြယ်တံခွန်ကြီး ပြန်လာတော့မှာဆိုတော့ ကျုပ်စိတ်ထဲ ဒီကြယ်တံခွန်ကြီးနဲ့အတူ လူ့ပြည်က ပြန်ထွက်သွားဖို့ မျှော်လင့်တယ်ဗျာ။ ကျုပ် မျှော်လင့်တဲ့အတိုင်းသာ မဖြစ်ရင်တော့ ကျုပ်ဘဝမှာ ဒါဟာ သိပ်စိတ်ပျက်စရာကောင်းမှာပဲလို့ ကျုပ်ထင်တယ်' ဟု ဆိုခဲ့လေသည်။ မာ(က)ထွန်းအဖို့ စိတ်ပျက်ဖွယ် မကြုံခဲ့ရပါ။ ၁၉၁၀ ပြည့်နှစ်၊ ဧပြီလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဟယ်လီကြယ်တံခွန် ပြန်ပေါ်ပါသည်။ ထို့နေ့မှာပင် လူ့ပြည်ကို စွန့်ခွာသွားခဲ့ပါတော့သည်။

၈။ အာနီးရွန်းဘတ် (၁၈၇၂၄- ၁၉၅၁)

ကမ္ဘာကျော် ဩစတြီးယားပြည်သား ဂီတပညာရှင်ကြီးဖြစ်၏။ သူသည် နံပါတ်

၁။ Mark Twain (1835- 1910)
၂။ Arnold Schonberg (1874- 1951)

(၁၃) ကို ကြိုတိုင်း အလွန်ပင် စိတ်တုန်လှုပ်ချောက်ချားခြင်းဖြစ်၏။ ထိုဂဏန်းကို သူမနှစ်သက်ချေ။ ထို့ကြောင့် သူ့အသက် ၇၆ နှစ် (ပေါင်းလျှင် ၁၃) တွင် သူ့သေမည်ဟု ခန့်မှန်းထား၏။ ပိုဆိုးသည်မှာ ထိုနှစ်ရုလိုင် ၁၃ ရက်နေ့သည် သောကြာနေ့ဖြစ်နေပြန် ရာ ကံပေသော ပြဿဒါးရက်ဆိုးဟု သတ်မှတ်သောနေ့ဖြစ်နေပြန်၏။ ထိုနေ့သို့ရောက် သောအခါ ရွန်းဘတ်သည် အိပ်ရာပေါ်က မထဘဲနေတော့သည်ဆို၏။ ဇနီးဖြစ်သူက လည်း သူ့ကို အရူးထသည်ဆိုပြီး ညပိုင်းတွင် သူ့အခန်းသို့ဝင်ကြည့်ရာ ဇနီးသည်ကို မြင်လျှင် သူ့နှုတ်က 'သံစည်ညီညွတ်ခြင်း' ဆိုသော စကားတစ်လုံးကိုသာ ရွတ်ဆိုလျက် ချက်ချင်းကွယ်လွန်သွားတော့၏။

၉။ ဂရီးဟန့် (၁၈၆၀- ၁၉၃၈)

သူကား ပင်ဆယ်ဗေးနီးယားပြည်နယ်မှ နို့စားမွေးမြူရေး ခြံပိုင်ရှင်ဖြစ်၏။ ၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင် ဇနီးကွယ်လွန်သောအခါ သူ့ဇနီး၏ဂူနှင့်ကပ်လျက် ဂူတစ်လုံးကို သူ့အတွက် တည်ဆောက်စေခဲ့၏။ ထိုဂူပေါ်တွင် သူ့သေမည်နေ့ရက်ကို ၁၉၃၈ ခုနှစ် တွင် ကမ္မည်းထိုးစေခဲ့၏။ သူကြိုတင်ဟောကြားခဲ့သည့်အတိုင်း ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် သေဆုံးခဲ့သည်ဆို၏။ ယခုတိုင် ထိုဂူထင်ရှားရှိသေး၏။

၁၀။ အဂ္ဂါကေစီ (၁၈၇၇- ၁၉၄၅)

ကမ္ဘာကျော်ပေါက်ဆရာတစ်ပါးဖြစ်၏။ ပျောက်စေဆရာကြီးလည်း ဖြစ်၏။ ၁၉၂၆ ခုနှစ်တွင် သူ့ကိုယ်သူ ရေနစ်ပြီး အသတ်ခံရသည်ဟု အိပ်မက်မြင်မက်ရာ သူ သည် အဆုတ်ရောင်သည့်ရောဂါဖြင့် သေလိမ့်မည်ဟု ကြိုတင်နိမိတ်ဖတ်ခဲ့သောဟူ၏။ နောင်အခါ ထိုရောဂါဖြစ်လာ၏။ ထိုအခါ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၅ ရက်နေ့တွင် 'ကျုပ်ရောဂါဟာ အပြီးတိုင် ကုစားပြီးဖြစ်လိမ့်မယ်' ဟု ပြောပြန်၏။ ထိုဟောကိန်း ကား သူ့ကိုသဂြိုဟ်မည်နေ့ရက်ကို ဟောခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆို၏။ သူဆိုသည့်အတိုင်း ဖြစ်ခဲ့လေ၏။

ဘုရား၊ ရဟန္တာနှင့် အရိယာသူမြတ်တို့ သေမည်နေ့ (အာယုသင်္ခါရ)ကို ကြို သိခြင်းသည် ရှင်သာရိပုတ္တရာကဲ့သို့ မိခင်၏ဒိဋ္ဌိနှင့် ဝိစိကိစ္ဆကို ပယ်ရှင်းခြင်းဖြင့် သတ္တဝါ ကို ပယ်ချွတ်ရေးနှင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရေးလည်း ဖြစ်ပါသည်။ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်

၁။ Gorw Hunt (1860- 1938)
၂။ Edgar Cayce (1877- 1945)

တို့မှာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်မပြုသေးမီ လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝစသော မြတ်သောဂတိသို့ ဘဝကူးရေးအတွက် သေမည့်ရက်ကို ကြိုသိခြင်းဖြင့် မိမိဘာသာသော်လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးအကူအညီဖြင့်သော်လည်းကောင်း ကြိုတင်စီမံနိုင်ပါသည်။ ရှေးဘုရားလက် ထက်တော်အခါက အရှင်သာဏမထေရ်သည် မုဆိုးဖြစ်ခဲ့ဖူးသော ဖခင်ဦးပဉ္စင်းကြီး ပျံလွန်ခါနီးတွင် ဂတိနိမိတ်ထင်စဉ် ငရဲနိမိတ်ထင်လာသည်ကို မြင်သဖြင့် နတ်ပြည်ဂတိ နိမိတ်ထင်အောင် ပြုပြင်ပေးကြောင်း ကျမ်းဂန်မှာရှိပါသည်။*

ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်သည်လည်း မိမိသေမည့်နေ့ကို ကြိုတင်သိဟန်တူပါ သည်။ သူကွယ်လွန်မည့်ညတွင် မိတ်ဆွေရင်းချာတစ်ဦးကို ခေါ်ထားပြီး မိမိအိပ်ပျော် သွားသည်အထိ သတိပဋ္ဌာန်သုတ္တန်ဒေသနာတော်ကို ရွတ်ဖတ်စေခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ ရွတ်ဖတ်နေစဉ် ညင်သာစွာ စုတိစိတ်ကျ၍ ဘဝချုပ်သွားပါသည်။**

ကျမ်းကိုးများ

- ၁။ The Illustrated Weekly of India- Nov. 1985
- ၂။ Life After Life- Raymond A. Moody, Jr
- ၃။ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ၊ လယ်တီဆရာတော်
- ၄။ ဖိနုတ္တပကာသနီ၊ ကျီးသဲလေးထပ်ဆရာတော်
- ၅။ ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ၊ ရှင်ဇနကာဘိဝံသ
- ၆။ သမားဂုဏ်ရည်၊ ဗုဒ္ဓယောသ၊ ဦးဘသန်း

---

* ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ၊ ရှင်ဇနကာဘိဝံသ၊ နှာ- ၂၆၁
 ** သမားဂုဏ်ရည်၊ ဗုဒ္ဓယောသ၊ ဦးဘသန်း

ဗုဒ္ဓ၏ ဝိဘဇ္ဇဒဿန*

ဓမ္မာသောကမင်း၏ ဝိဘဇ္ဇဝါဒစစ်တမ်း

ဝိဘဇ္ဇဝါဒ၊ ဝိဘဇ္ဇဒဿနဆိုသော စကားလုံးကို ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာလူမျိုးတို့ ကြားဖူးသိဖူးကြပြီဟု ယူသောရအံ့ထင်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဗုဒ္ဓဝါဒသည် ဝိဘဇ္ဇဝါဒဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ သို့သော် မသိသူလည်း ရှိနိုင်သေး၏။ သိပြီးသူလည်း မေ့လျော့နိုင်သေး၏။ ထို့ကြောင့် မသိသေးသူတို့ သိလွယ်စေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ သိပြီး မေ့လျော့သူတို့ သတိရစိမ့်ခြင်းငှာလည်းကောင်း ဤသို့ ဆိုသင့်သေးသည်ထင်၏။ ဆိုရမည်ဆိုလျှင်ကား

တတိယသင်္ဂါယနာမတင်မီ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿမ မထေရ်ထံတွင် မိမိရင်တွင်း၌ဖြစ်သော ဒွိဟသံသယကိုပယ်ပြီးနောက် တို့အရှင် မြတ်ထံတွင် ဘုရားအဆုံးအမဖြစ်သော အယူတော်ကို သင်ကြားလေ၏။**

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အဆုံးအမများ၊ အယူတော်များကို အကုန်အစင် နားလည် သဘောပေါက်သောအခါ အာသောကရာမကျောင်းသို့လာ၍ သံဃာတော်တို့ကို ဝါဒတူ သူ အချင်းချင်း စုဝေးစေလေ၏။ ပြီးမှ 'အရှင်ရဟန်းတို့ ဘုရားသခင်သည် ဘယ်သို့ သော အယူတော်ရှိသနည်း' ဟု မေးလေ၏။

တချို့က သဿတဝါဒရှိပါသည်ဟု ပြော၏။ တချို့က ဧကစ္စသဿဝါဒ ရှိပါသည်ဟု ပြော၏။ အချို့က အမရာပိက္ခေပဝါဒ ရှိပါသည်ဟု ပြော၏။ အချို့က အဓိစ္စသမုပ္ပန္နဝါဒ၊ အချို့က သညီဝါဒ၊ ဥစ္ဆေဒဝါဒ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒ ရှိပါသည်ဟု အမျိုးမျိုးသော အဖြေကို ပေးကြကုန်၏။

ဓမ္မာသောကမင်းကြီးလည်း မိမိသည် ဘုရား၏အယူတော်ကို သိမြင်ပြီးဖြစ်ရ ကား ဤသူတို့သည် ဘုရားတပည့်အစစ်များမဟုတ်၊ တိတ္ထိတို့သာတည်းဟုသိ၍ အဝတ်ဖြူဆီး၍ လှူပြုစေ၏။ ၎င်းတို့အားလုံးကို ကျောင်းမှနှင့်ထုတ်လိုက်ရာ တိတ္ထိ ပေါင်းခြောက်သောင်းမျှ အရေအတွက်ရှိလေ၏။

---

* analytical philosophy
** မိနိတ္တပကာသနိကျမ်း၊ ကျီးသဲလေးထပ်ကျောင်းဆရာတော်၊ (သာသနာ ရေးဦးစီး) ၄- ၅၆၉- ၅၇၀

ယခု နှစ်ဆယ်ရာစု မျက်မှောက်ခေတ်သို့ရောက်သောအခါ ဝိဘန္ဓနည်းကို မသုံးဘဲ မိမိတို့ထင်ရာမြင်ရာ ပြောဆိုတင်ပြခဲ့ကြသော ဒဿနဆရာကြီးများနှင့် ထိုသူ တို့၏ ဂိုဏ်းသားများကို မျက်မမြင် ဆင်စမ်းသူများဟုခေါ်ကာ ပြက်ရယ်ပြုလျက် ဒဿနနန်းဖြင့် ဘုံမှ တွန်းချမည့်သူများ အနောက်တိုင်းတွင် ပေါ်ပေါက်လာ၏။

ရှေးလူတို့၏ ဂိုဏ်းဂဏဒဿနဝါဒများကို လက်မခံဘဲ ပယ်လှန်သောပုဂ္ဂိုလ် များကား နှစ်ဆယ်ရာစု အတွေးအမြင် ပညာရှင်ကြီးများဖြစ်ကြလေသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ် တို့က 'ဒဿနပညာဆိုသည်မှာ သိပ္ပံနည်းကျ ခွဲခြမ်းလေ့လာသော ဝိဘန္ဓနည်းကို ခေါ်ခြင်းသာဖြစ်သည်' ဟုလည်း ဒဿနပညာ၏ အဓိပ္ပာယ် (အနက်နယ်) ကို သတ်မှတ်လိုက်ကြလေသည်။ ဤသို့ ဆိုလှာသူများမှာ ယုတ္တိနည်းကျ အတွေ့အကြုံ ဝါဒီ^၁ ဆိုသူများဖြစ်ကြလေသည်။ ထိုသူတို့၏ အတွေးအမြင်လမ်းကြောင်းကို စတင် ဖော်ပေးသူများမှာ ဗြိတိသျှဒဿနဆရာကြီး ဘာထရန်ရပ်ဆယ်^၂ နှင့် သူ၏တပည့်ရင်း ဖြစ်သူ လုဒွစ်၊ ဝစ်ဂျင်စတိုင်း^၃ တို့ ဖြစ်ကြလေသည်။

အနောက်တိုင်းတွင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးများ ပေါ်ပေါက်လာသည့်အချိန်ကစ၍ နှစ်ဆယ် ရာစုခေတ်ကို အတွေးအမြင်၏ ဝိဘန္ဓဝါဒခေတ်^၄ ဟူ၍ ရဲတင်းစွာ သမုတ်လိုက်ကြ လေတော့၏။

ထို့ကြောင့် ဤနှစ်ဆယ်ရာစု၏ နှောင်းကာလဝယ် အတွေးအမြင်ကို လေ့လာ သူတိုင်းသည် လောကီသစ္စာတရားကိုလည်းကောင်း၊ အရိယာသစ္စာကိုလည်းကောင်း စူးစမ်းရာဖြစ်သော ထိုဝိဘန္ဓဒဿန၏ သဘောကို ကောင်းစွာသဘောပေါက်အပ်၏။ သဘောပေါက်အောင် တင်ပြရာတွင် အဘိဓမ္မာနည်းကား ခက်၏။ သုတ္တန်နည်းကား လွယ်ကူ၍ ခရီးရောက်၏။ (သုတ္တန်နည်းကား တခြားနည်းမဟုတ်၊ ဝတ္ထုကြောင်းဖြင့် သရုပ်ဖော်နည်းဖြစ်၏။)

ဤတွင် မြတ်ဗုဒ္ဓလက်ထက်တော်အခါက အတွေးအမြင်ပြဿနာများကို ဖြေ ရှင်းတော်မူရာတွင် ဤဝိဘန္ဓနည်းကို မည်သို့မည်ပုံ အသုံးပြု၍ ဖြေရှင်းသည်ကို ရှေး ဦးစွာ တင်ပြရလျှင် ဤနည်းကို သဘောပေါက်မှု၌ ပို၍လွယ်ကူမည်ထင်ပါသည်။

၁။ Logical Empiricist

၂။ Bertrand Russell

၃။ Judwing Wittgenstein

၄။ The Age of Analysis- Morton White

အဂ္ဂိစ္စသုတ်*

အခါတစ်ပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံး၍ နေတော်မူစဉ် ဝစ္ဆာဒန္တယ်ဝင် ပရိနိဗ္ဗိတသည် မြတ်စွာဘုရားထံသို့သွားပြီး အတွေးအမြင်နှင့် စပ်ဆိုင်သည့် မေးခွန်းများကို မေးလေသည်။

ပရိနိဗ္ဗိတံ။ ။ အရှင်ဂေါတမ၊ လောကသည် မြိ၏ဆိုသောအယူသာ မှန်၏။ ကျန်သောအယူသည် အချည်းနီးသာဖြစ်သည်ဟူ၍ အရှင်ဂေါတမ ယူဆပါသလား။

ဗုဒ္ဓ။ ။ ဝစ္ဆ၊ လောကသည် မြိ၏။ ဤအယူသာမှန်၏။ ကျန်သောအယူသည် အချည်းနီးသာဖြစ်သည်ဟု ငါမယူ။

မေး။ ။ (သို့ဆိုလျှင်) အရှင်ဂေါတမ လောကသည် မမြိဆိုသောအယူသည်သာ မှန်၏။ ကျန်သောအယူသည် အချည်းအနီးသာတည်းဟု အရှင်ဂေါတမသည် ယူဆပါသလား။

ဖြေ။ ။ ဝစ္ဆ၊ လောကသည် မမြိ၊ ဤအယူသည်သာ မှန်၏။ ကျန်သောအယူသည် အချည်းအနီးဖြစ်သည်ဟုလည်း ငါမယူ။

မေး။ ။ (သို့ဖြစ်လျှင်) အရှင်ဂေါတမ၊ လောကသည် အဆုံးရှိ၏။ ဤအယူသာ မှန်၏။ ကျန်သောအယူသည် အချည်းအနီးသာဟူ၍ အရှင်ဂေါတမ ယူပါသလား။

ဤသို့ဆိုလျှင် ဝစ္ဆသည်
လောကသည် အဆုံးရှိသည်ဟူသော အယူ၊
လောကသည် အဆုံးမရှိဟူသော အယူ၊
အသက်သည်ပင် ကိုယ်အကောင်ဖြစ်သည်ဟူသော အယူ၊
အသက်ကတခြား ကိုယ်အကောင်ကတခြားဟူသော အယူ၊
သတ္တဝါသည် သေသည်မှနောက်၌ ဖြစ်၏ဟူသော အယူ၊
သတ္တဝါသည် သေသည်မှနောက်၌ မဖြစ်ဟူသောအယူ၊
သတ္တဝါသည် သေသည့်မှနောက်၌လည်း ဖြစ်၏။ ဖြစ်လည်းမဖြစ်
ဟူသော အယူအမျိုးမျိုးကို ပြုလျက် ထိုထိုအယူတို့ကို အရှင်ဂေါတမ
ယူပါသလားဟု မေးလေသည်။

---

* မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်- ၃- ၂၀- ၂၀၀ နေဝဂ် ၂၀ အဂ္ဂိစ္စသုတ်၊ (၄င်း သုတ်ဘာသာပြန်အကျယ်ကို ၂၊ ၁၊ ၆ ထုတ် သာသနာ့ရောင်ခြည် အတွဲ ၉၊ အမှတ် ၄ တွင်လည်းကောင်း ရှုနိုင်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကလည်း “ဝစ္ဆ၊ ထိုအယူတို့ကို ငါမယူ” ဟူ၍သာ ရှေး၌ ဖြေတော်မူသည့်အတိုင်း အခါခပ်သိမ်း ဖြေတော်မူလေသည်။

ထိုအခါ ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်က

“အရှင်ဂေါတမ၊ အဘယ်သို့သောအဖြစ်ကို မြင်၍ ဤသို့သော ဒိဋ္ဌိတို့၏ အယူကို မယူဟု ဖြေပါသလဲ” ဟု မေးပြန်၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ဖြေတော်မူလေသည်။

“ဝိစ္ဆ၊ လောကတည်မြဲ၏။ (စသော) အယူတို့သည် မိစ္ဆာအယူများ ဖြစ်၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသော တောချုံများသာဖြစ်ကြ၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသော ခရီး ခဲတည်း။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော ဆူးညှောင့်တည်း။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော တုန်လှုပ်ခြင်းတည်း။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသော သံယောဇဉ်တည်း။ ဆင်းရဲနှင့်တကွ ဖြစ်၏။ ညှဉ်းဆဲခြင်းနှင့်တကွဖြစ်၏။ ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်၏။ ပူလောင်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်၏။ ငြီးငွေ့ခြင်းငှာ မဖြစ်။ တပ်ခြင်းကင်းငှာ မဖြစ်။ ချုပ်ခြင်းငှာ မဖြစ်။ ငြိမ်းခြင်းငှာမဖြစ်။ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းငှာ မဖြစ်။ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းငှာ မဖြစ်။ ငါသည် ဤအဖြစ်ကို ကောင်းစွာမြင်သည်ဖြစ်၍ သာ အခါခပ်သိမ်းဒိဋ္ဌိအယူတို့ကို ငါမယူ” ဟု ဖြေသည်။

ထိုသို့ဖြေလျှင် ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်သည်လည်း ဤသို့ မေးပြန်လေ၏။

“(သို့ဖြစ်မှ) အရှင်ဂေါတမအား တစ်စုံတစ်ခုသော အယူဝါဒသည် ရှိပါသလား”

ဤတွင် မြတ်စွာဘုရားက

“ဝစ္ဆ၊ ‘အယူဝါဒ’ ဟူသော ဤစကားကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား သည် ပယ်ထားပြီ။

‘ဝစ္ဆ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ဤကား ရုပ်၊ ဤကား ရုပ်၏ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဤကား ရုပ်၏ချုပ်ရာ၊ ဤကား ဝေဒနာ၊ ဤကား ဝေဒနာ၏ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဤကား ဝေဒနာ၏ချုပ်ရာ၊ ဤကား သညာ၊ ဤကား သညာ၏ဖြစ်ကြောင်း၊ ဤကား သညာ၏ ချုပ်ရာ၊ ဤကား သင်္ခါရ၊ ဤကား သင်္ခါရဖြစ်ကြောင်း၊ ဤကား သင်္ခါရ၏ချုပ်ရာ၊ ဤကား ဝိညာဉ်၊ ဤကား ဝိညာဉ်၏ဖြစ်ကြောင်း၊ ဤကား ဝိညာဉ်၏ချုပ်ရာဟု ဤသဘော ကို မြင်ထားပြီ။

“ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ငါ၊ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့ဟူသော ထောင် လွှားမှု ကိန်းဝပ်ခြင်းဟူသော အလုံးစုံသော ထင်မှတ်မှု၊ အလုံးစုံသော မြေ့နှော့ကံမှုတရားတို့ကို ကုန်ခြင်းကြောင့်၊ ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ စွန့်ခြင်း

ကြောင့်၊ လွတ်ခြင်းကြောင့်၊ စွဲလမ်းမှုဥပါဒါန်မရှိခြင်းကြောင့် လွတ်မြောက်
၏ ဟုဆို၏။”

မေး။ ။ အရှင်ဧကါတမ၊ ဤသို့ လွတ်မြောက်သောစိတ်ရှိသော ရဟန်းသည်
အဘယ်၌ (ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်) ဖြစ်သနည်း။

ဖြေ။ ။ ဝစ္ဆ၊ (ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်) ဖြစ်၏ဟူသော အဖြစ်သို့ မရောက်တော့
ပေ။

မေး။ ။ အရှင်ဧကါတမ၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါမူ (ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်) မဖြစ်ပါသလော။

ဖြေ။ ။ ဝစ္ဆ (ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်) မဖြစ်ဟူသော အဖြစ်သို့လည်း မရောက်
တော့ပေ။

မေး။ ။ အရှင်ဧကါတမ၊ ထိုသို့ဖြစ်မှု (ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်) ဖြစ်လည်း ဖြစ်၏၊
မဖြစ်လည်းမဖြစ်ပါသလော။

ဖြေ။ ။ ဝစ္ဆ၊ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ဖြစ်လည်းဖြစ်၏၊ မဖြစ်လည်း မဖြစ်ဟူသော
အဖြစ်သို့လည်း မရောက်တော့ပေ။

မေး။ ။ အရှင်ဧကါတမ၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါမူ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ဖြစ်သည်လည်း
မဟုတ်၊ မဖြစ်သော်လည်းမဟုတ်ပါလော။

ဖြေ။ ။ ဝစ္ဆ၊ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း
မဟုတ်ဟူသောအဖြစ်သို့လည်း မရောက်တော့ပေ။

ဤတွင် ဝစ္ဆပရိမိုဇ်လည်း နားရှုပ်သွားပါတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ဝစ္ဆက
ဤသို့ လျှောက်ထားပါသည်။

“အရှင်ဧကါတမ၊ ဤသို့သော အဖြေကို အကျွန်ုပ် နားမလည်နိုင်ပါ။
အကျွန်ုပ်သည် ဤအရာတွင် တွေ့ဆွဲခြင်းသို့သာ ရောက်သွားပါပြီ။ အစက
အကျွန်ုပ်စိတ်မှာ နားလည်သည်ထင်ပြီး ကြည်လင်ခဲ့ခြင်းမျှပင် ယခုအခါ
ပျောက်ကွယ်သွားပါပြီ။”

ဗုဒ္ဓ။ ။ ဝစ္ဆ၊ သင်နားမလည်ခြင်းငှာ ထိုက်ပါပေ၏။ တွေ့ဆွဲခြင်းငှာ ထိုက်
ပါပေ၏။ ဝစ္ဆ၊ ဤတရားသည် နက်လည်းနက်၏၊ မြင်နိုင်ခဲ့၏၊ လျော်စွာ
သိနိုင်ခဲ့၏၊ ငြိမ်သက်၏၊ မွန်မြတ်၏၊ ကြံဆ၍ သိသင့်သောအရာမဟုတ်၊
သိမိမ့်၏၊ ပညာရှိတို့သာ သိအပ်၏၊ စသည်ဖြင့် ပြောဆိုလျက် ဝစ္ဆ
နားလည်စေခြင်းငှာ အမေးပြု၍ ဟောတော်မူလေသည်။

ဘုရားရှင်အမေး။ ။ ဝစ္ဆ၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါမူ ဤအရပ်၌ သင့်ကိုသာလျှင် မေးအံ့၊
သင်သဘောကျသည့်အတိုင်းဖြေ၊ အကယ်၍ သင့်ရှေ့၌ မီးတောက်နေပြား
အံ့၊ ငါ့ရှေ့၌ မီးတောက်နေသည်ဟု သင်သိရာသလား။

ဝစ္ဆအဖြေ။ ။ အရှင်ဂေါတမ၊ အကျွန်ုပ်ရှေ့၌ မီးတောက်နေသည်ဖြစ်အံ့၊ အကျွန်ုပ် သိနိုင်ပါသည်။

ဘုရားရှင်အမေး။ ။ သစ္စ၊ သင်၏ရှေ့၌ တောက်နေသော ဤမီးသည် အဘယ်ကိုစွဲ၍ တောက်နေသနည်းဟု အကယ်၍ သင့်ကိုမေးငြားအံ့၊ သင်သည် အဘယ်သို့ ဖြေမည်နည်း။

ဝစ္ဆအဖြေ။ ။ အရှင်ဂေါတမ၊ ထိုသို့မေးငြားအံ့၊ ဤမီးသည် မြက်ထင်း လောင်စာကိုစွဲ၍ တောက်လောင်နေသည်ဟု ဖြေပါမည်။

ဘုရားရှင်မေး။ ။ ဝစ္စ၊ အကယ်၍ သင်၏ရှေ့၌ ထိုမီးသည် ငြိမ်းအံ့၊ ငါ၏ရှေ့၌ မီးသည် ငြိမ်း၏ဟု သင်သိနိုင်သလား။

ဝစ္ဆအဖြေ။ ။ သိနိုင်ပါသည်။

ဘုရားအမေး။ ။ ဝစ္စ၊ သင့်ရှေ့၌ မီးငြိမ်းသွားသော် မီးသည် ဤအရပ်မှ ဘယ်အရပ် သို့ သွားသနည်း။ ဤသို့မေးလျှင် သင် ဘယ်သို့ဖြေမည်နည်း။

ဝစ္စ။ ။ အရှင်ဂေါတမ၊ သွား၏ဟူသော အရေအတွက်သို့ မရောက်၊ လောင်စာမရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုမီးငြိမ်းပြီဟူသော ရေတွက်ခြင်းကိုသာလျှင် ရောက်ပါသည်။

ဘုရား။ ။ ဝစ္စ၊ ဤအတူသာလျှင် အကြင်ရုပ်ဖြင့် သတ္တဝါဟု ပညတ်ချင်လျှင် ပညတ်နိုင်ပါသည်။ ထိုရုပ်ကို မြတ်စွာဘုရား၌ ပယ်ပြီးပြီ၊ အမြစ်ပြတ်ပြီ၊ ထင်းငုတ်လို ပြုပြီးပြီ။ နောက်တစ်ဖန်မဖြစ်အောင် ပြုပြီးပြီ။ ဝစ္စ၊ ရုပ်တို့ ၏ ကုန်ခြင်းဖြင့် လွတ်မြောက်ခြင်းသို့ ရောက်ပြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာသမုဒ္ဒရာကဲ့သို့ နက်နဲ၏။ မနှိုင်းယှဉ်အပ်၊ ထက်ဝန်းကျင်သက်ဝင် နိုင်ခဲ့၏။ (ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်) ဖြစ်၏ဟူသော အဖြစ်သို့လည်း မရောက်၊ (ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်) မဖြစ်ဟူသော အဖြစ်သို့လည်း မရောက်၊ (ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်) ဖြစ်လည်းဖြစ်၏၊ မဖြစ်လည်း မဖြစ်ဟူသော အဖြစ်သို့လည်း မရောက်၊ (ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်) ဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်ဟူ သော အဖြစ်သို့လည်း မရောက်ဟု မိန့်တော်မူကာ ဝေဒနာ၏သဘော၊ သညာ၏သဘော၊ သင်္ခါရ၏သဘော၊ ဝိညာဏ်၏သဘောတို့ကိုလည်း အထက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြတော်မူလေ၏။

ဤတွင် ဝစ္စလည်း ဗုဒ္ဓ၏ အနတ္တဝါဒကို ရှင်းစွာနားလည်၍ ဘဝင်ကျသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို ကိုးကွယ်လေ၏။

ပုဒ္ဒ၏ တရားဥပဒေအတွေးအမြင်

ကမ္ဘာ့အတွေးအမြင်သမိုင်းတွင် ရှေးအကျဆုံး တရားဥပဒေစနစ်သည် ဘာဘီလုံနိုင်ငံ မှ ဟမ္မုရာဘီဘုရင်၏ ဖြတ်ထုံးဥပဒေများဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ဟမ္မုရာဘီ တရား ဥပဒေများ ထွန်းကားသောကာလသည် ခရစ်တော်မပေါ်မီ အနှစ် ၂၁၀၀ (ဘီစီ) တွင် ဖြစ်၏။

ရှေးက လူတို့လိုက်နာကျင့်ကြံခဲ့ကြသော တရားဥပဒေများသည် ကိုယ်ကျင့် တရား (သီလ) နှင့် ဘာသာအယူဝါဒများနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိခဲ့ကြလေသည်။

တရားဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ၎င်းတို့၏ ကိုဥပဒေ (ပြဋ္ဌာန်းချက်) များကို နတ်ဘုရားထံမှ ရရှိသည်ဟူသော အယူအဆလည်း ထွန်းကားခဲ့ဖူးလေသည်။ ထိုအချက်သည် တရားဥပဒေကို လူသားတို့က ကြည်ညိုလေးစားစွာ လိုက်နာရေးအလို့ ဌာ အရေးပါသောအချက် ဖြစ်ခဲ့လေသည်။

ထိုအခါက တရားဥပဒေကို မလေးစားခြင်း၊ မလိုက်နာခြင်း၊ ချိုးဖောက်ခြင်း အမှုသည် ဘုရားတရားကို မကြည်ညိုခြင်းဟူသော သဘောသို့လည်း ရောက်လေသည်။ ရှေးက ကိုဥပဒေများသည် နတ်ဘုရားများနှင့် ဆက်သွယ်မှုရှိသည်ဟု ဆိုရစေကာ ထိုဥပဒေများ၏ အဓိကလိုရင်းအချက်သည် လောကီချမ်းသာရေးအလို့ငှာ ဖြစ်ကြလေ သည်။

တရားဥပဒေကို နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိကြောင်း ပထမဆုံး တွေးခေါ်တင်ပြသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ခေါမတိုင်းသား ဒဿနဆရာကြီး အာရစ္စတိုတယ်လ်* (၃၉၈၄- ၃၂၂ ဘီစီ) ဖြစ်ပါသည်။

အာရစ္စတိုတယ်လ်က

“တရားဥပဒေမရှိလျှင် လူသည် အဆိုးသွမ်းဆုံး တိရစ္ဆာန်မျိုးဖြစ်၏။ တရား ဥပဒေသည် နိုင်ငံတော်ပေါ်မှာ တည်ထွန်းရ၏။ နိုင်ငံတော်သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ကုန်စည်ကူးသန်းခြင်း၊ ပြစ်မှုဒုစရိုက် ကာကွယ်ခြင်းကို ပြုသည့်အဖွဲ့အစည်းမျှသာ မဟုတ်သေး။ နိုင်ငံတော်၏ အဆုံးစွန်ရည်မှန်းချက်သည် ကောင်းမြတ်သောဘဝ ဖြစ် ပေါ်ရေးပင် ဖြစ်တော့သည်။”

၁။ Aristotle

* The History of Western Philosophy- B. Russell- p. 186

တရားဥပဒေသဘောတရားသည် ပုဂ္ဂလိက လူသားတို့၏ ရပိုင်ခွင့်ကို နိုင်ငံတော်က အကာအကွယ်ပေးခြင်းသဘောတရားပေါ်မှာ တည်ပါသည်။ ဥပမာ သဘာဝအလျောက် ရသင့်ရထိုက်သော အသက်ရှင်ပိုင်ခွင့်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ခွင့်စသည်ကို တရားဥပဒေက အကာအကွယ်ပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ခေတ်သစ်တွင် တရားဥပဒေပြုမှုဆိုင်ရာ သဘောတရားများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဟောကြားခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကျယ်ရမီဘင်သန်^၁ (၁၇၄၈- ၁၈၃၂) ဖြစ်ပါသည်။

၁၉ ရာစုအစတွင် ဘင်သန်သည် တရားဥပဒေ အတွေးအမြင်များကို ရေးသားခဲ့ရာ ထိုသဘောတရားများသည် ဗြိတိသျှဥပဒေပြု အဖွဲ့အစည်းများကို အကြီးအကျယ် လွှမ်းမိုး၍ သြဇာညောင်းခဲ့လေသည်။

ဘင်သန်၏အတွေးအမြင်တွင် တရားဥပဒေပြုသူ၏ အဓိကကိစ္စသည် ပုဂ္ဂလိက အရေးအခင်း အကျိုးစီးပွားများနှင့် ပြည်သူ့ (နိုင်ငံတော်) အရေးအခင်း အကျိုးစီးပွားများကို သဟဇာတဖြစ်အောင် ဖန်တီးပေးရေးဖြစ်၏။ ရာဇဝတ်ပြစ်မှုဥပဒေသည် ထိုသို့ ပုဂ္ဂလိက အကျိုးစီးပွားနှင့် ပြည်သူ့အကျိုးစီးပွားကို ညီညွတ်မျှတအောင် ပြုလုပ်ပေးထားသော ဥပဒေမျိုးဖြစ်ကြောင်းလည်း သူရှုမြင်ခဲ့လေသည်။

ဤကား အနောက်တိုင်း ဒဿနပညာသမိုင်းတွင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ပေါ်ထွန်းပြီးနောက် နှစ်ပေါင်းများစွာကြာမှ ပေါ်ထွန်းခဲ့သောတရားဥပဒေ အတွေးအမြင် သဘောတရားများ၏ အနှစ်ချုပ်ကို ခြေရာကောက်ပြခြင်းဖြစ်၏။ ရှေးကျသော ဟမ္မူရာဘီ တရားဥပဒေများမှာသာမက အစ္စလာမ်တရားဥပဒေများမှာလည်း နတ်ဘုရား၏ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု သဘောတရားများနှင့် ဆက်စပ်ထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

အာရှတိုတယ် မှစ၍သာ သိပ္ပံနည်းကျ လောကီအကျိုးစီးပွား၊ လောကီအမြင်နှင့်ဆိုင်သောတရားဥပဒေ အတွေးအမြင်များ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပေရာ ထိုသဘောတရားများတွင် အဓိကအားဖြင့် (၁) တရားဥပဒေ၏ အဆုံးစွန် ရည်မှန်းချက်သည် အဘယ်နည်း။ (၂) တရားဥပဒေကို ဘယ်ပုံဘယ်နည်း လူတို့၏ ရိုသေလေးစားလိုက်နာမှုကို ရထိုက်သနည်း ဆိုသော အချက်နှစ်ချက်သာ ပေါ်လွင်နေလေသည်။

လွန်ခဲ့သော အနှစ် ၂၅၀၀ ကျော်ကာလ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပွင့်တော်မူစဉ်အခါကလည်း ထိုအချက်နှစ်ချက်ကို ရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ မေးအပ်သောအကြောင်းကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် အတိအလင်း အတိအကျ အဖြေပေးတော်မူခဲ့ဖူးလေပြီ။

အကျွန်ုပ်သည် ခေတ်သစ်အယူအဆများကို အချိန်ကုန်ခံ၍ လေ့လာတိုင်းမှာ အထက်ပါပြဿနာအတွက် ကျေနပ်လောက်အောင် အဘယ်လူပုဂ္ဂိုလ်၊ အဘယ်ပညာ

၁။ Jeremy Bentham (174၄- 1၉32)

တတ်အမည်ခံပုဂ္ဂိုလ်ကမျှလည်း အဖြေမပေးနိုင်ခဲ့ချေ။ နောက်ဆုံး မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဥပဒေအတွေးအမြင်ကို ကြားနာရသောအခါမှသာ လုံးလုံးကြီးဘဝင်ကျလျက် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ နှစ်ထောင်းအားရ ဖြစ်ရပါကြောင်းကို ဤတွင်ဝန်ခံပါ၏။

ကျွန်ုပ်နှစ်ထောင်းအားရဖြစ်ရသည့်အကြောင်းကို ဤတွင် အကျဉ်းမျှပြဆိုပါအံ့။

အခါတစ်ပါး ရှင်သာရိပုတ္တရာအရှင်မြတ်သည် သာသနာတော် အရှည်တည်တံ့ကြောင်း၊ မတည်တံ့ကြောင်းနှင့်ပတ်သက်သော အတွေးကို တွေးလျက် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် သာသနာတော် အရှည်တည်တံ့ခြင်း၏အကြောင်း၊ သာသနာတော် အရှည်မတည်တံ့ခြင်း၏အကြောင်းကို လျှောက်ထားမေးမြန်းတော်မူလေသည်။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက ရှင်သာရိပုတ္တရာအား ရှေးမြတ်စွာဘုရားရှင်တို့တွင် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ် (ဥပဒေ) ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မရှိသော ဘုရားရှင်တို့၏ သာသနာသည် အရှည်မတည်တံ့၊ ရှေးက ဘုရားရှင်တို့၏ သာသနာတော်တို့သည် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ် (ဥပဒေ) ပြဋ္ဌာန်းထားခဲ့သော ဘုရားရှင်တို့၏ သာသနာတော်တို့သည် အရှည်တည်တံ့ ခဲ့ကြကြောင်းကို ဟောကြားတော်မူလေသည်တွင် 'သိက္ခာပုဒ်ပြဋ္ဌာန်းခြင်း (ပညတ်ခြင်း) သည် သာသနာတော် ကြာမြင့်စွာ တည်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သည်' ဟု အပြီးသတ် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်တော်မူကာ ရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်သည် ဤမြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော် အခွန်ရှည်စွာ တည်ခြင်းကို အလိုရှိလတ်ရကား မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဤသို့ လျှောက်ထားတော်မူလေ၏။*

“ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၊ သာသနာအခွန်ရှည်ရာအကြောင်း ဖြစ်သည့် ထိုသိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူပါရန် ပါတိမောက်ကို ပြတော်မူရန် အချိန်တန်ပါပြီ”

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက အောက်ပါတိုင်း မိန့်ကြားတော်မူသည်။

“ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ၊ ဤသာသနာတော်၌ အာသဝေါတရား၏ တည်ရာအကြောင်းရင်းဖြစ်ကြသည့် အချို့သော 'ကျူးလွန်မှုတရား' တို့သည် မဖြစ်ပေါ်မထင်ရှားသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မမူအပ်၊ ပါတိမောက် (အာဏာ)ကို ပြတော်မမူအပ်။ ကျူးလွန်ခြင်းတရားတို့ (သံဃာ၌) ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ထိုကျူးလွန်ခြင်းတရားတို့ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း အကျိုးငှာသာလျှင် သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ရသည်၊ (အာဏာ) ပါတိမောက်ကို ပြတော်မူရာသည်”

ဟု မိန့်တော်မူသည်။

* မဟာဗုဒ္ဓဝင် တိပိဋကဆရာတော် ဦးပိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၊ စတုတ္ထတွဲ ၄-၁၂၂

ဤတွင် မြတ်စွာဘုရားက သံဃာ (အများပြည်သူ) ၌ ကျူးလွန်ခြင်းတရား ဘယ်အခါမှ ဖြစ်သည်ကိုလည်း ပြသည်။

(၁) အချိန်ကာလကြာညောင်းခြင်း၊ (၂) သံဃာ (ပြည်သူ) တို့ များပြားစည်ကားလာခြင်း၊ (၃) လာဘ်လာဘာပေါများလာခြင်း၊ (၄) အတွေ့အကြုံ၊ အကြားအမြင်များလာခြင်းရှိမှသာ ကျူးလွန်ခြင်းတရား ပေါ်ပေါက်သည်။

ထိုသို့ ကျူးလွန်ခြင်းတရား ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသောအခါမှသာ သိက္ခာပုဒ် (ဥပဒေ) ကို ပြဋ္ဌာန်းရသည်။ ပါတိမောက် (အာဏာ) ကို အသုံးပြုရသည်။

ကျူးလွန်ခြင်းမပေါ်သေးဘဲလျက် ကြိုတင်၍ စောစီးစွာကပင် ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းလျှင် အာဏာကိုပြုလျှင်

- ၁။ မျက်ကွယ်ဆဲရေးခြင်း၊ အပြစ်တင်ခြင်းကို ခံရသည်။
- ၂။ မျက်မှောက်ကဲ့ရဲ့ခင်းကို ခံရတတ်သည်။
- ၃။ ဥပဒေ၏အာဏာမတည်ရာ၊ ပျက်စီးရာသည်။ (လောက ဥပမာအားဖြင့် အနာဖြစ်အံ့သည်ကို မြင်၍ ကျွမ်းကျင်သောဆေးသမားသည် လူနာ၏အနာကို ကြို တင်ခွဲစိတ် ကုသလိုက်၍ အနာမဖြစ်တော့သော်လည်း၊ အနာမဖြစ်သေး၍ အနာကုခ ဆေးဖိုးဝါးခ တောင်း၍မဖြစ်၊ ငါ့မှာ အနာမဖြစ်သေးဘဲလျက် ငါ့အား ဒုက္ခပေးသောအားဖြင့် ခွဲစိတ်သည်ဟု လူနာ၏အပြစ်တင်ခြင်းကို ခံရမည်ကဲ့သို့ဖြစ်၏။)

ထိုအကြောင်းကြောင့် မည်သည့်ကောင်းမြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ပင် ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ ကျူးလွန်မှုထင်ရှားမဖြစ်ဘဲလျက် ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခြင်းသည် ဆိုခဲ့ပြီးသော အပြစ်ဒေါသကို ဖြစ်စေနိုင်ကြောင်း မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူပါသည်။ ကျူးလွန်မှုတရားများ ပေါ်ပေါက်သောအခါမှာ ဥပဒေသိက္ခာပုဒ်ကို ပြဋ္ဌာန်းပါမူကား ဖြစ်ပြီးသော အနာကို ကျွမ်းကျင်သော ဆေးသမားသည် ခွဲစိတ်ကုသသဖြင့် ပျောက်ကင်းသောအခါ အများသူငါ ချီးကျူး၍ ပူဇော်သက္ကာရကို ခံရသကဲ့သို့ ပညတ်သော သိက္ခာပုဒ်ဥပဒေလည် မပျက်စီးဘဲ တည်တံ့ကြောင်း အကျယ်ဟောတော်မူပါသည်။

ဤလောက၌ ကျူးလွန်ခြင်းမရှိသေးဘဲလျက် ကြိုတင်စောစီးစွာ ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခြင်းကြောင့် ထိုဥပဒေပြုမှုကို အပြစ်တင်ခြင်း ကဲ့ရဲ့ခြင်းခံရသည့်အပင် ထိုဥပဒေသည် မတည်တံ့ခြင်း ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ရသည်။

ကျူးလွန်ခြင်း ထင်ရှားခြင်းမရှိသေးဘဲလျက် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းသောအခါ လူအပေါင်းတို့သည် ထိုဥပဒေကို လှည့်ပတ်တွေ့ရှောင်၍ ဖျက်ဆီးရန်အကြောင်းကိုရှာလျက် ကျူးလွန်ဖောက်ဖျက်တတ်သည်မှာလည်း ထင်ရှားသော သာဓကများစွာ ရှိပါသည်။

ကျူးလွန်ခြင်း ထင်ရှားရှိသောအခါ (ရောဂါ၊ အနာရှိသောအခါ) ထိုကျူးလွန်

ခြင်းကို ပပျောက်ပါစေဟု ပြည်သူတို့၌ ဆန္ဒဖြစ်ပေါ်ရကား (အနာကို ပပျောက်လိုသော ဆန္ဒရှိသကဲ့သို့) ထိုကာလဝယ် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်းသည် ပြည်သူတို့အဖို့ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ဥပဒေကို လေးစားလိုက်နာဖွယ်အကြောင်း ဖြစ်သည်မှာလည်း ဗုဒ္ဓတရားတော်မှ ထင်ရှားသော ဒဿနတစ်ရပ်ဖြစ်ပါကြောင်း။

(အကျယ်ကို ဝိနည်း ပါရာမီကဏ်အဋ္ဌကထာ ဝေရဉာဏဏ္ဍအဖွင့်မှာ ရှုပါ။ မဟာဗုဒ္ဓဝင် စတုတ္ထတွဲ- ၄၁- ၁၂၈)

အတ္တသိနှင့် အနတ္တသိ

ကမ္ဘာကုလသမဂ္ဂဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဌာနေကိုယ်စားလှယ်ကြီး ဂျပန် အမျိုးသားမစ္စတာကီတာတာနီ ပထမအကြိမ် ရဟန်းခံ၍ ချမ်းမြေ့ရိပ်သာတွင် ဝိပဿနာ တရားအားထုတ်ပုံအကြောင်းကို မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းတွင် 'တရားတွေ့ဖို့ ချမ်းမြေ့ဖို့' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် အကျွန်ုပ်သည် ကိုးလတိတိ အဆက်မပြတ် ရေးသားခဲ့၏။ ထိုဆောင်းပါးစဉ်သည် ၁၉၈၇ ခု၊ ဩဂုတ်လတွင် အဆုံးသို့ရောက်ခဲ့၏။ ထိုလမှာပင် မစ္စတာကီတာတာနီသည် တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် ဒုတိယအကြိမ် ရဟန်းခံကာ ချမ်းမြေ့ရိပ်သာမှာ တရားအားထုတ်ပြန်၏။ ထိုအကြောင်းကို ချမ်းမြေ့ဆရာတော်က အကျွန်ုပ်အား မမစု (ဆရာမကြီး ခင်နှင်းယု) မှတစ်ဆင့် အကြောင်းကြား၏။ အကျွန်ုပ်လည်း 'တရားတွေ့ဖို့ ချမ်းမြေ့ဖို့' ဆောင်းပါးစဉ်ကို စာအုပ်ငယ်ပြုလုပ်ပြီး အင်္ဂလိပ် မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေဖို့ စီစဉ်ထားပေရာ ယခု မစ္စတာကီတာတာနီ ဒုတိယအကြိမ် ရဟန်းခံတရားအားထုတ်ခြင်းကိုလည်း ဆက်လက်၍ ဆောင်းပါးရေးလိုစိတ် ဖြစ်ပြန်လေ၏။

ဆောင်းပါးရေးလိုခြင်းမှာ မစ္စတာကီတာတာနီ၏ အားထုတ်မှုကို အကြောင်းပြု၍ အတ္တဝါဒ ဒိဋ္ဌိခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါး ထွန်းကားရာ ဤလောကတွင် အနတ္တဓမ္မသိမှု ထွန်းကား ကျယ်ပြန့်ရေးကို ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်၏။

(ဒိဋ္ဌိ ၆၂ ပါးကို မြတ်စွာဘုရားသည် ဒီဃနိကာယ်၊ သီလက္ခန္ဓဝဂ်၊ ဗြဟ္မဇာလသုတ်တွင် အကျယ်ဟောထားတော်မူပါသည်။ အကျယ်ကို သီလက္ခန္ဓဝဂ် မြန်မာပြန်မှာ ရှုပါ)

ရည်ရွယ်ပုံမှာ ဤသို့ဖြစ်၏။ မစ္စတာကီတာတာနီသည် လူ့လောကတွင် လူသားတို့ အလွန်တောင့်တသော၊ အလွန်တပ်မက်သော ရာထူးဂုဏ်၊ ပကာသန၊ စီးပွားချမ်းသာ အလုံးစုံကို ရရှိထားသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆင်းရဲသောနိုင်ငံမှ လူသားတိုင်း ရောက်လိုနေသော နယူးယောက်လိုမြို့ကြီးတွင် ၁၉ နှစ်ကြာ နေခဲ့ပြီးမှ ထိုဘဝ၊ ထိုပကာသနအားလုံးကို မျက်နှာလွဲကာ မြန်မာနိုင်ငံသို့ တရားအားထုတ်ခြင်း ကိစ္စသက်သက်အလိုငှာ မိမိဆန္ဒအလျောက် ပြောင်းရွှေ့လာခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

ပြောင်းရွှေ့လာပြီးနောက်တွင်လည်း သူသည် တရားအားထုတ်ခြင်းကို အချိန်အားရတိုင်း မချွတ်သော သတိမြဲစွာဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် ပြုလုပ်၏။ ပြုလုပ်တိုင်းမှာလည်း လူသာမန်အသွင်ဖြင့် မပြုဘဲ ၂၂၇ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တော်ကို ထမ်းဆောင်သော

ရဟန်းတော်အသွင်ဖြင့်သာ အားထုတ်ခဲ့၏။ ထိုအခြင်းအရာ၏ ထူးခြားချက်သည် အဘယ်နည်း။ သူသည် အဘယ်ကို ရည်မှန်း၍ ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့် ဤတရားကို အားထုတ်သနည်း။ သူသည် အဘယ်တရားကို မြင်လေပြီနည်း။ ထိုအချက်ကို အကျွန်ုပ် စူးစမ်းလိုခဲ့ပါသည်။

ဒုတိယအကြိမ် သူ ရဟန်းခံသည့်နေ့တွင်လည်း ရဟန်းခံပွဲသို့ အကျွန်ုပ်ရောက်၏။ နောက်တစ်ဖန် ချမ်းမြေ့ဆရာတော်ဘုရားက နံနက်တိုင်း သူ့ကို တရားစစ်၍ တရားပြတော်မူရာသို့လည်း အကျွန်ုပ်ရောက်အောင် သွားခဲ့ပါသည်။

ထိုနေ့က ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မစ္စတာကိတာတာနီကို ရုပ် နာမ်ဓမ္မ အားလုံး၏ အခြေခံဖြစ်သော ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယောဓာတ်ကြီးလေးပါးကို ဝိပဿနာကို အားထုတ်သော ယောဂီသည် သဘောမြင်အောင်ကြည့်ဖို့ကို ဦးစားပေး၍ ဟောတော်မူလေသည်။

“ပထဝီကို အင်္ဂလိပ်လို (မြေ) ဟု ပြန်ဆိုရသော်လည်း လူတို့သိသော မြေဆိုသည်မဟုတ်။ တရားအားထုတ်သော ယောဂီ၏ဉာဏ်တွင် သမာဓိအားကောင်းလာသည်နှင့်အမျှ မာခြင်းသဘော၊ တောင့်တင်းခြင်းသဘော၊ နူးညံ့ခြင်းသဘော၊ ပျော့ပျောင်းခြင်းသဘောများကို ထင်းထင်းမြင်လာမည်။ ဝတ္ထုပစ္စည်းတိုင်းမှာ ထိုသဘောရှိသည်။ ပညတ်ဖြင့် မှတ်သော သူငါ သတ္တဝါ၊ ဝတ္ထုပစ္စည်းများကား မမြဲ၊ ဖြစ်ပြီးလျှင် ပျက်စီးပျောက်ကွယ်သွားမည်။ မာခြင်း၊ နူးညံ့ခြင်းသဘောများကား အမြဲရှိနေမည်ဟု ဉာဏ်မှာမြင်လိမ့်မည်။

ထို့အတူ အာပေါကို အင်္ဂလိပ်လို Water ဟု ဘာသာပြန်ဆိုသော်လည်း စင်စစ် လူတို့သိနေသော ရေကိုဆိုသည်မဟုတ်။ ရုပ်ဝတ္ထုတို့တွင် ဖွဲ့စည်းတွယ်ကပ်နေသည့်သဘော၊ ယိုစီးတတ်သည့်သဘော နှစ်မျိုးရှိနေသည်။ ထိုဖွဲ့စည်းမှု၊ ယိုစီးမှုသဘော သက်သက်မျှကိုသာ ဉာဏ်မှာထင်အောင် ရှုနိုင်မှုသည် ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်ရမှု ဖြစ်သည်။

တေဇောကို Heat or Fire ဟု အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုသော်လည်း စင်စစ် လူတို့သိသော မီးမဟုတ်။ ပူမှု၊ အေးမှုကိုသာ ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ပါဠိလို ဥဏှ၊ သီတကို ဆိုသည်။ ပူမှု၊ အေးမှုသည် ဉာဏ်၌ထင်သောသဘောသက်သက်မျှသာဖြစ်သည်။

ဝါယောဓာတ်ကို Air or Wind ဟု အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်သည်။ သို့သော် စင်စစ် လေမဟုတ်။ ထောက်ကန်တတ်သည့် သဘောတစ်ခု ရုပ်မှာရှိသည်။ ထို့အတူ လှုပ်ရှားတတ်သည့်သဘောလည်း ရုပ်မှာရှိသည်။ ထိုသဘောများမှအပ ဉာဏ်ထဲတွင် ဘာမျှ အကောင်အထည်၊ အတ္တဒြပ်အဖြစ် တစ်စုံတစ်ရာမရှိတော့။ အဆင်း၊ အနံ့၊ အရသာ၊ ဩစာတို့ဖြင့် အာရုံခြောက်ပါး၌ ထင်မြင်နေရသော အရာဝတ္ထုအသွင်သဏ္ဍာန်

များအားလုံးကို ဝိပဿနာအားဖြင့် ရှုသော် ဆိုခဲ့ပြီးသော မာမှု၊ ပျောမှု၊ ဖွဲမှု၊ ယိုမှု၊ အေးမှု၊ ထောက်ကန်မှု၊ လှုပ်ရှားမှုသဘောတွေကိုသာ ဉာဏ်မှာ ထင်မြင်နိုင်သည်။

ဖောက်ပြန်နေသော ပျက်စီးနေသော ဝတ္ထုပစ္စည်း၊ အကောင်အထည်တို့၏ သဘောကို စူးစိုက်သောဉာဏ်ဖြင့် မြင်အောင် ရှုတတ်လျှင် ယေဘုယျအားဖြင့် ထို တရားများသည် မမြဲသော (အနိစ္စ) တရားများဖြစ်သည်ကို ထင်းခနဲမြင်ရမည်။ ထို မမြဲသော အနိစ္စတရားတွေကို အဝိဇ္ဇာဟူသော ဉာဏ်အမြင်မရှိ၊ ပကတိကန်းသူနှင့် တူသော ပုထုဇဉ်က စွဲလမ်းသည်။ တပ်မက်သည်။ လိုချင်သည်။ တောင့်တသည်။ အထင်ကြီးသည်။ အားကိုးသည်။ မှီခိုသည်။ ထိုစွဲလမ်းတပ်မက်မှုကို တဏှာ (attachment) ဟု ခေါ်သည်။ ထိုတဏှာကြောင့် လူသားတို့မှာ ဆင်းရဲခြင်း (ဒုက္ခ) မျိုးစုံ ကြုံရသည်။ ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုရရှိသောအခါ ယောဂီသည် ရုပ်တရား၊ နာမ် တရားတို့၏ ထာဝရတည်မြဲမှုကင်းခြင်းသဘော၊ အစိုးမရ ဖြစ်ချင်တိုင်းဖြစ်၊ ပျက်ချင် တိုင်းပျက်၍နေသည့်သဘာဝကလွဲ၍ ဘာဆိုတာမှ 'ရှိခြင်း' ဟူသော သဘောမရှိသည်ကို နားလည်လာပေလိမ့်မည်။ ရုပ် နာမ် ဓမ္မအားလုံးသည် အပြတ်အလပ်၊ အရပ်အနား မရှိ၊ ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်နှင့်သာ မှိတ်တုံပေါ်တုံ အခြင်းအရာမှအပ ဘာဆိုဘာမှ တခြားမရှိခြင်းကို မြင်ခြင်းကား အနတ္တကိုမြင်ခြင်း၊ အနတ္တကိုသိခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို ဆရာတော်က မစ္စတာကိတာတာနီအား တရားပြတော်မူပါသည်။

ထိုအခါ အကျွန်ုပ်သည် အနောက်တိုင်းသာတို့၏ ဒဿနပညာများကို လေ့လာ လိုက်စားစဉ်အခါက နားလည်သဘောပေါက်ခဲ့ဖူးသော ဗြိတိသျှ အတွေ့အကြုံ အဓိ ကဝါဒီ ဂိုဏ်းသားတို့၏ အတ္တဝါဒအမြင်တစ်ခုကို သတိရမိလေသည်။ အမ်ပီရစ်စ် (Empiricist) ဟု ခေါ်သော ထိုအတွေ့အကြုံအာရုံသိ အဓိကဝါဒီများသည် ယနေ့ ထွန်းကားနေသော သိပ္ပံပညာရှင်များ၏ ဘိုးအေများဖြစ်ကြ၏။ သူတို့က သိပ္ပံပညာ၏ အခြေခံမူများကို ချထားပေးခဲ့ကြ၏။ အတွေ့အကြုံအားဖြင့် မသိနိုင်သောအရာကို ရှိ သည်ဟု မမှတ်ရ၊ လက်တွေ့မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသဘောကိုသာ အမှန်အဟုတ် မှတ်ရမည်ဟု မူဝါဒ သတ်မှတ်ခဲ့ကြလေသည်။ ထိုဂိုဏ်း၏ ပထမခေါင်းဆောင်သည် ဂျွန်လော့(က) (၁၆၃၂- ၁၇၀၄) ဖြစ်၏။ သူသည် 'စိတ်' ဆိုသောတရားကို ဤသို့မြင်၏။

လူစိတ်သည် မွေးစတွင် ဘာကိုမျှမသိ၊ အမှတ်အသားတစ်စုံတစ်ရာမရှိသော ကျောက်သင်ပုန်းနှင့်တူသည်ဟု ဆိုသည်။ နောင်အခါ လူနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်တို့၊ အာရုံ ဒွါရများမှတစ်ဆင့် ဆက်သွယ်မိကြသောအခါ စိတ်တွင် အမှတ်အသားများ ထင်လာ သည်။ စိတ်သည် အာရုံဒွါရများမှတစ်ဆင့် ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာစသော ရုပ်ဝတ္ထု၏ အပေါ်ယံဂုဏ်အင်္ဂါ အခြင်းအရာများကိုသာ သိသည်။ ထိုအဆင်း၊ အနံ့၊ အရသာ၊ ဩဇာတို့ စုဝေးမှီတင်းရာ ရုပ်ဝတ္ထုတရားကိုယ် အတ္တဒြပ် အခြေခံတရားကြီးကိုကား

သိလည်းမသိ၊ သိလည်းမသိနိုင်ဟု ဆိုခဲ့လေသည်။ သူ့စိတ်ထဲတွင် အနီရောင်ရှိသော အရာဝတ္ထုတစ်ခုကို တွေ့မြင်လျှင် ထိုအရာဝတ္ထုတွင် အနီရောင်၊ အဆင်း၊ အနံ့၊ အရသာတို့ စုဝေးတည်ရှိနေသော ရုပ်ဝတ္ထုအတ္တတစ်ခု ရှိနေသည်ဟု ထင်မြင်နေသည်။ ထိုအရာဝတ္ထုသည် ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယောသဘော (၄) မျိုး ဓာတ်လေးမျိုး စုဝေးနေခြင်းသဘောမှအပ တခြား အကောင်အထည်အပို ဘာမျှမရှိတော့သည်ကို မသိ၊ တစ်စုံတစ်ခု ရှိနေဦးမည် လူတို့ မသိကြ၍သာဖြစ်မည်ဟု အနုမာနမျက်ရမ်းသဘောဖြင့် ရှုမြင်လေသည်။

ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယောဓာတ်ကြီးလေးပါး ကွဲကွာသွားကြလျှင် ထိုအရာတွင် ဘာမျှလက်ကျန်မရှိတော့သော အနတ္တသဘောကိုကား သူမမြင်နိုင်ခဲ့ချေ။

ဥျန်လော့(က) နောက်ပေါ်လာသူမှာ ဘိရောဟာကလေ (၁၆၅၅- ၁၇၅၃) ဖြစ်သည်။ သူသည် လော(က)၏ အတွေးအခေါ် သူငယ်နာမစင်ပုံကို မြင်သည်။ အတွေ့အကြုံဖြင့် မသိနိုင်သော ထာဝရတည်မြဲနေသော ရုပ်ဝတ္ထုဒြပ်တစ်ခု ရှိရဦးမည်ဟု တွေးယူပါသနည်း။ ထိုအချက်ကို သူမကျေနပ်။ ထို့ကြောင့် အတွေ့အကြုံဖြင့် သိမှ ရှိသည်ဟု မှတ်ရမည်။ (To be is to be perceived)ဟု မူဝါဒသစ်တစ်ခု သတ်မှတ် ပြန်သည်။ ထိုသို့ဆိုသောအခါ 'ကောင်းပြီ။ မြင်မှ၊ ကြားမှ၊ လက်တွေ့ပြနိုင်မှ ရှိသည် ဟုဆိုလျှင် သင်၏ အဘိုးအဘွား၊ အဘီအဘင်တို့သည် ရှိခဲ့ဖူးသည်ဟု သင်မယူဆပေ ဘူးလား။ သင်မတွေ့မမြင်သောအရပ်၌ အရာဝတ္ထုပစ္စည်းများ ရှိနေခြင်းကို သင်က မရှိဘူးဟု ဆိုမည်လား' ဟု မေးမြန်းလာကြသည်။

ဘာကလေသည် ခရစ်ယာန်ဓမ္မဆရာတစ်ဦးဖြစ်ရကား သူက မျက်ကွယ်မှ ပစ္စည်းတို့ကို လူတို့မမြင်သော်လည်း ထာဝရဘုရားက မြင်နေသည်ဟု ဆိုပြန်သည်။ ကောင်းပြီ၊ ထိုထာဝရဘုရားကျစ်တော့ ဘယ်သူမြင်သနည်း မေးတော့ သူမမြေနိုင်တော့ ပါ။ ဤကား အတွေ့အကြုံကို အာရုံနယ်လောက်မှာသာ ကန့်သတ်ထားသောသူတို့ ကြုံရသည့်အတွေးအမြင် ပြဿနာဖြစ်၏။

သိပ္ပံပညာသည်လည်း ဉာဏ်၏အဆင့်ဆင့်ရှိပုံကို မသိသေး။ ပစ္စည်းကိရိယာ အကူအညီဖြင့် အာရုံမျက်မြင်သိလောက်ကိုသာ အရေးထားဆဲဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သိပ္ပံအသိမှန်သမျှသည်လည်း ဗုဒ္ဓအမြင်တွင် အတ္တသိ၊ ဒိဋ္ဌိသိတွေချည်း ဖြစ်နေကြသည် ကို သတိမူရာသည်။ ထိုအတ္တသိ၊ ဒိဋ္ဌိသိကြောင့်လည်း သိပ္ပံပညာသည် လောကငြိမ်း ချမ်းအောင် ဘယ်တော့မှ မဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု သဘောကျမိပါတော့၏။

အပိုင်း (၂)

ဒုက္ခခံဒဿန

(၁)

‘ဒုက္ခခံဒဿန’ ဆိုတာ ဘာလဲ။

‘ဒုက္ခခံဒဿန’ ဆိုတာ ဆင်းရဲခြင်းတရားများကို သည်းခံပြီး ရင်ဆိုင်ရဲတဲ့ အတွေးအခေါ်ကိုပြောတာ။

‘ဒုက္ခခံဒဿန’ ရဲ့သဘောအကျဉ်းကတော့ ဒုက္ခ (ဆင်းရဲ) ကို မကြောက်တာ၊ ဒုက္ခကို ရင်ဆိုင်ရဲတာ၊ ဒုက္ခနဲ့တွေ့ကြုံတဲ့အခါ နောက်မဆုတ်တာ၊ ဒုက္ခနဲ့တွေ့တဲ့အခါ ရင်ဆိုင်ဖို့အတွက် ဝန်မလေးတာ၊ ဒုက္ခနဲ့ပေးအောင်ဆိုပြီး ရှောင်မပြေးတာ၊ အဲဒီသဘော အားလုံးပါဝင်တဲ့ ဘဝရဲ့အမြင်တရားတစ်ခုကို ‘ဒုက္ခခံဒဿန’ လို့ အမည်မှည့်လိုက် ခြင်းပါပဲ။

အဲဒီအနက်ဖွင့်ဆိုချက်ကို ဖတ်ရတဲ့အခါ ကျမ်းတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ ပညာရှိတွေ ရဲ့စိတ်ထဲမှာ ‘ဒုက္ခသစ္စာ’ ကို အရင်းထားတဲ့ ဗုဒ္ဓသဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားရဲ့ သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားနဲ့ ဒီ ‘ဒုက္ခခံဒဿန’ဟာ တူသလား၊ မတူဘူးလားစသည်အားဖြင့် ဉာဏ် ကစားစရာ ကိစ္စတစ်ရပ်ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါသည်။

ဖြစ်ကောင်းတဲ့ကိစ္စပါခင်ဗျား။

ဒါကြောင့် ဒုက္ခခံဒဿနရဲ့ သဘောအကျယ်အဝန်းကို ဖြန့်ခင်းပြီး မပြတ်ခင် ဗုဒ္ဓရဲ့အရိယာသစ္စာဝါဒနှင့်မတူတဲ့ကိစ္စကို ကနဦးဖွင့်ဟပြောဆိုထားသင့်တယ်လို့ အောက် မေ့မိပါတယ်။

ဖွင့်ဟရလျှင် ‘ဒုက္ခခံဒဿန’ သည် သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား၏ အရိယာသစ္စာဝါဒ ကို သဘောပေါက်၍ ခံယူကျင့်သုံးသော ထေရဝါဒနိုင်ငံသားတို့၏အမြင်၊ ဘဝကျင့်စဉ် တရားပင်ဖြစ်သည်ဟု အကျဉ်းဖွင့်ဆိုလျှင်ပင် ပြည့်စုံပြီးဖြစ်မည်ထင်ပါသည်။

တစ်နည်းဆိုရလျှင် ‘ဒုက္ခခံဒဿန’ သည် ဆင်းရဲခြင်း၌ ကာလကြာမြင့်စွာ ရုန်းကန်လျက် အသက်ရှင်နေကြသော ထေရဝါဒလူမျိုးတို့၏ ဘဝအတွေးအမြင်ကိုပင် ‘ဒုက္ခခံဒဿန’ဟု ဆိုသင့်ပါသည်။

ဤမျှလောက်ဆိုလျှင် ‘ဒုက္ခခံဒဿနဆိုတာ ဘာလဲ’ ဆိုသော ပုစ္ဆာ၏အဖြေကို ရလောက်ပြီထင်ပါသည်။ ဒုက္ခခံဒဿန၏ ဆိုလိုရင်းအနက်သဘော ထင်ရှားလောက် ပြီ ထင်ပါသည်။

(၂)

ယခု 'ဒုက္ခခံဒဿန'၏ သဘောအကျယ်ကို ရှင်းပြဖို့ အားထုတ်ပါဦးမည်။

လူသားတို့၏ဘဝအခြင်းအရာများကို စေ့စေ့စူးစူး ကြည့်တတ်လျှင် ချမ်းသာသောသူသည် ချမ်းသာကိုသာ ခံနိုင်သည်။ ဆင်းရဲကို မခံနိုင်။ ဆင်းရဲသောသူသည် ဆင်းရဲကိုသာ ခံနိုင်ပြီး ချမ်းသာကိုမခံနိုင်ကြောင်း အများအားဖြင့် တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

ထို့ကြောင့် ချမ်းသာသောသူအဖို့ ပို၍ချမ်းသာလာခြင်းသည် အကြောင်းမဟုတ်။ အဆန်းမဟုတ်။ တုန်လှုပ်စရာ မရှိချေ။ သို့ရာတွင် ချမ်းသာသောသူ ဆင်းရဲမှုကား အကြောင်းမဟုတ်သည်။ အဆန်းမဟုတ်သည်။ တုန်လှုပ်စရာရှိလေတော့သည်။ ထို့အတူသာ တည်း။

ဆင်းရဲသောသူအဖို့ ပို၍ဆင်းရဲသွားခြင်းသည် အကြောင်းမဟုတ်။ အဆန်းမဟုတ်။ တုန်လှုပ်စရာ မရှိချေ။ သို့ရာတွင် ဆင်းရဲသောသူ ချမ်းသာလာမှုကား အကြောင်းမဟုတ်သည်။ အဆန်းမဟုတ်သည်။ တုန်လှုပ်စရာရှိလေတော့သည်။ ဖွတ်ကမိကျောင်းဖြစ် မြစ်မခံသာဆိုသကဲ့သို့ အန္တရာယ်အကြောင်းတရားတို့ ပေါ်ပေါက်တတ်လေသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒသည် လောက၌ ဖြစ်တည်လျက်ရှိသော ဓမ္မနိယာမ၊ စိတ္တနိယာမ၊ ကမ္မနိယာမစသော နိယာမတရားများအတိုင်းသာ သဘာဝတရားကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ နားလည်အောင် ရှုမြင်သုံးသပ်သောဝါဒဖြစ်လေသည်။ ထိုအချက်ကို နှလုံးသွင်း၍ အကြင်ပညာဉာဏ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် 'ဒုက္ခခံဒဿန' ကို သဘောမြင်အောင် ဆင်ခြင်ရာသည်။ သာမန်ဉာဏ်အဆင့်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များမှ 'ဒုက္ခခံဒဿန' ၏ သဘောရင်းကို ကုန်စင်အောင်မြင်ဖို့ တတ်နိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။

ထို့ကြောင့် အတန်အသင့်ဉာဏ်အဆင့်ရှိသူတို့ နားလည်စေနိုင်ရန်အလို့ငှာ ဤတွင် ထေရဝါဒနိုင်ငံသားများ ဒုက္ခခံဒဿနကို ကျင့်သုံးတတ်ကြပုံသဘောအချို့ကို သာဓကထုတ်ပြပါဦးမည်။

လွန်ခဲ့သောနှစ် နွေရာသီတွင် အကျွန်ုပ်သည် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း အင်းလေးဒေသသို့ ရဟန်းခံ၍ ကျွမ်းကန်စာပေပြုစုရန် ဟီးနီးကားဖြင့် ထွက်ခဲ့ပါသည်။ ညောင်ရွှေလမ်းခွဲသို့ရောက်သောအခါ ထိုကားကို အကောက်ခွန်အရာရှိများက ရပ်တန့်၍ ရှာဖွေပါသည်။ လမ်းတစ်လျှောက်လုံး ထိုကားပေါ်တွင် ရှမ်းတရုတ်ဟု ထင်ရသော အမျိုးသမီးသုံးဦးသာ စကားတွေဖောင်အောင် ပြောဆိုပြီး ရယ်မောလာကြပါသည်။ ယခု ရှာဖွေရေးအဖွဲ့နှင့် တွေ့သောအခါမှ ထိုမိန်းမများ နှုတ်ပိတ်သွားလေသည်။

ရှာဖွေရေးက ရှာဖွေဖမ်းဆီးသော ပစ္စည်းများမှာ ထိုမိန်းမသုံးဦး၏ ပစ္စည်းများ

ဖြစ်လေသည်။ တစ်ဦးလျှင် တစ်သောင်းကျော်ဖိုးခန့် ဖမ်းဆီးခြင်းခံရသည်။ ကားပြန်ထွက်လာသောအခါ ထိုမိန်းမသုံးဦးသည် ရယ်ကာမောကာဖြင့် စကားပြောကြပြန်သည်။

‘ဘာတတ်နိုင်မှာလဲ၊ ကံပဲပေါ့၊ လွတ်ခဲ့တုန်းကလည်း လွတ်ခဲ့ပြီးပြီပဲ၊ အကုန်လုံး မဖမ်းလိုက်တာ တော်သေးတာပေါ့’

ဝဝပုပုမိန်းမက ဆိုသည်။

‘ဒါပေါ့အေ၊ မိတဲ့အခါ မိလိုက်၊ မမိတဲ့အခါ မမိလိုက်ပေါ့၊ လောကဓံတရားပေါ့’

ပိန်ပိန်ရှည်ရှည်မိန်းမက ပြောသည်။ ထိုအခါ ငြိမ်နေသော ဝဝလှလှအမျိုးသမီး

က

‘လူမသေ ငွေမရှားပါဘူးအေ၊ လောကမှာ ဘယ်အရာမှ မမြဲပါဘူး၊ အနိစ္စချည်းပဲ၊ ဒီဒုက္ခလောက်ကိုတော့ မမူပါဘူး၊ ဒီအလုပ်ကိုလုပ်ရင် ဒါမျိုး ရင်ဆိုင်ရဲရမှာပေါ့ ဟုတ်ဖူးလား’

ထိုစကားများသည် အကျွန်ုပ်၏ နှလုံးသားကို တရားကျစေပါသည်။ ထိုမိန်းမသုံးဦးကို ကားထွက်စက အထင်သေးခဲ့သောစိတ်များ အားလုံးကင်းစင်လွင့်ပျောက်သွားပါသည်။ သူတို့သည် ဘဝရပ်တည်ရေးအတွက် ဘယ်အလုပ်လုပ်နေသည်ကို အကျွန်ုပ်မစဉ်းစားပါ။

လူသည် နီးစပ်ရာ၊ ကျင်လည်ရာ အလုပ်ကို လုပ်ကြမြဲဓမ္မတာဖြစ်ပါသည်။ တရားဥပဒေက တရားဥပဒေကို စဉ်းစားလိမ့်မည်။ အကျွန်ုပ်မူ သူတို့၏အလုပ်ကို ထက် သူတို့၏စိတ်ဓာတ်၊ သူတို့၏ဘဝအမြင်တရားကိုသာ ပို၍တန်ဖိုးထားကာ စဉ်းစားနေမိလေသည်။

ထိုမိန်းမသားသုံးဦးသည် လင်ယောက်ျားတို့ကိုထား၍ စွန့်စားရသော ဤအလုပ်ကို သူတို့ဘာကြောင့် လုပ်နေရသနည်း။ အကျွန်ုပ်မသိလိုတော့ပါ။ အကျွန်ုပ်သိလိုသည်မှာ ဒုက္ခကို ရင်ဆိုင်ရသောအခါ ဖြစ်ပေါ်လာသော အကျပ်အတည်းဆင်းရဲမှန်သမျှကို ကျော်လွှားနိုင်ရေးအတွက် ကြံ့ခိုင်စေသော အဘယ်တရားမျိုးသည် သူတို့ရင်ထဲမှာ ရှိလေပြီနည်း။ ဤအချက်ကိုသာ အကျွန်ုပ်သိမြင်နားလည်လိုခဲ့ပါသည်။

ယခုမူ အကျွန်ုပ် နားလည်တတ်ပါပြီ။ သူတို့ရင်ထဲမှာ ဒုက္ခခံဒဿန ရှိနေပြီကိုး။ ဤသို့ အကျွန်ုပ်သဘောပေါက်တတ်ပါပြီ။

(၃)

အခက်အခဲ အကျပ်အတည်းတရားအားလုံးတွင် မတုန်မလှုပ် ကြံ့ခိုင်သောစိတ်ဓာတ်ဖြင့် သည်းခံကာ ရဲရင့်ခြင်းသည် ဘဝကို မူလကပင် အနိစ္စပဲ၊ ဒုက္ခပဲ၊ အနတ္တပဲဟု မြင်ထား

ပြီးသော ထေရဝါဒ၏ သွန်သင်ဆုံးမထားသည့် တရားများကြောင့်ဖြစ်သည်ဟုသာ အကျွန်ုပ်ထင်ပါသည်။

မြန်မာလူမျိုးတိုင်းမှာ ဘဝကို ဘယ်လောက်ဆင်းရဲဆင်းရဲ၊ ဘယ်လောက် ကျပ်တည်းကျပ်တည်း ရင်ဆိုင်ရဲသောသတ္တိ၊ ထိုထိုသတ္တိ၊ ထိုထိုအမြင်၊ ထိုထိုခံယူချက် အပြည့်အဝရှိသည်ဟုလည်း ကျွန်ုပ်ထင်ပါသည်။ ထိုသတ္တိ ထိုအတွေးအမြင်ကိုပင် 'ဒုက္ခခံဒဿန' ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

ပါမောက္ခဆရာရက်ဂျီ၏ ဒုက္ခခံဒဿန

(၁)

ဆရာရက်ဂျီကား အကျွန်ုပ်၏ ငယ်ဆရာဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဒဿနိကဗေဒ ဌာန ပါမောက္ခဖြစ်သည်။ အမည်ရင်း ဦးခင်မောင်ဒင် ဖြစ်သော်လည်း ချစ်ခင်လေးစား သူများအားလုံးက သူ့ကို ဆရာရက်ဂျီဟုသာ ခေါ်ကြလေသည်။

အကျွန်ုပ်နှင့် ဆရာတို့ တွေ့ဆုံကြသောကာလသည် ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ ဖြစ်၏။ အနှစ်နှစ်ဆယ်ကျော် အစိတ်ခန့် ကာလအားဖြင့် ဝေးကွာခဲ့သည့်တိုင် အကျွန်ုပ်တို့ နှစ်ဦး၏ နှလုံးများကြားမှာ ဖြစ်ပွားခဲ့သော အချစ်သည် မပြယ်ကြသေး။ သူ့ကို ကျွန်ုပ် က ချစ်ခင်လေးစားမြဲဖြစ်သလို သူကလည်း ကျွန်ုပ်ကို ချစ်ခင်သနားဆဲဖြစ်လေသည်။ အကျွန်ုပ်က မဟာဝိဇ္ဇာတန်းသားဘဝမှာ သူကလက်ထောက်ကထိကအဖြစ် အကျွန်ုပ် တို့၏ စာသင်ဆရာဖြစ်၏။ အကျွန်ုပ်ဆရာဖြစ်လာသောအခါ သူက ကထိကအဖြစ်ဖြင့် ဖော်လမြိုင် ဒီဂရီကောလိပ်သို့ ပြောင်းရွှေ့သွား၍ လူချင်းအနေပေးသွားသည်။ သို့သော် သူတစ်ခါတစ်ခေါက် လာပြီဆိုလျှင် အကျွန်ုပ်တို့က သူ့အနားမှမခွာ၊ ရွှင်ပျ၍ အစဉ် လန်းဆန်းသော သူ့မျက်နှာကို ကြည့်ပြီး နေရလျှင်ပင် ထိုနေ့အဖို့ကို အကျွန်ုပ်၏စိတ် မှာ အင်အားရှိနေလေသည်။

သူသည် တက္ကသိုလ်ကို အကျွန်ုပ်စွန့်ခွာခဲ့ပြီးနောက်တွင် ဒဿနိကဗေဒဌာန ပါမောက္ခဖြစ်လာလေသည်။ တက္ကသိုလ်မှ အချို့ဆရာများသည် ပါမောက္ခမဖြစ်ခင် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးကောင်းတတ်ကြသော်လည်း ပါမောက္ခဖြစ်သွားသောအခါ စိတ် ထားပြောင်းလဲသွားတတ်ကြသည်။ ဆရာရက်ဂျီသည် ထိုလူစားမျိုးလား အကျွန်ုပ် သိချင်သည်။ တက္ကသိုလ်သို့ အကြောင်းရှာပြီး အကျွန်ုပ်သွားသည်။ နိုင်ငံခြားအသံလွှင့် ဌာနတစ်ခုတွင် အလုပ်လျှောက်ရန်အတွက်ဆိုပြီး သူ့ထံမှာ အကျွန်ုပ်ထောက်ခံစာ တောင်းသည်။ သူ့ကျန်းမာရေးမကောင်း၍ ဆေးရုံတက်ခါနီး အချိန်မှာဖြစ်သည်။ အကျွန်ုပ်ကို တွေ့ဆုံရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော သူ၏ဝမ်းမြောက်မှုသည် သူ့မျက်နှာမှာ ပေါ်နေသည်။ ချစ်ခင်ကြင်နာသည့်စိတ်များလည်း သူ့နှုတ်ဖျားမှာ ပေါ်သည်။ မေတ္တာ ကဲမိုးသော ထောက်ခံစာကိုလည်း ချက်ချင်းရေးပေးသည်။ ဆရာရက်ဂျီ စိတ်ထားကား အပြောင်းအလဲမရှိ၊ ငယ်စဉ်အခါ အကျွန်ုပ်အပေါ်တွင် ဖက်လဲတကင်းရှိသလို ပါမောက္ခ

ဖြစ်တော့လည်း ရင်းနှီးချစ်ခင်ဆဲပါပဲ။ သည်အကြောင်းသည်ပင် ဆရာကို လူချစ်လူခင် ပေါ်ရသည်အကြောင်းပေပဲ။

ဆရာနှင့် အကျွန်ုပ်တို့အကြားမှာ ဒဿန (အတွေးအမြင်) အားဖြင့် မတူညီမှု များ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်အယူအဆများ ရှိကောင်းရှိပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ဆရာနှင့်မူ ထိပ်တိုက်ဆန့်ကျင်ဖြစ်ခဲ့ရသည့်အခါမျိုး မဖြစ်ခဲ့စဖူးပါ။ ဆရာကား ဘဝအရာဝယ် အတိုက်ဘက်က နေသူမဟုတ်၊ အခဲဘက်က အစဉ်နေခဲ့သူသာ ဖြစ်လေသည်။ ဆရာ ပါမောက္ခဖြစ်လာခြင်းသည်ပင် လိုချင်၍ ဖြစ်လာခဲ့ခြင်းမဟုတ်၊ ရသင့်၍ ရလာခဲ့ခြင်း မျိုးသာ ဖြစ်သည်။ ဘဝကို သူ့ရင်ဆိုင်ပုံသည် ငြိမ်းချမ်း၍ ခိုင်မာသောသဘောရှိသည်။ အမှုထမ်းဘဝမှာလည်း ထားရာမှာနေသည်။ စေရာသို့သွားသည်။

သူသည် ခရစ်ယာန်အယူဝါဒကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်သူဖြစ်သည်။ သို့သော် ဌာနတွင် ဒဿနပညာသင်များ သင်ကြားစဉ်အခါကမူ သူကိုးကွယ်သော ခရစ်ယာန် အယူဝါဒကို တပည့်များအပေါ် လွှမ်းမိုးစေလိုသောစိတ်ဖြင့် တစ်ခါတစ်လေမျှပင် ပြောဆိုသင်ကြားခဲ့ဖူးသည်မရှိ။ သူ၏အတွေးအခေါ် လွတ်လပ်မှုသဘောအပေါ်ထားသည့် စိတ်ထားကိုပင် အကျွန်ုပ်တို့သည် ကြည်ညိုလေးစားခဲ့ကြရသည်။ သူ့စိတ်ဓာတ်အစစ် အမှန်ကို သူ့အသုဘနေ့က ယပ်တောင်ကလေးပေါ်က စာကိုဖတ်ရတော့မှ သဘောပေါက် ရသည်။ ယပ်တောင်ကလေးပေါ်တွင် အောက်ပါစာတန်းကို တွေ့ရသည်။

ပါမောက္ခဦးခင်မောင်ဒင်

(Reggie)

အသက် ၅၇ နှစ်

(၁၁၊ ၉၊ ၈၇) နေ့တွင် ခရစ်တော်၌အိပ်ပျော်သည်။

The Truth Shall Make You Free.

သစ္စာတရားသည် သင်တို့ကို လွတ်မြောက်စေမည်။
ရှင်ယောဟန် ၈: ၃၂ တွင် ဟောထားသော ထိုစာတန်းကလေးကို
ဆရာအလွန်မြတ်နိုးဟန်တူသည်။ အမှန်သစ္စာတရားကသာ လူသား၏
ဘဝကို လွတ်မြောက်စေသည်ဟု ဆရာစွဲမြဲယုံကြည်ခဲ့သည်ပဲ။

(၂)

ပါမောက္ခဖြစ်သောအခါမှစ၍ ဆရာသည် မကျန်းမာဘဲလျက်လည်း အနားမနေခဲ့။ ဌာနတိုးတက်ရေးအတွက် အမြဲအလုပ်လုပ်နေသည်။ ဌာနခေတ်မီရေးအတွက်လည်း အစဉ်ကြိုးစားနေလေသည်။ အမေရိကန်ပြန်ကြားရေးဌာန (Board of Foreign Scholarship-Fulbright Program) မှ ထောက်ပံ့ကြေးဖြင့် ဆရာသည် အမေရိကန်နိုင်ငံသို့ ဒဿနိက ပညာသင်ကြားရေးအတွက် ခေတ်မီအစီအစဉ်များကို လေ့လာရေးခရီး ၉ လ ထွက်ခွာစဉ် အမေရိကန်နိုင်ငံ ဘော်စတွန်မြို့သို့အရောက် ၁၀ ရက်မြောက်သောနေ့တွင် ဆရာသည် ခရစ်တော်၌ အိပ်ပျော်နားနေရလေသည်။

ခရစ်ယာန်အသိုင်းအဝိုင်းထဲတွင် ဆရာအမြဲပြောသောစကားတစ်ခွန်းရှိကြောင်း ပြောဆို၍ ကြားရသည်။ ထိုစကားမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။

‘ကားတိုင်သည် လွမ်းဖို့မဟုတ်၊ ကားတိုင်သည် ထမ်းဖို့ဖြစ်သည်’

ဤကား ဆရာ၏ ပင်ကိုဒဿနဖြစ်သည်။ ‘ကားတိုင်’ သည် ခရစ်တော်ကို ကားစင်တင်သောအရာဖြစ်သည်။ ထိုအရာကား ဗုဒ္ဓဘာသာအမြင်မှာ ဒုက္ခ၏သင်္ကေတပင်ဖြစ်သည်။ ကားတိုင်သည် လောက၏ ဒုက္ခအားလုံးကို အမှတ်ပြုသော ဒုက္ခ၏ နိမိတ်ပင်ဖြစ်သည်။

‘ကားတိုင်သည် လွမ်းဖို့မဟုတ်’ ဟု ဆရာကဆိုခဲ့သည်။ ဒုက္ခကို ကြံ့သော လူများသည် ဒုက္ခအတွက် မလွမ်းကြဖို့၊ မညည်းညူကြဖို့၊ ဝမ်းနည်းကြေကွဲ၊ မျက်ရည်ဝဲနှင့် အသည်းနာရင်နာကြဖို့ မဟုတ်၊ ဒုက္ခအတွက် စိတ်ဓာတ်ကျဖို့မဟုတ်။

‘ကားတိုင်သည် ထမ်းဖို့အရာသာဖြစ်သည်’ ဆိုသော ဆရာဒဿနမှာ အားမာန်တွေပါသည်။ ဒုက္ခကို ကြံနိုင်သောစိတ်ဖြင့် ရင်ဆိုင်နိုင်ကြဖို့ကို ဆရာပြောပြနေပါသည်။ ဆရာ၏ ဒုက္ခခံဒဿနမှာ အင်အားအပြည့်ပါသည်။ မြင့်မားသော စိတ်အဟုန်ပါသည်။ ဆရာသည် ဘဝကို အရုံးပေးသောစိတ်ဖြင့် ဆက်ဆံသူမဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ဤလောက၌ ခုခံရေးအင်အားတကာတို့တွင် အပြင်ဗဟို၌ ရုပ်အားဖြင့် လှုပ်ရှားခုခံခြင်း (active resistance) ထက် စိတ်အားဖြင့် မတုန်မလှုပ် ခုခံခြင်း (passive resistance) ၏ အင်အားက ဆရာအထောင်သာလွန်ကြီးကျယ်ကြောင်းကို ဆရာပြောကြားနေသလား ထင်မှတ်ရပါ၏။ လောက၏ တာဝန်များအားလုံးကို ထမ်းဆောင်ကြရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ လူသားတို့၏ ချမ်းသာကို အလိုရှိသူတိုင်းက ဒုက္ခအားလုံးကို ခါးစည်းခံပြီး မတုန်လှုပ်သောစိတ်ဖြင့် ရင်ဆိုင်ကြရမည်ကို ဆရာရှင်မှာ စွဲထားခြင်းဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ မှန်ပါသည်။ ဆရာသည် ဒုက္ခကို ဖြတ်လမ်းနည်းဖြင့် ခေါင်းရှောင်မျက်နှာလွှဲတတ်သောလူစားမျိုး မဟုတ်ချေ။ ပြဿနာအားလုံးကို ဒိုင်ခံဖြေရှင်းရာ၌

ဆရာမှာ ပြတ်သားသောအမြင် ရှိပြီးသားဖြစ်ပါသည်။ ဆရာသည် ပြဿနာကို လှဲချ၍ ရှောင်ဖယ်တတ်သူ မဟုတ်ချေ။

ဆရာရက်ဂျီကား ကဗျာဆရာဖြစ်သည်။ သူ့ကဗျာများကို ဓမ္မသီချင်းများအဖြစ် ဖော်ကျူးထားပါသည်။ သူ့ကဗျာတွေထဲမှာ သူ၏ 'ဒုက္ခခံဒဿန' ပါသည်။ လူသား၏ အားမာန်များဖြင့် ပြည့်လျှံနေသောဆရာ၏ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ဆရာအသုဘအခမ်းအနားတွင် တရားဟောဆရာတစ်ဦးက ဖတ်ပြပြီး ဆရာ့ဝတ်ကို ချီးမွမ်းပါသည်။ ထိုကဗျာ၏ အပိုဒ်တစ်ပိုဒ်သည် အကျွန်ုပ်၏ ရင်ထဲမှာ စွဲကျန်ရစ်ပါသည်။

'လုံခြုံသောအရပ်မှာ မနေလိုချင်ပါ။ ရန်တွေဝေလျှံနေရာ လောကနယ်မှာ၊ ခိုင်မာရဲရင့်စွာ စွန့်စားကြဖို့သွားလာ၊ ရန်ကိုပြေငြိမ်းဖို့ အို ခိုင်းတော်မူပါ'

ဤကဗျာပိုဒ်သည် ဆရာ၏ ဒုက္ခခံဒဿနကို အထင်းသားဖော်ကျူးပါသည်။ ဤလောက၌ လူဖြစ်လာခြင်းအဓိပ္ပာယ်ကို ဆရာရှာဖွေပါသည်။ တစ်ကိုယ်ကောင်းစိတ်ဖြင့် လောက၏ လုံခြုံငြိမ်းချမ်းရာ အရပ်ဒေသတစ်ခု၊ ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုကို ဖန်တီးပြီး တစ်ကိုယ်တည်း တစ်ယောက်တည်း သက်သောင့်သက်သာ မနေလိုပါ။ ရန်အန္တရာယ်များဖြင့် ဆူပွက်ကာ မငြိမ်းချမ်းသော လောကအလယ်မှာ စွန့်စားသွားလာပြီး ထိုရန်များ ငြိမ်းအေးကြောင်းကို အားထုတ်လိုပါသည်။ သူ့ကိုယ်သူ ပေးအပ်သူအဖြစ်၊ စွန့်လွှတ်သူအဖြစ် သဘောထားကာ ဆရာက 'ရန်ကိုပြေငြိမ်းဖို့၊ အို ခိုင်းတော်မူပါ' ဟု ပေးအပ်ပါသည်။ ဤကား ဒုက္ခခံဒဿနကို ရင်မှာသိမ်းဆည်းထားသူ၏ စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံခြင်းသဘော ဖြစ်ပါသည်။ ထူးခြားစွာ ရှုမြင်ထားသော အောက်ပါဆရာ၏ ကဗျာကလေးကလည်း စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းလှပါသည်။

'ရန်များ ပြေငြိမ်း၊ အေးသောနေ့တာ၊

ဤနေ့မှာ ပေါ်ထွန်းတောက်လှ၊

သိုးငယ်များ ခြင်္သေ့သားရဲကြားမှာ

ပျော်မြူးကာ၊ လျောင်းရာ'

ခြင်္သေ့သားရဲတွေကြားမှာ သိုးငယ်များ၏ ပျော်ရွှင်မြူးတူး အိပ်စက်လဲလျောင်းနေနိုင်သောနေ့ကို ဆရာက ရန်များငြိမ်းပြေသောနေ့ဟု ရှုမြင်ပါသည်။ လူလူချင်း ရန်ဖြူခြင်းကင်းလျက်၊ လူလူချင်း ကြီးနိုင်ငယ်ညှဉ်းဝါဒကင်းလျက် သာယာသော လူ့ဘောင်ဘဝကို ဆရာတမ်းတခဲ့ဟန်တူပါသည်။

မြင့်မြတ်သော ဆရာနုလုံးသားကို စူးစူးစိုက်စိုက် ရှာဖွေမိလေ ကြည်ညိုဖွယ် ဖြစ်ရလေပါပဲ။

ဆရာကား ဒဿနဆရာ၊ ဒဿနပညာရှင်၊ ဒုက္ခခံဒဿနဖြင့် လော၏ ငြိမ်းချမ်းမှုကို ရှာဖွေသော တွေးခေါ်ရှင်အစစ်ပါပဲ။

ဆရာ ယခု ထာဝရအိပ်စက်ခြင်းဖြင့် ခရစ်တော်၌ အိပ်ပျော်သွားပါပြီ။ သေခြင်း တရားအပေါ်၌ ဆရာ အဘယ်သို့ ရှုမြင်ထားသနည်း။ ဆရာ၏ Beyond the Sunset အမည်ရှိ ကဗျာကလေးတွင် သူ့အမြင်ကို ဖော်ပြထားလေသည်။ သူသည် သေခြင်းတရားကို ရှုမြင်ရာ၌ ဆော့ခရစ္စတီနှင့်ပင် တူနေသလို အကျွန်ုပ်စိတ်မှာ ခံစားရ သည်။

‘နေဝင်ရာကမ်းမှာ နေ့တာမဆုံးပါ။

မှောင်ရည်ကွယ်သွားတာ၊ နေ့သစ်ရောက်လာ၊ ကမ္ဘာဝယ် လွမ်းစရာ၊

နှမ်းလျှာသက်တာ၊ နေဝင်ရာကမ်းမှာ ဆန်းသစ်၍လာ’

ဤကား ဆရာကဗျာဖြစ်ပါသည်။ ဆရာသည် သေခြင်းကို ဘဝ၏အဆုံးဟု မမှတ်ချေ။ ‘နေဝင်ရာကမ်းမှာ နေ့တာမဆုံးပါ’ ဆိုသောစကား၏အနက်ကလည်း ကျယ်လွန်းလှပါသည်။ ဒုက္ခအများဆုံး၊ ဘဝ၏အမှိုက်မှောင်ဆုံးအချိန်တို့သည် ဘဝ၏ အဆုံးမဟုတ်သေးသည်ကို ဆရာသဘောကျထားပါသည်။ ဘဝမှာ မျှော်လင့်ချက် အမြဲရှိနေသည်ကို ဆရာရဲရင့်စွာ ရှုမြင်ထားပါသည်။ ‘မှောင်ရည်ကွယ်သွားပြီးလျှင် နေ့သစ်ရောက်ရမည်’ ဟု ဆရာမျှော်လင့်ထားပါသည်။

အို ဆရာ၊ ဤစာဖြင့် ဆရာကျေးဇူးဂုဏ်ကို အကျွန်ုပ်ချီးမွမ်းပါသည်။ ဆရာကို အကျွန်ုပ်၏ နှလုံးသားအကြားမှာ အသက်ရှင်စဉ်ကာလဝယ် အမြဲသိမ်းဆည်းထားပါ မည်။ ဆရာ၏ ဒုက္ခခံဒဿနသည် လူသားတို့အား ဆင်းရဲ၌ ကြံ့ခိုင်ရဲရင့်သော စိတ် ဓာတ်ကို မြှင့်တင်ပေးသည်ဟု အကျွန်ုပ်ဆိုချင်ပါသည် ချစ်သောမြတ်ဆရာ.....

ဝေရဏ္ဍာဒဿန

(၁)

'ဝေရဏ္ဍာဒဿန' ဟူသည် ဗုဒ္ဓ၏ ဒုက္ခခံဒဿနဖြစ်ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထို ဒဿနကို ဝေရဏ္ဍာပြု၍ ၅၂ ဝါကပ်တော်မူစဉ် ဟောကြားတော်မူခဲ့လေသည်။ ထိုတရားကို ဟောကြားရသောအကြောင်း၊ တရားနှင့်စပ်သောကိစ္စ၊ ရသ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်၊ ပဒဋ္ဌာန်တို့ကို မဆိုမိ 'ဒုက္ခခံဒဿန' ဆိုသော ဝေါဟာရ၏ ယေဘုယျသဘောအချို့ ကို ဆိုဦးမှ သင့်မည်ထင်ပါသည်။

ဆိုမည်ဆိုလျှင် ဤသို့ဆိုသင့်ပါသည်။

(၂)

ပထမဒုက္ခခံဒဿန ဆောင်းပါးနှစ်ပုဒ်တွင် ဤဒဿန၏ ရဲရင့်သော သဘောအချို့ကို ဆိုခဲ့ပြီ။ လူသားသည် ဒုက္ခဆင်းရဲအမျိုးမျိုးနှင့် ကြုံလာလျှင် ထွက်ပြေးခြင်း၊ တစ်ကိုယ် ကောင်းရန်ထွက်ခြင်း၊ ကိုယ်ကျိုးရှာခြင်း၊ တာဝန်မယူခြင်း၊ တာဝန်ခံပြုခြင်း၊ သူတစ်ပါး အပေါ် ပုံချခြင်း၊ ပြဿနာ၏အကြောင်းကို မသတ်၊ အကျိုးသာ သတ်ရန်အားထုတ်ခြင်း စသော ယုတ်ညံ့သိမ်ဖျင်းသော အပြုအမူမျိုးသည် ဒုက္ခက လွတ်မြောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်းမဟုတ်။ ဒုက္ခကို မတုန်မလှုပ် ခိုင်မာရဲရင့်သည့်စိတ်ထားဖြင့် ရင်ဆိုင်ကာ ဒုက္ခ၏အကြောင်းကို အပြီးသတ် နှိမ်နင်းခြင်းဖြင့်သာ ဒုက္ခမှ ကင်းဝေးနိုင်ပုံ သဘောအချို့ ကို တင်ပြခဲ့လေပြီ။

ဒုက္ခခံဒဿန၏ အနှစ်သာရကို သဘောပေါက်သူအား ဒုက္ခသည်းခံဖို့ဖြစ်သည်။ ဒုက္ခကို ကြောက်သောသူကိုသာ ဒုက္ခက နှိပ်စက်နိုင်သည်။ ဒုက္ခကို မကြောက်သော သူ၊ 'လာစမ်း ဒုက္ခ' ဆိုသူအား ဒုက္ခက မနှိပ်စက်နိုင်ဆိုသော သဘောတရားကိုလည်း ပိုင်ပိုင်ရရှိလိမ့်မည်။

တစ်ဆက်တည်းပင် ထိုသူအား ဒုက္ခသစ္စာ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း မြင်ပြီးဖြစ်လိမ့်မည်။ ဒုက္ခသစ္စာကို မြင်သောသူအား ဒုက္ခပေးသူ၊ ဒုက္ခကို ဖန်တီးသူ၊ ဒုက္ခရှာသူသည် သူပဲ၊ ငါပဲ၊ သတ္တဝါပဲဟူ၍ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၌ တရားခံရှာခြင်းကိုလည်း မပြုတော့ပြီ။

အမြင်မှန်ရှိသောသူသည် ဒုက္ခ၏ တရားခံအစစ်ကို ရှာသည်။ ထိုအခါ အမြင်မှားနှင့် အမြင်မှန်ကိုပါ ခွဲခြားသိလာသည်။ ငါ၏ဒုက္ခကို ဖန်တီးနေသောသူ၊ ငါ့အား ဒုက္ခပေးနေသောသူသည် ဤပုဂ္ဂိုလ်ပဲ၊ ဤသတ္တဝါပဲဟု ထင်ထားသော အမြင်များသည် မှားကြောင်းကို ထိုပုဂ္ဂိုလ်၊ ထိုသတ္တဝါ ဆုံးရှုံးပျက်စီးသွားပြီးသည့်နောက်မှာ သိသည်။ ထိုသူမရှိသော်လည်း ဒုက္ခကား ရှိဆဲပင်။

ဒုက္ခကို ဘယ်သူမှ ကင်းဝေးသွားအောင် မလုပ်ပေးနိုင်၊ ဒုက္ခအဆုံးသတ်သွားအောင် ဘယ်သူကမှ မတတ်နိုင်၊ လူသာမန်တွေကို မဆိုထားနှင့်၊ မြတ်စွာဘုရားလို အမြင့်ဆုံးလူသားပင် မတတ်နိုင်၊ ထို့အတူ ဒုက္ခမှ မကယ်နိုင်။

ရေနစ်သူကို ဆယ်ယူခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ရောဂါရောက်သူကို ရောဂါပျောက်အောင် ကုသပေးခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခက ကယ်ခြင်းဟု အမှားမြင်သူတို့က ထင်နေကြသည်။ ထိုအပြုအမူ (ကူညီစောင့်ရှောက်မှု) တို့သည် ငတ်မွတ်နေသူကို ကျွေးမွေးပြုစုခြင်းပင် တဒင်္ဂ သက်သာရစေသကဲ့သို့ လိုချင်ငတ်မွတ်ခြင်းတစ်ခုကို ဖြည့်ပေးခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။

သို့သော် ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်ရေးလမ်းကောင်း၊ အကျင့်ကောင်းများ ရှိသည်။ ထိုအကျင့်ကောင်း၊ လမ်းကောင်းသည် လမ်းရှည်နှင့်လမ်းတို နှစ်မျိုးရှိသည်။ သံသရာဟူသော ဘဝဆက်အခွန်ကာလဝယ် ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်ရေးလမ်းရှည်သည် တစ်လမ်း၊ ပစ္စုပ္ပန်မျက်မှောက်လက်ငင်းဘဝဝယ် ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်ရေးလမ်းတိုသည် တစ်လမ်း ဖြစ်သည်။

‘ဒုက္ခခံဒဿန’ သည် မျက်မှောက်လက်ငင်းဘဝ၌ ဒုက္ခဆင်းရဲနှင့် ကြုံသောသူတို့ကို ဒုက္ခမှလွတ်မြောက်စေသောလမ်းကို အကျင့်ကောင်းနည်းကောင်းကို ညွှန်ပြသော အတွေးအမြင်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်နည်း လောကီဆင်းရဲလွတ်မြောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်းကို ဒုက္ခခံဒဿနဟု ခေါ်ပါသည်။

ယခု လောကီဆင်းရဲများမှ လွတ်မြောက်ရေးလမ်းကို ဒဿန၏ လျှို့ဝှက်နက်နဲသော ဂမ္ဘီရရသအချို့ကို သိမြင်နိုင်စေရန် ဗုဒ္ဓကျင့်ပုံကျင့်နည်းအချို့ကို ယခုဆိုပါမည်။ ဤတွင် မျက်မှောက်ဘဝ၌ ဒုက္ခကို မှန်စွာသိသောသူအား ထိုဒုက္ခကို ရဲရဲခံယူခြင်း၊ ဒုက္ခကို ရင်ဆိုင်ခြင်းသည် ဒုက္ခက လွတ်မြောက်စေရုံမျှမက ဘဝ၏အောင်မြင်မှုအမျိုးမျိုးကို ရနိုင်သည်။ ဒုက္ခခံခြင်းဖြင့် လူ့ဘဝသည် ပို၍မြင့်သောမြတ်သောဘဝသို့ ရောက်ရှိသွားနိုင်သည်ဆိုသော လောက၏ လူမှုနိယာမတစ်ရပ်ကိုပါ သဘောပေါက်၍ သိမြင်လာနိုင်ပါသည်။

(၃)

နက်ရှိုင်းသော ထိုသဘောကို သိလွယ်မည့်နည်းလမ်းများဖြင့် ယခုဆိုပါမည်။

ဆိုပါစို့၊ လူ့ဘဝ၏ အထွတ်အထိပ်သည် မင်းဖြစ်ခြင်းပင်မဟုတ်လော။ လူသား အဖို့ ကာမဂုဏ်အလိုအားဖြင့် မည်းစည်းစိမ်၊ မင်းအာဏာ၊ မင်းဘဝသည် အမြင့်ဆုံး၊ အမြတ်ဆုံးဟု လူတို့သတ်မှတ်ထားကြသည် မဟုတ်လား။ လျှို့ဝှက်သော လောကီ သမ္မတ္တိတရားတစ်ခုကို မသိသောသူတို့သည် လူ့ဘဝ၏ အထွက်အထိပ်ဖြစ်သော မင်းဘဝ၊ မည်းစည်းစိမ်ကို အလွန်အမင်း တပ်မက်၍ ထိုဘဝသို့ ရောက်နိုင်အောင်သာ ကြိုးပမ်းကြလေသည်။ မင်းစည်းစိမ်ကို အနွှပုထုဇဉ်တို့သည် ဘဝ၏အမြင့်ဆုံးတန်ဖိုး ဟု သတ်မှတ်ထားကြသည်မဟုတ်လား။

သို့သော် သိဒ္ဓတ္တမင်းသားသည် ထိုဖြစ်စဉ်ကို ဆန့်ကျင်သည်။ သူ့စိတ်ထဲတွင် မင်းစည်းစိမ်တို့တွင် အထွတ်အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော စကြဝတေးမင်းအဖြစ်ကိုပင် သေးနပ် သိမ်ဖျင်းသည် ထင်သည်။ သူ့အဖို့ မကြိုးမပမ်းဘဲ အလွယ်ကလေးရရှိနိုင်သော ထို စကြဝတေးမင်း၏ အဖြစ်ကို သူသည် ဘဝ၏အဆုံးဟု မသတ်မှတ်။ ဘဝသည် ထို ထက်ပိုပြီးမြင့်သော မြတ်သောလူ့ဘဝကို ရောက်ရှိအောင် ပို့ဆောင်နိုင်မည့် နည်းလမ်း ကိုသာ သူရာဇေယျသည်။ ထိုအခါ သူသည် ဒုက္ခခံဒဿနကို တွေ့မြင်သွားလေသည်။

သူသည် လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်တရားတို့ စုဝေးရောက်ရှိရာ ရွှေဘုံ ရွှေနန်း မြို့ပြဘဝကို စွန့်၍ တောသို့ထွက်ခွာသွားသည်။ ဒုက္ခရစရိယကို ခြောက်နှစ်ကျင့်လေ သည်။ ထိုအခါ လောကအလုံးကိုသိသော ဉာဏ်ထူးကို ရသည်။ ထိုမှစ၍ လောက သုံးပါးဝယ် အမြင့်ဆုံး အမြတ်ဆုံးလူသားအဖြစ်ကို ရောက်ရှိသွားလေသည်။ ထိုမှစ၍ စကြဝတေးမင်းမရနိုင်သော လောကီအကျိုးစီးပွားတို့ကို အတုမရှိ ရရှိတော်မူလေသည်။ ဤမျှလောက်ဆိုလျှင် ဒုက္ခခံဒဿန၏ လျှို့ဝှက်ချက်တစ်ခုကို ဉာဏ်ရှိသူတို့ သိမြင် လောက်ပြီ။

(၄)

ဒုက္ခခံဒဿန၏ သဘောအကျယ်ကို ပို၍နားလည်စေရန် မြတ်စွာဘုရားသခင် ဝါတော် ၁၂ ဝါတွင် ဟောကြားတော်မူသော ဝေရဇ္ဇာဒဿနကို ဆိုပါဦးမည်။

ထိုနှစ်တွင် မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေရဇ္ဇာပုဏ္ဏားရွာအနီး နဋေရဘီလူး ကြီးစိုး သည့် တမာပင်အနီးမှာ ဝါကပ်တော်မူလေသည်။

ထိုရွာမှ ဝေရဇ္ဇာပုဏ္ဏားကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်သတင်းကို ကြားသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားထံ ဖူးမြော်ရန်သွားသည်။ ထိုပုဏ္ဏားသည် မြတ်စွာဘုရားကို တွေ့လျှင်

တွေ့ချင်း မြတ်စွာဘုရားက အသက်ကြီးအရွယ်အို ပုဂ္ဂိုလ်များကို ရှိမခိုး၊ ခရီးဦးကြို မပြုသဖြင့် ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်လေသည်။ ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်သည့်စကားတွင် 'အရှင်ဂေါတမသည် အရသာကင်းသော သဘောရှိသူ' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'အရှင်ဂေါတမသည် အသုံးမရှိ (အသုံးမကျ)သူ' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'အရှင်ဂေါတမသည် အဖျက်သမား' ဟူ၍လည်းကောင်း အမျိုးမျိုး ဝေဖန်ပုတ်ခတ်လေသည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝေဖန်ကဲ့ရဲ့သောစကားတို့ကို မြတ်စွာဘုရားသည် ဒေါသနှစ်ပါးသို့ မကပ်ရောက်စေသောနည်းဖြင့် ပယ်တော်မူသည်။ (ဒေါသနှစ်ပါးကား အတ္တုတ္တံသန ဒေါသ (မိမိကိုယ်ကို မြှောက်ပင့်ခြင်း၊ အထင်ကြီးခြင်းဒေါသ) နှင့် ပရဝတ္တနဒေါသ (သူ့ကိုနှိမ်ချခြင်း ဒေါသ) တို့ဖြစ်ကြပါသည်။)

ပြီးမှ ဝေရဉ္စာပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဘဝင်ကျ၍ ကြည်ညိုလာအောင် ကြက်ဥမှ ပေါက်သော ကြက်ငယ်များဥပမာဖြင့် အလျင်ဥတွင်းတွင်က ပေါက်သောကြက်ငယ်ကို သာ အကြီးဟုဆိုသကဲ့သို့ အဝိဇ္ဇာဥခွံမှ ဦးစွာထွက်မြောက်ခြင်းဖြင့် လောက၏ အထွတ်အထိပ်သို့ ဦးစွာရောက်သောသူကိုသာ လောကဝယ် အကြီးမြတ်ဆုံးဆိုသင့်ပုံကို သဘောကျအောင် ဟောတော်မူလေသည်။

ထိုနှစ် ဝေရဉ္စာပြည်မှာ မြတ်စွာဘုရား ဝါကပ်တော်မူသည်။ ဝါကပ်စဉ် ထိုပြည်၌ ဒုဒ္ဓိက္ခဘေးဆိုက်ရောက်လတ်ကုန်သည်။ ပြည်သူတို့ စာရေးတံလက်မှတ်ဖြင့် အသက်မွေးကြရလေသည်။ ရဟန်းတို့ ဆွမ်းရေးအလွန်ခက်ခဲလေသည်။ ဥတ္တရာ ပထဝိုင်းသား မြင်းကုန်သည်များလှူသော မြင်းစာ မုယောဆန်ကိုရသည်။ ရဟန်းတို့ ထိုဆန်ကြမ်းကို အမှုန်ပြု၍ ရေဖြင့်ဖျော်ကာ သုံးဆောင်ကြရလေသည်။ ရဟန်းတော်များ လွန်စွာ ဆင်းရဲကျပ်တည်းတော်မူကြသည်။ (ဤတွင် မြတ်စွာဘုရားဖြစ်လျက် ဤပြည်တွင် အငတ်ဘေးကြုံမည်ကို ကြိုမသိသလားဟု မေးဖွယ်ရှိပါသည်။ အဖြေမှာ မသိ၍ ဝါကပ်တော်မူခြင်းမဟုတ်။ သိလျက်နှင့်ပင် ဝါကပ်တော်မူသည်။ (ဝဋ်ရှိသည်။))

ထိုအခါ ရဟန်းများ ဆန်ထောင်းသံကြား၍ မြတ်စွာဘုရားက မေးမြန်းစုံစမ်းခြင်းပြုသည်။ ထိုအခါ အရှင်အာနန္ဒက အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို လျှောက်ထားသည်။ မြတ်စွာဘုရားက 'ချစ်သား၊ ကောင်းလေစွ၊ သူတော်ကောင်းဖြစ်သောသူတို့သည် အစာခေါင်းပါးခြင်း၊ လိုချင်ခြင်း၊ အလိုဆိုးသို့ လိုက်ပါခြင်း အလျဉ်းမပြုကြသဖြင့် သလေးဆန်ဖြင့် ချက်အပ်သည့် သားပြမ်းဆွမ်း (ဒံပေါက်ဆွမ်း) ကို အောင်နိုင်အပ်ပြီး နောင်လာနောက်သားတို့သည် ထိုဆွမ်းမျိုးကို အထင်သေးကြလိမ့်မည်' ဟု မိန့်တော်မူလေသည်။

ထိုအခါ အရှင်မဟာမမောဂ္ဂလာန်မထေရ်မြတ်က ရဲရဲတောက် လျှောက်ထား

* မဟာဗုဒ္ဓဝင်၊ ဦးဝိစိတ္တသာရာ၊ ၃ဝ၁၊ စတုတ္ထတွဲ ၄၁- ၄၄

သည်မှာ 'အရှင်မြတ်ဘုရား၊ ယခုအခါ ဝေရဏ္ဍာပြည်မှာ အစာခေါင်းပါး၏။ အသက်မွေး ရန် ခဲယဉ်း၏။ စာရေးတံလက်မှတ်ဖြင့် အသက်မွေးရ၏။ သပိတ်ဆွဲပြီး ဆွမ်းခံခြင်း ဖြင့် မျှတရန် မလွယ်ပါ။ ဤမြေပြင်ခြောက်ကပ်သည်ကို အကျွန်ုပ်သည် ထက်အောက် လှန်ပြီး အောက်အပြင်ရှိ မြေဆီလွှာမြေဩဇာကို သုံးဆောင်ရအောင် ရွက်ဆောင်ပါမည်။ ခွင့်ပြုပါ' ဟု လျှောက်ထားရာ မြတ်စွာဘုရားက မြေကြီးကိုမှီနေသော သတ္တဝါတို့ ကို မည်သို့ပြုမည်နည်းဟု မေးလေသည်။ ထိုအခါ ရှင်မောဂ္ဂလာန်အရှင်မြတ်က သူ၏ လက်တစ်ဖက်ကို မြေကဲ့သို့ ဖန်ဆင်းပြီး မြေသတ္တဝါတို့အား ထိုလက်ပေါ်သို့ ယူငင်မည့်အကြောင်း၊ ကျန်သောလက်တစ်ဖက်ဖြင့် မြေကြီးကို ထက်အောက်လှန်မည် ဖြစ်ကြောင်းကို လျှောက်ထားပြန်လေသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက လတ်တလော ဒုက္ခမှ ရုန်းထွက်နိုင်မည့် ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ လျှောက်ထားချက်ကို 'ချစ်သား၊ မသင့်၊ ထိုသို့ပြုခြင်းကို ချစ်သားမနှစ်သက်ပါနှင့်၊ နောင်လာနောက်သား သတ္တဝါတို့ အထင်အမြင်လွဲမှားခြင်း ဖြစ်ကုန်ရာသည်' ဟု ဆိုတော်မူလေသည်။

ထိုအခါ ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်ထေရ်မြတ်က ရဟန်းတို့အား ငတ်မွတ်ခြင်းဘေး မှ ချမ်းသာစေရန် မြောက်ကျွန်းသို့ ဆွမ်းခံထွက်ခွင့် တောင်းခံတော်မူပြန်သည်။ ထို တောင်းပန်လျှောက်ထားချက်ကိုလည်း ပယ်တော်မူပြန်သည်။

ဤတွင် ဘာကြောင့်ပယ်သည်ဆိုသော အချက်ကို ဉာဏ်ရှိသူတို့ စဉ်းစားသင့် ပါသည်။ လတ်တလော ချမ်းသာမည့်ကိစ္စကို သိမြင်ပါလျက် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည် အဘယ်ကြောင့် ဒုက္ခကို ဆက်၍ခံနေပါသနည်း။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုဝေရဏ္ဍာပုဏ္ဏားရွာတွင် တစ်ဝါတွင်းလုံး ဒုက္ခခံလျက် သာ သီတင်းသုံး၍နေတော်မူလေသည်။ ဝါကျွတ်သောအခါမှ မိမိအား ပင့်ဖိတ်ထားသော ဝေရဏ္ဍာပုဏ္ဏားအား အကြောင်းကြားပြီး လိုရာခရီးသို့ ဒေသစာရိက္ခာချီတော်မူပြန်လေသည်။

ဒဿနဉာဏ်ကို အလိုရှိ၍ ဘဝသမ္ပတ္တိကျင့်စဉ်တော်ကို နားလည်သဘောပေါက် လိုသော အကြင်သူတော်ကောင်း ပညာရှင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အလွယ်တကူ ချမ်းသာကို ဖန်တီးပေးမည့် ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဖြတ်လမ်းနည်းကို အဘယ် ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ပယ်တော်မူလေသနည်း။ အဘယ်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ဒုက္ခခံဒဿနဖြင့် ကျင့်သုံးတော်မူလေသနည်း။ စဉ်းစားတွေးတောကြပါကုန်။

စွန့်လွှတ်ခြင်း၏အကျိုးကို သိမြင်ခြင်း

၁၉၈၇ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလသည် မင်္ဂလာရှိသည်။ ကမ္ဘာမှာ မဖြစ်နိုင်ဘူးထင်ရလောက်အောင် ဖြစ်ခဲ့သော အဖြစ်မျိုးဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုအဖြစ်သည် လူသား၏ဘဝသမ္ပတ္တိကို ဖြစ်စေသော ကောင်းကျိုးဆောင်အဖြစ်တည်း။ ကမ္ဘာလူသားအားလုံး ချီးမွမ်းသင့်သော ထိုဖြစ်ရပ်ကား တခြားမဟုတ်။ ရန်သူဟုသဘောထားခဲ့ကြသူ ကမ္ဘာခေါင်းဆောင်ကြီး နှစ်ဦး အမေရိကန်နိုင်ငံ ဝါရှင်တန်မြို့တော်မှာ တွေ့ဆုံကြပြီးလျှင် တာတို၊ တာလတ်ဝစ် နျူကလီယားထိပ်ဖူးတပ် ခုံးပျံများကို စွန့်လွှတ်ကြရန် ပဋိညာဉ်ပေါ်၌ လက်မှတ်ရေးထိုးလျက် ညီညွတ်ကြခြင်းဖြစ်၏။ ထိုကမ္ဘာခေါင်းဆောင်နှစ်ဦး၏အမည်သည် ဤလုပ်ရပ်ကြောင့် သမိုင်းတွင်ရစ်ပြီ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးနှစ်ဦး၏ သည်းခံစိတ်၊ မေတ္တာစိတ်နှင့် အဒေါသစေတနာတို့သည် ဤလောကမှာ တည်ထွန်းရစ်ပြီ။ သူတို့ကား အမေရိကန်သမ္မတ ရော်နယ်ရေဂင်နှင့် ရုရှားခေါင်းဆောင် ဂေါ်ဗာချော့(ဗ) တို့ပင်တည်း။

လောက၏အကျိုးမဲ့ကိုဖြစ်စေသော အာဏာအင်အား၏ အထောက်အပံ့ဟု ထင်မှတ်ခဲ့သော ထိုထိုလူသတ်လက်နက်များကို လူသားအကျိုးကို လိုအားသူ ဤပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးသည် စွန့်လွှတ်ကြရန် ဆုံးဖြတ်ကြခြင်းသည် အဘယ်ကြောင့်ရှိသနည်း။ လူ့ဘဝ၏ အကျိုးစီးပွားလျှင် နီးစပ်သောအကြောင်း (ပဒဋ္ဌာန်) ရှိ၏။ မေတ္တာလျှင် စိတ်ထင်သောအခြင်းအရာ (ပစ္စုပ္ပန်) ရှိ၏။ အတွင်းအောင်ခြင်း (မိမိတို့၏ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟကို အောင်နိုင်ခြင်း) နှင့် ကြောင့်ကြမဲ့ခြင်း၊ စိုးရိမ်ကင်းခြင်း၊ စိတ်ချမ်းသာခြင်းလျှင် ကိစ္စရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဤဖြစ်ရပ်သည် စွန့်လွှတ်ခြင်း၏အကျိုးကို လူသားတိုင်း သိမြင်စေနိုင်သော လက္ခဏာလည်းရှိ၏။

မကြာမီက အကျွန်ုပ်သည် ဆရာပါရဂူ၊ ဆရာငြိမ်းအေးတို့နှင့်အတူ မြောင်းမြ ဆရာတော်ဦးဉာဏ်၏ မြောင်းမြပစ္စေတနာရုံကျောင်း အနှစ်ငါးဆယ်ပြည့် ရွှေရတုသဘင်ပွဲသို့ သွားခဲ့ရ၏။ ထိုပွဲသို့ အကျွန်ုပ်တို့အား ပို့ဆောင်ပေးသောပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရွှေဘုံသာလမ်းမှာ ဦးကျော်ခင်မြင့် ဖြစ်သည်။ သူသည် မြောင်းမြပစ္စေတနာရုံကျောင်းတိုက်တွင် အမေရိကန်သား ပက်ထရစ်ပရန်ကေးဆိုသူအား ရဟန်းဒါယကာပြုလျက် ရဟန်းခံပေးထားသည်။

ပက်ထရစ်ပရန်ကေး သည် အမေရိကန်တက္ကသိုလ်တစ်ခုမှ လက်ထောက်ကထိကဖြစ်သည်ဆို၏။ သူသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှင်သန်နေသော ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ

ကို လေ့လာပြီး သူ၏ဒေါက်တာဘွဲ့အတွက် ကျမ်းပြုရန် အားထုတ်နေသူဖြစ်၏။ အကျွန်ုပ်အား ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တွေ့ဆုံပြီးနောက် ကုလသမဂ္ဂဌာနေကိုယ်စားလှယ် ဂျပန် အမျိုးသားကြီး မစ္စတာတာကီတာတာနီ၏ တရားအားထုတ်ပုံအကြောင်းကို မိုးဝေ မဂ္ဂဇင်းမှာ အကျွန်ုပ်ရေးသားနေသကဲ့သို့ ဦးကျော်ခင်မြင့်က ရေးသားစေလိုကြောင်းလည်း အဆိုရှိလေသည်။

သင်္ဘောပေါ်တွင် အကျွန်ုပ်သည် ပက်ထရစ်ပရန်ကေး ဆိုသူ အဘယ်ကြောင့် ဆရာတော်ဦးဉာဏ်ကထံတွင် ရဟန်းခံသနည်းဟု ရဟန်းခံရသည့်အကြောင်းကို သိလို သဖြင့် ဦးကျော်ခင်မြင့်အား မေး၏။ ထိုအခါ ဦးကျော်ခင်မြင့်က ဤသို့ဆို၏။

‘ဆရာတော်ဦးဉာဏ်က အင်္ဂလန်နိုင်ငံ လန်ဒန်မြို့မှာ သီတင်းသုံးတော်မူနေရာ က ဒီနှစ် မြောင်းမြပစ္စေတရုံ ရွှေရတုကထိန်အတွက် မြောင်းမြမှာ ပြန်ပြီးပါဆိုပါတယ်။ ပထရစ်က အမှန်တော့ သူ့ဘာသာ ဒီမှာ ကျမ်းပြုဖို့ လေ့လာနေတာ။ အဲဒါ မိတ်ဆွေ တစ်ဦးက ဆရာတော် ဦးဉာဏ်ကအကြောင်းကို ပြောပြတော့ သူက ဆရာတော်ထံမှာ မေးမြန်းချင်တာ။ ဆရာတော်နဲ့ တွေ့ကြတော့ ဆရာတော်က မင်းဗုဒ္ဓဘာသာလားလို့ မေးတယ်။ သူက ဟုတ်ပါတယ်။ သူ့ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်နေတာ ငါးနှစ်လောက်ရှိပါပြီဆိုတော့ ဒါဆိုရင် မင်းငါ့ဆီလာပြီး ရဟန်းခံ၊ ရဟန်းအဖြစ်နဲ့ ဒီတစ်ဝါ ဒီမှာနေပြီးလေ့လာ၊ ငါလည်း တတ်နိုင်သမျှ ပို့ချပေးမယ်ပြောလို့ သူ့ရဟန်းခံတာ’

အမှန်မှာ သူ့ရဟန်းခံခြင်းအကြောင်းကို ကျွန်တော့်စိတ်တွင် မနှစ်သက်ချေ။ သဒ္ဓါကြောင့် ရဟန်းခံခြင်းမဟုတ်ဟု ထင်သည်။ သို့ရာတွင် ဆရာတော်ခွင့်ပြုသောကိစ္စ တွင် အကျိုးကိုမြင်၍ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟုလည်း အောက်မေ့ပါသည်။ သင်္ဘောပေါ်တွင် ဦးကျော်ခင်မြင့်က ပက်ထရစ်၏ ဘွဲ့စာတမ်းအကျဉ်းကောက်ကြောင်းချထားသည့် စာရွက်စာတမ်းများကို အကျွန်ုပ်အား ပေးသဖြင့် ဖတ်ရှုကြည့်ရာ ပက်ထရစ်အပေါ်တွင် မူလက အကျွန်ုပ်ထင်မြင်ထားသည်ထက် ပို၍ပင် အထင်အမြင်လွဲမှားဖွယ် ဖြစ်ရလေ သည်။ ဖြစ်ရသည့်အကြောင်းမှာ သူ၏စာတမ်းပါ အကြောင်းအရာအချို့နှင့် အသုံးအနှုန်း စကားလုံးများကြောင့်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ဤစာတမ်းမှာပါသော အကြောင်းခြင်းရာတို့ သည် ဆရာတော်ဦးဉာဏ်နှင့် မတွေ့ဆုံမီက ရေးသားထားသော အကြောင်းအရာများ ဖြစ်သဖြင့် ဆရာတော်ထံတွင် ကာလအတန်ကြာနေပြီးပါက သူ၏ထင်မြင်ယူဆချက် များ၊ စိတ်ဓာတ်သဘောထားများ ပြောင်းသွားနိုင်သည်ဟုလည်း အကျွန်ုပ်သည် စိတ်ချ ယုံကြည်ထားလိုက်နိုင်သောကြောင့် ကျေနပ်မိလေသည်။

ပက်ထရစ်နှင့် အကျွန်ုပ် တွေ့ကြသောအခါ အကျွန်ုပ်က အခြားမေးခွန်းများနှင့် အတူ မေးခွန်းတစ်ခုကို မေးမိသည်။ မေးမိပုံမှာ ဤသို့ဖြစ်၏။

‘ခင်ဗျားဟာ မြန်မာနိုင်ငံကို ရောက်နေတာလည်း ကာလအတန်ကြာပြီ၊ ခုလည်း

စွန့်လွှတ်ခြင်းပြုရတဲ့ ရဟန်းအဖြစ် ခံယူထားဆဲမှာ တင်းကျပ်တဲ့ ဝိနည်းသိက္ခာများကို လည်း လိုက်နာနေဆဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ ခင်ဗျားအနေနဲ့ ထေရဝါဒဆိုတဲ့ စကားရင်း အနက်အမှန်ကို အတန်သိပြီးဖြစ်သင့်ပါပြီ။ ဒီတော့ အပန်းမကြီးဘူးဆိုရင် မြန်မာနိုင်ငံ ထေရဝါဒရဲ့ အဆီအနှစ်သဘောကို ခင်ဗျားကိုယ်တိုင် ကိုယ်တွေ့သိထားတာကို အလျင် က ခင်ဗျားသိထားပြီးဖြစ်တဲ့ မဟာယာနနဲ့ နှိုင်းဆပြီး ကျွန်တော်တို့ကို သိခွင့်ပြုပါလား' ဟု ကျွန်ုပ်က မေးခဲ့ပါသည်။

ပက်ထရစ် (ရဟန်းဘွဲ့ ဖိနောရဿ) ဖြေကြားသောအဖြေများကို နောင်အလျဉ်း သင့်သောအခါ အကျယ်ရေးပြရန် ရှိပါသည်။ ဤဆောင်းပါးတွင်မူ ထိုမေးခွန်းကို အကျွန်ုပ်မေးရမည့်အကြောင်းကိုသာ ပြောလိုပါသည်။

မေးခွန်းထဲတွင် a renunciated way of life of a monk ဆိုသော စကားလည်း ပါလာသည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ 'စွန့်လွှတ်ရသော ရဟန်းဘဝ' ဆိုသော စကားဖြစ်ပါသည်။ ထိုစကားသည် ဤတွင် အရေးပါလှသည်။

ပက်ထရစ်သည် ကြီးပွားတိုးတက်သော အမေရိကန်သားတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သူ နားလည်သည်မှာ ပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် အင်အားသည်သာ ဘဝ၏တန်ခိုးသတ္တိဖြစ်၏။ ပစ္စည်းဥစ္စာနှင့် အစွမ်းသတ္တိတို့သည်သာ လောကကိုစိုးမိုးနိုင်သော တရားများဟူ၍ ထိုသူတို့ ထင်မှတ်ထားကြ၏။ ယခုမူ သူသည် ထိုသဘောတို့နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်အလုပ် တို့ကို လုပ်စမ်းကြည့်ပြီးဖြစ်၏။

ပထမ သူ့ကိစ္စပြီးမြောက်စေရန် သူသည် အမေရိကန်နိုင်ငံနှင့်တကွ သူ၏မိသားစု အသိုင်းအဝိုင်းကို စွန့်ခဲ့၏။ ယခုတစ်ဖန် သူသည် ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ သားမယား၊ ရာထူး၊ စည်းစိမ်၊ ဂုဏ်ပကာသနစသော လောက၏ အရောင်အဝါအားလုံးကို စွန့်ရသော ရဟန်းအဖြစ်ကို ခံယူခဲ့ပြီဖြစ်၏။ ထိုသို့ စွန့်လွှတ်သောဘဝကို ရောက်ရှိလာသောအခါ သူ့မှာ အရာရာပြည့်စုံနေသည်ကို တွေ့၏။ စားဖို့လည်း မပူရ၊ နေဖို့လည်း မပူရ၊ ဝတ်ဖို့လည်း မပူရ။ အလုံးစုံသော ဒကာ ဒကာမတို့သည် သူ့ကို ရိုသေကိုင်းရှိုင်းလျက် ကြည်ညိုလေးစားလျက်သာ ပူဇော်ခြင်းကို ပြုကြ၏။ ထိုအခြင်းအရာကို သူ့ကိုယ်တိုင် သိမြင်ခံစားရသောအခါ ပက်ထရစ်၏စိတ်မှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ စွန့်ခြင်း ဒဿနကို သဘောပေါက်လာ၏။

နစဉ်အခါမှာလည်း ဗောဓိသတ္တလောင်းလျာတို့သည် စွန့်ခြင်းကြီးများစွာကို စွန့်ခဲ့ရ၏။ ရင့်ကျက်သောဘဝမှာလည်း ဘုရားအဖြစ်သို့ မရောက်မီ မင်းစည်းစိမ်ဟူသော နိုင်ငံရေးအာဏာကို ပထမစွန့်လိုက်ရလေသည်။ စကြာဝဟေးမင်း၏အဖြစ်သည် လူသားတို့၏ နှလုံးသားကို ထဝရစိုးမိုးနိုင်သော တန်ခိုးသတ္တိမျိုးမဟုတ်၊ လူတို့စွန့်နိုင်ခဲ့သော

ထိုအရာကို သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် ထွေးပစ်သောတံတွေးကဲ့သို့ စွန့်ပစ်ခဲ့ဖူးသည်၏ အနက်အကျယ်အဝန်းကို ယခု သူနားလည်နိုင်ပြီ။

ဘဝသည် စွန့်လွှတ်ခြင်း၌တည်၍သာလျှင် ကြီးပွားကြောင်းတရားရှိသည်ကို နားမလည်သေးသရွေ့ ထိုသူအား ဘဝက နှိပ်စက်နေမည်သာဖြစ်သည်။ စွန့်လွှတ်ခြင်း ချမ်းသာကို မမြင်သေးသမျှ ပိုင်ဆိုင်ခြင်း ဆင်းရဲ၏ နှိပ်စက်ခြင်းကို အကြင်သူသည် လွန်ဆန်ခြင်းငှာ မတတ်သာသေး။

မစွန့်လွှတ်နိုင်သောသူသည် လုပ်တိုင်း မဖြစ်၊ ကြံတိုင်း မပြီး၊ ပြောတိုင်း မပြော၊ ဝေတိုင်း မမျှ၊ ရတိုင်း မတင်းတိမ်၊ ငြိုငြင်သောစိတ်ဖြင့်သာလျှင် အသက်ရှင် လျက်နေရ၏။ ထိုသူအား ဘဝ၏ လွတ်မြောက်ခြင်း၊ စိတ်၏ လွတ်လပ်ခြင်းသည် ဆုံးရှုံး၏။ မိမိအလိုပြီးမှုအတွက် သူတစ်ပါးအပေါ် အမြဲမိမိမိနေရ၏။ ထိုသူတို့ မိမိအပေါ် မဆန့်ကျင်စေရန် အစဉ်အခွင့်အရေးပေး၍သာနေရ၏။ မိမိ၏ မစွန့်လွှတ်နိုင်မှုကို အပြစ်ရှာလိုသူအား လက်ဦးမှုကို အမြဲရှာဖွေနေရ၏။ အစဉ်အကောက်ကြံလျက် နေရ၏။ ထိုသဘောအားလုံးကို မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်က သျှင်ဒေဝဒတ်၏ထံတွင် တွေ့မြင်ကြရ၏။

စွန့်လွှတ်ခြင်းသည် ဘဝ၏သမ္ပတ္တိ (တိုးတက်ကြီးပွားခြင်း) တရား ဖြစ်သည်ကို ပုထုဇဉ်သည် မြင်နိုင်ခဲ့၏။ ထိုတရားကို မြင်တတ် သိတတ်ရန်မှာ ထက်မြက်သော ဉာဏ်ရှိဖို့လိုပေလိမ့်မည်။ အနောက်တိုင်းသားများကား လောကီဉာဏ်ထက်မြက်သူများ ဖြစ်ကြ၏။ သုတမံယဉာဏ်၊ စိန္တာမယဉာဏ်တွင် အဆင့်အတန်းမြင့်မြင့် ရရှိထားပြီးဖြစ်ကြ၏။ ဘာဝနာမယဉာဏ်ဘက်တွင်သာ အားနည်းသေး၏။ သို့ရာတွင် ထိုအနောက်တိုင်းသားများသည် ယခုဘဝ၏ ဆောက်တည်ရာမဲ့အဖြစ်ကို သိမြင်လာကြပြီဖြစ်၏။

အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ အနတ္တလက္ခဏာလျှင် ထင်ရှားရှိသော ဘဝဝယ် စွန့်လွှတ်ခြင်းကို နှလုံးမမှဘဲ ပိုင်ဆိုင်ခြင်း စိုးမိုးခြင်းကိုသာ နှလုံးမူသောသူတို့အား ဘဝသည် စိမ်ရည်သင့်တတ်၏။ သေသောအခါမှာပင် ပိုင်ဆိုင်ခြင်းကို စွဲလမ်းလျက် သေရခြင်းကြောင့် အသေမဖြောင့်နိုင်၊ အသေမဖြောင့်သောကြောင့် ထိုသူတို့ အပါယ်ငရဲသည်သာ ရှေးရှုထင်၏။

ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာကျော် သံမဏိသူဌေးကြီး အင်ဒရူးကာနက်ဂျီသည် မသေမီ သူပိုင်ဆိုင်သမျှဥစ္စာပစ္စည်းများကို အားလုံးရောင်းချလိုက်သည်။ ထိုနှစ်သည် ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်ဖြစ်၏။ ထိုအချိန်တွင် သူသည် ပစ္စည်းဥစ္စာအားလုံးအတွက် စတာလင်ပေါင်သန်းပေါင်း ၈၀ ရရှိလေသည်။ ထိုငွေအားလုံးကို သူသည် ကျန်ရှိသော အနှစ်နှစ်ဆယ်အတွင်း၌ အကျိုးရှိသောနည်းဖြင့် စွန့်လှူပစ်လေသည်။ ဒီနောက်ပိုင်းကစပြီး ကျွန်ုပ်

သည် ပိုပြီးလိမ္မာ၍ အသုံးကျသောသူဖြစ်လာခဲ့ပြီ' ဟုဆိုလေသည်။ သူသည် ကမ္ဘာ့ ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပေါ်ရေးအတွက် ရန်ပုံငွေများစွာကိုလည်း ပေးလှူထား ခဲ့၏။ သူ့နောက်ဆုံးပြောခဲ့သော အလေးနက်ဆုံး စကားတစ်လုံးရှိ၏။ မှတ်သားဖွယ် ကောင်းလှသည်။ ထိုစကားမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်၏။

"It is disgraceful to die a rich man"

“ချမ်းသာစည်းစိမ်တွေ ခံစားနေသူအဖြစ်နှင့် သေခြင်းသည် နာမည် လည်းပျက် ရှက်ဖွယ်လည်းကောင်းလှသည်”

အင်ဒရူးကာနက်ဂျီကား ဤလောက၌ အနောက်တိုင်းသားတို့တွင် စွန့်လွှတ် ခြင်းအကျိုးကို ကောင်းစွာနားလည်နိုင်သူ ဉာဏ်ပညာကြီးသူအဖြစ် အကျွန်ုပ်လေးစားမိ ၏။ မကြာမီကမူ ကာနက်ဂျီကဲ့သို့ မကြီးကျယ်သော်လည်း သူ၏စွန့်လွှတ်ခြင်းဒဿန ကို ကောင်းစွာသဘောပေါက်သော အနောက်တိုင်းသားတို့၏ မြတ်သောလုပ်ရပ်တစ်ခု ကို ကြားသိရသဖြင့် အကျွန်ုပ်သည် သာဓုအကြိမ်ကြိမ်ခေါ်ခဲ့ရ၏။ ထိုအဖြစ်ကား ဤသို့ဖြစ်၏။

သက်တော်ရှည် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဆရာတော် ဦးသေဠိလ သည် အင်္ဂလန်တွင် ၁၄ နှစ်တိုင်တိုင် ပင်ပန်းစွာ ထေရဝါဒသာသနာပြန့်ပွားရေးကို ဆောင်ရွက်ခဲ့၏။ သို့ သော် ဆရာတော်ကြီးရှိစဉ်က မြန်မာထေရဝါ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းသည် လန်ဒန်မှာ မပေါ်ပေါက်ခဲ့သေးချေ။ ယခု မြောင်းမြဆရာတော် အရှင်ဉာဏိက အင်္ဂလန်သို့ရောက်သော အခါ ဘဏ်များတွင် အမည်မဖော်သော စေတနာရှင်များက မြန်မာထေရဝါဒ ဘုန်း ကြီးကျောင်းတည်ထောင်ရန် စတာလင်ပေါင် တစ်သိန်းခန့် လှူထားခဲ့ကြသည်ဆိုကာ ဘဏ်က ထိုငွေများကို ဆရာတော်အား လှူဒါန်းလေသည်။ ထိုငွေများဖြင့် ယခုအခါ လန်ဒန်မှာ မြန်မာဘုန်းကြီးကျောင်းကြီး ထီးထီးမားမားဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ခဲ့လေပြီ။ အမှန် မှာ ဘဝသည် သူကမစွန့် ကိုယ်က စွန့်ရသော အဖြစ်မျိုးဖြစ်သည်။ လက်ဦးသူက အလျင်စွန့်နိုင်မှသာလျှင် ချမ်းသာရသည်မှာလည်း ထင်ရှားသည်။

ကာနက်ဂျီက

"Let my Trustees ask themselves from time to time, from age to age. how they can best help man in his glorious ascent onward and upward and to this end devote this fund"

ဟု ရေးသားခဲ့လေသည်။

“ကျွန်ုပ်ငွေများကို ထိန်းသိမ်းသော ဂေါပကအဖွဲ့သည် ခေတ်အဆက်ဆက်

လူသားတို့၏ မွန်မြတ်သော ဘဝသမ္မတ္တိစဉ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေမှုအတွက် ကူညီ
ထောက်ပံ့အားပေးရေးကို အစဉ်သုံးသပ်လျက်သာ ဤငွေများကို သုံးစွဲကြရန်
ဖြစ်သည်” ဟု ရေးသားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အမှန်စင်စစ် စွန့်လွှတ်ခြင်းသည် လူ့ဘဝ၏ သမ္မတ္တိအစဉ်ကို ဖြစ်စေသည်ဟု
သော အချက်ကို ကောင်းစွာနားလည် သဘောပေါက်သောသူသည် စည်းစိမ်ချမ်းသာ
ကို ခံစားလျက်သာ တစ်ဘဝကုန်လွန်ရေးကို ရှေးရှုလျက် အသက်ရှင်သောသူတို့၏
နာမည်ပျက်ဖြင့် အရှက်မဲ့ဆုံးခြင်းကိုမြင်ပြီး ဖြစ်လိမ့်မည်သာတည်း။

ကမ္မနိယာမနှင့် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုအကြောင်းတရား

(၁)

မမြင့်မီကာလ၌ ဖြစ်၏။ 'ဗောဓိ' စာစောင်ထုတ်ဝေသူ ကိုကျော်ခင်မြင့်၊ (ကဗျာဆရာ မောင်ရင့်ကျူး မြောင်းမြ)က သူ့အိမ်တွင် တောင်တန်းသာသနာပြု ဆရာတော် ဦးဥတ္တမ သာရ အရှင်သူမြတ် ပရိတ်တရားချီးမြှင့်မည်၊ တရားဓမ္မဟောကြားမည်။ ပြီးလျှင် ဆရာတော်ကြီးနှင့် ဆရာ တရားဓမ္မဆွေးနွေးပါဟု ဖိတ်ကြားပါသည်။ ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း ကို အလိုရှိသော အကျွန်ုပ်သည် မည်သည့်ပွဲသဘင် လူစုလူဝေးရှိရာအရပ်သို့ အလွယ် တကူ သွားလေ့မရှိသော်လည်း မောင်ရင့်ကျူး၏ ဖိတ်ကြားချက်ကိုမူ လက်ခံလိုက်ပါ သည်။

ထိုအိမ်သို့ ရောက်သောအခါ တရားဟောမည့်ဆရာတော်ကြီးအတွက် စကား ပြောခွက်တစ်ခု၊ တရားမေးလျှောက်ထားမည့် အကျွန်ုပ်အတွက် စကားပြောခွက်တစ်ခု စီစဉ်ထားလေသည်။ ထို့နောက် 'ပရိတ်' တရားတော်၏အနက်နှင့်တကွ သဘောသွား၊ အစွမ်းသတိထူးများကို ရှင်းပြသောတရားတော်ကို ဟောကြားပါသည်။

ပရိတ်၏အစွမ်းသတ္တိထူးများကို ဟောကြားရာတွင် ဆရာတော်သည် မြတ်စွာ ဘုရား ထင်ရှားရှိစဉ်အခါက ဖြစ်ရပ်များနှင့် မိမိကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်များကို စပ်၍ ဟော သဖြင့် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းလှပါသည်။ ဆရာတော်ဟောကြားရာတွင် 'ယခုကာလ၌ လယ်တီဆရာတော်ကြီးလက်ထက်တွင် ပရိတ်စွမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်များပေါ်ပေါက်လာပြီး နောက် ကွင်းဆက်ပြတ်သွားပြန်ကာ မျက်မှောက်၌မူ မြင်းခြံမှ ဆရာတော်တစ်ပါးနှင့် မိမိတို့မှာ ပရိတ်စွမ်းသူများအဖြစ် ထင်ရှားကြောင်း' ပြောပြီး ပရိတ်တော်ဖြင့် မီးလောင် ခြင်းကို တားနိုင်ပုံ၊ ရောဂါများ ထူးဆန်းအံ့ဩဖွယ် ပျောက်ကင်းကြပုံ၊ သားမဖွားနိုင် သော အမျိုးသမီးများ ဖွားလွယ်ပုံ၊ ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်စုံကို ဟောတော်မူလေသည်။

ဆရာတော်၏တရားအဆုံးဝယ် မေးခွန်းများမေးရန် ခွင့်ပြုတော်မူသည်။ မောင် ရင့်ကျူးက ကြိုတင်စီစဉ်လျှောက်ထားကြောင်းလည်း အကျွန်ုပ်အားပြောသဖြင့် အကျွန်ုပ် သည် အရေးကြီးမည်ထင်သောအမေးပုစ္ဆာအချို့ကို ဆရာတော်အား မေးမြန်းလျှောက် ထားခဲ့လေသည်။

ထိုအမေးများကို ယခုဆိုပါမည်။

(က) “အရှင်မြတ်ဘုရား၊ ဟောစဉ်တရားတွင် ပရိတ်စွမ်းသူများသည် တစ်ဦးတစ်လေသာပေါ်ပေါက်ကြောင်း၊ လူတိုင်း ပရိတ်မစွမ်းကြောင်း ဟောတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဒီလိုဆိုရင် ပရိတ်စွမ်းတာဟာ ပရိတ်မန္တာန်ပေါ်မှာ မတည်ဘူး၊ ရွတ်ဆိုသူပုဂ္ဂိုလ်အပေါ်မှာ တည်တယ်လို့ ယူဆဖွယ်ရှိပါတယ်။ မှန်ပါသလား ဘုရား၊

‘မှန်တယ်၊ စေတနာပေါ်မှာ တည်တယ်။ ဘုန်းကြီးက ကရုဏာသိပ်အားကြီးတယ်။ ငယ်စဉ်ကတည်းက အသားစားခြင်းကိုလည်း ရှောင်ခဲ့တယ်။ သတ်တာဖြတ်တာ၊ သွေးရဲသန်ရဲကို လုံးလုံးကြည့်လို့မရဘူး။ ပရိတ်ဟာ အရံအတားသဘောပဲ။ ပရိတ်ရွတ်တဲ့အခါ မေတ္တာကရုဏာစိတ် ပြင်းထန်မှုအပေါ်မှာ တည်ပြီး ပရိတ်စွမ်းတာ ကိုယ်တွေ့ပဲ။ သတ္တဝါတွေ ဒုက္ခမရောက်ပါစေနဲ့၊ ဘေးမကြုံပါစေနဲ့၊ ချမ်းသာကြပါစေ၊ ကြီးပွားကြပါစေဆိုတဲ့ စေတနာဟာ အရင်းခံပဲ’

ဆရာတော်ကြီး၏အဖြေက တိုလည်းတိုသည်၊ ပြတ်လည်းပြတ်သားသည်။ ရဲရင့်တည်ကြည်ခြင်းဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံသဖြင့် ကြည်ညိုဖွယ် လေးစားဖွယ်ကောင်းလှပါသည်။

(ခ) ‘အရှင်မြတ်ဘုရား၊ စေတနာဟာ ကံပဲလို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့တာ တပည့်တော်လေ့လာမိပါတယ်။ အရှင်ဘုရားကလည်း စေတနာကြောင့် ပရိတ်စွမ်းတယ်လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။ သဘောကတော့ ကောင်းတဲ့စေတနာနဲ့ ကောင်းတဲ့အမှုကံကိုပြုရင် ကောင်းတဲ့အကျိုး ထင်ရှားဖြစ်တယ်လို့ ယူဖွယ်ရာ ရှိပါတယ်။ သို့သော်လည်း လောကမှာ ကောင်းတာလုပ်တဲ့သူ သူတော်ကောင်းတွေက လောကီဆင်းရဲခြင်း ကြုံနေကြရပြီး မတော်မတရား လုပ်ကိုင်စားကြတဲ့ မသူတော်များက လောကီကြီးပွားချမ်းသာခြင်းကို ခံစားနေကြရတာ ထင်ရှားဖြစ်နေပါတယ် ဘုရား၊ အဲဒါ ဘာကြောင့်ဖြစ်တာလဲဘုရား၊’

‘ဘယ်လိုဟာမျိုးလဲ၊ ဥပမာ ဆိုပါဦး’

‘ဒီလိုပါဘုရား၊ နီးနီးစပ်စပ် ဥပမာပဲ ပြပါမယ်ဘုရား၊ တပည့်တော်ပဲ ဆိုပါစို့၊ တပည့်တော်ဟာ ပညာသင်ခြင်းဖြင့်လည်း အချိန်များစွာ ကုန်ခဲ့ပါတယ်။ အကုသိုလ်ကို နည်းနိုင်သလောက် နည်းအောင်လည်း ကြိုးစားပါတယ်။ ကံငါးပါးကိုလည်း တတ်အားသမျှ လုံခြုံအောင် ထိန်းသိမ်းပါတယ်။ စိတ်ကို ဖြူစင်အောင် ထားနိုင်ဖို့လည်း ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်ဘုရား။ ယခု သူတစ်ပါး အကြောင်းကို ထည့်ပြောခြင်းဟာလည်း မပြောမဖြစ်လို့ ပြောတာပါဘုရား။ တပည့်တော်နဲ့ ရင်းနှီးတဲ့ဆွေမျိုးတစ်ယောက်ကတော့ ဆယ်တန်းလည်းမအောင်

ဘူး ဘုရား။ သူက ဓာတ်ဆီဆိုင် မန်နေဂျာဘုရား။ သူကျတော့ လခက ငါးရာတောင် မပြည့်ဘူး။ ချမ်းသာနေပါတယ်ဘုရား။ တပည့်တော်မှာတော့ တစ်လကို တစ်ထောင် နှစ်ထောင်ရတာတောင် အလျင်မမီချင်ဘူး ဘုရား။ သူတို့မှာ ပိုက်ဆံချမ်းသာလာတဲ့အတွက် အမှုအခင်းပေါ်ပေါက်တဲ့အခါမှာလည်း ငွေကြေးဆက်သွင်းလိုက်လို့ရှိရင် အမှုအခင်း ပြေပျောက်ပါတယ်ဘုရား။ ဒီတော့ သူတို့ရဲ့စိတ်ထဲမှာ ငွေရှိဖို့သာ အရေးကြီးတယ်။ ငွေရှိရင် ဘာကိုမှ ကြောက် စရာမလိုဘူး။ အားလုံးတင့်တယ်တယ်ဆိုတဲ့သဘော ထင်ရှားဖြစ်နေပါတယ်။ တပည့်တော် ပတ်ဝန်းကျင်က လူတွေက သူ့ကိုအားကျပြီး တပည့်တော်တို့ လို မှန်မှန်နေ၊ မှန်မှန်သေချင်တဲ့လူကို တန်ဖိုးမဲ့အောက်မေ့ပြီး အရေးမထား လိုကြပါဘူး။ လောကီချမ်းသာဆိုတာ မှန်မှန်ကန်ကန်လုပ်နေလို့ တစ်သက်လုံး မရဘူး။ မဟုတ်တာလုပ်စားမှ ကြီးပွားတယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆ လှိုင်းလုံးကြီး ဟာ ကြီးထွားလာပါတယ်ဘုရား။ ဒီတော့ တပည့်တော် စိတ်ထဲမှာတောင် 'ကံကောင်းတယ်' ဆိုတဲ့စကားဟာ အဓိပ္ပာယ်သဘောသွား ပြောင်းလဲသလို ဖြစ်နေပါတယ် ဘုရား။ မဟုတ်တာလုပ်စားတဲ့လူတွေသာ ကံကောင်းနေကြ တယ်လို့ လောကက အသိအမှတ်ပြုလာကြတာ မြင်နေရပါပြီဘုရား။ အဲဒါ ဘာကြောင့်လဲ ဘုရား'

'ဒါ ခုမှဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး၊ ရှေးတုန်းကတည်းက ဖြစ်ခဲ့တာပဲ။ ကလိယုဂ် ခေတ်ရဲ့လွှမ်းမိုးခြယ်လှယ်မှုပဲ။ ဆုတ်ကပ်ရဲ့သဘောဟာ ဒီအတိုင်းချည်းပဲ မဟုတ်တာလုပ်တဲ့လူတွေ ကြီးပွားတဲ့ခေတ်ဟာ ဆုတ်ခေတ်ပဲ။ အဲဒီခေတ် မတိုးတက်တော့ဘူး'

'ဒါဆိုရင် ကမ္မနိယာမမှာ ကောင်းမှုကံက ကောင်းသောအကျိုးပေးဖို့ဆိုတာ ခေတ်တစ်ခေတ်ရဲ့ စရိုက်အပေါ် အများကြီးတည်နေတာပေါ့နော် ဘုရား'

'ဟုတ်တယ်၊ မျိုးစေ့လိုပဲ၊ မျိုးစေ့ဘယ်လောက်ကောင်းကောင်း စိုက်တဲ့မြေ၊ ရာသီဥတု၊ ပိုးမွှားဖျက်ဆီးမှုတွေရှိရင် အကျိုးပေးမသန်နိုင်ဘူး'

ဆရာတော်၏အဖြေစကားသည် အကျွန်ုပ်ကဲ့သို့သော အတွေးသမားကို များစွာ တွေးတောစေခဲ့ပါသည်။

(၂)

ဆရာတော်ထံမှ ရခဲ့သော ကမ္မနိယာမသဘောတရားဖြင့် အကျွန်ုပ်သည် မျက် မောက်ခေတ်ကမ္ဘာကြီးကို လှမ်းကြည့်မိပါသည်။ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် လွန်ခဲ့သော

ရက်များက စာမေးပွဲတစ်ခု ဖြေခွဲရသည်။ ထိုစာမေးပွဲတွင် အာရှတိုက်မှ ကျားလေး ကောင်ဆိုသော မေးခွန်းတစ်ခုပါသည်။ အာရှတိုက်မှ ကျားလေးကောင်ဆိုသည်မှာ ၂၀ ရာစုအတွင်း အာရှတိုက်မှာ အလျင်အမြန်တိုးတက်ကြီးပွားလာသော နိုင်ငံ ၄ ခု ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး အပြီးချမ်းသာသွားသော နိုင်ငံများရှိသကဲ့သို့ ဆင်းရဲသွား သော နိုင်ငံများရှိသည်။ ဂျပန်နိုင်ငံနှင့် ဂျာမနီနိုင်ငံတို့သည် စစ်ကြောင့် ပြာကျသွားသော နိုင်ငံများဖြစ်ကြသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်သည် ထိုနိုင်ငံများကို စစ်ကြေးများဖြင့် ပိစေခဲ့ သည်။ ဂျပန်ဆိုလျှင် အဏှမြူပုံးကြီချခြင်းကို နှစ်ကြိမ်ခံခဲ့ရသည်။ စစ်ကြေးလျော် ကြေးငွေတွေ အများကြီးဆပ်ခဲ့ရသည်။ သို့ပါလျက် ယခုအခါ အာရှတိုက်မှာသာမက ကမ္ဘာမှာပါ အချမ်းသာဆုံးနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်သွားသည်။

ကိုးရီးယား နှစ်ခြမ်းကွဲသွားသည်။ အရင်းရှင်စနစ်နှင့်လုပ်မှ ကြီးပွားမည်။ ကွန်မြူနစ်စနစ်နှင့်လုပ်မှ ကြီးပွားမည်ဟူသော ဝါဒအယူစွဲ ကွဲခဲ့ကြသော်လည်း တကယ် ကြီးပွားလာသောအခါ ဝါဒနှင့် ဘာမျှမဆိုင်၊ လူတွေနှင့်သာဆိုင်သည်ကို တွေ့မြင်ရသည်။ ယခုဆို တောင်ကိုရီးယားသည် အဆမတန်ကြီးပွားတိုးတက်လာသည်။ မြောက်ကိုရီး ယားက နောက်ကျကျန်ခဲ့သည်။

စင်ကာပူ လွတ်လပ်ပြီး မကြာမီ စတင်ကြီးပွားလာသည်။ ယခင် မလေးရှား လက်အောက်မှာ ရှိစဉ်ကသာ စင်ကာပူ ဤသို့ကြီးပွားခဲ့လျှင် မလေးရှားအတွက် များစွာ အကျိုးပြုခဲ့ပေလိမ့်မည်။

တိုင်းပြည်တစ်ပြည် တိုးတက်ကြီးပွားလိုလျှင် တိုးတက်ကြီးပွားခြင်း၏ ပဓာန အကြောင်းကို မှန်မှန်ကန်ကန် သိမြင်နားလည်လာရသကဲ့သို့ လူတစ်ဦးချင်း တိုးတက် ကြီးပွားမှုမှာလည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ဤတွင် အကျွန်ုပ်၏ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်ရပ်ကို ဆိုချင်ပါသည်။ အကျွန်ုပ်သည် ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် မြစ်ကြီးနားကောလိပ်တွင် ဒဿနိကဗေဒ ဌာနမှူးလုပ်ခဲ့ပြီးနောက် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ရလေသည်။ ရန်ကုန်သို့ရောက်သောအခါ ယောက္ခမ များအိမ်မှာ ကပ်နေရသည်။ ပုညာစာပေတိုက်ကို ထူထောင်သည်။ ယောက်ဖ၊ ယောက္ခမ များက နှိပ်စက်သဖြင့် ထိုလုပ်ငန်းကို ဖျက်လိုက်ရသည်။ နေစရာအိမ်မရှိသဖြင့် ထိုစဉ် က ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးအား အပူကပ်ရသည်။ ပြည်သူပိုင်တိုက်ခန်းကို တရုတ် တန်းမှာ ရခဲ့သည်။ ရုပ်ရှင်ရိုက်သောအခါ လိုဆော့ငွေရင်းထုတ်ပေးမည့်သူ ပေါ်သည်။ ကားစီးချင်သောအခါ ကားဝယ်ပေးမည့်သူ ရှိသည်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို သိပ်ဟုတ်လှပြီ အောက်မေ့ခဲ့၏။ ငါ့ကို ကူညီထောက်ပံ့မည့်သူတွေ များသည်။ ငါကကောင်းလှချေ သည်ဟု ထင်ခြင်းဖြစ်၏။

သူများကို မှီခိုအားကိုးပြီး လုပ်ခဲ့သော အလုပ်များအားလုံး အရှုံးနှင့်ချည်း အဆုံးသတ်ကြသည်။ နောက်မကြာမီ ပြည်သူပိုင်တိုက်ခန်းများကို ပိုင်ရှင်လက်ထဲသို့ ပြန်ပေးသောအခါ ပိုင်ရှင်သည် ချက်ကောင်းကို စောင့်ပြီး တရားစွဲသည်။ တရားသူကြီးသည် ငွေရှိသောအိမ်ရှင်၏ တရားသူကြီးဖြစ်သည်။ တရားစွဲခြင်းကို ပထမ တရားသူကြီးက ဥပဒေနှင့်မညီဆိုပြီး ပယ်ချခဲ့ပါလျက် နောက်ရောက်လာသော တရားသူကြီးက လက်ခံလိုက်သည်။ သို့ဆိုကတည်းက အကျွန်ုပ်အမှုရှုံးတော့မည်ကို သိခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ဧနီးဖြစ်သူကို နားဝင်အောင် ပြော၍မရ၊ ရှိသည့်ငွေဖြင့် လိုက်မည်ဆိုပြီး လိုက်သည်။ အားချင်းအင်ချင်းမမျှသည်ကို သူထည့်မတွက်။ အကျွန်ုပ်ထင်သည့်အတိုင်း တရားရှုံးပြီး ထိုတိုက်ခန်းမှ ဆင်းရသောအခါ လက်ထဲမှာ ရှိခဲ့သော ရှိစုစုငွေကလေး တွေပါ တက်တက်စင်ပြောင်သွားလေတော့သည်။ ထိုအခါမှစ၍ အကျွန်ုပ်သည် အတွေးအမြင်ပြောင်းခဲ့သည်။ မိမိကိုယ်မှတစ်ပါး တခြားအားထားစရာမရှိ၊ သူတစ်ပါး၏ အထောက်အပံ့ဘဝသည် စိတ်ချရသောဘဝမဟုတ်၊ အချိန်မရွေး ပြိုကျပျက်စီးတတ်သော ဘဝမျိုးဖြစ်သည်ကို မြင်ရလေသည်။

ထိုအခါမှစ အကျွန်ုပ်သည် မိမိကိုလည်းကောင်း၊ မိမိညာဏ်ကိုလည်းကောင်း၊ မိမိဝီရိယကိုလည်းကောင်း အဆတိုးလိုက်သည်။ သူငယ်ချင်းများက ခုတစ်လော စာတွေ သိပ်ရေးနေပါကလားဟုဆိုကြသည်။ အလုပ်ဆိုမိမိမှ အကြံဆို ရဲမှဆိုသော ရှေးလူကြီးများ အဆုံးအမအတိုင်း အကျွန်ုပ်သည် အကြံကို ရဲကြံကြံသည်။ အလုပ်ကို မြဲမြံလုပ်သည်။ မကြာမီကပင် ကံ၏အကျိုးတို့သည် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ယခု အကျွန်ုပ်သည် နေစရာနေရာနှင့် စားစရာအစာ ရှိပြီ။ ယခုအတိုင်း ဆက်လုပ်သွားလျှင် (မဟုတ်ကဟုတ်က လုပ်မစားဘဲနှင့်) တစ်နေ့ ကြီးပွားမည်ဟုလည်း မျှော်လင့်ရပြီ။

ဆရာတော်ဟောကြားသော ဓမ္မနိယာမကလိယုဂ်ကံ၏ လွှမ်းမိုးခြင်းသဘောကိုလည်း အကျွန်ုပ်ဆင်ခြင်သည်။ လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် လုပ်တိုင်းမဖြစ်၊ ကံအကျိုးမပေးခြင်းသည် အောက်ပါအကြောင်းများကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း သဘောပေါက်လာသည်။ ထိုအကြောင်းတို့မှာ

- (၁) စေတနာမမှန်ခြင်းလည်းတစ်ရပ်။
- (၂) စေတနာမှန်သော်လည်း ပတ်ဝန်းကျင် အဖျက်အင်အားများ၏ ကြီးမားကျယ်ပြန့် အားသန်နေခြင်းလည်းတစ်ရပ်။
- (၃) မိမိ၏မှန်သော စေတနာက ရှင်သန်ရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ကို မိမိအလိုသို့ ပါအောင် မစည်းရုံးနိုင်၊ မလှုံ့ဆော်နိုင်ခြင်းလည်း တစ်ရပ် (အကြည့်ညီမခံရခြင်း၊ စိတ်ချယုံကြည်မှုရရှိအောင် မဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းစသည်)
- (၄) အားပြိုင်မှု (ရန်ဘက်) များကို ရင်ဆိုင်ရာတွင် နည်းလမ်းကောင်း နည်းလမ်း

မှန်များကို မသိနားမလည်ခြင်းလည်းတစ်ရပ်။ (အနာကို ဆေးမှားကုသဖြင့် အနာမပျောက်၊ အနာကြီးထွားလာသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်း၊ အနာမသိ ဆေးမရှိခြင်း)

(၅) ကျွမ်းကျင်မှု၏ အဆုံးအဖြတ်ကို နားမလည်ခြင်းလည်း တစ်ရပ် (အနာရောဂါကို ဆေးဆရာကုရသည်။ စစ်ပွဲကို စစ်သား စစ်ဗိုလ်တို့ကိုင်ရသည်။ ပညာကို ကျောင်းဆရာ သင်ရသည်။ သားသမီးကို မိခင်မွေးရသည်။ အဆောက်အဦးကို ဗိသုကာ ဆောက်ရသည်။ အရောင်းအဝယ်ကို ကုန်သည်ပြုရသည့်သဘော)

(၆) အစဉ်အလာ၏ ကောင်းကျိုးကို ပယ်လှန်ခြင်းလည်းတစ်ရပ် (ဘုရားလက်ထက်ကပင် ဘုန်းကြီးဗေဒင်ဟောလျှင် မတင့်တယ်၊ ပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်၍ တားမြစ်သည်။ ရှင်ဘုရင် ချိန်ခွင်ကိုင်လျှင် မတင့်တယ်ခြင်းသို့ ရောက်သည်။ မှူးမတ် ဖြတ်စားလျှပ်စားလျှင် မတင့်တယ်ခြင်းသို့ရောက်သည်။ ပညာမဲ့ သူဖုန်းစား တရားစီရင်လျှင် မတင့်တယ်ခြင်းသို့ရောက်သည်။ ဤမျှဖြင့် အကျယ်ကို ရှုပွားနိုင်ပါပြီ)

(၇) ဆရာမှား၏ သြဝါဒအမှားကို ခံယူခြင်း၊ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်းလည်း တစ်ရပ်၊ (အဇာတသတ်သည် ဒေဝဒတ်ကြောင့် ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသို့ ရောက်ခဲ့သည်။ မြတ်စွာဘုရားကြောင့် ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်ရသည်)

(၈) မိမိကိုယ်ကို မိမိသုံးသပ်ခြင်း၌ တွန့်ဆုတ်ခြင်း (မရဲရင့်ခြင်း) လည်းတစ်ရပ်။

(၉) အစွမ်းထက်သောသားများရှိပါလျက် ထိုသားများ၏အစွမ်းသတ္တိကို ထုတ်ဖော်အသုံးချခြင်းဖြင့် မိမိ၏ပင်ပန်းခြင်းကို သက်သာစေခြင်းမပြုသော ဖခင်ကဲ့သို့ တက်လူများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို စနစ်တကျ ထုတ်ဖော်ခွင့်ပေးရန် နှောင့်နှေးခြင်းလည်းတစ်ရပ်။

(၁၀) သိက္ခာ (သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ)၏ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဂမ္ဘီရစွမ်းအင်ကို 'စေ' စားခြင်း၌ ယုံကြည်ခြင်း၊ သဒ္ဓါမရှိခြင်းကြောင့် ထိရောက်မှုကို မသိခြင်းလည်း တစ်ရပ်။

ဤမျှဆိုလျှင် မိမိ၏တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု မရှိခြင်းကို ကမ္မနိယာမဖြင့် ဆင်ခြင်သုံးသပ်နိုင်လောက်ပါပြီ။ ကံကို ကောင်းစွာဆင်ခြင်တတ်သူသည် မိမိ၏ မတိုးတက်ခြင်း မဖွံ့ဖြိုးခြင်း၏အကြောင်းကို သူတစ်ပါး၌ အပြစ်ရှာလေ့မရှိ။ ပုံချလေ့မရှိ။ မိမိကိုယ်မှာသာ ရှာဖွေယူအပ်သည်ဟု နားလည်သူ၊ မိမိကိုယ်မှာသာ ရှာဖွေတတ်သူဖြစ်သည်ဟု ယူချင်ပါသည်။

ယောဂီနီအယူအဆနှင့် သေကျွတောင်ဆရာတော်၏ အာကာသ (ဟင်းလင်းပြင်) အမြင်

ကျိုက်ထိုမြို့ သေကျွတောင်တောရ၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ဆရာတော်အား သေကျွတောင်ဆရာတော်ဟု လူသိများလေသည်။ ဆရာတော်၏ ဘွဲ့မည်ရင်းကား ဦးတိလောကဖြစ်၏။ မုံရွာမြို့ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တပည့်ရင်းဖြစ်၏။ ထိုဆရာတော် ပြုစုတော်မူသော ကျမ်းများအနက် အထူးခြားဆုံး ကျမ်းကား 'ပဏ္ဍိတဝေဒနိယဒီပနီ' ကျမ်းဖြစ်၏။

ထိုကျမ်းကို အထူးခြားဆုံးကျမ်းဟု ဆိုရခြင်းမှာ အကြောင်းများစွာ ရှိ၏။ ထိုအကြောင်းအားလုံးကို ဤတွင်ရေးရန် မတတ်နိုင်သေး၊ အကြောင်းတစ်ခုလောက်ကို သာ ရေးပါဦးမည်။

မျက်မှောက်ခေတ် ရူပသိပ္ပံပညာတွင် အာကာသ (ဟင်းလင်းပြင်) ခေါ်သော ရုပ်တရား၏ နက်ရှိုင်းသောသဘောအစုကို လေ့လာသူ အလွန်များ၏။ ခေတ်ကလည်း အာကာသခေတ်ဖြစ်၏။ အာကာသကို စူးစမ်းမှုများလည်း အလွန်များ၏။ အာကာသ နှင့် စပ်လျဉ်းသော အတွေးအခေါ်များကိုလည်း စိတ်ဝင်စားသူများ၏။ အိုင်းစတိုင်း၏ အာကာသကာလ အညမည ဖြစ်စဉ်သဘောတရားကား အထင်ရှားဆုံး သိပ္ပံအတွေး အမြင်တစ်ရပ်အဖြစ် တည်ရှိနေ၏။

'ပဏ္ဍိတဝေဒနိယဒီပနီ' ကျမ်းတွင် သေကျွတောင်ဆရာတော်သည် ထိုအာကာသ 'ဟင်းလင်းပြင်' ဓာတ်ကို အနုစိတ်၍ သဘောသရုပ်ပေါ်အောင် လူပြိန်းပရိသတ် နားလည် နိုင်လောက်အောင် ရှင်းလင်းစွာ တွေးခေါ်တင်ပြပုံမှာ အံ့ဩဖွယ်ရှိသည်။ အလွန်သိပ္ပံ နည်းကျရှိ၏။ အိုင်းစတိုင်းမပေါ်မီက သိပ္ပံပညာရှင်များ လက်ခံထားကြသည့် ဟင်းလင်း ပြင် အယူအဆများနှင့်လည်း လွန်စွာနီးစပ်၏။ အထူးသဖြင့် သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး နယူတန် ၏ အတွေးအမြင်များနှင့် ပို၍နီးနီးစပ်စပ်တူသည်ဟု ဆိုနိုင်၏။ အပြင်အာကာသ၊ အတွင်းအာကာသ၊ အကျဉ်းအာကာသ၊ အကျယ်အာကာသသဘောများကိုလည်း ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ တင်ပြထားရုံမျှမက ထိုအာကာသအမြင်ဖြင့် ဆရာတော်သည် ကျွန်ုပ် ၏ ရှုပ်ထွေးသောအတွေးအမြင်အချို့ကိုလည်း ရှင်းပေးတော်မူလေသည်။

ကျွန်ုပ်ကား သိပ္ပံထွန်းကားသောခေတ်တွင် မွေးဖွားလာကြသောကြောင့် သံသယ

ဖြင့် ကြီးပြင်းကြသူများဖြစ်၏။ အဘိဓမ္မာ၌လာသော နတ်ပြည်ခြောက်ထပ် ဗြဟ္မာ့ဘုံ နှစ်ဆယ်စသော သုံးဆယ့်တစ်ဘုံရှိလျှင် ဘယ်မှာရှိသနည်းဟု ဝိုးတဝါးစဉ်းစားကာ သံသယ အစိုင့်အခဲကို ရင်မှာမွေးမြူလျက်သာ နေခဲ့ကြ၏။ ဆရာတော်သည် ထိုသံသယ ကို သိတော်မူဟန်တူ၏။ ထို့ကြောင့် သူ၏ အာကာသဟင်းလင်းပြင် အယူအဆတွင် ထိုပုစ္ဆာအတွက် အဖြေကိုလည်း ကောင်းစွာပေးတော်မူခဲ့လေ၏။

သိပ္ပံပညာ၊ စက်မှုအတတ်ပညာဆန်းများ ထွန်းကားသည်ဆိုသော အနောက် နိုင်ငံသားများမှာ စုန်းကိုလည်းကောင်း၊ နတ်ကိုလည်းကောင်း၊ တစ္ဆေသရဲ၊ ဂန္ဓဗ္ဗနတ် များကိုလည်းကောင်း အယုံထားသူများ၏။ ထိုအရာများကို အတွေ့အကြုံလည်း များ၏။ နားလည်အောင် ကြိုးစားများလည်း အပုံပင်။ သို့သော် ကျွန်ုပ်တို့ကား စုန်းကိုလည်း အသေအချာမသိ။ နတ်ကိုလည်း အသေအချာနားမလည်၊ စုန်းပူးသည်၊ နတ်ဝင်သည်ဆိုသော သဘောများကိုလည်း ကျကျနနနားမလည်။ အလကားဟာတွေ၊ စိတ်ဖောက်ပြန်မှုတွေဟူ၍သာ စိတ်ပညာအားကိုးဖြင့် အမျိုးမျိုးပြောဆိုဝေဖန်ခဲ့ကြ၏။ သီခက်နက်နဲသလောက် လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ်သော ထိုယောဂီနီအတတ်ပညာများကိုပင် ဆရာတော်သည် အာကာသ (ဟင်းလင်းပြင်) အမြင်ဖြင့် သိပ္ပံနည်းကျ ရှင်းပြနိုင်သည် ကို တွေ့ရသောအခါ လွန်စွာအံ့အားသင့်လျက် ဝမ်းမြောက်ရလေ၏။ ဆရာတော်၏ ကျေးဇူးကိုလည်း အောက်မေ့မိ၏။

အာကာသ (ဟင်းလင်းပြင်) အမြင်

ဆရာတော်၏ ထူးခြားနက်နဲလှသော အာကာသဟင်းလင်းပြင် အမြင်ကို တတ်နိုင် သမျှ မူရင်းအတိုင်း တင်ပြရန် ရည်ရွယ်ထားပါသည်။ လေ့လာလိုသောပုဂ္ဂိုလ်တို့က မြန်မာဝေါဟာရနယ်ပယ်တွင် အာကာသဟင်းလင်းပြင်နှင့် စပ်သော ဝေါဟာရများ၏ အနက်ကိုပါ ဆရာတော်သည် စကားစပ်တိုင်း ရှင်းပြသွားသည်ကို သတိမူ၍ လေ့လာ လျှင် ပို၍ပင် ဆရာတော်၏ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ထင်မြင်ပါလိမ့်မည်။

အဇ္ဈောကာသကောင်းကင်= မြေကြီးအောက် ရေ၊ ရေအောက် လေ၊ လေ အောက်ကို ဘာမျှအရှုပ်အထွေးမရှိသော အဇ္ဈောကာသ ကောင်းကင်ကြီးတည်း။ ထို ကောင်းကင်ကြီးသို့ မပျက်စီးနိုင်သော တစ်ယူဇနာလောက်ရှိသော သံလုံးကြီးကို ကမ္ဘာ ဦးက ချလိုက်သည်ရှိသော ယခုထက်ထိကျတုန်း ကမ္ဘာပျက်တောင် ကျတုန်း၊ ကမ္ဘာ အသင်္ချေ ကြာတောင် ကျတုန်း၊ ဘယ်အခါမှ ရပ်တော့မည်မဟုတ်ဘဲ ကျတုန်းချည်း နေရာ၏။ အဆုံးမရှိပြီ။

ဤတွင် ဟင်းလင်းပြင်၏ အတိုင်းအဆကို ရှုမြင်ရာ၌ အာကာသဟင်းလင်းပြင်သည် အနန္တ 'အဆုံးမရှိ' ရှုမြင်သည့်ပြင် ထိုအဆုံးမရှိခြင်းသဘောကိုလည်း 'ကမ္ဘာအသင်္ချေ ကြာတောင် ကျတုန်း၊ ဘယ်အခါမှ ရပ်တော့မည်မဟုတ်ဘဲ ကျတုန်းချည်း နေရာ၏' ဆိုသောစကားအရ အာကာသကို ကာလ (အချိန်) သဘောဖြင့် တိုင်းပြုနိုင်ပြီးပြထားသည်ကိုလည်း ထူးခြားစွာ တွေ့ရလေသည်။

“ဘဝဂ်= ဤမဟာပထဝီမြေကြီးမှ အထက်သို့ ယူဇနာပေါင်း ခုနစ်ကုဋေ၊ တစ်သန်း ရှစ်သိန်း ငါးသောင်း ခြောက်ထောင် ကွာခြားဝေးမြင့်သော ကောင်းကင်အရပ်၌ နေဝသညာနာသညာယတန အရူပဘုံတည်၏။ ထိုဘုံကို ဘုံတကာတို့၏ ထိပ်ဖျားဖြစ်၍ 'ဘဝဂ္ဂ' ဟုခေါ်၏။ ထိုဘဝဂ်အရူပဘုံ၏အထက်ကို ဘာမ္မု အရူပအထွေး မရှိသော အဇ္ဈောကာသကောင်းကင်ကြီးတည်း။ ဤအဇ္ဈောကာသကောင်းကင်ကြား၌ ရှိသမျှသောဘုံတွေ အထည်ဝတ္ထုတွေ ပိုင်းခြားသောကောင်းကင်ကိုကား ပရိစ္ဆေဒကောင်းကင်ဟု ခေါ်၏။”

ဆရာတော်သည် အာကာသ ဟင်းလင်းပြင်ကို အဆုံးမရှိ (အင်ဖိုင်းနိုက်)ဟု ရှုမြင်သည်။ သို့သော် အဆုံးမရှိသော ထိုဟင်းလင်းပြင်အတွင်း၌ အင်္ဂလိပ်ဘာသာအားဖြင့် 'မိုင်းနိုက်' ဟု ခေါ်သော အပိုင်းအခြား အကန့်အသတ်ရှိသော ဟင်းလင်းပြင် (ကောင်းကင်)လည်း ရှိသည်။ ထိုကောင်းကင်မှာ ဝတ္ထုဒြပ်များ၊ ဘုံဌာနများ၏ ပိုင်းခြားမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော ဟင်းလင်းပြင်ဖြစ်သည်။ ထိုဟင်းလင်းပြင် (ကောင်းကင်)ကို ဆရာတော်က အပိုင်းအခြားထင်သော ပရိစ္ဆေဒကောင်းကင် (ဟင်းလင်းပြင်) ဟု ခေါ်လေသည်။

မြန်မာတို့ တွေးရခက်ခက်ဖြစ်နေသော ၃၁ ဘုံသည်လည်း တခြားမှာရှိသည် မဟုတ်။ ဤစကြာဝဠာအာကာသကြီးထဲများပင် ရှိသည်။ အာကာသထဲတွင် ရူပဘုံများသာမက အရူပဘုံများလည်း ရှိသည်ဟူ၍ ရှင်းလင်းသောအဖြေကို ဆရာတော် ပေးထားပုံမှာလည်း နှစ်သက်ဖွယ် ရှိလှပါသည်။

ထို့ပြင် ဆရာတော်ဖော်ပြထားသော အာကာသအတွင်းရှိ နောက်ဆုံးအရူပ (နေဝသညာ နာသညာယတန) ဘုံ၏ အကွာအဝေးမှာလည်း မိုင်ပေါင်း သန်းပေါင်း ခုနစ်ထောင်လေးရာအတွင်းတွင် ရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် ၃၁ ဘုံ၏အတိုင်းအတာ အကွာအဝေးသည် လင်္ကာမ္ဘာထက်ပင် အဆပေါင်းများလှစွာ ကွာဝေးကြောင်း ဆင်ခြင်နိုင်ပါသည်။

နောက်ထပ် ထူးခြားလှသော ဆရာတော်၏ အာကာသဟင်းလင်းပြင် အမြင်တစ်ရပ်မှာ ဤအာကာသကြီးတစ်ခုလုံးကို သီတမီးကလာပ်တွေနှင့် ဖုံးလွှမ်းနေသည်ဟု သော အမြင်ပင်ဖြစ်သည်။

“ဘယ်အရာဝတ္ထုတွေကမှ ထွက်လာတာမဟုတ်ဘဲ ရှေးဦးပထမ သံသရာ တည်စကဖြစ်၍နေသော သီတမီးကလာပ်တွေသည် ဤကောင်းကင်အနံ့ အပြည့်ရှိ၏။ ‘အမိုက်မှောင်’ ဟူသည် ဤသီတမီးကလာပ်တို့၏ အဆင်းဝတ္ထုပင်တည်း။ လူရိပ်ဟူ သည် ဤ ‘မှောင်ရုပ်မီးကလာပ်’ တွေပင်တည်း။”

(၄၁- ၁၂၄)

အာကာသဟင်းလင်းပြင်တွင် ‘အလင်း’ ဟူသော ဖိုတိုအီလက်ထရစ်ဆဲလ် များသည် မူလအခြေခံရုပ်များမဟုတ် (အလင်းကား ဥဏှရုပ်ဖြစ်သည်။ စကြဝဠာ အာကာသ ဟင်းလင်းပြင်ထဲတွင် မူလ၌ သီတမီးကလာပ် (ဝါ) မှောင်ရုပ်ကလာပ်များ ကသာ စတင်တည်ရှိသည်။ ယခုလည်း အလင်းကိုကွယ်လိုက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် မှောင်ရုပ်မီးကလာပ်များကသာ ချက်ချင်းလွှမ်းမိုးသည်။ ဤအမြင်ကား ဆရာတော်၏ ထူးခြားလှသော ရူပဗေဒအမြင်ပင်တည်း။

ထို့နောက် ဆရာတော်သည် အာကာသဟင်းလင်းပြင်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆို တော်မူပြန်လေသည်။

“လောက၌ တစ်စုံတစ်ခု တိုက်မိ၍ မနေရာ၊ မျက်စိဖြင့် မမြင်ရရာကို ဘာမျှ ရုပ်မရှိသော ဟင်းလင်းပြင် ကောင်းကင်အာကာသဓာတ်ဟု မှတ်ထင်ပြုလုပ် သမုတ် ခေါ်ဆိုကြရ၏။ ပရမတ္ထသဘာဝအရာကား အပ်နဖားပေါက်လောက်မျှ အပ်သွားချစရာ နေရာလောက်မှ ပရမာဏုမြူတစ်လုံးစာလောက်မျှ ရုပ်မရှိဘဲ ဟင်းလင်းလပ်၍နေသော နေရာဟူ၍ မရှိပြီ။ အကုန်လုံး ရုပ်ကလာပ်ကလေးတွေ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု စပ်ကြား စပ်ကြားကိုသာ ကောင်းကင်အာကာသဓာတ်ဟု မှတ်ရမည်တပည့်တို့။”

(၄၁- ၁၂၇)

အထက်ပါဟောကြားချက်အရ ဆရာတော်သည် အာကာသဟင်းလင်းပြင်ကို ဘာမျှမရှိသောအရာဟု ရှုမြင်ထားခြင်းမရှိသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ အာကာသဟင်းလင်း ပြင်ကြီး တစ်ခုလုံးမှာ ရုပ်ကလာပ်များ လွှမ်းမိုးနေသည်ဟူ၍သာ ရှုမြင်ထားသည်ကို လည်း သတိပြုသင့်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်က

“ပရမတ္ထရုပ်ကလာပ်ကလေးတွေ၏ အကြားအကြားမျှသာ ဖြစ်သော ဤ ကောင်းကင်အာကာသဓာတ်ကိုကား ပကတိမသမျှက်စိဖြင့် ကြည့်၍ သိနိုင်မြင်နိုင်တော့ မည်မဟုတ်ဘူး တပည့်တို့။ ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် ကြည့်မှသာ သိနိုင်မြင်နိုင်တော့သည်။ ထို့ကြောင့် ဉာဏ်မျက်စိနှင့်သိရန် မြင်ရန် ထိုအကြောင်းကို ဆရာပြဆိုဟောကြားအံ့

ရေထဲမှာလည်း အကြားကြည့်၍ မမြင်၊ နို့ရည်တွေထဲမှာလည်း အကြားကြည့် ၍ မမြင်၊ ထိုရေထဲသို့ နို့ရည်ကို လောင်းထည့်လိုက်လျှင် အကုန်ပျံ့နှံ့သွား၏။ ရေတွင်းသို့ နို့ရည်မရောက်သောနေရာ၊ နို့ရည်တွင်းသို့ ရေမရောက်သောနေရာဟူ၍

ပရမာဏမြူတစ်လုံးစာမျှလောက် မရှိပြီ။ အကုန်လုံး ပျံ့နှံ့၍နေကြ၏။ ထိုသို့နေရာ၌ (သမုဟချင်းကားရောကြသည်ဖြစ်၍) အကြမ်းမျက်မြင်အားဖြင့် ရော၍နေသည်ဟူ၍ပင် ဆိုရ၏။ သို့ဆိုသော်လည်း ရေကလာပ်ဟာ နို့ရည်ဖြစ်၍မသွား၊ နို့ရည်ကလာပ်အတွင်း သို့မဝင်၊ နို့ရည်ဖြစ်၍မသွား၊ နို့ရည်ကလာပ်အတွင်းသို့မဝင်၊ နို့ရည်ကလာပ်ကလေးတွေ တစ်ခုနှင့်တစ်ခုစပ်ကြားသို့ ရေ၊ ရေကလာပ်ကလေးတွေ တစ်ခုနှင့်တစ်ခုစပ်ကြားသို့ နို့ရည်အားဖြင့် တစ်ခုအကြားတစ်ခုသာ စိမ့်ဝင်၍နေကြ၏။ ပရမတ္ထကလာပ်ချင်းကား မရောကြပြီ။ ထိုသို့ မရောခြင်းကြောင့်ပင်လျှင် မီးခွင်ပေါ်မှာတည်၍ နဖြူကြီးဟူ၍လည်း ကောင်း၊ မရိုးဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ကြသော ကျွန်ုပ်ပင်က အရိုးစိုနှင့်မွေလျှင် နို့ရည် ခဲ၍ မာသွား၏။ ရေကား ရေအတိုင်းပင် ကျန်ရစ်ခဲ့၏။ ရေနှင့်နို့ရည် ပျံ့နှံ့၍နေကြရာ ၌ အကယ်၍ ရေအတွင်း၌ အကြားကောင်းကင်အာကာသ မရှိငြားအံ့၊ ရေအကြားသို့ နို့ရည်မဝင်နိုင်ရာ၊ မပျံ့နှံ့နိုင်ရာ။ ထို့ကြောင့် မျက်စိနှင့် မမြင်ရသော်လည်း ဤရေတို့၊ နို့ရည်တို့အတွင်း၌ အကြား ကောင်းကင်အာကာသဓာတ်တွေ ဆူ၍စပ်၍နေဟန်၏ဟူ၍ မှတ်ရမည်။ သိရမည်”

ဤသို့ဆိုလျှင် ဆရာတော်သည် အာကာသဓာတ်၏ သဘောရုပ်ကို ထင်အောင် ပြသရုံမျှမက ဘုရားလက်ထက်တော်အခါက အနာဂါမ်တည်ပြီး ဟတ္ထတဥပါသကာ ကြီးသည် သေလွန်သည်ရှိသော သုဒ္ဓါဝါသအဝိဟာဘုံသို့ရောက်၍ ဂါမဓေတ်ဆုံး ဓေတ် စာလောက်လုံးပတ် ကိုယ်တည်ရှိသော အတ္တဘောကြီးဖြင့် ဗြဟ္မာဖြစ်ပုံ၊ ထိုဗြဟ္မာ ကြီးသည် ဗြဟ္မာဖြစ်စဉ်ပင် ဗြဟ္မာကိုယ်ကြီးနှင့် ဘုရားရှင်ကို ဖူးမြင်လာပုံ၊ ထိုအခါ၌ ထိုဗြဟ္မာကြီးသည် ဗြဟ္မာပြည်ဖြစ် အလွန်နုနယ်သိမ်မွေ့သော ကိုယ်ကြီးအတိုင်းသာ လာခဲ့သောကြောင့် ထိုဗြဟ္မာ၏ကိုယ်ကောင်ကြီးသည် မြေကြီးထဲသို့ စိမ့်ဝင်၍သွားပုံ၊ ထိုအဖြစ်ကို မြတ်စွာဘုရားမြင်တော်မူလျှင် ‘ဩဠာရိကံ ရူပံ နိမ္မိနာဟိ’ (ဗြဟ္မာကြီး ရုပ်ကို ကြမ်းတမ်းအောင် ဖန်ဆင်းလော့) ဟု ဆိုမှ ဗြဟ္မာကြီးသည် နတ်ရုပ်နီးပါး ကြမ်းတမ်းအောင် ဖန်တီးလေသည်။ ထိုအခါမှသာ မြေပေါ်မှရပ်တည်နိုင်ပုံကို ဥပမာ ထုတ်ဆောင်၍ ပြလေသည်။ ထို့နောက် ဗြဟ္မာရုပ်သည် ရေကဲ့သို့မဟုတ်ဘဲ သုံးဆယ် နှစ်ကောဋ္ဌာသအစု ခန္ဓာမျိုးပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုခန္ဓာသည် နူးညံ့လွန်းသောကြောင့် မြေကြီးထဲသို့ စိမ့်ယိုနိုင်ကြောင်း

သို့ဆိုလျှင်

“မြေကြီးထဲသို့ စိမ့်ယိုသော် ဗြဟ္မာကြီး၏ ခြေထောက်တွေ စုတ်ပြတ်ပျက်စီး ၍ မကုန်ပြီလောဟူမူ မစုတ်ပြတ်နိုင်၊ မပျက်စီးနိုင်၊ သံကွန်ယက်အုပ်ဆောင်းတွေကို များစွာထပ်၍ အရောင်လုံး အစိုးလုံးမီးတောက်ကြီးတို့ကို အုပ်သော မီးတောက်တွေ သည် သံကွန်ယက်သို့ စိမ့်ဝင်၍ အပေါ်သို့ထွက်၏။ သံကွန်ယက်လည်း မပျက်၊ မီး

တောက်လုံးလည်း မပျက်၊ တစ်ဖန် မီးတောက်ကိုနုတ်ယူပြန်သော် မီးတောက်မီးတောက် အတိုင်းပင် နေဘိသကဲ့သို့ မှတ်ရမည်။

ထို့အတူ လူကဲ့သို့ ပူးဝင်သောနတ်တွေလည်း ရှေးဦးစွာ နှလုံးဘူးကိုပိတ်သဖြင့် လည်းကောင်း၊ နှလုံးသွေးကို ဖောက်ပြန်အောင် လုပ်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ တစ်စုံတစ်ခု သော အကြောင်းဖြင့် စိတ်နုအောင်လုပ်၍ ဘဝင်ကျစေ၍ သတိမေ့လျော့သောခဏ၌ မိမိရုပ်ကို မသိမိမေ့လျှင် သိမိမေ့အောင် ဖန်ဆင်း၍ လူ၏ကိုယ်တွင်းသို့ စိမ့်ပျံ့နှံ့စေ၏။ ထိုနတ်မထွက်မချင်း လူ့စိတ်ဘဝင်မှာ မထ.....”

အာကာသဓာတ်ကို အကြောင်းပြု၍ နတ်များ အစိမ်းသရဲများ လူကိုယ်တွင်း သို့ ပူးဝင်ပျံ့နှံ့နေပုံကို ဆိုပြီးနောက် ဆရာတော်သည် လူလူချင်းဖြစ်သော ‘စုန်း’ ဆိုသော ဇော်ဂီနီတို့၏ လူတို့၏ကိုယ်တွင်းသို့ ပူးဝင်နိုင်ပုံသဘောကို အာကာသသဘော ဖြင့်ပင် ရှင်းပြတော်မူပြန်သည်။

ဤသို့ စုန်းအကြောင်း ယောဂီနီအကြောင်းရှင်းရာတွင် ဆရာတော်သည် ပါဠိတော်ကိုအားကိုးပြု၍ ရှင်းပြတော်မူသည်။ အကျွန်ုပ်တို့သည် စုန်းပယောဂစသည်ကို သိပွဲနည်းမကျသော အယူသည်းမှုများဟူ၍သာ သာမန်ကာလျှံကာ စဉ်းစားခဲ့ကြ၏။ ဆရာတော်၏ ယုတ္တိပါသော ရှင်းလင်းချက်များကို လေ့လာရသောအခါမှ မူလက အယူအဆများကို စွန့်ကာ ပေါ့ပေါ့တန်တန် မစဉ်းစားခဲ့ဖြစ်ရ၏။ ဆရာတော်သည် ယောဂီနီအကြောင်းကို အာကာသဓာတ်နှင့်စပ်ကာ အောက်ပါအတိုင်း ဆိုတော်မူလေ သည်။

“ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော တန်ခိုးဆယ်ပါးတို့တွင် စုန်းတို့၏တန် ခိုးကို ကမ္မဇိဒ္ဓိတန်ခိုးဟု မှတ်အပ်၏။ အတတ်ပညာအစွမ်းနှင့်ယှဉ်သောတန်ခိုးကို ပိဇ္ဇာမဟိဒ္ဓိတန်ခိုးဟု မှတ်အပ်၏။ ဆင်ကွပ်၊ နဖားတပ်၊ ရွာသူ၊ ရွာသမီး၊ ကဝေ၊ အိမ်တလိမ့်၊ ဇောဂီနီဟု စုန်း (၇) မျိုးရှိ၏။ ခုနစ်မျိုးတို့တွင် အိမ်တလိမ့်စုန်း၊ ဇော ဂီနီစုန်းတို့ကား အတတ်ပညာမဖက်၊ သက်သက် မိမိကိုယ်ထဲမှာ ဗိမာန်နှင့်တကျဖြစ်၍ နေလာသော ဂန္ဓဗ္ဗနတ်၏အာနုဘော်ကြောင့် မိမိတို့ကြိုတိုင်းစည်တိုင်း ဖြစ်လေတော့ ၏။ ဖမ်းစားနိုင်တော့၏။ ထိုစုန်းကို မသင်ဘဲ တတ်ခြင်းကြောင့် ‘ဝမ်းတွင်းစုန်း’ဟု ခေါ်ကြ၏။ ကြွင်းသောစုန်းငါးမျိုးတို့ကား အတတ်ပညာဖြင့်ဖြစ်သော စုန်းတို့တည်း။ ပညာဖြင့် ဗူးသွင်းခြင်းဟူသော ဗိမာန်ဆောက်၍လေးလျှင် ဂန္ဓဗ္ဗနတ်လည်း ကိုယ်ထဲမှာ နေလာတော့၏။ လူထဲမှာ ဖြစ်လာနေလာသောနတ်ကို ပါဠိတော်၌ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်ဟုခေါ်၏။

လောက၌ ယောဂီနီဟူ၍လည်းကောင်း၊ ယကို စပြု၍ ဇောဂီနီဟူ၍လည်း ကောင်း ခေါ်ကြ၏။ ထိုဇောဂီနီနတ်တို့၏ မှီရာ ကပ်ငြိရာလူကို စုန်းဟူ၍ခေါ်ကြ၏။ မြေကြီးထဲသို့စိမ့်ဝင်နိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သံကွန်ယက်ကို ဖောက်၍

မီးတောက်မီးလျှံ တတ်နိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း ရုပ်ကြမ်းတို့၏အကြားအစပ်၌ ရှိသော အာကာသဟင်းလင်းပြင်ဓာတ်ကြောင့် ရုပ်နုတို့သည် ထိုရုပ်ကြမ်းသို့ ပူးဝင်ပေါင်းစည်းနိုင်ပုံသဘာဝအရ ဆရာတော်သည် စုန်းပူးနိုင်ခြင်း၊ လူ့ကိုယ်တွင်းသို့ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်များ ဝိမာန်နှင့်တကွ လာရောက်နေခြင်းကို ပြလေသည်။ မှော်ဆိုသည်မှာလည်း ကပ်ငြိခြင်း သဘောကို ဆိုသည်။ မှော်အတတ်ကို လိုက်စားသောသူတို့မှာ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်များ ၎င်းတို့ကိုယ်မှာကပ်ငြိလာခြင်းပင်ဖြစ်ကြောင်း လေ့လာဖူးပါသည်။

ထို့ပြင် ဆရာတော်က အနန္တစကြဝဠာအဆုံးအထိ အာကာသဓာတ်သည် တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း တည်ရှိကြောင်း၊ အာကာသဓာတ်သည် ကျန်သောရေ၊ မြေ၊ လေ၊ မီးဓာတ်ကြီးလေးပါးနှင့်လည်း မကင်းဘဲ တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း ဖြစ်၍နေသည်ဟု ဆိုထားလေသည်။

ထို့နောက် ဆရာတော်က

“တပည့်တို့၊ ဤရုပ်နာမ်ငါးပါးတို့တွင် အာကာသဓာတ်သည်ကား မုချဆက်ဆက်အားဖြင့် တစ်ခုတည်းသာတည်း။ ကြိယာသတ္တိသဘောတရားကိုလည်း မရှိ၊ သက်သက်အချည်းနီး ဟင်းလင်းလပ်၍ နေခြင်းမျှသာဖြစ်သော ပညတ်အသင်္ခတဓာတ်တည်း။ ထိုအသင်္ခတဓာတ်ထဲ၌ အဓိတဖြစ်သော ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့သည် ပရမုတ္တကလာပ် သမူတကလာပ်နှစ်မျိုး ဖွဲ့စည်းလျက် ကောင်းကင်အာကာသနှင့် အပြည့်ဖြစ်၍ နေကြ၏။”

ဟူ၍ အာကာသဟင်းလင်းပြင်၏ သဘောကို ထင်ရှားသိလွယ်အောင် ဖော်ထုတ်ပြသတော်မူလေသည်။ ဆရာတော်၏ အမြင်ကား နက်ရှိုင်းကျယ်ဝန်းလှပါသည်။

စက်ရုပ်နှင့် စိတ်ပြဿနာ

အစကတော့ လူသည် စက်တွေကို ကိုယ်ပွားအဖြစ် ဖန်တီးခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ လူ သက်သာအောင် စက်များအား လူတွေအတွက် အပင်ပန်းခံခိုင်းဖို့ ဖြစ်သည်။ ကြာ သော် စက်များက လူထက်သာပြီး အစွမ်းထက်လာသည်ကို တွေ့ရသည်။ လူဆယ် ယောက် လုပ်ရသည့်အလုပ်ကို စက်တစ်လုံးတည်းနှင့် ပြီးသည်။ ၂၄ နာရီပတ်လည် အလုပ်လုပ်နိုင်သည်။ လူတွေ လက်နှင့်လုပ်သည့် ကုန်ပစ္စည်းထက် စက်နှင့်ထုတ်လုပ် သော ကုန်ပစ္စည်းက ပိုကောင်းသည်။ ပိုခိုင်သည်။ ပို၍သေသပ်သည်။ ပို၍များလည်း များသည်။ တဖြည်းဖြည်းနှင့် လူတွေ စက်နောက်သို့ လိုက်လာရသည်။ လူ့ဘဝအခြေ အနေ အရပ်ရပ်ကို စက်များက ဒိုင်ခံ၍ ပြောင်းလဲပစ်သည်။ လူ့ဘဝ၏တိုးတက်ခြင်း၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းမှန်သမျှကိုလည်း စက်ဖြင့်သာ တိုင်းတာ၍ရတော့သည်။ ဤလောက၌ လူကိုပင် အထွတ်အမြတ်ထားရမည်လား၊ စက်ကိုပင် လူ့ထက်ပို၍အထွတ်တင်ရမည် လား၊ စဉ်းစားစရာပြဿနာ ဤကစလေသည်။

ယခုတော့လူသည် ကိုယ့်အတတ်နှင့်ကိုယ်စူး၊ ကိုယ့်ရှူးကိုယ်ပတ်သည့်ကိန်း ဆိုက်ပြီ။ လွန်ခဲ့သောနှစ်က ဂျပန်နိုင်ငံတွင် 'စက်ရုံ လုပ်သားစက်ရုပ်' (ဖက်ထရီ ရိုဘော့) တစ်ကောင်က လူတစ်ဦးကို ညှစ်သတ်ပစ်သည်ဆိုသော သတင်းထွက်လာ သည်။

'အတတ်ကျူးတော့ ဘီလူးဖြစ်' ဆိုသောစကား မြန်မာမှာ ကြားဖူးသည်။ ခိုင်းကောင်းမှန်း သိသောအခါ လူသည် စက်တွေကို လူနှင့်မတူတူအောင် ဖန်တီးဖို့ ကြိုးစားခဲ့ကြသည်။ စက်ကိုမြင်ပြီး သိတတ်အောင်၊ ကြားပြီး သိတတ်အောင်၊ အမိန့် ပေးပြီး ခိုင်းသမျှကို နားလည်ပြီး လုပ်တတ်အောင်၊ သည်လောက်နှင့်လည်း အားမရ သေး။ လူလို စကားပြောတတ်စေချင်သေးသည်။ စကားကို နားလည်စေချင်သေးသည်။ ကျေနပ်ပြီလား၊ လူ့အလို နတ်မလိုက်နိုင်သော်လည်း လူ့အလိုကို လူကလိုက်နိုင်အောင် စက်တွေကိုဖန်တီးဖို့ သိပ္ပံပညာက သင်ပေးသည်။ စက်တွေ စကားပြောတတ်၊ စကား နားလည်တတ်၊ အလွန်ခက်ခဲနက်နဲသော ပြဿနာပစ္စုပ္ပန်တွေကို မြန်လည်းမြန်၊ မှန်လည်းမှန်အောင် တွက်တတ်ချက်တတ်၊ ဆရာဝန်တွေ မျက်စိလည်သည့်ရောဂါတွေ ကိုလည်း စက်တွေက ရောဂါရှာဖွေပေးတတ်ပြီ။ အာကာသအတွင်းသို့လည်း လူ့ထက် ဦးစွာသွားပြီး လူတွေသိချင်သမျှ ရာသီဥတုအကြောင်းတွေ၊ တခြားဂြိုဟ်တွေအကြောင်း

သိပ္ပံဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို 'သဘာဝအတိုင်း ကောင်းပါတယ်' အမည်ဖြင့် မြန်မာပြန်ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ထိုဝတ္ထုတွင် ယခုအခါ လူတွေ စက်ကိရိယာများဖြင့် နှလုံးတု၊ ကျောက်ကပ်တု အစားထိုးကုသခြင်းဖြင့် မိမိတို့ကိုယ်ကို စက်ရုပ်နှင့်တူအောင် ဖန်တီးဖို့ စိတ်အားထက်သန်နေကြပုံနှင့် 'မယ်တယ်လို' ခေါ် စက်ရုပ်တွေက လူ့အသွေးအသားမျိုးကို လိုချင်နေကြပုံကို အာဆီမော့စ်က သရော်ထားသည်ကို ဖတ်ရှုကြည့်လျှင် ယနေ့ စက်မှုခေတ် အတွေးအမြင်ပြဿနာတစ်ရပ်ကို သဘောပေါက်လွယ်ပါသည်။)

တချို့ကလည်း တွေးထင်နေကြသည်။ စက်သည် ဘယ်လောက်ပဲအသိဉာဏ်ရှိသည်ဆိုဆို လူ့အသိဉာဏ် လူ့အတွေးအခေါ်မျိုးတော့ ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မရနိုင်ဟု ဆိုကြသည်။ သူတို့၏အကြောင်းပြချက်မှာ လူသည် မိမိနှင့်ဆန့်ကျင်ဘက် အတွေးများကို တွေးခေါ်၍ ပြောင်းပြန်ဆန့်ကျင်ဘက်သဘောဖြင့် ကြံစည်ဖန်တီးလုပ်ကိုင်တတ်သည်။ ထိုအချက်သည် လူနှင့် စက်၏ဆန့်ကျင်ဘက် (၀၁) ခြားနားချက်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

ယခု ၂၀ ရာစုခေတ် နှောင်းပိုင်းမှစ၍ အနောက်တိုင်းနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံ ကွန်ပျူတာ ယဉ်ကျေးမှု ထွန်းကားလာသည်။ စက်ရုံ အလုပ်ရုံ၊ ရုံး ကျောင်းနှင့် တချို့အိမ်များတွင် ယခုခေတ်စားလျက်ရှိသော 'မိုက်ခရိုကွန်ပျူတာ' များ နေရာယူလျက်ရှိသည်။ ပညာရေးတွင်လည်း ကွန်ပျူတာပညာရေးစနစ် ထွန်းကားလာသည်။ ကလေးသူငယ်များသည် မိုမိတိုဦးနှောက်ဉာဏ်ကို အသုံးပြုပြီး မစဉ်းစားတော့။ ကွန်ပျူတာကိုသာ အားကိုး၍ စဉ်းစားတွက်ချက်ခြင်းအတွက် ဝေဖန်သံများလည်း ထွက်လာသည်။ ကွန်ပျူတာသည် ဘယ်လောက်ပင် အသိဉာဏ်ရှိသည်ဆိုဆို (လူဖန်တီးထားသည့် ပစ္စည်းဖြစ်ခြင်းကြောင့်) လူ့အသိဉာဏ်ကို အပြည့်အဝမီနိုင်ဖို့တော့ ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မဖြစ်နိုင်ဟူ၍လည်း ထောက်ပြကြသည်။

အမှန်မှာ ကွန်ပျူတာကို အပြစ်ဆိုဖွယ်ရာ အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာ မရှိချေ။ လူ့ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ်တွင် ကွန်ပျူတာ၏တန်ဖိုးသည် ကွန်ပျူတာမတတ်နိုင်သော အစိတ်အပိုင်းအပေါ်မှာ မတည်ပါ။ ကွန်ပျူတာက ဘယ်ရွေ့ဘယ်မျှ တတ်နိုင်သနည်းဆိုသော အချက်များပေါ်မှာသာ တည်ပါလိမ့်မည်။ တစ်နည်းဆိုသော် ကွန်ပျူတာသည် လူ့ထိုးထွင်းဉာဏ်များသလောက် တာမသွားနိုင်ဘူးပဲထားဦးတော့၊ ကွန်ပျူတာဉာဏ်ရှိသလောက် ဆောင်ရွက်ပေးသည့် အစိတ်အပိုင်းကပင် လူ့အတွက် ကောင်းကျိုးများလှပြီ။ စက်ရုပ် လူကို အန္တရာယ်ပြုမည်လား၊ ပြန်သတ်မည်လားဆိုသည်မှာ လူသားအဖိုလက်ငင်းပြဿနာမဟုတ်သေးချေ။

ယခုလက်ငင်း စဉ်းစားရုံဖြင့်သင့်သော ကိစ္စရပ်သည် (လောလောဆယ်တွင်)

ထေရ်တော်ဝင်္ဂ

နှစ်ခုသာရှိသည်။ ပထမအချက်သည် ကွန်ပျူတာသည် စဉ်းစားတွေးခေါ်တတ်သလား ဆိုသည့်အချက်ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်သည် အတတ်ပညာပိုင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းသဘော ပါသည့် ပြဿနာဖြစ်သည်။

ဒုတိယအချက်သည် ကွန်ပျူတာမှာ စဉ်းစားဉာဏ်ရှိသင့်သလား ဆိုသည့်အချက် ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်သည် ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကောင်းမှု၊ မကောင်းမှုသဘောပါသည့် ပြဿနာဖြစ်သည်။

ထိုပုစ္ဆာနှစ်ရပ်စလုံးအတွက် အဖြေကို ရှာနိုင်ရန်မှာ 'စဉ်းစားသည်' ဆိုသော စကား၏နက်ကို ဦးစွာရှာဖွေဖို့ လိုပေလိမ့်မည်။ 'အတွေး (ဝါ) ဆင်ခြင်စဉ်းစားခြင်း' ဆိုသည်မှာ အဘယ်ကို ဆိုလိုသနည်း။ ဤပုစ္ဆာကို အဖြေရှာသင့်ပါသည်။

အဖြေရှာမည်ဆိုလျှင်လည်း 'အတွေး' ဆိုသော စကားနှင့်ပတ်သက်၍ ခေတ် အဆက်ဆက်တွင် ကွဲပြားခြားနားသော အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်နှစ်မျိုး (အနည်းဆုံး) ရှိခဲ့ကြသည်ဆိုသော အချက်ကိုလည်း သတိမူသင့်ပါသည်။ ထိုပြင်တင် ထိုကဲ့သို့ ကွဲပြားခြားနားသော ဆန့်ကျင်ဘက်အယူအဆများသည် တစ်ခေတ်တွင် တစ်မျိုးပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ်နေကြသည်ဆိုသော အချက်ကိုလည်း ထည့်တွက်ရပေလိမ့်မည်။

တစ်ခုသောအယူအဆအရ 'အတွေး' ဆိုသည်မှာ ခေတ်တစ်ခေတ်၏ ထင်မြင် ယူဆပုံများကို ကြေးမုံသဖွယ် ထင်ဟပ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့ဖူးသည်။ ထိုအခါ အခြားဒဿနဂိုဏ်းသားများက 'အတွေး' သည် သူ့ကိုယ်သူ ပြန်၍တွေးမြင်ထင်ဟပ်ခြင်း မပြုနိုင်။ ထိုသို့ ပြန်လည်ထင်ဟပ်မည်ဆိုလျှင် ထိုအတွေး (ဝါ) စဉ်းစားဆင်ခြင်ခြင်း သည် သူ့ကိုယ်မှအပြင်သို့ ခုန်ထွက်နိုင်မှဖြစ်မည်။ (ကြေးမုံပြင်သည် တခြား (အပြင်အပ) အရိပ်များကို ထင်ဟပ်၍ပြနိုင်သော်လည်း ၎င်း၏အရိပ်ကိုမူ ၎င်းကိုယ်တိုင် ထင်ဟပ်၍ မပြနိုင်သကဲ့သို့ဖြစ်ကြောင်း ဆင်ခြင်ရာသည်။) ထိုပြင်တင် 'အတွေး' ဟူသည် အတွေး အမြင်ဖြင့် ကြံစည်ဖန်တီးထားသော (အနုပညာ၊ သိပ္ပံပညာ၊ စိတ်ကူးစိတ်သန်းများ) ကို ရှုမြင်သုံးသပ်ရာမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော 'နားလည်မှု' လည်းမဟုတ်ဟု ဆိုလာခဲ့ကြ ပါသည်။

ရှေးက စိတ်ပညာဆရာများနှင့် ဒဿနဆရာများကလည်း 'စိတ်' ဆိုသော စကားကို အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုး ဖွင့်ခဲ့ကြဖူးပြီ။

'စိတ်' သဘောတစ်ခုလုံးကို နားလည်အောင် မကြိုးစားမီ စဉ်းစားခြင်း၊ ဆင်ခြင်ခြင်း၊ တွေးခေါ်ခြင်း (ဝါ) အတွေးသဘောမျှကို သီးခြားစူးစမ်းလျှင်လည်း ရှိနိုင်ပါသည်။

'တွေးတောခြင်း' (ဝါ) အတွေးသဘောတွင် နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ ယေဘုယျတရားကိုယ်သဘောကို ဆင်ခြင်ယူခြင်း၊ အာရုံစုစည်းခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ သင့်တော်အောင်ညှိနှိုင်းခြင်း၊ စသောသဘောများလည်းပါသည်။ ချင့်ချိန်မှု၊ သုံးသပ်မှု၊ ကြောင့်ကြမှု၊ စွဲလမ်းမှု၊ နည်းလမ်းရှာဖွေမှု၊ အာရုံစူးစိုက်မှု၊ ခွဲခြားဝေဖန်မှု၊ စသောသဘောများလည်း ပါသည်။

စိတ်ကူးသည်၊ မျှော်လင့်သည်၊ ချစ်ခင်စုံမက်သည်၊ ဒွိဟဖြစ်သည်၊ လွမ်းမောသည်၊ ယိုင်ညွတ်သည်၊ သံဝေဂရသည်၊ တပ်မက်သည်၊ ထောင်လွှားသည်၊ ရန်ညှိုးဖွဲ့သည်၊ ဝမ်းမြောက်ကြည်နူးသည်၊ ရှက်သည်၊ သံသယဝင်သည်၊ မုန်းသည်၊ ပူဆွေးသည်၊ နာခံသည်၊ သစ္စာစောင့်သိသည်၊ အကျင့်သီလရှိသည်၊ အနစ်နာခံသည်၊ ဘဝရည်မှန်းချက်ရှိသည်စသော သဘောအားလုံးသည်လည်း အတွေး (ဝါ) တွေးတောဆင်ခြင်ခြင်း သဘောတွင် ပါသည်။ ဤကိစ္စအားလုံးသည် သိမှုနှင့်ဆိုင်သည်။ စိတ်၏အလုပ်များဖြစ်ကြကုန်သည်။ စိတ်၏အလုပ်ကား များလှဘိသည်။

ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ သာဠိပုဂံကျမ်းများ၌ စိတ်နှင့်ယှဉ်တွဲ၍ဖြစ်ပေါ်သော (စေတသိက်) ကို ၅၂ မျိုး အတိအကျ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ အာရုံကို သိမှု (ဝိညာဏဓာတ်) ကလေးတစ်ခုဖြစ်ပေါ်ရာတွင် ထိတွေ့မှု (ဖဿ)၊ ခံစားမှု (ဝေဒနာ)၊ မှတ်သားမှု (သညာ)၊ မိမိနှင့်အတူနေသော စေတသိက်တရားများကို နေဆော်မှု (စေတနာ) စသည်အားဖြင့် သဘောမျိုးပေါင်း ၅၂ မျိုးဖြစ်သည်။ စိတ်သန္တာန်၌ သိမှုကလေးတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်ပုံကို ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသော ပဏ္ဍိတဆေဒနိယဒီပနီကျမ်းလာ သေကျွဲတောင် ဆရာတော်၏ အဆိုအမိန့်သည် မှတ်သားဖွယ်ကောင်းလှသဖြင့် ဤတွင် ဖော်ပြလိုပါသည်။

ဆရာတော်က

“တပည့်တို့၊ ဤကဲ့သို့ စိတ်သန္တာန်၌ တစ်ခုသောတရား ထင်ရှားပေါ်ထလာလျှင် ဤပေါ်ထလာသောတရားနှင့် လိုက်လျောနိုင်သော၊ သဘောတူသောတရားတို့လည်း ထကြ၊ ထွန်းလင်းကြကုန်သည်။ မလိုက်လျောနိုင်သော၊ သဘောမတူသော၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော တရားတို့ကား မပေါ်ထလာနိုင်ပြီ။ ဝပ်၍ ငုပ်၍သာသွားကြ

၁။ comprehension	၇။ rtationalization
၂။ conceptualization	၈။ worrying
၃။ organization	၉။ brooding
၄။ manipulation	၁၀။ theorizing
၅။ adjustment	၁၁။ contemplanting
၆။ pondering	၁၂။ criticizing

လေတော့၏။ တပည့်တို့၊ တစ်ခါတစ်ရံလည်း ဤစိတ်သည် တစ်စုံတစ်ခုသောအကြောင်းကြောင့် အားငယ်၏၊ သေးငယ်၏၊ ထိုစိတ်အားငယ်သောအခါ စိတ်သန္တာန်၌ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဒ၊ ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ဝိရိယအစရှိသော အားကောင်းသော ထွားကျွင်းသော စေတသိက်တို့သည် မထနိုင်၊ မထွန်းလင်းနိုင်ပြီ။ ဝပ်၍ ၎ပ်၍ နေကြလေကုန်၏။ စိတ်ကဲ့သို့ အားကောင်းခြင်း၊ အားညံ့ခြင်း၊ သေးငယ်ခြင်း၊ ကြီးထွားခြင်း၊ အစားစားဖြစ်၍ စိတ်နှင့်အတူ လိုက်လျောနိုင်တဲ့ ဇွဲကောင်းတဲ့ ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ စေတနာစသောတရားတို့သာ အမြဲထလျက် ထွန်းလင်းလျက် ရှိကြလေတော့သည်။*

ဟု ရှင်းပြပါသည်။

ဤတွင် အပြုအမူရှိသောစိတ်ကို ကြိယာစိတ်။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟဟူသော ဟိတ်တရားခြောက်ပါး မထင်ရှားသောစိတ်ကို အဟိတ်စိတ်။ အပြုအမူ (ကြိယာဗျာပါရ) ကင်းသောစိတ်ကို ကံ၏အာနုဘော် အစွမ်းအားလျော်စွာ ငြိမ်သက်စွာဖြစ်၍နေခြင်းကြောင့် ဝိပါတ်စိတ်ဟူ၍ စိတ်ကို အပြားပြား ခွဲခြားနိုင်သေး၏။ တစ်နည်း သိမှုတစ်ခုဖြစ်ပေါ်ပုံကို အနည်းနည်းအဖုံဖုံ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြောင်းကို ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာတွင် အထင်အရှားပြထားလျက်ရှိပါသည်။

ထို့ပြင် မြင်သိစိတ်ကလေး တဒဂ် (စိတ္တက္ခယ) ဖြစ်ပြီး ချုပ်သွားရာမှာပင် စိတ္တုပ္ပါဒ် (၁၄) ချက်ဖြစ်ပုံကို သင်္ဂြိုဟ်မှာ ပြသည်။ စိတ္တုပ္ပါဒ် ၁၄ ချက် ဖြစ်ပေါ်ပုံကား မြင်မှု (စက္ခုဝိညာဏ်) တစ်ကြိမ်ဖြစ်တိုင်း ပဉ္စဒွါရဝဇ္ဇာန်း (ဆင်ခြင်မှု) တစ်ကြိမ်၊ သမ္မုဒ္ဓိဇ္ဈိင်း (ထိန်းသိမ်းလက်ခံမှု) တစ်ကြိမ်၊ သန္တိရဏ (စုံစမ်းမှု) တစ်ကြိမ်၊ ဝုဋ္ဌော (ဆုံးဖြတ်မှု) တစ်ကြိမ်၊ စော (ခံစားမှု) ၇ ကြိမ်နှင့် တဒါရုံဇောသို့ အစဉ်လိုက်မှု ၂ ကြိမ်ပေါင်း ၁၄ ကြိမ်ဖြစ်သည်။* ဤကား သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းလာ စိတ်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ သဘောအကျဉ်း ဖြစ်ပါသည်။

ဟုတ်ပြီ။ စိတ်၏သိမှုအလုပ်သည် ရှုပ်ထွေး၍ ထွေးပြားလှသည်ကား မှန်ပြီ။ သို့ဆိုလျှင် ထိုတွေးကြံသိမြင်မှုဟူသော စိတ်၏အလုပ်ကို စက်သည် လုပ်နိုင်ပါမည်လော။ လက်ငင်းအခြေအနေအရ ဖြေရသော် လုပ်နိုင်သည်ဟုလည်း ဆိုသော်ရသည်။ မလုပ်နိုင်ဟုလည်းဆိုသော် ရ၏။ အထက်က ဖော်ပြခဲ့သော စိတ်၏အလုပ်များစွာ အနက် တချို့တဝက်ကို ယခုအခါ ကွန်ပျူတာများက လုပ်နိုင်နေပြီဖြစ်ပါသည်။

မဝေးလှသည့် အနာဂတ်တွင် ကွန်ပျူတာသည် သတင်းများကို ထုတ်လွှင့်မည်၊

* ပဏ္ဍိတဝေဒနိယဒီပနီ- သေကျတောင်ဆရာတော်၊ နှာ- ၂၉၉
 * ပဏ္ဍိတဝေဒနိယဒီပနီ- သေကျတောင်ဆရာတော်၊ နှာ- ၈၄

သတင်းများကို ဖမ်းယူနိုင်မည်။ စာဖတ်နိုင်သည်။ အသံများကို မှတ်မိမည်။ ပုံသဏ္ဍာန်များ၊ အသွေးအရောင်များကို မှတ်သားတတ်သည်။ အချက်အလက်များကို စုဆောင်း၍ မှတ်တမ်းပြုပေးမည်။ နှိုးဆော်စာများ ပို့မည်။ စကားပြောနိုင်မည်။ အမှားပြင်ဆင်နိုင်မည်။ သင့်တော်အောင် ချိန်ဆတတ်မည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချနိုင်မည်။ ဘာသာပြန်အလုပ်ကိုလည်း လုပ်နိုင်ပေတော့မည်။ သို့သော် ကွန်ပျူတာ မတတ်နိုင်သေးသော အတွေး အမျိုးပေါင်းများစွာလည်း ကျန်ရှိနေပေဦးမည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ လူဦးနှောက်နှင့် စက်ဦးနှောက်၏ ယှဉ်ပြိုင်ပွဲကား ရှိနေပြီကို သတိပြုသင့်ပါသည်။

ဥပမာ ၁၉၆၉ ခုနှစ်က လကမ္ဘာသွား အပိုလိုအာကာသယာဉ်ကို ကွန်ပျူတာက လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်တွင် လက်တွေ့ချုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ရာ ကွန်ပျူတာကို အားထားမှီခိုရသည့် သာဓကရှိခဲ့ပြီ။ သို့သော် လူတို့ လကမ္ဘာသို့ရောက်ခဲ့ခြင်းသည် ကွန်ပျူတာက ပို့ဆောင်၍သာ ရောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါမည်လား။ မဆိုနိုင်ပါ။ စက်ဆိုသည်ကား လူသားအဖို့ လက်သုံးကိရိယာမျှသာဖြစ်သည်။ လူအလိုကို လုပ်ဆောင်ဖြည့်ဆည်းပေးနေသော နည်းလမ်းတစ်ခုသာ ဖြစ်ပါသည်။ လပေါ်သို့ လူရောက်ခြင်းသည် လူသား၏ဆန္ဒ (ဝါ) တောင့်တမှုအရသာ ဖြစ်လေသည်။ ထိုအချက်တွင် လူနှင့်ကွန်ပျူတာ ခြားနားပြီ။ ကွန်ပျူတာမှာမူ လူကဲ့သို့ မရောင့်ရဲနိုင်သော အလိုဆန္ဒမျိုး မရှိချေ။

ဒုတိယပုစ္ဆာဖြစ်သော စက်မှာ အသိဉာဏ်ရှိစေသင့်သလား (ဝါ) စက်ကိုစဉ်းစားတွေးခေါ်တတ်အောင် ဖန်တီးသင့်သလားဆိုသော အမေးကို ဖြေဖို့ ကျန်သေးသည်။

အမှန်မှာ ဤကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်ဆိုင်သော မေးခွန်းပုစ္ဆာမျိုးကို စက်ကိစ္စတွင် မေးစရာပင်မလို။ ပြဿနာမှာ အစကတည်းက လက်တွေ့ပြဿနာသာဖြစ်သည်။ စက်တွေကို လူလောက်တွေးတောဆင်ခြင်တတ်အောင် လုပ်နိုင်၊ မလုပ်နိုင်ဆိုသည်မှာသာ အရေးကြီးသော ပြဿနာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒုတိယပုစ္ဆာကို အဖြေပေးရလျှင် 'ဟုတ်ကဲ့၊ စက်ကို စဉ်းစားနိုင်သလောက် စဉ်းစားတတ်အောင် လုပ်သင့်ပါတယ်' ဟူ၍ ဖြေရပါမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဘယ်လောက်ပင် စက်က စဉ်းစားတတ်ပြီ၊ စဉ်းစားနိုင်ပြီဆိုစဉ်း အကန့်အသတ်တွေက ရှိပေဦးမည်။

သေကျတောင်ဆရာတော်ကလည်း "အိုတပည့်တို့၊ စိတြိ- အလွန်တရာဆန်းကြယ်သည်ဖြစ်၍၊ စတ္တိ- စိတ်၏ခေါ်ဆိုအပ်၏" ဟု ဖွင့်ဆိုပါသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ဘာကလေတက္ကသိုလ်မှ ဒဿနိကပါမောက္ခ ဟူးဘတ်ဒရေးဖတ်(စ်)နှင့် မာရီယန္တီမိုး ဆိုသူတို့ကလည်း စိတ်သည် ဆန်းကြယ်သည့်သဘောရှိကြောင်း ဆိုကြ

ပါသည်။ စိတ်သည် အလွန်ရှုပ်ထွေးပွေလိသောသဘော ရှိသည်။ ၎င်းကို ပုံတူကူးရန် ခက်ခဲလှကြောင်း ဆိုကြသည်။ တစ်နေ့ ကွန်ပျူတာက ရန်သူကိုပင် ခွင့်လွှတ်သောအားဖြင့် ပြုံးပြနိုင်သောအခါမှ ဖဲလိမ်ရိုက်နိုင်အောင် ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲတတ်သောအခါမှ သို့မဟုတ် ဘုရားမှာ ဆုတောင်းမေတ္တာပို့သတတ်ပြီဆိုမှ စက်နှင့်လူ အတန်တူပြီဟု ဆိုနိုင်ကြောင်း အဆိုပြုကြသည်။ လူဖန်တီးသောစက်နှင့် လူမတူ ကွဲပြားသည့်အချက်မှာ လူသည် အစဉ်အမေးပုစ္ဆာအရာ၌ရှိပြီး စက်သည် ပုစ္ဆာ၏အဖြေနေရာ၌ ရှိနေခြင်းပင်ဖြစ်သည်ဟုလည်း ဆိုကြလေသည်။

ပါမောက္ခအဲလ်ဖရက်(ဒ)ဇော့(သ်)ဝိုက်ဟက် က "လူ့ယဉ်ကျေးမှုသည် လူသားတို့အဖို့ ၎င်းတို့အကြောင်းကို အလုံးစုံသိစရာမလိုဘဲ အလွယ်တကူ ကောက်ယူနိုင် တွယ်သုံးစွဲနိုင်သော လူ့အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ တိုးပွားကျယ်ပြန့်လာခြင်းဖြင့် တိုးတက် လျက်ရှိသည်" ဟု ဆိုပါသည်။ ထိုသဘောတွင် ကွန်ပျူတာသည်လည်း လူ့ယဉ်ကျေးမှု နယ်ကို ချဲ့ထွင်၍ တိုးတက်စေခဲ့သော ပစ္စည်းအမှန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ တချို့ကလည်း ၂၀ ရာစုမကုန်ခင်မှာပင် ကွန်ပျူတာသည် စစ်ဘုရင်ချန်ပီယံမှန်သမျှကို အနိုင်ကစား တော့မည်ဆိုပြီး ကွန်ပျူတာ၏ ဉာဏ်စွမ်းထက်မှုအတွက် ထိတ်လန့်လျက်ရှိသည်။

တချို့ကလည်း 'အို ကွန်ပျူတာက ဘယ်လောက်၌ ဉာဏ်ကောင်းကောင်း၊ မိုးဇက်' လို့ ပါရမီရှင်မျိုးတော့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး' ဆိုပြီး ဖြေသိမ့်သူလည်း ရှိသည်။ အမှန်မှာ ကွန်ပျူတာ ဘယ်လောက်ပင် စွမ်းစွမ်း၊ အနန္တတန်ခိုး သဒ္ဓိမျိုးတော့ ဘယ်တော့မှ မရနိုင်။ ကွန်ပျူတာမှာ ဉာဏ်အကန့်အသတ် အမြဲရှိနေမည်သာ ဖြစ်သည်။ လူမှကား အကြွင်းမဲ့ဉာဏ်ဖြစ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရှင် ဘုရားပင် ဖြစ်နိုင်ခွင့်ရှိသည်ဆိုသော အချက်ကို နှလုံးသွင်းလျက် လူ့ဉာဏ်စွမ်း (၀၁) ဉာဏ်စဉ်၏ အထွတ်အထိပ်သဘောကို ရှုမြင်ကာ ကွန်ပျူတာ၏ တိုးတက်မှုကို လိုလားသော အတွေးအမြင်များလည်း ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။

၁၈ ရာစုတုန်းက လူ၏အရွယ်ပမာဏသည် လူ့အရွယ်ပင်ဖြစ်သည်။ ၁၉ ရာစုနှင့် ၂၀ ရာစုသို့ရောက်သောအခါ လူ၏ပမာဏသည် အတိုင်းအဆမရှိ ကြီးမားလျက် အတတ်ကျူးပြီး ဘီလူးဖြစ်ခဲ့လေပြီ။ ယနေ့ လူသားသည် ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံးကို နာရီပိုင်းအတွင်း မီးလောင်ပြာကျပျက်စီးသွားအောင် လုပ်မည်ဆိုလျှင် လုပ်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ လူသည် မိမိ၏အတွေးဉာဏ် ရှင်သန်လျင်မြန်ဖို့အတွက် ကွန်ပျူတာ စက်ဦးနှောက်ကို ဖန်တီးခဲ့ကြပါသည်။ တစ်နေ့ ကွန်ပျူတာက လူကိုအာခံလာလျှင်

၁။ Alfred North Whitehead

၂။ Mozart (မိုးဇတ် ၁၇၅၆- ၉၁) သြစတြီးယားလူမျိုး ဂီတစာဆိုကြီး

လည်း ကွန်ပျူတာကို လူ့အောက်ကျိရအောင် လုပ်နိုင်သော သိခက်နဲသလောက် စဉ်းလဲသော၊ ဉာဏ်များသောစိတ် လူ့မှာရှိသဖြင့် ပုဂ္ဂိုတော့ သိပ်မလိုဟု ဆိုရပါလိမ့်မည်။

ကျမ်းကိုးများ

- ၁။ Mind in the Machine, Time, May, 3, 1982
- ၂။ Segregationist- Isaae Asimov. (The Year Best Science Fiction ed. by. H. Harrison & B. Aldiss)
- ၃။ Cybernetics Within Us- Y. Saporina
- ၄။ ပဏ္ဍိတဝေဒနိယ ဒီပနီ၊ သေကျွတောင်ဆရာတော် ဦးတိလောက
- ၅။ အဘိဓမ္မတ္ထသရူပဒီပနီ၊ သေကျွတောင်ဆရာတော် ဦးတိလောက

ရူပသိပ္ပံပညာ ဒဿနပညာနှင့် လူ့တန်ဖိုးများ*

ဧည့်သည်အဖြစ်ဖြင့် အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။ ထိုစွမ်းအင်သည် လောကကို အကျိုးပြုနိုင်သလို အပျက်လည်း ပြုနိုင်ပါသည်။ ဧည့်သည်အဖြစ်ဖြင့် ပညာက ထုတ်ဖော်ပေးသော အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြချက်၏ ကောင်းကျိုးပြုမှု ဆိုးကျိုးပေးမှု သဘောတို့သည် စင်စစ် ထိုစွမ်းအင်ကို အသုံးပြုခြင်းသာ တည်ပါသည်။ လူသားက ထိုစွမ်းအင်ကို အကောင်းဘက်မှာ အသုံးပြုလျှင် ထိုစွမ်းအင်သည် လောကကို ကောင်းကျိုးပေးပါသည်။ လူသားက ထိုစွမ်းအင်ကို အပျက်ဘက် အဆိုးဘက်မှာ အသုံးပြုလျှင် ထိုစွမ်းအင်သည် လောကကို ဆိုးကျိုးပေးပါသည်။ ထို့ကြောင့် စွမ်းအင်မှ ဖြစ်ပေါ်ရသော်လည်း ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးသည် စွမ်းအင်ပေါ်မှာ မတည်။ အသုံးပြုခြင်းပေါ်မှာတည်သည်ဟု သဘောကွဲနိုင်ပါသည်။ သို့ပါလျက်လည်း ယခုအခါ ထိုဧည့်သည်အဖြစ်ဖြင့် အနာဂတ်ရှိပါမလားဆိုသော ထင်မြင်ချက်များ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပါသည်။ (ထိုထင်မြင်ချက်သည် ထိုသိပ္ပံပညာအပေါ် လူသားတို့က တန်ဖိုးထားနိုင်မှုနှင့် ဆိုင်သော အတွေးအမြင် (ဒဿန) အရ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)

ဤတွင် 'လူ့တန်ဖိုး' ဆိုသောစကားနှင့် 'အတွေးအမြင်' (ဒဿန)ဆိုသော စကားလုံးတို့ကို ပို၍ အနက်တိကျသော ဝေါဟာရများ ဖြစ်လာစေရန် ဘာသာပြန်ဖို့နှင့် ထိုစကားလုံးများတွင် အနက်တိကျရေးအတွက် အကြောင်းအရာအချို့ကို ထပ်ဖြည့်ဖို့ လိုလာပါသည်။ 'လူ့တန်ဖိုး' ဆိုသောစကားကို ပြောဆိုသုံးနှုန်းကြရာတွင် ပထမဆုံး လူတို့ကျူးလွန်တတ်သော အမှားသည် ထိုစကားလုံးကို သုံးနှုန်းကြသည့်အခါ သုံးနှုန်းသူ၏စိတ်တွင် ထိုစကားကို အနက်အဓိပ္ပာယ် အကုန်အစင်ကို နားလည်သဘောထားသည်ဟု သူ့ကိုသူထင်ခြင်းအမှားပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုထင်မြင်ယူဆချက်သည် လုံးလုံးမှားကြောင်းလောက် ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည့် အခြင်းအရာလည်း ရှိမည်မထင်ပါ။

ဧည့်သည်အဖြစ်ဖြင့် အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။ ထိုစွမ်းအင်က လောကကို ပျက်စီးစေနိုင်သည်ဆိုသောအချက်ထက် ပို၍ဆိုးသောအရာ ဤလောက

---

* F. S. C Northrop- The Physical Sciences, Philosophy and Human Valuse- from The Logic of the Sciences and the Humanities ကို ပြန်ဆိုပါသည်။

မှာ ရှိပါသည်။ ထိုအရာသည် ဤကျွန်ုပ်တို့ကမ္ဘာကို ခြိမ်းခြောက်နေသော အယူဝါဒ တိုက်ပွဲ၊ အယူဝါဒပဋိပက္ခ* ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဝါဒပဋိပက္ခသည် စင်စစ်မှာ အဏုမြူပုံ ထက် အဆတစ်ရာမက ပို၍ဆိုးပါ၏။ အကယ်၍ လူ့ယဉ်ကျေးမှုတစ်ခုလုံး ချေမှုန်းပစ် ရန်အတွက် အဏုမြူပုံကို ဖောက်ခွဲအသုံးပြုရတော့မည်ဆိုပါတော့၊ ထိုသို့ အသုံးချ ခြင်းသည် ဘယ်အခါ ဖြစ်ပေါ်လာမည်နည်း။ လူ့လောက အရေးအခင်းများပေါ်တွင် အမြင်ချင်းမတူ၊ အယူဝါဒချင်းလည်း ဆန့်ကျင်ဖက်ပြိုင်မှုကို သဘောထား ညီညွတ် ပြီးပြေအောင် မဆောင်ရွက်နိုင်သော အခါမျိုးမှာသာ အဏုမြူပုံ အသုံးချရေးကိစ္စသည် ပေါ်ပေါက်လာမည်ဖြစ်၏။

အမှန်တကယ် လူ့လောက မျက်မှောက်ရင်ဆိုင်နေရသော အခြေခံ အကျပ် အတည်းနှင့် အန္တရာယ်သည် ပြင်သစ်၊ အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်စသူတို့ လက်ခံထားသည့် အရင်းရှင်ဒီမိုကရေစီဆိုသောဝါဒနှင့် ဆိုဗီယက်ရုရှားအုပ်စု လက်ခံထားသော ဆိုရှယ် လစ်၊ ကွန်မြူနစ်ဆိုသော အယူဝါဒနှစ်ရပ်သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု လွန်စွာကွဲလွဲခြားနား ၍ အံ့မဝင်ခွင်မကျသည်ဖြစ်ရကား ထိုအယူဝါဒနှစ်ခုကို အမြင်ချင်း နီးစပ်အောင်လုပ်ရန် ခက်ခဲနေခြင်း ပြဿနာပင်ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခါ အယူဝါဒကွဲရှိသူတို့သည် တစ်ဦး၏ ဘဝရည်မှန်းချက်ကို ကျန်တစ်ဦးက ယုံကြည်စိတ်ချမှု မရှိရကား ထိုဝါဒနှစ်ရပ် နီးစပ် အောင် နိုင်ငံရေးအရ ဆွေးနွေး အဖြေရှာနိုင်မည့် အခြေခံများ၊ နည်းလမ်းများကိုလည်း ယခုတိုင် လူသားတို့ ရှာမရနိုင်ဘဲ ရှိလေသည်။

အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ နီးစပ်မှု ရှာမရဖြစ်ရပါသနည်း။ အကြောင်းရှိပါသည်။ ထိုအကြောင်းသည် တခြားမဟုတ်ပါ။ 'လူ့ဘဝတန်ဖိုး' ကို ယုံကြည်လက်ခံကြရာတွင် အယူဝါဒတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ကွဲပြားနေခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

လောကမှာ တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်သော အမျိုးသားမာန* ရှိတတ်ကြပါသည်။ အလားတူပင် တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ လူသားအားလုံးသည် ရေနံနှင့် သဘာဝစွမ်းအင်များကို အသုံးချနိုင်ရေးအတွက် အားသွန်ခွန်စိုက် အားထုတ်နေကြရပါသည်။ ဤယှဉ်ပြိုင် အားထုတ်မှုကို ပိုပြီးပြင်းထန်လာအောင် သိပ္ပံပညာက ဖန်တီးနေသည်။ ဘာကြောင့် ဖန်တီးရသနည်းဆိုသော် စက်မှုနိုင်ငံများသည် ၎င်းတို့၏ စက်ကိရိယာများကို လောင် စာစွမ်းအင် ဖြည့်ပေးနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤစီးပွားရေးဖိအားသည် အလွန်ထိန်းချုပ် ရခက်ခဲသောကိစ္စဖြစ်ပါသည်။ ဝါဒပဋိပက္ခများက ထိုအခြေအနေကို ပို၍တင်းမာဆိုး ရွားအောင် မဖန်တီးဘဲနှင့်ပင် စီးပွားရေး ဖိစီးမှုကို ထိန်းချုပ်ရေးမှာ မလွယ်ပါ။

၁။ ideological conflict
 ၂။ nationalistic pride

ကမ္ဘာက ကြံဆုံနေရသော ဝါဒပဋိပက္ခအရေးကို ဤတွင် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာကြည့်သင့်သည်ဟု ထင်ပါသည်။ ထိုဝါဒဖက်ပြိုင်မှုများ၏ အတွင်းသရုပ်များ ပေါ်အောင် ဖော်ကြည့်သင့်၏။ ထိုသဘောတရားနှစ်ရပ် (ရုရှားကွန်မြူနစ်ဝါဒနှင့် အင်္ဂလိပ် အမေရိကန် အရင်းရှင် ဒီမိုကရေစီ သဘောတရားများ) သည် မည်သို့သော လူ့ကိစ္စ များကို အဆုံးပန်းတိုင် ထားရှိကြသနည်း။ လူ့အပြုအမူ အဆောင်အရွက်တို့တွင် အဘယ်ကိစ္စကို ရည်မှန်းအပ်သနည်းဆိုသောအချက်သည် ၎င်းတို့သီးခြားလက်ခံကျင့်သုံး လျက်ရှိသော စီးပွားရေးအတွေးအမြင် သဘောတရားကို ရှင်းရှင်းနားမလည်ဘဲနှင့် ပေါ်လွင်ထင်ရှားနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ဤတွင် ထိုလူ့အဖွဲ့အစည်းများက လက်ခံကျင့်သုံး သော ဘာသာအယူဝါဒဆိုင်ရာ ဒဿနများလည်း တစ်နည်းတစ်လမ်း အကျုံးဝင်ပါ သည်။

ပထမဂန္ထဝင် အတွေးအခေါ်ဖြစ်သော အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်တို့၏ သဘော တရားများကို လေ့လာကြည့်သင့်ပါသည်။ ဂန္ထဝင်လူသားဝါဒ^၁ တစ်ဦး (အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုမှ) ကို အဘယ်သို့သော လူ့အဖွဲ့အစည်းမျိုးကို သင်အလိုရှိအပ်၊ နှစ်သက် အပ်ပါသနည်းဟု မေးပါလျှင် ထိုသူသည် ရှေးက ဗြိတိန်နိုင်ငံတွင် ပေါ်ပေါက်ဖူးသော ဂန္ထဝင်စီးပွားရေးအမြင်တစ်ရပ်ဖြစ်သော အာဒမ်စမစ်^၂ ၏ အယူအဆများမှ စတင်၍ ဂျီဗွန်^၃ ၏ စီးပွားရေး အတွေးအမြင်များအထိ သူနှစ်သက်သည်များကိုပြောပြပေလိမ့် မည်။

ထိုဝါဒများသည် လူသားတို့အတွက် ပျော်ရွှင်ချမ်းသာမှု (သုခ) ကို ပေးစွမ်း နိုင်သော ကုန်ပစ္စည်းများ ဖန်တီးပေးသော သဘောတရားအပေါ်တွင် အခြေခံထားသည်။ ဂျီဗွန်ကလည်း သူ၏ 'နိုင်ငံရေးဘောဂဗေဒ အခြေခံမူများ'^၄ ကျမ်း၏အဖွင့်မှာပင် အောက်ပါအတိုင်း ပြောင်တင်းပွင့်လင်းစွာ ရေးသားခဲ့လေသည်။

စီးပွားရေးလုပ်ဆောင်ချက်အားလုံးကို စိုးမိုးချုပ်ကိုင်နေသော အခြေခံအချက် သည် ဆင်းရဲခြင်း (ဒုက္ခ) အပေါင်းမှ ကင်းဝေးရေးနှင့် ချမ်းသာသုခကို ရှာဖွေရေးကိစ္စ ပင်ဖြစ်သည်ဟု မလွဲမဆွေမှတ်ယူရမည်။ လူသားတို့၏ စီးပွားရေး လိုအင်ဆန္ဒများသည် ချမ်းသာသုခနှင့် ဆက်စပ်လျက်လည်း ရှိလေသည်။ တချို့သော လိုအင်ဆန္ဒများမှာ ပို၍ ချမ်းသာသုခနှင့် ဆက်စပ်နေတတ်သည်။ ပို၍ချမ်းသာစေသော အခြင်းအရာကို လူသားသည် ပို၍လိုလားပါသည်။

၁။ classical humanist
 ၂။ Adam Smith
 ၃။ William S. Jevon.
 ၄။ Principles of Political Economy

ထိုကဲ့သို့ ဈေးတွင်ပိုလာသော လိုအင်ဆန္ဒများကိုပင် ဈေးကွက် (demand) ဟု ဆိုပါသည်။ သဘာဝ၏ အကန့်အသတ်များကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ရှားပါးမှုကို ဈေးခေါ် (supply) ဟု ဆိုပါသည်။ ထိုဈေးကွက်နှင့် ဈေးခေါ် ဥပဒေအရ ထိုအချက် နှစ်ချက်ပေါ်မှာမူတည်ပြီး ကုန်ပစ္စည်းဈေးနှုန်း (price) သည် အလိုအလျောက် ဖြစ်ပေါ် လာတတ်ပါသည်။

ဂျီဗွန်၏ အထက်ပါသဘောတရားအမြင်ကို လက်ခံသော ဒဿနဆရာကြီး သည် ဘင်သမ်^၁ ဖြစ်လေသည်။ ဂျီဗွန် စီးပွားရေးအတွေးအမြင်သည် ဒဿနသဘော တရားအမြင်တစ်ရပ်ကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။

အလားတူစွာ ရှေးက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် အစဉ်အလာအားဖြင့် လွတ်လပ်ရေး ကြေညာစာတမ်းမှာပင် လက်ခံကျင့်သုံးခဲ့သော ကောင်းစားသည့်လူ့ဘောင် ၏ အခြေခံဝါဒသည်လည်း တစ်စုံတစ်ရာသော ဒဿနအမြင်တစ်ရပ်ပေါ်တွင် တည် ထောင်ခဲ့လေသည်။ ဂျေ၊ ပီမီလာ^၂ ၏ အမေရိကန်တော်လှန်ရေး၏ မူလအစ^၃ တွင်လည်း အမေရိကန်လွတ်လပ်ရေးရခါစ အမေရိကန်နိုင်ငံသားအားလုံး၏ စိတ်အစဉ်သည် ဂျွန်၊ လော့(က)^၄ ၏ အတွေးအမြင်များတွင်သာ နှစ်မျောလျက်ရှိခဲ့ကြသည်ဟု ဖော်ပြရေး သားခဲ့ကြလေသည်။ အမေရိကန်တော်လှန်ရေးတွင် ဂျွန်လော့(က) ၏ 'ကောင်းမြတ် ခြင်းသဘော' အယူဝါဒများ၏ လွှမ်းမိုးပုံသည် ၁၉၁၈ ခုနှစ်က ဖြစ်ပွားခဲ့သော ရုရှား တော်လှန်ရေးတွင် မာက်(စ) ဝါဒ သဘောတရားများက လွှမ်းမိုးခဲ့ပုံများပင် ဖြစ်သည်ဟု ဂျေ၊ ပီမီလာ က ဆိုလေသည်။ အမှန်မှာ အင်္ဂလိပ်- အမေရိကန် လူမှုရေး အတွေး အခေါ်အားလုံးသည် ခေတ်သစ်အတွေ့အကြုံ အဓိကဝါဒီများ^၅ ဟုခေါ်သော ဗြိတိသျှ ဒဿနဆရာကြီးများ၏ အစီအစဉ်ကို လိုက်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုသင့်ပါသည်။

တစ်ဖန် ဗြိတိသျှအတွေ့အကြုံ အဓိက ဒဿနဆရာကြီးများ၊ အထူးသဖြင့် ဂျွန်လော့(က)၏ အတွေးအမြင်များကို အဓိကအားဖြင့် ဂါလီလီနှင့် နျူတန်တို့၏ သိပ္ပံပညာများက လွှမ်းမိုးခဲ့ပါသည်။

ဤလေ့လာချက်များအရ အကြင်လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်တွင် အခြေခံဒဿန (အတွေးအမြင်) တွင် အပြောင်းအလဲဖြစ်ပေါ်လာပါက ထိုလူ့အဖွဲ့အစည်း၏ လူမှု

၁။ J. Bentham
၂။ J. P. Miller
၃။ Origins of the American Revolution
၄။ John Locke.
၅။ Empirical philosophers

အတွေးအခေါ်များ၊ တန်ဖိုးသဘောထားများလည်း လိုက်ပါပြောင်းလဲသွားလိမ့်မည်ဟု ယူဆဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။ ဤစူးစမ်းလေ့လာချက်အရဆိုလျှင် ယနေ့ ကမ္ဘာကြီး ရင်ဆိုင်နေရသော ဝါဒပဋိပက္ခများ၊ နိုင်ငံရေးပဋိပက္ခများအားလုံးသည် အတွေးအမြင် (ဒဿန) ကွဲပြားခြားနားမှုကြောင့်ဖြစ်ပြီး ထိုဒဿနအမြင် ကွဲပြားခြင်းမှာလည်း သိပ္ပံသဘောတရားများနှင့် ဆက်နွှယ်လျက်ရှိကြောင်းမှာ ထင်ရှားပါသည်။

ရူပသိပ္ပံပညာများ၊ ဒဿနပညာနှင့် လူ့တန်ဖိုးသဘောတို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်နွှယ်နေပုံအမြင်မျှကို ဤတွင်တင်ပြပါသည်။

ယခုအခါ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဝမ်းနည်းဖွယ်ဖြစ်ရပ်များ ကြုံတွေ့ရခြင်းမှာ ရူပသိပ္ပံပညာက ရှေ့သို့အဟုန်ဖြင့် တိုးတက်သွားသောအခါ ထိုတိုးတက်မှုနှင့်အမှီ လူမှုသဘောတရားများက မလိုက်နိုင်ဘဲ စေဝါးကျန်ရစ်ခဲ့ခြင်း ပြဿနာပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ သိပ္ပံပညာတွင် အပြောင်းအလဲများ ဖြစ်ပေါ်နေသလောက် လူမှုအတွေးအမြင်သဘောတရားများက မီအောင်လိုက်ပါပြောင်းလဲခြင်း မရှိခြင်းသည် ခေတ်နောက်ကျကျန်ရစ်ခဲ့ပြီဖြစ်သော အတွေးအမြင်များပေါ်မှာ ရပ်တည်လျက် အယူဝါဒပဋိပက္ခဖြစ်လာခြင်းသို့ ဦးတည်သွားစေပါ၏။ အကယ်၍သာ သဘာဝသိပ္ပံပညာ တိုးတက်သွားသလောက် ထိုသိပ္ပံပညာကို လူမှုအတွေးအမြင်များက ပြောင်းလဲတိုးတက်စေမည်ဆိုလျှင် သိပ္ပံပညာနယ်တွင် ရုရှားနှင့် အမေရိကန် သဘောချင်းတူကြသလို နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးအတွေးအမြင်များပေါ်တွင်လည်း သဘောထားမညီညွတ်မှုများ ဖြစ်ပေးလာနိုင်သည် မဟုတ်ပါလား။

စိတ်ပြောင်းမှ လူပြောင်း

မြန်မာစာဖတ်ပရိသတ်ထဲမှ ခရစ္စနားမူရ်တီး အမည်နဲ့ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သူ အများအပြား ရှိပါလိမ့်မည်။

ခရစ္စနားမူရ်တီး အနောက်နိုင်ငံမှာ ကြီးပွားတိုးတက်၊ အောင်မြင်ခဲ့တဲ့ အရှေ့တိုင်းသား ဒဿနဆရာများရဲ့ လမ်းရိုးအတိုင်း သူဟာ စိတ်ရဲ့ငြိမ်းအေးလမ်းကို ရှာသူလည်း ဖြစ်ပါသည်။ သူက 'စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေး' ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို သုံးစွဲပြီး ဤသို့ ဟောပြောခဲ့ပါတယ်။

'ပစ္စက္ခတည်ရှိတဲ့ အမှန်သဘောကို မိမိရဲ့မနောမှာ ချက်ချင်းလက်ငင်း ထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်ရင် လောက ကသောင်းကနင်းဖြစ်မှုတွေက လွတ်ကင်းနိုင်ကြလိမ့်မယ်။ ဒါဆို စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးလို့ ခေါ်တယ်။ ဒါဟာ ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေး မဟုတ်ဘူး။ လူမှုတော်လှန်ရေးမဟုတ်ဘူး။ လူတိုင်းလူတိုင်း မိမိစိတ်ခန္ဓာကို တော်လှန်ပြောင်းလဲပစ်လိုက်တာကို စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးလို့ ခေါ်တယ်'

'လူတိုင်း မိမိစိတ်ခန္ဓာကို စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးလုပ်နိုင်မှသာ ဒီကနေ့ ပြောနေကြတဲ့ လူမှုတော်လှန်ရေးဆိုတာလည်း အောင်မြင်မှာပဲ'

'လူ့ဘောင် အဖွဲ့အစည်းဆိုတာ လူတစ်ဦးချင်းစီရဲ့ အပြန်အလှန် ဆက်ဆံရေးကို ခေါ်တာ။ ဒါက ဗဟိုဒွသဘောပါ။ အဖွဲ့ဟာအတွင်းသဘောက တစ်ဦးချင်းဖြစ်တဲ့ ပုဂ္ဂလိကလူသားတွေပါပဲ။ ဒါကြောင့် အတွင်းသန္တာန်ဖြစ်တဲ့ လူတစ်ဦးချင်းစီကို စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေး မလုပ်နိုင်ရင် ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေး (လူမှုတော်လှန်ရေး) ဆိုတာ ဘာမှအဓိပ္ပာယ် ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်မလာနိုင်ဘူး'

"လူတစ်ဦးချင်းစီသာ လူနေမှုစနစ်တစ်ရပ်ကို ဖန်တီးတာပါ။ စနစ်တစ်ရပ်က လူပုဂ္ဂိုလ်ကို ဖန်တီးတာမဟုတ်ပါဘူး။"

အထက်ပါ ခရစ္စနားမူရ်တီးရဲ့ 'စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေး' သဘောတရားရဲ့ အခြေခံသဘောတွေကို ပြန်ပြီးခြေရာကောက်ကြည့်ချင်ပါတယ်။ ပြီးမှ အကျွန်ုပ်၏ စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးအမြင်ကို တင်ပြရန် အားထုတ်ပါမယ်။

ခရစ္စနားမူရ်တီးက

(က) ပစ္စက္ခတည်ရှိတဲ့ အမှန်သဘောကို မိမိရဲ့မနောမှာ ချက်ချင်းလက်ငင်း ထိုးထွင်းသိမြင်ခြင်းသဘောကို ပထမပြောပါတယ်။

(ခ) လောကရဲ့ ကသောင်းကနင်းသဘောတွေက လွတ်မြောက်အောင် ကျင့်ကြံအားထုတ်တာကို သူက စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးလို့ ခေါ်ပါတယ်။

(ဂ) ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးရဲ့ အောင်မြင်မှုဟာ စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးရဲ့ အောင်မြင်မှုအပေါ်မှာ တည်တယ်လို့လည်း သူက သုံးသပ်ပါတယ်။

(ဃ) လူတစ်ဦးချင်းစီကသာ လူနေမှုစနစ်တစ်ရပ်ကို ဖန်တီးတာ၊ လူနေမှုစနစ်တစ်ရပ်က လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကို ဖန်တီးတာမဟုတ်ဘူးလို့လည်း ဆိုပါတယ်။

သူတင်ပြတဲ့ အချက်အလက်တွေထဲမှာ ထူးထူးခြားခြား အချက်တွေပါပါတယ်။ တစ်ဖက်သတ်အစွန်းရောက်တဲ့ အမြင်သဘောထားတွေလည်း ပါပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူတင်ပြထားတဲ့ သဘောတရားအမြင်တွေကို ပထမ သုံးသပ်ကြည့်သင့်တယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ သုံးသပ်ကြည့်မယ်ဆိုရင်

ခရစ္စနာမူရ်တီးရဲ့ 'ပစ္စက္ခတည်ရှိတဲ့ အမှန်သဘောကို မိမိရဲ့မနောမှာ ချက်ချင်း လက်ငင်း ထိုးထွင်းသိမြင်ခြင်း' ဒီလိုသိမြင်နိုင်ရင် လောက ကသောင်းကနင်းဖြစ်မှုတွေက လွတ်မြောက်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့အချက်ဟာ အလွန်ထူးခြားပြီး လေးနက်လှပါတယ်။

လူမှုပြဿနာတွေကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းကြရာမှာ မျက်မှောက်အခြေအနေမှန်ကို ချက်ချင်းလက်ငင်း (အမှန်အတိုင်း) ထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်တဲ့သူတွေဟာ အဲဒီရှုပ်ထွေးတဲ့ ပြဿနာကို အောင်အောင်မြင်မြင် ဖြေရှင်းနိုင်သူတွေ ဖြစ်လာကြပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ 'အမှန်တရားကို ချက်ချင်းလက်ငင်း (တစ်မဟုတ်ချင်း) ထိုးထွင်းသိမြင်မှု' ဟာ ထက်မြက်တဲ့ဉာဏ်ရဲ့ လက္ခဏာတစ်ရပ်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဉာဏ်ကို အရှေ့တိုင်း ဒဿနပညာက အသိအမှတ်ပြုပါတယ်။ ဒါကိုတော့ တစ်ဏှပုတ္တိဉာဏ် Intuition လို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။ ပြဿနာအရှုပ်အထွေးတစ်ရပ်ရဲ့ ထွက်ရပ်လမ်းအဖြေမှန်ကို ချက်ချင်း ဒက်ခနဲသိတဲ့ဉာဏ်ဟာ လူတိုင်းမှာ မရှိပါဘူး။ ဒီလိုဉာဏ်မျိုးရှိတဲ့သူတွေဟာလည်း လူသာမန် (Common man) တွေ မဟုတ်ကြပါဘူး။ သူတို့ဟာ (uncommon) အများနဲ့ မတူတဲ့၊ ထူးခြားသူတွေ ဖြစ်ကြပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ဉာဏ်အကြောင်းက တစ်ပိုင်း၊ အမှန်တရားအကြောင်းက တစ်ပိုင်း ခွဲခြားဆွေးနွေးမှ သင့်မယ်ထင်ပါတယ်။ ဉာဏ်အကြောင်းပြောနေရင် ကျယ်ပြီး လိုရင်းမရောက် ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။ 'စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေး' မှာ ထိုးထွင်းဉာဏ်ရှိမှုထက် အမှန်ကို အမှန်အတိုင်း သိမှုက ပိုပြီးအရေးကြီးပါတယ်။ ဒီတော့ ထိုးထွင်းဉာဏ်မရှိဘဲနဲ့ အမှန်ကို အတိုင်းတိုင်းသိနိုင်ပါ့မလားဆိုတဲ့ မေးခွန်း ပေါ်လာနိုင်ပါတယ်။ ဒဿနပညာမှာတော့ ဒါကို သိမှုပြဿနာ (Epistemological problem)လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အမှန်ကတော့ ထိုးထွင်းဉာဏ်ရှိမှသာ အမှန်ကို သိနိုင်တာမဟုတ်ပါဘူး။ အမှန်တရားကိုသိအောင်လုပ်တဲ့နေရာမှာ သိပုံပညာရှင်တွေလို လက်တွေ့စမ်းသပ်ရင်း

လည်း သိလာနိုင်တယ်။ ကိုယ့်မှာ ထိုးထွင်းဉာဏ်မရှိရင်တောင် ဉာဏ်ပညာရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ တိုင်ပင်နီးနှောရင်လည်း သိလာနိုင်တယ်။ မိမိကိုယ်တိုင် စိတ်ပြောင်းတော် လှန်ရေးကို လေ့ကျင့်ရင်းလည်း သိလာနိုင်ပါတယ်။

အထူးကျွမ်းကျင်မှုရှိအောင် လေ့ကျင့်သူဟာ အမှန်ကိုသိဖို့ မခက်ပါဘူး။ ဥပမာ လူတစ်ဦးမှာ ဝေဒနာကျရောက်နေတယ်။ အထူးကုဆရာဝန်ကြီးက စမ်းသပ်သည်။ ဉာဏ်ရော၊ ပညာရော၊ ကိရိယာရော အကူအညီယူပြီး သူဟာ ရောဂါရဲ့အကြောင်းရင်း အမှန်ကို သုံးသပ်ရှာဖွေပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ ချက်ချင်း အမှန်ကိုမသိလို့ အဖြေမထုတ် နိုင်ဘူး။ ဒီတော့လည်း ဓာတ်မှန်ရိုက်တာတို့၊ သွေးစစ်၊ ချေးစစ်တာတို့ပေါ့ လုပ်ရတယ်။ ဒီလိုခေတ်မီနည်းလမ်း၊ ကိရိယာတွေ ရောသုံးပြီးရှာတော့လည်း နောက်ဆုံးရောဂါမှန်ကို သိတာပါပဲ။ ဒီအခါကျတော့ အနာသိ ဆေးရှိဆိုသလို ချက်ချင်းရောဂါပျောက်ကင်း ပြီး ပြဿနာကို ဖြေရှင်းလိုက်နိုင်ပါတော့တယ်။

ဒါဟာ အမှန်ကိုသိဖို့ လေ့ကျင့်အပ်တဲ့ စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးရဲ့ ပထမအဆင့် ဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာကျော်ဂျာမန်ဒဿနဆရာကြီး ဟေဂယ်ကတော့ Freedom is appreciation of necessaty လို့ ဆိုပါတယ်။ 'လိုအပ်ချက်ကို သုံးသပ်နိုင်ရင် လွတ်လပ် တာပဲ' တဲ့။

ထိုးထွင်းဉာဏ်ရှိမှုထက် အမှန်ကို အမှန်အတိုင်းသိမှုက ပိုပြီးအရေးကြီးပါတယ်။

ဒါက အမှန်သိမှုအပိုင်းကို ပြောတာပါ။ တစ်လောက မော်စကိုမှာ သွားပြီး ထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲကအပြန်မှာ အမေရိကန်သမ္မတရောဂင်က 'ခု ကျွန်တော် အမှန်တရား တစ်ရပ်ကို တွေ့ပြီ။ ဒါက ဘာလဲဆိုတော့ လက်နက်တွေကို လူတွေက လုပ်တာမဟုတ် ဘူး။ အစိုးရတွေက လုပ်တာ။ စစ်ပွဲတွေကိုလည်း လူတွေက လုပ်တာမဟုတ်ဘူး။ အစိုးရတွေက လုပ်တာပဲ။ ဒီတော့ အစိုးရအချင်းချင်း ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ပြီး လက်နက် နဲ့ ဖြေရှင်းတဲ့နည်းကနေ အချင်းချင်းပူးပေါင်းပြီး ပြဿနာဖြေရှင်းတဲ့နည်းကသာ လူသား ရဲ့ ငြိမ်းချမ်းသာယာရေးနဲ့ လွတ်လပ်ရေးကို အာမခံချက်ပေးနိုင်တာ ကျွန်တော်သိပြီ' လို့ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုပါတယ်။ ဒါဟာ တစ်မဟုတ်ချင်း ထိုးထွင်းသိမြင်လိုက်တဲ့ အမှန်သိမြင်မှုတစ်ရပ်ပါပဲ။ တစ်နည်းဆိုတော့ ပြဿနာရဲ့အဖြေကို ခရစ္စနာမူရ်တီး ပြောသလို ဗဟိဒ္ဓ (အပြင်) မှာ မရှာဘဲ မိမိရဲ့အဇ္ဈတ္တ (အတွင်း) မနောမှာ ရှာဖွေရာက ရလာတဲ့ စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးရဲ့ ရလဒ်တစ်ခုပါပဲ။

ဒီကနေ့ ကမ္ဘာကြီးမှာ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး၊ အယူဝါဒမတူသူ အင်အား ကြီးနိုင်ငံ ပူပေါင်းပြီး လူသားရဲ့အကျိုးကို ဆောင်ရွက်ရေးဆိုတဲ့ မွန်မြတ်တဲ့ရောင်ခြည် သစ်တွေ ပေါ်လာတာဟာ သူတို့ပြောနေကြတဲ့ ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးက ဖြစ်ပေါ်

လာတဲ့ အကျိုးရလဒ်တွေ မဟုတ်ပါဘူး။ ကမ္ဘာထိပ်သီးပုဂ္ဂိုလ်ကြီးနှစ်ဦးရဲ့ 'စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေး' က ရလာတဲ့ ရလဒ်သာဖြစ်တယ်လို့ မုချဆိုနိုင်မယ် ထင်ပါတယ်။

ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးကြီး တစ်ရပ်လုံးကိုပဲဖြစ်ဖြစ် အဲဒီခေတ်ပြောင်း တော်လှန်ရေးရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ကိုပဲဖြစ်ဖြစ် အောင်အောင်မြင်မြင် မဖော်ဆောင်နိုင်တဲ့ အခါ တစ်စုံတစ်ရာသော ရုပ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးရဲ့ တွန်းအားအရှိန်အဟုန်ကို ဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် တစ်စုံတစ်ရာသော စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးလုပ်ဖို့ လိုနေပြီဆိုတာကို သိသင့်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ခရစ္စနာမူရ်တီးက လောကရဲ့ ကသောင်းကနင်းသဘောတွေက လွတ်မြောက်အောင် ကျင့်ကြံအားထုတ်တာကို စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးလို့ ခေါ်ကြောင်း ပြောတာပါ။

တစ်ဆက်တည်းမှာပဲ ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးရဲ့ အောင်မြင်မှုဟာ စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးရဲ့ အောင်မြင်မှုအပေါ်မှာ တည်တယ်လို့လည်း သူက သုံးသပ်ပါတယ်။ ဒီအချက်ရဲ့မှန်ကန်မှုကို တခြားမှာ သာဓကရှာစရာမလိုပါဘူး။ ဒီကနေ့ ဆိုဗီယက်ယူနီယံနဲ့ ပြည်သူ့တရုတ်ပြည်မှာ ဘာတွေလုပ်နေကြသလဲ ပြန်ကြည့်ရင် အထင်းသားပေါ်နေပါတယ်။

ခရစ္စနာမူရ်တီး တင်ပြခဲ့တဲ့အချက်တွေထဲမှာ ဒီအချက်တွေဟာ ငြင်းလို့မရတဲ့ အချက်တော်ပါ။

သို့သော်လည်း စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးကို လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းက မိမိဘာသာ လုပ်ကြရမယ်။ စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးလုပ်နိုင်တဲ့လူဟာ ဘာကိုမှ မစိုးရိမ်တော့ဘူး။ သူ့မှာ ဘာပြဿနာမှ မရှိတော့ဘူး။ သူဟာ သောကကင်းဆေးသူ၊ ဘာဆိုတာကိုမှ မမှုသူ၊ ကြောင့်ကြကင်းသူ၊ လောကဓံကို အောင်နိုင်သူဖြစ်သွားပြီဆိုပြီး သူကတော့ ပုဂ္ဂလိကလူသားကို လူ့ဘောင်ထဲက ဆွဲထုတ်ပြီး လောကုတ္တရာအစွန်းတစ်ခုဆီကို ခေါ်သွားဖို့ ကြိုးစားတယ်။ ဒီကြိုးပမ်းခက်ကတော့ ခရစ္စနာမူရ်တီးရဲ့ လောကီလူ့ဘောင်ကို ပြက်ရယ်ပြုချင်တဲ့သူရဲ့ လောကုတ္တရာ အစွန်းဆီက အမြင်ဖြစ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့အတွေးအခေါ်ဟာ ဒီနေရာမှာ သရုပ်မှန် လက်တွေ့ဘဝအနေအထားကနေ စိတ်ကူးယဉ်မိဉာဏဝါဒဆီကို ရောက်သွားပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း သူက လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းကို သုံးသပ်ရာမှာ

'လူတစ်ဦးချင်းဆီကသာ လူနေမှုစနစ်တစ်ရပ်ကို ဖန်တီးတာပါ။ လူနေမှုစနစ်တစ်ရပ်က လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကို ဖန်တီးတာမဟုတ်ဘူး' ဆိုတဲ့ အင်မတန်မှောက်မှားတဲ့ အမြင်ကို ရောက်သွားစေခဲ့ပါတယ်။

သူဟာ Individualism ခေါ်တဲ့ ပုဂ္ဂလိကလူသားပဓာနဝါဒကို တံခွန်လွှင့်ထု

ချင်သူဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ တကယ်တော့ ယနေ့လူသားဟာ မွေးဖွားပြီး လူ့ပြည်ရောက်တဲ့ နေ့မှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုထဲကို မလွဲသာမရှောင်သာ မုချသွားကြပါတယ်။ သူ့မှာ မွေးဖွားရာရောက်ရှိတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းကလွဲလို့ တခြားရွေးချယ်ပိုင်ခွင့် မရှိတော့ပါဘူး။ မြန်မာပြည်မှာမွေးရင် အလိုအလျောက် မြန်မာဖြစ်သွားတာပါပဲ။ အမေရိကန် လူ့အဖွဲ့ အစည်းထဲမှာ မွေးရင် အမေရိကန်၊ ဂျပန်မှာမွေးရင် ဂျပန်၊ ရုရှားမှာမွေးရင် ရုရှား၊ ဒါက ပြောင်းလို့မရဘူး။ မြန်မာပြည်မှာ မွေးပြီး ခွေးထောင်လွမ်းလို့ အမေရိကန်နိုင်ငံသား သွားခံချင်ရင်း ဥပဒေအရသာ သူက အမေရိကန်ပြည်သားဖြစ်သွားပေမယ့် သူ့အသွေး အသား အတွေးအခေါ်၊ အကြိုက်၊ အနေအထိုင်၊ အပြုအမူ အပြောအဆိုတွေဟာ မြန်မာပဲ။ ဒါက ဆပ်ပြာနဲ့တိုက်ချွတ်ပြီး ချေးချွတ်သလို ချွတ်ပစ်လို့မရဘူး။ အမေရိ ကန်နဲ့တူအောင် တုပြီးနေလည်း သူ့ကို မြန်မာလို့ တံဆိပ်ရိုက်လိုက်ပြီးပြီ။ ဒီလိုပဲ လူ့ဘဝရဲ့ တန်ဖိုးတွေအားလုံးဟာ လူ့ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းနေတဲ့နေရာမှာ မရှိဘူး။ 'တန်ဖိုး' ဆိုတဲ့သဘောတရားဟာ လူ့ဘောင်ထဲမှာပဲ ရှိတယ်။

ရော်ဘင်ဆန်ခရူးဆို အတွက် ကျွန်းတစ်ကျွန်းပေါ်မှာ စိန်ပုံကြီးတွေလည်း လူမရှိတဲ့အရပ်မို့ တန်ဖိုးဘာမှမရှိဘူး။ ဆိုလိုတာကတော့ လူ့အဖွဲ့အစည်းရှိမှ 'တန်ဖိုး' ရှိတယ်။ ပြီးတော့ ကောင်းမှု၊ ဆိုးမှုဆိုတဲ့ တန်ဖိုးသဘောတရားတွေဟာလည်း လူ့ အဖွဲ့အစည်းက လက်ခံတဲ့စနစ်တွေပေါ်မှာ တည်တယ်။ ဥပမာ ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှု (Private property) မှာ ရှိတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းဆိုပါတော့၊ အဲဒီလူ့ဘောင်မှာ ပစ္စည်း အားလုံးကို လူတွေက အညီအမျှပိုင်ဆိုင်ကြတယ်ဆိုပါစို့။ အဲဒီအဖွဲ့အစည်းမှာ 'ခိုးမှုက' အဒိန္နာဒါနာဆိုတာ မရှိတော့ဘူး။ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုကို လက်ခံထားတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်း မှာသာ ခိုးမှုဆိုတာ အကုသိုလ်ကံမြောက်တယ်။ ဒီလိုပဲ မိသားစုစနစ် (family) မရှိတဲ့ နေရာမှာ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဆိုတာ မရှိဘူး။ ဒီတော့ လူတစ်ဦးချင်းက လူ့ ဘောင်ကို အပြန်အလှန် (အညမည) ဆက်ဆံရေးအရ ဖန်တီးယူခဲ့ကြသလို လူ့ဘောင် တစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းပြီးတဲ့အခါ ပုဂ္ဂလိကလူသားအပေါ်မှာ လူ့ဘောင်က ပြဋ္ဌာန်းချက်တွေ ဟာ အမြောက်အမြား ဖြစ်လာပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း လူ့ဘောင်ထဲမှာ ပုဂ္ဂလိက လူသားဟာ လွတ်လပ်ခွင့်အများကြီးကို ဆုံးရှုံးကြရတယ်။ ဒီလို ဆုံးရှုံးတာတွေများလွန်း လို့ ခုအခါမှာ ပုဂ္ဂလိကလူသားရဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်ကို တောင်းဆိုမှုတွေဟာ များလာရတာ ပေါ့။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီကနေ့ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုရဲ့ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးကို ဆောင်ရွက်ကြ၊ ကြီးပမ်းကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ သူတို့ပြောတဲ့ လူ့မှုတော်လှန်ရေးပဲဆိုဆို၊ ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးပဲဆိုဆို၊ ငြိမ်းချမ်းသာယာရေးနဲ့ တိုးတက်ရေးကို ဖန်တီး ကြတဲ့အခါ သက်မဲ့ရပ်ဝတ္ထုတွေကို စိတ်ကြိုက်ပြောင်းချင်တိုင်းပြောင်းလို့ ရချင်ရမယ်။

ဒီလိုရတိုင်း သူတို့လိုချင်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းသာယာမှုနဲ့ တိုးတက်မှုဆိုတဲ့ ကောင်းမွန်တဲ့အဖြေကို မရနိုင်ဘူး။ ပုဂ္ဂလိက လူသားတစ်ရပ်လုံးက စိတ်တူကိုယ်တူ တစ်စုံတစ်ခုသော ခရီးပန်းတိုင်းဆီသို့ ညီညီညွတ်ညွတ် ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် စိတ်ရောကိုယ်ပါ တစ်ခဲနက် သွားချင်တဲ့စိတ်ဓာတ်တွေပေါ်ပြီး သွားအောင်လုပ်နိုင်ဖို့ဆိုရင်တော့ 'စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေး' ကို ဆင်နွဲမှ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးကို ဆင်နွဲရာမှာ ခရစ္စနာမူရ်တီး ပြောသလို ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးကို ဆင်နွဲဖို့ဆိုတာ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်သလို လုပ်လို့မရပါဘူး။ ဒီနေရာမှာ စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးကို အမှန်သိမှုနဲ့ အမှားသိမှုဆိုတဲ့ ကိစ္စကြီးနှစ်ရပ်ပေါ်မှာတည်ပြီး ပုဂ္ဂလိကအပိုင်းနဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအပိုင်းဆိုပြီး နှစ်ပိုင်းစလုံး တစ်ပြိုင်နက် ဆင်နွဲကြရမယ်။

ဒီနေရာမှာ အမှန်သိမှုဆိုတဲ့အပိုင်းမှာ ဦးဆောင်ပေးတဲ့အပိုင်းပေါ်မှာ နောက်က လိုက်ရမည့်သူတွေက ယုံကြည်စိတ်ချမှု၊ အားကိုအားထားပြုမှု၊ ကြည်ညိုလေးစားမှုကို တည်ဆောက်နိုင်မှုဟာ အရေးပါတယ်။ ဒါက လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးရဲ့ စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးပိုင်းပါ။

အမှားသိမှုဆိုတာကလည်း အရေးကြီးပါတယ်။ ဘဝရဲ့အခင်းတွေမှာ အမှန်ကို မသိတာထက် အမှားကိုမသိတာဟာ ပိုပြီးဆိုးပါတယ်။ အဲဒီထက် ပိုပြီးဆိုးဆိုးရွားရွား အခက်အခဲ အကျပ်အတည်းတွေကို ဖြစ်စေတာကတော့ အမှားကိုသိလျက်နဲ့ အကြောင်းကြောင်းကြောင့် မသိချင်ယောင်ဆောင်ခြင်းပါပဲ။ ဒါဟာ အဆင်းလမ်းကို သွားသူတွေရဲ့ မှောက်မှားမှုတစ်ရပ်ပဲ။ လူဟာ အမှားကို သိအောင် နားလည်အောင် အားထုတ်နိုင်ရင် အမှန်ကို ချက်ချင်းရောက်စေနိုင်တဲ့ဖြတ်လမ်း ရှိတယ်။ အဲဒီဖြတ်လမ်းကတော့ တခြားမဟုတ်ပါဘူး။ လူတွေပြောပြောနေကြတဲ့ 'ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဝေဖန်ရေး' ဆိုတဲ့လမ်းပါပဲ။

ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဝေဖန်သူဆိုတာ အမှားအယွင်း အပြစ်အနာကို မိမိကိုယ်မှာသာ ရှာဖွေသူဖြစ်တယ်။ သူတစ်ပါးကို အပြစ်ရှာသူမဟုတ်ပါဘူး။ တစ်ဆိတ်ပြဿနာပေါ်လာရင် ဟိုလူကြောင့် ဟိုဟာကြောင့်လို့ လှံချပြောပြီး အမှားကိုဝန်ခံဖို့ သူရဲဘောကြောင်တာ မရဲရင့်တာဟာ လောကမှာ အညံ့ဆုံးလူတွေ လုပ်တဲ့အလုပ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားဟာ ရဟန်းများကို အချင်းချင်းအမှား (အပြစ်) ကို ဝန်ခံစေခြင်း အလေ့အထကို ပြုစုပျိုးထောင်စေခဲ့ပါတယ်။ 'အဟံဘန္တေ၊ သဗ္ဗာအာပတ္တိရာ၊ အာဝိကရောဟိ' ဆိုပြီး အာပတ်ပြေစေခဲ့ပါတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဝေဖန်ခြင်း၌ ရဲရင့်ခြင်းဟာ ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက်၊ 'စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေး' ရဲ့ အဓိကဖြတ်လမ်းဖြစ်တယ်လို့ ဆိုချင်ပါတယ်။

ဒီကနေ့ ကမ္ဘာဖြစ်ရပ်တွေမှာ 'စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေး' ဟာ တိုးတက်မှု၊
 ငြိမ်းချမ်းမှု၊ လွတ်လပ်မှုနဲ့ လူ့ဘဝတန်ဖိုးကို ရှာလိုသူ 'ဘဝတန်ဖိုးထားဝါဒီ' တွေထဲမှာ
 အရှိန်အဟုန်နဲ့ ဖြစ်ပေါ်နေပါတယ်။ တိုတိုပြောရရင် စိတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးကြောင့်
 အမှားတွေဟာ အမှန်ဖြစ်ပြီး ရန်သူတွေတောင် မိတ်ဆွေဖြစ်ကြပါပေါ့လား ခင်ဗျား။

အသိမှန်နှင့် အလုပ်မှန်

‘အသိမှန်မှ အလုပ်မှန်မည်’

ဤစကားသည် ဆောင်ပုဒ်နှင့်လည်းတူပါသည်။ ကြားဖူးသူလည်း များပေလိမ့်မည်။ လူ့ပြိန်းဟုခေါ်သော သာမန်လူများသည် ထိုစကားကို ကြားရသောအခါ ဤစကား ‘မှန်ပေစွ’ ဟုလည်း ထင်လွယ်ပေမည်။ တချို့ဒဿနစကားဟု ထင်မှားနိုင်ပါသည်။ စင်စစ် ထိုစကားသည် ဒဿနပညာဝယ် အရောရောက်သောစကားမဟုတ်ချေ။

ဒဿနအရာမရောက်ဟုဆိုရာတွင် ‘အသိမှန်’ ဆိုသောစကားသည် ဘာကိုဆိုမှန်း မသိနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ‘အလုပ်မှန်’ ဆိုသည်မှာလည်း ထိုနည်းတူ အဓိပ္ပာယ် အတိအကျမရှိ၊ ရှင်းရှင်းမသိနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် အသိမှန်တိုင်း အလုပ်မှန်ပါမလားဆိုသော ပြဿနာကိုလည်း အဖြေအတိအကျပေးရန် လိုနေပြန်လေသည်။ ထိုသဘောတို့ကို ဤဆောင်းပါးတွင် အဖြေရှာရန် အားထုတ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ပထမ ‘အသိမှန်’ ဆိုသောစကားကို စိစစ်ချင်ပါသည်။ ဤတွင် မေးခွန်းနှစ်ခု ပေါ်ပေါက်ပါသည်။

- (က) အဘယ်အသိသည် မှန်သနည်း (အဘယ်အသိသည် မှားသနည်းဆိုသော မေးခွန်းလည်း ဤတွင်အကျုံးဝင်ပါသည်။)
- (ခ) အသိမှန်သည် အဘယ်နည်း (အသိမှားဆိုသည် အဘယ်နည်းဆိုသောမေးခွန်းလည်း ဤတွင်အကျုံးဝင်ပါသည်။)

ဒဿနပညာ (ဝါ) အတွေးအမြင်ပညာနှင့် စပ်ဆိုင်သော ကိစ္စကြီးငယ်တို့ကို ကမ္ဘာဒဿနပညာသမိုင်းစဉ်တစ်လျှောက်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြသော ပညာရှင်ကြီးများသည် မခြင်းမချန် တွေးခေါ်ဆင်ခြင်ခဲ့ကြပြီးသာ ဖြစ်ကြပါကုန်သည်။ ထို့ကြောင့် အတွေးအမြင်ပြဿနာတစ်ရပ်ကို စဉ်းစားသည့်အခါတိုင်း ရှေးကပညာရှင်များက အဖြေရှာခဲ့ပုံများကို ပယ်ထား၍လည်း မဖြစ်၊ လျစ်လျူရှုရန်လည်းမသင့်ပါ။

ဤတွင် ‘အသိမှန်’ ဆိုသောစကားကို အင်္ဂလိပ်လိုပြန်ဆိုလျှင် True Knowledgeဟု ရမည်ထင်ပါသည်။ တစ်နည်း တိတိကျကျဖြစ်အောင်ဆိုလျှင် လူသားက လူ့သဘာဝ၊ လောကသဘာဝအခြင်းအရာများကို သိသောအသိအမြင်၏ မှန်ကန်ခြင်းကို ‘အသိမှန်’ ဆိုသော စကားက ညွှန်းသည်ဟု ဆိုနိုင်မည် ထင်ပါသည်။ သို့ဆိုလျှင်

ဤတွင် အခြေခံအမြင်နှစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်ပါသည်။ အခြေခံအမြင်နှစ်ရပ်ဆိုရာတွင် (၁) သိပ္ပံနည်းကျအမြင်နှင့် (၂) ကိုယ်ကျင့်တရားနည်းကျအမြင်ကို ဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုအမြင်နှစ်ရပ်သည် မတူပါ။ 'အသိပညာတစ်ခု၏ မှန်ကန်ခြင်း' ကို သိပ္ပံပညာက မည်သို့ဆုံးဖြတ်သနည်း။

ဤအချက်ကို သိဖို့လိုပါသည်။ ဤတွင်လည်း သင်္ချာကယူပုံနှင့် သဘာဝသိပ္ပံပညာက ယူပုံမတူပါ။ မတူပုံမှာ သင်္ချာကအတွေ့အကြုံမှာ အခြေခံမပါ။ ထိုးထွင်းသော ဆင်ခြင်ဉာဏ်များအခြေခံပြီး သင်္ချာသဘောတရားတစ်ရပ်ကို ထုတ်ယူပါသည်။ ပြီးမှ သူ့သီဝရီ (သီအိုရမ်) အရ တွက်ထုတ်သော ပုစ္ဆာ၏အဖြေကို အတွေ့အကြုံမှာချပြီး စမ်းသပ်ပါသည်။ အတွေ့အကြုံနယ်ပယ်မှာ သူ့ကြိုတွက်ထားသည့်အတိုင်းဖြစ်လျှင် (နေရာမရွေး၊ အချိန်မရွေးဖြစ်လျှင်) ထိုအသိပညာကို မှန်သည်ဟု လက်ခံပါသည်။ ဤနည်းကို (a priori) နည်းဟုခေါ်ပါသည်။ အသိဉာဏ်က အလျင်လာပြီး အတွေ့အကြုံက နောက်ကလိုက်သောနည်း ဖြစ်ပါသည်။

သို့ရာတွင် သဘာဝသိပ္ပံပညာများ၌မူ အတွေ့အကြုံထဲမှာ ဦးစွာစမ်းသပ်ရာဗေဒရင်းမှ တွေ့ရှိလာသော တွေ့ရှိချက်တစ်ခုကို သဘောတရားကို ထုတ်ယူပါသည်။ ပြီးမှ ထို သဘောတရားမှန်မမှန်ကို လက်တွေ့ဘဝမှာ စမ်းသပ်စစ်ဆေးပါသည်။ ဤကား အကျဉ်းအားဖြင့် သိပ္ပံနည်းဟု ဆိုသင့်ပါသည်။ ဤနည်းကို (a posteriori) နည်းဟု ခေါ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လူမှုရေးနယ်ပယ်မှာ အသိပညာတို့သည် ထိုသဘောဖြစ်နိုင်ကြပါမည်လော။

သင်္ချာနှင့် သဘာဝသိပ္ပံရှင်များသည် 'အသိမှန်' ကို ရှာဖွေသောအခါ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအစွဲအလမ်းများကိုလည်း ပယ်ပါသည်။ လိုအင်ဆန္ဒများ၊ စိတ်စေတနာများကိုလည်း ပယ်ပါသည်။ ထိုနည်းအတူ ကောင်းကျိုး၊ ဆိုးပြစ်များကိုလည်း မဆိုင်သလိုထားပါသည်။ သူတို့အဖို့ 'အမှန်တရား' သည် ဓမ္မဒိဋ္ဌာန်တရားသာဖြစ်သည်။ လူကြိုက်ကြိုက်မကြိုက်ကြိုက်၊ အကျိုးရှိရှိ မရှိရှိ၊ 'အမှန်သည် အမှန်ပဲ' ဟု ပြတ်ပြတ်သဘောထားနိုင်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း သိပ္ပံပညာက ရရှိသော အသိမှန်တစ်ခုကို အငြင်းပွားနိုင်သူမရှိပါ။ သူတို့၏ 'အသိမှန်' သည် အစစ်ဆေးခံနိုင်ပါသည်။ မည်သူမဆို၊ မယုံလျှင် စစ်ကြည့်နိုင်သည်။ ဤကား မှတ်ကျောက်ဖြစ်သည်။

သို့သော် လူမှုရေးနှင့်ဆိုင်သော အသိပညာများသည် ထိုကဲ့သို့ အခြင်းခပ်သိမ်းမှန်သလား။ ထိုကဲ့သို့ ဝိဝေဒါငြိမ်းသလား။ မှတ်ကျောက်တင်ခံနိုင်သလား။ ဧကဝစနာ၊ တစ်ခွန်းတည်းသောစကား ဖြစ်နိုင်သလား၊ လူတိုင်း အညီအတူ လက်ခံ 'ပါမည်လား။ ဥပမာ စီးပွားရေးပြဿနာနှင့်ဆိုင်သော အသိပညာတစ်ခုဆိုကြပါစို့။ ကုန်ဈေးနှုန်းတက်ခြင်းသည် အဘယ်ကြောင့်ဖြစ်သနည်း။

ဤတွင် အသိမှန်သည် အဘယ်နည်း။ ကုန်ပစ္စည်းဈေးတက်ခြင်း၏အကြောင်း မှန်ကို သိခြင်းပင်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ စီးပွားရေးပညာရှင်များစွာတို့သည် ကုန်ဈေးနှုန်းတက်ခြင်း၏အကြောင်းကို သူ့အမြင်နှင့်သူ့ အမှန်တွေ တစ်သိတစ်တန်းကြီး ပြောပြပေလိမ့်မည်။

ပစ္စည်းရှားလို့၊ ဝယ်လိုအားများလို့၊ ငွေဖောင်းပွလို့၊ နိုင်ငံတကာ အရေးအခင်းတွေ ပေါ်ပေါက်လို့ (ဥပမာ ရေနံကိစ္စ)၊ ကုန်ပစ္စည်း စီးဆင်းမှုနှေးကွေးလို့၊ မမှန်လို့၊ စီမံခန့်ခွဲမှုညံ့လို့၊ ဈေးကွက်တည်ငြိမ်မှုမရှိလို့၊ ကုန်သည်တွေက ဈေးကစားလို့၊ လူတွေက စိတ်မချလို့စသည့် လက်တွေ့စမ်းသပ်ရခက်သည့် အသိအမြင်အမျိုးမျိုးကို ပြောတတ်ကြသည်။ ဤတွင် 'ဘယ်အသိမှန်သလဲ' ထိုမေးခွန်းအတွက် အဖြေရှိပါမည်လား။

နောက် ဥပမာတစ်ခု ပြပါဦးမည်။

ဥပမာက ယခုကမ္ဘာက တာစားလာသော AIDS ရောဂါဖြစ်ခြင်းအကြောင်း အရာသည် အဘယ်နည်း။ ကင်ဆာရောဂါဖြစ်ခြင်း အကြောင်းရင်းသည် အဘယ်နည်း။ ယခုတိုင် အသိမှန်ကို မရသေး။ မှန်းဆချက်များ၊ အနုမာနများသာ ရှိသေးသည်။ အနုမာနသည် အသိမှန်မဟုတ်သေး။ သို့ဆိုလျှင် ဘယ်အသိမှန်သနည်း။ AIDS ရောဂါကို ပျောက်ကင်းအောင် ကုသရေးကို အထောက်အကူပြုသော အသိကိုသာ မှန်သည်ဟု ဆိုချင်မည်ထင်ပါသည်။

သို့ဆိုလျှင် အသိတစ်ခု၏ အမှန်အမှားကို အကျိုးရလဒ်ကသာ အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်သည်ဟု ဆိုရာကျပေလိမ့်မည်။ လိုချင်တော့ တသောအကျိုးကို ရစေလျှင် ထိုအသိသည် မှန်သောအသိဖြစ်မည်လား။ အသိတစ်ခု၏ မှန်ခြင်း၊ မှားခြင်းသည် အကျိုးရလဒ်ပေါ်မှာတည်သလား၊ ကိုယ်လိုချင်တာ ရလျှင် မှန်ပြီး၊ လိုချင်တာမရလျှင် မှားသလား။

အမှန်မှာ ဤသဘောအမြင်မျိုး ပေါ်ပေါက်ခဲ့တာ ကြာလှပြီ။ ကမ္ဘာ့ဒဿနပညာရှင်များကတော့ ဤအမြင်ကို အကျိုးကြည့်အမြင် Teleological point of view ဟု ခေါ်ကြပါသည်။ ဤသဘောတရားအရဆိုလျှင် စေတနာကို ထည့်တွက်စရာမလို၊ အကျိုးရလဒ်ကောင်းလျှင် ပြီးရောဟု ဆိုရာကျပေတော့မည်။ ရည်မှန်းအပ်သော အကျိုးကို ရအောင် ဘယ်နည်းနှင့်လုပ်လုပ်၊ အကျိုးရလျှင် ပြီးသည်။

ဤတွင် 'အသိမှန်' ခြင်းသည် အကျိုးရအောင် လုပ်သောနည်းနိဿယ သိမှုကို ဆိုခြင်းဖြစ်တန်ရာသည်။ ဘယ်နည်းဖြင့်ကုန် ရောဂါပျောက်ဖို့သာ ပဓာနဟုဆိုသော ဆေးသမား၏စကားကို အကျွန်ုပ်ကြားဖူးပါသည်။ ဤစကားတွင်လည်း အကျိုးပြီးခြင်းသည် အသိမှန်ခြင်း၏ အတိုင်းအတာ၊ စံပေတံ ဖြစ်လျက်နေလေသည်။

အချို့အတွေ့အကြုံ မရင့်ကျက်သေး၊ ပါရဂူမြောက် မကျွမ်းကျင်သေးသော

ဆရာဝန်သည် အကြင်ရောဂါကိုကုသရန် အသပြာကိုလည်း ပဓာနမထားပါ။ ရောဂါ ပျောက်ကင်းလိုသော စေတနာကိုသာ ပဓာနထားပါသည်။

သို့သော် ထိုဆရာသည် ထိုရောဂါကို ပျောက်ကင်းချမ်းသာအောင် ကုသခြင်းငှာ မတတ်နိုင်။ သို့ဆိုလျှင် ထိုဆရာ၏အသိကို မှန်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါမည်လား။ အကြင် စပါရှယ်လစ်ဆိုသော ဆရာဝန်သည်ကား လူနာအပေါ်၌ စေတနာမရှိ။ သူ့ဆေးကုနေ သည်မှာ ငွေကြေးအလိုငှာသာဖြစ်၏။ သူ့ကို ကြေးများများပေးနိုင်သူအား အရေးထား၍ ကုသ၏။ သူ့ကို ကြေးပေးနိုင်သောလူနာတို့၏ ရောဂါကို သူကတိုင်း ပျောက်ကင်း ချမ်းသာကြကုန်သည်။ သို့ဆိုလျှင် ထိုဆရာ၏အသိနှင့် လုပ်ရပ်ကို အသိမှန်၊ အလုပ် မှန်ဟု ဆိုသင့်သလား။ သို့မဟုတ် မဆိုသင့်ဘူးလား။

ဤအတွေးအမြင်ပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ အနောက်တိုင်းဒဿနပညာလောက တွင် စေတနာ (Motive) ကိုသာ ပဓာနထားရမည်ဆိုသော အမြင်မျိုးလည်း ပေါ်ပေါက် ဖူးလေသည်။ အများကောင်းစားရေး၊ ပြည်သူတို့ကြီးပွားရေးကို လိုလားသော စိတ်ရင်း ကောင်းနှင့် လုပ်ဖို့သာ အရေးကြီးသည်။ စိတ်ကောင်းရှိသော လူတွေလုပ်လျှင် ကြီး ပွားမည်ဟူသော အမြင်မျိုးဖြစ်သည်။ ထိုအမြင်ကို Formalistic point of view ဟု ခေါ်ပါသည်။ စိတ်ရင်းကောင်း စေတနာရှိမှ အသိမှန်သည်ဟု ယူသောအယူဖြစ်ပါသည်။

တကယ်လက်တွေ့တွင်မူ စေတနာ ဘယ်လောက်ကောင်းကောင်း ကျွမ်းကျင်မှု အတတ်ပညာမရှိသူများ လုပ်ကြသောအခါ လိုသောအကျိုးကိုမရ။ အလုပ်က မမှန်တော့ ချေ။ ချွတ်ချော်မှု၊ ဆုံးရှုံးမှု၊ လေလွင့်မှု၊ ရည်မှန်းချက်မပေါက်ဘဲ တုံ့ဆိုင်းရပ်တန့်နေမှု များနှင့်သာ ကြုံရသည်။

ထိုအခါ ဒဿနပညာသဘောအရ 'အသိမှန်' သဘောနှင့် 'အလုပ်မှန်' သဘော ကို တိတိကျကျ အဓိပ္ပာယ်ဖော်ထုတ်ဖို့ လိုလာပါသည်။

'အသိတစ်ခုသည် မှန်သည်ဟု ဘယ်အခါဆုံးဖြတ်နိုင်သနည်း'

အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် လူကြိုက်များသော ပရဂျမာတစ်ဇင်း Pragmatism ခေါ်သော လက်တွေ့ အကျိုးကြည့်ဝါဒ အတွေးအမြင်အရဆိုလျှင် အသိပညာတစ်ခုကို ဘဝမှာ ချပြီးသုံးကြည့်။ ထိုသို့သည် အသုံးဝင်သည်။ (Useful) ဆိုလျှင် ထိုအသိ မှန်သည်ဟု ယူသည်။ အသုံးဝင်သည်ဆိုသည်မှာ အဘယ်ကို ဆိုလိုသနည်း။ ထိုကစွ သည် အငြင်းပွားဖွယ်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ လေယာဉ်ကို အပိုင်စီးသော အကြမ်းဖက်သမားများ အဖို့ သူတို့တောင်းဆိုချက်များကို ရဖို့အတွက် အပြစ်မဲ့သော ဓားစာခံများကို ညှဉ်းဆဲ ရမည်ဟူသော အသိမျိုးရှိကြသည်။

ထိုအသိသည် သူတို့အတွက် အသုံးကျသည်။ အသုံးကျသည်ဆိုသည်မှာ သူတို့၏ တောင်းဆိုချက်များ (အကျိုး) ကို ရရှိစေနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

မကြာသေးမီက ဖြစ်ရပ်တစ်ခုတွင် ပြင်သစ်က အီရန်မှ ချေးထားသောကြွေးများကို မဆပ်ဘဲထားသည်။ အီရန်က လက်ဘနွန်တွင် ပြင်သစ်သံအဖွဲ့ဝင်များကို ပြောက်ကျားများမှတစ်ဆင့် ပြန်ပေးဆွဲသည်။ ပြင်သစ်က ချေးငွေပြန်ပေးမည်ဆိုမှ ဓားစာခံများကို ပြန်လွှတ်ပေးလေသည်။

ဤသို့သာဆိုလျှင် လက်တွေ့အကျိုးကြည့်ပါဒသည် ကောင်းဖို့ထက် ဆိုးဖို့ ဘက်သို့သာ ဦးတည်သွားနိုင်သည်။ အကြမ်းဖက်လုပ်ရပ်များကိုလည်း လုပ်ရပ်မှန်ဟု သတ်မှတ်ရပေတော့မည်။

တစ်ဖန် အသိမှန်ခြင်းကို သက်သေထူရာစံသည် အမှန်လုပ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အသိမှန်တိုင်း အလုပ်မှန်မည်ဟု မဆိုနိုင်သေး။ ဆရာဝန်မဟုတ်၊ ဗိန္နာဆရာမဟုတ် သော်လည်း ရောဂါ၏လက္ခဏာများကို ကြည့်ပြီး ဤအဖျားရောဂါသည် ငှက်ဖျားဟု ဆိုနိုင်သူပေါသည်။

အသိကား မှန်သည်။ သို့သော် ထိုငှက်ဖျားပျောက်အောင် ကုသောအခါ၌ကား အမှားမှားအယွင်းယွင်းတွေ ပြုကြတော့သည်။ ဆရာများ သားသေဆိုသောစကားလို တစ်ယောက်တစ်မျိုး ဆေးမြီးတိုများဖြင့် လက်တည့်စမ်းမှုမျိုးကို ဘဝ၏အစိတ်အပိုင်း တိုင်းမှာ တွေ့မြင်နေရသည်။ ကြာတော့ 'ဘဝရမ်းကု' များ၏ ကျွမ်းကျင်မှုမရှိဘဲ လက်တည့်စမ်းသောလုပ်ရပ်များကြောင့် ဘဝသည်လည်း အစမ်းခံဘဝဖြစ်လာရတော့ သည်။

ခေတ်ပညာသည် ထိုအခက်အခဲကို သိမြင်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရပ်တိုင်း တွင် အသိမှန်ကိုလက်တွေ့ဖော်ဆောင်ရာ၌ အလုပ်မှန် ဖြစ်ရေးအတွက် 'အထူးကျွမ်းကျင်မှု Specialization' ကို လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ရသည်။ ဤအချက်သည် ဘယ်လောက်ပဲ အသိမှန်မှန်၊ ကျွမ်းကျင်မှုမပါဘဲ လုပ်လျှင် အလုပ်မမှန်နိုင်ဆိုသော ဒဿနအမြင်ကို ဖော်ဆောင်ပါသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ လူတွေသဘောကျအောင် ပြောတတ်သူများကို လက်တွေ့လုပ် တတ်သူများဟု ထင်တတ်ကြသည်။ ထိုသူတို့သည်လည်း မလုပ်တတ်ဘဲနှင့် လုပ်တတ် ချင်ယောင်ဆောင်နေတတ်ကြသည်။ ဘဝအရေးအခင်းများတွင် ထိုဟန်သမားလူညာ များ၏ အလိမ်မမိဖို့လည်း သတိရှိသင့်ပါသည်။ အသိမှန်ကို အလုပ်မှန်ဖြစ်အောင် ဆောင်ကြဉ်းရာတွင် ဟန်သမားလူညာများကြောင့် အချိန်ကုန် လူပန်း ဆုံးရှုံးနစ်နာမှု များလည်း အလွန်များတတ်လေသည်။

အသိမှန်သော်လည်း မကျွမ်းကျင်သဖြင့် အလုပ်မှန်ဖြစ်မလာသောအခါ ဆုံးရှုံး နစ်နာရုံမျှမက အစကပြန်စရသော မိအေးနှစ်ခါနာအဖြစ်သည် ပို၍ဆိုးကြောင်းကို အတွေးအမြင်ရှိသူတိုင်းက သတိဖြင့် ဆက်ခြင်ကြည့်သင့်ပါသည်။

စေတနာနှင့် အကျိုးရလဒ်

ဒဿနနယ်သားများက ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံမှုတို့တွင် အပြုအမူတစ်ခု ဖြစ်ပေါ် သည့်အခါတိုင်း အကျိုးနှစ်မျိုးထင်ရှားဖြစ်တတ်ကြောင်းကို တွေ့လာကြသည်။ ပြုမှု၊ ကြံမှု၊ ပြောမှုတို့တွင် လိုလားအပ်၊ နှစ်သက်အပ်သော အကျိုးရလဒ်ထင်သည်လည်း ရှိသည်။ မလိုလားအပ်၊ မနှစ်သက်အပ်သော အကျိုးရလဒ်သည်လည်း ရှိသည်။ မြန်မာ များ အလွယ်နားလည်နိုင်သောစကားဖြင့် ပြောရလျှင် ကုသိုလ်ဖြစ်စေသောကံလည်း ရှိသည်။ အကုသိုလ်ဖြစ်စေသော ကံလည်းရှိသည်။

ထိုအခါ လူ့ကိုယ်ကျင့်တရား ဒဿနပညာကို စဉ်းစားသူများက ဤသို့တွေး ကြံကြပြန်သည်။ လူ့ကြီးပမ်းဆောင်ရွက်မှုတစ်ခု၊ အပြုအမူတစ်ခု မှန်သည်၊ မှားသည်ကို အဘယ်အချက်ကိုကြည့်၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်အပ်သနည်း။ ဤပုစ္ဆာကို အဖြေရှာဖို့ကြိုး ပမ်းကြရာမှာ ဝါဒနှစ်မျိုးပေါ်လာသည်။

ဝါဒတစ်မျိုးကို စေတနာပဓာနဝါဒ' ဟု ဆိုကြသည်။ ထိုဝါဒ၏ လိုရင်းသဘော မှာ စေတနာမှန်လျှင် အပြုအမူကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော အကျိုးရလဒ်သည်လည်း ကောင်းသည်ဟု မြင်သောအမြင်ဖြစ်သည်။ တစ်နည်း အပြုအမူ၏ အမှန်အမှား (ကုသိုလ်ဖြစ်သလား၊ အကုသိုလ်ဖြစ်သလား) ဆိုသည်ကို သိလိုလျှင် အကျိုးရလဒ်ကို မကြည့်ရ၊ စေတနာကိုသာ ကြည့်ရမည်ဟု ယူသောအယူဝါဒဖြစ်၏။

ထိုအယူကို ငြင်းပယ်ရာတွင် ပြဆိုသော၊ ထင်ရှားသောပြယုဂ်သာမက ရှိ သည်။ ပုဏ္ဏားသားငယ်သည် ဖခင်ပုဏ္ဏားကြီး၏ ဦးခေါင်းဆံစပ်မှာ နားသောမှက်ခြင် ကို သတ်လိုသဖြင့် အနီးရှိ ပုဆိန်နှင့်ပေါက်သောကြောင့် ဖခင်ပွဲချင်းပြီးသေရသော ဒဏ္ဍာရီဖြစ်၏။ ဤတွင် သား၏စေတနာကား ဖခင်ကို မှက်ခြင်ရန်မှ ကာကွယ်လိုသော စေတနာဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား၏။ သို့သော် ထိုစေတနာကို အကောင်အထည်ဖော်သော အကျိုးရလဒ်ကြောင့် ဖခင်သေဆုံးရ၏။ သို့ဖြစ်လျှင် စေတနာမှန်သော်လည်း သား၏ အပြုအမူသည် မှန်ကန်သောအပြုအမူဟု ဆိုနိုင်ပါမည်လား။ ဤကား စောဒကဖြစ်၏။

ထိုအခါ ဆန့်ကျင်ဘက်အယူဝါဒကို ဆိုကြပြန်၏။ အပြုအမူကို ဆုံးဖြတ် ကြရာတွင် စေတနာကိုထက် အကျိုးရလဒ်ကိုသာ ကြည့်မည်။ စေတနာမှန်သလား

မှားသလား ကြည့်နေစရာမလို၊ အကျိုးရှိသလား၊ မရှိဘူးလားကိုပဲ ကြည့်ပြီး ဆုံးဖြတ် ရမည်ဆိုသော အမြင်ဖြစ်၏။

ထိုအမြင်ကို အမြင်ဆုံးတံခွန်ထူခဲ့သော နိုင်ငံရေးဒဿနဆရာကြီးမှာ မက်ခီယာ ဗယ်လီ ဆိုသူဖြစ်၏။ သူ့အယူဝါဒမှာ 'ဘယ်နည်းနှင့်လုပ်လုပ်၊ လိုသောအကျိုးကိုရလျှင် လုပ်သောနည်းမှန်တယ်' ဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။

ဤအယူအဆသည် အကျိုးရလဒ်ကို ပဓာနထားသော အမြင်ဖြစ်သည်။ ဤ အမြင်နှစ်ခုသည် တစ်ဖက်သတ်ကျသောအမြင်နှစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ အတွေးအမြင်သမိုင်း တစ်လျှောက်လုံးတွင် အစဉ်ပီရောစီအသွင်ကိုသာ ဆောင်နေခဲ့ကြသည်။

စေတနာကြည့် အယူဝါဒနှင့် အကျိုးကြည့်အယူဝါဒ ကွဲပြားခြားနားလာရသည် အကြောင်းကို လေ့လာကြည့်သောအခါ ပြဿနာ၏ အရင်းအမြစ်ကို တွေ့ရသည်။ လူ့အပြုအမူများတွင် ရည်ရွယ်သည်ကတခြား၊ ဖြစ်လာသည်က တခြားဖြစ်တတ်သော သဘောတစ်ခု ရှိနေသည်။

စေတနာတခြား၊ အကျိုးရလဒ်တခြားဖြစ်တတ်သည်ကို အနောက်တိုင်းသားတို့ လည်း ရှေးပဝေသဏီကာလကပင် သိမြင်ခဲ့ကြလေသည်။ ထိုသို့သိမြင်သောအခါ သဘာဝ ထဲတွင် လူ့ဆန္ဒအလျောက် ထိန်းချုပ်၍မရသေးသော လောကနိယာများ ရှိနေသည်ကို သိမြင်လာကြသည်။ ထိုနိယာများကို တိတိကျကျသိဖို့ကိုလည်း အနောက်တိုင်းသား တို့ အားထုတ်လာကြသည်။ ထိုအခါမှစ၍ သဘာဝနိယာမတရားများကို လူသားများက ထိန်းချုပ်နိုင်အောင် ကြိုးစားကြကာ လူသားတို့ ရည်မှန်ထားသောအကျိုးကို ရအောင် ဆောင်ရွက်လာနိုင်ကြသည်။ စေတနာရှိသည့်အတိုင်း ရလဒ်ပေါ်အောင် သိပ္ပံပညာက ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်လာသည်။ ကုန်ကုန်ပြောရလျှင် လူ့အလိုရှိပါက ဆီးသီးကိုပင် ပန်းသီး ဖြစ်အောင် လုပ်မလား၊ ရသည်။ စက်ရုံစိုက်ထရီ (Vitre)ဖန်သားအိမ်ထုမှာ သန္ဓေတည် စေမလား၊ ရသည်။

လကမ္ဘာကို လူ့ရောက်ချင်သလား ရောက်သည်။ ကမ္ဘာကိုပင် တစ်နေ့တည်း ဆယ်ပတ်ပတ်မလား၊ ရသည်။ စိတ်သွားတိုင်း ကိုယ်ပါ၍ လိုရာဆန္ဒပြီးနိုင်ကြောင်း သိပ္ပံပညာက သက်သေထုလာသည်။ ကျောက်ရောဂါ လူ့ကမ္ဘာက အစပျောက် ဖယ် ရှားပစ်လိုသော လူ့ဆန္ဒများ အကောင်အထည်ပေါ်ခဲ့သည်။

ထိုအခါ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးပညာရှင်များက သဘာဝသိပ္ပံပညာကို အားကျလာ သည်။ 'သိပ္ပံပညာကဖြင့် လူ့အလိုဆန္ဒရှိသမျှကို စေတနာဆန္ဒအတိုင်း အကျိုးရလဒ် ထင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ပြီပဲ၊ ဒီလိုဆို လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနယ်ပယ်တွေ မှာလည်း သိပ္ပံပညာမှာလိုပဲ မဇ္ဈိတ်မလွဲ မဖောက်မပြန် ဖြစ်စေတတ်တဲ့ နိယာမတရား

ဆိုတာတွေ ရှိမယ်။ အဲဒီနိယာမတွေကို လိုက်ရှာပြီး လူ့ဆန္ဒအလိုရှိတဲ့အတိုင်း စေစား တတ်ရင်ဖြင့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနယ်ပယ်မှာလည်း လုပ်သမျှကိုင်သမျှမှာ စေတနာရှိသလို အကျိုးထင်တော့မှာပဲ ဟု တွေးလာကြလေသည်။

ဤအတွေးကို စတင်ရရှိသူမှာ အင်္ဂလိပ်ဂန္ထဝင်နိုင်ငံရေးဆရာဂဗဒပညာရှင် ပီလျံ၊ ပက်တီ^၁ ဆိုသူဖြစ်ပါသည်။ သူက ဇီဝကမ္မဗေဒသိပ္ပံပညာကို လူသားတို့သည် ရောဂါ ကုသမှုတွင် အသုံးပြုသကဲ့သို့ လူမှုရေး နိယာမများကို လူ့ပြဿနာများဖြေရှင်းရေးတွင် အသုံးချရန် စတင်စိတ်ကူးခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုအမြင်ကို ၁၈ ရာစု ပြင်သစ်စီးပွားရေး ပညာရှင်များဖြစ်ကြသော ဖီစီယိုကရက်^၂ များက ဆက်လက်ထောက်ခံခဲ့လေသည်။

လူမှုရေး ဥပဒေသများသည် သဘာဝဥပဒေများအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ လူများ အဖွဲ့အစည်းဖွဲ့စည်းလာခြင်းသည် သဘာဝဥပဒေများကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုဥပဒေ များသည်လည်း ရူပဥပဒေများပင်ဖြစ်ကြောင်း လူ့အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပေါ်လာအောင် လူတို့ က တမင်ဖန်တီးနိုင်ခဲ့ကြသည်မဟုတ်။ သူ့အလိုအလျောက် သဘာဝနိယာမများအတိုင်း သာ ဖြစ်လာရသည်။ ထိုဥပဒေများက သဘာဝဖြစ်စဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ လူ၏အလုပ်ကို လည်းကောင်း ပြုပြင်ဖန်တီးနေသည်။ သဘာဝစွမ်းအားများအရ လူသားများ အလိုရှိ သော တန်ဖိုးများကို သဘာဝဥပဒေများကပင် ပြန်လည်ထုတ်လုပ်ပေးသည်ဟု ကျွတ်(စ်) နေ^၃ ၏ အတွေးအခေါ်များတွင် တွေ့ရှိရသည်။

စီးပွားရေး ဘောဂဗေဒပညာရှင်များသည် လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပြီး သိပ္ပံပညာမှာကဲ့သို့ လူသားတို့မျှော်မှန်းတမ်းတသည့် အကျိုးရလဒ် များ ရရှိအောင် အားထုတ်လာကြသည်။ ထိုအစဉ်အလာသည် ကားလ်မာ့က်(စ) က လူမှုနိယာမများကို သိနားလည်လျှင် လူ့သမိုင်းကြောင်းကြီးတစ်ခုလုံးကိုပင် လူသားတို့၏ စေတနာဆန္ဒအတိုင်း ပြောင်းလဲသွားအောင် ပြုလုပ်နိုင်သည်ဟု ရှုမြင်ခဲ့ လေသည်။^{*}

လူ့သမိုင်းသည် (လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ဖြစ်စဉ်ကြီး) တစ်ခုလုံး၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက် မှုသည် ကုန်ထုတ်စွမ်းအားစု၊ ကုန်လုပ်ဆက်ဆံရေးနှင့် လူတန်းစားတိုက်ပွဲအပေါ်မှာ အခြေခံသည်** ဟုဆိုကာ ဆိုရှယ်လစ် (ကွန်မြူနစ်) ရည်မှန်းချက်ကြီးများကို ချပြီး လူ့သမိုင်းအပြောင်းအလဲကို စိတ်တိုင်းကျ ဖန်တီးဖို့ ကြိုးစားခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် မာ့က်(စ) ထင်သလို မာ့က်(စ) ၏ စေနာမှ လိုသောအကျိုးရလဒ်ကို ရအောင်ဖန်တီး

၁။ William Petty   ၂။ Physicorats   ၃။ Quesnay

* G. Glezerman- The Laws of Social Development p 72- 73

** M. Cornforth- Historical Materialism. p 72- 73

ရာတွင် အခက်ခဲမျိုးစုံ ကြုံရသည်။ ရည်ရွယ်သည်က တခြား ဖြစ်လာသည်က တလွဲ ဖြစ်လျက်ရှိသည်။ မျက်မှောက်ကမ္ဘာတွင် ရုရှားနိုင်ငံ၊ တရုတ်နိုင်ငံစသော ကွန်မြူနစ် နိုင်ငံကြီးများမှာ မျှော်မှန်းသောအကျိုးကို မရဘဲ ရှိလေသည်။

သိပ္ပံပညာတွင် စေတနာရှိသည့်အတိုင်း အကျိုးရလဒ်ကို ရရှိအောင် ဖန်တီးနိုင်ခဲ့သည်။ သို့ပါလျက် လူမှုကိစ္စများဖြစ်သော နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးများ တွင် အဘယ်ကြောင့် စေတနာရှိသည်အတိုင်း အကျိုးရလဒ်ပေါ်အောင် ဆောင်ရွက် နိုင်ခဲ့ကြပါသနည်း။

သမိုင်းအမြင်ဝါဒ (Historicism) ဝဲပု လူမှုရေးနိယာမတရားများကို ဖော်ထုတ် ပြီး သိပ္ပံပညာမှာကဲ့သို့ ထိုနိယာများကို လူသားတို့၏ အစွမ်းသတ္တိဖြင့် ထိန်းချုပ်ကာ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို လူသားတို့လိုချင်သော ပုံစံအတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ဖန်တီးအောင် မြင်သောနည်းမဟုတ်။ အကျိုးရလဒ်ရအောင် လုပ်နိုင်သောနည်းမဟုတ်ကြောင်းကို ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက် ထွန်းကားခဲ့လေသည်။ သူ၏အမည်မှာ ကားလ်ပေါ့ပါး^၁ ဆိုသူဖြစ်ပါသည်။ သူသည် အဆိုပါသမိုင်းဝါဒကို ငြင်းချက်ထုတ်ရန် အတွက် စာအုပ်တစ်အုပ်ရေးပြီး အကြောက်အကန် ငြင်းပါသည်။ ထိုစာအုပ်အမည်မှာ 'The Poverty of Historicism' ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာဘာသာ 'သမိုင်းအမြင်ဝါဒ၏ ချွတ်ခြံကျမှု' ဟု ပြန်လျှင် ရမည်ထင်ပါသည်။ ထိုစာအုပ်တွင် သူက သမိုင်းအမြင်ဝါဒ သည် ဆင်းရဲသောအမြင်သာဖြစ်သည်။ အကျိုးရလဒ်တစ်စုံတစ်ရာမရသော အချည်းနှီး အမြင်သာဖြစ်ကြောင်း ဆိုပါသည်။ သူက ဤသို့ အတိအလင်းဆိုပါသည်။

'ကျွန်ုပ် အထင်အရှား ပြထားပါ၏။ တိကျသော ယုတ္တိဗဒအကြောင်းများ ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် သမိုင်း၏အနာဂတ်ဖြစ်စဉ်ကို ဘယ်နည်းနှင့်မျှ ဘာဖြစ်မည်ဟု အတိအကျ ကြိုတင်ဟောနိုင်စွမ်းမရှိပါ။' ဟုဆိုလေသည်။

လူသမိုင်းကို လူ့စေတနာအလျောက် စိတ်ကြိုက်ဖန်တီး၍ ရရှိစေစွ၊ အနာဂတ်မှာ ဘာတွေဖြစ်လာမည်ဆိုသည်ကိုပင် ကြိုတင်ဟောစွမ်းငှာ မတတ်သာကြောင်းကို သူက အကြောင်းများစွာ ပြထားလေသည်။ တစ်နေ့တခြား တိုးပွားနေသော လူ့အသိပညာ ထွန်းကားမှုက လူ့သမိုင်းအပေါ် ဩဇာလွှမ်းမိုးနေသည်။ အနာဂတ်မှာ ဘယ်လိုသိပ္ပံ ပညာဗဟုသုတတွေ တိုးပွားများပြားလာမည်ကိုပင် ဘယ်သူမှ အတတ်မဟောနိုင်။ ။ ထို့ကြောင့် အနာဂတ်လူ့သမိုင်းကြီး ဘယ်လိုတိုးတက်ဖြစ်ပေါ်လာလိမ့်မည်ဟု အတတ်

၁။ Karl Popper
• K. popper- The Poverty of Historicism pix

ဟောနိုင်သော သိပ္ပံပညာနည်းလမ်းလည်း မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် လူ့သမိုင်းကို လူတွေက ဘယ်လိုလုပ်ကြရင်ဖြင့် ဘာတွေဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟု ယူဆသော အယူအဆမှန်သမျှသည် မှောက်မှားသော အယူအဆများသာဖြစ်သည်ဟု ပေါ့ပါးက ဆိုသည်။

ဤတွေးအမြင် အယူအဆများ၊ အဆိုအမိန့်များကို ကြားသိရသောအခါ လူသားတစ်ယောက်အနေနှင့် ဘဝကို မျက်ကန်းတစ်ယောက်လို လမ်းလျှောက်နေရပြီ လားဟု အောက်မေ့ကာ စိတ်အားငယ်မိခဲ့လေသည်။

ထိုအချိန်တွင် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာမှ သင်ကြားချက်ကို သိလားနည်လာရ သည်။ ဧတနာဆိုသော စိတ်၏စေ့ဆော်တိုက်တွန်းတတ်သော တရားသည်ပင် ကံဖြစ် သည်ဆိုသော အယူအဆကို သိနားလည်လာရသည်။ ခေတ်စကားဖြင့် နားလည်အောင် အားထုတ်ကြည့်ပါသည်။ အပြုအမူ (ကံ)တိုင်းမှာ ကောင်းမှုဆိုးမှုဆိုသော ရလဒ်နှစ်ခု အနက်တွင် တစ်ခုပေါ်မြဲဓမ္မတာရှိပါသည်။ ထိုကောင်းမှုကံ၊ မကောင်းမှုကံ၏အကျိုး (ကောင်းကျိုး၊ ဆိုးကျိုး) ကို ပြုသူကသာ ခံကြ၊ စံကြရသည်။ ထိုသို့ ခံရ၊ စံရရာတွင် ဧတနာပါမှဖြစ်သည်။ မိမိက ဧတနာမပါဘဲ ပြုမိသဖြင့် လူသေသည်ပဲထား၊ ထိုလူမှာ အကုသိုလ် (အပြစ်) ဖြစ်သလား၊ စဉ်းစားကြည့်လျှင် အဖြေပေါ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓသည် နိယာမ (၅) မျိုး ခွဲပြတော်မူလေသည်။

(၁) ဥတုနိယာမ၊ (၂) ဇီဝ နိယာမ၊ (၃) ကမ္မနိယာမ၊ (၄) စိတ္တနိယာမနှင့် (၅) ဓမ္မနိယာမတို့ဖြစ်ပါသည်။ ဤတွင် ကံကို နိယာမအဖြစ် ဗုဒ္ဓရှုမြင်သုံးသပ်ထား သည်ကို သတိမူသင့်ပါသည်။

အကျွန်ုပ်သည် ဘဝကို သမ္မတ္တိအမြင်ဖြင့် ရှုကြည့်လိုသူဖြစ်ပါသည်။ ကမ္မနိယာမကို သိလျှင် ဝဘကိုတိုးတက်မြင့်မားအောင် လူသားသည် ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ရှုမြင်သုံးသပ်ပါသည်။ ဤအမြင်ကို အကျွန်ုပ်က ဘဝမြင့်ဒဿန (သို့) ဘဝသမ္မတ္တိ ဝါဒဟု ခေါ်ပါသည်။ ဤအမြင်အရဆိုလျှင် လူသားသည် မိမိဧတနာအလျောက် လိုသောအကျိုးရလဒ်ကို မုချရရှိစေနိုင်သော နည်းလမ်းရှိပါသည်။ ထိုနည်းကို ဘဝမြင့် ကျင့်စဉ်ဟု အကျွန်ုပ်ယူဆပါသည်။ ဤကျင့်စဉ်သည် အောက်ပါအချက်ကြီး (၅) ချက်ပေါ်မှာ တည်ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် Five Decisive Principles ပါဠိလို ပဉ္စအာဝဿကတရားဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ပဉ္စအာဝဿကတရား ၅ ပါးတွင်

- ၁။ ဧတနာမှန်ကန်ခြင်းလည်း တစ်ပါး
- ၂။ လုပ်နည်းလုပ်ဟန် မှန်ကန်ခြင်းလည်း တစ်ပါး
- ၃။ လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုလည်း တစ်ပါး

၄။ အချိန်ကိုသိနားလည်ခြင်းလည်း တစ်ပါး
 ၅။ ပစ္စည်းနှင့် ဝီရိယအထောက်အပံ့ ပြည့်စုံခြင်းလည်းတစ်ပါးဖြစ်ပါသည်။
 ထိုအရာငါးပါးပြည့်စုံလျှင် စေတနာသည် လိုသောအကျိုးရလဒ် ရှေ့ဆောင်
 လမ်းပြဖြစ်လာနိုင်ကြောင်း ကျွန်ုပ်ဆိုပါသည်။
 (ပဉ္စအာဝဿကတရားအကျယ်ကို ဖွင့်ဆိုပါဦးမည်။)

အကောင်းမကြိုက်တဲ့ ပုထုဇဉ်

အလကားပြောကြတာ။

လူတွေဟာ ကောင်းတာဆို ကြိုက်တယ်။ တရားတာမှ နှစ်သက်တယ်။ မွန်မြတ်တာမှကြည်ညိုတယ်။ ယုတ်တာ၊ ညံ့တာ၊ မတရားတာ၊ မကောင်းတာဆို မကြိုက်ဘူးလို့ ထင်နေကြတယ်။ တကယ်တော့ အဲဒါ လုံးလုံးမဟုတ်ပါဘူး။

ပုထုဇဉ်ဆိုတဲ့ အဆင်းလမ်းသွားလူသားတိုင်းဟာ ကောင်းတာကို မကြိုက်ဘူး၊ မြတ်တာကို မကြိုက်ဘူး၊ တရားတာကို မကြိုက်ဘူး၊ မျှတတာကို မကြိုက်ဘူး။ ဒါဖြင့် ဘာကိုကြိုက်သလဲ၊ မကောင်းတာအားလုံးကို ကြိုက်တယ်။ တစ်ကိုယ်ကောင်း၊ တစ်ယောက်ကောင်းကို ကြိုက်တယ်။ အများကောင်းစားရေးကို မကြိုက်ဘူး။ ကိုယ့်ကို အနိုင်ကျင့်တာကို မကြိုက်ဘူး။ သူတစ်ပါးကို ကိုယ်က အနိုင်ကျင့်ရတာကိုကျတော့ အလွန်ကြိုက်တယ်။ ကိုယ့်အပေါ် မတရားခြယ်လှယ်တာကို ဘယ်သူမှ မကြိုက်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ်ကကျတော့ ခြယ်လှယ်ချင်တယ်။ ကျော်ချင်တယ်။ သာချင်တယ်။ ပခုံးချင်းယှဉ်လိုက်ရင် ကိုယ်က ခေါင်းတစ်လုံး သာချင်တာပဲ။

လူကို မဆိုထားပါနဲ့။ တိရစ္ဆာန်တွေတောင်မှ သူတို့ကို ချုပ်ချယ်ထားရင် မကြိုက်ဘူး။ ရုန်းကြကန်ကြတယ်။ ချုပ်ချယ်မှုက လွတ်ဖို့အတွက် ရုန်းကြကန်ကြရင်းတောင် အသေခံသွားကြတယ်။ ဒါဟာ သတ္တဝါတွေမှာရှိတဲ့ လွတ်လပ်ခြင်းကို ကြိုက်တဲ့ဗီဇသဘောပါ။ သို့သော်လည်း ကိုယ်က သူတစ်ပါးကို နိုင်ထက်စီးနင်း ချုပ်ချယ်နိုင်တဲ့လူဖြစ်ရင်တော့ သိပ်ဖြစ်ချင်တာပဲ။

တချို့မိဘများက သားသမီးကို လိမ္မာစေချင်လို့ ချုပ်ချယ်ကြတယ်။ သူတို့ စိတ်ထဲမှာတော့ သားသမီးကို လိမ္မာစေချင်လို့ဆိုတဲ့ စေတနာကြောင့်လို့ တစ်လွဲထင်နေကြတယ်။ ဒီလိုချုပ်ချယ်လို့ ကောင်းစားသွားတဲ့ သားသမီးတွေ မတွေ့ဖူးပါဘူး။ ခြံခုန်ထွက်ပြီး ပျက်စီးသွားတဲ့ သားသမီးတွေကိုသာ အများအားဖြင့် တွေ့ကြရပါတယ်။ လူ့စိတ်သဘာဝရဲ့ မှားယွင်းတဲ့ လက်ခံထားမှုတစ်ခုပါပဲ။ ဒါတွေအားလုံးဟာ စာရင်းချုပ်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါကျတော့ အခြေခံက မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့ ပပဉ္စတရားတွေကို ပုထုဇဉ်တွေ ကျင့်သုံးနေကြလို့ပါပဲ။

‘ပပဉ္စတရား’ ဆိုတာ သံသရာကို အကျယ်ချဲ့တတ်တဲ့တရားပါ။ ဒါက ဘာတွေလဲဆိုတော့ တဏှာရယ်၊ မာနရယ်၊ ဒိဋ္ဌိရယ်ပါပဲ။

တဏှာဆိုတာကတော့ လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်တရားများ sensual pleasure ကို အလွန်အထင်ကြီးတာ၊ အလွန်တပ်မက်တာ၊ အလွန်စွဲလမ်းတာပါပဲ။

မာနဆိုတာက ထောင်လွှားချင်တဲ့စိတ်၊ တက်ကြွတဲ့စိတ်၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုသာ အမြတ်ထားလိုတဲ့စိတ်၊ သူများထက် ကိုယ်က ခေါင်းတစ်လုံးသာချင်တဲ့ အမြဲနိုင်နေ၊ တိုင်းနေတဲ့စိတ်ပဲ။

ဒိဋ္ဌိဆိုတာကတော့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုပြောတာ၊ လောကမှာ တကယ်ဖြစ်ပျက် နေတဲ့တရားတွေကို အမှန်အတိုင်း မမြင်တဲ့အတွက် မှောက်မှောက်မှားမှား ထင်မြင်စွဲလမ်း ယုံကြည်နေတာတွေအားလုံးဟာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိတွေချည်းပါပဲ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကတော့ ဒိဋ္ဌိမျိုး ခြောက်ဆယ်နှစ်ပါးတောင် ရှိတယ်လို့ ဗြဟ္မာ့ဇာလသုတ်မှာ ဟောထားပါတယ်။ ကျယ်လွန်းမှာမို့ မပြောတော့ပါဘူး။

ဒီမှာ ပြောချင်တာကတော့ လူ (ပုထုဇဉ်) ရဲ့စိတ်ဟာ တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ သံသရာရှည်စေတဲ့ တရားဆိုးတွေနဲ့ ထုံထားတယ်။ ဒါကြောင့် လူ့စိတ်ဟာ ဘယ်တော့မှ ကောင်းတာ၊ မြတ်တာ၊ သံသရာက လွတ်မြောက်နိုင်တာမျိုးကို မကြိုက်ချင်ဘူး။ ဒီ နေရာမှာ တချို့က 'ကျုပ်တို့ကတော့ သံသရာက လွတ်မြောက်ချင်တယ်။ ယုတ်တာ တွေ၊ ညံ့တာတွေကို မကြိုက်ဘူး။ အကုသိုလ်ကိုလည်း နည်းအောင်နေတယ်။ ကုသိုလ် စိတ်ကိုလည်း ပွားတယ်။ စိတ်ကိုလည်း စင်ကြယ်အောင် ထားတယ်' လို့ ပြောချင် ကြလိမ့်မယ်။ အကျွန်ုပ်ဆိုပြောနေတဲ့အထဲမှာ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေ မပါပါဘူး။ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ် မျိုးဟာ ပုထုဇဉ်စာရင်းက ပယ်ပြီးသူတွေဖြစ်ပါတယ်။ အရိယာအစစ်ကြီး မဖြစ်ကြ သေးရင်တောင် ကလျာဏပုထုဇဉ်၊ ဘုံစဉ်စံအရိယာ (စူဠသောတာပန်) မျိုးစေ့ပြေးသူတွေ လို့ အကျွန်ုပ်သဘောထား နားလည်ပါတယ်။

ခုပြောတာက ပုထုဇဉ်အရိုင်း (မြန်မာစကားမှာ နလပိန်းတုံးဆိုသူ) တွေကို ရည်ညွှန်းပြီးပြောတာပါ။ ပုထုဇဉ်အရိုင်းကို အန္ဓပုထုဇဉ်လို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။ 'အန္ဓ' ဆိုတဲ့ ပါဠိစကား မျက်ကန်း၊ နားပင်းတဲ့သဘောကို ပြောတာ။ အန္ဓဂတ ဆိုတာ ကန်းခြင်းသို့ ရောက်သည်လို့ ပဒတ္တပဉ္စူသာ ပါဠိအဘိဓာန်မှာ ပြပါတယ်။ မြန်မာ စကားရိုးရိုးနဲ့ ပြောရင် အန္ဓပုထုဇဉ်ဆိုတာ သူတော်ကောင်းတရား အရိယာကျင့်စဉ်နဲ့ တစ်သီးတစ်ခြားဖြစ်ပြီး အသိကန်း ဉာဏ်ကန်းပုထုဇဉ်အန္ဓတွေဟာ အကောင်းတရား၊ အမြတ်တရားတွေကို မကြိုက်တတ်ဘူး၊ အယုတ်တရားတွေ၊ အမိုက်တရားတွေကိုသာ ကြိုက်ကြတယ်လို့ ပြောခြင်းဖြစ်တယ်။

ဒီအချက်ကို လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကလည်း ဗောဓိပက္ခိယ ဒီပနီမှာ ဘယ်လို ပြထားသလဲလို့ဆိုတော့ 'ပါပသ္မိရမတေမနော' (ဓမ္မပဒပါဠိတော်)၊ မနော၊ စိတ်သည်။ ပါပသ္မိ၊ မကောင်းရာ၌သာလျှင်။ ရမတေ၊ မွေ့လျော်၏။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားက စစချင်းပယ်တယ်။ အဲဒါက တခြားမဟုတ်ဘူး။ အတ္တကိလမတော နယောဂခေါ်တဲ့ ဘဝဝိတ်ပင်ရေးတရားပဲ။ ပြီးမှ မြတ်စွာဘုရားက သူရဲ့အလယ်လမ်းစဉ်၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါကို ဟောတာ။

ခု ဒီမှာ ကောင်းတယ်ဆိုတဲ့ တရားဟာ ဘာလဲ။ ဒါကို အဖြေပေးရမယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာမှာတော့ ကောင်းမှုနဲ့ မကောင်းမှုကို ခွဲခြားပြတဲ့ဝေါဟာရ ရှိတယ်။

ကုသိုလ်ဆိုတာ ကောင်းမှု the good

အကုသိုလ်ဆိုတာ မကောင်းမှု the evil ပဲ။ ဒါဖြင့် ဘယ်ဟာကောင်းသလဲ။ ချမ်းမြေ့ဆရာတော်က ဆင်းရဲငြိမ်းအေးချမ်းသာရေး တရားမှာ အပြစ်မရှိတာ ကောင်းမှု လို့ အဓိပ္ပာယ်ပေးတယ်။ ဒီတော့ အပြစ်ရှိတာဟာ မကောင်းမှုပဲပေါ့။ ရှင်းပါတယ်။ ခုသိဖို့လိုတာက တစ်ခုတည်းပဲ။ အပြစ်ဆိုတာ ဘာလဲ။ အပြစ်ဆိုတာ ထိခိုက်တာ (မိမိကိုဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးကိုဖြစ်စေ ထိခိုက်နစ်နာစေတာ) မှန်သမျှဟာ အပြစ်ပဲ။ ဒီလိုဆိုရင် မိမိ သူတစ်ပါး နှစ်ဦးသားကို မထိခိုက်တာဟာ (အပြစ်မရှိတဲ့အတွက်) ကောင်းမှုလို့ သတ်မှတ်နိုင်ပါပြီ။

မြတ်စွာဘုရားက ကုသလာအနုဝမ္မသုခဝိပါကလက္ခဏာ။ အကုသလာသာဝဇ္ဇ ဒုက္ခဝိပါက လက္ခဏာလို့ ဟောပါတယ်။* တစ်ဆက်တည်းမှာပဲ

သူတစ်ပါးအသက်ကို သတ်တာ (အကြမ်းဖက်တာ) ဟာ အပြစ်ရှိသလား၊ မရှိဘူးလား။

သူတစ်ပါးအိမ်ရာကို ပြစ်မှားတာဟာ အပြစ်ရှိသလား၊ မရှိဘူးလား။

အရက်သောက်တာ အပြစ်ရှိသလား၊ မရှိဘူးလား။

မုသားပြောတာ (လိမ်လည်တာ)ဟာ အပြစ်ရှိသလား၊ မရှိဘူးလား။

သူ့ပစ္စည်းကို မပေးဘဲ ယူတာ အပြစ်ရှိသလား၊ မရှိဘူးလား။

အဖြေက လွယ်လွယ်ကလေး။ မိမိကိုဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးကိုဖြစ်စေ ထိခိုက်နစ်နာ အောင် လုပ်တာမှန်သမျှ အပြစ်ရှိတယ်။ အကုသိုလ်ချည်းပဲ။

ဒါဆိုရင် လောကမှာ အကြမ်းဖက်နေတယ်။ မုသာဝါဒတွေ တွင်တွင်ကျယ် ကျယ် ပြောပြီးလူတွေကို လှည့်ဖြားနေကြတယ်။ မူးယစ်ဆေးတွေ ရောင်းဝယ်နေကြ တယ်။ အိမ်ထောင်ရေးဘဝတွေကို ပျက်စီးအောင် လုပ်ကြတယ်။ သူတစ်ပါးရဲ့ကိုယ်ပိုင် ပစ္စည်းတွေကို ပျက်စီးအောင် လုယက်နည်းမျိုးစုံနဲ့ လုယက်ဖျက်ဆီးနေကြတယ်။ နယ်မြေတွေကအစ လုယက်ယူနေကြတယ်။ မျက်မှောက်ကမ္ဘာမှာ လောကကြီးတစ်ခုလုံး ဆူပွက်နေပါတယ်။ အဲဒါ ဘာဖြစ်လို့ ဖြစ်ရတာလဲ။ အကျွန်ုပ် အတွေးအမြင်ကို ပြောပါ့မယ်။ အဲဒါ ပုထုဇဉ် အကောင်းမကြိုက်လို့ပါပဲ။

* ဆင်းရဲငြိမ်းအေးချမ်းသာရေးတရား၊ ချမ်းမြေ့ဆရာတော်၊ ၃၁- ၁၇၈

နေရေး သေရေး ဘဝင်အေး ဒဿန

အတွေးအမြင် (၂၅) အုပ်မြောက် ငွေရတု အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ဤစာကို ရေးလိုက်ပါသည်။ ကြားဖြတ်အထူးရေးခြင်းဖြစ်၍ ရေးလက်စ 'ကဗျာဒဿန' ကို ခေတ္တရပ်ခြင်းအတွက် စာဖတ်သူများ သည်းခံခွင့်လွှတ်ကြပါရန်

အတွေးအမြင်အယ်ဒီတာများခင်ဗျား

ဒီစာကို 'အထူး' ရေးလိုက်ပါတယ်။ 'အထူး' ဆိုတာ ခါတိုင်းနှင့်မတူတာ၊ သမားရိုးကျမဟုတ်တာ၊ တမင်တကာလုပ်တာ၊ သီးခြားရည်ရွယ်ချက်ရှိတာ၊ အထိမ်းအမှတ်သဘောပါတာတွေကို ဆိုတာလို့ ကျွန်တော်သဘောရပါတယ်။ ပိုပြီးထူးတာကတော့ ယေဘုယျသဘောမျိုးမဟုတ်ဘဲ ဝိသေသ သဘောပြောရာမှာ လက်ငင်းအကျိုးကို ချက်ချင်းရအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်တာဟာ အထူးဆုံးဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

'နေရေး သေရေး ဘဝင်အေး ဒဿန' ဟာ အဲဒီသဘောဖြင့် ထူးခြားလိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်မျှော်လင့်ပါတယ်။

တစ်နေ့တုန်းက 'အတွေးအမြင်' အယ်ဒီတာအခန်းမှာ ကျွန်တော်တို့တစ်စု ဆုံမိကြတုန်းက ကျွန်တော်ပြောခဲ့တဲ့စကားတွေကို မှတ်မိသေးလား။ နောက်ဆုံးပြောတဲ့စကား 'အတွင်းကဟာတွေကို အပြင်ကိုမထုတ်နှင့်၊ အပြင်ကဟာတွေကိုလည်း အထဲကိုမသွင်းနှင့်' ဆိုတဲ့ ဆရာဇော်ကျိရဲ့စကား။ အတိအကျမမှတ်မိတော့ဘူး။ ငွေတာရီထဲက ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်။ ကျွန်တော်ထင်တာကတော့ 'အပြင်နှင့်အတွင်း' လို့ ထင်တယ်။ ဆရာဇော်ကျိရဲ့ဆောင်းပါးနာမည်ကတော့ အတိအကျဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်မယ်၊ ထားပါတော့။ ဒီဆောင်းပါးမှာ ဆရာညွန့်ပြထားတာက သိပ်ကောင်းတယ်။ လူ့ဘဝမှာ အပြင်ကမြင်တာ၊ ကြားတာတွေကို မိမိရဲ့ရင်ထဲကို ယူလာရင် လောဘဖြစ်စရာတွေ၊ ဒေါသဖြစ်စရာတွေ၊ မာနဖြစ်စရာတွေဖြစ်ပြီး ကိုယ်ပဲ ဒုက္ခရောက်ရတယ်။ ဒီလိုပဲ ကိုယ့်ရင်ထဲက လောဘသဘောတရားတွေ၊ ဒေါသတရားတွေ၏ မာနတရားတွေကို အပြင်ကို ထုတ်လိုက်ရင်လည်း ပတ်ဝန်းကျင် ဒုက္ခရောက်ရတာပဲတဲ့။ ဒါကြောင့် အပြင်ကဟာတွေကို အထဲကို သွင်းမလာဘဲ အပြင်မှာထားတာ အကောင်းဆုံး။ အတွင်းကဟာတွေကိုလည်း အပြင်ကိုမထုတ်ဘဲ အတွင်းမှာသိမ်းဆည်းထားတာ အကောင်းဆုံးလို့ 'တရား' ကို ဆရာက ပြသွားတယ်။

ဒါဟာ ဆရာရဲ့ဘဝဒဿနတစ်ခုပဲ ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့လည်း ကျွန်တော်ထင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဘဝတစ်လျှောက်လုံးမှာ ဆရာမျက်နှာဟာ အလွန်ချိုမြတယ်။ အသက် ၈၀ ကျော်အထိ ဆရာဟာ တစ်စုံတစ်ခုသော ငြိမ်းအေးမှုနှင့် ကျန်းကျန်းမာမာ နေနေရတယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ ဒါက လက်တွေ့တရားလေ။ ဒီတော့ တစ်နေ့က ခင်ဗျားတို့ ပြောနေတဲ့ နေ့စဉ်ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ ဘဝပြဿနာအကြောင်းစကားတွေကို ကြားတော့ ကျွန်တော်က ဆရာဖော်ဂျီလို နှလုံးသွင်းမှန်စေချင်တဲ့ စေတနာနှင့် ခင်ဗျားတို့ ပြောနေတဲ့ စကားစဉ်ရဲ့ အဆန်သဘောတွေကို ပြောလိုက်မိတယ်။ အဲဒီနေ့က ပြောနေကြတာ၊ အကြွေဖိုက်ဆံရှားလို့ အကျပ်အတည်းဖြစ်ကြပုံတွေမဟုတ်လား၊ ဒါ လက်ငင်း အကြောင်း။

တရားကိုယ်သဘောက

ဆရာတစ်ယောက်ကပြောတယ်။ ကားစပယ်ရာက အနုတ်မပါရင် ကားပေါ်မတက်နှင့် အမ်းစရာ အနုတ်မရှိဘူးဆိုပြီး ပြား ၃၀ လမ်းကို ပြား ၅၀ ယူတယ်။ ဟုတ်ပါတယ်။ ဟင်းရွက်သည်ကလည်း ၇၅ ပြားဖိုးဝယ်တာတောင် ၂၅ ပြား မြန်မအမ်းဘူး၊ တစ်နေ့ နံနံပင် ၂၅ ပြားဖိုး ထပ်ယူရတယ်။ ကျွန်တော်က ဈေးဝယ်နေတာ သိတယ်။ ကြားလည်းကြားတယ်။ ‘ကျွန်မတို့က တစ်ကျပ်ကို ၇၅ ပြားနှင့်လဲရတာ’ တဲ့။ အမြတ်ထုတ်မှုဆိုတာ နေရာတကာမှာ ရှိတယ်။ အမြတ်ထုတ်ချင်တဲ့ ဝါသနာ လူတိုင်းမှာ ရှိတယ်။ ပြီးတော့ အမြတ်ထုတ်တဲ့နည်းကို သင်ပေးစရာမလိုဘူး။ ကားလ်မတ်က အရင်းကျမ်း (ဒတ်(စ)ကက်ပီတယ်) ထဲမှာ ရေးပြမှ လူတွေ အမြတ်ထုတ်တတ်တာမဟုတ်ဘူး။ ကမ္ဘာဦးအစကတည်းက လူတွေ လုပ်တတ်တာ၊ ဒါဟာ တကယ်တော့ စာရိတ္တပျက်ပြားတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အမြတ်မရရင် အရင်းပြုတ်သွားမယ်ဆိုတဲ့ လူမှုရေး နိယာမက ရှိနေတယ်။ ဒါကို လူသားလွန်ဆန်နိုင်ပါ့မလား၊ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ဒီအမြတ်ထုတ်မှုကို အမြတ်ထုတ်တယ်၊ ခေါင်းပုံဖြတ်တယ်၊ မတရား စီးပွားရှာတယ်လို့ပြောရင် စကားလုံးကြောင့် လူစိတ်မှာ မုန်းတီးမှုတွေ၊ ဒေါသတွေ ဖြစ်လာရတယ်။ ဒီစကားလုံးတွေကထွက်တဲ့ အသံတွေကို လူတွေမနှစ်သက်ဘူး၊ မကျေနပ်ဘူး။ ဒါဟာ ဘာသာစကားရဲ့ လူ့အပေါ်သက်ရောက်တဲ့ သြဇာသဘောပဲဗျ။ ဒါကို အမြတ်ထုတ်တယ်၊ ခေါင်းပုံဖြတ်တယ်လို့ မပြောဘဲနှင့် သူဝမ်းစာ သူရှာစားရတာပါဗျာ။ သူ့ခမျာ ဒီလို လုပ်စားရရှာတယ်လို့ ပြောရင် လူစိတ်မှာ သနားလာတယ်။ ခွင့်လွှတ်ချင်တယ်။ ဒါကြောင့် ကမ္ဘာပေါ်မှာ ဒဿနဆရာတွေပဲဖြစ်ဖြစ်၊ နိုင်ငံရေးသမားတွေပဲဖြစ်ဖြစ် လူတွေကို ကိုယ့်နောက်ပါအောင် လုပ်ချင်ရင် စကားလုံးတွေနှင့် စိတ်လှုပ်ရှားအောင်လုပ်ပြီး ဆွဲခေါ်သွားတတ်ကြတယ်။

ကျွန်တော်ပြောချင်တာက လူ့ဘဝမှာ နေတတ်မှ စိတ်ချမ်းသာမယ်။ နေရေး
 သေရေးအတွက် ဘဝင်အေးဖို့ကတော့ မြင်တတ်ဖို့၊ နှလုံးထားတတ်ဖို့ လိုပါတယ်ဗျာ။
 လောကလွင်တီးခေါင်မှာ မျက်မှန်အနီကြီးတပ်ပြီး ကြည့်လိုက်ရင် တစ်လောကလုံး
 ပူလောင်ပြီး ကိုယ်ပါ နှလုံးပူတာပေါ့။ မျက်မှန်စိမ်းတပ်ကြည့်လိုက်ရင်တော့ နှလုံးအေး
 တာပေါ့။ နှလုံးပူမှု၊ နှလုံးအေးမှုဆိုတာ တကယ်တော့ ရုပ်မြင်ပုံပေါ်မှာ တည်နေပါတယ်။

အနာဂတ်ကြို စာပေအနုပညာသဘောမှန်ဝါဒသစ်

နိဒါန်း

- ၁။ ဖွံဖြိုးဆဲ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းများတွင် လိုအပ်သော စာပေအနုပညာဆိုင်ရာ ရသပညာသဘောတရားတစ်ရပ်ကို ဤစာတန်းတွင် တင်ပြပါသည်။
- ၂။ ဖွံဖြိုးဆဲ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းများသည် မိမိတို့ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ တိုးတက် ဖွံဖြိုးရေးကို အားထုတ်ကြရာတွင် မိမိတို့ ချမှတ်ကျင့်သုံးလျက်ရှိသော မူဝါဒ လမ်းစဉ်နှင့်အညီအထောက်အကူပြုမည့် 'စာပေအနုပညာဆိုင်ရာ ဒဿနအမြင်' လိုအပ်သည်။ (စာပေအနုပညာဆိုင်ရာ ဒဿနအမြင်သည် စာပေအနုပညာဆိုင်ရာ ဝါဒလမ်းညွှန်ချက် မဟုတ်ပါ)
- ၃။ စာပေအနုပညာဆိုင်ရာ ဒဿနအမြင်သည် ရသပညာ သဘောတရားတစ်ရပ် သာဖြစ်သည်။ ထိုအမြင်သဘောတရားသည် ရသပညာဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို သာ ဖြေရှင်းသည်။
- ၄။ 'အနာဂတ်ကြို စာပေအနုပညာ သဘောမှန်ဝါဒ' (Futuristic Neo-realism of Art and Literature) ဟူသည် ရသပညာသဘောတရားအမြင်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ ဤသဘောတရားသည် ဖွံဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၊ ဖွံဖြိုးဆဲ လူ့အဖွဲ့အစည်း များတွင် ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိသော ရသဆိုင်ရာ ပြဿနာတစ်ရပ်ကို ဖြေရှင်းရန် အတွက် ပေါ်ပေါက်သည့် လုပ်နည်းလုပ်ဟန်သာဖြစ်သည်။
- ၅။ ဖွံဖြိုးဆဲ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းများတွင် ကြုံတွေ့ရသော ရသပြဿနာဆိုသည် မှာ အနုပညာဖန်တီးကြရာတွင် ပရိသတ်၏အကြိုက်ကို ဖန်တီးနိုင်သောအခါ ပရိသတ်အကျိုးမရှိခြင်းနှင့် ပရိသတ်အကျိုးကို ဖန်တီးနိုင်သောအခါ ပရိသတ် အကြိုက်မဖြစ်ခြင်း ပြဿနာဖြစ်ပါသည်။ (တစ်နည်းအားဖြင့် အနုပညာဖန်တီး ကြရာ၌ ပရိသတ်အကြိုက်လည်းဖြစ်၍ အကျိုးလည်းရှိအောင် မဖန်တီးနိုင်ခြင်း အခက်အခဲကို ဆိုလိုပါသည်။)
- ၆။ ဤတွင် 'အနုပညာသည် လူ့ဘဝထဲမှာ လူ့ဘဝအတွက် ပေါ်ပေါက်လာသော တန်ဖိုးပါသည့် ပစ္စည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ အနုပညာရှင်သည် လူထဲက လူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အနုပညာရှင်မှာ လူမှုဘဝသဘာဝပြောရေး၊ လှပတင့်

တယ်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းသာယာရေးသော မွန်မြတ်သော လူမှုတာဝန်များရှိသည်။ သို့သော် အနုပညာရှင်သည် လူသားမန်မဟုတ်၊ လူ့ပြိန်းမဟုတ်။ သူ့မှာ လော၏ အလှနှင့်ဘဝ၏ ရသကို ရှာဖွေတတ်သော ကြံစည်ဖန်တီးတတ်သော ထူးခြားသည့်ရူပဉာဏ်နှင့် ကျွမ်းကျင်မှုအတတ်ပညာရှိသည်။ ဘဝ၏ အလှကို မမြင်တတ်သော လူသားမန်ပရိသတ်တို့အား လောကအလှ အဝအလှများကို မြင်တတ်အောင် မျက်စိဖွင့်ပေးနိုင်သော သတ္တိထူးလည်း ရှိသူဖြစ်သည်' ဟူ၍ အနာဂတ်ကြိုသဘောမှန်ဝါဒသစ်က လက်ခံယုံကြည်သည်။

အနာဂတ်ကြိုသဘောမှန် ဝါဒသစ်၏သဘော

- ၇။ 'အနာဂတ်ကြိုသဘောမှန်ဝါဒသစ်' ဟူသည် အနုပညာဆိုင်ရာ အနာဂတ်ကြိုဝါဒနှင့် သရုပ်မှန်ဝါဒကို ယထာဘူတကျစွာ ပေါင်းစည်းရှုမြင်သုံးသပ်ထားသော အနုပညာဆိုင်ရာ ရသသဘောတရားအမြင်တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။
- ၈။ ဤတွင် 'အနာဂတ်ကြိုဝါဒသစ်' ၏ သဘောနှင့် 'သဘောမှန်ဝါဒ' ဟူသော သဘောမှန်နှစ်ရပ်ကို ရှင်းလင်းတင်ပြသင့်သည်ဟု ထင်ပါသည်။
- ၉။ 'အနာဂတ်ကြိုဝါဒ' ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာအားဖြင့် 'ဖျူရှာရဇွင်း (Futurism) ဟု ခေါ်ပါသည်။ မူလအနာဂတ်ကြိုဝါဒသည် ၁၉၁၀ ပြည့်နှစ်ဝန်းကျင်တွင် အီတလီပြည်၌ စတင်ပေါ်ပေါက်ပါသည်။ အက်မ်၊ တီ၊ မာရီနက်တီ (၁၈၇၆-၁၉၄၄) ဆိုသူက စတင်၍ ဖော်ထုတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သူ၏စာအုပ်မှာ (Manifesti Del Futurismo) 'အနာဂတ်ကြိုဝါဒ ကြေညာစာတမ်း' ကျမ်းဖြစ်သည်။ ထိုကျမ်းတွင် သူက 'ကျွန်ုပ်သည် စက်ယန္တရားများ၏ ဆထက်ထမ်းပိုး တိုးတက်ကြီးပွား၍ အောင်ပွဲခံလာခြင်းကို ချီးမွမ်းထောမနာပြုရပေတော့မည်။'

'လျင်မြန်စွာ မောင်းနှင်သွားသော ပြိုင်ကားသည် ဆမိုသရေ၏ အောင်ပွဲခံနတ်သမီးရုပ်တုထက် အဆများစွာ ပိုမိုလှပသည်' ဟု သူကဆိုလိုက်သော်လည်း သူဆိုလိုသည်မှာ လူသားတို့အဖို့ အနာဂတ်ကာလ၌ စက်ယန္တရားကြီးများကိုသာ အမှီပြုအားထား၍ လူ့လောကတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ လူ့လောက သာယာဝပြောရေးကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ကြရပေတော့မည်။ လူ့အနာဂတ်ဆိုသည်မှာ တခြားတော့ မဟုတ်။ စက်မှုထွန်းကားသောဘဝပင် ဖြစ်သည်။ စက်မှုဘဝသို့ ရောက်သည်နှင့်အမျှ လူတို့၏ ရသခံစားမှုသဘောတို့သည်လည်း ပြောင်းလဲသွားပေတော့မည်။ ယခင်က အဆွေကြီးလို ငုတ်တုတ်ကြီး ရပ်နေသည့် ကျောက်ရုပ်လို အနုပညာ၊ သို့မဟုတ် ရုပ်နေ ငြိမ်သက်နေ (ဆေးနေ) သော အနုပညာမျိုး

ကို လူတို့သည် အရသာခံနိုင်ကြတော့မည်မဟုတ်။ လူတို့၏ ရသအာရုံတွင် ထိုအရာများကို ငြီးငွေ့သွားမည်။ အနုပညာအဆေးများကို ဘယ်သူကမျှ လှသည် ဟု ထင်ကြတော့မည်မဟုတ်။ ရှင်သန်လှုပ်ရှားနေသော အနုပညာများကိုသာ လူတို့နှစ်သက်ကြပေတော့မည်။ စက်မှုဘဝကား အလွန်အလှုပ်ရှားများသော ဘဝ။ ရှင်သန်သော၊ တက်ကြွသော၊ ပေါ့ပါးသော၊ လျင်မြန်သောဘဝမျိုးဖြစ် သည်။ စက်မှုဘဝ၏ ရှင်သန်တက်ကြွ လျင်မြန်လှုပ်ရှားသော သဘာဝနှင့်အညီ အနာဂတ်၌ ပေါ်ပေါက်ရမည့် အနုပညာသည်လည်း လျင်မြန်တက်ကြွ ရှင်သန် လှုပ်ရှားသော နရီစည်းချက်ပါရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။

သူ့ဝါဒသည် 'စက်မှုခိုင်းနမစ်ဝါဒ' ဖြစ်သည်ဟုလည်း ဆိုကြသည်။ ဤကား အနာဂတ်ကြို စာပေအနုပညာဝါဒ၏ အခြေခံသဘောတရားဖြစ်သည်။

၁၀။ စင်စစ် အနုပညာဆိုင်ရာ 'အနာဂတ်ကြိုဝါဒ' သည် မော်ဒန်နဇွင်းဟုခေါ်သော ခေတ်ဆန်းဝါဒများအတက် တစ်ခုအပါဝင်ဖြစ်သည်။ အနုပညာ၏ ပုံသဏ္ဍာန် ဆန်းသစ်ရေး၊ ဆန်းသစ်တီထွင်ရေးသက်သက်ကိုသာ ဦးစားပေးလွန်းပြီး အနု ပညာ၏ လှမှုလိုအပ်မှု လိုအပ်ချက်ကို မျက်ကွယ်ပြုလွန်းသောဝါဒဖြစ်သည်။ အနုပညာခံစားသူပရိသတ် နားလည်သည်ဖြစ်စေ၊ နားမလည်သည်ဖြစ်စေ၊ အကျိုးရှိသည်ဖြစ်စေ အကျိုးမရှိသည်ဖြစ်စေ သူတို့သည် အလွန်လျင်မြန်တက် ကြွ လှုပ်ရှားဟန် ထက်သန်သော နရီစည်းချက် (အာရုံ)များ ဖြစ်ပေါ်ရေးကို လှုံ့ဆော်သည့် စိတ္တဇဆန်သော ဟန်သစ်များ ဖန်တီးရေးကိုသာ အာရုံပြုခဲ့ ကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤစာတန်းတွင် မာရီနက်တီ၏ 'မင်နီဖက်စ်တို' တွင် ပါသောသဘောတရားများအားလုံးကို မယူ၊ အခြေခံဒဿနသဘောမျှကို သာ ယူကြောင်း ဝန်ခံပါသည်။

၁၁။ တစ်ဖန် ဤစာတန်း၏အခြေခံဖြစ်သော 'သဘောမှန်ဝါဒ' ၏ သဘောကို တင်ပြရန် လိုပေဦးမည်။ သဘောမှန်ဝါဒဟူသည် အဘယ်နည်း။

သဘောမှန်ဝါဒဟူသည် ပရမတ္ထသစ္စာတရားများကိုလည်းကောင်း၊ သမုတိ သစ္စာတရားများကိုလည်းကောင်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ထင်ဟပ်ပြသော အနုပညာ ဝါဒမျိုးအားလုံးကို ခေါ်ပါသည်။ ပရမတ္ထနယ်၌ ရုပ်တရားများ၏ ဖြစ်ပျက် ပြုပြင်နေမှု၊ စိတ် စေတသိက်များ၏ ဖြစ်ပျက်ပြုပြင်နေမှု အားလုံးကိုလည်း ကောင်း၊ သမုတိသစ္စာနယ်မှ အတ္တပညတ်၊ နာမပညတ်များအားလုံး၏ ဖြစ် ပျက်ပြုပြင်မှုများကိုလည်းကောင်း၊ လူသား၏ ဉာဏ်မိသမျှဖြင့် ထိတွေ့ခံစား ပြီးနောက် အနုပညာရှင်၏ ထက်သန်သော ပဋိဘာန်ဉာဏ်ဖြင့် ကွန်မြူးတင်ပြ ခြင်းအားလုံးကို သဘောမှန်ဝါဒဟု ဆိုပါသည်။

သို့ရာတွင် ဤဝါဒ၌ လက်ခံထားသော 'သဘောမှန်ဝါဒသစ်' ဟူရာတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်၏ ပကတိရုပ်ပိုင်းဘဝနှင့် စိတ်ပိုင်းဘဝ အခြေအနေများအားလုံး ထဲမှ ထိုလူ့အဖွဲ့အစည်း၏ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး၊ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ သာယာဝပြောရေး၊ ငြိမ်းချမ်းသာယာရေးတည်းဟူသော ပြည်သူ့ပရိသတ်တို့ လိုလားတောင့်တကြသည့် ဘဝဆန္ဒများနှင့် ဘဝခံစားချက်များကို အနုပညာရှင်က စေတနာရှေ့ထား၍ မှန်ကန်စွာ ရွေးချယ်တင်ပြသော အနုပညာစနစ်ကို ဆိုခြင်းဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ဤအနုပညာဝါဒသည် အမျိုးသားဟန်လက္ခဏာကို ဆောင်ယူသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်၏ ပကတိ ရေမြေသဘာဝနှင့် ဓလေ့ထုံးစံဘဝတန်ဖိုးများကို ကိုယ်စားပြုသည်။

သို့သော် သမုတိနယ်မှ ဘဝသစ္စာတရားတို့သည် အစဉ်ပြောင်းလဲ၍ ဖြစ်ပျက်နေကြကုန်သည်။ အဟောင်းတို့ ပြောင်းလဲသွားသောနေရာတွင် အစဉ်အသစ်အဆန်များက နေရာယူလျက်ရှိကြသည်ဟူသော ပဓာနအချက်ကိုလည်း အစဉ်နလုံးသွင်းသည်။ ထိုအကောင်းကြောင့် 'သဘောမှန်ဝါဒသစ်' သည် အနုပညာရှင်တို့၏ ဖန်ဆင်းမှု (ဝါ) ဆန်းသစ်သော ကြံစည်ဖန်တီးမှုကို အသိအမှတ်ပြုရုံမျှမက အလေးအနက် တန်ဖိုးထားသည်။

ဤသရုပ်မှန်ဝါဒသစ်သည် အတိတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလတို့၏ ရုပ်ပိုင်းနှင့် စိတ်ပိုင်း အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်မှုများ၊ ခွဲစည်းဖြစ်ပေါ်မှုများကို အခြေခံထားသော်လည်း လူတို့ မျှော်လင့်ချက်ထားသော အနာဂတ်ကို ပို၍မျှော်မှန်းသည်။ အနာဂတ်ကာလ၌ မွေးဖွားရှင်သန်လာမည့်ဘဝ အစစ်အမှန် (သစ္စာ) တရားများကို ဤအနုပညာအမြင်တရားက ထင်ရှားစွာ ဖော်ကျူးမည်ဖြစ်သည်။

ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၏ အနာဂတ်

၁၂။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံ၊ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းဆိုသည်မှာ လွတ်လပ်ရေးနှင့် တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး၊ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်စိုးရဲနှင့် တန်းတူညီမျှရေး၊ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ သာယာဝပြောရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတို့အတွက် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားလျက် အနာဂတ် လူ့ဘောင်သစ်ကို ကြိုးစားတည်ဆောက်နေကြသော နိုင်ငံ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်ကြသည်။

၁၃။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းများ ရင်ဆိုင်နေရသော ပြဿနာများနှင့် ယင်းတို့၏ ရည်မှန်းချက်ကို 'ဖွံ့ဖြိုးဆဲလူမျိုးများ၏ အတွေးအခေါ် အယူအဆများ' (The Ideologies of the Developing Nations) ကျမ်းကို ပြုစုတည်းဖြတ်သူ ပါမောက္ခပေါလ်၊ အီး၊ ဆစ်ဂမာန် ဂျူနီယာ (Paul E. Sigmund, Jr.) က

အောက်ပါအတိုင်း သုံးသပ်ထားရာ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆ၍ ဤတွင်ဖော်ပြပါမည်။

‘အမျိုးသား တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေး’ ဆိုသော ဖွံ့ဖြိုးဆဲလူမျိုးများ၏ ခေါင်းဆောင်အများ ပြောဆိုနေကြသည့် စကားသည် အဓိကအားဖြင့် စီးပွားတိုးတက်ရေးကို ဆိုခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

‘ထိုခေါင်းဆောင်များက ကမ္ဘာကြီး နှစ်ခြမ်းကွဲနေသည့် အဓိကအကြောင်းရင်းသည်လည်း ကွန်မြူနစ်ဝါဒနှင့် အရင်းရှင်ဝါ (လွတ်လပ်သော ဒီမိုကရေစီဝါဒ) စသော နိုင်ငံရေးအယူဝါဒ ကွဲပြားခြားနားခြင်းနှင့် မဖွံ့ဖြိုးခြင်း၊ စက်မှုအတတ်ပညာ ခေတ်မီခြင်းနှင့် ခေတ်နောက်ကျခြင်းစသော ကွာဟချက်များကြောင့်သာဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းသို့ လူမှုအဆင့်အတန်း ကွာဟလွန်းမှု ပပျောက်စေရန် ဖန်တီးနိုင်မည့် အဓိကသော့ချက်သည် စီးပွားရေးတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုပင် ဖြစ်သည်။ စီးပွားရေးတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးဟူရာတွင်လည်း စက်မှုထွန်းကားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆလျက်ရှိကြလေသည်။’

‘ယင်းခေါင်းဆောင်တို့သည် စက်မှုထူထောင်ရေးကို ဆောင်ရွက်ကြသောအခါ ဌိမူကား အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ ဥရောပစက်မှုနိုင်ငံများနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံစသော (အရင်းရှင်) နိုင်ငံများ၏ နမူနာကို မယူကြဘဲ ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန်များဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်တတ်ကြပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တိုင်းသည် စီးပွားရေးတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုကို လျင်မြန်သော အဟုန်ဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်မည့်နည်းလမ်းသည်လည်း ဆိုရှယ်လစ်နည်းလမ်းသာ ဖြစ်သည်ဟုလည်း ခံယူကျင့်သုံးတတ်ကြလေသည်။ အရင်းရှင်ဝါဒကို ငြင်းပယ်၍ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို နှစ်သက်လက်ခံကြခြင်းသည် ကိုယ်ကျင့်တရားအကြောင်းကိစ္စနှင့် စီးပွားရေးအကြောင်းကိစ္စနှစ်ရပ်ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ လက်ခံကျင့်သုံးသော ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသည် အမြတ်ထုတ်ခြင်းကင်း၍ တရားမျှတခြင်းကို အခြေခံသော လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ကို တည်ထောင်နိုင်ရန်ပင် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် အဆင်အခြင်ကင်းသော ပရမ်းပတာ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုအစား စီမံကိန်းချ၍ ဆင်ဆင်ခြင်ခြင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အမြတ်ထုတ်၍ စွန့်စားယှဉ်ပြိုင်ကာ တိုင်းတစ်ပါးကို ကျူးကျော်လိုမှုမျိုးကို ဆန့်ကျင်သည့် စက်မှုနိုင်ငံထူထောင်ခြင်းမျိုးသာ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတိုင်းလိုပင် ရည်မှန်းချက်ထား၍ ဆောင်ရွက်နေကြပါသည်။ အာရှ၊ အာဖရိက၊ လက်တင်အမေရိက၊ အရှေ့အလယ်ပိုင်းနိုင်ငံတိုင်းသည် အထက်ပါ ရည်မှန်းချက်ထားကြရာ၌ တူညီကြပါသည်။ ယင်းရည်မှန်းချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရာမှာသာ ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန်ဖြင့် ဆောင်ရွက်တတ်ကြလေသည်။’

ဖွံဖြိုးဆဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ သဘောမှန်များ

၁၄။ ဖွံဖြိုးဆဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းဆိုသည်မှာ အကျဉ်အားဖြင့် 'ဆင်းရဲ၍ ခေတ်
နောက်ကျသော အဖွဲ့အစည်း' ကို သင့်အောင်ခေါ်သော စကားရပ်ဖြစ်သည်။

၁၅။ ဖွံဖြိုးဆဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ ယေဘုယျလက္ခဏာ (သဘောသရုပ်) များမှာ
အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။ ဖွံဖြိုးဆဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းတိုင်းသည်

- * ဝင်ငွေနည်းသည်။
- * လယ်ယာကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းကို အဓိက အခြေစိုက်ကြသည်။
- * လုပ်အားအခြေစိုက် ထုတ်ကုန်အားကိုး စက်မှုမျိုးသာ ရှိသည်။
- * လူဦးရေတိုးနှုန်းမြန်ပြီး ထုတ်လုပ်မှုအလုပ်ခွင် ရှားပါးသည်။
ထို့ကြောင့်
- * အလုပ်လက်မဲ့များသည်။
- * ရသမျှဝင်ငွေ (လုပ်ခ) သည် စားရုံဖြင့်ကုန်သည်။
- * ခေတ်မီအတတ်ပညာနည်းသစ်များ ချို့တဲ့သည်။
- * ကျန်းမာရေး အဆင့်နိမ့်သည်။
- * ဖွံဖြိုးပြီး စက်မှုနိုင်ငံကြီးများ၏ အကူအညီပေးမှုအပေါ် ပို၍မှီခိုနေရသည်။
- * ကြွေးပိသော စီးပွားရေးဝန်ထုပ်ဖိအားကို ခံနေရသည်။
- * ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်တွင် အနိမ့်ဆုံးအဆင့်ဖြင့်သာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရသည်။
မယှဉ်ပြိုင်နိုင်။
- * အထွေထွေအကျပ်အတည်းများကြောင့် ပြည်တွင်းမငြိမ်သက်မှုများသည်။
- * အချို့ဖွံဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ပြည်ပစွက်ဖက်မှုဒဏ်၊ စီးပွားရေး အရေးယူပိတ်
ဆို့မှုဒဏ်များကိုပါ ခံနေရသည်။
- * ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးအကျပ်အတည်းများ ကြုံလာသောအခါ ထိုဒဏ်ကို ထိုဖွံဖြိုး
ဆဲတို့ အများဆုံးခံရသည်။
- * အလုပ်ကို အကြောင်းပြု၍ တောသူတောင်သားများ မြို့ပြသို့ ရွှေ့ပြောင်းမှု
နှုန်းများသည်။
- * ဖွံဖြိုးပြီးနိုင်ငံများ၏ စီးပွားရေး ကျော်နင်းမှုနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ထိုးဖောက်ကျော်
နင်းမှုကို ခံစားရသည်။

၁၆။ ဖွံဖြိုးဆဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ 'အကျိုး' ဆိုသည်မှာ အထက်ဖော်ပြပါ
အထွေထွေ အကျပ်အတည်း အခက်အခဲများကို ကျော်လွန်ရေးပင်ဖြစ်သည်။

၁၇။ 'လူ့ဘောင်သစ် တည်ဆောက်ရေး' ဆိုသည်မှာ ဖွံဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ အနာဂတ်
မျှော်လင့်ချက် (ရည်မှန်းချက်) ဖြစ်သည်။

၁၈။ 'အနာဂတ်သဘောမှန် ဝါဒသစ်' ဆိုသည်မှာ ဖွံဖြိုးဆဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းများ ပက်ဖင်းကြိုနေရသော အထက်ပါ အခက်အခဲ၊ အကျပ်အတည်းမှ ကျော်လွန် ထွက်ခွာမှုတို့ကို ရေးအတွက်လည်းကောင်း၊ 'လူ့ဘောင်သစ်တည်ဆောက်ရေး' မျှော်လင့်ချက်များ ရှင်သန်နိုးကြားလာရေးအတွက်လည်းကောင်း၊ အနာဂတ်တွင် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ဘဝအစစ်အမှန် (သစ္စာ) တရားများကို အနုပညာ ခံစားသူ ပရိသတ်၏ နှလုံးသား၌ တမ်းတအောင်၊ ကြည်နူးနှစ်သိမ့်အောင်၊ ယုံကြည်သက်ဝင်အောင်၊ ဆန်းသစ်၍ ရှင်သန်လှုပ်ရှားတက်ကြွသည့် နည်းနိဿယ (ဒိုင်နမစ်ပုံစံ) ဖြင့် ထင်ရှားအောင် ဖော်ကျူးသော အနုပညာလုပ်နည်း လုပ်ဟန်ဖြစ်သည်။

အနာဂတ်သဘောမှန်ဝါဒ၏ ခံယူချက်

၁၉။ ဖွံဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၏ အမျိုးသားတိုးတက်ရေး (စီးပွားရေး ဖွံဖြိုးတိုးတက်ရေး) သည် ထိုလူ့အဖွဲ့အစည်းများ၌ ကျယ်ပြန့်သော 'စက်မှုဘဝသစ်' ကို (မည်သည့် နည်းလမ်း၊ စနစ်ဖြင့်ဖြစ်စေ) တည်ဆောက်နိုင်မှုအပေါ်တွင် တည်သည်ဟု ဤဝါဒက ခံယူသည်။

၂၀။ နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်မှု မရှိသော်လည်း ဘိုးတက်ကြီးပွာသော အီတလီနိုင်ငံကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်မှုရှိပြီး တိုးတက်ကြီးပွား လိုကြသော အရှေ့ဥရောပ (ဆိုရှယ်လစ်) နိုင်ငံများကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့်လည်း ကောင်း လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတွင် ကျယ်ပြန့်သော စက်မှုဘဝကို ထူထောင်နိုင်ခြင်းမှာ ထိုလူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းများအဖို့ မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော ခေတ်မီအတတ်ပညာနည်းနာများ (Technical Know-how) ကို အလုံအလောက် ရရှိခြင်း၊ ထိုအတတ်ပညာဆန်းများဖြင့် တည်ဆောက်မှသာ မိမိတို့ ဘဝ မှုတိုးတက်ကြီးပွားမည်ဟူသော ယုံကြည်မျှော်လင့်ချက်ကို ခိုင်မာမြဲမြံစွာ ထားရှိနိုင်ခြင်းနှင့် ရိုးသားစွာ မဖြစ်မနေ စွဲ လုံ့လဖြင့် ဝိုင်းဝန်းကြိုးပမ်း ကြခြင်းကြောင့်သာ ဖြစ်သည်ဟု ရှုမြင်သုံးသပ်ပါသည်။

၂၁။ ဖွံဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၌ စက်မှုဘဝသစ် ဖြစ်ပေါ်အောင် တည်ဆောက်သောအခါ တည်ဆောက်မတိုးတက်ရသည့်အကြောင်းများ၊ အခြေအနေများ၊ အရှိတရားများ၊ သဘောသဘာဝများအားလုံးကို ပြောင်းလဲစေရသည်။ ဖျက်သိမ်းသင့်သည်ကို ဖျက်သိမ်းစေရသည်။ ရွှေ့ဆိုင်းသင့်သည်ကို ရွှေ့ဆိုင်းစေရသည်ဆိုသော 'ပြောင်းလဲခြင်းသဘောမှန်များ' ကိုလည်း အစစ်အမှန် (သစ္စာ) တရားများပင်ဖြစ် သည်ဟု ဤအနာဂတ်ကြိုသဘောမှန်ဝါဒက ခံယူသည်။

၂၂။ အဟောင်းနှင့်အသစ် ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်ရာတွင် သဘာဝအရ ဖြစ်တတ်သော အခက်အခဲများ၊ အတားအဆီးများ ကြုံရသောအခါ ၎င်းကို ယုတ္တိအမြင်ဖြင့် ဆင်ခြင်သုံးသပ်အပ်သော အနုပညာရှင်၏ ပဋိဘာန်ဉာဏ်ကွန်မြူးမှုဖြင့် လူသား များက ထိုအခက်အခဲများကို ရင်ဆိုင်ရဲအောင် ကြံ့ခိုင်သောစိတ်ဖြင့် ကျော် လွှားနိုင်အောင် အနာဂတ်ကြိုစာပေ အနုပညာသဘောမှန်ဝါဒသစ်က ထင်ရှား စွာ ဖော်ကျူးမည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း လူ့ပယောဂကြောင့်ဖြစ်သော အကျင့်ပျက်မှုများ၊ ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုများကိုမူကား လူအများ ရွံမုန်းအောင်၊ မသတိအောင်၊ ရှက်တတ်အောင် အနုပညာရှင်၏ ရိုးဖြောင့်သောစိတ်ဓာတ်တော့ မှန်၊ (မွန်မြတ်သော ယောနိသောမနသိကာရ) ဖြင့် သံဝေဂဖြစ်ဖွယ်၊ ထိတ်လန့် ဖွယ်၊ တုန်လှုပ်ဖွယ်ရသပါသော ဖန်တီးချက်များဖြင့် ဤအနုပညာသစ်ကို ဖော်ထုတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

၂၃။ 'ဤအနုပညာဝါဒသည် အမျိုးသားဟန်လက္ခဏာကိုသာ ဆောင်ယူသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်၏ ပကတိ ရေမြေသဘာဝနှင့် ဓလေ့ထုံးစံ တန်ဖိုးများကို ကိုယ်စားပြုကြောင်း' (အပိုဒ် ၁၁) ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ ဤအမြင်တွင် အမျိုးသား အချင်းချင်း စိတ်ဝမ်းကွဲစေသည်။ အမျိုးသားအချင်းချင်း နှိပ်စက်ကလူပြုမှုလို သည့်အခါ လက်နက်အဖြစ်သုံးမည့် မည်သည့်ရန်လိုသည့်အမြင် (ဝါဒ၊ အယူ အဆ) မျိုးကိုမှ (အဂတိကင်းသောအယူအဖြစ်) လက်ခံမည်မဟုတ်ချေ။ အဒေါသ စေတနာကိုသာ 'အလှတရား' အဖြစ် ခံယူသည်။

၂၄။ ကျန်းမာသောကိုယ်သည် အပြစ်အနာကင်းသကဲ့သို့ ကျန်းမာသောစိတ်သည် လည်း အပြစ်အနာကင်းသော စိတ်ပင်ဖြစ်သည်။ အပြစ်အနာကင်းသောစိတ်က မွေးဖွားလာသော အနုပညာသန္ဓေသားသည်လည်း (မျိုးရိုးလိုက်သော အနာကင်း သည်ဖြစ်၍) ကျန်းမာသန်စွမ်းသော အနုပညာဖြစ်သည်ဟူ၍ ဤဝါဒက လက်ခံ ယူဆသည်။

၂၅။ ကျန်းမာသန်စွမ်းသူသည် မိမိစားသုံးသည်ထက်ပို၍ ထုတ်လုပ်နိုင်သည်။ ကျန်းမာသန်စွမ်းခြင်းမရှိသောသူသည် မိမိထုတ်လုပ်သည်ထက် ပို၍စားသုံးသည် ဟူသော ဘဝ၏ အမှန်တရားကို အနုပညာဖန်တီးထုတ်လုပ်ခြင်း၌လည်း ထို နည်းအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု ဤအနုပညာဝါဒသည် ရှုမြင်ပါသည်။

၂၆။ စိတ်ကျန်းမာသော အနုပညာရှင်များသာလျှင် တစ်ဇာပွဲဇာဏ်၊ ပဋိဘာန် ဉာဏ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရကား ထိုသို့သော အနုပညာရှင်မျိုးသည်သာ အဆင့် မြင့် အတတ်ပညာများအပေါ်တွင် အခြေခံထားသော အနာဂတ်စက်မှုဘဝသစ် တွင် ထွန်းပလာမည့် 'စက်မှုအနုပညာသစ်' (New Industrial Art) ၏

နက်ရှိုင်းကျယ်ဝန်းလှသည့် သဘောများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်သည်။ ကြံစည်ဖန်တီးနိုင်သည်ဟုနားလည်သည်။

၂၇။ စက်မှုအနုပညာသစ်ကို ကြံစည်ဖန်တီးနိုင်သော အနုပညာရှင်သည် စားသုံးသူ ပရိသတ်၏ အကြိုက်များစွာကို ဖန်တီးထုတ်လုပ်ကာ စက်မှုဘဝသစ်၏ တိုးတက်ထွန်းကား ကြီးပွားမှုကိုပါ ဦးဆောင်သူ၊ တွန်းတင်သူအဖြစ် မိမိ၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးကို ထုတ်ဖော်ပြသနိုင်သည်။ (ဂျပန်ကား၊ ဟွန်ဒါဆိုင်ကယ်များ၊ ဆီကိုနာရီ၊ တယ်လီဗီးရှင်းများ နိုင်ငံတကာဈေးကွက်တွင် လူကြိုက်များနေခြင်းမှာ ပစ္စည်းပိုကောင်း၍မဟုတ်၊ ၎င်းတို့အလှကို ဖန်တီးရာတွင် ထက်မြက်ခြင်းကြောင့် လူကြိုက်များနေသည်ကို သတိပြုသင့်ပါသည်။

အမှန်တရားအသစ်များနှင့် အနုဘာဝအသစ်များ

၂၈။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၌ အမျိုးသားတိုးတက်ရေး စီမံဆောင်ရွက်ချက်များကို အစပျိုးသည်နှင့် ထိုနိုင်ငံများ၏ ပင်မစီးပွားရေးအခြေခံဖြစ်သော လယ်ယာမြေပေါ်သို့ စက်မှုဘဝ စတင်ရောက်ရှိလာမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခါ အများစုဖြစ်သော လယ်သမား (ကျေးလက်နေပြည်သူများ) မှာလည်း (မြို့နေစက်ရုံ အလုပ်သမားများကဲ့သို့) စက်များနှင့် ဆက်စပ်သော အတွဲအကြိုသစ်များ ရရှိလာမည်ဖြစ်ပါသည်။ စက်မှုဘဝသစ်က လူမှုဆက်ဆံရေးဘဝသစ်ကိုပါ ဖန်တီးဖြစ်ပေါ်စေမည် ဖြစ်ပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေသစ်များက ကျေးလက်ဘဝ၏ ခံစားချက်သစ်များကို ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်စေမည်ဖြစ်ပါသည်။

၂၉။ ထိုအခါ၌ ကျေးလက်တောရွာများတွင် ယခင်မပေါ်ပေါက်ဖူးသော မြို့ပြခံစားချက်များ၊ မြို့ပြဆန္ဒသစ်များ၊ မြို့ပြဆန်သော အတွေးသစ်များ၊ အမြင်သစ်များ မဆိုင်းမတွ ဖြစ်ပေါ်လာကြမည်ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်လွန်ကတ္တရာလမ်း၊ လျှပ်စစ်မီးတိုင်၊ ကက်ဆက်ရေဒီယို၊ ဂွီဒီယို၊ ဆေးရုံကျန်းမာရေးဌာန၊ အထက်တန်းကျောင်း၊ ထွန်စက်၊ ရေစုပ်စက်၊ ပဲ့ချတ်စက်၊ ပိုးသတ်ဆေး၊ ဓာတ်မြေဩဇာ၊ ဒစ်ဂျစ်တယ် (ဓာတ်ခဲ) နာရီ၊ ပိုလီယက်စတာ အထည်အလိပ်များ၊ ခလုတ်ပါနိုပ်ခေါက်ထီး၊ ခေတ်မီဆံပင်ကောက်ဆိုင်များသည် တောနေပြည်သူများ၏ လိုအင်ဆန္ဒများ ဖြစ်လာသည်ကို သတိပြုသင့်ပါသည်။

၃၀။ အရုဏ်သည် နေ့သစ်ကို ဆောင်ယူလာသကဲ့သို့ တပေါင်းလေသည် ဆန်းသစ်သော နွေရနံ့ကို သယ်ဆောင်လာသကဲ့သို့ အနာဂတ်သည် အသစ်အဆန်းများစွာကို သယ်ဆောင်ယူလာမည့် ဧည့်သည်အဖြစ် လူတို့မျှော်လင့်ကြိုဆိုပါလိမ့်မည်။ အသစ်အဆန်းမပါဘဲ လာသောအနာဂတ်မျိုးကို လူတို့ ကျောပေး

ခေါင်းခါ မလိုတမာ ဖြစ်ကြပါလိမ့်မည်။ အနာဂတ်ကြို သဘောမှန်ဝါဒသည် ဆန်းသစ်ခြင်း မှန်သမျှကို လူသားတို့၏ စိတ်အာဟာရအဖြစ် သဘောထားပါသည်။ အားရှိသောစိတ်ရှိသော လူသားဖြစ်ပေါ်ရေးအတွက် အားရှိသော စိတ်အစာကို ကျွေးရန်မှာ ဤအနုပညာဝါဒကြီးများ ကျယ်ပြန့်သော တာဝန်ဖြစ်သည်ဟုလည်း ခံယူပါသည်။

၃၁။ ဖွံဖြိုးစနိုင်းများတွင် စက်မှုဘဝ စတင်သည်မှစ၍ ဖွံဖြိုးပြီးနိုင်ငံတို့မှ လွင့်ပျံလာသော ရသာနဘာဝနရသ အတွေ့အကြုံအသစ်များနှင့် အနုဘာဝခံစားချက်အသစ်များ၏ ရိုက်ခတ်ခြင်းဒဏ်ကိုလည်း မလွဲမရှောင်သာ ခံကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၃၂။ ဖွံဖြိုးဆဲနိုင်ငံ၏ အတွင်းအပမူ အုံကြွဖြစ်ပေါ်လာမည့် ခံစားချက်လှိုင်းသစ်များ၊ ဆန္ဒအိပ်မက်များကြောင့် ထိုလူ့အဖွဲ့အစည်းများတွင် 'တိုးတက်ရေး' အမြင်များနှင့် 'တည်တံ့ရေး' အမြင်များသည်လည်း အားပြိုင်ကာ ရင်ဆိုင်လာရသော ပြဿနာ ဖြစ်လာမည်ဖြစ်ပါသည်။

တိုးတက်ရေး တည်တံ့ရေးပြဿနာ

၃၃။ လူ့ဘောင်သစ်ကို တည်ဆောက်နေကြသည့် ဖွံဖြိုးဆဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းများသည် အနာဂတ်လူ့ဘောင်တိုးတက်ရေးကို အတားအဆီး အခုအခံဖြစ်လျက်နေသော အတွေးအခေါ်ဟောင်းများ၊ ဓလေ့ထုံးစံဟောင်းများ၊ ဥပဒေဟောင်းများ၊ စနစ်ဟောင်းများကို ပြောင်းလဲ၍ အတွေးသစ်၊ ဓလေ့ထုံးစံသစ်၊ ဥပဒေသစ်၊ စနစ်သစ်များ ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ပြုစုပျိုးထောင်ကြပေလိမ့်မည်။

ထိုအခါ အဟောင်းတို့၏နေရာသို့ ဝင်ရောက်လာသောအသစ်အဆန်းများ၏ အရှိန်အဟုန်နှင့် ဩဇာသက်ရောက်မှု 'အား'မှာ အဆမတန် ကြီးမားမည်။ ထိုတိုးတက်မှုအရှိန်အဟုန်သည် မြက်ခြောက်တောက်ကို မီးလောင်သကဲ့သို့ 'လျင်မြန်'မည်။ ထိုအခါ လူ့ဘောင်၏ တည်တံ့ရေး (လွတ်လပ်ရေး၊ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်စိုးရေး၊ အမျိုးသားလက္ခဏာ ရှင်သန်ခိုင်မြဲရေး) အတွက် အခြေခံမှုများကို ထိန်းသိမ်းရေးပြဿနာပေါ်မည်။

၃၄။ အနာဂတ်ကြို သဘောမှန်ဝါဒသစ်သည် လူ့အဖွဲ့အစည်း တိုးတက်ရေးအတွက် တွန်းအားဖြစ်သော အနုပညာဖန်တီးမှု လုပ်နည်းလုပ်ဟန်ကို ဖော်ဆောင်မည်။ ထို့အတူ လူ့ဘောင်အရည်တည်တံ့ရေးအတွက် လိုအပ်သော အခြေခံမှုများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်မည်။ အမျိုးသားလက္ခဏာကိုလည်း ဆောင်ယူမည်ဖြစ်သည်။

၃၅။ တစ်နည်းဆိုသော အနာဂတ်ကြိုသဘောမှန်ဝါဒသစ်သည် နိုင်ငံတစ်ကာလူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုချင်းအလိုက် ဖွံဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ရှာဖွေကြရာ၌ နိုင်ငံတကာစာပေ၊ အနုပညာလှုပ်ရှားမှု၊ တိုးတက်မှု၊ ဖန်တီးမှု၊ စက်မှုအတတ်ပညာ နည်းနာဆန်းသစ်မှုများနှင့် ၎င်းတို့၏အကျိုးဆက်များကို မျက်ခြည်မပြတ် လေ့လာမည်။ အမျိုးသားအမြင်ဖြင့် စိစစ်မည်။ ထိုနောက် စာပေအနုပညာဟန်သစ်တစ်ရပ်ကို ကြံစည်ဖန်တီးရန် အားထုတ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၃၆။ 'တိုးတက်ရေး' နှင့် 'တည်တံ့ရေး' ဟူသော (အမျိုးသား) လူမှုတာဝန်ကို ဤဝါဒက ထမ်းဆောင်ရာတွင် ကြံစည်ဖန်တီးနိုင်ခြင်းကို ဦးစားပေး၍ စိစစ်ဝေဖန်ခြင်း (ဘဝိဘဇ္ဇ) ကို တန်ဖိုးထားမည်ဖြစ်ပါသည်။

၃၇။ လူမှုအဆက်အအုံ၏ မည်သည့်အစိတ်အပိုင်း၌မဆို 'အမှိုက်' ဖြစ်သွားသော အဟောင်းအဆွေးများကို စွန့်ပစ်ခြင်း၌ ဝန်မလေးသင့်၊ လက်မနှေးသင့်ဆိုသော အတွေးအမြင်ကို လက်ခံသည်။ 'အမွေ' ဖြစ်ထိုက်သော ရှေးကျသောပစ္စည်းများ၊ အနုပညာများ၊ စာပေများ၊ အယူအဆများကိုမူ တန်ဖိုးထားရမည်။ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကာကွယ်ရမည်ဆိုသည့်အယူကိုလည်း လက်ခံကျင့်သုံးမည်ဖြစ်ပါသည်။

၃၈။ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ တိုးတက်မှုကိုလည်း အထောက်အပံ့မဖြစ်၊ တည်တံ့ရေးအတွက်လည်း မဝင်၊ ထိုအရာများ ရှိနေခြင်းဖြင့် ရှုပ်ထွေးမှု၊ ဝန်လေးမှု၊ ကျပ်တည်းမှု၊ စိတ်မသန့်မှု၊ ပင်ပန်းမှု၊ မညီမညွတ်မှုကိုသာ ဖြစ်စေသည်။ တစ်နည်း တိုးတက်မှု၏အရှိန်အဟုန်ကို ဟန့်တားသည်။ နှေးကွေးမှုကိုသာ ဖြစ်စေသည်။ အသုံးလည်းမဝင်၊ အမြင်လည်းမလှဖြစ်လျှင် ထိုအရာကို စာပေအနုပညာ၏ 'အမှိုက်' ဟု သဘောထားပါသည်။

၃၉။ ထိုစာပေ၊ အနုပညာသည် ရှေးကျသည်၊ ကာလကြာမြင့်ပြီဖြစ်သည်။ သို့သော် ယခုတိုင် ထူးခြားသော အမျိုးသားဟန်ရှိသည့် အမျိုးသားလက္ခဏာကို ဆောင်သည်။ လူမှုတိုးတက်ရေးကို အဟန့်အတားလည်းမပြု၊ ယခုတိုင်အောင်လည်း ပြည်သူတို့ နှစ်သက်ဆဲဖြစ်သည်။ တန်ဖိုးထားဆဲဖြစ်သည်။

တစ်ဖန် ထိုအရာများကို ပစ်ပယ်ခြင်းဖြင့် အမျိုးသားရေးတွင် ဆုံးရှုံးမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။ လူ့ဘောင်၏ တည်တံ့ရေးကို ထိခိုက်စေနိုင်သည်ဖြစ်လျှင် ထိုအရာ၊ ထိုစာ၊ ထိုအနုပညာသည် အစဉ်အဆက် လက်ဆင့်ကမ်း၍ ထိန်းသိမ်းသော ယဉ်ကျေးမှုတန်ဖိုး (၀၁) 'အမွေ' ဟု သဘောထားပါသည်။

ခေတ်ရေစီးကြောင်း၏သဘော

၄၀။ 'ခေတ်' ဟူသော ဝေါဟာရကို တစ်စုံတစ်ခုသော အယူအဆ၊ အုပ်စိုးမှု၊ ဟန်၊ ကြိုက်နှစ်သက်မှု ထွန်းကားပေါ်ပေါက်၍ ပြန့်ပွားရာကာလ အခိုက်အတန့်ဟု ဤဝါဒက နားလည်၍ လက်ခံပါသည်။ ခေတ်မှန်သမျှတို့သည် အစဉ်ထာဝရ တည်မြဲခြင်းသဘောမရှိ၊ အခိုက်အတန့်မျှသာ တည်တံ့ကြသည် ဟူ၍လည်း ယထာဘူတကျစွာ ရှုမြင်၍ သဘောကျပါသည်။ ဆန်းသစ်ခြင်းဖြင့် ခေတ်တို့သည် ပြောင်းလဲနေကြသည်ဟု သဘောမြင်ပါသည်။

၄၁။ ပစ္စုပ္ပန်ကာလတိုင်းသည် ခေတ်တစ်ခေတ်စီ ဖြစ်ပါသည်။ ခေတ်တိုင်းတွင်လည်း ရေစီးကြောင်းသဖွယ် စီးဆင်းလာသော 'ကြိုက်နှစ်သက်မှု' တစ်မျိုးစီ ရှိကြသည်ဟု နားလည်ပါသည်။

ရေစီးကြောင်းတို့သည် အဟုန်ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်စီးဆင်းလာကြပြီးနောက် နောက်ထပ် ရေစီးကြောင်းအသစ်တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ မူလရေစီးကြောင်းသည် မှိန်ပျောက်သွားလေ့ရှိသကဲ့သို့ ခေတ်ရေစီးကြောင်းများလည်း ထိုအတူဖြစ်သည် ဟု သဘောထားပါသည်။

၄၂။ နိုင်ငံတကာမိသားစုကြီးများအတွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သော ခေတ်ရေစီးကြောင်းတို့သည် သမုဒ္ဒရာကြီးများအတွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်တတ်သော ရေစီးကြောင်းများပမာ တစ်ခုသောသမုဒ္ဒရာတစ်နေရာသို့ ပေါင်အကန့်အသတ်မဲ့ အလွတ်အလပ် စီးဆင်းတတ်သလို နိုင်ငံနယ်နိမိတ်၊ ယဉ်ကျေးမှုနယ်နိမိတ်၊ ဘာသာအယူဝါဒ နိုင်ငံရေးအယူဝါဒနယ်နိမိတ်အားလုံးကို ကျော်ဖြတ်ကာ 'ခေတ်ရေစီးကြောင်း' များ စီးဆင်းနေသည်ကိုလည်း ဤဝါဒက သဘောမှန်အတိုင်း သဘောပေါက်ပါသည်။

၄၃။ တစ်ခါတစ်ရံ တစ်ခုသော သမုဒ္ဒရာ၌ ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိသော အပူရေစီးကြောင်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ရေအေးစီးကြောင်းကြောင့်ဖြစ်စေ ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသများ၌ ရာသီဥတုအပြောင်းအလဲများ၊ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုများ ဖြစ်ပေါ်ကာ သဘာဝအန္တရာယ်များ ကြုံရတတ်သကဲ့သို့ တစ်ခါတစ်ရံ နိုင်ငံတကာမိသားစု တစ်နေရာရာက စတင်ပေါ်ပေါက်သော ခေတ်ရေစီးကြောင်း (အပူအအေး) တို့ကြောင့် ၎င်းရေစီးကြောင်း သြဇာသက်ရောက်မှုဒေသများ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းများတွင် လူမှုရေးဖောက်ပြန်မှု အန္တရာယ်များလည်း ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သည်ကို ဤဝါဒက နားလည်ထားပါသည်။

၄၄။ စာပေအနုပညာ 'ပြီးဆုံးခြင်း' ဆိုသောတရားနှင့် 'ပြည့်စုံခြင်း' ဆိုသောတရားသည် ရှိလည်းမရှိ ရှိလည်းမရှိနိုင်ဟု ဤဝါဒက မှတ်ယူသည်။

ပြီးဆုံးခြင်းနှင့် ပြည့်စုံခြင်းတရားတို့သည် 'တိုးတက်ခြင်း'၏ အပိတ်အပင် တရားများ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားများသာ ဖြစ်သောကြောင့် အနာဂတ်ကြို သဘောမှန်ဝါဒသစ်သည် ထိုတရားများကို နှစ်သက်ခြင်းလည်းမရှိပါ။ လက်ခံ ခြင်းလည်းမရှိပါ။ အနာဂတ်ဆိုသည်မှာ အဆုံးမရှိခြင်းကိုသာ ဆိုခြင်းဖြစ်သည်ဟု နားလည်သင့်ပါသည်။

၄၅။ လောက၌ ဖြစ်ပျက်သောအရာခပ်သိမ်းတို့တွင် တန်ဖိုးအားဖြင့် အကောင်းနှင့် အဆိုး၊ အကျိုးနှင့်အပြစ် တွဲယှဉ်၍သာ ဖြစ်ပျက်မြဲဓမ္မတာဖြစ်သကဲ့သို့ ဖြစ်စေ၊ အနုပညာတို့၏ ခေတ်ရေစီးကြောင်း ဖြစ်ပေါ်မှုများမှာလည်း အကောင်းနှင့် အဆိုး၊ အကျိုးနှင့်အပြစ် တွဲယှဉ်၍သာ ဖြစ်ပေါ်စီးဆင်းတတ်မြဲ ဓမ္မတာရှိသည် ကိုလည်း ဤဝါဒက သဘောပေါက်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤဝါဒသည် ခြောက် ပြစ်ကင်း သဲလဲစင်ဆိုသော အမြင်တရားကို လက်မခံပါ။ စာပေအနုပညာ ခေတ်ရေစီးကြောင်းများ ဖြစ်ပေါ်မှုတွင်လည်း အတွင်းက အနုပညာ ခေတ်ရေ စီးကြောင်းများ ဖြစ်ပေါ်မှုတွင်လည်း (အတွင်းက ဖြစ်ပေါ်သည်ဖြစ်စေ၊ အပြင် က ဖြစ်ပေါ်စီးဆင်းလာသည်ဖြစ်စေ) အကောင်းနှင့်အဆိုး၊ အကျိုးနှင့်အပြစ် ယှဉ်ပူးနေမည်သာဖြစ်သည်ဟု လက်ဦးမဆွကပင် ရှုမြင်ထားမည်ဖြစ်ပါသည်။

၄၆။ အတွင်းကဖြစ်သော 'အမှိုက်' များကို စွန့်လွှတ်ပစ်ပယ်ရန် ဝန်မလေးသကဲ့ သို့ အပြင်က မျောပါလာသော 'ဒိုက်' များကို ခုခံတားဆီးရန်ကိုလည်း ဤ ဝါဒက နှောင့်နှေးမည်မဟုတ်ပါ။

၄၇။ အတွင်းက ရရှိသော 'အမွေ'များကို ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ယူသလို အပြင် က သယ်ပိုးလာသော လက်ဆောင်အကျိုးစီးပွားများကိုလည်း ကြိုဆိုလက်ခံ ယူမည်ဖြစ်ပါသည်။

၄၈။ စာပေအနုပညာ ယဉ်ကျေးမှုအမွေကို ဆက်ခံထိန်းသိမ်းရေးသည် အမျိုးသား ဘဝတည်တံ့ခိုင်မြဲရေးအတွက် ဖြစ်သည်။ အပြင်မှရောက်လာသော ခေတ်လက် ဆောင်သစ်များကို လက်ကမ်းကြိုဆို၍ မိမိတို့ဘဝသာယာရေး၊ ကြွယ်ဝရေး အတွက် အသုံးချခြင်းသည် အမျိုးသား ဘဝတိုးတက်ရေးအတွက်ဖြစ်သည်။

အလှတရား၏သဘောမှန်များ

၄၉။ အနာဂတ်ကြိုသဘောမှန်ဝါဒသည် 'အလှတရား' (The Beautifyl) ဟူသော သဘောကို 'လောကုတ္တရာအလှတရား' (The Transcendental Beauty) နှင့် 'လောကီအလှတရား' (The Mundane Beauty) ဟူ၍ နှစ်ပါး အပြားထားရှိ၍ ရှုမြင်နားလည်ပါသည်။

၅၀။ သစ္စာလေးပါး မဂ်ဖိုလန်နိဗ္ဗာန်တရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါရမီဆယ်ပါး၊ ဗေဓိပက္ခိယတရား သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးတို့နှင့် တေဝိဇ္ဇာဉာဏ် သမ္မာသမ္မောဓိ ဉာဏ်ထူးတို့သည်လည်းကောင်း၊ အကြွင်းမရှိသော ထာဝရမြတ်သော လောကုတ္တရာအလှတရားများအဖြစ် အစဉ်တည်ရှိသည်ဟူ၍ ဤဝါဒတွင် လက်ခံ ယုံကြည်ထားပါသည်။

၅၁။ သတ္တဝါတို့၏ ကိလေသာနှင့်စပ်သော တပ်မက်ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း၊ စွဲလမ်းခြင်း၊ အဖန်တလဲလဲ ခံစားလိုခြင်းစသော လောကတဏှာဝယ် အခြေပြုသော ဉာဏ်နှင့်မယှဉ်သော အပေါ်ယံမျှဖြစ်သော စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇီဝ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာစသော အာရုံတရားတို့နှင့်သာ ဆက်ဆံသော ထိုထိုအလှမှန်သမျှကို လောကီအလှတရားများဟူ၍ ဤဝါဒက သတ်မှတ်ထားပါသည်။

၅၂။ ဉာဏ်အဆင့်ဆင့်ဖြင့်သာ ထိုးသွင်း၍ သိမြင်အပ်သော ထိုသို့သိမြင်တိုင်းမှာ လည်း သိမြင်နိုင်သူအား ပီတိကိုလည်းကောင်း၊ သုခကိုလည်းကောင်း၊ ဧကတ္တတာကိုလည်းကောင်း၊ ဈာန်မဂ်ဖိုကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကိုလည်းကောင်း မျက်မှောက်ပြုစေသော ထိုထိုလောကီလွန်အလှတရားတို့သည် ပရမတ္ထသစ္စာတရားများ ဖြစ်ကြသည်ဟု ယူပါသည်။ ပရမတ္ထသစ္စာအလှတရားများသည် ပြောင်းလဲခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းနှင့်လည်းကောင်း တစ်ပါးအလိုသို့လိုက်ခြင်း (ကာလအလို၊ ဒေသအလို၊ ပုဂ္ဂိုလ်အလို၊ ခေတ်အလို) တို့နှင့် ဆက်ဆံခြင်းကင်းသော မြတ်သော ထာဝရအလှတရားများလည်း ဖြစ်ကြသည်ဟု ယူဆပါသည်။

၅၃။ အပေါ်ယံအာရုံတို့ဖြင့် ထိတွေ့သိမြင်အပ်သော ထိုသို့သိမြင်တိုင်းမှာလည်း သိမြင်ခံစားသူအား တဒင်္ဂအားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အဖန်တလဲလဲအားဖြင့်ဖြစ်စေ တစ်ချိန်တစ်ခါ၊ တစ်နေရာ၌ (သို့မဟုတ် တစ်ခေတ်တစ်ခါ၌) နှစ်သက်ခြင်း ပီတိကိုဖြစ်စေတတ်၏။ ဘဝ၏အပူ၊ ဘဝအမော၊ ဘဝ၏ကြောင့်ကြံ၊ ဘဝ၏အားငယ်မှု၊ ဘဝ၏ ဖိစီးမှုများကို ယာယီအားဖြင့် ဖြေဖျောက်ပေးတတ်သော အစွမ်းသတ္တိလည်း ရှိ၏။ အိပ်စက်ခြင်းကဲ့သို့ မေ့လျော့ခြင်း၌ မေ့လျော့စေလျက် အိပ်မက်နှင့်အလားတူသော ပုံရိပ်အမျိုးမျိုးကို ဖန်ဆင်းကာ ဘဝအိပ်မက်များစွာဖြင့် နှစ်သက်ဖွယ်မရှိသော မျက်မှောက်ဘဝထဲတွင် အသက်ရှင်၍ နေပျော်အောင် လှည့်စားသွေးယူချော့မြှူအားပေးတတ်သော သဘောမျိုးလည်း ရှိ၏။ မျက်မှောက်ဘဝ အခြေအနေများထက် အဘက်ဘက်က သာလွန်ကောင်းမွန်တိုးတက်သောဘဝမျိုးကို မျှော်လင့်၍ လိုဘဝမျိုးကို လူသားတို့ မျက်မှောက်ခံစားရရေးအတွက် လမ်းပြသည်စေတနာ (စေ့ဆော်မှု) အစွမ်းလည်း ရှိ၏။

ထိုသို့သော သဘောမျိုးရှိသော လောကီအလှတရားများကိုမူ ဤဝါဒတွင် သမုတိသစ္စာတရားများ ဖြစ်ကြသည်ဟု ယူပါသည်။

၅၄။ သဘာဝလောကအတွင်း၌ဖြစ်စေ၊ လူ့ဖန်တီးမှုဖြင့်လည်းကောင်း ဖြစ်ပေါ်လာသော လောကီအလှ (ဝါ) သမုတိသစ္စာအလှတရားများသည် ပြောင်းလဲတတ်သော သဘောရှိသည်။ ဖောက်ပြန်တတ်သောသဘောရှိသည်။ အသစ်အသစ်တို့ ဖြစ်ပေါ်နေပြီး အဟောင်းအဟောင်းတို့ ချုပ်ဆုံးနေသောသဘော ရှိကြသည်။ မြဲသောသဘော မရှိကြဟူ၍လည်း ဤဝါဒအရ ရှုမြင်နားလည်ပါသည်။

၅၅။ အထူးသဖြင့် သမုတိသစ္စာအလှဖြစ်သော လောကီအလှတရားတို့သည် ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းတို့ စွဲမိ၍လည်းကောင်း၊ ခေတ်၊ ကာလ၊ ဒေသအလိုက် လူတို့၏ ပြောင်းလဲတတ်သော အနာဘာဝနရသ အတွေ့အကြုံကို လိုက်၍လည်းကောင်း ပြောင်းလဲတတ်သောကြောင့် စာပေအနုပညာအားဖြင့် လူတို့ဖန်တီးသော ထိုထိုလောကီအလှတရားများသည် သမိုင်းလက္ခဏာ (Historical Character) ရှိကြကုန်သည်သာ ဖြစ်ကြသည်ဟုလည်း ဤသဘောတရားက နားလည်ထားပါသည်။

၅၆။ လောကီအလှတရား၏ သမိုင်းလက္ခဏာဆိုသည်မှာ လူ့သမိုင်းကြောင်းသည် အစဉ်တိုးတက်ပြောင်းလဲလျက်ရှိသည်နှင့်အညီ ခေတ်ဟောင်း၏ လူမှုစီးပွားရေးသည်လည်းကောင်း၊ အယူအဆ အတွေးအခေါ်များသည်လည်းကောင်း၊ ပညာရေးစနစ်၊ လူ့ဆက်ဆံရေးစနစ်၊ ဥပဒေဓလေ့ထုံးတမ်းစသည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ စာပေယဉ်ကျေးမှု အနုပညာများသည်လည်းကောင်း၊ လူသုံးကုန်ပစ္စည်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ လူသားတို့၏ နည်းပညာရပ်များသည်လည်းကောင်း၊ ဆန်းသစ်လာသော ခေတ်တစ်ခေတ်သို့ ရောက်သောအခါ လိုက်ပါပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သည်သာဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆန်းသစ်ခြင်း၊ အသစ်အသစ်ကို ဖန်တီးခြင်းသဘောသည် လူသားတို့၏ ကြိုက်နှစ်သက်ခြင်းသဘော ပြောင်းလဲမှုကြောင့်လည်းဖြစ်၍ လူသား၏ကြိုက်နှစ်သက်ခြင်းသဘောကို ပြောင်းလဲစေခြင်းကိုလည်း ဖြစ်စေပါသည်။ ထိုသည်ကိုထောက်၍ ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

၅၇။ သမုတိသစ္စာ လောကီအလှတရားတို့သည် သမိုင်းလက္ခဏာရှိသည်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုအလှတရားတို့သည် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်တရားများမဟုတ်ဘဲ ပုဂ္ဂလိဓိဋ္ဌာန် (ဆန္ဒစွဲ) တရားများ။ (ဝါ) လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်စုံတစ်ဦးက မိမိအလိုကျ ပြုပြင်ချင်တိုင်း ပြုပြင်၍ရသောတရားများဖြစ်သည်ဟူ၍ မယူဆအပ်ပါ။

၅၈။ ထိုထိုအလှသစ္စာတရားမျိုးတို့သည် သမိုင်းခေတ်၏ အလိုအရ ဖြစ်ပေါ်လာ

သော လူသားများ၏ 'အများစုခံစားချက်' (Common Feeling)အရ သူ့ သဘောကို သူဆောင်၍သာ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်ဟု နားလည်သင့်ပါသည်။

၅၉။ 'အလှတရား' တိုင်းကို လူသားတို့၏ 'အကြိုက်တရားများ' ဟူ၍ သတ်မှတ် နိုင်ပါသည်။

၆၀။ သို့ရာတွင် ပုဂ္ဂိုလ်အကြိုက်နှင့် ခေတ်အကြိုက်သည် ထပ်တူထပ်မျှ ဖြစ်ချင်မှ လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ခေတ်အကြိုက်သည်ကို ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး တစ်ယောက်တည်းက မကြိုက်ဖြစ်တတ်သည်လည်း ရှိပါသည်။ ဤတွင် ခေတ်အကြိုက်ဆိုသည်မှာ အဘယ်ကို ဆိုလိုသည်ကို သိသင့်ပါသည်။

၆၁။ 'ခေတ်အကြိုက်' ဆိုသော စကားကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ရလျှင် သမိုင်း၏ မျက် မှောက်ကာလတစ်ခု၌ ရုတ်တရက် ပွင့်လန်းလာသော တူညီသည့် ရှင်သန် နိုးကြားမှု (၁) အများစုခံစားချက်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသဘောကို ထိုခေတ်၏ နိုးကြားအားသန်သော အတုမြင်အတတ်သင်လွယ်သော လူငယ်များ၏ ရင်တွင်း မှာ ရုတ်တရက် ဖြစ်ပေါ်တတ်ပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းမှာလည်း အကြောင်းမဲ့ မဟုတ်ပါ။ လူ့ဘဝတွင် ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိတတ်သော 'ဘဝရီဇမ်' (Life Rhythm) ကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်ဟု ဤသဘောတရားက ခံယူပါသည်။

၆၂။ အထက်တွင် အလှတရားကို လူတို့၏အကြိုက်တရားများဟုဆိုရာ၌ ဤ တွင် လောကီအကြိုက်၊ ခေတ်အကြိုက်ကို ဆိုလိုပါသည်။ အများကြိုက်ဟု အလွယ်ယူလိုက်လျှင်လည်း ယူသင့်ပါသည်။

၆၃။ သို့ရာတွင် 'အကြိုက်တရား' တိုင်းကိုမူ 'အလှတရားများ' ဖြစ်သည်ဟု မဆိုသင့်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လူသားသည် အကျည်းတန်သည့်သဘော များစွာကိုလည်း ကြိုက်တတ်၊ ကျူးလွန်တတ်ပါသည်။ (ဥပမာ အရက်ကို ကြိုက်ခြင်း၊ ဘိန်းဖြူကို ကြိုက်ခြင်း၊ လက်စားချေခြင်း၊ စစ်မက်ပြုခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ခြင်းစသည်ကို ကြိုက်နှစ်သက်ခြင်းမျိုးလည်း ရှိတတ်သည်။)

၆၄။ လောက၌ 'အလှတရား' ၏ ပကတိဖြစ်သော သဘောသည် 'အကျည်းတန် ခြင်း၊ အရပ်ဆိုးခြင်း' သဘောဖြစ်သည်ကိုလည်း နားလည်သင့်ပါသည်။

သို့ဖြစ်လျှင် အဘယ်သဘောတို့သည် အကျည်းတန်ကြပါကုန်သနည်း။ ဘဝ ၏ ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်းကို တားဆီးခြင်း၊ ဘဝ၏ ဆုတ်ယုတ်နိမ့်ကျမှုကိုသာ အားပေးခြင်း၊ ဘဝ၏သာယာမှုကို နှောင့်ယှက်ခြင်း၊ ဘဝ၏ဆူပူသောင်းကျန်း မှုကို လှုံ့ဆော်တိုက်တွန်းခြင်း၊ ဘဝ၏အကျိုးကို ပျက်စီးစေခြင်း၊ ဘဝ၏ အချည်းနှီးကို ဖြစ်စေခြင်းစသော ဆန့်ကျင်ဘက်သဘောအရပ်ရပ်သည် လောကီ အလိုအားဖြင့် အကျည်းတန်တရားများ ဖြစ်ကြပါသည်။ လောကုတ္တရာအလို

အားဖြင့် အကုသိုလ်တရားမှန်သမျှကို တိုက်တွန်းအားပေးသော အမှု (ကံ) အားလုံးသည် အကျည်းတန်တရားတွေချည်းသာ ဖြစ်ကြပါသည်။

၆၅။ အနာဂတ်ကြိုသဘောမှန်ဝါဒအသစ်သည် လူ့ဘဝအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော လောကီအလှတရားများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝ၏ အကျိုးမဲ့ကိုဖြစ်စေသော လောကီအကျည်းတန်တရားများကို ဝေဖန်ရေးအမြင်ဖြင့် ဖယ်ရှင်းရန်လည်းကောင်း ဆန္ဒနှင့် အဓိဋ္ဌာန်ရှိသောသဘောအမြင်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

၆၆။ အနာဂတ်ကြိုသဘောမှန်ဝါဒ၏ အဓိကတာဝန်မှာ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ အနာဂတ်ရေးဖြစ်သော စက်မှုဘဝ၏ အလှတရားသစ်များကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

၆၇။ 'အနာဂတ်စက်မှုဘဝ၏ အလှတရားသစ်' ကို ဖော်ထုတ်ခြင်းဆိုသည်မှာ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ အကျိုးနှင့်ယှဉ်သော အကြိုက်တရားမျိုးကို ဖန်တီး၍ ထုတ်လုပ်နိုင်သော စွမ်းဆောင်မှုကို ဆိုခြင်းပင်ဖြစ်တော့သည်။

စက်မှုဘဝ၏ အလှတရားသစ်

၆၈။ 'စက်မှုဘဝ၏ အလှတရားသစ်' ဆိုသည်မှာ 'အလှတရားရှင်' ကိုဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

'အလှတရားရှင်'သည် အဘယ်ကို ဆိုသနည်း။

အလှတရားရှင်ဆိုသည်မှာ အလှတရားသေမဟုတ်သည်ကို ဆိုပါသည်။ အလှတရားသေ (Static Beauty) သည် အလှငြိမ်များဖြစ်ပါသည်။ ငြိမ်သက်ခြင်းသဘောသည် လှုပ်ရှားခြင်းသဘော၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ဆိုပါသည်။ လှုပ်ရှားခြင်းကင်းသော သဘောကိုပင် ငြိမ်သက်ခြင်းဟု နားလည်နိုင်ပါသည်။ ထိုငြိမ်သက်ခြင်းသည် ပြောင်းလဲခြင်းသဘောလည်းဖြစ်၍ တိုးတက်ခြင်းမဲ့သော သဘောလည်း ဖြစ်ပါသည်။

အလှတရားရှင်သည် အလှသေ (အလှငြိမ်) ၏ သဘောအားလုံးကို ဆန့်ကျင်သော သဘောဖြစ်သည်။

၆၉။ အလှတရားရှင်၏ သဘောကို ပိုမိုနားလည်စေရန် အလှတရားငြိမ်၏ သဘောအချို့ကို သိဖို့လိုအပ်ပါသည်။ သဘောအချို့ဆိုရာတွင် အမြင်နှစ်ရပ်ကိုသာ ဤတွင်တင်ပြပါမည်။ အမြင်နှစ်ရပ်ဆိုသည်မှာ

- (၁) ပင်ကိုသဘာဝအမြင်နှင့်
- (၂) ပတ်ဝန်းကျင်သဘာဝအမြင် ဖြစ်ပါသည်။

သင်္ကြံတန်း

၇၀။ ငြိမ်သက်ခြင်း၏ ပင်ကိုသဘောများမှာ

ကြီးမားခြင်း၊ လေးလံခြင်း၊ ရှုပ်ထွေးခြင်း (ရှည်လျားထွေပြားခြင်း) အံဆင်
တန်ဆာများ၊ ဝန်ပိုခြင်း၊ နှေးကွေးခြင်း၊ လှုံ့ဆော်မှုနည်းခြင်း၊ ထိုင်းမှိုင်းခြင်း၊
နေမြဲနေလိုသောသဘော (အင်နာရှာ) များခြင်း၊ သိခက်ခြင်း၊ နက်နဲခြင်း၊
တည်တံ့ခြင်း၊ ခိုင်ခံ့ခြင်း၊ အပြောင်းအလဲနည်းခြင်းစသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

ငြိမ်သက်ခြင်း၏ ပတ်ဝန်းကျင်သဘောမှာ ဘဝဟုဆိုအပ်သော ရုပ်ပတ်ဝန်း
ကျင်၊ စိတ်ပတ်ဝန်းကျင်၏ နရီ (Rhythm) နှင့် ပိုဆိုင်ပါသည်။ 'ဘဝနာရီ'
(Life Rhythm)က နှေးကွေးငြိမ်သက်နေလျှင် စာပေအနုပညာ၏ ရသဖွဲ့စည်း
မှုတွင်လည်း ငြိမ်သက်သော ပုံသဏ္ဍာန်များသာ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည်ဟု ဆို
ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာ ပဒေသရာဇ်ခေတ် ဘဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ကြည့်ပါ။ စီးပွားရေးဘဝက
လည်း ယှဉ်ပြိုင်မှုနည်းသည်။ အမြန်ဆုံး ဆက်သွယ်ရေး ပို့ဆောင်ရေးကိရိယာများမှာ
ဆင်၊ မြင်း၊ ခြေကျင်၊ လှည်းယာဉ်၊ လှေလောက်သာ ရှိသည်။ အဝေးပြေးလမ်းမရှိ၊
ကူးလူးဆက်ဆံရေး ခက်ခဲသည်။ လှုပ်ရှားသွားလာမှုနည်းသည်။ မိမိမွေးရပ်မြေအရပ်
တွင်နေ၊ ထိုအရပ်တွင် သေသူများသည်။ လျင်မြန်တက်ကြွလှုပ်ရှားသောအရာဟူ၍
မရှိသလောက် ရှားသည်။ ထို့ကြောင့် ပဒေသရာဇ်ခေတ်၏ ဘဝနာရီသည် အလွန်နှေး
ကွေး လေးလံနေလေသည်။

ထိုအခါ နှေးကွေးလေးလံသော ဝတ်စားဆင်ယင်မှုကို လူတို့ကြိုက်သည်။
ဆံပင်ရှည်ထားသည်။ တောင်ရှည်ပုဆိုးဝတ်သည်။ ထိုင်မသိမ်းအနားရှည် ထာဘီဝတ်
သည်။ သူ့ခေတ် သူ့ဘဝနာရီနှင့် သူ့အလှကိုက်ညီနေသည်။ ထိုအခါ ကြည့်ကောင်း
သည်။ ထိုအဆင်တန်ဆာမျိုးဖြင့် ယခုခေတ် တိုးရေ့လျက် သုတ်ခြေတင်စီးရသော
ဘတ်စ်ကား တိုးစီးလျှင် အဆင်လည်းမပြေ၊ ကြည့်၍လည်းမကောင်း၊ ရယ်ဖွယ်လိလိ
သာ ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။

ပဒေသရာဇ်ခေတ် ဘဝနာရီနှေးမှုကြောင့် ထိုခေတ်မှာ ပေါ်ပေါက်သော စာပေ၊
ပန်းချီ၊ ပန်းပု၊ ဂီတ၊ ဇာတ်သဘင်စသော အနုပညာဖန်တီးမှုအားလုံးသည် အလှငြိမ်
များချည်း ဖြစ်နေကြသည်ကို သတိထားကြည့်သင့်ပါသည်။

၇၁။ ထိုအခါ အလှရှင်၏ ပင်ကိုသဘောကို သိကုန်ပြီ။

'အလှရှင်'သည် ပင်ကိုအားဖြင့် သေးငယ်သည်၊ ပေါ့ပါးသည်၊ ရှင်းလင်း
သည်၊ (တိုသည်၊ နည်းသည်) အဆင်တန်ဆာမရှိ၊ ဝန်မပို၊ မြန်သည်၊ လျင်
သည်၊ သွက်သည်၊ တက်ကြွသည်၊ လှုံ့ဆော်မှုဆန္ဒများသည်၊ နေမြဲနေလိုသော

သဘောမရှိ၊ သိလွယ်သည်၊ (သုံးလွယ်သည်) မနက်နဲ၊ မခက်ခဲ၊ မတည်တံ့၊ မခိုင်ခံ့၊ အပြောင်းအလဲများသည်၊ မြတ်သည်။

ဥပမာ ယခုကာလပေါ် လူသုံးကုန်ပစ္စည်းများကိုကြည့်။ နာရီတွေ၊ ကက်ဆက်တွေ၊ ဘောပင်တွေ၊ မော်တော်ကားတွေ၊ လယ်လီမီးရှင်းတွေ၊ ဆိုင်ကယ်တွေ၊ ကွန်ပျူတာတွေ၊ လေယာဉ်ပျံတွေ၊ အဝတ်အစားတွေစသည်စသည်။

အနုပညာတွေ၊ စာပေ၊ ဂီတ၊ ရုပ်ရှင်၊ ဗွီဒီယို၊ အမြင့်သဘင်၊ ပန်းချီ၊ ပန်းပုနှင့် ဗိသုကာလက်ရာများ။

(ဤတွင် ရန်ကုန်မြို့ရှိ ဗြိတိသျှလက်ထက် ပိတိုရီယာဗိသုကာလက်ရာများနှင့် မျက်မှောက်ခေတ် ဗိသုကာလက်ရာများကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လျှင် အလှငြိမ်နှင့် အလှရှင် ကွာခြားပုံကို ချက်ချင်းသိနိုင်ပါသည်။)

မျက်မှောက်ခေတ် မိန်းကလေးများ အလှပြုပြင် ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံကိုလည်း ကြည့်ပါ။ ဆံပင်တို၊ အင်္ကျီတို၊ အင်္ကျီပွ၊ ဘလောက်(စ)၊ လုံချည် (ထဘီ) တို၊ ဖိနပ်ပေါ့ပါး။

ဤဖြစ်ပေါ်မှုများသည် မျက်မှောက်ခေတ် ဘဝနဂါးနှင့် ကိုက်ညီစွာ ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၇၂။ အလှတရားသစ်ကို ဖွံ့ဖြိုးဆဲ လူ့ဘောင်အတွင်း စတင်ဖြစ်ပေါ်ပြီး ရှင်သန် တိုးတက်လျက်ရှိသော စက်မှုဘဝသစ်၏ လှုံ့ဆော်မှုများက တောင်းဆိုလျက် ရှိပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ လူ့ဘောင်အတွင်း စက်မှုဘဝသစ်သည် မြို့ပြဘဝတွင် စတင်ဖြစ်ပေါ်ပါသည်။ ထို့နောက် လက်မှုအခြေခံဘဝတည်ရှိရာ ကျေးလက် တောရွာသို့ ပျံ့နှံ့ရောက်ရှိပါသည်။ ကျေးလက်ရှိ လက်မှုကုန်ထုတ်ဘဝကို အသစ်ရောက်ရှိလာသော စက်မှုကုန်ထုတ်ဘဝက တွန်းဖယ်ပစ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခါ ကျေးလက်ပရိသတ်မှာပင် ခံစားမှု အနုဘာဝသစ်များ ဖွံ့စည်းဖြစ်ပေါ်လာပါလိမ့်မည်။

ဥပမာ ဆီမီးခွက်အစား လျှပ်စစ်မီးရောင်ကို ပိုမိုနှစ်သက်ပါလိမ့်မည်။ ပလွေတိုသံအစား ရေဒီယို၊ ကက်ဆက်၊ စပီကာ (အော်ကျယ်) အသံကို ထိုပရိသတ် ပိုမိုနှစ်သက်ပါလိမ့်မည်။ နွားဆွဲသော ထွန်၊ ထယ်၊ ကြမ်းတုံးများအစား လက်ထွန်စက်၊ ကောက်စိုက်စက်၊ စပါးရိတ်သိမ်းနယ်လှေစက်ကို နှစ်သက်ပါလိမ့်မည်။ နွားလှည်းအစား လော်ရီကားကို နှစ်သက်ပါလိမ့်မည်။ လှေအစား ပဲ့ထောင်၊ မော်တော်ဘုတ်များကို နှစ်သက်ပါလိမ့်မည်။ မီးဖွားလက်သည်အစား ဝမ်းဆွဲဆရာမ၊ ဆေးရုံ၊ ဆေးခန်း၊ ဆရာဝန်ကို ပို၍အလိုရှိပါလိမ့်မည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းပညာရေးအစား သိပ္ပံအထက်တန်း ပညာများကို လိုလားပါလိမ့်မည်။ သက်ကယ်မိုးအစား သွပ်မိုး၊ သစ်သားအိမ်၊ ဝါးအိမ်

အစား တိုက်အိမ်၊ တိုက်ကျောင်း။ ရွံလမ်းမြေအစား နိုင်လွန်ကတ္တရာလမ်း၊ ခန္တအစား ကုဘိတာရေစုပ်စက်။ နောက်ရေးအစား ဓာတ်မြေဩဇာ။ မီးထောင်ချောက်အစား ပိုးသတ်ဆေး။

ဤသည်တို့သည် အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ကျေးလက်၏ စက်မှုဘဝခံစားချက် များပင် ဖြစ်ကြလေသည်။

၇၃။ စက်မှုဘဝသစ်က ဧည့်ဆော်ဖ်တီးလိုက်သော အနာဘဝသစ်များသည် စက်မှု ဘဝသစ်၏ နဂိုနှင့်အတူ တပြေးညီ ပုံသဏ္ဍာန်များဖြင့်သာ ဖြစ်ပေါ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၇၄။ စက်မှုဘဝသစ်၏ ဘဝနဂိုသည် ရှင်သန်လျက် မြန်သော 'ဒိုင်နမစ်ရစ်သမ်' Dynamic Rhythm ဖြစ်ပါသည်။ (စက်ကိရိယာများ၏ လှုပ်ရှားမှုစွမ်းအားဖြစ် စေ၊ ထုတ်လုပ်မှုစွမ်းအားဖြစ်စေ၊ အမြန်ဆုံးသည် အလှဆုံး၊ အကောင်းဆုံးဖြစ် သည်ဟု လူတို့နားလည်ကြပါသည်။ အမြန်ဆုံးပြေးသောကား၊ အများဆုံးကို အမြန်ထုတ်လုပ်နိုင်သောစက်သည် လူကြိုက်အများဆုံး ပစ္စည်းဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

အနုပညာဖန်တီးမှု

၇၅။ စက်မှုဘဝ အလှသစ်သည် စက်မှုဘဝကို မျှော်လင့်နေကြသော အများပြည်သူ ပရိသတ်၏ ကြိုက်နှစ်သက်မှုပင်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကြိုက်နှစ်သက်မှုသည် အများ စု ကြိုက်နှစ်သက်မှုမျိုးလည်းဖြစ်ပါသည်။ စက်မှုဘဝဆန်းသစ်မှုကိုအကြောင်း ပြု၍ အလိုအလျောက် ဖြစ်ပေါ်လာသော သယံဇာတသဘောဟူသာ နားလည် သင့်ပါသည်။

၇၆။ စာပေအနုပညာဖန်တီးမှုသည် အကျိုးရှိမည့်အကြောင်းအရာများကို အများစု ကြိုက်နှစ်သက်မှုဖြစ်အောင် တမင်ဖန်တီးရသော 'ပရုံကတ' Artificial ဖြစ်စဉ် မျိုးဖြစ်ပေရာ ထိုဖြစ်စဉ်သည် ခေတ်၏သယံဇာတဖြစ်သော အများစုကြိုက် နှစ်သက်မှုသဘောကို လွန်ဆန်၍မရချေ။

၇၇။ ခေတ်တစ်ခေတ်၏ အများစုရင်တွင်း၌ဖြစ်ပေါ်သော အနာဘဝ၏ ပုံသဏ္ဍာန် သည် ဘယ်သို့ရှိသနည်း။

အနုပညာရှင်သည် ထိုအနာဘာများ၏ ယေဘုယျပုံသဏ္ဍာန်ဖြစ်သော တရား ကိုယ်သဘောကို ထုတ်ယူတတ်ဖို့ လိုပါလိမ့်မည်။ ယခုအခါ ဂျပန်စက်မှု ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်း၏ အကြီးအကျယ်အောင်မြင်မှု၊ ဂျပန်ကုန်ပစ္စည်းများကို ကမ္ဘာ့ပြည်သူ အများအပြား ကြိုက်နှစ်သက်မှု၏ ဓိကအကြောင်းမှာ ဂျပန် စက်မှုအနုပညာရှင် Industrial Artists တို့သည် ၂၀ ရာစုအကုန်တွင် ဖြစ်ပေါ်

လျက်ရှိသည့် နိုင်ငံတကာ ပြည်သူ့ပရိသတ်အများစု၏ ရင်မှာဖြစ်သော အနာဘာဝ များ၏ ယေဘုယျပုံသဏ္ဍာန်များကို တရားကိုယ်ထုတ်ယူရာ၌ အစွမ်းထက်သော ကြောင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

၇၈။ အများစု ကြိုက်နှစ်သက်မှုသဘောကို တရားကိုယ်ထုတ်ယူခြင်းသည် လွယ်ကူသည်မဟုတ်ချေ။ ဤလုပ်ငန်းသည် ကြီးမားကျယ်ပြန့်သော သုတေသန လုပ်ငန်းကြီးလည်းဖြစ်၍ အထူးကျွမ်းကျင်သူ Specialists များ၏ ပညာရပ် လုပ်ငန်းလည်းဖြစ်လေသည်။

ဥပမာ အများကြိုက် အဝတ်အစားထုတ်လုပ်ရန် ဖက်ရှင်တီထွင်သူများ (အထူးသဖြင့် ဂျပန်) ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ဆောင်ရွက်သည်ကို အနီးကပ်လေ့လာကြည့်သင့်ပါသည်။ ဤသုတေသနလုပ်ငန်းသည် အမှန်ပင်ကြီးမား၍ ကျယ်ပြန့်ပါသည်။ စုပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့်သာ အောင်မြင်နိုင်ပါသည်။

၇၉။ အတတ်ပညာဆန်းသစ်မှုများ၏ လျင်မြန်မှု၊ စက်ကိရိယာဆန်းသစ်မှုများ၏ လျင်မြန်မှု၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပြောင်းလဲမှုများ၏ လျင်မြန်မှုကြောင့် လူတို့၏ အများကြိုက်နှစ်သက်မှုသဘောလည်း လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲလျက်ရှိသည် ဆိုသည်ကို အနုပညာရှင်သည် အစဉ်ထည့်တွက်ရမည်။ နားလည်သဘောပေါက်ရမည်။ ထိုလျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲနေမှုများအားလုံးကို ဖမ်းယူနိုင်အောင် အထူးကြိုးစားဖို့လည်း လိုပါသည်။

ဥပမာ ဖက်ရှင်တီထွင်သော ဝတ်စားဆင်ယင်မှု အနုပညာဖန်တီးသူသည် မကြာမီ ရောက်ရှိလာမည့် ဆောင်းရာသီတွင် လူအများ မည်သည့်အဝတ်အစားမျိုးကို ကြိုက်နှစ်သက်ကြမည်နည်း။ ဘယ်ပစ္စည်း၊ ဘယ်ပုံစံ၊ ဘယ်အရောင်ကို ကြိုတင်တွက်ချက်နိုင်ရမည်။ အလားတူ မော်တော်ကား ထုတ်လုပ်သူများသည်လည်း နောင်နှစ်တွင် ဘယ်လိုကားမျိုး၊ (ဘယ်ပစ္စည်း၊ ဘယ်ပုံစံ၊ ဘယ်အရောင်) ထုတ်လုပ်ရမည်ကို အစဉ်တွက်ချက်နေရသည်။ တွက်ချက်ခြင်းသည် တရားကိုယ်ထုတ်ယူခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။

၈၀။ စက်မှုအနုပညာသည် ခေတ်တစ်ခေတ် လူသားအများစု ကြိုက်နှစ်သက်မှုကို ထုတ်လုပ်ကြရာတွင် အကျိုးကိုလည်း အစဉ်ထည့်တွက်ပြီးဖြစ်လေသည်။

ဥပမာ မော်တော်ကားထုတ်လုပ်သူသည် ဆီစားသက်သာသောကား၊ လေထုညစ်ညမ်းမှုနည်းသောကား၊ လေဆန်အား၊ လေဆွဲအားကို လျှော့နည်းပြီး လျင်မြန်စွာ မောင်းနှင်နိုင်မည့်ကား၊ မတော်တဆ ထိခိုက်မှုနည်းမည့်ကား၊ မတော်တဆဖြစ်လျှင် စီးနင်းသူ ထိခိုက်မှုနည်းစေမည့်ကား၊ ဈေးကွက်တွင် ဈေးနှုန်းသက်သာစွာ ရောင်းနိုင်မည့်ကားမျိုးကိုသာ ထုတ်လုပ်မည်ဖြစ်သည်။ ဝယ်ယူသူနွဲ့သူ ပရိသတ်ကလည်း အပေါ်ယံ ပုံသဏ္ဍာန်အလှတစ်ခုတည်းကိုသာ ကြည့်ပြီး ကားဝယ်မည်မဟုတ်။ ကား၏ အကျိုးပြုမှု (၀) ပစ္စည်းအလှကိုလည်း ကြည့်ဝယ်မည်သာ ဖြစ်လေသည်။

၈၁။ ဖွံဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၌ စာပေအပါအဝင် အနုပညာဖန်တီးကြရာတွင် ပရိသတ် အကြိုက်ဖြစ်လျှင်လည်း အဘယ်ကြောင့် အကျိုးမဲ့ဖြစ်သနည်း၊ အကျိုးရှိလျှင် အဘယ်ကြောင့် အကြိုက်မဲ့ဖြစ်သနည်း။

ထိုပုစ္ဆာ၏အဖြေကို စာပေသမား၊ အနုပညာသမားများနှင့်တကွ ပညာရှင်များ စုပေါင်း၍ ရှာသင့်ပါသည်။ ရှာမည်ဆိုလျှင် ယခုအခါ ဖွံဖြိုးပြီးနိုင်ငံများ၌ အကြီးအကျယ် ထွန်းကားနေပြီဖြစ်သော Industrial Art ၏ 'စက်မှုအနုပညာ' သဘောအကျယ်ကို နားလည်အောင် ကြိုးပမ်းကြလျှင် လိုအပ်သောအဖြေကို ရရှိလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဤတွင် စေတနာကောင်းဖြင့် အကြံပြုပါသည်။

စက်မှုအနုပညာ Industrial Art ၏ နယ်ပယ်မှာ ကျယ်ဝန်းလွန်းပြီး ပညာရှင် များနှင့်သာ သက်ဆိုင်သောကြောင့် ဤစာတမ်းတွင် ချန်လှပ်ထားရပါသည်။

အနာဂတ်ကြိုသဘောမှန်ဝါဒသစ်နှင့် စာပေအနုပညာဟန်သစ်

အနာဂတ်ကြို စာပေအနုပညာ သဘောမှန်ဝါဒသစ်သည် ဖွံဖြိုးဆဲ လူ့ဘောင်၏ ဘဝ လိုအပ်ချက်နှင့်အညီ စာပေအနုပညာဖန်တီးမှုလုပ်ငန်းတွင် 'အကျိုးရှိသည်ကို အကြိုက် ဖြစ်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမည်နည်း' ဆိုသော ပြဿနာကို အဖြေရှာရန် အားထုတ် ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ထိုဝါဒကြေညာချက်အပိုဒ် (၃၅) တွင်

'အနာဂတ်ကြိုသဘောမှန်ဝါဒသစ်သည် လူ့အဖွဲ့တိုးတက်ရေးအတွက် တွန်းအား ဖြစ်သော အနုပညာဖန်တီးမှုလုပ်ငန်းလုပ်ဟန်ကို ဖော်ဆောင်မည်' ဟု ဝန်ခံချက်ပါသည်။ ယခု ထိုဝန်ခံချက်ကို မည်သို့မည်ပုံ အကောင်အထည်ဖော်သင့်သည်ကို ဆွေးနွေးပါမည်။ အကျွန်ုပ်နှင့် သဘောတူသူ စာပေပညာရှင်များ၊ အနုပညာရှင်များက ဤဝါဒအမြင် ရှင်သန်ကျယ်ပြန့်လာရေးအတွက် ဖြည့်စွက်သောအမြင်များကို ဆွေးနွေးတင်ပြစေချင် ပါသည်။ အကျွန်ုပ်နှင့် သဘောမတူသော စာပေပညာရှင်များ၊ အနုပညာရှင်များကလည်း မိမိတို့၏ အမြင်များကို ယထာဘူတကျကျ ဆွေးနွေးတင်ပြကြစေချင်ပါသည်။ သို့မှ သာ စာပေအနုပညာအရာတွင် 'အကျိုးရှိသည်ကို အကြိုက်ဖြစ်အောင် ဖန်တီးရေး' ဆိုသော အကျွန်ုပ်၏ မူလစေတနာသည် ရှင်သန်ကြီးပွာလာပါလိမ့်မည်။

စာပေအနုပညာအရာတွင် 'အကျိုးရှိသည်ကို အကြိုက်ဖြစ်အောင် ဖန်တီးရေး' တွင် ဖွံဖြိုးဆဲ လူ့ဘောင်၏ အကျိုးသည် အဘယ်နည်းဆိုသည်ကို သိမြင်သဘောပေါက် ရန်လည်းကောင်း၊ 'အကြိုက်' သဘောသည် အဘယ်နည်းဆိုသည်ကို သိရန်လည်း ကောင်း စာပေအနုပညာတွင် ဖန်တီးမှု Creationသည် အဘယ်နည်းဆိုသည်ကို သဘောရှင်းရန်လည်းကောင်း လိုပါလိမ့်မည်။

ဤတွင် ထိုသဘောသုံးရပ်ကို အကျဉ်းနည်းဖြေဆိုရန် အားထုတ်ပါမည်။

(က) ဖွံဖြိုးဆဲ လူ့ဘောင်၏ အကျိုးသည် အဘယ်နည်း။

နိုင်ငံတကာ လူ့အဖွဲ့အစည်းထဲတွင် အောက်ကျနောက်ကျဖြစ်နေသော အခြေ အနေမှ လွတ်မြောက်ရေး၊ အမှီအခိုကင်းရေး၊ လွတ်လပ်ရေး၊ အချုပ်အခြာ ဖြစ်ရေး၊ အမျိုးသားဟန်၊ အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှု အခွန်ရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး

(အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာဟုလည်းဆိုသည်) ငြိမ်းချမ်းသာယာရေး၊ တန်းတူ ရည်တူဖြစ်ရေး၊ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊ ပြည်သူအားလုံး စိတ်တူ ကိုယ်မျှ စိတ်ချမ်းသာ ကိုယ်ချမ်းသာဖြစ်ရေး၊ အခွင့်အလမ်းညီမျှရေး၊ ပြည်သူ တစ်ဦးချင်းအလိုက် အသက်မွေးမှုချောင်လည်ရေးနှင့် အမျိုးသား စီးပွားရေး လည်း အစဉ်အဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ ခေတ်ကာလ၏ တိုးတက်မှု များနှင့်အညီ အလျဉ်မီအောင် လိုက်နာရေးစသောသဘောတို့သည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲ လူ့ဘောင်များ၏ အကျိုးများပေတည်း။

(ခ) ဖွံ့ဖြိုးဆဲ လူ့ဘောင်များ၏ 'အကြိုက်' သည် အဘယ်နည်း။

ဤပုစ္ဆာကား တိကျသောအဖြေကိုပေးရန် အလွန်ခက်ခဲသောပုစ္ဆာဖြစ်လေ သည်။ ခက်ခဲသည့်ကြောင်းမှာ ဝိဝါဒဖြစ်နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲလူ့ဘောင်၏ အကြိုက်ကို ပြောဆိုသောအခါ ဦးစွာ လူတို့၏ဘဝတွင် ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိသော အကြိုက်သဘောသုံးရပ်ကို ခြုံ၍လေ့လာသင့်ပါသည်။ ထိုသဘောသုံးရပ်မှာ ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။

၁။ လူသည် မိမိတို့အား အကျိုး (ကောင်းကျိုး) ပေးသောအရာများကို ကြိုက်တတ်ပါသည်။

၂။ သို့ရာတွင် အချို့သောလူတို့သည် မိမိတို့အား ဆိုးကျိုးပေးသောအရာ များကိုလည်း ကြိုက်တတ်ပါသည်။ ဥပမာ ဆေးလိပ်ကြိုက်ခြင်း၊ အရက် ကြိုက်ခြင်း၊ ဘိန်းကြိုက်ခြင်း၊ အပျော်အပါးကြိုက်ခြင်းစသည်။

၃။ တချို့သောသူတို့သည် ဘာကိုကြိုက်ရမုန်းမသိသူများ၊ အကြိုက်ဇီဇာ ကြောင်သူများ ဖြစ်တတ်ကြပါသည်။ ထိုသဘောသုံးရပ်ကို ဒဿနနည်းအရ ပြန်လည်သုံးသပ်ကြည့်လျှင် အကြိုက်သဘောတွင်

- က။ အသိဉာဏ် (ပညာ) ယှဉ်သောအကြိုက်သည်လည်းတစ်ရပ်၊
  - ခ။ အသိဉာဏ် (ပညာ) ကင်းသောအကြိုက်သည်လည်းတစ်ရပ်၊
  - ဂ။ ပညာလွန်၍ဖြစ်စေ၊ ပညာမဲ့၍ဖြစ်စေ ဘဝကို အလိုမကျဖြစ်ကာ အာရာကို ဆန့်ကျင်လိုသော အမုန်းကြိုက်လည်းတစ်ရပ်ဟု ယူနိုင်ပါသည်။ ၎င်းကိုပင် အဘိဓမ္မာသဘောနှင့် ပြန်၍ယူလျှင်
    - က။ ပညာကြိုက် (လောဘာကြိုက်) လည်းတစ်ရပ်၊
    - ခ။ အဝိဇ္ဇာကြိုက် (မောဟကြိုက်) လည်းတစ်ရပ်၊
    - ဂ။ အမုန်းကြိုက် (ဒေါသကြိုက်) လည်းတစ်ရပ်ဟူ၍ ရပါလိမ့်မည်။
- နောက်ဆုံးသဘောသည် ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ (ယုံမှားနှင့် သံသယ) ကြိုက်မျိုး

ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသူတို့သည် ဘဝတွင် ဘာကိုမျှ အလိုမကျဖြစ်နေသူများ၊ ဘာကိုမျှ အကောင်းမမြင်သူများ၊ အကောင်းနှင့်အဆိုးကို မခွဲခြားတတ်သူများ ဖြစ်ကြပါသည်။

သို့ဖြစ်ရာ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ လူ့ဘောင်၏ အကြိုက်ကို ပြောသောအခါ 'ကြိုက်သင့်သည်' ကို ဆိုလိုသည်ဟုသာ သဘောယူသင့်ပါသည်။

ဖွံ့ဖြိုးဆဲ လူ့ဘောင်၏အကြိုက်သည် ဘယ်အကြိုက်ဖြစ်သင့်သနည်း။ ဤပုစ္ဆာကိုသာ အနာဂတ်ကြိုသဘောမှန်ဝါဒက ဖြေလိုပါသည်။

ဖွံ့ဖြိုးဆဲ လူ့ဘောင်သည် ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သောအကြိုက်၊ ပညာနှင့်ယှဉ်သောအကြိုက်၊ အကျိုးနှင့်ယှဉ်သောအကြိုက်မျိုး၊ တစ်နည်းဝိဇ္ဇာနှင့်ယှဉ်သောအကြိုက်ကို လိုလားပြီး အဝိဇ္ဇာနှင့်ယှဉ်သောအကြိုက်၊ မောဟနှင့်ယှဉ်သောအကြိုက်၊ ဒေါသနှင့်ယှဉ်သောအကြိုက်ကို လိုလားမည်မဟုတ်ပါ။

- (ဂ) သို့ဖြစ်လျှင် စာပေအနုပညာဖန်တီးမှုဆိုသည် အဘယ်ကို ဆိုအပ်သနည်း။ ဤပုစ္ဆာကို အဖြေပေးရန် ခက်ခဲမည်မဟုတ်ပါ။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲလူ့ဘောင်တွင် စာပေအရာ၌ဖြစ်စေ၊ လူ့ဘောင်၏အကျိုးရှိစေမည့် သဘောအရပ်ရပ်ကို စာဖတ်သူ၊ အနုပညာခံစားသူ ပရိသတ်၏ အကြိုက်ဖြစ်အောင် အနုပညာရှင်တို့၏ ထိုးထွင်းပဋိဉာဏ်ဖြင့် (အဆန်းတကြယ်) ဖန်တီးခြင်း (သို့မဟုတ်) ပရိသတ်၏ နှလုံးသား၌ အနုဘဝနရသ အတွေ့အကြုံများ၊ ခံစားမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာအောင် လှုံ့ဆော်ခြင်းသည် ကြံစည်ဖန်တီးခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ တစ်နည်းဆိုသော် ဘဝအကျိုးကို ရသဖြစ်အောင် အသွင်ပြောင်းခြင်းအတတ်ကိုပင် ဖန်ဆင်းခြင်းခေါ်ပါသည်။ ထိုဖန်ဆင်းခြင်းသည် လူသာမန်တို့နှင့် ဆက်ဆံသောအတတ်မျိုးမဟုတ်ပါ။ အနုပညာရှင်ဆိုသော ဘဝအတွေ့အကြုံကို ရသဖြစ်အောင် ပြောင်းလဲတတ်သော ပရမီဉာဏ် ထက်သန်သူတို့၏ 'မှော်အတတ်' Magicကိုပင် ဖန်ဆင်းခြင်းဟု ခေါ်အပ်ပါသည်။

မျက်မှောက်ခေတ်တွင် သိပ္ပံပညာက အနုပညာရှင်၏ ထိုဖန်ဆင်းခြင်း မှော်အတတ်ကို သိပ္ပံအတတ်ပညာဖြစ်အောင် ပြောင်းလဲလျှက်ရှိနေလေပြီ။ ဂီတနယ်၊ ပန်းချီ၊ ပန်းပုနယ်တွင် အီလက်ထရွန်းနစ်ဂီတ၊ အီလက်ထရွန်းနစ် ပန်းချီစသည်များ ပေါ်ပေါက်လာပြီဖြစ်သည်။ ကွန်ပျူတာသည် အနုပညာရှင်၏ပဋိဘာန်ဉာဏ်ကို ရယူဖို့အားထုတ်နေပြီဖြစ်သည်။

ကွန်လွန်သူ ရွှေမန်းဦးတင်မောင်အား အမေရိကန်က ပညာရှင်တစ်ဦးက ပေးလိုက်သော အကနှင့် သရုပ်ဆောင်ပညာကျွမ်းငယ်တစ်စောင်ကို ရုပ်ရှင်မင်းသား အကယ်ဒမီ ညွှန်ဝင်းက အကျွန်ုပ်အား နားလည်အောင် အားထုတ်ဖို့ ပေးခဲ့ဖူးလေသည်။

ထိုစာအုပ်သည် တက်ရွန်း Tad Shawn ဆိုသူ ရေးသော 'Every Little Movement' ကျမ်းငယ် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကျမ်းသည် ပြင်သစ်အကပညာရှင် ရှင်ဒဲလ် ဆတ်ဆိုသူ၏ အတတ်ပညာနည်းနာဖြင့် သရုပ်ဆောင်ခြင်း 'Method Acting' ကို ပြသောကျမ်းဖြစ်လေသည်။ အကျွန်ုပ်သည် ထိုကျမ်းတွင် ပါဝင်သော သဘောတရား အားလုံးကို မက်ထရစ်သရုပ်နည်းဖြင့် တွက်ထုတ်လိုက်ရာ မည်သည့်ခံစားချက်မျိုးကို မဆို သရုပ်နည်းဖြင့် သရုပ်ဆောင်ကာ ဖော်ထုတ်နိုင်ကြောင်း တွေ့ရသဖြင့် များစွာ အံ့အားသင့်ခဲ့ရဖူးလေသည်။

ဆိုလိုသည်မှာ မျက်မှောက်ခေတ်တွင် ဘယ်အနုပညာရပ်ကိုမဆို ကွန်ပျူတာ (သရုပ်)နည်းဖြင့် ဖန်တီးနိုင်သော အခွင့်အလမ်း ရရှိလာပြီကို သတိပြုရန် ဖြစ်ပါသည်။

ကွန်ပျူတာဖြင့် မဖန်တီးနိုင်သည်မှာ ဟန် 'Style' ဖြစ်ပါသည်။ ခေတ်သစ်သည် စာပေအနုပညာဟန်သစ် 'New Style' ကို အစဉ်တောင်းဆိုလျက်ရှိကြောင်း သမိုင်းက သက်သေခံပါသည်။

ဟန်ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

'ပုံသဏ္ဍာန်၊ သွင်ပြင်လက္ခဏာ၊ သရုပ်တို့နှင့် စပ်သော သီးခြားအမှုအရာ၊ အမျိုးအစား၊ အကျင့်၊ ထူးခြားပေါ်လွင်သောအပြုအမူ၊ အနေအထိုင်၊ အရေးအဖွဲ့၊ ခေတ်ဆန်ခြင်း (ဖက်ရှင်)၊ အတွေးအခေါ် အယူအဆကို ဖော်ဆောင်ပုံတစ်နည်း၊ အကြောင်းအရာ အနှစ်သာရကို ပရိသတ်သိလွယ် မြင်လွယ်၊ ခံစားလွယ်အောင် ဖော်ထုတ်ပုံတစ်နည်းဟု ကမ္ဘာကျော် 'The Random House Dictionary of the English Language' တွင် ဖွင့်ပါသည်။

ထိုဟန်သည် ခေတ်ကာလသမိုင်းကြောင်းအရ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ပါသည်။ ဟန် သစ်ကို ဖော်ထုတ်နိုင်သူမှာ ပဋိဘာန်ဉာဏ်ရှိသော အနုပညာရှင်ဖြစ်သည်။ ယခုအခါ ကွန်ပျူတာကို အသုံးပြုပြီး ဟန်သစ်ကို ရှာဖွေနေသူများ၊ ဖန်တီးနေသူများလည်း ရှိပါသည်။ ဤတွင် ဟန်သစ်ကို ရှာဖွေသူ၊ ဖော်ထုတ်ဖန်တီးသူသည် ကွန်ပျူတာမဟုတ်၊ အနုပညာသည်ဖြစ်ကြောင်းကို သတိပြုသင့်ပါသည်။

ဟန်သစ်ခေတ်စားလာခြင်းသည် သမိုင်းခေတ်တစ်ခေတ်၏ အများပြည်သူ ပရိသတ်၏ ရင်တွင်းနုလုံးသား၌ ခံစားနေရသော အများခံစားချက် 'common feeling' ကို ထိအောင် လုပ်နိုင်လျှင်လည်း ထိုဟန်သစ်သည် ဓာတ်ဆီကို မီးရှို့လိုက်သလို ဟုန်းခနဲ ထတောက်တတ်ပါသည်။ မြက်ခြောက်တောက်ကို မီးလောင်သလိုလည်း ဖွံ့လွယ် ပါသည်။ ကူးစက်ရောဂါလိုလည်း ကူးစက်လွယ်ပါသည်။

နောက်တစ်နည်း အနုပညာသည်က ပရိသတ်ခံစားစေလိုသည်ကို ခံစားရအောင်

ထူးခြာသော အဆန်းတကြယ်ဖန်ဆင်းမှုကို ပြပြီး ထိုခံစားချက်ကို အများပြည်သူ ပရိသတ်ရင်တွင်း၌ ကူးစက်ပျံ့နှံ့သွားအောင် အများစုခံစားချက်ဖြစ်သွားအောင် ပြုလုပ် နိုင်လျှင်လည်း 'ဟန်သစ်' ခေတ်စားတတ်ပါသည်။

* ပထမနည်းသည် အနုပညာသည်က ပရိသတ်၏ အများစုခံစားချက်နောက် သို့ လိုက်ပြီး ကိုယ်ကျိုးအမြတ်ထုတ်သည့်နည်းဖြစ်ပါသည်။

* ဒုတိယနည်းသည် အနုပညာသည်က ပရိသတ်တစ်ဦးကို ဦးဆောင်၍ အကျိုးရှိသည်ကို ခံစားရအောင် အကျိုးပြုသောနည်းဖြစ်ပါသည်။ ဤတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်သော အနာဂတ်တွင် အကျိုးရှိသည်ကို အသိဉာဏ်ယှဉ်သော အကြံကြံဖြစ်အောင် တာဝန်ရှိသော အနုပညာသည်က စာပေအနုပညာဟန်သစ် တစ်ရပ်ကို ဘယ်လိုဖန်တီးမည်နည်းဆိုသော တောင်းဆိုချက်တစ်ရပ် ပေါ်ပေါက် ပါသည်။

ထိုတောင်းဆိုချက်ကို အနာဂတ်ကြို သဘောမှန်ဝါဒသည် ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရန် တာဝန်ယူနိုင်ပါမည်လား။

အနာဂတ်ကြို မြန်မာစာပေဟန်သစ်ဖွဲ့စည်းခြင်း

(၁)

အနာဂတ်ကြို စာပေအနုပညာ သဘောမှန်ဝါဒသစ်၏ ဖွင့်ဟ (ကြေညာ) စာ၌တွင် (၆၆) အနာဂတ်ကြို သဘောမှန်ဝါဒသစ်သည် လူ့ဘဝအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော လောကီအလှတရားများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝ၏ အကျိုးမဲ့ဖြစ်စေသော လောကီအကျည်းတန်တရားများကို ဝေဖန်သည့်အမြင်ဖြင့် ဖယ်ရှား ရန်လည်းကောင်း၊ ဆန္ဒနှင့် အဓိဋ္ဌာန်ရှိသော သဘောအမြင်လည်း ဖြစ်ပါသည်' ဟု ကြေညာခဲ့လေသည်။

ထိုသဘောသည် စာပေအနုပညာ၏ တာဝန်နှင့် ဝတ္တရားကိုဖော်ပြသော စကားဟု ယူလျှင်လည်း ရပါသည်။ (ဤတွင် တာဝန်ဆိုသည်မှာ မလုပ်ဘဲနေ၍မရသော အလုပ် မျိုးကို ထမ်းဆောင်ခြင်းသဘောဖြစ်ပြီး ဝတ္တရားဆိုသည်မှာ မိမိ၏လွတ်လပ်သော ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်အလျောက် လုပ်သင့်သည်ထင်၍ သရုပ်ဆောင်သောသဘောကို ဆိုလိုပါ သည်။) စာပေမှာဖြစ်စေ၊ အနုပညာမှာဖြစ်စေ လောကီအလှတရားများကို ရှာဖွေခြင်း သည် မလုပ်လျှင် မဖြစ်သော တာဝန်မျိုးဖြစ်ပါသည်။ ထိုတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခြင်း သည် ဘဝ၏ လောကီအကျိုးကိုပေးတတ်သောကြောင့် ထိုကိစ္စသည် မလုပ်မဖြစ်သော ကိစ္စဟု သဘောယူသင့်ပါသည်။

အကျည်းတန်တရားများကို ဝေဖန်သောအမြင်ဖြင့် ဖယ်ရှားရေးသည် မလုပ်ဘဲ နေ၍ဖြစ်သော ကိစ္စမျိုးမဟုတ်ပါ။ လုပ်သင့်၍ လုပ်သောဝတ္တရားမျိုးသာဖြစ်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အကျည်းတန်တရားများကို အနုပညာ၊ စာပေက မဝေဖန် မဖယ်ရှားလျှင်လည်း လူမှုရေးဘဝက လက်ခံမည်မဟုတ်ပါ။ ဖယ်ရှားမည်သာ ဖြစ်၏။ ဧပေက ထိုဝတ္တရားကိုထမ်းဆောင်ခြင်းသည် လူမှုရေးဘဝ၏ ဆောင်ရွက်ချက်ကို တစ်နည်းတစ်လမ်း အထောက်အကူပြုခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

အဓိကတာဝန်ဖြစ်သော လောကီအလှတရားစစ်များကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ဖန်တီး ရေးသည် စင်စစ် အကျိုးရှိသည်ကို အကြိုက်ဖြစ်အောင် အနုပညာရှင်၏ ပဋိဘာန် ဉာဏ် ကွန်မြူးရှ် လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပရိသတ်၏ ခံစားချက်ကို လှုံ့ဆော်ပြီး ထိုပရိသတ်၏ စိတ်ဓာတ်ကို ဩဇာလွှမ်းမိုးကာ ထိုပရိသတ်ကို မိမိနောက်သို့ လိုက်ပါ

လာအောင် ညှိခြင်းတစ်ရပ်လည်းဖြစ်သည်ဟု နားလည်သင့်ပါသည်။ တစ်နည်းဆိုသော် ထိုအတတ်သည် အနုပညာရှင်၏ မှော်အတတ် (Magic) ဟု ဆိုသင့်ပါသည်။

ထိုမှော်အတတ်သည် တစ်နည်း အနုပညာရှင်၏ ကြံစည်ဖန်တီးခြင်းအတတ် (Creation)ပင်ဖြစ်ပါသည်။ အကျဉ်းယူသော် ကြံစည်ဖန်တီးခြင်းမပါသော ဝါဒဖြန့် သဘောသက်သက်သည် မည်သည့်အခါမျှ ပရိသတ်၏ကြိုက်နှစ်သက်ခြင်းကို မရနိုင်ဟု မုချဆိုသင့်ပါသည်။

အနာဂတ်ကာလသည် အနုပညာကို စက်ကိရိလာဖြင့်ပင် ဖန်တီးယူသော အီလက်ထရွန်းနစ် အနုပညာမျိုးစုံ ပေါ်ပေါက်လာတော့မည်ဖြစ်ရာ အနုပညာဖန်တီးမှု ကို အတတ်ပညာဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်သော အခြေအနေသည်လည်း ဆိုက်ရောက်လာနေပြီ ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် အနာဂတ်မြန်မာပရိသတ်၏အကြိုက်ကို ဖြစ်ပေါ်စေမည့် စာပေဟန် သစ်တစ်ခု ဖွဲ့စည်းရေးကို အတတ်ပညာနည်းဖြင့် ဖန်တီး၍ ဤတွင် အားထုတ်ဖို့ ရည်ရွယ်ပါသည်။

(၂)

မြန်မာပရိသတ် ကြိုက်နှစ်သက်မည့် စာပေဟန်သစ်ကို ဖွဲ့စည်းဖန်တီးရေးကိစ္စသည် အနုပညာရှင်၏ ပဋိဘာန်ဉာဏ်ကိစ္စလည်းဖြစ်၍ အတတ်ပညာကိစ္စလည်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုကိစ္စသည် အကြောင်းအရာကိစ္စမဟုတ်သောကြောင့် ဤတွင် အကြောင်းအရာကိစ္စ (အကျိုး၌ရှိမှုသဘော) ကို ခေတ္တဖန်တီးထားသင့်ပါသည်။ ထိုကိစ္စသည် အနုပညာ၏ ပုံသဏ္ဍာန်ကိစ္စဟု တစ်သီးတခြား နားလည်စေလိုပါသည်။

ပရိသတ်အကြိုက်ကို ဖန်တီးရာတွင် ပုံသဏ္ဍာန်ဆန်းသစ်ရေးကိစ္စသည် အတတ် ပညာရေးဆိုင်ရာ မရှိမဖြစ် လိုအပ်သောကိစ္စဖြစ်သည်ဟု ယူပါသည်။ ဆန်းသစ်ခြင်း ကင်းသော မည်သည့်အနုပညာမျိုးကိုမျှ ပရိသတ်ကြိုက်နှစ်သက်မည် မဟုတ်ဟူသော အချက်သည် အထက်ပါအယူအဆကို ထောက်ခံသောအချက်ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ဤတွင် စာပေဟန် (ပုံသဏ္ဍာန်) သစ်ဖွဲ့စည်းဖန်တီးရေးကို စဉ်းစားလာရခြင်း သည် အနာဂတ်ကြိုသဘောမှန်ဝါဒ ကြေညာချက်အမှတ် ၅၅၊ ၅၆၊ ၅၇၊ ၅၈ နှင့် ၆၉ တို့တွင် ဖော်ပြချက်များ၏ သဘောများအရဖြစ်ပါသည်။ ထိုသဘောများမှာ

- (က) လောကီအလှတရားများသည် အသစ်အသစ်ဖြစ်ပေါ်နေပြီး အဟောင်း အဟောင်းတို့ ချုပ်ဆုံးကာ ပြောင်းလဲနေသော မမြဲသောသဘောရှိသည် ဆိုသော အချက်လည်း တစ်ရပ်၊

(ခ) လူတို့ဖန်တီးသော လောကီအလှတရားများသည် သမိုင်းလက္ခဏာရှိသည် ဆိုသောအချက်လည်းတစ်ရပ်၊

(ဂ) ဆန်းသစ်ခြင်း (ဝါ) အသစ်ကို ဖန်တီးရခြင်းသဘောသည် လူတို့ကြိုက်နှစ်သက်ခြင်းသဘော ပြောင်းလဲခြင်းကြောင့်လည်းဖြစ်၍ လူသား၏ကြိုက်နှစ်သက်ခြင်းသဘောကို ပြောင်းလဲစေခြင်းကိုလည်း ဖြစ်စေသည်ဆိုသော အချက်လည်းတစ်ရပ်၊

(ဃ) အလှသစ္စာတရားတို့သည် သမိုင်းခေတ်၏အလိုအရ ဖြစ်ပေါ်လာသော လူသားများ၏ 'အများစုခံစားချက်' အရ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်ဟု နားလည်ခြင်းလည်းတစ်ရပ်ကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

စာပေဟန်သစ်တစ်ရပ်ကို စူးစမ်းရှာဖွေဖန်တီးရေးသည် ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်နေသော မြန်မာပရိသတ်၏ အများစုခံစားချက်၏ ပုံသဏ္ဍာန်ဟုဆိုအပ်သော ဘဝနာရီ (Life rhythm)ပေါ်မှာ တည်သင့်သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။ ထိုသဘောကိုလည်း ကြေညာချက်အမှတ် (၆၂) တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

အများစု ခံစားချက် (ဝါ) ခေတ်အကြိုက်သည် သမိုင်း၏မျက်မှောက်ကာလတစ်ခု၌ ရုတ်တရက် ပွင့်လန်းလာသော တူညီသည့် ရှင်သန်နိုးကြားမှုပင်ဖြစ်ကြောင်း ဆိုခဲ့ပါသည်။

သို့ဖြစ်လျှင် ထိုခေတ်၏အများစုခံစားချက် (ဝါ)တူညီသည့် ရှင်သန်နိုးကြားမှုသဘောသည် အဘယ်နည်း။

အမြင် အကြားရှိသော အနုပညာရှင်သည် မိမိရှင်သန်လှုပ်ရှားနေသော ခေတ်၏ပတ်ဝန်းကျင်ကို အမြင်ပေါ်အောင် ရှုတတ်လျှင် မျက်မှောက်ခေတ် အများစုခံစားချက် (ဝါ) တူညီသော ရှင်သန်နိုးကြားမှုများကို ဤသို့မြင်ရလိမ့်မည်။

ပထမဦးစွာ သာဓကကို ပြပါမည်။ ပြီးမှ ထိုသဘော၏တရားကိုယ်ကို ထုတ်ယူပါမည်။

ခေတ်၌ ပေါ်လာသော အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများကိုကြည့်ပါ။ ဥပမာ နာရီ၊ လက်ပတ်နာရီပင်ဖြစ်သော်လည်း ထိုနာရီသေးသေးကလေးထဲတွင် သာမိမိတာလည်းပါသည်။ ခရိုမီတာလည်းပါသည်။ နားကျပ်ကလေးတပ်ပြီး နားထောင်လျှင် ရေဒီယိုအဖြစ်လည်း အသုံးပြုနိုင်သည်။ နောက်ဆုံး ယခုအခါ တယ်လီဗွီးရှင်းလည်း ပါလာသည်။ ပြီးလျှင် (အီလက်ထရွန်းနစ် ကွန်ပျူတာစနစ်ဖြင့် ဖန်တီးထားသော) ဓာတ်ခဲသုံးနာရီများတွင် ဂဏန်းပေါင်းစက်လည်းပါသည်။ လျှပ်စစ်အော်ဂင်လည်းပါသည်။ ထိုအရာကို ခေတ်လူသားအားလုံး ကြိုက်မကြိုက် စဉ်းစားကြည့်သင့်ပါသည်။

ယခုအခါ 'သေးငယ်ခြင်းဖြင့် ပြည့်စုံခြင်း' အလှကို လူကြိုက်နှစ်သက်ကြသည်

ဟု တရားကိုယ်သဘောကို ဆင်ခြင်လျှင် ရနိုင်ပါသည်။ ထိုသဘောကို နာရီလည်းပါ၊ ရေဒီယိုလည်းပါ၊ ဂဏန်းပေါင်းစက်လည်းပါ ရောင်စဉ်ရှစ်မျိုးလည်း ရေးဆွဲ၍ရသော မင်ချောင်းနေရာက ဆွဲထုတ်လိုက်လျှင် ဦးမှင်တိုင် (အင်တန်နား) ဖြစ်သွားပြီး ရေဒီယို တယ်လီဖုန်းဖြစ်သွားသော ဘောပင်ကို ရသည်ဆိုပါအံ့။ မျက်မှောက်ခေတ်လူသား ကြိုက်မကြိုက် စဉ်းစားသင့်ပါသည်။

သေးငယ်ခြင်းသည် ယခင်ဆိုခဲ့ပြီးသော ဒိုင်နိုဆော့သဘော၏ အခြေခံဖြစ်ပါသည်။ ပေါ့ပါး၊ လျင်မြန်၊ ဖျတ်လတ်၊ လွယ်ကူ၊ ဝန်ကင်း၊ ခရီးတွင်သဘောအားလုံးသည် ထိုသေးငယ်ခြင်းသဘောတွင် အကျုံးဝင်ပါသည်။ ထိုသဘောကို ယခုခေတ်တွင် ခေတ်ဆန်သော မိန်းကလေးများ၌ မြင်တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ မိန်းကလေးသည် ဆံပင်ကို အတိုဖြတ်ပစ်သည်။ မြန်မာအမျိုးသမီးများ ဆံကေသာရှည်လျားခြင်းကို တန်ဖိုးထားခဲ့သောခေတ် ကုန်ဆုံးသွားပြီ။ အလွယ်ဆုံးဝတ်နိုင်၊ ချွတ်နိုင်သော ဘလောက်စ်အင်္ကျီ ပွကို ဝတ်သည်။ လုံချည်တိုဝတ်သည်။ ငယ်လျှင် စကတ်ဝတ်လာသည်။ တေးသီချင်းများကိုကြည့် လွယ်ကူစွာနားလည်လွယ်သော စကားလုံးများ၊ ခံစားမှုကို တိုက်ရိုက် ဖော်ညွှန်းသော စကားလုံးများ အခက်အခဲမရှိ ဆိုနိုင်၊ အော်နိုင်သော သံစဉ်များကို ခက်ခက်ခဲခဲ ဆိုရသောတေးသီချင်းများ၏ နေရာကို ယူလာသည်။ သို့သော် သေးငယ်ရုံ၊ လွယ်ကူရုံ၊ လျင်မြန်ရုံ၊ သွက်လက်ဖျတ်လတ်ရုံ၊ ပေါ့ပါးရုံ၊ ရှင်သန်လှုပ်ရှားရုံဖြင့် မပြီးသေး။ အနုစသောပြည့်စုံမှု (သေးငယ်ပြည့်စုံ) ကိုလည်း အများစုခံစားချက်က တောင်းဆိုနေသည်ကို သတိပြုမိနိုင်ပါသည်။

ထိုသဘောအားလုံးသည် မျက်မှောက်ခေတ်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘဝနာရီ ပြောင်းလဲမှုများအရ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်ကို နားလည်သင့်ပါသည်။ အလွယ်ကူဆုံး ဥပမာဆိုရသော် ရှေးခေတ် ဘီးဆံထုံးကိုထုံးပြီး ထိုင်မသိမ်းခါးထောင်အင်္ကျီ၊ ခွဲထာဘီနှင့် ယခုခေတ် တရကြမ်းမောင်းနှင့်နေသော ဘတ်စ်ကားကို ဘယ်လိုတိုးဝှေ့စီးနိုင်ပါမည်နည်း။ အပြေးအလွှား သွားရသောကျောင်း၊ ရုံးသို့ရောက်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ပြီး သွားမည်နည်း။ ဘဝ၏မဖြစ်နိုင်မှုများက တားဆီးပြီး ဘဝ၏သွားသုတ်သုတ်၊ လာသုတ်သုတ်၊ စားသုတ်သုတ် အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီသော ဝတ်စားဆင်ယင်မှုကို ဖန်တီးလိုက်သည်ဟု မြင်သင့်ပါသည်။ ထိုသဘောကို ဆင်ခြင်မိလျှင် ထိုဘဝအခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီသော စာပေဟန်သစ်တစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ဖို့ လိုပြီမဟုတ်ပါလား။

ထိုစာပေဟန်သစ်သည် 'သေးငယ်ပြည့်စုံခြင်း အနုဘာဝမူ' သဘောအပေါ်မှာ တည်ရပေလိမ့်မည်။

(၃)

အနာဂတ်အတွက် မြန်မာစာပေဟန်သစ်သည် သေးငယ်ပြည့်စုံခြင်းလှသဏ္ဍာန်သစ်ပေါ်တွင် အခြေခံသင့်သည်ဆိုသော အဆိုကို ဤတွင်တင်ပြပါသည်။

သေးငယ်ပြည့်စုံသော မြန်မာစာပေဟန်သစ်သဘောသည်

- (၂) အနက်ရမှုသဘော (အတ္တဝေဒ) အရလည်းဖြစ်၍
- (၃) အသံသာမှုသဘော (သဒ္ဒဗေဒ) သဘောအရလည်းဖြစ်ပါသည်။

- အနက်ရမှုသဘောအရ ဆိုသည်မှာ ထိုမြန်မာစာပေဟန်သစ်သည် လွယ်ကူစွာ အနက်ရစေပါမည်။ တိကျစွာ အနက်ရစေပါမည်။ လျင်မြန်စွာ အနက်ရစေပါမည်။ ရှင်းလင်းစွာ အနက်ရစေပါသည်။ ပြည့်စုံစွာအနက်ရစေပါသည်။

- အသံသာမှုသဘောအရ ဆိုသည်မှာ လျင်မြန်သောအသံ၊ ပေါ့ပါးသွက်လက်သောအသံ၊ ဆိုလွယ်သောအသံ၊ လှုပ်ရှားတက်ကြွသောအသံ၊ ပြည့်စုံသောအသံကို ရစေပါသည်။

အချုပ်ကိုဆိုရသော် အနာဂတ်ကြို မြန်မာစာပေဟန်သစ်သည် လက်ရှိလက်ခံထားသော ကဗျာဟန်၊ စကားပြောဟန်၊ လင်္ကာစကားပြေ နှစ်ထွေရောဟန်တို့ကို လွန်မြောက်သောလင်္ကာလည်းမဟုတ်၊ စကားပြေလည်းမဟုတ်သော ဟန်သစ်ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

သေး၍ ပြည့်စုံသော မြန်မာစာဟန်သစ်သည် ကြီး၍ မပြည့်စုံသောစာဟန်ဟောင်းအားလုံး၏ ပက္ခသဘောပင်တည်း။

အနာဂတ်ကြိုစက်မှု အနုပညာသစ်၏သဘော

(၁)

အနာဂတ်ကြိုစာပေအနုပညာသဘောမှန် ဝါဒသစ်ဖွင့်ဟစာတမ်းတစ်ခု (A Manifesto of Futuristic Neo-realism of Art and Literature) ကို ပန်ရပ်စံမဂ္ဂဇင်းတွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ထိုစာတမ်းသည် သဘောတရားရေးသက်သက်ကိုသာ ဖော်ပြသော ဒဿန စာတမ်း ဖြစ်ပါသည်။ စာတမ်းပါ သဘောတရားများကို တတ်နိုင်သမျှ လွယ်ကူရှင်းလင်းအောင် ဆိုခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ဆိုသော်လည်း သဘောအားလုံးကို အတိအကျ အကုန်အစင် နားလည်သူလည်း ရှိနိုင်သကဲ့သို့ နားမလည်သူလည်း ရှိနိုင်မည် ထင်ပါသည်။ သဘောကုန်ကို နားမလည်သူများအဖို့ အနာဂတ်ကြို စာပေအနုပညာ၏ သဘောမှန်များကို ပို၍ အကျယ်အပြန့် နားလည်စေခြင်းငှာ ထပ်၍ကြိုးစားကြည့်ချင်ပါသည်။ ဤဆောင်းပါးသည် ထိုအားထုတ်မှု၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်ပါသည်။

(၂)

ပြီးခဲ့သော အနာဂတ်ကြို စာပေအနုပညာသဘောမှန် ဝါဒအသစ်စာတမ်းတွင် အနာဂတ်ကြို စက်မှုအနုပညာသစ်၏ သဘောအကျယ်ကို မဆိုဘဲ ချန်ထားခဲ့ပါသည်။ ချန်ထားခဲ့ခြင်းမှာ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်အတွက် သဘောတရားသက်သက် တင်ပြခြင်းဖြင့် စာလေးလွန်းမည်စိုးသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ယခု ထိုသဘောတရားများကို အများစု စာရှုသူပရိသတ် နားလည်လွယ်သည့်နည်းဖြင့် တင်ပြရန် အားထုတ်ပါသည်။

အားထုတ်သည့်အခါ သဘောတရားများကို လက်တွေ့ပြယုဂ်များကိုသာ ရှာဖွေစုဆောင်း၍ တင်ပြနိုင်အောင်လည်း အားထုတ်ပါမည်။ ထိုသို့ အားထုတ်ခြင်းမှာ အကြောင်းရှိပါသည်။ ထိုအကြောင်းသည် လက်တွေ့ဘဝထဲမှာ စာရှုသူကိုယ်တိုင် သဘောတရားကို ထုတ်ယူ၍ ဆင်ခြင်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။

အနာဂတ်ကြို စက်မှုအနုပညာအလှသည် 'ဒိုင်နမ်စ်အလှ' (Dynamic Beauty) ဖြစ်ကြောင်း အထက်က စာတမ်းတွင် ဆိုခဲ့ပါသည်။

'ဒိုင်နမ်စ်အလှ' ၏သဘောတွင် လျင်မြန်ခြင်း၊ ပေါ့ပါးခြင်း၊ သေးငယ်ခြင်း၊

အမျိုးအမည်စုံခြင်း၊ အသုံးနယ်ကျယ်ခြင်း၊ ခရီးတွင်ခြင်း၊ အပိုကင်းခြင်း၊ အလိုပြည့်ခြင်း၊ လွယ်ကူခြင်း၊ ရှင်းလင်းခြင်း၊ ဝန်ပေါခြင်း၊ စရိတ်သက်သာခြင်း၊ ခေတ်၏လူအများစု အကြိုက်နှင့် ကိုက်ညီခြင်းစသည့် သဘောအားလုံး ပါဝင်ကြောင်း ဆိုခဲ့ပါသည်။

ထိုသဘောများကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားသော အနာဂတ်ကြီး 'ကား' ပုံစံကို ရှု၍ရှာပါ။ ဒိုင်နိုဆော့အလု၏ သဘောဆိုသည်မှာ ထိုမော်တော်ကားထဲတွင် မြင်ရသော သဘောများပင်ဖြစ်ပါသည်။

သဘော မြင်လွယ်အောင် ရှင်းပြဦးမည်။

ယခုကာလသည် နှစ်ဆယ်ရာစုကုန်ဆုံးချိန်ဖြစ်ပါသည်။ လူသားတို့၏ အလှခံစားချက်များကို တိုးတက်ပြောင်းလဲနေသော စက်မှုဘဝက ပြောင်းလဲအောင် ဖန်တီးလျက် ရှိပါသည်။

ထိုသို့ပြောင်းလဲအောင် ဖန်တီးနေသည်ဆိုရာဝယ် အခြေခံကစ၍ ပြောင်းလဲလာသည့်ဖြစ်စဉ်ကို သတိထား၍ ကြည့်သင့်ပါသည်။ လူတို့သည် သံခေတ်နှင့် ဆက်ဆံခဲ့သည်မှာ ကြာပြီ။ သဘာဝက ထုတ်ပေးသောသံကို လူသားတို့အသုံးပြုခဲ့ကြသည်မှာ ကြာမြင့်သည့်အလျောက် သံဝတ္တုများပါးလာမှုလည်းတစ်ရပ်၊ ထိုပစ္စည်းနှင့်ဆက်ဆံရလွန်း၍ လူစိတ်သန္တာန်မှာဖြစ်သည့် ငြီးငွေ့မှုလည်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခါ သဘာဝမှာ မရှိသော အသုံးဝင်လှသည့် ပစ္စည်းတစ်ခုကို လူသားတို့၏အတတ်ပညာနည်းနာဖြင့် တီထွင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုပစ္စည်းသည် ပလတ်စတစ်ဆိုသော (စက်မှုသိပ္ပံခေါ် ပိုလီမာ) ပစ္စည်းဖြစ်ပါသည်။

ထိုပိုလီမာသည် စက်မှုဘဝ၏နယ်ပယ်အသီးသီးတွင် အလွန်အသုံးဝင်လာပါသည်။ ထိုပိုလီမာကား မျက်မှောက်လူသား၏ဘဝနာရီနှင့်လည်း အလွန်ကိုက်ညီပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပိုလီမာ၏သတ္တိသည် အလွန်ပေါ့ပါးခြင်းလည်းတစ်ရပ်၊ လိုရာပုံစံကို အလွယ်တကူဖန်တီးခြင်းလည်းတစ်ရပ်၊ အသွေးအရောင်မျိုးစုံကိုလှပစွာ ဆောင်ယူနိုင်ခြင်းလည်းတစ်ရပ်၊ မှန်သားကဲ့သို့ ကြည်လင်ထွင်းဖောက်နိုင်သောအဆင်းကို ဆောင်နိုင်သည်လည်းတစ်ရပ်၊ အခြားသောဂုဏ်သတ္တိများဖြစ်သည့် ပွတ်တိုက်မှုကို ခုခံအားကောင်းခြင်း၊ မီးကို ခုခံနိုင်ခြင်း ကျည်ဆန်ကိုပင် ခုခံနိုင်ခြင်း၊ ရာသီဥတုဒဏ်ကို တခြားသတ္တိများထက် ပို၍ခံနိုင်အားကောင်းခြင်း၊ လူကို ထိခိုက်မှုနည်းခြင်း၊ လုံခြုံစိတ်ချရမှုများခြင်း၊ နေပူလျှင် အလျောက်ဘာဝညဉ့်မှောင်သဖွယ် ဖြစ်သွားပြီး၊ မိုးမှောင်လျှင် အလျောက်ဘာဝအားဖြင့် နေ့ကဲ့သို့ လင်းနိုင်ခြင်းဆိုသော (ဖီတိုအီလက်ထရစ်သတ္တိ) ထည့်သွင်းပြုနိုင်ပြင်ခြင်းသဘောတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

သံထည်ထက် ပိုလီမာဓာတုပစ္စည်းထည်က မျက်မှောက်လူသား၏ဘဝကို ပို၍ လွတ်လပ်ခွင့်များ ဖန်တီးပေးနိုင်ပါသည်။ အထက်မှာပြခဲ့သော အနာဂတ်အတွက်

ဖန်တီးမည့် ကားပုံတွင် လက်ဝဲဘက်ပုံသည် ပိတ်ထားသည့်ကားပုံဖြစ်ပါသည်။ လက်ယာဘက်ပုံသည် တံခါးဖွင့်ထားသော ကားပုံဖြစ်ပါသည်။

ကားကိုယ်ထည်တစ်ခုလုံးကို ပိုလီမာပလတ်စတစ်ဖြင့် ပြုလုပ်ထားပါသည်။ ပြုလုပ်ရသည့်အကြောင်းကို အထက်မှာဆိုခဲ့သော စကားဖြင့် နားလည်သင့်ပါသည်။ မှန်သားကဲ့သို့ ကြည်လည်နေသော အခရိုင်လစ် မီးခံပွတ်တိုက်တံ ပိုလီမာအမျိုးအစား ကကြည်လင်သောရေပြင်ကို ရှုရသကဲ့သို့ စိတ်ကိုပေါ့ပါးရှင်လန်းစေပါသည်။ နေပူသို့ ရောက်လျှင် ထိုမှန်သားအကြည်မှာ မိုးအုံ့သကဲ့သို့ ပြာဆိုင်းသွားအောင် စက်မှုအတတ်ပညာက ဖန်တီးပေးပါလိမ့်မည်။ အနာဂတ်ကားတံခါးသည် ဘေးဖွင့်မဟုတ်တော့ဘဲ နောက်တွန်းဖြစ်သွားပါလိမ့်မည်။ ကားတံခါးပေါ့ပါးမှုက ထိုသို့ဆွဲတံခါးဖြစ်အောင် ဖန်တီးခွင့်ကို ပေးပါသည်။ ဘေးကို ကားထွက်လာသည့်တံခါးမဟုတ်လျှင် နောက်ကားရန်ကို စိုးရိမ်ခြင်းမှ သက်သာသွားသည်ကိုလည်း ဆင်ခြင်သင့်ပါသည်။

ပလတ်စတစ်၏ ပေါ့ပါးမှုကြောင့် ကား၏လျင်မြန်မှုမှာ ပိုလာပါသည်။ အဲရီဒိုင်းနဲမစ်ခေါ် လေကြောင်းသဘာဝသိပ္ပံနည်းများဖြင့် လေ၏ခုခံအား၊ လေ၏နောက်ဆွဲအားများ သက်သာအောင် (ပုံမှာမြင်ရသည့်အတိုင်း) ကားရှေ့ပိုင်းကို လျော့ပက်အောင် ပြုပြင်ထားပြီး ကားနောက်ပိုင်းကို မြှင့်ထားရလေသည်။ ကားကို ကွန်ပျူတာထိန်းစနစ် တပ်ဆင်ထားခြင်းဖြင့် မောင်းနှင်နေစဉ် လူကထိန်းချုပ်သည်ထက် ကွန်ပျူတာစက်က သူ့အလိုအလျောက် ထိန်းချုပ်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ အနာဂတ်ကြိုစက်မှုအလှသည် အနာဂတ်၏ တောင်းဆိုချက်များအပေါ်မှာ တည်ပါသည်။

ဤပုံတွင် အနာဂတ်တွင် ထုတ်မည့်ကားငယ်များဖြစ်ပါသည်။ ထိုကားငယ်များကို ပလတ်စတစ်ကိုယ်ထည်ဖြင့် ပြုလုပ်ထားပြီး လျှပ်စစ်ဓာတ်အားဖြင့် မောင်းနှင်နိုင်ရန် တီထွင်ထားလေသည်။ ပေါ့ပါးမှု၊ လျင်မြန်မှု၏ လောင်စာချွေတာနိုင်မှု၊ အစားထိုးလောင်စာအသုံးပြုနိုင်မှု၊ သေးငယ်မှု၊ ထိန်းသိမ်းမောင်းနှင်ရေး လွယ်ကူမှုများအပြင် အောက်ဆုံး ကားခေါင်မိုးပေါ်တွင် နောက်ကြည့် ပယ်ရီစကုပ် တပ်ဆင်ထားသည်ကို သတိပြုမိစေချင်ပါသည်။

ထိုပယ်ရီစကုပ်ကြောင့် ကားမောင်းသူသည် မိမိကားနောက်က အခြေအနေအားလုံးကို မြင်နေရလေသည်။ သေးငယ်ခြင်း၊ အမျိုးအမည်စုံခြင်းသဘောသည် ထိုသဘောပင်ဖြစ်သည်။ လူသားတို့၏ လိုအပ်ချက်များကို သိခြင်းနှင့် ထိုလိုအပ်ချက်ဖြည့်ဆည်းခြင်းသည် စက်မှုအလှ၏ သဘောတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်လေသည်။

ဆန်းသစ်ခြင်းသည်လည်း စက်မှုအနုပညာ၏ အဓိကလက္ခဏာတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းသစ်ခြင်း၏ သဘောမှန်ကို စစ်လျှောက်ကြည့်သောအခါ ဤသို့ တွေ့ရမည်ထင်ပါသည်။ ထိုသဘောကိုလည်း ပြယုဂ်သာဓကဖြင့် ဆိုချင်ပါသည်။

(၃)

ပုံတွင် အမြင်ဆန်းလှသော ချိန်ဘီးတပ် မော်တော်ဆိုင်ကယ်ပုံဆန်းတစ်ခုကို မြင်သည် နှင့်တစ်ပြိုင်နက် စာရှုသူ၏စိတ်တွင် ဆန်းသစ်ခြင်း၏သဘောကို ခံစားမိမည်ထင်ပါသည်။

သို့သော် ဆန်းသစ်ခြင်းဆိုသည် အဘယ်နည်းဟုမေးလာသောအခါ အဖြေကို အလွယ်တကူပေးချင်မှ ပေးနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ခံစားချက်ဖြင့် သိနိုင်ခြင်းသည် အနုပညာ သတ္တိဖြစ်ပါသည်။ ဉာဏ်ကွန်မြူးပြီးမှ သဘောတရားကို ထုတ်ယူဆင်ခြင်နိုင်ခြင်းသည် ဒဿန၏သတ္တိသာဖြစ်ပါသည်။ အထက်ပါမေးခွန်းသည် ဒဿနမေးခွန်းဖြစ်၍ ဉာဏ် ကွန်မြူးဖို့လိုလိမ့်မည်။ ဆန်းသစ်ခြင်းသဘောကို ဉာဏ်ကွန်မြူး၍ ဆင်ခြင်ကြည့်လျှင် ဤသို့ သဘောရမည်ထင်ပါသည်။

ပထမဆုံးရမည့်သဘောမှာ ဆန်းသစ်ခြင်းသည် ပြောင်းလဲခြင်းဖြစ်သည်ဆိုသော အချက်ဖြစ်ပါသည်။ ပြောင်းလဲခြင်းဆိုသည်မှာ ရှိရင်းစွဲမဟုတ်ခြင်း၊ နဂိုပုံ နဂိုနေမှ ရွေ့လျားခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ ပုံတွင် မော်တော်ဆိုင်ကယ်တစ်စင်းကို မြင်ရပါသည်။ ထိုမော်တော်ဆိုင်ကယ်သည် မူလရှိရင်းစွဲ ဆိုင်ကယ်များနှင့်မတူပါ။ ခြားနားသည့်သဘော ကို ဆောင်လျက်ရှိပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ရှေးနှင့်မတူ၊ ခြားနားသောအသွင်ကို ဆောင်လျက် ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ဆန်းသစ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသင့်ပါသည်။

ဒုတိယရရှိမည့်သဘောမှာ ကြံစည်ဖန်တီးမှု၏ ထူးခြားထက်မြက်ခြင်းသဘော ဖြစ်ပါသည်။ ထူးခြားထက်မြက်သောသဘော ဆိုသည်မှာ အနုပညာရှင်၏ပဋိဘာန် ဉာဏ်ထူးခြားမှုကို ဆိုလိုပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ မြင်သူတကာ၏စိတ်ကို လှုပ်ရှားစေနိုင် သော၊ မြင်သူတိုင်း အံ့ဩရသော၊ ငေးမောစွာ ရှုမြင်ရသော၊ ရှုမြင်တိုင်းလည်း ရွှင်လန်း နှစ်သက်ခြင်းကို ရစေသောပုံသဏ္ဍာန်သစ်ကို သာမန်လူသားတစ်ဦး၏ ဉာဏ်ဦးနှောက်မှ ထွက်မလာနိုင်ပါ။ ဤအခြင်းအရာသည် အနုပညာသည်၏ ထူးခြားသော ပဋိဘာန် ဉာဏ်၏ အခြင်းအရာသာဖြစ်ပါသည်။

တတိယရရှိမည့်သဘောမှာ အခက်အခဲကို ကျော်လွန်နိုင်ခြင်းသဘော ဖြစ်ပါ သည်။ လူသားရင်ဆိုင်နေရသော အခက်အခဲကား များလှပါသည်။ ထိုအခက်အခဲကို ကျော်လွန်နိုင်မည့်နည်းကို လူသားသည် အစဉ်ရှာဖွေနေရပါသည်။ ရှာဖွေ၍ နည်းလမ်း ကို တွေ့ရှိလာသောအခါ ထိုနည်းလမ်းကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဖန်တီးခြင်းကို ပြုရပါသည်။

ထိုအခါ ဆန်းသစ်ခြင်းတစ်ရပ်ပေါ်ပေါက်ပါသည်။ ထိုဆန်းသစ်ခြင်းကို တိုး တက်ခြင်းဟုလည်း ခေါ်ရပါသည်။

လူသား၏ တစ်ကိုယ်တော် လျင်မြန်စွာ လိုရာခရီးသို့ အချိန်မရွေး မိမိအလို

ရှိတိုင်း လွတ်လွတ်လပ်လပ် သွားလိုသောဆန္ဒ၏ ပြည့်စုံမှုအတွက် တိုးတက်သော နိုင်ငံများ၌ တစ်ယောက်စီး လေယာဉ်ငယ်များကို မိမိတို့ဘာသာ ဖန်တီးတတ်ကြပါသည်။ ထိုလေယာဉ်ငယ်များမှ ပျံသန်းနေစဉ် အသုံးဝင်သော်လည်း မပျံသန်းဘဲ ရပ်နားထားစဉ် ထိန်းသိမ်းရေးအခက်အခဲ ရှိလေသည်။

ပြန့်ကားသော တောင်ပံကြောင့် ၎င်းတို့အတွက် လုံခြုံစွာထားရန် နေရာကျပ်တည်းပါသည်။ ထိုအခက်အခဲကို ပုံ (၄) ပါ လေယာဉ်ငယ်၏ ခေါက်ချိုးတောင်ပံ စနစ်က ကျော်လွန်နိုင်စေခဲ့ပါသည်။ ထိုတစ်ယောက်စီးလေယာဉ်၏ ပန်ကာစက်ကိုလည်း အပေါ်သို့ မြှင့်တင်ထားသော တိုင်ပေါ်တွင် တပ်ဆင်နိုင်အောင် ဖန်တီးလိုက်သောအခါ အသွင်ဆန်းသော လေယာဉ်ပုံစံသစ်တစ်ခုကို ရရှိခဲ့လေသည်။

လေယာဉ်ငယ်မှ မည်မျှဆေးငယ်သည်ကို လေယာဉ်မောင်းသူ၏ကိုယ်ပင် နစ်မြုပ်မှုမရှိခြင်း အမှုအရာကို ကြည့်လျှင် သိနိုင်ပါသည်။ ပျံသန်းစဉ် တောင်ပံကိုဆန့်၍ ပျံသန်းနိုင်ပါသည်။ ထိုလေယာဉ်ငယ်သည် နောက်ထပ်အခက်အခဲတစ်ခုကို ကျော်လွန်နိုင်လေသည်။ ထိုအခက်အခဲမှာ ရေပြင်ပေါ်တွင် ဆင်းသက်နိုင် ပျံတက်နိုင်ရန်ခက်သော အခက်အခဲဖြစ်ပါသည်။ အပေါ်သို့မြှင့်ထားသောစက်ကြောင့် ရေပေါ်မှာလည်း ထိုလေယာဉ်ငယ်သည် အောက်ပုံအတိုင်း ဆင်းသက်နိုင်သည်။ သို့ဆိုလျှင် စက်မှုအနုပညာ၏ ဆန်းသစ်ခြင်းသဘောသည် အနုပညာ၏ လွတ်လပ်ခွင့်ကို ဖန်တီးခြင်းလည်းမည်သည်ဟု မဆိုအပ်ပါသလော။

ကဗျာဒဿနမိတ်ဆက်

(၁)

အတွေး၏ မြစ်ဖျား

တစ်နေ့ဆည်းဆာတွင် စာရေးဆရာမကြီး ခင်နှင်းယု၊ သိန်းသန်းထွန်းနှင့် မိမိတို့ ချမ်းမြေ့ရိပ်သာ၌ ဆုံကြသည်။ ဆရာတော်ကို ဖူးကြသည်။ မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း တာဝန်ခံအယ်ဒီတာ ကိုမျိုးဝင်းက ဆရာတော်ကို မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းတစ်စောင် ဆက်ကပ်သည်။ ကဒေါင်းရုပ် မျက်နှာဖုံးပါသည့်မဂ္ဂဇင်း။ ဆရာတော်က ကျက်သရေရှိလိုက်တာ ဆိုပြီး လှန်လှောကြည့်သည်။ မဂ္ဂဇင်းတာဝန်ခံက ကျက်သရေရှိတာကိုလုပ်လျှင် မစ္စတူး ဘုရားဟု လျှောက်သည်။ ဆရာတော်က ပြုံးတော်မူသည်။ ခဏကြာမှ ဆရာတော်က တောတိုးရဲလျှင် လမ်းပေါက်တတ်ပါတယ်ဟုလည်း မိန့်တော်မူသည်။ ပြီးမှ တောတိုး ဖို့ကလည်း အင်အားရှိကိုးနောဟုလည်း မိန့်တော်မူပြန်လေသည်။

ထိုမိုးဝေမဂ္ဂဇင်းတွင် ဘာကြောင့်စာရေးကြသလဲဆိုသောအမည်ဖြင့် ဆောင်းပါး တစ်ပုဒ်ပါသည်။ ဆောင်းပါးခေါင်းစဉ်ကိုတွေ့တော့ ဆရာတော်က စာရေးဆရာ(၃) ဦးကို မေးတော်မူသည်။

စာရေးဆရာတွေ ဘာကြောင့်စာရေးသလဲ ပြောပြပါဦး။

ဆရာတော်၏အမေးကို သိန်းသန်းထွန်းက စ၍ဖြေလေသည်။

တပည့်တော်ကတော့ ရင်ထဲမှာ ရေးချင်တဲ့စိတ် (ဝေဒနာ)တွေဖြစ်ပေါ်လာလို့ ရေးပါတယ်ဘုရား။

ဒါဆို ဦးဆန်းလွင်ကကော

ဆရာတော်က အကျွန်ုပ်ကို မေးပြန်သည်။

တပည့်တော်ကတော့ ဖြစ်နေတာတွေကို ကြည့်ပြီး ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ခံစားချက် သက်သက်ကိုထက်၊ အဲဒီခံစားချက်ကို ပြန်သုံးသပ်ပြီး ဖြစ်စေချင်တာတွေကိုသာ ရေး တတ်ပါတယ်ဘုရား။

အင်း ဒါဆို ဖြစ်နေတာတွေကို ရေးတဲ့စာရေးဆရာက တစ်မျိုး၊ ဖြစ်နေချင်တာ တွေကိုရေးပြတဲ့ စာရေးဆရာကတစ်မျိုးပေါ့။ ဒေါ်ခင်စု (ခင်နှင်းယု) ကကော နောက် စာရေးဆရာတစ်မျိုး ရှိသေးတယ်လို့ ပြောဖူးတယ်။ အဲ့ဒါက ဘယ်လိုလဲ ဆိုပါဦး။ ဒေါ်ခင်နှင်းယုက ဖြေလေသည်။

ရှေ့နေလိုက်တဲ့စာမျိုး ရေးတဲ့ စာရေးဆရာပါဘုရား။

ထိုအခါ ဆရာတော်မှတ်ချက်ပေးတော်မူသည်။

အင်း ဟုတ်ပါတယ်။ ဖြစ်နေတာတွေကို ခံစားချက်ရှိတဲ့အတိုင်း ရေးပြတဲ့ စာရေးဆရာလည်း ရှိတယ်။ ဖြစ်စေချင်တာကို သုံးသပ်တိုင်းထွာပြီး ရေးပြတဲ့ စာရေးဆရာလည်း ရှိတယ်။ နောက်တစ်မျိုးကတော့ မိမိဘက်လိုက်သူများ၊ မိမိကို အကျိုးပြုသူများအကြိုက်နှင့် သူတို့အကျိုးအတွက် ရှေ့နေလိုက်ပြီး လျှောက်လဲချက်ပေးတဲ့စာမျိုး ရေးကြတယ်။

ဤအတွေ့အကြုံကလေးသည် မိမိအား အတွေးဆက်ကို လက်ဆောင်ပေးခဲ့သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

ထိုအတွေးဆက်သည် ကဗျာနှင့်ပတ်သက်သော အတွေးဆက်ဖြစ်ပါသည်။

(၂)

ကဗျာဆရာနှင့် ဒဿန

ကမ္ဘာ့စာပေတွင် ပေါ်ပေါက်ပြီးသော စာပေပုံသဏ္ဍာန်များကို လေ့လာကြည့်သောအခါ (က) ကဗျာပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့်ရေးသောစာလည်း ရှိပါသည်။ (ခ) စကားပြေပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် ရေးသောစာများလည်း ရှိပါသည်။ (ဂ) လင်္ကာ၊ စကားပြေလည်း နှစ်ထွေရာသဏ္ဍာန်ဖြင့် ရေးသောစာပေများလည်း ရှိပါသည်။ (ဃ) လင်္ကာလည်းမဟုတ် စကားပြေလည်းမဟုတ် ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် ရေးသောစာများလည်း ရှိပါသည်။

ကဗျာပုံသဏ္ဍာန်စာဆိုရာတွင် မြန်မာစာပေ၌ ပျို့၊ ရတု၊ ရကန်၊ ဧချင်း၊ အဲ၊ အန်၊ အိုင်ချင်း၊ ဒွေးချိုး၊ လေးချိုး၊ တေးထပ်မှစ၍ ယခုကာလပေါ်ကဗျာများအထိ ဆိုလိုပါသည်။ စကားပြေပုံသဏ္ဍာန်ဆိုသည်မှာ ဇာတ်နိပါတ်၊ ဝတ္ထု၊ ဆက်ဆေး၊ ဆောင်းပါး၊ စာညွန့်မှ ယနေ့ခေတ် ပြဇာတ်များအပါအဝင် ရုံးစာပေများအားလုံးကို ဆိုလိုပါသည်။ လင်္ကာစားပြေနှစ်ထွေရာ ပုံသဏ္ဍာန်ဆိုရာတွင် ကာလပေါ်ဝတ္ထုမပေါ်မီနှင့် ပေါ်ဦးစအခါက ရေးသားသောစာဟန်မျိုး၊ ရှေးခေတ်ပြဇာတ်များ၏ ရေးသားသောစာဟန်မျိုးကို ဆိုလိုပါသည်။ ကာလပေါ်ကဗျာအများစုသည် ထိုစာဟန်တွင် ပေါင်းစုသော် ရကောင်းသောစာဟန်မျိုး ဖြစ်သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။ လင်္ကာလည်းမဟုတ်၊ စကားပြေလည်းမဟုတ်သော စာဟန်၊ အနာဂတ်စာဟန်၊ ဆန်းသစ်ရမည့်စာဟန်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာဟန်ကို 'အတွေးစာ' aphorismဟု ခေါ်သင့်ပါသည်။ (စာရေးသူ၏ သောင်းပြောင်းဒဿနစာမျိုး)

ထိုလေးမျိုးတို့တွင် မိမိ၏အတွေ့အကြုံ၊ အတွေးအခေါ်၊ အထင်အမြင် စေတနာနှင့် ခံစားချက် (အနုဘာဝ) များကို သူတစ်ပါးစိတ်နားသို့ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား၊ တက်တက်

ကြွကြွ၊ မြန်မြန်ဆန်ဆန်၊ မြူးမြူးကြွားကြွား၊ ပြင်းပြင်းထန်ထန်ရောက်အောင် ပို့ဆောင်ပေးသောစာဖွဲ့ဟန်ကို ကဗျာပုံသဏ္ဍာန်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

ထိုစာမျိုးကို ရေးဖွဲ့သောသူကို ကဗျာဆရာဟု ဆိုပါသည်။

ကမ္ဘာပညာရှင်များက ကဗျာဆရာကို လူသာမန်ထက်ထူးသောပဋိဘာန်ဉာဏ်ရှိသည့်ပြင် လောကကို ထူးထူးခြားခြား ရှုမြင်တတ်သော ဖီလိုဆိုဖာများဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ရပ်(ဖ)ဘာန်ပဲရီ ဆိုသူကမူ ကဗျာဆရာတွင် ဖီလိုဆိုဖာကဗျာဆရာ နှင့် ဖီလိုဆိုဖာမဟုတ်သော ကဗျာဆရာဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိနိုင်ကြောင်း ခွဲခြားပြထားလေသည်။* သူ၏ဖော်ပြချက်သည် ဉာဏ်အလင်းကိုပေးပါသည်။

သူက ကဗျာဆရာကြီးအချို့သည် ဘဝ၏အခြင်းအရာများကို ဖော်ပြရုံသာ ဖော်ပြကြပါသည်။ တချို့သောကဗျာဆရာကြီးများကမူ ဘဝ၏အခြင်းအရာများကို ဖော်ပြကြရုံမျှမက ထိုအခြင်းအရာတို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ဖွင့်ဆိုတတ်ကြပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဘဝ၏အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နက်နက်နဲနဲ ဖွင့်ဆိုသော ကဗျာဆရာသည် ကဗျာဆရာ ဖီလိုဆိုဖာ (ဝါ) ဖီလိုဆိုဖာကဗျာဆရာဖြစ်ပါသည်။ အနောက်တိုင်းကဗျာဆရာကြီးများအနက် လူကရိရှပ်^၁၊ အွမ္မာခယမ်း^၂၊ ဒန္တေ^၃၊ ဂိုထ်^၄၊ ဝါးစဝပ်^၅၊ ဘရောင်းနင်း^၆၊ နှင့်ခေါမတိုင်းသား ပြဇာတ်ဆရာများသည် ကဗျာဆရာ ဖီလိုဆိုဖာများ ဖြစ်ကြသည်ဟု ဟရှင်များ အသိအမှတ်ပြုကြပါသည်။ ဂရိများထဲမှ အီရီးလပ်စ်^၇၊ ဆိုဖိုကလီ^၈၊ ယူရိပဒီ^၉ စသူတို့သည် ဟာသကဗျာဆရာများဖြစ်ကြသော်လည်း ၎င်းတို့ကို ဖီလိုဆိုဖာ ကဗျာဆရာကြီးများအဖြစ် ရေတွက်ရပါသည်။

ဤပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများသည် ကြောက်မက်ချင်ဖွယ်ဖြစ်အောင် စိတ်သဲတ္တိုပြင်းထန်သူများ ဖြစ်ကြလေသည်။ သူတို့သည် လောကနီတိ (ကျင့်ဝတ်) ကို သင်ကြားပေးသော ဆရာများဖြစ်ကြလေသည်။ သူတို့သည် တွေးခေါ်ရှင် (ဒဿန) ဆရာကြီးများဖြစ်ကြသည့်ပြင် ပရောဖက်များပင် ဖြစ်ကြသည်ဟု ဆိုထိုက်လေသည်။ သူတို့သည် ကဗျာဖြင့် မိမိလူမျိုး၏ အမျိုးသားအသိစိတ်ဓာတ်ကို ထင်ဟပ်ပြနိုင်သူများဖြစ်ကြ၏။

ပရောဖက်ဆိုသူကား သတင်းများကို ယူဆောင်လာသော သတင်းတမန်များ

The Approach to Philosophy- Ch: II

- ၁။ Ralph Barton Perry
- ၂။ Philosopher- poet
- ၃။ Lucretius
- ၄။ Omar Khayya'm
- ၅။ Dante
- ၆။ Goethe
- ၇။ Wordsworth
- ၈။ Browning
- ၉။ Aeschylus
- ၁၀။ Sophocles
- ၁၁။ Euripides

ဖြစ်ကြပေရာ အကယ်၍ ထိုဘုရားတမန်မား (ဓမ္မဒူတ) များသည် ကဗျာဆရာများ ဖြစ်ကြပါမူ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဖီလိုဆိုဖာ ကဗျာဆရာများပင် ဖြစ်ကြလေတော့၏။

ဥပမာဆိုပါစို့၊ ဂရိကဗျာဆရာ အီရိုးလပ်သည် လူသားတို့အစဉ်အလာအားဖြင့် လက်ခံထားကြသည့် ရိုးရာထုံးစံစဉ်လာများ၊ ကိုယ်ကျင့်တရား (သီလ)များ၊ သိက္ခာ ပုဒ်များကို မထေမဲ့မြင်ပြုသူများအပေါ်သို့ ပြင်းထန်သော ကြိမ္မာမုန်တိုင်းကျရောက်တတ် ပုံကို ကဗျာဖွဲ့ဆိုခြင်းဖြင့် သူ့ခေတ်လူသားတို့အား ကိုယ်ကျင့်သီလ သိက္ခာပုဒ်များအပေါ် လေးစား၍ တန်ဖိုးထားလာအောင် ကဗျာဖြင့် ဖွဲ့ဆိုခဲ့လေသည်။ ရောမတိုင်းသား ကဗျာဆရာကြီး လူကရီရှပ်ကလည်း 'ခြောက်ပိုဒ်တစ်ပါဒဖွဲ့ကဗျာ' ရှည်ကြီးဖြင့် သူ၏ ဝါဒအမြင်များကို တင်ပြကာ နတ်ဘုရားများကို ကြောက်လန့်စွာ ကိုးကွယ်နေကြသော သူ့ခေတ်လူသားများအား ထိုနတ်များအား လူတို့ကမကြောက်တရားကို ဟောကြား နိုင်ခဲ့လေသည်။

ကမ္ဘာပညာရှင်များအားလုံးက ဖာရစ် (ပါရှန်) ကဗျာဆရာကြီး အွမ္မာခယမ်း ကိုလည်း ဖီလိုဆိုဖာကဗျာအဆရာအဖြစ် သတ်မှတ်ကြရလေသည်။ သူသည် ထူးခြား သော ဘဝအမြင်ကို တင်ပြနိုင်သူဖြစ်လေသည်။

'ဒန္တေ' ကို ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဖီလိုဆိုဖာ ကဗျာဆရာထိပ်ခေါင်တင်အဖြစ် သတ် မှတ်ထားကြလေသည်။ သူ၏ 'ဘုရားသခင်၏ဟာသ' ကဗျာတွင် စကြဝဠာ၏ ပုံ သဏ္ဍာန်နှင့် အထည်ခြပ်သဘောကိုလည်းကောင်း၊ လူ့ဘဝစတင်ဖြစ်ပေါ်ပုံနှင့် လူသားတို့ ၏ ကံကြမ္မာတရားကိုလည်းကောင်း၊ လူ့ဘဝတွင် ဒုစရိုက်တရား (အကုသိုလ်တရား) စတင်ဖြစ်ပေါ်ပုံနှင့်တကွ ထိုဒုစရိုက် (အကုသိုလ်တရား) စတင်ဖြစ်ပေါ်ပုံနှင့်တကွ ထိုဒုစရိုက် (အကုသိုလ်) ပပျောက်ရေးတရား (ကုစားပုံ) ကိုလည်းကောင်း ဖွဲ့ဆိုခဲ့လေ သည်။

ဂိုထဲလည်း အတွေးအခေါ်သမား ဖီလိုဆိုဖာပင်ဖြစ်၏။

အထက်တွင် ပြဆိုခဲ့သော အနောက်တိုင်းကဗျာဆရာကြီးများသည် သူတို့၏ ကဗျာများတွင် လောကအမြင်ဒဿနများကို ဖော်ပြခဲ့ကြရာတွင် ထူးခြားလှသော ကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကဗျာဆရာဖီလိုဆိုဖာများဟု သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်လေသည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သူ့ခေတ်၊ သူ့လူ့အဖွဲ့အစည်းထဲက လူသားတို့၏ အမျိုးသား အသိစိတ်ဓာတ်ကို ထင်ဟပ်ပြနိုင်သူများဖြစ်၏။ ထိုသဘောကို ထာဝစဉ်လူသားတို့၏ နှလုံးသား၌ ငြိတွယ်ခိုင်တောင့်တနေသော 'ဘဝပဟေဠိ၏အဖြေ' ကို သူတို့ပေးနိုင်

* Introduction to Philosophy- W. Patrick. P. 13- 15

၁။ Hexameter verse

၂။ Devine Comedy

ကြခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ လူသားသည် ဘဝအရေးအခင်းကို ရင်ဆိုင်ကြရသောအခါ အဘယ်ကဲ့သို့သော နှလုံးသား (ယောနိသော မနသိကာရ)ဖြင့် ရင်ဆိုင်ခြင်းသည် အကောင်းဆုံးဖြစ်သနည်းဆိုသည်ကို သူတို့ပြနိုင်ပါသည်။ ဘဝအရေးအခင်းများ၊ ဘဝ ပြဿနာများကို ကြုံတွေ့ကြရသောအခါ ထိုပြဿနာ၏အကြောင်းရင်းမှန်ကို ဘယ်သို့ ရှုမြင်အပ်သည်ကို ထိုဖီလိုဆိုဖာကဗျာဆရာများက ပြတတ်ကြပါသည်။

(၃)

ဖီလိုဆိုဖာ၊ မြန်မာကဗျာဆရာများ

ဤဆောင်းပါးသည် ကဗျာဒဿန၏ မိတ်ဆက်ကဏ္ဍမျှသာဖြစ်သော်လည်း အထက်က ဆိုခဲ့သောသဘောကို အမြင်ရှင်း၊ အသိလွယ်စေရန် မြန်မာကဗျာအချို့ကို သုံးသပ်ပြချင်ပါသည်။

သုံးသပ်ပြရလျှင် ပထမဦးစွာ

မြန်မာကဗျာ၏အစသည် ဒဿနနှင့် စခဲ့သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

ဒုတိယအားဖြင့် ရှေးက မြန်မာကဗျာဆရာကြီးများအနက် တချို့သော ဒဿန ကဗျာဆရာ (ဖီလိုဆိုဖာ) များသည် ဓမ္မဒူတာ၊ တရားတမန်တော်များအဖြစ် လူသားတို့ အား လောကအကြောင်း၊ ရာဇအကြောင်း၊ ဓမ္မအကြောင်းများကို အသိအမြင်ရှင်သန် ပွားများအောင် အားထုတ်ကြသူများဖြစ်ခဲ့ကြသည်ဟုလည်း ဆိုချင်ပါသည်။

မြန်မာကဗျာသည် ဒဿန (ဘဝအမြင်၊ လောကအမြင်) ဖြင့် စတင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုခြင်းမှာ ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် ရသပီပြင်သော ကဗျာအဖွဲ့ကို ပုဂံခေတ်ကစသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ထိုကဗျာများအနက် အပြောင်မြောက်ဆုံး ကဗျာ အဖြစ် ကမ္ဘည်းထိုးခံရသောကဗျာသည် 'အနန္တသူရိယ' အမည်ရှိသော အမတ်ကြီး၏ 'ဓမ္မတာ' ကို ဖွဲ့ဆိုသော ကဗျာဖြစ်ပါသည်။

“သူတည်းတစ်ယောက်ကောင်းဖို့ရောက်မူ၊ သူတစ်ယောက်မှာ ပျက်လင့်ကာ သာ၊ ဓမ္မတာတည်း။”

ဤအဖွဲ့သည် ပဒေသရာဇ်ခေတ်၏အာဏာ နိုင်ငံရေးအခြေအနေကို ဖွဲ့ဆိုသော အဖွဲ့ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း အာဏာနိုင်ငံရေးနိယာမ (ဝါ) လူမှုရေး တိုးတက် ဖြစ်ထွန်းမှု နိယာမတစ်ရပ်ကို မီးမောင်းထိုးပြသောအဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချက်သည် ထာဝရသစ္စာတရားတစ်ရပ်ကို ကဗျာဆရာက ထူးခြားစွာ ရှုမြင်ဖော်ထုတ်ခြင်းလည်း ဖြစ်လေသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း တည်ရှိနေသမျှ ထိုသဘောတရားသည် မှန်နေဦးမည်သာ ဖြစ်လေသည်။

“ရွှေအိမ်နန်းနှင့်၊ ကြွန်းလည်းခံ
မတ်ပေါင်းရဲလျက်၊ ပျော်စံရိပ်ငြိမ်
စည်းစိမ်မကွာ၊ မင်းချမ်းသာကာ
သမုဒ္ဒရာ၊ ရေမျက်နှာထက်
ခဏတက်သည်၊ ရေပွက်ပမာ
တစ်သက်လျာတည်း။”

ဤအဖွဲ့သည် လောကဓမ္မကိုဖွဲ့သော အဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်။ တစ်နည်း ‘အနိစ္စ’ တရားကိုဖွဲ့သော အဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်။ ဒုက္ခတရားကိုဖွဲ့သော အဖွဲ့လည်းဖြစ်၍ အနတ္တတရားကို ဖွဲ့သောအဖွဲ့လည်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုနည်းတူ

“ကြင်နာသနား၊ ငါ့အားမသတ်
ယုဒုလ္လတ်လည်း၊ မလွတ်ကြမ္မာ
လူတကာတို့...”

ဆိုသောအဖွဲ့သည်လည်း အနိစ္စတရား၊ ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏကိုဖွဲ့သော အဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်။

“ရှိခိုးကော်ရော်၊ ပူဇော်အကျွန်
ပန်ခဲတုံ၏၊ ခိုက်ကြိုဝိပါက်
သံသာစက်၌၊ ကြိုက်လတ်တွန်မူ
တုံမယူလို”

ဆိုသောအဖွဲ့သည် သူ၏ယောနိသောမနသိကာရကို ဖွဲ့ပါသည်။ ဤကား ရန်ငြိမ်းအေးရေး၊ မေတ္တာ၏အစွမ်းသတ္တိကို ယုံကြည်သူ၏ ခံစားချက်ကိုဖွဲ့သော အဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်။ ထိုခံစားချက်သည် သူတစ်ပါးသို့လည်း ချက်ချင်းရောက်ပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် လူ့ဘဝ၏ အဆစ်အထုံးတစ်ရပ်ကို ဖြေပါသည်။ ဘဝပြဿနာတစ်ရပ်ကို ငြိမ်းအေးစေပါသည်။ အနန္တသူရိယသည် ဖီလိုဆိုဖာကဗျာဆရာပင် မဟုတ်ပါလား။

အင်းဝခေတ် အရှင်မဟာသီလဝံသ၊ အရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ စသော ရဟန်းပညာရှိများ၏ ပျို့ကဗျာရှည်များ၊ လူပညာရှိများ၏ ပျို့ကဗျာရှည်များသည် ဗုဒ္ဓဓမ္မကို ဖြန့်ဝေသော ဓမ္မဒူတများ၏ လုပ်ရပ်များပင် မဟုတ်ပါလော။ လောကအကြောင်းကို သိလိုသူ၊ ရာဇကြောင်း (နိုင်ငံရေး) ကို သိလိုသူ၊ ဓမ္မအကြောင်း (ဘဝသစ္စာ၊ ဘဝလွတ်မြောက်ရေး) ကို သိလိုသူများအတွက် ထိုကဗျာရှည်များသည် များစွာအထောက်အပံ့ပြုနိုင်ကြပါ၏။

ကိုလိုနီခေတ်ဦးတွင် ပေါ်ပေါက်သော မန်လည်ဆရာတော်၏ မဃဒေဝလင်္ကာသစ်သည် ဒဿနကဗျာရှည်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလှပါသည်။ ထိုကဗျာရှည်မှ လက်လှမ်းမီရာကိုသာ အလွယ်တကူဖော်ပြပါသည်။

လူတို့၏အကျင့်၊ အပြုအမူတို့နှင့်ပတ်သက်သော လူမှုနိယာမများကို ဆရာ
တော်သည် အောက်ပါအတိုင်း ရှုမြင်၍ သူ့ကဗျာရှည်တွင် ဖော်ပြပါသည်။

ကျားသို့ ကျင့်သူ
ထိုမျှလူတို့
ကျားတူမုချ
ပျက်စီးရသည်။

လူမိုက်ဒုက္ခ၊ ဆင်းရဲရလည်း
မြင်ရလူများ၊ မသနားဘူး။

ဤလောက၌၊ နွားရှိသောသူ
နွားကြောင့်ပူ၏။

တရားမဲ့သီး၊ ပြုကျင့်ပြီးလျှင်
ကြီးပွားသသူ၊ ထိုမျှလူကား
နောင်မူသူလက်၊ ပျက်ကြီးပျက်၍
အသက်ကိုမျှ၊ မရချမ်းသာ ရှိတတ်စွာ၏။

ဉာဏ်ရှိယောက်ျား၊ မှားလတ်သောခါ
ဆေးလွန်နာကို၊ ဆရာနောက်ဆက်
ကုရခက်၏၊ ဖျက်၍အမြဲ
ပြင်နိုင်ခဲ၏။

တင်းလွန်းလျှင်ပြတ်၊ မာလွန်းလျှင်ဆတ်
ပွတ်လွန်းလည်းစင်၊
တင်လွန်းလည်းမောက်
မြှောက်လွန်းလည်းကြွ၊ နိပ်လွန်းကျ၏
ညီမျှလျော့တင်း၊
ညှိတတ်ခြင်းသာ အခရာတည်း။

ဤလောက၌၊ ဘဝလူ့ဘောင်
ကံမဆောင်မူ၊
မပြောင်တတ်ချေ၊ စာပေမတည့်၊
လှုပ်လေမြုပ်လေ၊ ငုတ်တုတ်သေ၏။

ကံမြဲဉာဏ်နံ၊ မလုံမလ၊ နတ်မမဘူး၊
 လုံလမထူ၊ ဉာဏ်မကူဘဲ၊
 အယူတစ်ချောင်း၊
 ကံတစ်ကြောင်းမျှ၊ မကောင်းလည်းကံ
 ကောင်းလည်းကံဟု
 ကံကိုချည်းသာ၊ မကိုးရာဘူး။

ဤကား အမြဲကံမျှကို ဆိုပါသည်။ ဖော်ပြပါတရားတို့သည် လောက၌ လူတို့
 ၏ အတွေ့အကြုံဖြစ်သော ယေဘုယျတရားများအပေါ်တွင် ဗုဒ္ဓဝါဒရှုထောင့်မှ အနက်
 အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ပြထားသောအချက်များ မဟုတ်ပါလော။

ကဗျာဆရာသည် ဘဝအတွေ့အကြုံများကို ကျယ်ပြန့်သောအနက်အဓိပ္ပာယ်
 ဖွင့်ပြချက်များဖြင့် ဖွင့်ပြီးနိုင်သောအခါဖြစ်စေ၊ ဘဝ၌ ကြုံတွေ့ရသော အခက်အခဲများ၊
 အရှုပ်အထွေးများ၊ အကျပ်အတည်းများ၊ အနှောင်အဖွဲ့များနှင့် ကြုံရသော ထိုအခက်
 အခဲ၊ ထိုအကျပ်အတည်း အနှောင်အဖွဲ့မှ လွတ်မြောက်စေသော၊ ဘဝင်ချမ်းမြေ့ဖွယ်
 (နှလုံးသားကြည်နူးသဖွယ်) ဘဝပုစ္ဆာ (ပဟေဠိ)၏ အဖြေကို မွန်မြတ်သော ယောနိ
 သော မနသိကာရဖြင့် ရှာပေးနိုင်သောအခါဖြစ်စေ ထိုကဗျာဆရာသည် ဒဿနကဗျာ
 ဆရာဖြစ်လာပါသည်။ ထိုဒဿနကဗျာဆရာရေးသော ကဗျာသည်လည်း ဒဿနကဗျာ
 ဖြစ်လျက် ထာဝရကဗျာအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးလျှင် ထာဝရတည်ရပ်ပါသည်။

ဘဝ၏အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မသိ၊ ဘဝ၏ထွက်ပေါက်ကို နားမလည်ဘဲ ဘဝမှာ
 တွေ့ရာမြင်ရာကို ဒဿနမဲ့အမြင်ဖြင့် ရှုကြည့်ကာ လူ့ပြိန်းတွေ ပြောကြသလို ယောနိ
 သော မနသိကာရလည်း မရှိ၏ အဒေါသ စေတနာလည်းမပါဘဲ ပရမ်းပတာ ဟစ်
 ကြွေးဆိုမြည်ခြင်းသည် အသံတစ်သံ၊ ကဗျာတစ်ပုဒ် ဖြစ်ချင်ဖြစ်မည် ဆိုသော်လည်း
 ထိုအသံသည် လူ၏စိတ်နားသို့ အဝင်လည်းမရှိပါ၊ လူသား၏ဘဝင်ကိုလည်း အေးမြ
 စေမည် မဟုတ်ပါ။

ကဗျာဒဿနအဆက်

ကဗျာ၏အမှုကိစ္စနှင့် ကဗျာ၏နာဂတ်*

ယခင် အတွေးအမြင်အမှတ်(၂၃)တွင် ကဗျာဒဿန၏ ဖိတ်ဆက်ကို ရေးခဲ့ပါသည်။ ယခု ကမ္ဘာ့အတွေးအမြင်ပညာရှင်များအနက် နှစ်ဆယ်ရာစုတွင် ထင်ရှားလာသူ ပါမောက္ခ အက်(ဖ)၊ အက်(စ်)၊ စီ၊ နော့ သရော့ (ပ်)^၁ ၏ ကဗျာနှင့် ဆက်နွယ်သော ဒဿနအမြင်ကို 'ကဗျာဒဿနအဆက်' အဖြစ် ဤတွင်တင်ပြပါမည်။ နော့သရော့(ပ) သည် နှစ်ဆယ်ရာစုတွင် ထင်ရှားသော အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ ဦးဆောင်ဒဿနပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်လေသည်။ သူသည် 'အရှေ့နှင့် အနောက်ဆုံဆည်းခြင်း' ကျမ်းကို ရေးသားခဲ့သည်။ ထို့နောက် သိပ္ပံနှင့်လူမှုရေးပညာများ၏ ယုတ္တိဗဒ^၂ ကျမ်းကို ရေးသားခဲ့၏။ ထိုကျမ်းတွင် သူသည် ကိုယ်ကျင့်တရားကို အခြေခံကာ သဘာဝသတ္တသိပ္ပံပညာနှင့် လူမှုရေး သိပ္ပံပညာအကြား ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသော ကွာဟချက်ကို ပုံသေယုတ္တိဗဒနည်းဖြင့် ဆက်စပ်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းထားလေသည်။ ဤဆောင်းပါးသည် ထိုကျမ်းအခန်းတို့တွင် ဖော်ပြထားသော သူ၏ကဗျာဒဿနအမြင်ကို ဘာသာပြန်ဆိုတင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကဗျာသည် အနုပညာများတွင် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ အနုပညာတိုင်းသည် နှစ်နည်းဆောင်ရွက်လေ့ရှိသည်။ အနုပညာသည် အနုပညာအတွက်တစ်နည်း။ ဤနည်းသည် မိမိတို့ကိစ္စကိုပင် အဆုံးထား၍ ဆောင်ရွက်သောနည်းဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် တစ်ပါးသောအကြောင်းအရာကိုဖြစ်စေ သိပ္ပံပညာကိုဖြစ်စေ အဆုံးထား၍ မိမိကို အသုံးခံကိရိယာအဖြစ် ထား၍ ဆောင်ရွက်ခြင်းတစ်နည်းလည်း ရှိလေသည်။

အနုပညာရှင်တို့သည် မိမိကိုယ်ကို အဆုံးကိစ္စထား၍ အနုပညာသည် အနုပညာအတွက်ဆိုသော သဘောထားဖြင့် ဆောင်ရွက်သောအခါ တိုက်ရိုက်အတွေ့အကြုံဖြင့် ရအပ်သော အကြောင်းအရာနှင့်သာ ပတ်သက်သော လက္ခဏာထူးတစ်ရပ် ရှိတတ်ကြလေသည်။ ဤအခြင်းအရာသည် အထူးသဖြင့် ပန်းချီအနုပညာ၌ ပိုမိုထင်ရှားလေ

* The function and future of poetry
 ၁။ F. S. C. Northrop   ၂။ The meeting of East and West
 ၃။ The logic of the Science and the Humanities

သည်။ အရောင်အဆင်းနှင့် အသွင်သဏ္ဍာန်များကို ပန်းချီဆရာက တင်ပြသောအခါ ကျွန်ုပ်တို့၏ရှေ့မှောက်သို့ တိုက်ရိုက်တွေ့ကြုံသိမြင်လွယ်သော အပြာရောင်၊ အနီရောင်၊ အစိမ်းရောင်တို့ဖြင့် တင်ပြတတ်လေသည်။ ဤအခြင်းအရာသည် ဂီတမှာလည်း ထင်ရှားပါသည်။

ကဗျာလင်္ကာဖြစ်စေ၊ စကားပြေဖြစ်စေ ဖော်ပြသော ရသစာပေတွင်မူ အထက်ဖော်ပြသော နယူပဒသသည် အကြွင်းရှိလေသည်။ (အရောင်နှင့်အသံကို ပန်းချီဂီတတွင် တိုက်ရိုက်တွေ့ကြုံ ခံစားရသလို ရသစာပေတွင် တိုက်ရိုက်မခံစားရဟု ဆိုလိုသည်။) ဂန္ထဝင်ပြောင်မြောက်သော ရသစာပေတို့ကို ကျယ်လောင်စွာ အော်၍ ဖတ်ရှုရသည်မဟုတ်ရကား၊ အနုပညာရှင်သည် (အသံနှင့်အဆင်းကို တိုက်ရိုက်ဖော်ပြခြင်းမဟုတ်ဘဲ) စာမျက်နှာပေါ်တွင် သင်္ကေတ အမှတ်အသားများကိုသာ ဖော်ပြခြင်းရှိလေသည်။ စာထဲတွင် သင်္ကေတဖြင့် ညွှန်သော တကယ့်လူကိုဖြစ်စေ၊ တိုက်ရိုက်အာရုံခံစားစရာ တစ်စုံတစ်ခုကိုဖြစ်စေ ဖော်ပြခြင်းမရှိချေ။ (ကာလပေါ် ရုပ်ပြဇာတ်လမ်းများသည် စာလုံးသင်္ကေတများဖြင့် ရည်ညွှန်းသောသူ၊ တိရစ္ဆာန်ဝတ္ထုပစ္စည်း၊ သက်ရှိသက်မဲ့များအားလုံးကို တိုက်ရိုက်တွေ့မြင်ခံစားစေရန် ဖော်ပြကြရာ စာပေအနုပညာ ဖြစ်မလာဘဲ ပန်းချီအနုပညာသာ ဖြစ်သွားသည်ကို သတိမူသင့်ပါသည်။)

စာပေမူကား ထိုသက်ရှိ သက်မဲ့ ဝတ္ထုပစ္စည်း၊ အမူအရာ၊ အဖြစ်အပျက်များကို အဆင်းသဏ္ဍာန်တို့ဖြင့် စာရှုသူ၏ တိုက်ရိုက်သိမြင်သော အာရုံမှာ ချက်ချင်းပေါ်အောင် ဖော်သော အနုပညာမျိုးမဟုတ်။ သင်္ကေတဖြစ်သော စာလုံးများဖြင့်သာ စာရှုသူ၏မနောအာရုံမှာ ထိုသက်ရှိသက်မဲ့ သတ္တုပစ္စည်းများ၏ အမူအရာ၊ အဖြစ်သနစ်များကို ပီပြင်ထင်ရှားလာအောင် အဆင်းအရောင် အသွင်သဏ္ဍာန်ပေါ်အောင် ဖော်၍ စာရှုသူ၏ ရင်တွင်း၌ စိတ်လှုပ်ရှားမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ဖွဲ့စည်းဖန်တီးရပေရာ အနုပညာအောင်မြင်မှုအဆင့်အတန်းကိုလည်း ထိုဖန်တီးမှု၏ ထိရောက်မှုပမာဏဖြင့်သာ သတ်မှတ်ကြရလေသည်။ (စိတ်ဖြင့် ခံစားရသော အကြောင်းအရာကို အာရုံဖြင့် တိုက်ရိုက်တွေ့မြင် ခံစားရဘိအလား အနုပညာရသ အတွေ့အကြုံကိုရအောင် သင်္ကေတဖြင့် ဖန်ဆင်းခြင်းကို ဆိုလိုသည်။)

ဤအချက်သည် သဘာဝအဖြစ်အပျက်ကလေးတစ်ခုကို ကဗျာဆရာရှုမြင်ပုံနှင့် သိပ္ပံပညာရှင် ရှုမြင်ပုံ ကွာခြားချက်ဖြင့် ထင်ရှားပါသည်။ ဥပမာ စမ်းချောင်းကလေးတစ်ခု ဆိုကြပါစို့။

ကဗျာဆရာသည် စမ်းချောင်းကလေးကို 'မပီကလာ ပီကလာနှင့် တီတာပြောရယ်၊ စမ်းချောင်းငယ်' ဟု မြင်သည်။ ကဗျာဆရာ သိဖွဲ့လိုက်သော ဤစကားလုံးသင်္ကေတကလေးများသည် အာရုံမှာ တိုက်ရိုက်အသံမလာသော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့၏မနော

သို့ ရောက်သောအခါမူ တဖျပ်ဖျပ် တဖြောက်ဖြောက် တဖြုတ်ဖြုတ် တဖျစ်ဖျစ်မြည်သံ တွေကို ကြားလာရသည်။ ကိုယ့်မျက်စိအောက်မှာ တသွင်သွင်စီးဆင်းနေသော ကြည်လင်တောက်ပသည့် စမ်းချောင်းငယ်ကို မြင်နေရသလို၊ စမ်းချောင်းငယ်၏ ရေစီးသံကို တိုက်ရိုက်ကြားနေရသလို ခံစားရသည်။ ကျောက်တုံး ကျောက်ခဲများပေါ်မှ တိုးခွေရုန်းခတ်စီးဆင်းသွားသော လန်းဆန်းကြည်လင်သော စမ်းရေအလျဉ်ကို မျက်စိတဆုံး မြင်နေရသည်။ နံနက်နေခြည်အောက်မှာ တဖျပ်ဖျပ်လက်၍ တဖြုတ်ဖြုတ်မြည်ကာ ဟိုအကွေ့ တစ်နေရာမှာ ကွေ့ကောက်ပြီး ကြက်တွန့်တက်လှိုင်းဂယက်ကလေးများကို တသောသာထရင်း စီးဆင်းသွားသော ထိုစမ်းချောင်းငယ်ကို စာလုံး (သင်္ကေတ)များမှ တစ်ဆင့် အထင်းသား စိတ်မှာမြင်နေရသည်။

သိပ္ပံပညာရှင်ကတော့ စမ်းချောင်းကလေးကို ကဗျာဆရာလိုမြင်သည်မဟုတ်။ သူ့အမြင်တွင် ရေ၏ မော်လီကျူးများ ကျောက်တုံးပေါ်မှ ကျောက်တုံးအောက်ဘက်သို့ လိမ့်ဆင်းသွားပုံ၊ ထိုနောက် ဆက်၍စီးဆင်းသွားပုံကို ခြပ်ပေါင်းတစ်ခုသည် နေမြဲအင်နာရှာမှ အလျားလိုက်ဖြစ်ပေါ်သော တည်မြဲအရှိန်ကြောင့် မျဉ်းဖြောင့်သဖွယ် ရွေ့လျားကာ တည်မြဲခြပ်ဆွဲအားကြောင့် တစ်ဖန်ဒေါင်လိုက်အဟုန် ဖြစ်ပေါ်လာရသည်ဟု ဆိုပေလိမ့်မည်။ ထိုမှဆက်၍ ထိုရေမော်လီကျူးများ လမ်းကြောင်း တိမ်းယိမ်းသွားပုံ ထောင့်ချိုးများကို အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ကာ စမ်းချောင်းကလေးသည် မြစ်ပင်လယ်ထိ ရောက်သွားပုံ လမ်းကြောင်းကို သိပ္ပံပညာရှင်သည် သူ့နည်းနှင့်သူ ဖော်ပြပါလိမ့်မည်။ တကယ်အားဖြင့်မူ စမ်းချောင်းကလေးကို မျက်မှောက် မျက်မြင်တွေ့ကြုံနေရသူအဖို့မှာလည်း သိပ္ပံပညာရှင်မြင်သော မော်လီကျူးတို့၏ လမ်းကြောင်း၊ ထောင့်ချိုးများကို မမြင်၊ တဖျပ်ဖျပ်မြည်၍ စီးဆင်းသွားသော စမ်းချောင်းကလေး၏ မပီကလာ ပီကလာအသံ ကလေးတွေကိုသာ ကြားရမည်။ နေခြည်အောက်မှာ တလက်လက်တောက်ပနေသော ကြည်လင်သည့်စမ်းရေကိုသာ မြင်ရပေလိမ့်မည်။ လူပြိန်းအမြင်သည် အမှန်တော့ ကဗျာရှင်၏အမြင်နှင့်သာ ပို၍နီးစပ်လေသည်။

အကယ်၍ တိုက်ရိုက်သိမြင်မှုများကိုသာ ဖော်ပြခြင်းသည် သိပ္ပံပညာဖြစ်သည်ဆိုလျှင် ကဗျာသည် တိုက်ရိုက်အာရုံမှာ ထင်လာမြင်လာသော စမ်းချောင်းကလေးကို အသံရော ရုပ်ဆင်းကိုပါပေါ်အောင် ပါအောင် ဖော်ပြနိုင်သည်ဖြစ်ရကား၊ ကဗျာကသာ၍ပင် သိပ္ပံဆန်ဆေးသည်ဟု ဆိုရပေတော့မည်။ ဤတွေးမြင်မှုသည် ရှေးက ဆိုခဲ့သော အနုပညာသည် အနုပညာအတွက်ဟူသောကိစ္စကို ဆောင်ရွက်သောအခါ တိုက်ရိုက်အာရုံမှာ သိမြင်စေသောအကြောင်းအရာတို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းရသည်ဆိုသော နယူပဒေသနှင့် ကဗျာဆရာသည် (သူ၏တိုက်ရိုက်အာရုံမှာ ထိတွေ့ခံစားရသည်ကို သင်္ကေတ (စာလုံး) များဖြင့် သွက်ဖိုက်ဖွဲ့စည်းသောနည်းကို သုံးရသော်လည်း) အကျုံးဝင်လျက် ရှိကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။

ထို့ပြင် စမ်းချောင်းငယ်ကို အနုပညာရှင်က သူတတ်သောသင်္ကေတဖြင့် ဖော်ပြပြီး၊ ရူပဗေဒပညာရှင်က သူတတ်သော သဗဏ်တဖြင့် ဖော်ပြကြပုံသာ ခြားနားကြသော်လည်း ဖော်ပြချက်အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်မှာမူကား တူညီကြသည်ဟု အလွတ်အလပ်ဆိုသင့်မည်ထင်ပါသည်။ ဆိုမည်ဆိုလျှင် ကျွန်ုပ်တို့မှာ ၎င်းတို့ကို အဓိပ္ပာယ်အတိအကျ သတ်မှတ်နိုင်မည့် အမည်များရှိသင့်ပါသည်။

ကဗျာသည် မိမိ၏ကဗျာကိုစွဲကိုသာ ဆောင်ရွက်ခြင်းအမှု၌ (ကဗျာဆရာများ အသုံးပြုသကဲ့သို့) အသုံးပြုသည့် သင်္ကေတများကို ဤတွင် တစ်ဏှပုတ္တိုဖြင့် သိသော (၀၁) ပဋိဘာန်ဉာဏ်ဖြင့်သိအပ်သော မှတ်ယူချက်များ^၁ ဟုခေါ်ပါမည်။

တစ်ဏှပုတ္တို (၀၁) ပဋိဘာန်ဉာဏ်ဖြင့် အပ်သောအမှတ်သညာဟူသည် ၎င်း၏ ပြည့်စုံသောအနက်ကို ချက်ချင်းတိုက်ရိုက် သိနားလည်ခွင့်ရှိသော အရာမျိုးကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤတွင် တဖျပ်ဖျပ်မြည်နေသောအသံ၊ မပီကလာ ပီကလာအသံနှင့် တလက်လက်ဖြစ်နေသော ရေပြင်ရှိသည့် စမ်းချောင်းငယ်ကို ကဗျာထဲတွင် 'မပီကလာ ပီကလာနှင့် တီတာပြောရယ်၊ စမ်းချောင်းငယ်' ဟု ဆိုလိုသည်နှင့် စာရှုသူ၏ မနောအာရုံတွင် ထိုစမ်းချောင်းငယ်၏ပုံရိပ်သည် ချက်ချင်းပေါ်လေသည်။ ထိုအတွေ့အကြုံသည် တိုက်ရိုက်အတွေ့အကြုံပင်ဖြစ်သည်။ ကဗျာဆရာကဲ့သို့ စာရှုသူလည်း စမ်းချောင်းကလေးဘေးနားသို့ ချက်ချင်းရောက်သွားရသလို ခံစားရလေသည်။

သိပ္ပံပညာရှင် (ရူပဗေဒပညာရှင်) အသုံးပြုသော သင်္ကေတများမှာမူ တိုက်ရိုက်အတွေ့အကြုံကိုထက် စမ်းသပ်ချက်များမှ ထုတ်ဆင်ခြင်သောအားဖြင့် ရအပ်သော သီဝရိသဘောတရားမျိုးသာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ထိုသင်္ကေတမျိုးကို တွေးဆဆင်ခြင်၍ရသော မှတ်ယူချက်များ^၂ ဟု ခေါ်ပါသည်။

ဆင်ခြင်၍ရသော မှတ်ယူချက်သည် တစ်စုံတစ်ခု (တစ်ခုလုံးဖြစ်စေ၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်စေ) ကို တိုက်ရိုက်ချက်ချင်း ခြုံ၍ခွဲ၍ အလုံးစုံကို မသိမမြင်ရ။ သင်္ကေတတို့ဖြင့် ဖော်ပြထားသော ထိုထိုသိပ္ပံသီဝရိ သဘောတရားကိုသိမှ၊ ထိုသဘောတရားက တစ်ဆင့် ဆင်ခြင်စဉ်းစား၍ ထုတ်ယူနိုင်မှ နားလည်နိုင်လေသည်။ (မော်လီကျူးများဖြင့် ပြောခဲ့သော စမ်းချောင်း၏ စီးဆင်းပုံသဘောကို နားလည်ရန် သိပ္ပံသီဝရိများစွာကို နားလည်ပြီးမှသာ ဖြစ်နိုင်ပေသည်။) သိပ္ပံက ဖော်ပြသော သင်္ကေတများကို နားလည်ရန်မှာ ကဗျာမှာလို တိုက်ရိုက်အတွေ့အကြုံဖြင့် မဖြစ်နိုင်။ သိပ္ပံသီဝရိများကို သိမှ ထိုသီဝရိတို့ကတစ်ဆင့် ဆင်ခြင်ယူရသည်။ စမ်းသပ်မှုဖြင့် တည်ပြုရသောသဘောမျိုး ဖြစ်၍ အတန်ရှုပ်ထွေးသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသဘောတရားများကို သိမြင်သောအခါမှာ လည်း ယုံကြည်စိတ်ချမှုကို ရနိုင်သည်။

၁။ concepts by intuition   ၂။ concepts by postulate

သေခြင်းအသံ

ဤတွင် ပဋိဘာန်ဉာဏ်ဖြင့်ရသော အမှတ်သညာသဘောနှင့် ဆင်ခြင်ဉာဏ်ဖြင့် ရသော အမှတ်သညာသဘောတို့ကို သိလွယ်ရုံပြပါသည်။ ဆိုလိုသည့်သဘောမှာ လောက၏သဘောတစ်ခုတည်းကို မတူသောလူတို့သည် မတူသလို အမျိုးမျိုး မြင်တတ် ပုံကို သိစေလိုခြင်းအဓိကဖြစ်ပါသည်။

တစ်နည်း အနုပညာအမြင်နှင့် သိပ္ပံပညာအမြင် ကွာခြားပုံကို သိလွယ်အောင် ဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကဗျာ၏ကိစ္စ ကဗျာ၏အနာဂတ်

(၁)

အတွေးအမြင်တွင် 'ကဗျာဒဿန' ကို ရေးရင်းမတ်တတ် ၂၅ အုပ်မြောက် အပျားထုတ် အတွက် သီးခြားဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ရေးလိုက်ရသည့်အတွက် စာဆက်ပြတ်ခဲ့ရပါသည်။ ယခု ကဗျာဒဿန၏ဆက်ကို ပြန်ရေးပါဦးမည်။

ဤစာဆက်ကို ပြန်ရေးချင်သောအကြောင်းလည်းရှိ၏။ ထိုအကြောင်းသည် နှစ်မျိုးဖြစ်၏။ နှစ်မျိုးကား (၁) အတွေ့အကြုံအကြောင်းလည်း တစ်ရပ်ဖြစ်၏။ (၂) အတွေးအခေါ်အကြောင်းလည်းတစ်ရပ်ဖြစ်၏။

အတွေ့အကြုံအကြောင်းဟူရာတွင်လည်း နှစ်မျိုးပြား၏။ တစ်မျိုးကား မိမိ ကိုယ်တွေ့အကြောင်း၊ ကျန်တစ်မျိုးကား တစ်ပါးသူရေးသားသော စာတွေ့အကြောင်း ဖြစ်၏။

ဦးစွာ အတွေ့အကြုံအကြောင်းကို ဆိုသင့်၏။ ဤသို့ဖြစ်၏။ မကြာမီက မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းတွင် ဆရာကြီး ဒဂုန်တာရာက 'မိမိကိုယ်ကို မဲဇာသို့ပို့ခြင်း' ကဗျာကို ရေးခဲ့၏။ ထိုဆရာ ထိုကဗျာကို ဖတ်ရပြီးနောက် ဆရာမကြီးခင်နှင်းယုက ထိုကဗျာ၏ ကွင်းဆင်ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ရေးခဲ့လေ၏။ တစ်နေ့ ချမ်းမြေ့ရိပ်သာသို့ ရောက်သော ဆရာမကြီး ခင်နှင်းယုနှင့်တွေ့၏။ ဆရာမကြီးက သူ၏ခင်ပွန်း ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ကျော်သောင်း ကွယ်လွန်စဉ်က သူရေးခဲ့သော 'ပွဲတွေ့အလွမ်း' ကဗျာအကြောင်းကို ပြောပြ၏။ ယခု သူသည် ကဗျာကိုရေးချင်သောစိတ်က ပို၍အားသန်နေကြောင်းကို လည်း ဆိုလေ၏။

စာတွေ့အကြောင်းလည်း ရှိသေး၏။ တစ်နေ့ ကောလိပ်ရောက် မြန်မာစာ အဓိကကျောင်းသူသမီး၏ 'ဇေယျဆောင်းပါးများ' ကို ဖတ်မိ၏။ ထိုစာစုတွင် 'ကဗျာ ခေတ်' အမည်ဖြင့် ရေးသားထားသော ဆရာဇေယျ၏ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်မိပြန် ၏။ ထိုဆောင်းပါးတွင် ဆရာကြီးဇေယျက ရှေးပဝေသဏီကာလကပင် အနောက်တိုင်း အရှေ့တိုင်းမှ စာဆိုစစ်သည်များသည် စစ်တိုက်ရင်း ကဗျာကို စပ်ဆိုခဲ့ကြပုံကိုလည်း ပြ၏။ ကဗျာရွတ်ရင်း စစ်တိုက်ခဲ့ကြပုံကိုလည်း ပြ၏။ ထိုသို့ပြရာတွင် ဆရာကြီး ဇေယျက

'ကဗျာဆိုသည်ကား လူတို့၏စိတ်ဓာတ်သည် အနုဆုံး အယဉ်ကျေးဆုံးစခန်း၌

ရပ်ကည်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကဗျာ၏ အရသာသည် ဆောင်ကြီးခုနစ်ကြီးတွင် အနုဆုံး၊ အကျယ်ဆုံးဖြစ်သည်' ဟုလည်းဆို၏။

'လူတို့၏စိတ်ကို ကုသသောဆေးအပေါင်းတို့တွင် အညင်သာဆုံးသောဆေး ဖြစ်သည်' ဟုလည်း ဆို၏။

ထို့ပြင် ဆရာကြီးက အားတက်ဖွယ်ကောင်းသောခေတ်တွင် 'လူတို့၏စိတ်ဓာတ် ကို အားတက်ပွင့်လင်းစေသော ကဗျာများ ရှိသကဲ့သို့ စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းဖွယ် ညှိုးနွမ်း ဖွယ်ကောင်းသောခေတ်တွင် ပြည်သူတို့၏ စိတ်ဓာတ်မည်းမှောင်သော ကဗျာများ' ဟု ပေါက်ကြောင်းကိုလည်း အင်းဝရွှေနန်းကြောရှင်ခေတ်နှင့် ဟံသာဝတီရောက်မင်း လက်ထက် တိုင်းပြည်အခြေအနေများနှင့် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ဖူးသော ကဗျာများကို ယှဉ်နှိုင်း ၍ ထင်ရှားအောင်ပြော၏။

ပြီး လွန်ခဲ့သော အနှစ် ၄၀ လောက်ကစပြီး ခေတ်ကဗျာများအညွန့်အတက် ပြန်ပေါက်လာပြီးနောက် တစ်ဟုန်ထိုး တိုးတက်လာကာ ယခုအချိန်တွင် ကဗျာခေတ် ပြန်လည်ထွန်းကားလာပြီဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သတိမမိအောင် ဆိုသွားလေ၏။

ဆရာကြီးဇေယျ ပြောသွားသော 'ကဗျာခေတ်'အကြောင်းကို စဉ်းစား၍ ကောင်း နေတုန်း၊ ဖြန့်ဆို ဆရာသော်တာတွေကလည်း ၁၉၈၇ ဧပြီလထုတ် သောင်းပြောင်း မဂ္ဂဇင်းတွင် 'ကဗျာစာပေ' အကြောင်းကိုရေး၍ မြန်မာစာပေသည် ကဗျာက စခဲ့လေ ဟန်၊ စာပေကဗျာဟု အဆိုမရှိကြောင်း၊ 'ကဗျာစာပေ' ဟုသာ အဆိုရှိကြောင်း ပြောပြန်သည်။

ဤအကြောင်းတို့သည် အကျွန်ုပ်အား ကဗျာဒဿနကို လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားချင်အောင် တိုက်တွန်းလျက်ရှိသောအကြောင်းများ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုချင်ပါတော့ သည်။

(၂)

ကဗျာဒဿနကို ရေးလက်စရှိရာတွင် ကဗျာခေတ်၏ဆိုင်သံ၊ ဗုံသံများကို နားလှည့်အောင် ကြားရပြန်ရာ ကဗျာအတွေးက လူးလွန်မြူးကြွကာ ကခုန်လာပါတော့သည်။ ကဗျာ ဒဿနရေးသင့်ပြီဟု အတွေးစဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပုံကို ဆိုခဲ့ရာတွင် ပြောသင့်သောအချက်တစ်ချက် ကျန်နေပါသည်။ ထိုအချက်သည် တခြားမဟုတ်ပါ။ အကျွန်ုပ် ပန်မဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးခဲ့ ပြီးသော 'အနာဂတ်ကြို စာပေအနုပညာ သဘောမှန်ဝါဒသစ်' (Futuristic Neo-Realism of Art and Literature) စာတန်းပါသော အယူအဆများ၏ လှုံ့ဆော်မှုနှင့်၊ အမေရိကန်ပြည် ယေးတက္ကသိုလ်မှ ဒဿနိကဗေဒ ပါမောက္ခ အက် (ဖ)၊ အက်(စ်)၊ စီ၊ နောသနော့(ပ) (F. S. C. Northrop) ရေးသားခဲ့သည့် Function and Future of

Popetry စာတန်း၏ လှုံ့ဆော်မှုများကြောင့် ဤဆောင်းပါးကို ရေးချင်စိတ်ပေါ်သည်ဟု ဝန်ခံရမည့်အချက်ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်ရာ ပါမောက္ခနေ့သရော့(ပ) ၏ အတွေးစကို ယူ၍ အကျွန်ုပ်လည်း မျက်မှောက်ကဗျာများ၏ အတွေး၊ ထိုကဗျာများ၏ ကိစ္စနှင့် ထိုကဗျာများ၏ အနာဂတ် သဘောတို့ကို စဉ်းစားကြည့်ချင်စိတ် ဖြစ်ပေါ်ရပါသည်။ ထိုသို့ စဉ်းစားသောအခါ ပါမောက္ခ နေ့သရော့(ပ) ၏ ဒဿနအမြင်ကို အကျွန်ုပ်နှစ်သက်မိသဖြင့် ထို မိမိ နှစ်သက်မိသော သူ့အမြင်ကို ဤတွင် ပြောပြရလျှင် သင့်မည်ဟုလည်း တွေးမိပါသည်။

ပထမ နေ့သရော့(ပ) က လူသားတို့ လောကကို ရှုမြင်သုံးသပ်တတ်ပုံသဘော ကို ဆိုပါသည်။ ထိုသဘောသည် နှစ်မျိုးရှိကြောင်းလည်း ပြောပါသည်။ နှစ်နည်းဆိုရာတွင် သူက လူသားသည် ယထာဓမ္မ သဘာဝလောကကို ရှုမြင်သုံးသပ်ရာတွင် တစ်ဏှပုတ္တိ ဉာဏ် (intuition) ကို သုံး၍ သိသောနည်းလည်းရှိသည်။ ထိုနည်းကို သူက ဉာဏ် သိနည်း^၁၊ ကဗျာသိနည်းဟု ဆိုပါသည်။ ထိုသဘောသည် ကဗျာဆရာက စမ်းချောင်း ကလေးကို ရှုမြင်သောအခါ မြတ်မြတ်သံချို၊ သီချင်းဆိုသည်၊ ချောင်းအိုငယ်လေး^၂ ဟု မြင်လိုက်ပုံဖြစ်ပါသည်။ ကဗျာဆရာသည် ကျောက်စရစ်များပေါ်တွင် တိုးခတ်သော ရေစီးသံကို မြတ်မြတ်ဟု ကြားသော်လည်း သူ့နားဝယ် ထိုအသံကိုပင် ချိုသည်ဟု ခံစားရသည်။ ထိုအသံသည် သူ့နားဝယ် တေးသံ၊ ဂီတသံအဖြစ် ကြားသည်။ ဤချောင်း ငယ်သည် ချောင်းသစ်မဟုတ်၊ ကာလကြာစွာ စီးဆင်းခဲ့ပြီးသော ချောင်းအို၊ သို့သော် ထိုချောင်းအို၏ ဝိညာဉ်က ငယ်မှုငယ်သွေးရှိသည်ဟု သူခံစား၍ သိသမျှဉာဏ်သိအားလုံး ကို သူ့ကဗျာမှာ သီဖွဲ့ဖို့ သူကြိုးစားလေသည်။ ထိုအသိသည် မှန်သောအသိလား၊ ရူပဗေဒပညာရှင်အသိတွင် ထိုချောင်းအိုက ဘေးကိုသွယ်တန်း၍ အချင်းချင်းရိုက်ခတ် နေသော မော်လီကျူးများ၊ အက်တမ်များအဖြစ်သာမြင်သည်။ ဟိုက်ဒြိုဂျင်အက်တမ် များနှင့် အောက်စီဂျင်အက်တမ်များ၏ အစဉ်တစ်ခုအဖြစ်သာမြင်သည်။ စင်စစ် ထိုအမြင် သည် ရူပဗေဒသဘောတရားတစ်ခုကို အခြေခံသောမြင်ဖြစ်သဖြင့် ရေစီးသံထွက်ပေါ်လာ ခြင်းကိုလည်း ထိုပညာရှင်သည် သူ့သဘောတရားဖြင့် ရှင်းပြနိုင်လေသည်။ လောကကို သူ့သဘောတရားဖြင့် ရှင်းပြနိုင်လေသည်။ လောကကို လူသားသည် ထိုနည်းဖြင့်လည်း သိနိုင်ပါသည်။ ထိုသိနည်းကို ပါမောက္ခနေ့သရော့(ပ) က 'ပညာသိ'^၃ ဟု ဆိုပါသည်။

^၁ Logic of the science and Humanities.

F. S. C. Northrop- P. 169- 180.

၁။ Intuition

၂။ Postulation

သေခြင်းသား

ထိုဉာဏ်သိ၊ (ကဗျာသိ) နှင့် ပညာသိ (သိပ္ပံသိ) သည် လူ့ဘဝတစ်ခုလုံးကို အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုရင်းဖြင့်သာ လွှမ်းမိုးနေသည်ဟုလည်း သူကဆိုသည်။

သူဆိုလိုသောသဘောကို ရလွယ်အောင် အကျဉ်းဆိုပါဦးမည်။ ဆိုရလျှင် လူ့ဘဝတိုးတက်ရေး၊ သဘာဝလောကကို အမှန်တကယ် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သဘောပေါက်ရေး၊ အကျွတ်တရားရရေးတွင် ပညာသိ (သိပ္ပံသိ) ရရှိဖို့ လိုပါသည်။ သိပ္ပံနည်းကျ အသိအားလုံးသည်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓနည်းကျ ဝိပဿနာအသိအားလုံးသည်လည်းကောင်း ပညာသိဖြစ်ပါသည်။ ထိုအသိဖြင့် လောကကို ရှုကြည့်လျှင် လောကမှာ 'ရသ' ကို ရှာ၍ရမည်မဟုတ်ပါ။ ပညာအသိမှာ ရုပ်အလှမရှိပါ။ ရသကင်းသွားတတ်ပါသည်။

ဉာဏ်သိ (ကဗျာသိ) သည် အီလက်ထရွန်းများ၏ အရောင်အဆင်း ဖွဲ့စည်းပုံကို မသိပါ။ ပြာမောအရောင်ကိုမြင်လျှင် ပြာသည်ဟု သိပါသည်။ နီသောအရောင်ကို ကြည့်လျှင် နီသည်ဟု သိပါသည်။ ထိုအပြာရောင်၊ အနီရောင်သည်သာ အမြင်အာရုံတွင် နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေပါသည်။ တစ်နည်းဆိုတော့ ကဗျာအသိသည် နှစ်သက်ဖွယ် အာရုံကို သိသောအသိဟု ဆိုသင့်မည်ထင်ပါသည်။ သဘောပါအောင် အနည်းငယ် ဆိုပါဦးမည်။ လူမှုရေးသိပ္ပံပညာရှင်သည် လူ့ဘဝကို ပညာဖြင့်သိပါသည်။ ထိုသို့ သိသောအခါ အာဏာနိုင်ငံရေးဥပဒေများကို သိနားလည်ပါသည်။ တရားဓမ္မကို မြင်သောအမြင်သည် ပညာအမြင်၊ ပညာအသိဖြစ်ပါသည်။ ထိုအမြင်အကြည့်လျှင် လောကတစ်ခုလုံးမှာ ဘယ်အရာမှ မမြဲသောသဘော၊ အနိစ္စကို မြင်သည်။ ဒုက္ခဆင်းရဲကို မြင်ပါသည်။

ကဗျာဆရာ၏ ပဋိဘာန်ဉာဏ်မှာမူ ထိုအရာအားလုံး၏ သဘောသည် 'သမုဒ္ဒရာ ရေမျက်နှာထက် ခဏတက်သည့် ရေပွက်ပမာ' ဟူ၍ တစ်ချက်တည်း သိမြင်ပါသည်။ ထိုအသိသည် ဉာဏ်သိဖြစ်ပါသည်။ ဉာဏ်သိကား ဆင်ခြင်စဉ်းစား၍ရအပ်သော အသိမဟုတ်။ လောက၏ ယထာဓမ္မကို ဖျပ်ခနဲ တစ်ချက်တည်း ဘဝင်ကျစွာမြင်ရသော လင်းလက်သည့် အသိအမြင်မျိုးဖြစ်ပါသည်။ သဘောရှင်းအောင် ဆက်၍ အနည်းငယ် ဆိုပါဦးမည်။ တစ်နေ့ သိပ္ပံပညာရှင် နယူတန်သည် မြက်ခင်းပေါ်မှာ ပက်လက်လှန်၍ လှဲနေစဉ် သစ်တော်သီးတစ်လုံး ကြွေကျသွားသည်ကို မြင်လိုက်ပါသည်။ ထိုအမြင်ကြောင့် နယူတန်မှာ ဆင်ခြင်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်ပါသည်။ သူစဉ်းစားသည်။ ထိုအခါ ကျယ်သောအာကာသထဲသို့ သစ်သီးကြွေလွင့်မသွားဘဲ မြေပေါ်သို့ ဘာကြောင့် သက်ဆင်းလာရသနည်းဆိုသော လောကပုစ္ဆအကြောင်း (ဟိတ်) ကို သိမြင်လာပါသည်။ ကမ္ဘာမြေကြီး၏ ဒြပ်ဆွဲနိယာမကြောင့်ပေဟု သူသိလေတော့သည်။ ထိုအသိသည် ပညာသိဖြစ်သည်ဟု သဘောကျသင့်ပါသည်။

ကဗျာဉာဏ်သိကား ထိုသို့မဟုတ်ပါ။ သစ်တော်သီးကြွေသည်ကို မြင်သောအခါ 'မခြေစမ်းပါနှင့် ကြွေနှမ်းမည်ဖြစ်အင်' ဟု သနားစဖွယ် လောက၏အဖြစ်အပျက်ကို မြင်လေသည်။ ထိုသဘောသည် ဆန်းကြယ်ပါသည်။ ပညာသိထက်လည်း ပုံရိပ်(ဝါ) စိတ်ကူးသည် ပို၍ကျယ်ဝန်းပါသည်။ ဤလောကမှာ သူ့အချိန်ကျ သူဖြစ်ပြီး ပျက်သွားမည့်အရေးအားလုံးကို မြင်ကာ ဘဝကျသည့်သဘောပါသည်။

(၃)

ဉာဏ်သိ (ကဗျာသိ) သည် လောကကို ရသစွက်ဖက်၍ နားလည်သောအသိမျိုးဖြစ်သည်ဟုလည်း ပါမောက္ခနေ့သရော(ပ)က ဆိုပါသည်။ ကဗျာသိဖြင့် အစစ်အမှန်လောက၏ရသဘက် (Aesthetic Component of Rality in its Asthetic Aspect)ကို သိနိုင်ပါသည်။ ပညာသိ၊ သိပ္ပံသိမူလောက၏ အစစ်အမှန် ယထာဓမ္မတရားကို ရုတ်ရက်ချက်ချင်း ပျပ်ခနဲမသိပါ။ သဘောတရား သီဝရီထုတ်ယူဆင်ခြင်ပြီးမှ သိတတ်ပါသည်။

တစ်နည်းဆိုလျှင် လူသာသည် သဘာဝအစစ်အမှန်လောကကို ထိုနည်းနှစ်နည်းဖြင့် သိမြင်ကြသည်ကို ဆင်ခြင်ကြည့်သင့်ပါသည်။ ထိုသို့ နှစ်ဦးသိမြင်မှုကို နေ့သရော(ပ)က သိမှုအညမည (Epistic Corelation) ဟုလည်းခေါ်လေသည်။ ဤကဲ့သို့ နှစ်ပုံနှစ်နည်းသိမှုသဘာဝကြောင့် အနုပညာမှာလည်း ဒွိတ္တသဘာဝ ဖြစ်လာရသည်ဟု သူက ဆိုလိုပါသည်။

ဤတွင် ကဗျာဉာဏ် (ပဋိဘာန်ဉာဏ်) ဖြင့် သိသောရသ အခြင်းအရာသည် အတွေ့အကြုံမှာ တိုက်ရိုက်လာပါသည်။ ထိုရသသဘာဝသည် အစစ်အမှန်လောက၏ မုချသဘာဝနှင့် ထပ်တူဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ရသကိစ္စကို ဉာဏ်သိဖြင့် စူးစမ်းသည့် သဘောသည် အမှန်ပင်ရှိပါသည်။ ထိုသဘောကို အနုပညာနယ်ပယ်၌ အနုပညာပြောင်မြောက်မှုအလိုငှာ လေ့လာလိုက်စားခြင်း (The Pursuit of Art in and for itself)ဟု သိရပါမည်။

နေ့သရော(ပ) ကမူ အနုပညာ၏ ကိစ္စမှာ အနုပညာပြောင်မြောက်မှု၊ ရသပီပြင်မှုအတွက် အနုပညာရှင်တို့က အားထုတ်မှုသဘောကို Art in and for itself ဟု ဆိုပါသည်။

အနုပညာ၏ ဒုတိယကိစ္စသည် လက်ပါးစေ (hand maid) သို့မဟုတ် အသုံးခံကိရိယာ (instrument) အဖြစ် အစေအပါးမှုကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုအနုပညာ၏ တန်ဖိုးကို အနုပညာထဲမှာ ရှာ၍မရပါ။ အသုံးချသူ၏ အကြိုက်တွေ့မှု

သို့မဟုတ် အခြားသော သီဝရီသဘောတရားများမပေါ်မှာ တည်ပြီး ဆုံးဖြတ်မှသာ ရနိုင်ပါသည်။

ထိုသဘောတရားကို မြန်မာကဗျာများတွင်လည်း များစွာတွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ သဘောကို မြင်လွယ်အောင်ဆိုရလျှင် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ကဗျာနှစ်မျိုးကိုပင် ပြချင်ပါသည်။ သူ၏ရွှေစက်တော်သွားတောလားသည်လည်းကောင်း၊ ပုရေနိသင်ချီကဗျာသည်လည်းကောင်း၊ ရသကိုရှုမြင်၍ဖြစ်သော Art in and for itself ကဗျာမျိုးဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် သူ၏သံဝရပျို့ကား ပြည်ဘုရင်ထွေးကို ကျေးဇူးဆပ်လိုသည့်သဘော၊ ဆုံးမလိုသည့်သဘောဖြင့် စပ်သော အသုံးချသည့် ကဗျာမျိုးဖြစ်ပါသည်။ ပထမ ကဗျာမျိုးကား အကျိုးရှိမှု၊ အသုံးချမှုအတွက် ဖွဲ့သောကဗျာမျိုးမဟုတ်သဖြင့် အဖိုးမတန်ဟု မဆိုသင့်ပါ။ ထိုသို့ဆိုလျှင် ထိုသူသည် ကဗျာ၏ရသတန်ဖိုးကို မသိတတ်သေးသူသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

နေ့စဉ်ဘဝ၏ အဖြစ်မှန်များကို သိနေခြင်းသည် လူသားအား မွန်းကျပ်စေလျက် နေ့၏အဆုံးဝယ် ခြေကုန်လက်ပန်းကျစေပါသည်။ ထိုဘဝကို ခေတ္တမျှမှေသွားအောင် ရွှေစက်တော်ခရီးတစ်ခေါက်ဖြစ်ဖြစ်၊ ငပလီခရီးတစ်ခေါက်ဖြစ်ဖြစ် ထွက်ပစ်လိုက်လျှင် သက်သာရာများစွာရပြီး စိတ်ရွှင်လန်းဖွယ် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ အကယ်၍သာ အနာဂတ်ဝယ် ကဗျာများသည် မျက်မှောက်လူသားအား ဘဝမွန်းကျပ်မှုမှ ရုန်းထွက်နိုင်အောင် ဆောင်ယူနိုင်မည်ဆိုလျှင် ထိုကဗျာသည် ဤခေတ်ဝယ် အဖိုးအတန်ဆုံးကဗျာဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ထင်မိပါသည်။

တွေ့အသုံးကျမှ အရာရောက်သည်။ ဥစ္စာအာဏာရှိမှ တင့်တယ်သည်ဆိုသော သဘောမျိုးတွေက ဖိစီးနေသည်။ နေ့စဉ်ဘဝထဲမှာ အကုသိုလ်အဆင်းလှနေပါသည်။

အကယ်၍ အနုပညာတစ်ရပ်သည် လူသားကို ထိုအကုသိုလ်အဆင်းလှနေသော ဆင်ခြင်သိဘဝဝန်းကျင်မှ ကင်းလွတ်စေ၍ သဘာဝ၏ ဖွင့်ဟပြောဆို၍ မရသော်လည်း ကြွယ်ဝလှသော ဘဝ၏ ရသနယ်သို့ ပို့ဆောင်၍ ထိုဘဝ၏ သဘောမှန်အခြင်းအရာများကို တိုက်ရိုက်ပဋိဘာန်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်ခံစားရအောင် ဖန်တီးလိုလျှင် ထိုအနုပညာသည် အများစုသိဖြင့် သိသောသဘောတို့နှင့် ဆက်ဖြတ်ရန် လိုပေလိမ့်မည်။

ထိုသဘောသည် ရှေးခေတ်များနှင့် နှိုင်းစာလျှင် ယခုမျက်မှောက်ကာလမှာ ပိုပြီးအရေးတကြီးလိုအပ်ပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော် အများစု အသိနယ်^၁ ဆိုသည်ကား ဝမ်းနည်းဖွယ်၊ ကြေကွဲဖွယ်၊ နာကျည်းဖွယ်အဖြစ်သနစ်များ ရောပြွမ်းနေသော ဝတ္ထုပစ္စည်းများ၊ လူများ၏ အရပ်ဒေသဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်၏။

အကယ်၍ ကဗျာဆရာသည် ဤညှဉ်းဆဲနိပ်စက်မှုများနှင့် လွမ်းဆွေးမှုများ ဖြစ်ထွန်းရာ ခေတ်ကာလဆိုးကြီးကို လူသားအား ကြိုခိုင်သောစိတ်ဖြင့် ကျော်ဖြတ်နိုင်အောင် လူသားအား စိတ်အစာ^၂ ဆီသို့ ကျွေး၍ အာဟာရဖြစ်စေမည့် တိုက်ရိုက်သိမြင်ရသော ရသလောကဆီသို့ ရှေ့ဆောင်ခေါ်ယူကာ လမ်းညွှန်သွားရပေလိမ့်မည်။

ယခုအခါ လက်တွေ့အသုံးချဖို့လောက်ကိုသာ တန်ဖိုးထားသော အများစုအသိနယ်ထဲမှာ ငြိမ်းချမ်းခြင်းလည်းမရှိတော့ပါ။ သုခဘုံလည်း ပျောက်ဆုံးသွားပါပြီ။

သဘာဝလောကထဲမှာ မပြောသာအောင်ပင် အလှတံရားများ ပေါကြွယ်ဝလျက် ရှိပါသေးသည်။ ဆင်ခြင်ခြင်းမပါ ပဋိဘာန်ဉာဏ်ဖြင့်သာ သိအပ်သော ထိုရသလောက၊ အလှလောကကို မြင်တတ်၊ ကြားတတ်၊ သိတတ်၊ ခံစားတတ်အောင် ကဗျာဆရာသည် သူ၏ကဗျာဖြင့် လမ်းညွှန်နိုင်ဖို့ လိုပါသည်။

အခြင်းအရာသည် အနုပညာရပ်တစ်ခုအဖြစ်ဖြင့် ကဗျာလင်္ကာဆောင်ရွက်ရမည့် ဒုတိယကိစ္စဖြစ်သည်ဟု နားလည်သင့်ပါသည်။

ဤတွင် အများစုအသိမှဖြစ်သော ဒဿနသည် ဆင်ခြင်သိဒဿနဖြစ်၍ ထိုဒဿနသည် သိပ္ပံဒဿနအဖြစ် တစ်ဆင့်ကူးပြောင်းလေ့ရှိပါသည်။

အလားတူစွာ လူ့ဘဝမှာလည်း ဘဝ၏အဓိပ္ပာယ် အယူအဆ သဘောတရားများသည် ပြောင်းလဲနေကြသည်သာဖြစ်ပါသည်။ ထိုပြောင်းလဲမှုကို ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ကဗျာ၏ ဒုတိယကိစ္စဖြစ်သည်ဟု သဘောကျသင့်ပါသည်။

၁။ the world of common sense thing
၂။ food for spirit

“ရွှေအိမ်နန်းနှင့်၊ ကြွန်းလည်းခံ၊ မတ်ပေါင်းရဲလျက်၊ ပျော်စံရိပ်ငြိမ်၊ စည်းစိမ် မကွာ၊ မင်းချမ်းသာကား၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ရေမျက်နှာထက် ခဏတက်သည်၊ ရေပွက်ပမာ တစ်သက်လျာတည်” ဆိုသော ကဗျာသည် ထာဝရကဗျာ၊ အမတကဗျာဟု ဆိုသင့်ပါ သည်။ ထိုကဗျာသည် ထာဝရမှန်သော သစ္စာတရားတစ်ခုကို မြွက်ဆိုပါသည်။ ခေတ် တွေ ပြောင်းမည့်၊ သိပ္ပံပညာနှင့် ဒဿနပညာ၏ သဘောတရား (သီဝရီ) တွေ ပြောင်းမည်။ သို့သော် ဤကဗျာမှာ မြွက်ဆိုသော လောကသစ္စာ၏အလှနှင့် ရနံ့က ဘယ်ခေတ်ရောက်ရောက် မပျက်ပါ။ သင်းပျံ့ထုံမွှမ်းနေမည်သာဖြစ်ပါသည်။

“သည်ခေတ်တွင် သည်ကာလ၊ ငွေစတဲ့ရှေ့ဆောင်၊ မွဲလျင်ဖြင့် လူ့ဘောင်မှာ၊ ခွေးတောင်မှမလေး” ဆိုသော အချုပ်တန်းဆရာဖေ၏ ကဗျာသည် ထာဝရကဗျာဖြစ် ပါသည်။ ခေတ်တွေပြောင်းကုန်ကြမည်။ ဤလောက၌ ငွေကိုတန်ဖိုးထား၍ ဆက်ဆံ ကြသော လူမှုစီးပွားရေးစနစ် တည်ရှိနေသမျှကာလပတ်လုံး၊ ထိုကဗျာ၌ ပွင့်လန်းမွှေးထုံ နေသော အမှန် (သစ္စာ) တရား၏ ရနံ့က ဘယ်တော့မှ မပြယ်နိုင်၊ ထာဝရထုံမွှမ်းပျံ့ သင်းနေမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသော အနိစ္စတရား၊ ဒုက္ခတရား၊ အနတ္တ တရားသဘောကို ကဗျာက တစ်နည်းတစ်ပုံ ဖော်ပြသည်မှာ ကဗျာဆရာ၏ ဒုတိယ ကိစ္စ ဆောင်ရွက်ပုံသဘောပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာဖေ၏ အထက်ပါကဗျာသည် သူရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသော ကုန်းဘောင် ခေတ် လူမှုဆက်ဆံရေးဘဝ အတွေးအမြင်ကို ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ထိုကဗျာ သည် ကုန်းဘောင်ခေတ်နှင့် အတူ ပျက်စီးခြင်းသို့မရောက်ပါ။ ကဗျာမှာ ဖော်ပြထား သော ဘဝသစ္စာစကားသည် ခေတ်အဆက်ဆက်တွင် အမှန်တရား၏ အလင်းရောင် အဖြစ်ဖြင့် ထွန်းပနေဦးမည်သာဖြစ်ပေသည်။

ဆရာဖေ၏ ကဗျာစကားတွင် ခေတ်၏အကျင့်ပျက်သည့်သဘော၊ စာရိတ္တ ချွတ်ယွင်းသည့် သဘောကို မြင်စေပါသည်။ မျက်မှောက်ကာလသို့တိုင်အောင် ခေတ် အဆက်ဆက်မှာ ထိုအကျင့်ပျက်လူ့သဘောသည် တည်ရှိပါသည်။ ငွေကြေးဥစ္စာ ချမ်းသာမည်ဆိုလျှင် ဘယ်လိုအကုသိုလ်ကိုပဲလုပ်လုပ်၊ လက်မတွန့်သောသဘော တည် ရှိလေသည်။ အဘယ်ကြောင့် ထိုသဘောသည် ခေတ်အဆက်ဆက်မှာ သက်ဆိုးရှည် စွာ တည်ရှိနေပါသနည်း။ အကြောင်းမှာ ထိုငွေကြေးပစ္စည်းဥစ္စာသည် အာဏာတန်ခိုး ဖြစ်လာသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ငွေများလျှင် တရားလည်းနိုင်ပါသည်။ ငွေဖြင့် ခြယ်လှယ်သောစနစ်ဆိုးကို လူတွေမလိုလားအပ်သော်လည်း ထိုစနစ်ဆိုးကြီးထွားနေသော အခါ ထိုစနစ်ကိုပင် လူတွေကြိုက်နေကြပါသည်။ မတရားမှုမှန်သမျှ ငွေက တရားသွား အောင် လုပ်ပေးနေသမျှ ဆရာဖော်ပြောသလို ငွေစက ရှေ့ဆောင်နေဦးမည်။ မွဲသူ

ထေ့ခြင်းအား

(ဆင်းရဲသူ) များကို ရွေးကပင် မလေးစား၊ တန်ဖိုးမထားကြကြောင်းမှာလည်း ထင်ရှားနေပါသည်။

ဘဝ၏တိုးတက်ကြီးပွားမှုကို အတတ်ပညာသိပ္ပံပညာများက စွမ်းဆောင်နိုင်သော်လည်း ဘဝ၏အကျင့်ပျက်သဘောကို တိုက်ဖျက်ရန်ကိုမူ သိပ္ပံပညာက မစွမ်းပါ။

ထိုကိစ္စသည် ဒဿနပညာ၏ ကိစ္စဖြစ်ပါသည်။ ထိုဒဿနသဘောကို လူတိုင်း တိုက်ရိုက်သိမြင်ခံစားရအောင် အစွမ်းဆောင်ဆုံး လုပ်နိုင်သည်မှာ အနုပညာဖြစ်ပါသည်။

ဤတွင် အနုပညာလုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်သော ကဗျာသည် လူ့ဘဝဝယ် သူတော်ကောင်းတရား ထွန်းကားရေး၊ အကျင့်ပျက် အတွေးအခေါ် အယူအဆများ ပပျောက်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အဓိကအခန်းက ပါဝင်သည်ဟု ပေါမောက္ခ နေ့သရေ(ပ) ဆိုပါသည်။ ထိုကိစ္စဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ကဗျာ၏ ဒုတိယအမှုကိစ္စဖြစ်သည်ဟုလည်း သူက ဆိုပါသည်။

အလွမ်းဒဿန

(၁)

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဒဿနိကဗေဒ ဌာနသို့ တစ်နေ့ရောက်သည်။ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ က မြဝင်း စာရေးနေပြီဟု ဆိုသည်။ သို့ဆိုလျှင် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းအမှတ် (၁) မှ 'အလွမ်း ရသ' ဆောင်းပါးသည် သူ့ဆောင်းပါးဖြစ်လိမ့်မည်။ သူ့ဆောင်းပါးဖြစ်လျှင် သူ့ကိုပြော စရာ အများရှိသည်။

မပြောမီ အနုဒဿနခေါ်အပ်သော ရသပညာနယ်ပယ်မှာ အရေးပါသော 'အလွမ်း' ၏သဘောကို ဆောင်းပါးရေးဖို့ စိတ်ကူးပေါက်သောသူ၏အတွေးဉာဏ်ကို ချိုးကျူးရပေမည်။ သို့သော် ရင်းနှီးသောကြောင့် မြဝင်းကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောမည်။ ဒဿနပညာရှင်ဟူသည် ခြေရာကောက်လိုက်သောနည်းကို သုံးလျှင်လည်း သားကောင် ကို တွေ့အောင်ရှာသော မုဆိုးမျိုးသာဖြစ်သင့်သည်။ ခြေရာတို့၏သဘောကို ဖော်ပြသော လက္ခဏာဖတ်ပုဏ္ဏား မဖြစ်သင့်။ ဆင်သွားလျှင် လမ်းဖြစ်သည်ဟူသော မြန်မာစကား လည်း ရှိသည်။ ဖြစ်နိုင်လျှင် ရှေးက ဒဿနပညာရှင်များစွာတို့သည် လမ်းဖြစ်အောင် ဆင်၏သွားခြင်းဖြင့် သွားခွဲကြသကဲ့သို့ သွားနိုင်အောင် အားထုတ်လျှင် ပိုကောင်းမည်။

ရင်းနှီးသူချင်းဖြစ်၍ ရင့်သီးစွာဆိုချင်သည်။ အပြစ်မယူနှင့် စေတနာမူလအရှိ ကို သတိနှင့်ဆင်ခြင်ကြည့်။ 'အလွမ်းရသ' ဟူသော မြဝင်း၏ ဆောင်းပါးတွင် အလွမ်းကို ရသဟု မြဝင်း ထင်ဟန်တူသည်။ အလွမ်းသည် 'ရသ'မဟုတ်။ အလွမ်း သည် 'ဒဿန' ဖြစ်ကြောင်း သတိမပေါ်၍ မြဝင်း အတွေးချော်ခဲ့လေသလား။

မြဝင်း၏ 'အလွမ်းရသ' ဆောင်းပါးအစဉ်

(၁) အလွမ်းဟူသည် အဘယ်နည်းဟူ၍ မေးခွန်းပုစ္ဆာပါသည်။ အတွေးပုစ္ဆာ မျိုးဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုပုစ္ဆာအတွက် ပါသင့်သော သူ၏အတွေးအမြင်မပါ။ အဖြေ ရှာမပေး။

(၂) အလွမ်းရသသည် အဘယ်သို့သော ရသမျိုးနည်းဟူသော ဒုတိယမေးခွန်း ပုစ္ဆာကိုလည်း ထုတ်သည်။ သို့သော် ပုစ္ဆာအတွက် သူ၏အဖြေကိုကား မပေးမထား။

(၃) မြန်မာရသပညာရှင်တို့သည် အလွမ်းကို မည်သို့ဖွင့်ဆိုထားသနည်းဟူ၍ တတိယပုစ္ဆာကို ထုတ်ပြန်သည်။ ထိုပုစ္ဆာအတွက်မူ သူ့အဖြေရှာဖို့ ကြိုးစားသည်။

ဆရာဇော်ဂျီနှင့် ဆရာကြီးရွှေပြည်ဦးဘတင်တို့ (တခြားတစ်ပါးသောအကြောင်းအရာများကို ဆိုရင်း) ခရီးသွားဟန်လွှဲ ပြောသွားသော 'အလွမ်းနှင့်ပတ်သက်သော စကားရိပ်ပါသည် စာအချို့ကို တင်ပြပြီး သူ၏ထင်မြင်ချက် ကောက်ချက်ကိုထုတ်ပြသည်။

ဦးစွာ ဆရာဇော်ဂျီ၏ 'အလွမ်း' နှင့်စပ်သော အတွေးအမြင်ကို မြင် ကောက်နုတ်တင်ပြရာတွင် အောက်ပါအချက် (၅) ချက်သည် ထင်ရှားစွာပေါ်သည်။ ဆရာက

(က) အလွမ်းဟူရာ၌ သတိရခြင်း၊ တောင့်တခြင်း၊ တစ်ဖန် ထိုနှင့်အတူ ကြည့်နူးခြင်း၊ ကြေကွဲခြင်းတို့ ယှက်ကာစပ်လာသော သဘောဟု ယူသော် ရသင့်လေသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊

(ခ) မယ်ဘွဲ့၊ မောင်ဘွဲ့အလွမ်းမျိုးတွင် တစ်စုံတစ်ရာကို မြင်၍သော်လည်းကောင်း၊ ကြား၍သော်လည်းကောင်း မယ်သည် မောင်ကို မောင်သည် မယ်ကို သတိရ၏။ တောင့်တ၏။ ထိုသို့စိတ်တွင် ကြည့်နူးခြင်းလည်းရှိ၏။ ကြေကွဲခြင်းလည်းရှိ၏။ တစ်ဖန် ကြည့်နူးရင်းလည်း ကြေကွဲ၏။ ကြေကွဲရင်းလည်း ကြည့်နူးခြင်းရှိလေသည်။ ဤကား အလွမ်းဟူသော စကားခွန်းအနက်ကို ပေါ်စေရန် အားထုတ်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း

တစ်ဖန် 'ရသနှင့်အလွမ်း၊ အဆွေးအသော' ဆောင်းပါးတွင် ဆရာက

(ဂ) အလွမ်း၊ အဆွေး၊ အသောဟူသော စကားသုံးခွန်းသည် မြန်မာဇာတ်သဘင်ထွက်စကားတို့ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစကားသုံးခွန်းသည် မြန်မာဇာတ်စစ်စစ်ရသူတို့ကို ဖော်ညွှန်းနေပါသည်ဟူ၍လည်းကောင်း

တစ်ဖန် အလင်္ကာကျမ်းထွက်ရသများနှင့် ညှိ၍ ဆရာက

(ဃ) ရွှေပွဲလာတို့သည် မပဋ္ဌာ၊ ကိုဒါသဇာတ်တွင် လူပျိုလှည့်ခန်း၌ မပဋ္ဌာ၊ ကိုဒါသတို့ ချစ်ခင်ကြင်နာသော အမူအရာတို့ကို မြင်ခဲ့ကြရသည်။ တောဘွဲ့၊ တောင်ဘွဲ့သီချင်းတို့ကို ကြားခဲ့ရသည်။ ထိုသို့ မြင်ရ ကြားရသည်မှာ 'လွမ်းစရာ' မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့မြင်ရ ကြားရသဖြင့် ရွှေပွဲလာတို့၌ ချစ်ခင်ကြင်နာသော စိတ်ဖြစ်၍ နှစ်သက်သာယာလိုက်ကြခြင်းသည် အလင်္ကာကျမ်းထွက် ရသကိုးပါးတွင် သီကီရရသမဟုတ်လောဟူ၍လည်းကောင်း

တစ်ဖန် ဆရာက

(င) မပဋ္ဌာ ကျောင်းတော်ဝင်ခန်း၌ ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ်ဖြင့် ထိန်ထိန်ဝင်းနေသော ဘုရားပုံတော်ကို မြင်ကြရသည်။ ထူးမခြားနား ရောင်ခြည်တော်ဘွဲ့ဂီတကို ကြားကြရသည်။ ထိုသို့ မြင်ကြရ၊ ကြားကြရသည်မှာလည်း 'လွမ်းစရာ' မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ မြင်ကြရ၊ ကြားကြရသဖြင့် ရွှေပွဲလာတို့၌ အံ့ဩစိတ်ဖြစ်၍ အားတက်သောစိတ်ဖြစ်၍ ငြိမ်သက်သောစိတ်ဖြစ်၍ နှစ်သက်သာယာ

လိုက်ခြင်းသည် အမှုတရား၊ ဝီရ ရာသ၊ သန္တရသတို့ မဟုတ်ပါလောဟူ၍ လည်းကောင်း ဆိုခဲ့သော ကိုမြဝင်းက 'ဆရာဇော်ဂျီ၏ အထက်ပါ ဖွင့်ဆိုချက်ကို ကောက်ချက်ဆွဲကြည့်သောအခါ 'အလွမ်းသောဘာ'တွင် ချစ်ခင်နှစ်သက်ခြင်း သိင်္ဂါရရာသ၊ စိတ်ငြိမ်သက်အေးချမ်းခြင်း သန္တရသ၊ အံ့ဩခြင်း အမှုတရား၊ ရဲရင့်အားတက်ခြင်း ဝီရရာသတို့ အကျုံးဝင်နေသည်ဟူသော အချက်ကို အထင်အရာ တွေ့ရပါသည်" ဟု ဆိုလေသည်။

အလွမ်းသောဘာကို တွေးယူဖို့ အားထုတ်သော ဆရာဇော်ဂျီ၏ ပထမအတွေးသည် 'အလွမ်း' ကို ဇာတ်သဘင်ထွက်စကားဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြသော ဒုတိယအတွေးနှင့် အတန်ငယ်ကွာခြားသည်ကို သတိထားကြည့်လျှင် ဆင်ခြင်မိနိုင်ပါသည်။

သတိရခြင်း၊ အောက်မေ့ခြင်း၊ တောင့်တခြင်းဟူသော ရာဂစိတ်သည် မယ်နှင့်မောင်တွင် ဖြစ်ပေါ်သော်လည်း ထိုတောင့်တခြင်း (ရာဂ) ဆန္ဒမပြည့်သောအခါ ဝမ်းနည်းခြင်း၊ ကြေကွဲခြင်းစိတ်သည် ဖြစ်ပေါ်တတ်ပါသည်။ ကွေကွင်းသောဘဝ၌ မယ်သည်လည်းကောင်း၊ မောင်သည်လည်းကောင်း ထိုသို့နာကျင်သောအတွေးဖြင့် ငေးမေ့ဆွတ်ပျံ့နေသည်ကိုပင် သာယာကြည်နူးလျက် မွေ့လျော်နေတတ်ပါသည်။ ထိုသို့သော စိတ်လှုပ်ရှားမှုမျိုးကို 'ရတိဋ္ဌာယိဘာဝ' ဟူ၍ အလင်္ကာကျမ်း၌ အဆိုရှိပါသည်။ ထိုရတိဋ္ဌာယိဘာဝသည်ပင် ရသကူးပါးတွင် သိင်္ဂါရသဖြစ်၍ 'ကြေကွဲရင်းလည်းကြည်နူး၊ ကြည်နူးရင်းလည်း ကြေကွဲ' သည်ကို 'လွမ်းသည်' ဟု ဆရာက အနက်ပေးဖို့ ကြိုးစားဟန်တူပါသည်။ သို့သော် ထိုနက်ပါသော 'အလွမ်း' သည် ဇာတ်သဘင်ထွက်စကား၊ 'အလွမ်း'နှင့်ကား အနက်အားဖြင့် အတန်ပင်ကွာခြားသည်ဟု ထင်ပါသည်။

ဆရာပြောသော သတိရခြင်း၊ အောက်မေ့ခြင်း၊ တောင့်တခြင်း၊ (ရာဂ) ပါသော အလွမ်းသည် ဆွတ်ပျံ့ခြင်း၊ ကြည်နူးခြင်းသာဖြစ်၍ အင်္ဂလိပ်စကားတစ်ခွန်း 'ရိုမင်းတစ်' ၏ နက်နယ်မှာသာ အကျုံးဝင်ပေလိမ့်မည်။ ဆရာ၏ စကားရိပ်ကိုယူ၍ 'ရိုမင်းတစ်ဇင်း' (Romantism) ဟူသော ဒဿနဝေါဟာရကို မြန်မာဘာသာသို့ ကူးပြောင်းပြန်ဆိုသူက 'အလွမ်းဝါဒ' ဟူ၍ ပြန်ခဲ့ကြလေသည်။

သို့သော် ဆရာက 'အလွမ်းအဆွေး' ဟူသော စကားခွန်းတို့သည် ဇာတ်သဘင်ထွက်စကားဖြစ်ကြောင်းလည်း ဝန်ခံထားသည်။ ဇာတ်သဘင်ထွက် 'အလွမ်းအဆွေး' ဟူသော စကားနှင့် အနက်ဟူသော ခေါ်မတိုင်းသားတို့ ဇာတ်သဘင်ထွက်စကားတစ်ခွန်း ရှိပါသည်။ ထိုစကားသည် 'ထရာဂျယ်ဒီ' (Tragedy) ဟူသော စကားဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ ဆရာ၏စိတ်ထဲတွင် ဇာတ်သဘင်ထွက်စကား 'အလွမ်း၊ အဆွေး' ကို 'ထရာဂျယ်ဒီ' ဟူသောသဘောအတိုင်း ယူမည်ဆိုလျှင် မူလ 'ရိုမင်းတစ်'သဘော

နွယ်သော 'အလွမ်း'၏အနက်နှင့် အတန်ပင် ကွာလွမ်းသွားမည်ဖြစ်ပါသည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

အနက်ကွာလွမ်းသွားသည်ဆိုခြင်းမှာ 'ထရာဂျယ်ဒီ' ဆိုသော စကားနက်သည် သတိရခြင်း၊ အောက်မေ့ခြင်း၊ တောင့်တခြင်း (ရာဂ) သဘော၊ နှစ်သက်ခြင်း (ပီတိ) သဘော၊ စိတ်၏သိမ်မွေ့လျော်ခြင်း (ရတီ) သဘောပါသော သီဂီရ ရသမျှမကတော့ပါ။ 'ထရာဂျယ်ဒီ' ဆိုသောအလွမ်း၏သဘောသည် ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်း၊ ကြောင့်ကြခြင်း၊ ကြောင့်ဖြစ်သော ကိုယ်ရောစိတ်ပါ တုန်လှုပ်ခြင်း၊ (ဝေပထု) လည်းဖြစ်၍ အမြတ်ထွက်ခြင်း၊ ဆုံးရှုံးခြင်း၊ ကွေကွင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ယူကျုံးမရခြင်း၊ ပူဆွေးသောကရောက်ခြင်း၊ ဝမ်းနည်းခြင်း၊ မျက်ရည်ယိုခြင်းစသော ကိုယ်ရောစိတ်ပါ တုန်လှုပ်ခြင်း (အသု) လည်းဖြစ်ပါသည်။ ဇာတ်ထဲက အလွမ်း၊ ရုပ်ရှင်ထဲကအလွမ်းသည် ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးစလုံး တုန်လှုပ်ခြင်း (ဝေပထု) ကို အကြောင်းပြု၍ဖြစ်သော မျက်ရည်တို့ ဖွဲ့သော အလွမ်းဖြစ်သည်ကို သတိပြုကြည့်လျှင် အလွယ်သိနိုင်ပါသည်။

မပဋ္ဌာ၊ ကိုဒါသဇာတ်တွင်လည်း ဆရာထောက်ပြသော မပဋ္ဌာ၊ ကိုဒါသတို့၏ ချစ်ခင် ကြိုက်ခန်းကို မြင်ခဲ့ရ၍ တောဘွဲ့ တောင်ဘွဲ့သီချင်းသံကို ကြားခဲ့ရ၍ ပရိသတ်၏စိတ်တွင် အလွမ်းဓာတ်ဖြစ်ပေါ်သည်ဟုယူလျှင် သင့်ပါမည်လားဟု စဉ်းစားကြည့်ပါသည်။ ပရိသတ်သည် မပဋ္ဌာ၊ ကိုဒါသတို့၏ ချစ်ခန်းကြိုက်ခန်းတွင် ပြင်းပြသော စိတ် လှုပ်ရှားမှုများ မဖြစ်ပါ။ မျက်ရည်ကျလောက်အောင်လည်း စိတ်နလုံး တုန်လှုပ် တုန်လှုပ်စရာအကြောင်းမရှိပါ။ သို့သော် မပဋ္ဌာဆိုသော ချစ်ချင်းမေတ္တာအတွက် စည်းစိမ်ဥစ္စာကိုလည်းကောင်း၊ အသိုက်အဝန်းကိုလည်းကောင်း စွန့်လွှတ်၍ စွန့်စားလသူ အမျိုးကောင်းသမီးတစ်ဦးကိုမှ လောကဒဏ်မုန်တိုင်းက ပုတ်ခတ်၍ လင်တကွ၊ သားတကွဖြစ်အောင် ဖန်တီးပေးလိုက်သော လောက၏ မုန်းတီးသဖွယ် အမှုအရာဆိုးကို မြင်ရသောအခါမှာသာ ပရိသတ်၏စိတ်မှာ မုန်းတီးသဖွယ် အမှုအရာဆိုးကို မြင်ရသော အခါမှာသာ ပရိသတ်၏ စိတ်မှာ မုန်းတီးနာကျည်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မပဋ္ဌာကို သနားသောစိတ် ယိုဖိတ်ပါသည်။ လောက၏ မတရားသောသဘောကိုလည်းကောင်း မပဋ္ဌာ၏ ဆုံးရှုံးခြင်းများအတွက်လည်းကောင်း ပရိသတ်သည် ကိုယ်ချင်းစာ၍ ဝမ်းနည်းပါသည်။ ယူကျုံးမရဖြစ်ပါသည်။ ပရိသတ်ရင်ထဲတွင် လောက၏ဆင်းရဲခြင်း (ဒုက္ခ) ကိုလည်းကောင်း၊ နှစ်သက်ဖွယ်မရှိခြင်းကိုလည်းကောင်း ခံစားမိသောအခါ တုန်လှုပ်ခြင်း (သံဝေဂ) လည်းဖြစ်ပါသည်။ ပြင်းပြစွာခံစားရသော စိတ်လှုပ်ရှားမှုကြောင့် ပရိသတ်သည် ဘဝင်ဆူ၍ ဆိုနှင့်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုဆိုနှင့်ခြင်းကို ရင်ထဲတွင် ကြာရှည်သိမ်းဆည်းထားခြင်းငှာ မတတ်သာပါ။ ထို့ကြောင့် အတွင်းရုပ်ပိုင်း တုံ့ပြန်မှုများကို အပြင်ရုပ်ပိုင်း တုံ့ပြန်မှုအဖြစ် ဖန်တီးကာ မျက်ရည်အဖြစ် သွန်ထုတ်ရပါသည်။ ထို

မျက်ရည် (အသု) သည် လွမ်းမျက်ရည်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဇာတ်သဘင်ထွက် အလွမ်းသည် ထိုမျက်ရည်ကို ကိုယ်စားပြုသည်ဟု ဆိုသော်လည်း ရကောင်းပါသည်။ အလွမ်းကြောင့်ဖြစ်သော နှစ်သက်ခြင်း၊ ကြည်နူးခြင်းဟူသည် မရှိသလော။ ထိုနှစ်သက်ခြင်း၊ ကြည်နူးခြင်းစိတ်၏ တည်ငြိမ်ခြင်းစသည်တို့သည် ရသသဘောပင်မဟုတ်လောဟု မေးဖွယ် ရှိသည်။

ဤတွင် ဆရာဇော်ဂျီ၏ အတွေးအမြင်နှင့် မြင်ဝင်း၏ ကောက်ချက်ကိုထောက်၍ ဖြေလျှင် ပို၍သင့်မည်ထင်၏။ 'အလွမ်းသဘောတွင် ချစ်ခင်နှစ်သက်ခြင်း သိင်္ဂါရရသ၊ စိတ်ငြိမ်သက်အေးချမ်းခြင်း သန္တရသ၊ အံ့ဩခြင်း သမ္ပတရသ၊ ရဲရင့်အားတက်ခြင်း ဝီရရသတို့ အကျုံးဝင်နေသည်ဟူသောအချက်ကို ထင်ရှားစွာ တွေ့ရသည်' ဟူသော မြင်ဝင်း၏ စကားကပင် 'အလွမ်း' ၏ အနက်နယ်သည် 'ရသ' ၏ အနက်နယ်ထက် များစွာကျယ်ကြောင်း အလွမ်းဟူသော သဘောတစ်ခုတွင် ရသအမျိုးမျိုးပါဝင်နေကြောင်း ဖော်ပြသလို၏။ ရသ (၉)ပါးဟု အလင်္ကာကျမ်းများ၌ ဖော်ပြရာတွင်လည်း 'အလွမ်းရသ' ဟူ၍ သီးခြားဖော်ပြခြင်းမရှိသည်ကို သတိမူသင့်၏။ အမှန်တကယ် အလင်္ကာကျမ်းထွက်စကားဖြင့်ဆိုလျှင် ဇာတ်သဘင်ထွက်အလွမ်း၊ အဆွေးသဘောသည် ဋ္ဌာယိဘာဝအောက်ပ မလာပါ။ သာတ္တိကာဘာဝအောက်မှာသာ လာပါသည်။ သာတ္တိကာဘာဝဟူသည် တစ်ခုတည်းသောအာရုံမှာ တည်သောစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ပြင်းပြသောစိတ်လှုပ်ရှားမှုကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ 'ဂရိ(က)တရာဂျယ်ဒီခေါ်သော ခေါမတိုင်း အလွမ်းဇာတ်သဘင်များတွင်လည်း၊ ထိုသဘောရှိကြောင်းကို ဘာထရန်ရပ်ဆယ်လ်၏ အနက်တိုင်းအတွေးအခေါ် သမိုင်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဆိုပါသည်။

'ဒိုင်အိုနီးယပ်စ် နတ်ဘုရားပူဇော်ပသပွဲများမှ စတင်၍ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သော ဂရိ(က) အလွမ်းပြဇာတ်များတွင် ပြင်းပြသောစိတ်လှုပ်ရှားမှုများကို အလွန်ပင် အလေးဂရုပြုဖော်ပြကြပါသည်။' ဤတွင် ဘာထရန်ရပ်ဆယ်လ်သည် ပြင်းပြသော စိတ်လှုပ်ရှားမှုဆိုသော စကားရပ်အတွက် အင်္ဂလိပ်စကားအတွက် (Violent Emotion) ဆိုသော စကားလုံးကို အသုံးပြုပါသည်။

ဇာတ်သဘင်ထွက် 'အလွမ်း' ၏သဘောမှာ ရှုသူ၊ နာသူပရိသတ်၏ စိတ်သန္တာန်၌ ပြင်းပြသောစိတ်လှုပ်ရှားမှု ဝေဒနာမျိုးကို ဖြစ်ပေါ်အောင် ဖန်တီး၍ သတိသံဝေဂကိုဖြစ်စေသည့် အတတ်ပညာသဘောပင်ဖြစ်ပါသည်။

တစ်နည်းဆိုလျှင် အလွမ်းဒဿနသာဖြစ်သင့်သည်။

မြင်ဝင်း၏ဆောင်းပါး၌ ကင်ပြထားသော ဆရာကြီးရွှေပြည်ဦးတင် ရေးသားချက်

များသည် အလွမ်းဒဿနကို သဘောမြင်အောင် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ လေ့လာရန် အားထုတ် လိုဟန်ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။

ဆရာကြီးသည် ဆရာဇော်ကိုသို့ပင် သတိရခြင်း၊ အောက်မေ့ခြင်း၊ တောင်တ ခြင်းသဘောတို့ကို 'အလွမ်း' ဟု ယူကာ အတူတကွ မနေရသော လူအချင်းချင်း၏ တမ်းတခြင်း (အလွမ်း) နှင့် ကွဲကွာနေသော ရပ်ရွာ၊ ကျောင်း၊ အိုးအိမ်စသည်တို့ကို သတိရတမ်းတခြင်း (အလွမ်း) ဟုခွဲလျက် သက်ရှိအလွမ်း၊ သက်မဲ့အလွမ်းဟု ဆိုပါ သည်။ သို့သော် ကရားကိုယ်မှာ တစ်သဘောတည်း ဖြစ်ကြောင်းလည်း ဝန်ခံသည်။ အလွမ်း၏ တရားကိုယ်မှာ လောဘ (တဏှာ) ပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ အလွမ်းသည် နှစ် သက်ခဲဖူးသည်ကိုခွဲ၍ ဖြစ်သည်။ နှစ်သက်ခဲဖူးသောအရာတို့နှင့်တွဲလျက် အလွမ်းဖြစ်ပေါ် ၍ ထိုအရာနှင့် ပြန်လည်ဆုံတွေ့လျှင် အလွမ်းပျောက်သည်ဟူသောသဘောကို ဆိုခဲ့ လေသည်။

အလွမ်း သတိရခြင်း၊ အောက်မေ့ခြင်း၊ တမ်းတခြင်းမျှမက ထို့ထက်ပို၍ အနက်ကျယ်ဝန်းခြင်းသဘောရှိကြောင်းတို့ကို အထက်တွင် ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ဆရာကြီး ရွှေပြည်ဦးဘတင်၏ အတွေးအမြင်ကို အထူးဆင်ခြယ် ဖော်ပြမရှိပြီ။

သို့ဆိုလျှင် အလွမ်းဒဿနဟူသည် အဘယ်နည်းဟူသော ပုစ္ဆာ၏အဖြေကို သာ ဤတွင် ရှာသင့်ပြီထင်သည်။

(၂)

အကျဉ်းအားဖြင့်

- အလွမ်း၏သရုပ်
- အလွမ်း၏လက္ခဏာ
- အလွမ်း၏ကိစ္စ
- အလွမ်း၏ အခြင်းအရာ
- အလွမ်း၏နီးစပ်သော အကြောင်းတို့ကို ခွဲခြားပြသော
- အတွေးအမြင်သည် 'အလွမ်းဒဿန' ဖြစ်သည်ဟု ဆိုအပ်ပါသည်။
- အလွမ်းကို သရုပ်အားဖြင့် နှစ်မျိုးနှစ်စား ခွဲနိုင်သည်။
- တဏှာအလွမ်းလည်း တစ်ပါးဖြစ်၏။
- သဒ္ဓါအလွမ်းလည်း တစ်ပါးဖြစ်၏။
- တဏှာအလွမ်းသည် လောကီအလွမ်းမျိုးဖြစ်၏။
- သဒ္ဓါအလွမ်းသည် လောကုတ္တရာအလွမ်းမျိုးဖြစ်၏။

လောကီအလွမ်း၏ လက္ခဏာကား ဝမ်းနည်းပူဆွေးခြင်း၊ ကြေကွဲခြင်းဖြစ်၏။

လောကီအလွမ်းကိစ္စက ရင်တွင်း၌ တင်းကျပ်စွာဖြစ်ပေါ်လာသော ဖိစီးမှုများကို ဖြေဖျောက်ခြင်းဖြစ်၏။

လောကီအလွမ်း၏ ဉာဏ်၌ ထင်သောအခြင်းအရာကား ဆွတ်ယုံကြည်နူးခြင်း စိတ်၏ မွေ့လျော်ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်းဖြစ်၏။

လောကီအလွမ်း၏ နီးစပ်သောအကြောင်းကား ဆုံးရှုံးခြင်း၊ ကွေကွင်းခြင်း၊ နိုင်ထက်စီးနင်းပြုခြင်းတို့သာ ဖြစ်ကြကုန်သည်။

လောကုတ္တရာအလွမ်း၏ လက္ခဏာကား ထိတ်လန့်ခြင်းသံဝေဂဖြစ်၏။ လောကုတ္တရာအလွမ်း၏ ကိစ္စကား ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပတ်စုပွားများရေးဖြစ်၏။

လောကုတ္တရာအလွမ်း၏ ဉာဏ်၌ ထင်သောအခြင်းအရာကား ကြည်လင် ကြံ့ခိုင်ခြင်း သမာဓိဖြစ်၏။

လောကုတ္တရာအလွမ်း၏ နီးစပ်သောအကြောင်းအရာကား အခမ္မပြုခြင်း၊ ကလဲ့စားချေခြင်း၊ ဆုံးရှုံးပျက်စီးခြင်း၊ နှိပ်စက်သတ်ဖြတ်ခြင်း စသည်တို့ပင်တည်း။

လောကုတ္တရာအလွမ်းကို ဘုရားဟော ဇာတ်နိပါတ်တော်များ၊ ရှေးကျသော လူမျိုးများကို ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသော နတ်ဘုရားပုံဝတ္ထုဒဏ္ဍာရီများ၌ အများအားဖြင့် တွေ့ရတတ်ကြလေသည်။ ဦးပုည၏ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းဝတ္ထုသည် လောကုတ္တရာအလွမ်းကို ဖွဲ့သော ဝတ္ထုဖြစ်၏။ ထိုဝတ္ထု၏ 'မုန်းပင်စိုက်ပျိုးပြေချိန်တန်လို့မှ မပြေနိုင်၊ အငြိုးကြီးလေသည့် မုဆိုးတစ်ပိုင်း မိန်းမရိုင်း၊ စူဠသုဘဒ္ဒါ၏ အားကြီးသောအမုန်းဖြင့် ကလဲ့စားချေခြင်း၊ နှိပ်စက်သတ်ဖြတ်ခြင်း အမှုအရာကို ပြ၏။ ထိုဇာတ်တွင် အမုန်းကို ကိုယ်စားပြုသော စူဠသုဘဒ္ဒါ မိန်းမရိုင်းကြီးကို ပရိသတ်လည်း မုန်းလေသည်။ ဘုရားအလောင်းဆင်မင်းက ရက်စက်သော အမုန်းသခင်မ စူဠသုဘဒ္ဒါမိန်းမရိုင်းကြီးကို ပရိသတ်လည်း မုန်းလေသည်။ ဘုရားအလောင်းဆင်မင်းက ရက်စက်သော အမုန်းသခင်မ စူဠသုဘဒ္ဒါကို မမုန်း ခွင့်လွှတ်ပြီးသောနည်း ရှိ၏။

'သုံးရက်တော်မူသေးလျှင် ရန်သူကြီးအံ့စွယ်ကို ရွှေလက်ဝယ်သပါမည်။ အားရ ရွှင်ကျေနပ်အောင် စီရင်၍ ပြုချင်တိုင်းပြုပါတော့ဘုရား' ဟူ၍လည်းကောင်း၊

'စွယ်တော်ကြီးနှစ်ချောင်း ခြောက်ရောင်မောင်းကို ၎င်းဆင်ကြီးမသေခင် ဖြတ်လို၍ သွေးစီးသံထွက် နာကျင်စွာ နှိပ်စက်သဖြင့် အသက်လည်း ဆုံးစေခဲ့ပါပြီ။----- ရွှေသုံးယံချယ် ကြာရိပ်လယ်မှာ မျက်နှာငွေလ ရွှင်ပျပျနှင့် ခင်မဝမ်းမြောက်ပါလေလော့' ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုလေသည်။ ထိုအခါ ပရိသတ်သည် ဘုရားလောင်း ဆင်ကြီးကို ကြည့်ပြီး ယူကျုံးမရ မျက်ရည်ကျရလေသည်။ ရက်စက်ခြင်းအား သည်းခံခြင်း၊ ခွင့်လွှတ်ခြင်းဖြင့် တုံ့ပြန်ခြင်းကို မြင်ရသောအခါ ပရိသတ်ရင်ထဲတွင် ကြည်ညိုခြင်း သဒ္ဒါ ဖြစ်ရလေသည်။

ဘုရားလောင်း မျောက်မင်းဝတ္ထုတွင်လည်း ထိုသဘောကို တွေ့ရလေသည်။ ဘုရားလောင်းမျောက်မင်းဝတ္ထုမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ (ဥတ္တမ ပူရိသဒီပနိ၌ လယ်တီ ဆရာတော် ရေးသားသည့်အတိုင်း တင်ပြပါသည်။)

‘အလောင်းတော်မျောက်မင်းသည် အသူတစ်ရာနက်သော ချောက်၌ ကျသော ပုဏ္ဏားကို ကျောက်ကုန်း၌ထား၍ ကုန်းပေါ်သို့ တင်ပြီးနောက် မောပန်းလှ၍ ပုဏ္ဏား၏ ပေါင်ပေါ်၌ ခေါင်းထား၍ တစ်ခဏအိပ်ပျော်လေသည်။ ပုဏ္ဏားသည် တော်မျောက်သား ဖြင့် သားမယားကို မျက်နှာပြရန် ကြီးစွာသော ကျောက်ဖြင့် တစ်ချက်တည်းပြီးထုလေ ၏။ ဦးခေါင်းမှသွေးအယဉ်တို့သည် လေးမျက်နှာတို့၌ ဖြာဖြာပန်း၍ ထွက်ကုန်၏။ မျောက်မင်း၏ ကိုယ်အလုံးသည် သွေးအတိလိမ်းကျ၏။ ထိုအခါ မျောက်မင်းမှ အတန်ငယ်ခွာ၍ ပုဏ္ဏားကိုကြည့်ပြီးလျှင် ဤလောကမှာ ဤကဲ့သို့သောလူများ ရှိသေး သည်တကားဟု အံ့ဩသောစကားကို ဆိုတော်မူ၍ ထိုပုဏ္ဏားကို ရပ်ရွာသို့ ချမ်းသာစွာ ရောက်အောင် ပို့ဆောင်ရန် အခွင့်ကိုသာ အားထုတ်တော်မူ၏။ ထိုအခါ ဤတောအရပ် သည် ခြင်္သေ့၊ သစ်ကျား၊ သားရဲ အလွန်ထူထပ်သည်။ ကြာမြင့်၍မလျော်၊ သင့်ရပ်ရွာ သို့ ရောက်အောင် ကူး၍သွားမည်။ ငါ့ဦးခေါင်းမှကျသော သွေးကြောင်းသွေးစက်ကို လမ်းပြ၍ လိုက်ခဲ့လော့ဟု ဆိုပြီး ပို့ဆောင်လေ၏။’

သဒ္ဓါအလွမ်းကား တဏှာအလွမ်းထက် ပို၍လေးနက်သော ဒဿနပါသည်။ လောက၏ မကောင်းမှု ဒုစရိုက်ကိုပြလို၍ မတရားမှုအဆုံး နိဂုံးချုပ်မလှပုံကို ပြလို၍ ကောင်းမှုကုသိုလ်စိတ် ပွားများစေလို၍ နတ်ဘုရားစသည်တို့ကို ကြောက်ရွံ့ရိသေသဖြင့် ကိုယ်စိတ်နှလုံးကို စောင့်သုံးသီလမြဲစေလို၍ လောကုတ္တရာအလွမ်းဇာတ်များကို ဖန်တီးခဲ့ ကြသည်ဟု ဆိုလျှင် ရမည်ထင်ပါသည်။

ဘုရားအလောင်း မျောက်မင်းဇာတ်လမ်းသည် အလွမ်းဇာတ်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုဇာတ်တွင် လောက၏ ကျေးဇူးမဲ့သဘောကို ယုတ်မာသောပုဏ္ဏား၏ အမူအရာဖြင့် ထင်ရှားအောင်ပြသည်။ မိမိအသက်ကို ကယ်သောသူ၏အသက်ကို သတ်ဖြတ်ခြင်း အမူအရာလောက် လောကဝယ် ရွံ့မုန်းဖွယ်ကောင်းသောအမူအရာ မရှိသည့်အဖြစ်ကို ရှုမြင်သူပရိသတ်များ မြင်လွယ်အောင် ပြလိုက်သောအခါ ပရိသတ်၏ရင်ထဲဝယ် ရွံ့မုန်း နာကျည်းခြင်း အမျက်ဒေါသပြင်းစွာ ဖြစ်လာပေလိမ့်မည်။ ထိုစိတ်လှုပ်ရှားမှုသည် မျက်ရည်ကို ယူသောအလွမ်းသဘောမဟုတ်သေး။ ပရိသတ်သည် မိမိအသက်ကို ကျေးဇူး မဲ့စွာ သတ်ဖြတ်ခံသော ပုဏ္ဏားယုတ်အား ဘုရားအလောင်းမျောက်မင်းက သည်းခံ ခွင့်လွှတ်သောစိတ်ဖြင့် တုံ့ပြန်ပုံ၊ ပုဏ္ဏားခဲဖြင့်ထု၍ ယိုစီးကျလာသော ခေါင်းမှဒဏ်ရာ က ကျသည့်သွေးစက်ဖြင့် လမ်းပြ၍ ပုဏ္ဏားကို မျောက်မင်းက ကယ်တင်ပုံကို မြင်ရ

သောအခါတွင်ကား ဝမ်းနည်းကြေကွဲရလေသည်။ တုန်လှုပ်ခြင်းသံဝေဂစိတ်ဖြစ်ရလေသည်။ ထိုအခါ ပရိသတ်မျက်ဝန်းတို့တွင် မျက်ရည်များ ယိုစီးရလေသည်။

(၃)

ထို့ကြောင့် အလွမ်းဟူသည် စိတ်လှုပ်ရှားမှု အနာဝတို့ကိုသာ ဖော်ပြသောရသမျိုး မဟုတ်၊ လောက၏ မကောင်းမှု၊ မတရားမှု၊ ရက်စက်မှု၊ ယုတ်မာမှု၊ ကျေးဇူးမဲ့မှု၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့မှုတည်းဟူသော အမှားတရား၊ အမှောင်တရားတို့ကို ဖယ်ရှားလိုသော ကိစ္စ အရင်းခံရှိသော လောက၏ လှပမှု၊ သာယာမှု၊ ငြိမ်းအေးမှု၊ တည်ငြိမ်မှုစသော အမှန် တရားများကို ကိုယ်စားပြု၍ ဖော်ပြသော အနုဒဿနရသ ဖန်တီးမှုတစ်ရပ်ကိုသာ 'အလွမ်း' ဟူ၍...

